Oprawę wyrestaurował introligator Jan Wyżga w r. 1934. Grzbiet i przednia okładka są nowe (z okładki tej już z końcem XVIII w. istniał tylko ułomek, na którym nalepiono w owym czasie karteczkę ze starą sygnaturą DD II 16). Papierowe karty ochronne również nowe.

Liber universitatis Cracouiensis datus domui
Maioris collegii artistarum
[illegible]

797

N. Inw. 785.

[illegible] ... 12 de animalibus

[illegible] ... Albertus [illegible]

Albertus 2° de animalibus [illegible] ... candele [illegible]

[illegible] de animalibus [illegible] ... philosophus [illegible]

Medulla [illegible] ... 12 de animalibus [illegible] ... ossa [illegible] ... medulla [illegible]

Albertus 17 de animalibus [illegible]

Albertus 19 de animalibus [illegible] ... sapientes [illegible]

[illegible] ... 17 de animalibus [illegible]

Albertus de medicina [illegible]

[illegible] ... philosophus [illegible] ... laudabilis [illegible]

Albertus [illegible] ... publica [illegible] ... philosophus [illegible]

Recta [illegible] ... honesta [illegible] ... honesta [illegible] ... Tullius [illegible] ... clemencia [illegible] ... philosophus [illegible] ... laus [illegible]

Albertus [illegible] ... voluptas [illegible]

Prudencia [illegible] ... bonum et malum [illegible]

Fortitudo [illegible] ... ardua [illegible] ... tollerandi [illegible]

[illegible]

[illegible]

Carbonum niger est, plumbi lividus, albus
limphe, sero lacteus [illegible] glaucus
[illegible] karopos [illegible] pallet
Ut caro [illegible] citrinus
Pomi citrini, ruffus [illegible] ut aurum
Sub rubeus [illegible]
Ut sanguis puri rubicundus sub rubicundus
[illegible] inopos [illegible] kianos [illegible]
[illegible] calore [illegible]
precedens viridis [illegible] designat [illegible]
lividus [illegible] designat mortiferam
[illegible]

[illegible]

Barba nigroris [illegible]

[illegible]

[illegible] ... forma ... [illegible]

[illegible]

Tractata ... [illegible]

[illegible] ... et ... ad ... vnius elementi ... [illegible]

Administra[illegible] ... ad qualitatem vnius elementi ... [illegible]

[illegible]

2

Calida ... q[uae] sola calore operatur
Frigida ... q[uae] sola frigore operatur
Sicca ... q[uae] sola siccitate operatur
Humida ... q[uae] sola humiditate operatur

[illegible]

Figura ... [illegible]

Simplex ... [illegible]

[illegible]

Natura ... [illegible]

[illegible]

Operatio ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... vel rem ...

Sig[illegible] ... [illegible]

- Sanus
- egrum
- neutrum

Spl[ex]
- [illegible]: caliditas, siccitas, [illegible], humiditas
- [illegible]: [illegible], rubedo, [illegible]; calor, [illegible], lenitas, [illegible], mollities

Offici[um]
- [illegible]: [illegible]
- [illegible]: [illegible]; pulsus

Aut [illegible] ... diversitas
Aut [illegible] ... [illegible]

Naturalis

Hal[illegible] ... duo vapores ... calor ...
Galien[us] ... [illegible]

Rememoratur ... [illegible]

Sig[nu]m
- declaratio vel demonstratio ... [illegible]
- [illegible]
- prognostica [illegible]

A[d] quem ad ... [illegible]

- Large et communi ... [illegible]
- Aut ad [illegible] ... [illegible]

Sig[num] ... [illegible]

- expulsio
- appetitus
- complexio
- [illegible]
- digestio
- [illegible]

Per [illegible] ... [illegible]

Ho[c] pu[?] ... [illegible]
- varietas pulsus
- plumbeus color
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

Ho[c] augmenti
- [illegible] pulsus
- magnitudo et velocitas
- [illegible]

Ho[c] status ... remanet calitas ... [illegible]

Ho[c] declina[tionis] ... [illegible]

Amarg[illegible] ... [illegible]

Est [illegible] ... [illegible]

3

Dieta sumitur a parte: [illegible] ... aetate ... regione ... morbo

[illegible] secundum naturales ... fit dispositio ... iudicis ... [illegible]

Dieta autem diversificatur dieta ut patet ... dolor, sincopis, ... medicinas ... Sic ut ... diversificatur dieta ... morbi ... antecedens ... dieta

Regimen ... urina ... [illegible]

Dieta ordinatur: urine ... morbi ... [illegible]

[illegible] qualitate, quantitate, ordine, tempore, horarum

Signa caloris: urina ... declinat ... ad caput ... alba ... [illegible]

Ex fortitudine ... colerica ... ut ... cruda ... [illegible]

Ex optime ... [illegible]

Ex debilitate ... [illegible]

putrida ... [illegible]

Pro morbi [illegible] ... reumatica ... precedit ... indigestio ... morbo ... medicina

Hic optimum ... [illegible]

Calida ... Frigida ... Humida ... Sicca ... [illegible]

Causa ad ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

nō [illegible] dolet [illegible]

Nat[ur]alis — Nutrimentum, [illegible], Generatio

Vitalis — pulsabilis [illegible] — dilatatio [illegible] inspirando; constrictio [illegible] respirando

[illegible] vitalis mota [illegible] cordis [illegible] electiva

alia [illegible] mot[us] ad appetendum [illegible] vel fugiendum ab ea

[illegible] triplex sunt [illegible] 3 [illegible] virtus

Animalis — Tactum, Gustum, Odoratum, Visum, Auditum

[illegible] membri [illegible] quod debet [illegible] ab [illegible] illius membri

[illegible] membrum non [illegible] ab aliis membris

[illegible] membrum [illegible] non est forte in dando et recipiendo

[illegible] non sunt [illegible] [illegible] membro

[illegible] minuit — per [illegible] ut [illegible]; per divisionem ad opp[ositu]m ut [illegible] ligamentis [illegible]; per [illegible] ut [illegible]

dolor est [illegible] contrarii [illegible]

[illegible] est [illegible] non dolet [illegible]

[illegible] in [illegible] maxime [illegible] dolor est maior [illegible]

— qualitas mutata; virtus lesa; actio [illegible] — dita, corrupta, ablata

[illegible] mala in membris [illegible]; morbo ut [illegible] qualiter ad [illegible] materie

[illegible] sit [illegible] — inflata [illegible]; [illegible] corrosio; [illegible] pungitive

Stupor, congelatio, [illegible], [illegible]

[illegible] vitalis; Nutribit

appetitiva i. attractiva [illegible]

Retentiva i. retinens id quod est attractum

digestiva i. mutativa mutans illud

Expulsiva i. expellens superfluum i. [illegible]

[illegible] i. separat [illegible] ab alio [illegible] sibi [illegible]

[illegible] in membris

Nota [illegible] [illegible] retentiva [illegible] attractiva [illegible] expulsiva [illegible] expellit

[illegible] — [illegible], [illegible], fortuna, opus

[illegible] dolorem [illegible] [illegible] [illegible] multis [illegible]

[illegible] — [illegible] indiget [illegible] paulatim

[illegible] pulsus et [illegible] et non [illegible] tum

[illegible] non fiant vapores [illegible]

[illegible] fit per vapores acutos ad caput [illegible] alio membro [illegible] fiat divisio

[illegible] fit [illegible] fiat [illegible]

[illegible] fit [illegible] vapores [illegible] capite [illegible] resolvere

[illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible], [illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — Alopicia, paralisis

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible], [illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible], [illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — ethica, [illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible] synocha [illegible], synochus

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible], [illegible]

Morbus [illegible] — [illegible] — [illegible], [illegible]

[illegible] non sufficit ad [illegible] fit [illegible] fluxus

[illegible] in intestino [illegible] expulsiva [illegible] expellit [illegible] fluxus ventris [illegible]

[illegible] inflatio [illegible] in intestino [illegible] fluxus ventris

fluxus [illegible]

[illegible] — [illegible] calidum, mordicativum

[illegible] inflatio [illegible] expulsive

[illegible] ab [illegible] inflato [illegible]

[illegible] de calida [illegible]

[illegible] inflat ventrem [illegible] inflat

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vexat [illegible] lateribus [illegible]

[illegible] [illegible] membra [illegible]

Et [illegible] inflat urina [illegible]

[illegible] urina [illegible] paulatim

[illegible]

[illegible] non [illegible] pulmones [illegible] non fit [illegible]

[illegible] diafragma et [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] resolvit [illegible]

[illegible] multa [illegible] resolvit [illegible]

fit [illegible] et de [illegible] et [illegible]

[illegible] de [illegible] resolvendo

[illegible]

Administrativa ... appetitiva, retentiva, digestiva, expulsiva; attractiva, [illegible]

Naturales — Administrativa — sola generativa — administrativa [illegible] — passiva, [illegible], [illegible]

Spirituales — operativa, [illegible]

Animales — [illegible] — sensibilis — visibilis, audibilis, odorabilis, gustabilis, tactibilis

voluntarius motus

Sola generativa est [illegible] complemento [illegible] ... [illegible] ... appetitiva ... appetit. Gradativa grandiat ... ut volat ... informativa forma ... Informativa format ... Expulsiva ... [illegible] ... Fantastica opera [illegible] ymaginum ... [illegible] ... Memorativa operatur memoriam ... gustus tangibilis ... tactus ... audibilis audivit, odorabilis odoravit, gustabilis ... delectationum [illegible]

Spiritus — vitalis, vitalis, animalis — spiritus est [illegible] ad sensus [illegible] ... spiritus vitalis est ... [illegible] ... ad sensus ... [illegible]

Ars [illegible] ymaginativa ... anteriori cerebri ... cogitativa ... in media ... ymaginativa ... cerebri ... [illegible] ... in cellula media ... [illegible] ... memorativa ... [illegible] ... [illegible] ... ymaginativa ... [illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] aggregatis [illegible] contra [illegible]

Vite [illegible] lapis [illegible] albus reddit hominem [illegible] vite [illegible] lapis lazuli [illegible] vita [illegible] vita

[illegible] lapis [illegible] et [illegible]

Compania [illegible] bibere [illegible] Gallina [illegible] pullos [illegible] ad [illegible] Gallina [illegible] gallinae

Equanimitas [illegible] lac [illegible] pullos gallinarum adiungat [illegible]

Virtutes conservanda [illegible] Calcedonius lapis albus [illegible] lac [illegible] [illegible]

Sanitate [illegible] Albutheum [illegible]

[illegible] Albute

[illegible] lapis [illegible] albus [illegible]

[illegible]

[illegible] Competencia [illegible]

[illegible] Timori et [illegible] lapis lazuli [illegible]

[illegible] adolescentia [illegible]

[illegible] — [illegible] conservanda [illegible] ℓ

[illegible] collige [illegible] Sandero [illegible] 6 [illegible] Calcedonius [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] Crisolitus [illegible] Lapis [illegible] [illegible] Adamas [illegible] [illegible]

Viatori conservanda [illegible] [illegible] lapis [illegible] collo [illegible] [illegible]

Custodiencia et servantia viatores a latrone adversario [illegible] Agmaraphis [illegible] lapis [illegible] [illegible] lapis [illegible] collo [illegible] portatus [illegible]

Servanda ab [illegible] [illegible] Adamas lapis albus [illegible] [illegible] lapis [illegible] lapis [illegible] albus [illegible]

lapis [illegible]

[illegible] [illegible] laboratum

[illegible]

lassitudine gimerarum laborancium

Agnus castus pl. 20 ... Amarantus pl. 20 ... Anisum pl. 20 ... Artemesia pl. 20 portata alligata ... Barba ... Barbasius ... pl. 28 et 30 ... pl. 26 alligata ... pl. 31 ... pl. 23 ... pl. 21 ... pl. 22 albahu ...

[illegible]

fatigacione lassi ...

... pl. 28 ... Barba ... Bethonica ... 31 ... Camomilla ...

[illegible]

Epilepticus lapidarius ...

[illegible]

Amatoria amore ...

[illegible]

[illegible] Albertus in lapidario [illegible] lapis lapidarius [illegible] [illegible] portatus [illegible] [illegible] lapidarius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Solinus [illegible] [illegible] lapis lapidarius [illegible]

[illegible] lapis [illegible] [illegible] Lazulus lapis [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] lapis lapidarius [illegible] lapis [illegible] [illegible] portatus [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] lapis lapidarius [illegible] [illegible] Fantasias et fantasmata [illegible] et apparentes [illegible] [illegible] lapis lapidarius [illegible] [illegible] lapis [illegible] [illegible] lapis [illegible] [illegible] lapis lapidarius [illegible] timorem [illegible] lapis [illegible] fantasias [illegible] [illegible] fantasmata demones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liberat portatus [illegible] demones [illegible]

[illegible]

[illegible] ... ante [illegible]

[illegible] fit ... apud medicos / et apud ... apud auctores ... apud ... [illegible]

Propter colera de cola amara ... [illegible]

Propter de flate ... [illegible]

Propter de flate ... [illegible]

Propter de humore ... [illegible]

Propter corporis ... [illegible]

Propter ... [illegible]

Propter ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] de mediana

[illegible]

Propter ... [illegible]

Propter ... fortis ... [illegible]

Propter hora fortes ... [illegible]

Propter ... ab alio ... [illegible]

Propter etate ... [illegible]

Propter etate ... [illegible]

Propter corporis fortis ... [illegible]

Propter corporibus crassis

Propter ... rara ... [illegible]

Propter albus ... [illegible]

Item ... [illegible]

Propter ... [illegible]

Propter fastidio ... flemmatis ... [illegible]

Item ... flemmatis

Item debilitate ... flemmatis

Item ... [illegible]

Item ... [illegible]

... [illegible]

Item ... flemmatis ... [illegible]

[illegible]

Flemma ... [illegible]

[illegible]

Ptholomeus [illegible] Almagesti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Galienus [illegible]

[illegible]

Incipiunt versus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]
Sanguis [illegible] [illegible] [illegible]
Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pulmo [illegible] dolor [illegible]
[illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible]
Est [illegible] [illegible] dolor [illegible]
Sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lapide
Si [illegible] sanguis [illegible] [illegible] [illegible]
Et velut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

De ventosis [illegible]

[illegible]

Galienus [illegible]

[illegible]

[illegible]

In hyspania universitates sunt hee. Primo in Regno portugallie est universitas in omnibus scientiis et vocatur olixbonensis et manet ibi ferme .vc. supposita

In regno castelle est primo universitas salamatica in omnibus facultatibus et continet ferme quatuor milia suppositorum et est una de quatuor universitatibus mundi de quibus tangitur in clementina de magistris. 2o in eodem regno est universitas vallis oleti in omni facultate et continet ferme mille supposita

In regno aragonie est universitas ylerdensis in omnibus facultatibus et continet duo milia suppositorum et est valde multos medicos et iuristas. 2o in eodem regno est universitas barchinonensis in artibus et medicina tantum et continet .vc. supposita. 3o in eodem regno est universitas [illegible] in omni facultate continens mille .vc. supposita et est nova universitas

Et in regno francie est universitas montis pesulani in omni facultate et est antiqua valde et florens multum in medicina et habet ferme duo milia suppositorum. 2o in eodem regno est universitas tholosana in omni facultate continens .v. milia suppositorum. 3o in eodem regno est universitas aurelianensis in iure civili et artibus tantum continens .v. milia suppositorum ferme

Et 4o in eodem regno est universitas parisiensis continens ferme .xxx. milia suppositorum in omni facultate preterquam in iure civili et in theologia et artibus viget multum

Et in Anglia oxonia [illegible] cantabrigia

[illegible]

[illegible] ... super potero [illegible] sit [illegible]

Mesue can. i p° de qualitate ... de odore bono et malo

Et quod odor bonus ... medicina ... dilatat ... iuvat ... confortat. Et ... odor ... abhorret ... confortat ... differentia ... e laboriosa

Dulcia ... in ... spiritus ... spiritualibus

Ventosa ... spiritus ... spiritualibus

Acetosa ... frigida ...

Calida ... in ... desiccat ... confortat ...

Amara ... appetit confortat ... vetere ... spiritualibus

Acuta ... in ... spiritualibus

Stiptica frigida ... appetit confortat ... medicina ... spiritualia

... sua ... 6 ... 6 ... /

Pontica frigida ... in ... spiritualibus

Insipida frigida ... in ... vetere ... spiritualibus

[illegible]

Capitulum primum de provocatione ... passionum et

Primum quod sit ... in inflammatione ... aut ... affligit plus ... partes ut ... motu et ... ut flatus ... affligit ... partes ut ... calore ... motu est ... ut ... sit ... corpore ... igne ... et ... in ... corpore ... et ... Propter hoc ... et ... patiens ... et ... in hora ... et ... continuamus et ...

... patiens non anticipat ut ... virtute ... ita ... non ... motu ... per calorem ... ... venit de ... administratione ... non ... eadem ... ... motu ... digestionem non posset ... et ... anticipat ... corporis ... in ... motu ... digestionem ... sit ... debilitas ... ... et ... ...

Anticipatio paroxismi ... non ... anticipatio ... [illegible]

... paroxismi ... [illegible]

Capitulum de provocatione ... paroxismi ... [illegible]

Capitulum de provocatione ... paroxismi [illegible]

[illegible]

Capitulum de ... paroxismi ...

[illegible]

[illegible]

... in medicina ... cordialia ... [illegible]

... cum ... [illegible]

De ... paroxismorum ... [illegible]

... anticipatio paroxismi ... augmento ... paroxismo declinat ... [illegible]

... negligentia ... [illegible]

De ... [illegible]

... declinatio ... [illegible]

De ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Considerata vide in fine huius libri

10

Registrum folio

[illegible marginal notes at top]

X ... [illegible]

de pediculis et lendinibus ... [illegible]

[illegible marginal notes]

de panaricio
...
de ulceribus ... 20[illegible]

de amore hereos 203
de ebrietate
de sanitate 204
de sudore
de vinis 207

de morsu ... [illegible]

Respiciunt medicum triplici vultu pacientes
fingunt angelicum vultum de morte timentes
hinc quam ... vultum mutat in humanum
Sani morte tamen medicum dicunt pacientes

[illegible notes at bottom]

[illegible marginal note]

[illegible marginal notes]

Quoniam ut ait medicorum princeps in de sanitatis regimine libro vii capitulo i, librorum compilatio ex quibus de causis fieri dinoscitur: primo ad decorandum proprium intellectum; secundo ad remedia contra oblivionem que in senio; tertio ad satisfaciendum petitionibus amicorum. Ideo et ego Bertrucius natione lumbardus professione medicus Bononie commorans dispendia atque valitudines in parte practica medicine considerans intellectus quamplurium in ipsa operari volencium contrahi: tum quia minus introducti scriptis obscuris intricantur; tum quia intelligentes et professi scribencium multitudine desperantur; tum quia pregrossos prolixitatis mole tantum abhorrent; tum quia moderni temporis philosophi breviter scriptorum oblectantur. Remedia quorundam passionum corpori humano accidentium possibiliter stilo quo potero breviori ordine quodam contractionis auctorum inherens vestigiis et precipue Ypocratis, Galieni, Rasis et Avicenne et venerabilissimi Iohannis Ebeni Mesue, qui quamvis pauca sed quam optima et copiosius tradidit lucidius, consimiliter in collectorium unum compilare decrevi. Quod autem in libro isto ordinem observabo, sic fiat: in duos libros primo ... de morbis particularibus ... usque ad plantam pedis ... 22 ... et sic deinceps ... antidotarium ... Nicolai Salernitani ... de antidotis ... Ideo et hic ... prima de medicina, secunda de medicamentis, tertia de corporibus medicandis ... et erit sicut plenius et perspicacius ... a summo philosophorum ... principium quod solum

ipsum solus ipsi sufficiat, cum principium est illud quod est cui cuncta subsunt et absque cuncta respiciunt quod quia sua bonitate omnibus tribuit affluenter. Ideo Ebi[?] ... primo opus ... originem ... atque ab ipso ... impetrare. Nam ... assumpti laboris ... ad auctorem et ... consumator ... ut sicut ... devoti Iohannis Ebeni Mesue ... consolacione ... opus aggredior auxilio et bonitate dei ... finem felicem ... qui est vera felicitas.

Medicina autem perclarissima ... medicinalis scientie ... Ypocras ... Galienus 2° de ... 3° ... ut medicinam ... in libro de lege ... Illa autem scientia ... perclarissima ... Galienus in libello de ... Et sic ... Galienus in tegni ... et Avicenna 2° canonis ... de cognicione medicinarum ... medicina duobus ... experimento ... et ratione ... Alie scientie sola ... formali ... ut mathematica ... formali efficiente materiali et finali ut naturalis philosophia prout in prologo libri physicorum ... Averroes in commento de ... commentator Alexandrinus in libro ... dictus philosophorum ... medicorum ...

[illegible marginal notes]

corpus sit nam phia est medicina anime ita medicina est phia corporis Et hoc modo de est ait / in aut non est possibile ut i beat aliqua operationem huius artis nisi provisio principiorum eorum quam per habent inde necessitas ad discendum scientiam naturalem et investigandum speculationem in ea Et Avicennis protulit dicebat medicina est ars operativa oriens ex principiis vel e visitatis in phia naturali De qua phia loquens Seneca epistola ad Lucillum dicit / dei munus est quod vivimus phie non quod bene vivimus quia vis ipsa pro omni rerum premio comparat evidenter autem per phiam dum atque omnem vitatem speculamur iuxta illud Aristotelis 2o methaphisice bene vocari phiam veritatis scientiam recte et bene sed propter et totius veritatis speculatione felicitatem iuxta illud Aristotelis xo ethicorum Dei itaque operatio beatitudine differens speculativa est humanarum autem que huic cognatissima felicissima est sed propter felicitatem deo assimilari iuxta illud ibidem / Diis etenim beata omnis vita est hominibus autem in tantum in quantum similitudo quedam operationis huius inest Aliorum autem animalium nullum felix quoniam nequaquam participat deo actu et alibi animalium iuxta illud ibidem certa sine dubio apices amatissimus deo est qui maxime philosophus / De tertio scribit Johannes Damascenus in suis afforismis dicens / Ars medicina est in mensa profunditatis operari autem secundum libros sine subtili ingenio et profundo nimis molestum est / et pro ibidem / vita hominis brevis est ad cognoscendum vires naturarum que in parvo sunt et in quibus omnes conveniunt et maxime quod tu probasti tenere que non contrario delinquerem / Huius tamen difficultas ex alio propter quod cuctas proponunt scientias omnes certas tamen sub inisum / Est enim quoddam propter condicionem / longeva propter inmutacionem phia propter cognicionem mathematica propter dierum curtiarum computacionem / Secundo 2o medicinalis scientia tertia quod sublimium pretendit expectationem sive cause nature subiecte circa propter hoc primum est sui subiecti in tensa nobilitas sive celsitudo / 2m sui subiecti extensa capacitas sive latitudo / 3m est huius artis in mensa utilitas sive valor / Nobilitas namque ex materia dependet absoluta sicut ipsius conditionata ut probatur 2o phisicorum ultimo capitulo / De primo scribit Galienus in commento primi afforismi dicens / subiectum quippe medicine non est lapis communis aut lignum sed corpus nobile atque gloriosum corpus videlicet humanum. De quo loquens Avicenna primo canone fen prima capitulo 2o quod dicens ait Dominus autem Deus hominem includens complexionem qua tunc est possibile in hoc mundo ad suarum operacionum studia quarum agitur aut patitur / De secundo loquitur Aristoteles 2o phisicorum dicens est namque homo tamquam anima et ideo microcosmus id est minor mundus ab antiquis enunciatus est continet enim homo in se primo essentia divina propter intellectum et per certum sui ut dicitur 3o de anima / intellectus autem de numero abstractorum est / continet etiam celestia propter spiritus quos in se habet spiritus namque est sua corpora commixtione elementorum [marginal: cata] [illegible] in celsitudine supercelestium corporum ut scribit Avicenna in libello de viribus cordis 2o capitulo / continet 3o naturam elementorum quam ut ait Avicenna primo canone fen prima capitulo de membris / membra sunt quedam prima humorum commixtione generata quemadmodum humores ex prima ciborum et tibi corpora elementorum permixtione procreatur / Continet quarto naturam mineralium cum operatur plurimas mirandas proprietates atque stupendas virtutes nam si magnes ferrum attrahit non tamen ut ferro ipso ut ipso distrahit / Et si magnes ferrum attrahit non tamen aliud aqua ase repellit / membra aut in corporis se attrahunt innatum quod ab ipsa distrahunt nocivum et se aguntur et invicem / quod expellunt a se superflua / Continet quinto naturam plantarum cum habet in se virtutem naturalem nutritivam et mensurativam qua vegetat nutrit generat et augmentat / Continet 6o naturam animalium cum habet in se potentiam que alia a non animali distinguuntur scilicet sensum et motum / De tertio loquitur Cassiodorus libro 6o epistolarum [marginal: Cassiodorus] [marginal: a] variarum dicens / Humane fragilitati indigentiam divina tribuit nulla profecto videtur aliquid subtile quod possit auxiliari medicine [marginal: epistola 19] [marginal: [illegible]] ad sic ipsa cum morbo patitur utilibus medicina que assistit semper ipsa contra dolores prima imbecillitatem confligit et

[marginal: a 1] Inter utilissimas artes quas ad sustentanda

[illegible] latini medici [illegible] auctores et [illegible] medici [illegible] latinorum parvos [illegible] ad tempus artaxersis [illegible] fuit apollo et filius eius esculapius et asclepius [illegible] ypocras et ypo [illegible] artis medicine invenerunt et [illegible] differencias [illegible] methodica / empirica logica et theorica apollo invenit methodicam que

ibi nos nititur defendere ubi nulle sunt
nulla dignitas potest subvenire / sicut alludit
dominus sapientie ecclesiastici xxxviij° capitulo dicens
honora medicum propter necessitatem etenim creavit
eum altissimus. Redditur quod medicinalis
sciencia cunctis aliis precellendo nitore sue ne-
cessitatis efficitur causam propter tria / primum est auctorum
suorum veneranda vetustas / 2m est auctorum
suorum celebris atque studiosa singularitas /
3m est auctorum suorum amica atque placabi-
lis tractabilitas. De primo loquitur [illegible] 2° me-
thegni dicens nos sumus quasi [illegible]
qui subsequimur [illegible] et quod invenerunt aliquid
ex bonis nobis contulerunt nam scientiam
nostram precedentium [illegible] et ideo si Teresias
non fuisset tymotheus non esset et ita mul-
ta melodia careremus. Auctores autem
medicinales sunt pro omnium fuit unde primus me-
dicine repertor fuit appollo et filius
eius esculapius augmentavit principia a-
liorum sciencie fecerunt aliquantulum reperta
ipsorum tamen scripta ad nos non pervenerunt
propter [illegible] studii [illegible] vide-
tur quod appollo homines sui temporis [illegible]
ad [illegible] ut [illegible] qua [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsum
[illegible] in hodierna tempora [illegible] sapientie
[illegible] ac [illegible] auctorum
artis medicine repertor cuius scripta ad
nos pervenerunt fuit ypocras. [illegible] et
G. in [illegible] illius [illegible] 3° [illegible]
[illegible] in plurimis et si [illegible]
[illegible] medicina de [illegible] utique primo
legimus auctorum / illi tamen potius empirici
fuerunt quam rationales. Iste quidem ypocras
non solum medicus sed et philosophus. Platoni-
cus [illegible] perfecta tradidit sue artis te-
stante Galieno 4° de [illegible]
1° [illegible] ypocras quidem bonus fuit
[illegible] hanc artem seminavit [illegible]
[illegible] et aliquando qui [illegible]
[illegible] et [illegible] / 2m propter auctorum
suorum copiosam varietatem non enim [illegible]
alia [illegible] calamus [illegible]
[illegible] ipsam [illegible] tradiderunt ypocras.
G. dyascorides [illegible]
halibbas [illegible] abenzoar [illegible]

tempore novissimo avicenna et averroys / 2° colliget (?)
colliget capitulo de signis complexionis (?) [illegible]
[illegible] absque [illegible] que [illegible]
libro reperies si ipsa in aliis reperisti plu-
res [illegible] homo [illegible]
[illegible] ut [illegible] reperi-
atur / sicut [illegible] Cass. 2a [illegible]
epistolarum [illegible] / hinc scientiam
quanto [illegible] tanto gloriosius
reperitur. Et Johannes damascenus ait [illegible] liber
[illegible] et relege [illegible] diligenter
[illegible] sapientie [illegible] De tercio loquitur
G. 3° de [illegible] 2° capitulo [illegible] / De
[illegible] libros [illegible] illam
[illegible] quod faciunt
[illegible] bellum atque lite
[illegible] studium suum ad
indagationem veritatis (?) studiose
[illegible] Redditur quod [illegible] ultra
[illegible] super [illegible] alias glosas
[illegible] sue [illegible] finaliter
[illegible] copiosa [illegible]
[illegible] atque [illegible]
[illegible] felici-
tatis. De primo loquitur avicenna 1° [illegible]
primo capitulo 1° [illegible] ut non sit
plurimum [illegible] apud [illegible]
et in eius [illegible] qui [illegible]
[illegible] lucri de-
sideret. De 2° loquitur ypocras primo prono-
sticorum (?) primo capitulo / [illegible] studio
seu [illegible] seu delectabilem [illegible]
desiderat [illegible]. De tercio loquitur
G. primo de [illegible] ut
[illegible] corpus [illegible]
difficultate [illegible] dulcedinem
[illegible] defectus / Ad quam felicitatem
ut perducamur [illegible] avicenna 1° colliget
[illegible] capitulo [illegible] affecti-
[illegible] / et [illegible] nobis [illegible] perveniet
ad ultimatam felicitatem que beatitudo sem-
piterna appellatur etc.

Quoniam propter [illegible] vulgarem
et in [illegible] medicorum [illegible]
[illegible] et [illegible] medici
[illegible] medicina sepe [illegible]
apud ydiotas [illegible]
[illegible] / Cassiodorus (?)
6° libro variarum epistolarum dicebat [illegible]
[illegible] infirmitatibus humanis
[illegible] ut qui [illegible] artes non

ypo [illegible] status [illegible]
[illegible] complexionis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] repertor medicine [illegible] phebe
apollo / hic filius eius esculapius [illegible]
[illegible] esculapius [illegible] medicina [illegible]
[illegible] latini [illegible] parvos
[illegible] ad tempus artaxersis [illegible]
[illegible] ypo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ... apud Hebreos ... [illegible] ... regis Hyspanie

honorat artifices/ apostema est putridum cali
cautelas in venis quas pictorum mediorum
in summa tollit et corporum nimia immaculabi-
lis assumi. Ignorans namque prout cum dicit
in tercio cum decipis fiebat mediorum
preceptis 3o de fe. ad glauconem medicus
quo tunc si tanz egrimus ignorabis/ si enim
nescis an morbus sit periculosus vel ne-
quo non nisi tenue facis/ et si quis ante cris-
tus crassit tunc tum in mercis sed fortis est
Et primo de 3 xiiii tertio dicebat et si
tu non cognoscas hodie prius egrimus et
quanta sit repugnantia vel elongacio a statu
non evacuabis quia ledes egrum medicamento
nocumento magno in regimine diete plus
vel minus dando quam oportet/ tunc ad hoc tempus
beneficialis lenitur dictum et non cre-
dendum nisi te et illud qui nescit novit de
mena/ Et Iohannes ebeni mesue dicens
appatet pro talis/ medice et corporis tuaz
cum auxilias ne destruas si semel
namque peremi nullum amplius sub est
remedium. ¶ Dicimus igitur

De cautelis .10.

cautelas .10. nunc/ quarum prima est de assu-
mi medici ad practicam tunc quando incipit co-
gnoscit et in corpus sit varietas con-
suetudinum et complexionum et etatum
et virtutum morborum corporum tamen non
sit preceptis ad corpus namque egro quantum
consuetudine recipiat namque omnibus
salutem promittat. Secunda pupillaris si-
bilis egrumque ad se trahat namque de palla-
rio insistat imperitie/ sicut degat po-
tius expensis moderando quam lucro
acuendo sicut in sapientia iudicet
et eius gloriam famam perdere appellare/ qui
cautius est gradatim ascendere quam cito
saudere ad precipitium festinare. Et hac
sapientia utitur Iohannes damascenus
in libro suo varios sinonima ait
nulli medico est studiosissimo credendum

2a

nisi etate approbato. Secunda cautela est de eo
dicitur tunc egro observando. Tunc quando
medicus primum accessit ad egrotum salute
ei inuitat vultu hylari deinde sibi con-
siderans principio egrimus sciens dies et
horam perquirat/ et quales antecessit
dieta in observatione corporis non
naturalium et si quis fecit aliquid quod sit tunc mor-
bus evenisse et si consuevit talem mor-
bum certis temporibus egrotare et qua hora

consuevit exacerbat et qua mitigat et per
quales modos assuetus sit egritudines
tunc an profluvio ventris fuerint
vomitus, fluxus sanguinis narium, menstrua
emorroidas, scabiem aut profluvium vel fre-
nesim solitus perquirat. Deinde dispositiones
singulorum membrorum corporis et articulorum investi-
get. Et primo de membris animalibus ut puta
an assit vigilie subite, sompnolentia
dolor capitis tinnitus, vertigo et similia.
Secundo de membris spiritualibus ut puta si in
sit tussis et an sit siccitas difficultas cum
punctura lateris et anhelitus anxio
extremitate et a pectore/ et an sentiat vel
quantum senserit catarros pergutur deste
lentes muscilagines et sputi grossi mixtis
plus semper visi inductes/ et an sit cum
sputus ordinatus vel suppressus mittitur et
similia. Tertio de membris naturalibus ut puta
si assit prostratus appetitus, amaritudo
oris, sitis, fluxus ventris, vel stipticitas
ypocondriorum, levitas minutum (?) malli-
ties tamen et commixtio eiusdem calidita-
tes, vel eius quod laterum flexibilitas, vomitus
nausea, urine retentio vel colibaduna
ardor urine, dolor articulorum labor
spontaneus musculorum qui sit cambutu
tremens tamen et similia/ Post haec namque
omnibus diligenter ut differencias pulsus
et ydeas urine et egestionis et sputi
plenius dividat et cognoscat. Tunc
faciem vultu mediam et deliberare palpita
pulsum utriusque brachii continue suis
digitis detectus sectus suffi tempore ca-
stigat eius notas differencias secundum longum
et latum, parvum et magnum, forte et
debilem, durum et mollem, rarum et spis-
sum, velocem et tardum, ordinatum et in-
ordinatum. tunc non serve neque cum sui
sed acutas dicimus vel egri facie prudentes
de signis. Septimus namque vetare propries
et sic ergo ad te trahes. Deinde solicitum
ad urinam prout diversas in loco lucido
vidi, quales non cogat quamvis quam
hora mictus fuit partitum et an sint
corrupta et prius sic vetificata et consi-
derans cum omnibus in speciales ut puta
an subtilis aut grossa an spermatica
aut turbulenta et in quibus ut puta

3

[illegible] ... Galien ... [illegible] ... Albohazen ... [illegible]

[illegible]

3

an combinatis aut diminuta respectu potus
et secundum qualitatem ut puta an citrina
aut rubea aut glauca aut karopos
et similia 2° secundum contentum ut puta an
sit ypostasis alba levis equalis
piramidalis aut nebula pendens a
summa aut contentum natans aut sedimentum vel
furfures in fundo residentes seu arena vel
pilus vel fila seminalia, nec illa [illegible]
negligas de venis et de sessione dispositionem
perquirere ut puta si ne ita alteratim
vel simul dolores sentiat ne venae
vel ventre vitam capiat attrahens corporis
vel ventris corpore [illegible] et consequenter deinde
consideratum ad egestiones tendens tales sub-
stantiam colorem et quantitatem et horum
[illegible] Quibus omnibus
ordinatim perscrutatis si sanus es in
arte medicine potes in summo passionem
et passi cum passionibus aliqualiter
declarare ita ut se per magistrum quamvis
proprium cognoscat, quare te admi-
rans perspicacitatem et excellentiam predica-
bit et firmabitur in te fides sua et
confortabitur virtus et surget contra mor-
bum subito [illegible] cum medi-
catione de die in diem et firmabitur
propter quod illud G. in quinto [illegible]
[illegible] medicus [illegible] optimus est
qui plures sanat plures aut sa-
nat de quo plures confidunt et illud
Avicenne [illegible] sanus plus valet
confidentia eius de medico quam medicus
cum suis omnibus instrumentis. Tercia est de
processu ad actum curativum quadam
[illegible] cum morbi perfecte non cog-
noscit medicus non inveniat sed cum
dieta temperata et blandiciis [illegible] suppe-
ditat [illegible] Avicenne [illegible]
[illegible] aut [illegible]
q sit consuetudo relinque cum natura
et non apponas quia aut natura superabit
consuetudinem aut ipsam manifestabit per
quam aut cum cognoveris ad actio-
curativum procedas cum ordinatione dicte
et ad ministracionem medicine convenientis
dicta aut si aliquis possibile fuit
fiat de cibis et potibus et hoc summendi
secundum appetitum et consuetudinem in-

3

fini iuxta illud Ypocratis 2a particula afforismorum
paulo deterior cibus et potus delectabi-
lior melioribus quidem indelectabilibus preferendus est
et ibidem ex multo tempore consueta etsi insolita
sint et cum cetera et horum contrarietates
vel saltem consimiles insolitam permittit
medicus non si possibile fuit sunt peccans
tibi medicus quam medicine sunt quia
minus peccans non turbetur et si non sufficit
procedat ad medicinas alterativas gradatim
incipiens et ad fortiores paulatim veniens
cogente necessitate quia hec est ordo
sapientis ut dicit Mesue et magister [illegible]
[illegible] quod primitus administret la-
xativas aut medicinas quam plus
[illegible] et
[illegible]
[illegible] et rectificatis de virtute et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut puta [illegible]
[illegible] assumpsit et [illegible] facile
vel difficile solubile cognoscit [illegible]
[illegible] habeat [illegible]
que ut pluribus facile solubiles sunt
[illegible] que non difficulter
[illegible]
[illegible]
facile et educabilis [illegible] difficile [illegible]
[illegible] quod sepe educit
[illegible]
[illegible] vel facile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
iuxta illud Ypocratis prima particula [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] ut puta si dolor vel [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut
[illegible] G. [illegible]
[illegible] quod [illegible]
et si [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquis
[illegible]
Quarta est de processu ad actum [illegible]

Cau. q. [illegible]

Solutivas [illegible]

Cau. q. facile solui et q. difficile

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

Consideret medicus tenuitatem virtutis et blandicies
vel maliciam signorum cum tempore morbi
et diligenter inuestiget que quidem per male-
[illegible] et [illegible] et si per hec cau-
[illegible] signum salutis vel mortis certum
quod et declarando promittet quia non numquam la-
[illegible] ars artificiosa est prudens mente
perdere [illegible] saluando [illegible] tunc
quod ab ipso fugiat necnon auxilia [illegible]
inutilia [illegible] ne artis medicine laudis fiat
et dicit [illegible] de [illegible] ca. 4o
quod [illegible] propositum [illegible] relinquendi
ut dicit [illegible] illud aphorismi pe-
riculosum [illegible] est [illegible]. Si autem
dubius fuerit in sermone suspendat au-
res et astantes [illegible] amphibolicos proce-
dens [illegible] plura signa vel
[illegible] vel aliud [illegible]. Si
ad hunc dubius fuerit [illegible] magister a
planetis [illegible] videre [illegible] quod astantibus
[illegible] visis necnon mutata [illegible]
egri [illegible] vel manere
alter. Si magister importune affines
egri medico [illegible] sit magister pro-
ad mortem quam [illegible] salutem pronun-
ciando quia si eger saluus euaserit gloria
fiat medici si autem non [illegible] de
morte et qualiter [illegible] sic fuit
non [illegible] medicum [illegible] dicere [illegible] et vita
et salute ne forte [illegible] de
morte egri [illegible]. Quinta est de astan-
tibus confirmandis [illegible] medicum omnia
ordinare [illegible] industriose [illegible] publi-
cato astantes [illegible] et [illegible] con-
ueniens et decenter [illegible] propter sibi
[illegible] ad [illegible] refre[illegible]
at quam [illegible] eger dormire cepit vel
[illegible] sit et qualiter in principio
[illegible] os et oculos et manus
[illegible] et an [illegible] vel timore
euigilauit an post [illegible] leuis sit
et an eger sit obediens an rebellis
medicorum quia ut dicit [illegible] non
[illegible] facultate sed
et [illegible] et astantes [illegible] que
[illegible] sunt [illegible] et caute-
la [illegible] vel [illegible]

ad

4

[illegible] sic [illegible] vel modis [illegible] sunt
[illegible] patientes [illegible] erga
[illegible] ipsos [illegible] ut [illegible] et m[illegible]
quam [illegible] vel [illegible] laudis fiat
et lucra [illegible]. Sexta de
medico sit [illegible] sibi [illegible] si [illegible] consor-
[illegible] ad eum [illegible]
de morbo et cum eo ipse [illegible] in
[illegible] infirmi vel [illegible]
[illegible] si fuerit ab ipso [illegible]
vel [illegible] tuas [illegible] illu-
dens. Si non [illegible] sit plurali magis
eligens [illegible] quam gloriam [illegible] apud
egros et eius amicos [illegible] concedas super hunc
tum capiens ambo simul [illegible] et in
[illegible] at longe [illegible] male-
dicens [illegible] ab
hominibus [illegible]. Si uero
[illegible] et clarus fuerit tibi [illegible]
erga ipsum [illegible] te habeas quia [illegible]
[illegible] arte et [illegible] ut per
eum [illegible] ab egro [illegible] et [illegible]
[illegible] tibi et [illegible] et si
potes [illegible] resistas
Si uero ydiota vel ignorans fuerit erga
ipsum non tamquam [illegible] vel
ut ad discipulum [illegible] sibi in
gloriam redundet [illegible] si forte [illegible]
se exhibeat et te apud omnes [illegible]
lucidum [illegible] aliqua sup-
[illegible] erunt [illegible]
[illegible] et [illegible] tuis [illegible]
Septima de apotecario eligendo. Pro-
uideat sibi [illegible] medicus apotecarium in
arte sua prudentem [illegible] et fidelem
ne forte [illegible]
vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] et bonitate
[illegible] et tuam artem illudat et
[illegible] in medicinis laxatiuis quibus medicus
[illegible] habeat quam ab alio re-
cipiat [illegible] maior [illegible] et
[illegible] medicorum. Octaua de con-
silijs [illegible]
[illegible] quibus [illegible] ad te [illegible] de domo
vel platea [illegible] petens [illegible]

6

7

8

vnde [illegible] ut medicinas laxatiuas

[illegible]

[illegible] ad [illegible] ad [illegible] ad [illegible] p. col.

no sit parum ad amplius exhibendis si pro
gratiam prone considera et amplius quam petit
deinde vina formidati recipe prudens
ne sit accitum vel liquor aliquid vel vina
subingalio quibus frequenter illudunt
iuvenes et si multi hominum assistunt amplius tri
bue. Si non vinum exhibes videas eos pro
tervum vultum repellas. Consueverunt namque
vetule de beneficio vel impugnatione iuve
num abortum vel incestuorum procuratione vir
tute amplius petere ipsis tamen sit omnino vita
denegandum penitus et tuum vinum dispen
sans oculos et linguam cohibe et iuvenibus
atque puellis petendo namque nam de vino
inebriatis inde dicit amicus quorum etatem
commoniam provocant et puella pusillanimem
in vestigeris aliter de vino signum decipio
earum vinum sentiunt velocius et studium su
biectas passiones homo quorum iam non indicare
Signum quoque pro distinguencia avaricie
dicatur. Sit potum pacti quod respicias solum
divinas aut [illegible] pro simonia dimittere
gloriosum superbia et ad vinum ulti
loquens pro sapiens contempnas namque te
corpus per singula intrinseca pudorem vera
namque nisi morbis inter bellis cohibet
fallax est iniquus. Corona de salario
petendo non quem iuvenes ad pessimum corpus
ciam et vulgaris perveniunt. Secundum non ve
niat ad corpus absque omnino nisi rogatus
et de salario certificatus nisi forte egrotantes
sit dominus et specialis notus vel amicus
virum pro bellis non rogatus deperit egri
fides in te. Estimat namque te ignaviam
tue suspectum alias ad sui curam te pro
nunc vocasset namque sic contra pulla
no pupillo magnum quippe est etiam
cum eius pullicione turpe studium sponti et
divine disciplinam et deinde delectat
similiter repulsionem quod inter respiram de
qua periculum desperavit magis et ydigma
decreverit cum limita nisi fuerit laboris
sit persona pauper et miserabilis tunc qua vi
sitandus est agendum vero studio luce
exemplo patrum Cosme Damiani me
dicorum sublimium fideliter assumendo. Si non
de primo curam egri consequeris post eius
mortem non nisi vituperia recipias
que si silenciis contingerit tibi vultum
diu tuo perfugio et dimitte pretendet que

ad medicinam [illegible] et an
tiquis [illegible] implorantem vultu angelico
deinde in sui recuperacione vultu [illegible]
nuat. Decima de conservacione medici cum con
venis abstinens [illegible] et [illegible] tue familia
tatis [illegible] exhibeas familiaris tam
religiosis quam secularibus amandus at
[illegible] actibus conveniendo ut videa
sis et prima [illegible] fluctuosis vulgaribus
non namque familiaris namque clarus te offeras
ne te nimia similiter contempnat vel sup
flua senitie [illegible] vestibus et gestibus
honestate diligas non pompam litem et
dissensionem [illegible] pro tes fugias et ad tuum dum
et timens te opposite interponas vulgi
laudes ne cupias laudat namque vitupe
rium et [illegible] restituo dignos [illegible]
nas et detrimpas [illegible] Apolis [illegible] honora
[illegible] a principibus notis et honestis quo
cum quis pro [illegible] sit quo periculum est in
[illegible] [illegible] tamen sibi exhibitus tuo
pedes vel [illegible] [illegible] gressus suos
surrexit ut [illegible] vivaciter in [illegible] [illegible]
hominum [illegible] [illegible] [illegible] vel etatem re
sponsum [illegible] [illegible] [illegible]

Actus medici [illegible] [illegible] [illegible]
plexus est [illegible] [illegible] omni
[illegible] quid est [illegible] obiecti
nobilissimi [illegible] [illegible] templeos
admiranda vel [illegible] auctoritatibus magna
Sedens [illegible] [illegible] sublimior [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus
distemperata digeret sibi ipsa [illegible]. [illegible]
[illegible] nobilior quam est [illegible] [illegible]
[illegible] futur. [illegible] [illegible] ma
vime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] salute vel [illegible]
[illegible] [illegible] passione [illegible]
[illegible] famosus. [illegible] resp
[illegible] posterius [illegible] salute [illegible]
forte [illegible] quibus [illegible] po
[illegible] etiam in omnibus corporibus
in omnibus locis ac temporibus [illegible] fore
[illegible]. Et ut dicebat me [illegible] princeps
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Si cum
esset impossibile et in [illegible] [illegible]
et [illegible] optima [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hac [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] namque

[illegible]

quod est reprehensibile contra temperatum vel si est
ad ictum oculi est. Erit autem medicine co-
gnitio non quemadmodum textorum vel edifica-
torum vera sed quemadmodum agricolarum et
nautarum probabilia, propter quod ait Avicenna primo
et septimo tollet finis huius artis non est
adimplendum sed faciendum illud quod potest
fieri et quantitate conveniente et tempore convenien-
ti. Et postea debet expectari finis sicut est in
arte nautarum et regimine exercitus. Et
Galienus 4° de ingenio sanitatis: ars medicine
et medicus non sunt potentes tale sanitatem quod
sanitatem non absque mediatione facere possunt
secundum quod quadrige quod [illegible] integri
ait enim quod huius operatrix natura,
medicus non minister. Et ypocras 3° pronosticorum:
quoniam omnes infirmos curare possit
quod si posset non in futuris prenoscere sed omnis
prophetie melior reputaretur. Et plus post
rethorice dicebat: non est optimus com-
positor qui facit aptos calceos sed
ut contingit qui solicite de contingentibus nil
obmittit. Propterea itaque de arte curativa
et preservativa premittere diximus tamen
de arte conservativa, preservativa, reductiva
et preservativa quod ad sanitatis regimine di-
rigit. Proximo conservatione itaque sanitas
in iiij° modis percipimus. Primo quantum est per
dictum regulatum et hunc in methodo
ponemus. 2° non per conveniens bone ob-
servationes et per unam cautelam quam in
excipias ponemus. Tertius per regulam
qualium notitia quod circumstantie scilicet
conveniens per quibus fiet cautela per
preservativa subiungemus.

Medicatus consistit in regimine diete.
Dicta autem in debito usu sex
rerum non naturalium quod sunt cibus po-
tus inanitio et repletio sompnus et vi-
gilie motus et quies aer et accidentia
anime passiones de quibus per ordinem dis-
seremus. Regimine cibi sex precipue modo
qui sunt scilicet quantitas qualitas con-
suetudo tempus et ordo. Sed quippe ciborum
qui esse que generet chilum temperatum vel tem-
pore ut sunt caro pullorum et perdicum fasia-
norum avium plurimarum non aquaticarum
et caro edorum saltantium agnorum
quorum castratorum pinguium vitulorum
lactentium bonumque edi arvinarum porcellorum
vino non recenti vel diu annorum caprio-
lorum tenerorum pinguium porcorum silvestrium
Et de leguminibus ciceris fricta vel pista
et aqua cocta et de granis risi fricta
farina farina avene panis communis
bene factus bene fermentatus bene salsus col-
lectus tempore [illegible] mundo conservatus non cor-
ruptus. Et de herbis borago spinacie
blete petrosilium atriplex lactuca endi-
via. Et de fructibus ficus et uve mature
amigdala et pinii et castanea assa post
cibum. De piscibus lucius et omnes pisces
marini et maris arenosi non cuiusque
stridarum vel non marini acti petrini,
est de aqua arenosa petrosa aqua ca-
piti lucides trutes salmones et frigides
saxatiles et squamosos et hec assi super
prunas vel elixi conditi cum sinapi pipere
croco similibus et aliis speciebus carnes
carnes flammei et de lacticiniis lac ca-
pre vel asine vel vace bene paste cum
bonis herbis et feno et hec sumptis ante
cibum in stomacho mundo potest vel cum
zuccaro vel melle vel mica panis et
caseus recens vel qui recens cum bono lacte
artificiose confectus. Et de ovis ova
gallinarum similium recentia prima ab-
lata sorbilia. Quantitas ciborum esse debet
quod sufficiat nec et non appetitum nec sto-
machus calidus appetit nimium quam
corpus frigidus plus quam corpus temperatum
aut tamen appetit quantum bene digerere
potest ut dicit Galienus in tegni capitulo de signis
stomachi. De qua mensura ciborum loquitur Avi-
cenna primo canonis fen 3ª capitulo de regimine
cibi et potus ait. Et cibo ita utendum
est replendus non ut sit locus super fluxus
instinctui et abeo cohibendus est reliquus
desiderii adhuc in anima remanentibus
hec cum famis reliquie post bonam unde
desinunt sunt quod [illegible] ab stomachi con-
tinguam fiunt per cibum. Quantitas autem
discreta esse debet ut unus ferculorum bonitate
non concedat quod diversitas ciborum et hec
et aliorum neque potens sint cocturarum seu
temperaturarum ratio sit quod est ipsorum digestio
in stomacho quantum vel citius corrumpitur cibus
et cum diu post se vel coctus eorum di-
gestione adiuvet, cum digestio non sit
alteratio quamquam secundum actionem mali secundum de-
fiata etc. unius, propter quod ait Avicenna

[illegible]

[illegible]

ibidem Et nil quidem est detius quam diuersa
nutrimenta simul adiungere et post hec de come-
dendo tempus plonguare Et ideo non possumus
inferius aduenire primum ut incipiunt digeri
nutrimenta propter indigestionem superlati-
Quantitas ciborum est quod in yeme quidem fri-
gida et yeme actu et virtute calida in
yeme non calida uel estate actu et virtute
frigida In mediis autem temporibus quorum est
complexio sit sicut dispositio sicut temporum est
...ponitur in forma ...cedere ad con-
ued ...ficatur per contraria in forma ...in
con... sicut vesci moderato Consuetudo
... est ... in cibo quia ut dicit
ypocras 2a particula afforismorum paruo deterior cibus
delectabilior non est ... ibidem Et multo tempore
consueta Et auicenna ... pallegato
aut ... ...pter quod nutrientes melius
est quam melius sumpti ... quam stomachus
et virtus retentiua ... ipsi appli-
catur ... bone fiunt ... autem addidit
consimilis quod consuetudo ad malum cibum est
... abscindenda non subito quia repe-
tinas mutationes non sustinet natura ut
dicit Galenus ... super istum ... consue-
tudinis non debet fieri nisi tempore ... sint
quia in ... consuetudo
tudo est ... sit ... et
... ut dicit Galenus 1o de ingenio
sanitatis assignans causam ibidem quia si
tempore ... consuetudinis mutaueris quo quo-
... ... primo egritudine
2o ... prohibitum 3o ...
... ablatum quare ... non su-
fficiens simul... Et ... 3o re-
... aut consuetudo est altera natura quam
consuetudo est corpore que ut ... sepe dicit
et ... sibi ... ...
Tempus autem est ... diligenter ...
... in yeme est multos cibos sumere
sumendos quia ventres yeme et ...
calidissimi sunt natura ... antiperistasim
Et ideo tunc ... multos ... pro la-
boribus et cibi grossi tunc sunt ... sumendi
... ... qui sunt ... sunt
... repletiones In vere autem paruo
et ... est comedendum quam ...
toto yeme multarum superfluitatum collectio
et hoc tempus ... sic ... ...
... ... et ... ...
...festat In estate non comedendum est sepe

[illegible]

... bis uel ter in die sed parum pro vice et de
cibis subtilibus ... digestibilibus quam tunc
calor naturalis est debilis et resolutio plurima
In autumpno non plus pro vice est dandum si-
mendum ... ... et est maxime
insistendum illo tempore in usu bonorum et
laudabilium ciborum quam tunc naturalis calor
debilitatur est plurimum propter ... ... et p...
... ... aeris ... et ...
... ...
... tempore ... estate ... comedendi ...
... et ... ad ... ...
... ... cibum Tempus est estas
est ... quam ... et ... ...
dietandi dicta ... ... non
... ... multum et sepe sumere cibum
... ... et ... dicta ... ...
tum calor naturalis ipsorum sit in ...
fortius et ... apponere non indiget
amplius ... ... dicta ... ...
... ... dicta ... ...
et ... ... ciborum ...
sumendorum Tempus ... diei considerandum
quam ut dicit auicenna 3a ... ...
... de ... cibi ... ...
... ... viribus sumere cibum ... ...
... ...
... ...
tempus ... digestionis et ... ...
superfluitatum ... ...
... in die sumat ... ...
in ... ... antiquata ...
valde vituperabile est ... ...
... regimine ... tempore ... dige-
stionis non est ... sed ... ...
... ... apud ... ...
... ... et ciborum ... ...
et ... sed ... tempore ... est ... estate
cibum sumat ... diei ... ...
... ... In yeme non ... ...
... et autumpno ... medio ...
Ordo est in cibo est attendendum nam
si stomachus sunt ... et tempus ...
... tunc non ... in stomacho ...
mitti cibi ... ...
... ... in ... ...
ne fiat ipsorum ... digestio ...
stomachus sit calidus ... natura de ...
cibus grossus ... ...
melior digestio et maior calor sit
in fundo ... sit ... appetitus et
... sit in ore eius ... ...

[illegible]

[illegible]

quod subtile aliquid digeritur quam grossum
quia subtile primissimum fiet egredietur
pilorum post suam digestionem et deinde grossum
paulatim. Et quod ait Ypocras alimentorum
sunt calidorum quam melius digerit carnes bovi-
nas quam pisces petrosos quod admittit sub-
tilia sed temperate cum quaeque grossa. Si vero
stomachus sit fortis non perdat eum sed sit
sit potius et semper naturalis permittat
subtilia semper. Si non liquidum et fluens fiat
tempore. Si vero fumositas et ventositas pre-
mineat grossa subtilibus ne forte con-
tingat ... super subtili reprimat
grossum. Si autem sit fastidiosus et ...
gaudens fiat contrario. Ultra autem cavendum
cum stomacho a sumptione ciborum ut dum
... in ... qui ... digeruntur temporibus
et difficilibus elaborantur ... calor
sit igitur in corpore mixtione plus ...
tam quam matutini. Utro autem numer-
ciebus sit sumendo de prandio vel cena
... temporibus calor diminuitur et con-
sequenter digestio in stomacho ... decamat.
Potus etiam regulatur in substantia
quantitate qualitate et ordine. Unum tamen
sit paucum preter illud dicenda quod ...
et ... et cum cibi consumatur ...
... similiter ut potio permixtum quod
... questionis assumit ... ...
plurimis ... questionis ... sine
ne forte potus plus sumptus
ciborum fluctuare faciat et permixtio-
nem prohibeat et vetera stomachi de-
... et quod potus ... est ut in pro-
questione sit vinum purum clarum ...
... digestio. Sed in medio sit ...
... parum ... permixtio quicumque
... potus sit calidus ... vini ...
... ... aque que duo ...
... ne sit vinum limphatum
usque ad medium vel ... naturalis potus
ut aqua pura ne fumus ... capud
penetrat et ... et quod magnus ha-
bitus aque frigide post epulas sumptus
aut tollit aut diminuit ebrietatem ...
sufficiant de primo regimine ... ...
Dicamus ... de 2a que est ... et
repletio ... secundum ... petrum est ... ...
... cibum ... et fastidioso
repleto cibum offerre ut dicit Auctor ...
... 3a ... ... cibi et potus
... ... nullus replet ...
... non plenitudine ... prudencie.

[illegible]

... ad ... ad ... ...
... ... ad ...
... ... ad ...

apertum et leprum ... ... igitur
diligit ... ... cum
... ... et ...
... post ... et digestionem ...
... ... deinde ... ... ad
... ... et ... ...
... ... et ... in ... loca ...
... ... tendant ...
diligenter ... ... vel digitus
ut ... capitis aperiantur et vapores
... per ... ad ... ...
... ... ut partem ... ...
... post ... ...
ad ... ... ad ... ...
... ... continuet ... ali-
quam ... ... lassitudinem ...
... et ... et ... et in
sole ambulet et in ieiunio. Post hoc
quiescat in loco temperato vel ... ad
frigidum ... calor naturalis ...
et ... et ... subtiliter capit
... ...
Post quietem non ... ...
... ... ne
... ... et ... ...
... ... De 3a ... non
... quod est ... et ... ...
tempore yemali ... 2o ... ...
... ... et ... ...
... ... tamen ... ...
... ...
... ... in ... aptissimum tempus
aut ... ut dicitur ... ...
... et ... ...
... Tempus autem medium ut ait ...
... ... cibi et potus ...
... ... et ... ...
... in eo quaeque ... ...
sit ... 2a ut non sit ... ...
3a ut non sit capite ... ... ut
non sit longum. 4a ut non ... fiat
... et ... ...
In ... autem ... ... ut fiat in
loco non calido ... sed temperato
vel parum frigido ... ...
palus calido ... ...
naturalis ... ad interiora non ...
... ...
... ...
... ... et ... ...
... ... naturalis ... ...
et ... ... est ... ut ...
... ... et post ... ...
... fiant ... fortia ...

[illegible]

[illegible marginal and top-margin annotations]

post cibum non illico coitus vel quiescere sedendo vel erigi stando vel moveri paulatim brevi tempore de ambulando vel motu non sufficiat ad cibi [illegible] sed cum [illegible] stomachi [illegible] nam primum augmentat indigestionem [illegible] durat [illegible] et digestionem confortat et si contingit [illegible] pedes vel [illegible] dictum vel [illegible] fiat [illegible] illico cibum vel potum capiat si post quam quieverit et calor ad interiora redierit tunc cibum primo recipiat et si necesse est [illegible] breve super cibum dormiet [illegible] recipiat [illegible] comparatur optima namque digestio fit sopore et quiete ut dicit G. A. de ingenio sanitatis [illegible] de cura stomachi [illegible] post [illegible] vel [illegible] famis super[illegible] hoc non est [illegible] vel [illegible] cibi depressio [illegible] ad intestina vel membrorum resolutionem vel [illegible] quam sompnus non contingit. De quarta re que est [illegible] contineat [illegible] custodiatur est ab aere pestilentiali ne [illegible] vel lepram inducat rectificari [illegible] cum suffumigio [illegible] vel [illegible] et pillulis que de aloe [illegible] dicuntur [illegible] de febre pestilentiali et [illegible] domus et [illegible] et corporis [illegible] et apertione ad plagam orientalem et septentrionalem et cautela [illegible] et cum paciente [illegible] paludes et si aer fuerit [illegible] rectificetur cum igne si calidus cum [illegible] aqua vel aqua rosarum et [illegible] et [illegible] si [illegible] gladiola [illegible] foliis salicis vel [illegible] vel [illegible] si frigidus cum suffumigio [illegible] aloes vel alipta muscata [illegible] calidis vel [illegible] et vestra [illegible] calidis [illegible] mollibus vel lineis et sericis subtilibus [illegible] necessitas postulat. De aere magis [illegible] Haly super tegni [illegible] ipse est [illegible] et ambit [illegible] habilissimum [illegible] est [illegible] qualitate possumus [illegible] hominem separari propter necessitatem anhelandi [illegible] in eius custodia et rectificatione est plurimum sollicitudo.

[illegible top-margin annotations]

De sexta et ultima re non naturali que est accidentia passiones et sciendum quod [illegible] gaudio et letitia [illegible] fortificant spiritus subtiles et [illegible] laudabile gaudium et [illegible] uti [illegible] gaudium [illegible] timor et tristitia et sollicitudo assidua [illegible] frigiditate [illegible] spiritus tetros et caliginosos generant [illegible] aliqua que [illegible] plurimum videtur [illegible] Si [illegible] purgatione indiget [illegible] vel [illegible] illud post [illegible] uti [illegible] tempore [illegible] et post non est [illegible] nisi [illegible] magna [illegible] et [illegible] corporis [illegible] accidant [illegible] de [illegible] patiente [illegible] et ipsum [illegible] indigeat [illegible] fiat [illegible] Si [illegible] fiat cum [illegible] aqua [illegible] actu calida in [illegible] vel [illegible] Si [illegible] fiat cum [illegible] sicut et nobile quod [illegible] uti [illegible] fit R [illegible] fiat pulvis [illegible] qui detur [illegible] aqua [illegible] et [illegible] cibus post ipsum [illegible] Si [illegible] fiat cum [illegible] R [illegible] fiat pulvis [illegible] detur [illegible] vel [illegible] horas cum [illegible] actu calido. Si [illegible] fiat [illegible] R [illegible] medulle [illegible] dissolvantur in [illegible] vel [illegible] et detur [illegible] actu calido [illegible] R [illegible] de vino [illegible] vel [illegible] Si [illegible] fiat cum [illegible] R [illegible]

[illegible marginal and bottom-margin annotations]

an(te) ℥ .ß. cynamomi. ela(mi) ℥ .i. galange ℥ .ß. re-
ponatur [illegible] vel loco eius [illegible] op-
timi ne putrefacti turbet al(iter). & ela(mi) ℥ .ß.
florum borag(inis) an(a) ℥ .ß. zuc(ari) ℥ .ii. fiat
pul(vis) cum [illegible] et detur totus an(te) diem
cum 2 q(uart)or aq(ue) decoctionis anisi vel feniculi ac-
tu calidi et [illegible] cibus sup(er) ipsum. Et
si vis quod melius laxetur non debet dari in prin(cipio)
mollificato ventre una die vel duobus cum
syr(upo) aliquo vel cibo lubrificativo sicut est [illegible]
[illegible] pinguium et olera mollissima p(er)
Secundo tene quod non debent dari cum liquore
plurimo quia dispergit et corrumpit virtutem
medicine [illegible] et tanto qui sufficiat
ad defensionem virtutis et vaporem medicine p(ro)-
hibendum neque dari sine omni liquore quia
[illegible] operacio neque in tanto magis
fortis ne forte maneat super ipsas et glutinat
et intestinum. [illegible] pessimum. [illegible]
[illegible] scamonea in
[illegible] de sim-
plicibus medicinis / propter quod medicina sit operata
fiat [illegible] haustum magnum [illegible]
sume colate vel iuris pullorum et [illegible]
[illegible] ut reliquie medicine absterguntur
et [illegible] et intestina abluuntur. Si autem me-
dicina [illegible] non solvit vel tarda fuit
[illegible] non competit illa
die dare medicinam aliam ut dicit Avicenna p(rim)o
cani fen [illegible] ca(pitu)lo [illegible] in [illegible] / [illegible]
operantes [illegible] et [illegible]
[illegible] 2 ß vel 3 [illegible] de
[illegible] laxati [illegible] aqua calida quia
[illegible] medicina incipiet operari cum ad
[illegible] Si non aliquando venter sit
[illegible] vel [illegible] lubrificetur
[illegible] suppositorio vel clistere vel
cibo lubrifico sicut dictum est capitulo de stiptic(itate) ven-
tris [illegible]
[illegible] retenta superfluit(ates)
in corpore que [illegible]
[illegible] et [illegible] replet et [illegible] in-
ducit et tandem egritudines [illegible] scilicet
apoplexia et [illegible] ydropisis
tympanites. Septimo est etiam quod [illegible] com-
mixtio [illegible] cibo [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
lactis vel vini et [illegible]
[illegible] cibus
sume de [illegible]
[illegible] ita neque [illegible] vti [illegible] ciborum
[illegible]

et [illegible] dulce capitis [illegible] vtendo
est [illegible] calidis [illegible] cibum [illegible]
[illegible] vale et in [illegible]
consuetudines [illegible] magis plurium melius di-
[illegible] cibos simul [illegible] homogeneos &
sicut que [illegible] in [illegible]
[illegible] et plures [illegible]
illico super cibo et alii quando comedunt
quater vel plures omni die et [illegible]
cibo sup(er) [illegible] digestione et sicut [illegible]
aliis omnibus et [illegible]
et melius [illegible] Avicenna 3 de medic(inis)
simplicibus dicit quod quedam puella fuit nutrita
napello [illegible]
[illegible] et
alia [illegible]
alios complexione et [illegible] venenum [illegible]
[illegible] ait Avicenna p(rim)o cani fen 3a ca(pitu)lo
de [illegible] cibi et potus [illegible]
[illegible] id est consuetudo
[illegible] quod abstinendum est
[illegible] vivat [illegible]
Est magis [illegible] comedi [illegible]
aliquod [illegible] et [illegible]
bonum [illegible]
[illegible]
ad que [illegible] si voluntas [illegible]
[illegible] impedit [illegible]
[illegible] consuetudines [illegible]
ille [illegible] mala digerunt [illegible]
[illegible] non decipiatur quia post
dies aliquos [illegible] mali [illegible]
[illegible] egritudines [illegible] Et
[illegible] in [illegible] non gaudent
[illegible] cibo vtentes qui si [illegible] non
[illegible]
Omnia [illegible]
[illegible]
[illegible] consuetudo vel est [illegible]
[illegible] et [illegible] vel est
[illegible] et in [illegible] et hic [illegible] vel
[illegible] et tunc [illegible]
vel plurium [illegible]
vel est [illegible] nullo
[illegible] tenenda [illegible] quia [illegible]
est [illegible] et tunc [illegible] est
[illegible] consuetudo
et [illegible] dissipati
[illegible] ad [illegible]
vel est [illegible] et tunc
est [illegible] sed

[illegible] 17a

[illegible] ... sunt ... [illegible] ... est ... [illegible]

[illegible] ... stabiliter ... [illegible] ... disponens

[illegible] ... abhominando [illegible]

[illegible] ... carnalibus [illegible] ... non indigens

[illegible] ... ita [illegible]

[illegible] ... facta [illegible] ... morte [illegible]

[illegible] ... contra [illegible] ... periculosa [illegible]

[illegible] ... remedium ... [illegible]

[illegible] ... mirabiles malorum [illegible]

[illegible] ... castitas [illegible]

[illegible] ... subita morte [illegible]

[illegible]

[illegible] ... alimentum [illegible]

[illegible] ... alimenta [illegible]

[illegible] ... passiones [illegible]

[illegible] ... repletis [illegible]

[illegible] ... ibi patiuntur [illegible] ... patiuntur podagram

effic[it] ... [illegible] ... vellus ... [illegible] ... famelicorum ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
et labore ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Moderata vita[lis] corporis quia calorem naturalem conservat ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... immoderatio ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... moderatam ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

vite ... [illegible] ... vita ... ad [illegible]
ad quos se extendit ... [illegible]

[illegible] 17

[illegible]

gradati parum post parum quia si non fiet dispositione
periculum non euadent sicut post delectationes consue-
tudinum antiquarum solitarum aut piscium
magnorum vel polipum aut ciborum quae tandem
lepram vel morpheam inducunt. Intelligendum
tamen quod simpliciter melius in sanitate
est abstinentia a moderatis cibis et potus
assumptis non paucis sufficiant nec appeti-
tum vel animam diminui sicut apparet quia dicitur
ut non tempore plures occidit crapula quam gladius.
Cibus enim superfluus sine aliqua resisten-
tia calorem naturalem obruit et extinguit
et per consequens corpus fit infrigidatum et [illegible]
[illegible] velociter, similiter non [illegible] replet
[illegible] et appoplexiam et rupturam subitam
[illegible] generat, similiter non [illegible] grossa vel viscosa
opilat [illegible] et per consequens pu-
tredines [illegible] generat principaliter. Si quis
igitur cibum vel potum superflue assumpserit
una die, caueat similiter sequenti die
et in die qua crapulam senserit, sompnum vitare
[illegible] plurimo diluculo tempore donec cibum
digesserit, quia si sompnum ei non adueniat vitare
plurimo incessu suaui et continuo sine
quiete vel [illegible] ut cibus vel digestio
vel ad intestina descendat et post bonum
vini puri bibat et si [illegible] dicit
totum [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] euacuet [illegible] cibum sumat
nisi [illegible] appetitum. Dicit tamen auicen-
na de [illegible] vini et aque quod [illegible]
[illegible] semel inclinari potu vini plu-
rimi [illegible] purgat spiritus [illegible] et animam
letificat quod [illegible] intelligendum in corpore
non [illegible] vino sicut faciunt [illegible] et [illegible]
[illegible] quia vinum non bibunt sed in
[illegible] vino [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] naturalibus, id non competit quia repletio
addere repletionem. Canon. [illegible]
custodes [illegible] ut omni tempore [illegible]
cibis [illegible] non mediantibus [illegible] opus
fiat [illegible]. [illegible] aut cibos qui sint
alterati [illegible] quod [illegible] et [illegible]
sicut quod [illegible] corpus [illegible] alterat et [illegible]
vel [illegible] id sicut si cibi [illegible] [illegible]
cibos meliores qui [illegible] alterant sicut sunt [illegible]
cibi [illegible] qualitate aliqua [illegible], non si sunt
calidi adiuuant [illegible] sicut saluia [illegible]
piper petrosilium [illegible] alleum [illegible] pomi
[illegible] vel [illegible] et similia. Si frigidi [illegible]

[illegible] congelat sicut lactuca portulaca cu-
curbita et similia, vel si magis sunt [illegible] sicut
[illegible] sunt [illegible] et [illegible] si humidi
[illegible] sunt et [illegible] in [illegible]. Si viscosi opi-
lant, si diuretici renes [illegible] et corpus.
Si ventosi supernatant et inflant vel [illegible]
[illegible] in [illegible]. Si [illegible] non [illegible] quod
[illegible] dulce vel [illegible] vel [illegible] ut
[illegible] simplex non [illegible]. Si salsi
aduriunt et [illegible] corrodunt. Si pontici vel
[illegible] constringunt et opilant. Si acetosi
[illegible] faciunt. [illegible] cibus
dulcibus vel nulla [illegible] qualitate [illegible]
vel [illegible]. Si aut [illegible] [illegible]
qualitate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si [illegible] [illegible] dentur [illegible]
[illegible] ut caseus [illegible] si [illegible] salsa
dentur aqua et [illegible] si acetosi dentur
mel et [illegible] si [illegible] dentur [illegible]
ut [illegible] si acuti dentur lactuca
portulaca et similia. Item [illegible] [illegible]
in [illegible] sanitatis quod [illegible] [illegible]
[illegible] et mala [illegible]
sicut ad [illegible] [illegible] suo [illegible] [illegible]
[illegible] maior [illegible]. Primo ut sit [illegible]
[illegible] 2o ut fiat [illegible] 3o ut corpus
sit [illegible] [illegible] pauperes [illegible]
[illegible] quod [illegible] 4to ut sit [illegible]
[illegible] cum [illegible] 5o ut sit [illegible]
[illegible] quam [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] et [illegible] ut sit [illegible]
et compactus. Item [illegible] et [illegible]
sit calor naturalis equalis in [illegible] et
per consequens digestio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] calidi [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] lac et caseus recens et carnes
agnorum [illegible] vel [illegible] et cibi
[illegible] non [illegible] vitulorum porcorum
[illegible] panis [illegible] et cibi
[illegible] vel [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] duo [illegible] et [illegible]
assimilatio. [illegible] est [illegible] cibi
[illegible] fit [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] fit [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

et propter conformitas eo quo et frequenter potest
quae corpora quaedam debilia melius mutantur
ab aliquo debilitato quam cetera aqua robusta
secundum propter plures formas specificas quae cum poti-
ssima conservat et mutat. Item dicit Avicenna
prima tertii fen 3 capitulo de regimine cibi et potus
quod vel debilius est quam sanitatis per diminutionem
famem et cetera. Quod tamen primum est debilius quam stomachus
longa inanitate afflictus virtute digestionis
amittit et cum corpulenta consumitur ut
cibum neque digerere neque recipere valeat nisi
valde paulatim et post debilitatem post
libationem et cum sibilibus per subtilitatem quam
neque habens superfluitatem tunc replentur
et per ea inficiuntur. Item in eodem ut adoles-
centium vadens prima super latus dextrum iaceat
parvo tempore donec cibus ad fundum stomachi descen-
derit et os stomachi clausum fuerit postea
super sinistrum revolvatur ut epar stomachum
complectendo quia stomachus de sui natura pa-
rva caliditate participat tunc sit membrum
operatio imposita sed caliditate recipit
a membris circumstantibus. Sive supinus
fellis ... ex parte ad dextram, splene a
sinistra, sirbo adipino anterius, spondili-
bus et aliena habet posterius. Deinde re-
volvatur se super dextrum et tota nocte
sic ... sicut sompnum et digestionem. Item de
in eodem vinum quod per cibum cum operibus
magis impedientibus quam digeri valeat
et faciat penetrare cibum non dum sit digestum
et fiat hereditarie opilationes et putre-
factionem. Et ideo si post cibum superveniat
sitis magna sumat aquam frigidam
parvam sine sorbendo non ingurgitando
deglutiat et sic stomachum constringat sine
vomitu. Item in eodem res maxime opilan-
tes sunt dulces vel viscose vel grossitie
dulces neque assumuntur aliquando digeri
propter familiaritatem quam habent ad naturam et
fiunt causa putredinis et ydropisis ubi ergo
haec sunt reperiuntur praeparantur sicut frigidum
panis sine mel pasta tortelli vinum
rubeum vinum turbidum vinum novum et cer-
visia et omnia viscosa et pisces ...
debite praeparati. Item in eodem caules carnis et
porcorum sunt sicut carnes molles et laxe car-
nes plus operantur in arietibus non natalibus

complexionibus particularibus sit sicut aer est nobis vel
salices vel fumus coagulatus vel corticum debilius
vel cutis consedes corporibus non densus et
solidus sit sicut caro ducis ... carnibus plus
... cum ... sit sicut cibus et potus
grossus viscosus opilationes plurium replens
... superfluos et ...
... igitur ut plurimum actus ... et effe-
ctus occupantur secundo vero ut multum actus
... et frequenter ... et apostemata
et ydropisim producuntur. Item Avicenna primo canonis
fen 3 capitulo de regimine cibi et aque dicit quod bibere
aquam frigidam post comestionem superfluam vel calidam
vel ... medecina ... post sompnum vel
... et de ... frigidam ...
epar et stomachum et digestionem corrumpunt et ca-
lorem naturalem mortificant quae producunt
ad ydropisim vel ethicam perducunt. Ideo si adhuc
... potum ... col-
... aquam frigidam et ...
... quod si ... sufficiat bibat ...
... aquae frigidae ... vase ...
quod si ... sufficiat bibat ... vinum ...
... cum aqua calida ... aliqua ...
... talium ... Item ibidem vinum ...
... dicit ... melius illi qui ...
... et ... ab opilationibus ...
... vetus autem ... et ...
... Item ibidem super cibum
... vinum ...
vel ... melius est
in ... penetrare melius est
igitur ... abstinere ...
... et ...
aquae ... et ...
... magnus ...
... Item ibidem vinum ... primo
ad bibendum ... aque igni ...
... debilibus ...
... et iuvenibus ... Item ...
... pessima
... sunt ... multo ...
bibere vinum ... et ...
... nequaquam non ... bibat et ...
... plurimum ... digestio ...
... Item Avicenna ...
... fen 3 capitulo de regimine sompni et vigiliae
...
... et ...
... debilitata ... replete
... vel labore ... corporis

roborat impinguat et colorat ipse namque omnem digestionem adiuvat humores bonos multiplicat spiritus generat et augmentat ac membra laxata reparat et est res maioris proficuus senibus quam in eis humiditatem radicalem conservat ne pereat et perdita reparat regionem humidi influentis. Est autem sompnus temperatus et debitus si fiat secundum conditiones [illegible] ut si hora debita fiat non illico super abundante [illegible] cibus descendit ad fundum stomachi [illegible] et adhuc [illegible] stomachi fiat ad [illegible] repletus et gravis et sompnum plurimum [illegible] et augmentans [illegible] revolutione [illegible] inflatus et [illegible] stomachi [illegible] cum tardavit et sompnus nimius fiat [illegible]. Secundo [illegible] ut non sit in die nisi [illegible] cum diebus supradictis [illegible] 3a [illegible] vel ubi quis sompnum nocturnum perdiderit propter [illegible] vel laborem tunc dormire potest [illegible] ad horam etiam quod est tempus [illegible] ut dicit ypo(crates) 2o [illegible]. Tertia ut sit super altum latus primo 2o [illegible] vel super ventrem si consuetus fuerit quod decubitus ei [illegible] quia [illegible] magnum confert in digestionem [illegible] et calorem naturalem comprehendit [illegible] aut fiat supine i. super dorsum quod malus sit [illegible] fluxe et [illegible] causam [illegible] et in digestionis [illegible] malas [illegible] facit [illegible] et est causa apoplexie epilencie paralisis frenesis [illegible] et litargie et [illegible] nervis [illegible] et membra debilitat quare si consuetudo talis decubitus fuit est [illegible] diminuendum. Quarta ut non sit super [illegible] et fame quia est malus et virtute debilitat et corpus [illegible] et colorem [illegible] repletus humoribus et [illegible] et appetitus [illegible]. Quinta ut sit post cibum i. ut non [illegible] sompnia vel [illegible] et delectabilia quod fit post [illegible] cibi [illegible] comprehensione [illegible] digerere [illegible] spiritus et calor naturalis ad interiora [illegible]. Sexto ut sit capite elevato super molli [illegible] et [illegible] calido [illegible] et toto corpore [illegible] digestionem cibum et materias superfluitates [illegible] expellendas in vigiliis si [illegible] in sompno [illegible] et talis fiat [illegible] ut [illegible] pedes sit gradatim [illegible] ab alto et declive. Septima ut sit quantitate sua neque excedens neque deficiens sed moderatus [illegible] ciborum digestioni et [illegible] confortationem [illegible] ypo(crates) 2a particula afforismorum. Sompnus et vigilia utraque non magis [illegible] mala quoniam si superfluat [illegible] corpus [illegible] infrigidat caput [illegible] multiplicat superfluitates [illegible]. Si non [illegible] fuerit digestionem non [illegible] in [illegible] corpus [illegible] sicut [illegible] sompnus et vigilie [illegible] ita ut sompnus [illegible] digestionem et materiam vigilia [illegible] et superfluitatem expulsionem ut dicit G(alenus) xi de ingenio sanitatis etc.

Restat nunc ipse loqui de actu [illegible] temporibus consuetus sit aliquam [illegible] laborare [illegible] hora vel tempore periodi [illegible] sit mala [illegible] est [illegible] dolor capitis calidum vel frigidum [illegible] ut puta [illegible] vel [illegible] et [illegible]. Si [illegible] vel appetitus cibi superfluus vel [illegible] sine causa manifesta vel pigritia vel lassitudo membrorum vel sompnolentia vel vigilias superfluas vel [illegible] sudores plurimos [illegible] vel sompnus plurima et talia [illegible] nec et nimis nec consuetus [illegible] quare [illegible]. Si quis [illegible] ut puta per [illegible] vel per [illegible] sine [illegible] vel per fluxum sanguinis [illegible] per [illegible] sive fluxum ventris [illegible] vel [illegible] ne superfluitates in corpore remanentes [illegible] morbos [illegible] inducant. Si tales [illegible] non fuerint consuete sed de novo supervenerint ad ipsas restitutionem non subito sed gradatim procedat [illegible] impediat [illegible] superfluat et [illegible] virtute debilitat [illegible] ad [illegible] ipsas [illegible]. Balneus [illegible] fortis et [illegible] vel paralisim [illegible]

[illegible]

[illegible] sanitatis et ad debitum [illegible] partis desiccando [illegible] alia [illegible] ut [illegible] [illegible]

si [illegible] ad [illegible] [illegible] qui [illegible] et alia mala [illegible]

sit omni hora. Corpus flegmaticum ex regimine

vitam. Quae purgetur flegmate vehementer et subtiliter dieta et alteretur ad calidum siccum et prohibeatur a vino [illegible] et fiat gargarismatum et masticatorum cum oximelle squillitico vel aceto et sinapi et melle et fricationes [illegible] et potiones cum aceto forti decoctionis [illegible] absinthii et [illegible]. Saltus corporis totum fortis et perseverans spasmum de repletione predicat. Quae purgetur cum medicinis fortibus frequenter et alteretur [illegible] [illegible] et [illegible] in balneo et [illegible] et [illegible] tollet. Stupor et formicatio et in motibus debilitas in corpore toto vel in latere altero paralisim cum [illegible] partibus sunt. Quae cum medicinis [illegible] de paralisi curantur. Dolor capitis vehemens cum febre acuta et rubore oculorum et apertione venarum et fluxu lacrimarum [illegible] vomitu. Et [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] frenesim prenosticat. Quae flebotometur basilica vel cephalica et [illegible] [illegible] cum [illegible] vel [illegible] et [illegible] cum pluribus unguentis epithimatibus repercussivis [illegible] ad [illegible] aceto [illegible] [illegible] vino [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] et vertigo si sepe et fortiter acciderit, epilenciam conveniet. Si timor et pusillanimitas et tristicia et [illegible] [illegible] et [illegible] et risus sine causa [illegible] multo tempore [illegible] melancoliam passionem [illegible] ut dicit Ypo. [illegible] particula afforismorum. Quae curantur cum purgationibus et alterationibus [illegible] de melancolia. Si [illegible] et instabilitas cum agitatione [illegible] motibus [illegible] [illegible] plurimo [illegible] [illegible] maniam et demoniacam lupinam prenosticant. Quae [illegible] humores melancolici adusti et alterentur mala [illegible] cerebri cum medicinis [illegible] [illegible]. Si catarrus descendit frequenter ad stomachum [illegible] [illegible] vel vomitum [illegible] ducit. Si ad pectus et pulmonem ptisim vel asma vel suffocationem [illegible] [illegible] si ad [illegible] pulmonis [illegible] [illegible] inducat. Quae purgetur caput cum pillulis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et subtilietur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vigilie. Sudor vel [illegible] [illegible] vel in sompno factus sine [illegible] [illegible] [illegible] corpus superfluo [illegible] [illegible] si [illegible] cibo superfluo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgatione humorum superfluorum [illegible] ut [illegible] [illegible] indiget ut dicit Ypo. [illegible]

afforismorum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]. [illegible] [illegible] sanguineo est diligenter [illegible] [illegible] [illegible] ad quas maxime [illegible] est ut dicit [illegible] de ingenio sanitatis. Quae flebotometur frequenter vel purgetur cum medicina [illegible] in [illegible] veris et autumpni et [illegible] [illegible] [illegible] balneis et fricationibus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] et [illegible] et [illegible] est custodiendus ad quae plurimum est inclinatus. Corpus [illegible] melancolicum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] corporis colericum [illegible] [illegible] vel [illegible] diligenter [illegible] ethicam [illegible] [illegible] ad quam maxime [illegible] est ut dicit [illegible] de [illegible] sanitatis. Quae prohibeatur [illegible] et [illegible] et alteretur cum cibis et medicinis [illegible] [illegible] et custodiatur [illegible] et [illegible]. Si cor tremuerit et frequenter patiatur et [illegible] sine causa [illegible] [illegible] subitaneam [illegible] ut dicit [illegible] particula afforismorum. [illegible] [illegible] fortiter et frequenter [illegible] [illegible] flebotometur et purgatione humorum melancolicorum adustorum venenosorum cum polipodio [illegible] epithimo et elleboro nigro. Si [illegible] valde repletus fuerit [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] venarum et [illegible] caloris [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit Ypo. [illegible] particula afforismorum. [illegible] ad [illegible] [illegible]. Et [illegible] subdit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae statim cum flebotomia forti [illegible] et [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] et dieta tenui et [illegible] [illegible] in [illegible]. Si [illegible] [illegible] repente subito [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et repletione plurima [illegible] [illegible] timenda. Quae fiat flebotomia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] cum [illegible] plus solito [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] cum [illegible] venarum et [illegible] [illegible] et tempore [illegible] [illegible] et [illegible] balnei [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Quae fiat [illegible] [illegible] [illegible] et subtilietur [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] repente ydropisim et [illegible] [illegible]. [illegible] liquida cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et mala dispositionem epatis [illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] vel ydropisim [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et

[illegible]

amplius talibus scriptis apponere / Cum quis senserit lassitudinem in toto corpore cum caliditate quadam et ardore cum rubore et horripilatione et non potest percipere sanitatem nisi cum purgatione fuerit. et si fuit cum punctione forti membrorum et obumbratione visus et gravitate oris [illegible] et quasi multum [illegible] fuerit cum fluxu subito ex quo patet quod perdita appetitus et lassitudo spontanea sit preparata qua se [illegible] Urine ardor per renes et cetera tutella de adpetitum paulatim perdens vespere et [illegible] sensibiliter vel ultra habitabit nisi fuerint cum fluxu remediis que suo loco dicemus precipue autem cum [illegible] talis cum [illegible] Sudor fetidi plurimus cum pruritu [illegible] et anhelitus angustia et raucedine vocis quando loquitur precedens et pruritus supra corpus totius et turpia venereorum plurima et alteratione subita ad frigiditatem et caliditatem et asperitate [illegible] et [illegible] in natura et putredine [illegible] et formicatione quadam stupida [illegible] lepram inchoatam et [illegible] igitur illico auxilium [illegible] cum [illegible] purgantibus flegmaticos adustos et balneis humidis et [illegible] frigidis ut dicemus loco suo. Dolor articulorum continuus vel periodicus cum inflatione [illegible] et motu difficili podagram vel ciagram [illegible] [illegible] ubi fuerit cum purgatione flegmatis grossi vel colere et abstinentia a cibo superfluo et potu vini et abusu aceti et coitu [illegible] Cum quis leviter se senserit et [illegible] et [illegible] et motibus [illegible] et corporis [illegible] [illegible] vel [illegible] illud [illegible] [illegible] pro ponat [illegible] ut ait [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] in diebus auxilio medici [illegible] cum morbo magis [illegible] amplius [illegible] [illegible]

Libri primi sunt [illegible] sectiones. Sectio prima de passionibus membrorum animalium. Secunda de passionibus membrorum spiritualium. Sectio 3a de passionibus membrorum naturalium. Sectio quarta de passionibus communibus corporis. Sectio prima [illegible] 8 tractatus. Tractatus primus de passionibus capitis. Tractatus 2us de passionibus [illegible] tractatus 3us de passionibus oculorum. Tractatus 4us de passionibus aurium. Tractatus 5us de passionibus nasi. Tractatus 6us de passionibus oris et lingue. Tractatus 7us de passionibus dentium. Tractatus 8us de passionibus [illegible]

Sectio secunda [illegible] tractatus. Tractatus primus de passionibus gutturis. Tractatus 2us de passionibus pectoris et pulmonis. Tractatus 3us de passionibus cordis et tractatus 4us de passionibus mamillarum.

Sectio 3a sunt novem tractatus. Tractatus primus de passionibus [illegible] et [illegible]. Tractatus secundus de passionibus [illegible]. Tractatus 3us de passionibus splenis. Tractatus quartus de passionibus intestinorum. Tractatus quintus de passionibus [illegible] [illegible]. Tractatus sextus de passionibus renum. Tractatus septimus de passionibus vesice. Tractatus octavus de passionibus membrorum generationis in masculis. Tractatus 9us de passionibus generationis in feminis.

Sectio 4a est unus solus tractatus qui est de passionibus apparentibus in omnibus membris [illegible]

Tractatus primus sectionis [illegible] 10 capitula. Capitulum primum de dolore capitis. Capitulum secundum de [illegible] [illegible]. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible]. Capitulum [illegible] de frenesi. Capitulum [illegible] de litargia. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible]. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]. Capitulum [illegible] de epilencia. Capitulum [illegible] de appoplexia. Capitulum [illegible]

Tractatus 2us prime sectionis [illegible] sunt [illegible] capitula. Capitulum primum de paralisi. Capitulum 2um de spasmo et [illegible]. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible]. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible] formicatione et [illegible]. Capitulum [illegible] de [illegible]

Tractatus 3us prime sectionis [illegible] quatuor capitula. Capitulum primum de obtalmia. Capitulum 2um de lacrimositate. Capitulum [illegible] de debilitate visionis. Capitulum [illegible] de fistula

Tractatus 4us prime sectionis sunt [illegible] [illegible] capitula. Capitulum primum de [illegible]. Capitulum 2um de surditate aurium. Capitulum [illegible] de dolore et apostemate aurium. Capitulum [illegible] de [illegible] aurium.

Tractatus 5us prime sectionis sunt [illegible] capitula. Capitulum primum de fluxu sanguinis narium. Capitulum 2um de fetore [illegible] et polippo et ulcere in naribus. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible]

Tractatus 6us prime sectionis sunt [illegible] capitula. Capitulum primum de fissura labiorum oris. Capitulum 2um de fetore oris. Capitulum 3um de [illegible] oris. Capitulum [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] lingue

Tractatus 7us prime sectionis sunt 3a capitula. Capitulum primum de dolore dentium. Capitulum 2um de mollificatione dentium. Capitulum 3um de corrosione dentium

Tractatus 8us prime sectionis sunt duo capitula. Capitulum primum de [illegible] [illegible] [illegible]. Capitulum secundum de [illegible] [illegible] [illegible]

Tractatus primus 2e sectionis sunt duo capitula. Capitulum primum de [illegible]. Capitulum secundum

[illegible]

de catarro humido et coriza. Cap. [illegible] de raucedine vocis.

Tractatus 2 2e sermonis sunt 7 capitula. Cap. primum de tussi. Cap. secundum de asmate et dispnea, orthomia et anhelitu (?). Cap. tertium de pleuresi. Cap. 4m de peripleumonia. Cap. 5m de empiemate. Cap. 6m de ptisi. Cap. 7m de sputo sanguinis et emoptoica.

Tractatus 3 2e sermonis sunt [in] passione 4or capitula. Cap. primum de debilitate cordis. Cap. 2m de sincopi et cardiaca passione. Cap. 3m de tremore et vertigine cordis. Cap. 4m de dolore et apostemate et ulcere.

Tractatus 4 2e sermonis sunt duo [capitula] de mamillis (?). Cap. primum de coagulacione et diminucione lactis. Cap. 2m de ingrossacione et contemptione (?) mamillarum.

Tractatus 1 3e sermonis sunt 12 capitula. Cap. primum de amore (?) lesa digestione stomachi. Cap. 2m de nausea, fastidio et prostratione appetitus. Cap. 3m de appetitu canino. Cap. 4m de bolismo. Cap. 5m de appetitu corrupto. Cap. 6m de siti. Cap. 7m de eructatione. Cap. 8m de singultu. Cap. 9m de vomitu et cibi subversione. Cap. 10m de cardiaca passione. Cap. 11m de dolore et inflacione stomachi. Cap. 12m de apostemate et ulcere stomachi.

Tractatus 2 3e sermonis sunt 6 capitula. Cap. primum de debilitate epatis in sua generali (?) et specialia (?). Cap. 2m de opilacione et duricie epatis. Cap. 3m de cacexia. Cap. 4m de ydropisi. Cap. 5m de ictericia citrina et nigra. Cap. 6m de apostematibus et vulneribus epatis.

Tractatus 3 3e sermonis sunt 3 capitula. Cap. primum de debilitate splenis ex sua complexione vel specia (?). Cap. 2m de opilacione et duricie splenis. Cap. 3m de apostematibus et cortice (?) splenis.

Tractatus 4 3e sermonis sunt 4or capitula. Cap. primum de complexione ventris [illegible]. Cap. 2m de colica et iliaca et [illegible]. Cap. 3m de apostematibus et ulceribus.

Tractatus quintus 3e sermonis [de] intestinorum (?) sunt sex capitula. Cap. primum de tenasmone et pruritu in ano. Cap. 2m de exitu ani. Cap. 3m de [illegible] vulneribus in ano. Cap. 4m de ragadiis et fissuris ani. Cap. 5m de emoroidibus et eruptione venarum in ano. Cap. 6m de apostematibus et ulceribus.

Tractatus 6 3e sermonis in renibus (?) sunt 7 capitula. Cap. primum de debilitate et malicia complexionis renum. Cap. 2m de [illegible] renum vel [illegible] et de ulceribus in renibus et poris urinalibus. Cap. 3m de calculo et arena rubea et alba. Cap. 4m de diabete sive diarria urine. Cap. 5m de [illegible] renum. Cap. 6m de opilacione et duricie in renibus et poris urinalibus. Cap. 7m de apostematibus que fiunt in renibus et poris.

Tractatus 7 3e sermonis sunt [in] virilibus sex capitula. Cap. primum de scabie et ulcere in vesica et virga. Cap. 2m de ardore urine in vesica (?). Cap. 3m de [illegible]. Cap. 4m de dissuria et stranguria. Cap. 5m de fluxu urine et [illegible]. Cap. 6m de apostemate in vesica et collo eius.

Tractatus 8 3e sermonis sunt 4or capitula. Cap. primum de impedimentis coitus que sunt 4or: diminucio appetitus, diminucio spermatis, diminucio erectionis, diminucio virge virilis. Cap. 2m de satiriasi et [illegible] superfluitate in coitu que sunt multitudo appetitus et multitudo spermatis, pruritus. Cap. 3m de gonorrea et pollucione nocturna. Cap. 4m de apostematibus virge et testiculorum.

Tractatus 9 3e sermonis sunt 12 capitula. Cap. primum de fluxu menstruorum. Cap. 2m de retentione eorum. Cap. 3m de rectificantibus (?) [illegible] et facientibus ad impregnacionem. Cap. 4m de facientibus aborsum et impedientibus impregnacionem. Cap. 5m de hiis que partum faciliorem efficiunt et educunt secundinam. Cap. 6m de exitu matricis vel umbilici post partum. Cap. 7m de impregnacione et fetus. Cap. 8m de mola et inflacione matricis. Cap. 9m de suffocacione matricis. Cap. 10m de apostematibus in matrice. Cap. 11m de ulceribus et ragadiis in matrice etc.

Tractatus 10 3e sermonis sunt sex capitula. Cap. primum de ruptura cifac et hernia. Cap. 2m de passione arthetica et eius speciebus. Cap. 3m de varicibus crurum et elephancia. Cap. 4m de doloribus dorsi [illegible]. Cap. 5m de gibbositate dorsi et pectoris. Cap. 6m de labore spontaneo musculorum qui fit ex ambulatu [illegible].

Corpus humanum sanum et [illegible] mobile, egrotabile, curabile, sanabile [illegible] partium quod et est subiectum artis medicine dividitur in superiores et inferiores, et inferius quidem dicitur brachia et manus et crura atque pedes sine quibus contingit pluribus vita per aliquo tempore producere. Corpus vero dividitur in 3 partes principales que ventres a medicis appellantur, et sunt venter spiritualis [et] venter naturalis [illegible] sine quorum [illegible] per vitam aliquo tempore producere [illegible] igitur insistit primus hoc passiones atque remedia membrorum corporis ipsius

[illegible]

[illegible]

in quatuor regiones distinguimus vim predictas
quatuor partes principales cerebrum nec quasi dispo-
sitivum perfectum quemadmodum et quorum per-
dictarum partium principium sunt distinguuntur. Con-
intelligitur et videtur quidam canalis communibus
illis componitur que sunt anterior ventriculi usque
ad epilentum epiglotum ex quibus omnibus et
per ipsum est cerebrum quare ipsius passiones
capitulo pertractemus. Incipiens igitur dicamus
de capitis passionibus famosis que sunt .10. prima do-
lor, 2a vertigo et scotomia, 3a stupor sub-
eth et cargelias, 4ta frenesis, 5ta litar-
gia, 6ta vigilie, 7ma ... ventri-
culorum ..., 8a epilencia, 9a appa-
plexia, 10 morbus. Cerebrum autem dico ...
intelligo aggregatum ... ventriculi dura
matre pia matre cerebro ventriculis
et canalibus cum quorum compagine ...
... ab auctoribus talis est descripcio. Cerebrum
substancia que est ... atque compacta
plus quam in alio corporis est ventriculo pan-
niculis quibusdam subtili ... supra
... ventriculi ... ... est
dura mater panniculus solidus superfici-
ei ipsius ... subb-
... cerebri ... ut pre-
... ... est pia mater
... cerebri medullam amplectens et est
panniculus mollis et subtilis ... ...
... panniculi cerebri ...
... distinguentes ... ...
... cerebri penetrantes et
cum ... quemadmodum pul-
pa ... et ... atque
... est ... ab hoc
panniculo ... cerebro ... ...
... spiritum ... auditum
per ... auditivos qui ... sunt
cerebro ... et ... ...
per ... atque palpebrarum qui
ab antiquis vocantur cerebro ...
... ...
sit ... ... Cerebrum autem
duas partes in se continet ... et locus et
spacium. distinctas partium ... ...
que suscipit ... et est album molle
... ... et ... ...
... ... est ... cerebro ...
... ... et mobiliter ...
... ... q-
ad figuram quadranguli que ventriculos ...
... ... et est locus ... ... atque
fantasie atque que et imaginatio ...
... et ... ventriculos ... ...

cum descendit ... ...
... ... que ... ...
... appellatur per quod cerebrum ...
... superfluitatibus ... et ad hoc
... ...
... ... clauso ...
et ... ...
... ... si ... ...
... ...
... ...
et ... ... alia ... est ... cerebri
... que accipit ... et est ... sub
... quam figure triangularis cum
... ... aqua ... ...
replens ... ... velud
cum ... ...
... qui ... ...
... ... atque distinctam
... ne forte ... ...
... ...
figure ... est ad recipiendum et ...
ad retinendum ... et ... ventri-
culos ... figure ... ipsius medio ...
... qui ... ...
atque ... ...
... ... ab anteriori pro-
... ... et ... ad ... ve-
... ... et ... ... et ...
... ... ad ...
... ... et ... et ... ...
... ad ... ...
... que in ... ...
... ... passiones ...
... ... subtilis fabricatum.

Capitulum primum de dolore capitis

Dolor capitis qui nunc ab antiquis ... si
totum caput occupet ... vel
cephalea vel galea appellatur. Si vero
partem obtineat sive dextram vel sini-
stram sive anteriorem vel posteriorem ...
... ... Aut cum causa ...
et ... ...
... ... a sua causa ...
... vel antecedente ... vel est ...
... ...
... ...
... ... sive ... ...
... et ... ...
... ... cerebri
... et frigidi ... ...
... ... aut sit ... ...
... ...
... ...
... ut dicit ... ...
... aut sive materia ... ...
... sive materia ... ...

[illegible marginal notes]

[illegible]

pnia est amalg gpoe calida / 2a fri-
gida / tcia sicca gm h'inda ut pt fiad do-
lorem nisi sit cum mata. Si no sit cu ma-
teria aut ventosa aut h'uorali. Si ventosa
sit sunt due spes quia ul ventositas ele-
uat ab h'uore frigido ul insigit ab ae
et vento frigido. Si h'uorali sit sunt quatuor
spes pa a san'e 2a a colera 3a a flegmate
4ta a mela. Et a amatica gposita ex h'ys
q et vala plurib; modis. Si a colera
gta sic sit una spes a flegmate. sicco
ul co. ru. ccavdente ul vlcante phan
ul diuam iniciu. Si aca pnitiua sic sunt
due spes, sz ab ae cotinete ul acau et p
cussione. Si no sodi sint acaus tunc
ita q sit aca pnitia aut in tica si
pnitiua sic sunt 3e spes ut pote ul ab
ae vento frigido vel a sole et balneo.
calido ul ocit ul laboe supfluo. Si
intitica aut cosequ' morbu vlcem a
pticlacem. Si vlcem sic sit una spes
que sit in se cautis et inspolat h'a
cis ul hoc maior afflicoe.
si no pticlacem sic sunt vij spes. pma
que sit vico stoi repleti malo caloul
pam ul h'uorib; corupt. Scda que sit
vico cpt 3a vico splenis 4a vico ma-
tris 5ta vico jenu sexta vico minuch
ul alius mebri ex tort. Septia vicio
intestiorum et que in eis sunt et sic in
que sunt 24 sode que asquit plures
gtinet modos sub se put dicet.

Meta-dus

Dolor mulib; si fiat amala cu
plexione dunsa calida sine matia sig
est ista quia sentit caput ad tactu calidu
et appet acti rubei et sentit
e fino agitacom mit enea et pulsa-
tio in tympoib; et quum ma a fri-
gido applicat ex ostius nocet aut
calido. Et si sint ista calidius aci
pnitia antecessit ex posito calid ad
solem ul vento calido. Et cura eius e
ut alte caput ad frigidi cu o unctione
oli ro ul oli de nenufare mixti cu
populeon ul aqua ros. et aceti vel la-
cte mulier ul lacte papauis ul succo
lactuce semp vine solat et pilio pse
ul mustorum i sibeado o eis pannos li-
neos et pannidos actu frigidos super
frontes et tympora frosunt fronte ne pr
tangat cu eis pos capitis qor a acci-
put qm nat frigida e et nucha et
sani moti in dunt.

Soda frigida

Si no fiat amala gpoe dunsa frigida
sine mat sentit caput ad tactu frigidu
et mat calido nocet a frig et forte
antecessit ambulacio in ae frigido
sine vento boreali. Et cura eius e ut capud
ante cibum fotus fiat cu pannis calidis
et sacculis cu pul. thimi et bacarplam
contritorum ul cimi sem. nasturcii et sinap pus
quod tha in fusa sunt in aceto. al. forti et
pos hec ? sacello calefacta sup lapide igto
et rorato cu aceto calido et pt addi cum
cimin aceto et in ito sacculo remanat
semina integra. alibam no et bante laud
gtiduc ul abluat sepiis e iemo cum
vino albo veti puro. actu calido in quo
intha salma et cepam sint bulita. vel
inungat cu oleo laurino et delibo. Et odo-
ret res calidas aromaticas cu et sedet
in sole calido ul adaque in iemo et utat
ad calido actu et vtute gditus cu pili
aromat. bibat vinu vetus purum sed
cu moderato. Et caveat in eo que sunt frequentia
aliena a calido spt spus et pus ibi plu-
vimos accipit no ulat' frigidus propter
ianos ibi cutus.

Soda sicca

Si no
fiat a siccitate appaet gcauat oculorum et
antecessit fluxus ventris pse ul partes
ul vigie ul adicio ul coitus ul studiu
et solicitudo et appet pauu et labiorum
ariditas cu ardoe aliquali. Et cura eius
e uti cib in pinguedib; spissi. ina cre-
pine edorum ul pulloru ul agnorum anima-
liu gditu cu zingibe cimas et croco.
et balneis h'uectab; ut e balneu aq
dulcis tepide pos abie illico ul gpletu
digacoe p'a sine mora i ipso ne corpus
fiat euapoable, pt quoz uti
pisalbus recentib; petros erudibus no
spebz no acut sit sunt mix ingalta
mat. 33 tinamos raiosp et croco
bibat sepe lac i iemo pendas hedas au
cibu ut ulle ul zucaro et mica panis
de simila et sic sit gpucty et o ipso
delect et sonuiche sit nindy quia fa-
cile excipit in sed cutana et plectoris
incalido quid ad frigide infrigido ad
acetosa quae tuc capiti dolacem in
duat. gnatu sursum vapordo vn-
gat cu oleo viol. Si no sint gcau-
plicade diueus qualitate sine mat simul
et difficile e spium cognoste a app
f du pardit sicca cu solis altenatio
pdict et no cuisetut cognosit quia
e cu matia quae cuacuacoe o diget.

Soda ventosa

Si no fiat amala
gplexoe dunsa cu mat ventosa et sentit
psonus tinitus a auribz et vtigine pul
sacam fortem sine acute ul punctura
in capite et frontem / et distensiu seguid

[illegible]

... fiet ventose et quando dolor mutatur de loco ad locum. Si vero autem ventositas vel sit ex commixtione vel generali. Si commixtio tunc [illegible] apposito ad nervos capitis medicine et debes fiunt calidus. Addet olim ro. vel de nenufare et camphora et ro. et malva maciana et venit facie sua cum aqua ro. et faciet emplastrum vel pictellarium de ro. nenufare et psilli et ponit de cipis alis intus nares et aures. Fiat fomentacio cum [illegible] vel pipe bibat vinum granatorum vel berberis vel vinum [illegible] limphatum. Utatur cibis suis aceto vel agresta. Et si vetus fuerit fumus addet castoreum et [illegible] piperis et ungit caput et aures et nares cum oleo de castoreo vel de speciei [illegible] actu calido vel cum oleo [illegible] in quo dissoluta sunt castoreum et euforbium vel carni amcos et cimini. Et venit facie sua cum [illegible] et abluit caput in iemo de loco calido cum lixivio acuto [illegible] cine[re] [illegible] vel vit in quo salvia calamentum [illegible] maiorana flores camomill. [illegible] bacce lauri et silvi sunt decoc[te] et fiet post hoc caput cum panno calido [illegible] et post ad [illegible] vadat ad [illegible] frigidum [illegible] caput [illegible] coopertum.

De dolore capitis ventoso [rubric]

Si aut[em] ventositas fiat [illegible] generali [illegible] quia non fuit vento [illegible] tunc [illegible] [illegible] de capite [illegible] vel [illegible] ab illo elevatur ventus [illegible] [illegible] vel [illegible] deinde purgetur cum pillulis [illegible] ʒ j vel ʒ ij ß cum [illegible] sine [illegible] vel cum medicine [illegible] [illegible] al. [illegible] ʒ j [illegible] ʒ ʒ [illegible] ʒ ß ʒ [illegible] ʒ [illegible] omnia simul et detur totum in matutinis cum vino decoc[to] amcos [illegible] vel carui vel piperis lon. actu calido et tarde [illegible] cibus post ipsum quia tarde solutus [illegible] [illegible] vel cum ʒ ß [illegible] utatur sepe post cenam diacalamenti piperion diagalan[ga] vel diacim[inum] et diacimini sumat [illegible] in ebdomada [illegible] iemo ʒ ß tiriace [illegible] cum vino decoc[to] [illegible] ore teneat et cum [illegible] vino sepe gargarizet et ipsum in ore teneat. Fiat fomentacio [illegible] [illegible] cum [illegible] piper thus mastice [illegible] cimini in [illegible] cum [illegible] salvie [illegible] caput cum [illegible] vel cum [illegible] vel semi [illegible] [illegible] salvia [illegible] origano serpillo [illegible] pulegio [illegible] et [illegible] in aqua et aceto [illegible] [illegible] diligentur et ponit [illegible] sup[er] ca[put]

actu calido frequenter in iemo rectando post quod in [illegible] fuit abrasis primo capillis ut [illegible] medicine penetret et aptius ponis cum fricatione capitis cum panno calido vel [illegible] cum [illegible] calidis [illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible] tum vino calido primo dicto [illegible]. Fiat ablucio cum lixivio predicto [illegible] et [illegible] cum alis [illegible] vel cum oleo de mastice in quo bacce lauri sunt [illegible]. Utatur cibis [illegible] cum speciebus calidis aromaticis et [illegible] cum pipe lon. [illegible] [illegible] et [illegible] bibat vinum vetus [illegible] [illegible] medalita [illegible] si non habeat [illegible] [illegible] vinum suum cum aqua decoctionis [illegible] et pipe lon. [illegible] tamen quorum [illegible] [illegible] cum succo [illegible] vel calamenti [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]

De dolore capitis [rubric] **Migra[nea]** [rubric]

Si non [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] generali tunc [illegible] vel [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] si [illegible] sunt signa eius [illegible] rubedo [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible] [illegible] et pulsatio tymporum et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible] fantasie [illegible] et [illegible] in [illegible] et dolor acutus [illegible] [illegible] augmentatur ab [illegible] usque ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] dulce et si urina fuit rubea grossa [illegible] [illegible] [illegible] in capite et [illegible] in [illegible] [illegible] illa [illegible] urina [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] in brachio vel [illegible] si [illegible] et [illegible] [illegible] vel ponatur ventose [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et sup[er] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capillus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capitis [illegible] [illegible] [illegible] in fronte in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omni die [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum aqua ro. et [illegible] aceto [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abluat caput cum aqua decoctionis [illegible] flor[um] camomil. et ro. [illegible] et ungatur [illegible] cum oleo [illegible] vel camomill. vel utroque simul actu calido abrasis capillis. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]

[illegible]

[illegible]

lacte amigdal. lactibus. lactuca. portula-
ca. ubi micai panis lota in aqua frigida
vel vino granatorum. vtatur pinis piscis po-
mis piris assis. bibat aquam decoctionis
ordei vel aquam coctam simplicem vel aquam
mixtam cum vino equaliter vel vinum al-
quosse mixtum cum duplo aque frigide etc.

Soda colerica

Si ex cola. tunc signa
eius sunt facies citrina. maior dolor pu-
gens vehementer acuitur sine grauitate. cum
pre augmentatur ab hora diei 3a usque ad
horam nonam quia est tempus cole. et inflamma-
tione. vigiliarum. et pulsatio tymporum. et apparic-
iones fantastice ire et ignis et incendij in
sompnis et inbecillitas cum calore et sitis
sine humiditate plurima et vrina subti-
lis citrina et forte cruda tincta sic intellige
omnia. Cura eius est ut purgetur digeratur
cum oxizacra vel sirupo ro. post ut fama-
tecarum laxatiuo. cuacuetur cum electuario de
succo ro. laxatiuo vel stomaticum laxatiuum
vel cum pillulis de reubarbaro que sic fiunt. Recipe re-
ubarbari electi ʒ ij. masticis ʒ i. sanamonem ʒ
j. incorporentur pille cum succo apij vel in-
tube vel cum vino et fiant. Aliquibus diebus
antequam ad inferius et dentur ocius
de media nocte ʒ ij vel ʒ j. Et aliud
purgans desiperant ponentur de cibo de-
cantiuo. Et si pillulas recipere noluerit sug-
prime opertur cum media. vomitu et
d ans detur decoctio que sic fit. Recipe ta-
marindorum ʒ ij. mane ʒ j dissolvatur in
℔ ʒ aque de decoctione prunorum et colet-
ur et si eger sit fortis addatur mirabolanorum
citrinorum pulueris ʒ j vel purgetur cum me-
dulla cassiefistule ʒ ij vel ʒ j ʒ ß dissol-
uta cum eadem aqua et sic dentur cum ʒ j reubarbari
puluerizati. Et si post hec non cesset flamme-
cephalea vel fiat ventosa sacca in spatulis
cum scarificatione. Item et super collo et sub-
mento et post diminutionem post illud iterum super
vertice capitis abrasis capillis diligenter
fricentur frons et tympora cum aqua ro.
et aceto et oleo ro. vel neniufaris ponen-
do eos ibi. vnt nares sepius omni die et
fricetur vena cum aceto et sale. Insuper
vos complet caput cum floribus camamille ro.
uiola maioruna coctis in aqua et con-
tusis et incorporatis cum oleo camomille. Et
cum eadem aqua embrocetur caput ab alto.
Et si hec omnia non conferent et dolor
et vigilie egrum destruere perdurauerint
applicentur narcotica. Sume sicut ius le-
nia. Recipe olei ro. ʒ j. opij ʒ ß. aceti ʒ j.
misceantur simul et calide vngantur tra-
frontis et tympora cum penna. Et si hec

non sufficiat detur secundo cum pasta qua incipit
dormire vel in mane trociscus qui sic fit.
Recipe draganti et psilij recentis vel tiace co-
ste iusta sex menses ʒ ß. opij ʒ. j. misce
et postea hec da bibe duo cocliaria vini per
mixta cum triplicem aque. vt omnes me-
euaporet ad caput. post hec ideo purge-
tur sequenti die cum aliqua medicina prop-
ut coleram et medicamine narcotica cre-
ditur. et plura sumpmisera vtilia ad hoc
presentia diciens in capitulis de vigilijs
et frenesi. post purgationem vtatur oxipimis
simpliciter respiratione diarodon abbatis
cum ea vel ... Si aut hec omnia non
contulerit fiat remedium ut sic cyrurgia
quia fortissime medicine sunt nocesse
adminiscendi. Fiat ergo cauteria in omnibus
suam media capitis et in occipite colli
cum cauteriis dibus in capite cum dyaq-
don vel succo absinthii capitibus et aliis. dc.
vesicetur et humor attrahatur. tunc attrahatur filo
de lana vel serico per neruum et sic dimittatur
sine donec plurima humiditas effluxerit
et si vis ut consolidetur vel diletur pone
tunc pannos lineos infusos in aqua ro.
et albumine oui. post septem vel vel nouem
dies consolidetur ubique cum vngento al. vsi-
tato vel vngento decorruptiue quod sic fit.
Recipe cere fustis in rose ʒ j. olei ro. ʒ iiij.
dissoluatur primo cera ad ignem in ciffula et
addatur aliud. tunc deponatur ab igne
et addatur cum depuls. cere tempore donec
inspissatum sit agitatio continue cum
spatula tunc misce cum eis duo al-
bumina ouorum postquam infrigidatum fuit
et in fine addatur aliquid camphore. Et
si vis fortificare ipsum adde opij [illegible]
[illegible] pul. cortice mandragore ʒ j.
Hec ergo vngento ardorem reprimit et
vlcerum cauteriorum consolidat sine fuit
ab igne vel acuitis vel medicina vel.
flate ... vel cala vel aqua feruente
vel oleo. Dieta eius sit sic in fredis fran-
giuit sed declinet magis ad frigidum quia
calor cole est acuens quod calor san-
ut dicit G. in libello de malicia comple-
xionis diuerse.

Soda flegmatica

Si flegma sit in causa tunc signa eius sunt
frigiditas tymporum et capitis ad tactum.
dolor grauatiuus sine punctura et sopnolentia
et pigritia in motibus. et debilitas sensorum
et grauitas tinnitus et pulsatio timporum propter
opilationem plurimam et apparicio fantasmatum
de pessibus vel pluuia vel balneo aque
ad fastidium et nitido palme conspecti

[illegible]

Nota [illegible] dolorem in toto capite / [illegible] in membro .i. [illegible] membri [illegible]
[illegible] alicui membri. Si sit [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] passiones [illegible] / [illegible] cephalea et
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dolor [illegible] / [illegible] cephalea [illegible] capitis [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] passiones [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cephalea [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible] dolor [illegible] cephalea [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cephalea [illegible] dolor [illegible]
[illegible] passiones [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible] dolores [illegible] passiones [illegible]
[illegible]
[illegible] dolet [illegible]
[illegible] dolet [illegible]
[illegible] dolet [illegible]

et ingtillagis nam et color faciei subalbidus vel pallidus cum hitudine squalida et augmentatur dolor in nocte quia est tempus flatus. Et si urina sit alba grossa et egestio liquida non vero est passio.

Et cura eius est ut digeratur flegma cum syrupo de sticados qui dicitur calo de debilitate nervorum vel oximelle composita et purgetur ad pillulas cochias vel ieram pigram. Postea fiat fomentatio cum pipere vel cardamomo et ungatur caput aceto vel cum unguento marciaton adigne vel pilem / et fiat emplastrum super caput abrasis primo capillis ex [illegible] absinthii rosarum florum camomille aneti ana [illegible] ... feni greci vel [illegible] ... et bulliat in aqua. Deinde detur ʒ. ß tyriace veteris vel auree alexandrine vel dyacastoreum vel metridati vel theodoricon anacardinum cum vini decoctionis gariofili et fiat ablutio cum lixivio super dicto paragrapho de [illegible] pro dolore capitis. Detur dieta calida [illegible] in talibus sive petrosilio seu [illegible] calidis aromaticis [illegible] ... prohibeat.

Si autem [illegible] non [illegible] fiat cautela [illegible] dicta [illegible] ... supra dicta quia si [illegible] ... et prohibeatur [illegible] ... et [illegible] in die ne cadat [illegible]

Soda melancolica

Si melancolia sit in causa tunc signa eius sunt [illegible] adductum vigilie plurime cum cogitationibus corruptis et apparitione fantastica [illegible] ut putat de fumo fuliginis [illegible] et [illegible] et color faciei plumbeus et dolor non cum [illegible] vel [illegible] multiplicatur ab hora diei nona usque ad occasum solis quia est [illegible] per congelationem. Corpus tamen est in nobis [illegible] quod frigidum mortificans ut [illegible] secundo de [illegible] et paucitas superfluitatis et [illegible] et urina glauca subtilis et egestio fetida [illegible] vel plumbea vel nigra.

Et cura eius est [illegible] cum cura dolorum pro flatu [illegible] quod fiat [illegible] ... mirabolani [illegible] ... turbith ʒ. i. [illegible] epithimi ana ʒ. ß. [illegible] et bulliatur in aqua [illegible] ... et epithimum non [illegible] ... repleatur / deinde [illegible] ... collata sunt ʒ. iii. et dulcoretur cum [illegible] et detur in die [illegible] ... et dictatur dormire [illegible] ... fuit [illegible] / tunc vigilet et [illegible] paulatim donec tota [illegible] fuit [illegible]

et plura alia farmaca dicta et [illegible] ... in [illegible] paragrapho de melancolia dictum. [illegible] in loco tenebroso et [illegible] et gaudio [illegible] / et [illegible] aliis [illegible] sit [illegible] pullorum agnorum [illegible] / vitet carnes [illegible] ... quasque et vinum rubeum et [illegible] ... grassum [illegible] quod sunt duorum generum / quedam enim sunt [illegible] ut lentes [illegible] carnes [illegible] panis azimus et carnes [illegible] vel sicca et [illegible] / quedam sui qualitate [illegible] ... vel calide [illegible] ... et allea et sinapis et carnes [illegible] ... calide / vel frigide [illegible] ... lactuca portulaca [illegible] / et [illegible] ... quia [illegible] ad passionem [illegible] / Si autem materia [illegible] ... fuit composita ex aliquibus [illegible] ... vel duabus [illegible] ... vel aliquorum [illegible] signa et [illegible] ... Et [illegible] ... aliud [illegible] ... et [illegible] ... quod [illegible] sibi non [illegible] ... et qui

Soda a solutione continuitatis

Si autem fuerit soda a solutione [illegible] ... tunc [illegible] de [illegible] / Si non fiat ista solutio [illegible] ... vel [illegible] tunc si sit [illegible] difficile vel impossibile est [illegible] consolidare [illegible] ... non potest [illegible] ... de fluxu [illegible] nam et si [illegible] ... et [illegible] ulcerum in [illegible] que dicitur [illegible] et [illegible] ... ad [illegible] ... remanere longo tempore [illegible] / Si non [illegible] ... cum unguento albo vel de cerusa super dicto

Soda ex percussione

Si vero soda fiat [illegible] vel ex percussione sive [illegible] signa [illegible] ... / cura eius est ut [illegible] ... et ungatur [illegible] cum oleo ro[sato] et [illegible] ... cum aqua ro[sata] et oleo ro[sato] et [illegible] ... ad [illegible] ... / postea [illegible] ... vel fiat [illegible] in [illegible] ... et [illegible] / et [illegible] ... ad [illegible] ... cum [illegible] ...

[illegible]

de coronis sol. mal. foliorum altee tele-
lu. soli quis ʒ in mellis ʒ j salis ʒ ß fiat
... si vero fit simplici emplastrum cum
... cum oleo ro. mixto cum bolo ar-
men. ... terra sigillata pulverum mirtillorum
et de hoc in frontem inunctio. Nutriatur cum
farina ordei vel sisime vel lactuce portulace
bibat ptisanam vel aquam decoctam vel aquam
decoctionis berberis vel mirtillorum in qua sit
aliquid decoctum. Et si vinum eius bibet et ca-
... tunc
... alterationis cum lactuca por-
tulaca ... nimis. et bibat vinum ponti-
cum limphatum cum duplo aque frigide. Et
si ... ab aere vel naribus tollatur
cerebrum gallinarum edorum castratorum ...
cerebrum ... ad cerebrum et
confortat ... cerebri
illud ... quod alterius rei quam ... membro
confortat ... ut dicit Avicenna ... collect.
... capitulo ... regula
... ab aere ... con-
fortetur cum ... ex pul.
mirre ... mixto cum
oleo ... et ... sufficit ...
... calida ... et ideo confortant
... et ... ad ... cum ca-
... et ... reliquias
... Si ... tunc potest
... cum ... et ...
... Si autem cum hoc
fuit ... frigida vel contusio ...
ad ...

Soda ex coitu

Si ... fuit ... vel ...
... cum ... pa-
... et ... cum ...
... et dolor ... ubi
ubi ... sunt renes. Et cura eius est
ut confortetur corpus cum cibis ...
... cum ... pullorum edorum et
... cum ... et pisces re-
centes ... vinum ...
dulce et ... cum oleo viol. et
renes cum ... olei
viol. ʒ iiij cere ʒ ß adde ... ...
vel ... ʒ j ... ...
la et in ... ... dia...
... et ...
... libro 2 ... de ... ... bi-
bat ... ... lib. ß lact. ca-
... ʒ ß ... vel ...
... et ... comedat de ...
aliud cibum ... horis ad minus et
... sufficient ... morbus

Soda ex fle

... potest ...

[illegible]

si consequatur morbum ... ...
... adveniunt ... et remittit
... Et cura eius est reper-
... cum epithimate
... aqua ro. et modico aceti vel
succo solatri vel ... vel lactuce vel
lacte ... in ... partes
... et fronti et timporibus ...
... frigidus ... ...
quia defendit cerebrum ... ...
calida et ... et plura ...
calo ... et calo de vigiliis et calo
de frenesi. Actus ... ...
... cum ... et vigiliis
... supplent et ...
... lactuce ... por-
tulaca ana ʒ ... ana ʒ ...
... ana ʒ j ... ʒ j ... mandragore
... ana ʒ ... ʒ ij ... ...
... et ... in
... ...
... lib. ij aque ... lib. j 2
... calefiat et addatur ʒ ... lib. ...
... ʒ j et ... cum ʒ
... frigida in estate vel calida
... Item ... dormitio ...
... cum ... et ... cum populeon ...
... cum oleo viol. vel ... vel lacte ...
et in fine ... vino ...
... actu frigido et ... ...
... cum ... ...
... ut dicitur calo de ...
... et in ...
... et ... cum ... ...
... cum aqua de coronis ...
... ...
... calida et fiat de ...
assidua cum ... calor donec ...
... ...

Soda ex stomacho

Si autem ... morbus particularis
tunc fit vitio ... et hoc est ut plurimum
vel vitio ... vel ... vel sple-
nis vel ... vel ... et vesice. Si
fiat vitio ... est ... vel ... cali-
et ... vel ... ...
... Si ... cibi et potus
tunc signa eius sunt ... ...
... ...
vel ... angustia ... ...
... super latus ... ...
... et ... ...
... in ... et ...
appetitus cum ... et fastidio. Et cura
eius est vomitus ut dicitur calo de
... ... et ...
... cum oleo ... ...

... malorum ... in ipso ...

[illegible]

vini odori zurumbet dicitur Serap 27 [illegible] = Odori [illegible] val
lorum [illegible] pli 19 [illegible] [illegible] aliud [illegible] si [illegible]
[illegible] i [illegible] costa [illegible] odorem [illegible] / Crocomagma pli
21 masticata / [illegible] foliorum masticata / [illegible] dicitur Serap [illegible]
dya masticata / zedoaria [illegible] / zurumbet dicitur Serap 27 [illegible]
[illegible] pruna? pli 23 [illegible] inimica [illegible]
vini [illegible] dicitur [illegible] / Multa potatorum vini tolli ad [illegible]
[illegible] sed [illegible] vinum bibat / [illegible] pli 36 [illegible]
[illegible] supra [illegible] potatores [illegible] in [illegible] potu [illegible]
[illegible] ebrietatem [illegible] pli 20 / [illegible] dicitur Serap
[illegible] [illegible] pli dactilli / [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] vino [illegible] [illegible] / [illegible] dicitur Serap
27 dya [illegible] vino bibita / [illegible] Serap i potu vino / [illegible] Serap
27 [illegible] potu [illegible] dicitur [illegible] vino / [illegible] Serap
[illegible] dicitur Serap 27 [illegible] pro [illegible] / [illegible] madigora? dicitur
dicitur i vino [illegible] / [illegible] / [illegible] Serap [illegible] dya [illegible]
[illegible] / Zizania [illegible] / Ebrietati obviantia [illegible]
[illegible] Serap 27 dya [illegible] dicitur [illegible] vini [illegible] sed [illegible]
[illegible] / [illegible] Serap 27 [illegible] ebrietatem / [illegible] pli 26
[illegible] sed [illegible] / [illegible] pli 20 / [illegible] amara pli 23
dicitur [illegible] vini 27 [illegible] vino Serap 27 dya [illegible]
i vino [illegible] ebrietatem / [illegible] [illegible] bibere
[illegible] pli 23 [illegible] / [illegible] pli 20 i cibo / [illegible]
Serap 27 [illegible] supra / [illegible] / [illegible] pli 20 vino [illegible]
[illegible] et inimica [illegible] ebrietati

pq supposita [illegible] Marte [illegible] supposita Brionia [illegible]

[illegible] in [illegible] supposita in vino ab ebrietate conservat — Cappari(?) [illegible]

[illegible] ebrietate [illegible] comedens [illegible] [illegible] ut [illegible]

tardat ebrietatem — Centum capita pl. 22 — Cetonia [illegible] pag. 24

[illegible] potata [illegible] in 2a mensa [illegible] — [illegible]

& [illegible] 8o [illegible] / Coriandri [illegible] pag. 24 [illegible]

[illegible] — [illegible] pl. 21 [illegible] pag. 24 dya [illegible]

[illegible] bibendo [illegible] / Crocomagma pl. 21 Edera pl. 20 [illegible]

[illegible] amigdala [illegible] potu vini supposita

[illegible] amigdala — [illegible] / Lolium(?) pl. 28

[illegible] / Lactuca pag. 24 [illegible] supposita in medio potu vini [illegible]

[illegible] / Lapis [illegible] pag. albus odoratus — Lapis [illegible]

[illegible] vino ut [illegible] ad collum [illegible] vini

[illegible] ametistus [illegible] — Mespila [illegible] supposita in 2a mensa [illegible]

pag. pl. 23 [illegible] / Olibanum [illegible] — Porrum pl. 20 — Pulmo pl.

28 [illegible] supposita in [illegible] 30 [illegible] supposita [illegible]

in [illegible] ab ebrietate conservat [illegible] bibere [illegible] — Raphanus pl.

[illegible] pag. 27 [illegible] / Ros [illegible] — Ruta pl. 20 [illegible]

[illegible] pag. 23 [illegible] — [illegible]

[illegible] 6o [illegible] pl. 23 [illegible]

[illegible] pl. 21 [illegible] — [illegible] pl. 30 [illegible]

[illegible] quod bibere [illegible] ab ebrietate

Comitatus [illegible] [illegible] potare a

[illegible] potant

Verbena [illegible]

vini pauco[rum] et [illegible]

Ebrietas dicitur quasi extra vinum ... [illegible] ... paruata per ...
... ut ... quia ... dicit Avicenna ... ebrietas dicit ... podagram ...
... calore vinum / ... vapores ... stomachum ...
... stomachum ... debet ... digeri / et per partem ... ad ...
... non ... dicit Avicenna ... ca. ... de ...
... frequens ebrietas est mala ... et ... nocet ...
... debilitat ... ad ... ... apoplexia ... morte
... secundum ... tertio de morbo ... calor ... debilitat ...
... calefaciat / ... non ... ut dicit ... tertio de ...
... ca. ... / et ... corporis ... ...
... frigus ... ut dicit ... secundo de morbo ... capitulo ...
de quibus ... alleluia ... ...
quia ... tertio ... decipitur ... et ... quod ...
... et ... tertio ... / ... Galienus ...
de ... ... laudes ... vini ... ... primo ... gen.
... non ... vapores / ... de ... dissolutio
et non ... in ... uterus ... ...
et ... vini ... ... bonum
... / et ... ... et ... ...
... ...
dicit ... ... vinum ... ...
et ... ... ultra ... ...
ebrietas ... ... / quia ... ...
... ebrietas ... et ... dissolutio / ... dicit ... ...
ebrietas ... ... / ... ...
quia ... ... dissolutio ... Galienus
... ... / et dicit ... ... et ...
... ... / et ... ...
... ... vapores ... ...
ut ... ... / ... ...
quia ... ... vapores ... ...
... ... / et ... ...
... et ... ... / et ... ...
... / ... ... quia ... ... ut
... ... / et ... ...
ut dicit ... ... quia ... ...
... ... ut ... vino bibat ... ut dicit ...
... ... dicit Avicenna ... alleluia ... ... non ...
... ...
... ut dicit Avicenna ... ...
... ... ad ... ...

Contra ebrietatem ... ...

[illegible]

Nota de capite [illegible] lat. [illegible] [illegible] caput debite [illegible] [illegible] pli 28 [illegible]

De ebrietate [illegible]

De epilepsia [illegible]

[illegible]

[illegible marginal and interlinear annotations at top of page]

addito pul. gariofilorum calefactis in vase [illegible]
vel cum unguento marciaton ad ignem
calidum / cum aliorum unctionibus calidis
ut est diagalanga diaciton piperon [illegible]
et consimilibus et cetera / Et si vomere non
potest dormiat [illegible] sine cibo donec di-
gestio perficiatur / Et si dormire non potest am-
bulet leniter et assidue cum quiete
tota die donec cibus vel digeratur vel
ad intestina descendat et compleatur sto-
machus cum calefactione absinthii [illegible]
[illegible] tenui [illegible] masticet thus [illegible]
bulito in vino sub [illegible] et [illegible]
[illegible] ab stomacho [illegible] calido
cum [illegible] frequenti [illegible] quod
[illegible] sicut / vel fomentetur cum filtro
intincto in succo in aqua calida de-
coctionis [illegible] / et si [illegible]
cum fumo [illegible] vel
diarodon [illegible] vel [illegible] / et
si [illegible] cum
medicina vel clistere et fiat [illegible]
que dicitur [illegible] de debilitate digestionis
et [illegible] effimere [illegible]
[illegible] li. 2° et c. de [illegible]
tractatur super [illegible] / Si autem [illegible]
vini vel alterius potus superfluum
[illegible] ut signa [illegible]
et [illegible] ut fiat vomitus et
inducatur sompnus [illegible] et epithimetur
frons et tympora cum aqua roso et
aceto vel [illegible] et sompnum et
iaceat et quiescat in loco [illegible]
capite [illegible] super [illegible] molli
et [illegible] ebrietate [illegible]
[illegible] sicut est magnus haustus aque
frigide [illegible]
[illegible] et [illegible] / et [illegible]
[illegible] et [illegible] balneetur et sudet
et liberet [illegible]
tota [illegible] et appetitus re-
dit / [illegible] ad ebrietatem
prohibendam est [illegible] cum aceto
vel coriandro [illegible] et aceto vel
[illegible] camphora et sandalos vel
[illegible] aqua frigida cum aceto [illegible]
[illegible] medicine [illegible] ebrietate [illegible]
[illegible] aque [illegible]
[illegible] cum [illegible] donec
[illegible] sine [illegible]
[illegible] vini / Si autem [illegible]
[illegible] malorum [illegible] in
[illegible] signa et [illegible]

[illegible] calor de digestione et debilitate [illegible]
tamen [illegible] adde [illegible] duo [illegible]
[illegible] est [illegible] est
[illegible] declinans ad posteriorem capitis [illegible]
frontem et tympora / [illegible] si ca-
[illegible] tunc dolor magis [illegible]
ad [illegible] / si [illegible] vel [illegible]
tunc dolor magis [illegible]
[illegible] fit [illegible]
dolor fit [illegible] et [illegible]
[illegible] cum acuto pungitivo et re-
plente gravativo / Si autem fuit [illegible]
[illegible] illico [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et tractatu de [illegible] / Si
autem fiat [illegible] tunc acci-
dit [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] fumos [illegible]
pallida fetor oris et [illegible] nasi [illegible]
[illegible] oculorum [illegible] cum
[illegible] et [illegible] corporis [illegible]
[illegible] et [illegible] ventre et [illegible]
[illegible] cum
[illegible] et [illegible] ad vomitum [illegible]
[illegible] stomacho sed intestinis [illegible]
ut dicit [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
Et accidit ista passio ut plurimum pueris
[illegible] et [illegible]
[illegible] Et cura [illegible] est
[illegible] dulcibus [illegible]
et [illegible] acetum et agreste et nucleos
[illegible] et amigdalas amaras [illegible]
[illegible] dulcia [illegible] ita [illegible]
interficiant eos / Et si [illegible] sunt in [illegible]
[illegible] annos etatis sue pungere cum [illegible]
vel [illegible] medulle cassiefistule [illegible]
[illegible] aque [illegible] et [illegible]
ut intestina [illegible] vel
fiat clistere [illegible]
[illegible] vel [illegible] laxative / Si autem [illegible]
[illegible] vel [illegible] pungere cum [illegible] vel [illegible]
pillulis [illegible] vel [illegible]
[illegible] capitis / et [illegible]
[illegible] absinthii [illegible] aloe agarico et
aceto vel oleo amigdalarum vel [illegible]
[illegible] et fiat [illegible] que dicitur [illegible] de colica
passione [illegible] / Si [illegible]
[illegible] et signa eius sunt
dolor declinans ad posteriorem capitis [illegible]
cum [illegible] et dolor [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] flore [illegible]

[illegible marginal notes in left, right and bottom margins, including "De ebrietate"]

[illegible]

vel mane lotis cum ipso et epithimia ex aceto
et urina subtili cum aqua rosacea et sandali
et modico aceti et reliquis aliis que conveniunt in
opilacionibus requirit de quo dicetur in cura debilitatis
epatis et eius de opilatione / et epithimentur frons
et tympora cum frigidis sepe dictis. Si vi-
cio splenis tunc signum eius est dolor
declinans ad partem capitis sinistram cum dolore
et torsione ypocondrii sinistri. Et cura eius
est flebotomia basilice brachii sinistri sive sal-
vatelle pedis sinistri que est intus in
talo vel salvatelle pedis sinistri que est
inter anularem et auricularem et potio
cum pillulis de opilatione super splene quod dicetur
cum de purgatione [illegible] aliud pa-
ragrafo de cura [illegible] et cura de opilatione
splenis prestatur et potius repercussivis
circa frontem et tympora sepe dictorum.

Dolor ex matrice. Si vero fiat
vicio matricis tunc signum eius est dolor
capitis in loco medio inter frontem et
[illegible] que est in [illegible] et
[illegible] retencionis menstruorum vel ab
[illegible] acuitate et dolore dorsi et spa-
tularum sicut patientes ei referunt / et cura
eius est eadem cum cura supradicta epatis.
Si vero renum tunc signum eius est do-
lor capitis declinans ad posteriora scilicet ad oc-
ciput et [illegible] circa [illegible] id est circa
locum renum sive dorsi et forte [illegible]
[illegible] superfluus prout patiens refert. Et
cura eius est sicut cura supradicta epatis
si sit cum [illegible]. Si autem sit sine [illegible]
tunc cura dicta est super passione depen-
dente [illegible]. Si fiat vicio membrorum
spiritualium aliquorum elevatur materia
[illegible] que sursum vaporando ad caput
penetrat cerebrum. Tunc signum est quia
sentit eger quandam elevationem a membro
illo puta [illegible] vel [illegible] [illegible]
et postea sentit vertiginem et dolorem
in capite et forte cadit et fit epilempsia.
Et cura eius est cura cathalepsie ut
dicetur in capitulo de epilencia.

Emigranea. Ad omnem dolorem capitis [illegible] et p-
[illegible] maxime confert cauterium cum
ferro ignito [illegible] capitis profundum
usque ad [illegible] ubi est [illegible]
[illegible] cum [illegible] frontem et
[illegible] accipiunt [illegible] resolvunt
et [illegible] cerebri [illegible] et ad
[illegible] sit dictum apud unum mensem.

[illegible]

[illegible] consolidetur / vel cauterium calli-
do cauteriis ut dicitur in [illegible].
Item ad sedandum [illegible] conferunt
[illegible] cum aqua decoctionis florum
camomille. mellilo. aneti. rosarum [illegible] pul-
[illegible] et sursum collata et actu tepida
[illegible] ab alto [illegible] et repercutit
[illegible] et quietem inducit. Aliter et
[illegible] factum [illegible] super frontem
et tympora frequenter / Et si volueris po-
tencius facere adde corticis papaveris
folia vel semina lactuce [illegible]
[illegible] et si adhuc magis adde in
[illegible] et corticis mandra-
gore et postea super [illegible] fiat [illegible]
[illegible] resolutiva ne
cerebrum noceatur. Item unguentum [illegible]
[illegible] in fine de [illegible] ad sedandum [illegible]
[illegible] pulsativum. Recipe oleum rosarum et violarum
cum pauco aceto et [illegible] agreste et
[illegible] camphore et [illegible]
[illegible] et capiti frigido ap-
pone et fac [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]. Item ma-
sticatio [illegible] in [illegible] [illegible]
eradicatis [illegible] cum sputo et [illegible]
Recipe masticis vel [illegible] pipere duas
[illegible] [illegible] tere [illegible] su-
fficit in [illegible] ut pille
[illegible] in ore et [illegible]. Item
gargarismus ad idem [illegible] Recipe [illegible]
[illegible] vel [illegible] ℥ ii. [illegible]
[illegible] ℥ i. [illegible] cum aqua decoctionis
[illegible] [illegible] sinapis et
[illegible] vel gargarizetur [illegible]
cum melle et aqua calida et [illegible]
[illegible] et [illegible] et florum [illegible]
[illegible]. Item [illegible] ad sedandum
calidam pulsativam. Recipe [illegible] vel ro-
[illegible] [illegible] malvavisci [illegible]
[illegible] aut corticis eius
[illegible] psillium semina
lactuce et [illegible] eius [illegible]
in aqua usque ad [illegible]
ab alto fundatur super caput [illegible]
vel spongia [illegible]
dormitum si non timueris catharrum. Si
[illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] psillio et semine [illegible]
fiat cum vigiliis et in [illegible]
[illegible] papaveris et corticis eius

[illegible]

[illegible marginal annotations]

in fine uo q̄ repulsiuus adde .s. lini et altee flores camomill et mellilo et fac embrocam .s. prius sit et mane pedes et faciebus; cui eo oleum lauri quando accidentia calore cotigluit et inas resoluit et cere in duat. Ad pediuum frenum confert li mitudo oleo irino a lauino aut nardino, et si fortius fuerit balneus cu forca ut totum corp co tapso et castoreo et eufurbio et pipe pulmirado aliquo corp ul uni et dipulsido dato ul dispe fine aliqui tyriace uetis ul methdati de eis oleis ul in fructu uetc et sup pone corp tu est et in semipruretatem pati adde mire opi au. Confert et pode fit eumplu de simo columbino simina bacc lauri, sigauo aneto. bacc et pistat et in copat cu aceto ulc fortitudis ul succo absinthij. Confert tamen pode fre et ipse pp euacuacium Olem oder pomi facti cotapasto et uetta siua et stante calamita et gnos au peto equales gfecdo cu glutio drnguti / quando ader animaticam usu modicato et in tempore unde cebrum ca lefacit et confortat et resoluit pode remo. uet. Quando pe eatoni ul etc d corpe mundato si usus cui fuit d medicum cebrum replet uaporibus cu adde uo sit fine fumali enapadare ut d et. Rec. Ite pille .10. uel sue d pro d assat aut de podia fuo gfeutes pode aut teduceutes humores grossos humores et gfeutes simul accuborum et auna et absidates arama sit fit. Rec. Co loqu. ebut au ʒ iiij agaric ʒ iij sti cados ʒ ij sanno ʒ iij ʒ ß spice simi uati xi locustse silobal aupo bal. agari ro viol epithimi absinthij ci namomi croci mastice au ʒ j aloes norstum x opti ad pondus omi gficiaur succo absinthij. Item pille de mastice fedium eud ibid mundificans capite et stomac et acaprimi aluud tepe et au albo et pg et co iam dormiu. Rec. aloes sublimis Rec ʒ aliez mastic ros ʒʒ au ʒ iiij ebet cti ʒ 10 capse ut prius dosis corp difficilem et emat. Rec. humorum lauri ptec j alibani percy ʒ tere et misce pte aqua et oleo et liunas sup locum ut dicit mesue auctor. Ipso. et alij addunt

sola uuctc ptcm una simap pte s et confitit prius pud. Ad cinguiom calidum difficile confert liniuetum s. lacio et fit oo amecto paro eto et dissolutu cu aceto uelut fortiuus et oda pte opij oportet at ut plurimi clabuet domdome post pede. Uno et liuian timpsa coas et fuga sup ipm. Alij aut aiunt et linimentu addendo suci agreste et mire au pte j. 2 ca pte una gra penetratis / Confert eciam pode calide caput pfuso co lacte mu. liep cu modico camphore et si uetatus po. stulauit adde opij. Quia de camphora et distilla coas in naucin et nasum la. teris lep et deum distilla aliu [illegible] post horam cu lacte muliers dauct nasus et aures euade et uncteam educa / Laous aut de poda septiue quam cuius cum aune sebum pse e uetia s 2 fco 2 pectori plumia sue het dcd inmatind donde p. tatis imitem het opus est. Canon

Coda cu fc. ul sine ffe. rms e morbus ut plurimu uo accideus passionis stomachi et inutriorum ppt quod aute pro eam ferz ca° de cagione constituitur p colligatoria aut Cebrum compati fe e ul uelut fauiuz uo compati cebro est p pars pp capud et continuu totius corporis Et confert. Canon aliud fz q in cura pode uecht uelig e quia lenificat uelut od dic cu supposito ul clisteri si ppe uo abeffitit. Cuno dic lib ad. Cuo at e actus sit max ppt fe collicas et flegmas quarum ca accidens et quieta dsto et destris gtimet ul ueius uulnerias. Item d uino poda uul repices mag uocatur qua calido et ipse sup calido nisi forte fuit ppt retentus spumat ul q time magis confert eurythius usu modicatu facta neque illow sup albo. Item nepticlarum sumedorum uec et ipse in fine cuncuspic fit sunt brodia pipata allea cepe et bini porres et clara calida quaue sunt calida sumeda in pede abi s sucsp n fine ut sit pia ul ciconia assa lib pomi coda in fine. Item lac uo gpetit in poda u forte in poda calida s luna ul in poda frigida sine uatia ut dixi est in uuethado / quia lac e de uuis facile corruptibilius d fco ppt debilitate sue com positiois. Item [illegible] fco calido quam ad finalis et induat zona calida pulsatiua. Et in frigido ad aceto et in duat poda frumentum ipo cuiu periculo

[illegible marginal annotations]

[illegible]

afferuntur. Sat dicte capitis dolentibus mala.

Pronosticatio doloris capitis. Si superuenit in febre continua et tempore acuta in die critica per signa digestionis precedentibus esse bonum est. Vel per fluxum sanguinis narium vel vomitum vel sudorem quare non impediatur ponatur repercussiua super caput nec corpus impediatur sed suspendatur per clisteris blandiciones usque ad horam crisis. Et si apparuerint signa crisis per vomitum ut puta tremor labii inferioris et stupor animi et vertigo innuere cum positione digiti vel penne in vncte oleo [illegible] gule. Si vero appareant signa crisis per fluxum sanguinis narium ut puta apparitio fantasmatum rubeorum ante oculos cumque obtenebratione visus et gravitate capitis et rubore faciei et [illegible] ditate cum confortetur cum positione forte porcionem ut nares vehementer [illegible]. Si vero signa sudoris ut puta calor cutis [illegible] cum [illegible] vena [illegible] bibat magnum iulep i. aque zuccari [illegible] calide et tegatur pannis calidis et balneatur aqua calida posita in vase a quo subtegitur et fomentetur latera et venter cum vesicis plenis repletis aqua calida. Item Ysaac 3a particula viaticorum [illegible] recipit [illegible] et [illegible] cura [illegible] si [illegible] templa [illegible] quod [illegible] sit [illegible] aliquid sint [illegible] ne forte [illegible] ad [illegible] aliam. Item si doloribus superuenientibus in febre acuta in die critica indicatiua ut puta in [illegible] et in die critica ut puta vii et si [illegible] sit fortis signa [illegible] [illegible] sit salubre [illegible] aut [illegible]. Item dolor capitis si [illegible] in latere [illegible] et capit oculos obtenebrant [illegible] vel telam aranea [illegible] [illegible] curatur [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et cauterizetur. Item si [illegible] remedia [illegible] [illegible] frenesim vel maniam [illegible] si sit acuta [illegible] vel [illegible] litargia vel apoplexia si sit [illegible]. Item [illegible] capitis est ut plurimum [illegible] in posteriori [illegible]. Item [illegible] calida est ut plurimum [illegible] non [illegible] et [illegible] plurima [illegible] vel [illegible]. Item [illegible] est [illegible] cephalea [illegible]

[illegible] quae est [illegible] si [illegible]. Item [illegible] et tempore calida pulsatiua [illegible] talis [illegible] vel [illegible] [illegible] vomitus [illegible] vel [illegible] [illegible] particula afforismorum. Capitis dolenti et [illegible] dolenti [illegible] aut aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolores repente fiunt in capite et [illegible] sine [illegible] et [illegible] vii diebus pereunt [illegible] si [illegible] non accipiat [illegible] et [illegible] est quia [illegible] apoplexia [illegible] apoplexie. Si dolor capitis [illegible] et [illegible] loquele et [illegible] [illegible] quare [illegible] [illegible] et [illegible] et tempore [illegible] spontanea [illegible] particula [illegible] vii particula afforismorum. Per cussionem capitis stupor [illegible] sine [illegible] sine cum [illegible] et [illegible] et [illegible] cum [illegible] particula afforismorum. Quibuscumque [illegible] et [illegible] capitis dolores [illegible] aut [illegible] aut [illegible] in [illegible] et agitatio [illegible] et [illegible] ad [illegible] cum [illegible]. Item si [illegible] et [illegible] vel [illegible] vomitus et [illegible] et [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] et tempore calido vii particula afforismorum. Quibuscumque [illegible] et [illegible] vomitus [illegible] vel [illegible] [illegible] aliquid [illegible] ut [illegible] a [illegible] die [illegible] vii particula afforismorum. Quibuscumque [illegible] [illegible]. Item cephalea et [illegible] forti [illegible] seu [illegible] capitis [illegible] si subito dolor [illegible] [illegible] aliqua [illegible] [illegible]

Pronosticatio de dolore capitis [illegible] dolore capitis [illegible] [illegible] alba [illegible] dolor capitis [illegible] [illegible] ut plurimum [illegible] dolor capitis [illegible] dolor [illegible] [illegible] pessimum et mortale [illegible] dolor [illegible] cum aliis signis mali signum est [illegible] valde dolor capitis [illegible] [illegible] dolor [illegible] capitis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] capitis [illegible] [illegible] [illegible] capitis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

fluxum sanguinis narium vel sudorem vel vomitum vel egestionem vel similia contra. Item superfluitas humidi que in cerebro reponitur et diminuit alias de sensibus et insaniunt. Unde ypo. 2a particula afforismorum: quicumque dolentes aliquid corporis dolorem non sentiunt hiis mens egrotat. Item dicit ypo. 6ta particula afforismorum: separato magnam aut cerebro aut cor aut diafragmate aut epar aut renes aut intestinorum aliquid continuo aut ventre aut stomacho mortale et supplendum materie cistim fellis aut splene. Capitulum secundum

Vertigo vel scotomia est cum videtur homini quod omnia volvantur in giro et frequenter fiunt cum scotomia et dicitur vertigo. Si non est cum tenebris super oculos dicitur scotomia et sic patet quod hec due passiones non differunt nisi secundum magis et minus sed tenebra solo gradu secundum magis et minus. Si autem quicumque morbus quasi acutus fit et dolor capitis cum eis quando ... et in medietate ... accidentis cum morbo ...

Methodus. Vertigo vel scotomia ma... quicumque fit a causa primitiva quam ante accidit quando commota ut in iuvenibus vertendo volvendo plura vite vel revolvendo corpus super se ut faciunt pueri vel cum et prius ... ledente antiqui ventriculi cerebri spiritus imaginativi et fantasia res ... si fiat in intuendo rotas volubiles vel revolvendo corpus super se tunc sequitur ... et relaxare patientem. Et cura eius est abstinentia actibus quibus causa morbi corporis cum cepit ... ut dicit ypo. 2a particula afforismorum. Si fiat a causa vel percussione cadentis sicut dicimus de cura doloris capitis ... vel percussione a causa non antecedente ... ut potest ... aut vicio humoris in cerebro contenti et sic vertiginis quod est ut plurimum tunc ... tinnitus aurium tenebrositas oculorum longa fixa ... et diminucio ... et odoratus atque pulsatio timporum et accessio doloris capitis ... Et cura eius est vapores capitis cum aqua decoctionis florum camomille absinthii rosarum ... mellilati maiorane ... et similia ... vel ... et ... piperis cinnamomi et ... et ... cum sale ... super lapidem ignitum et abstinentia ab omnibus leguminibus et ... et rapis et aliis ... animalibus

et arcubus contentis cum ... et ... forti puro et ... alia ... vel ... assumere et si hec non sufficiant purgetur cum pillulis ... vel ... cum ... et si hec non sufficiat fit cauterium in summitate capitis in loco quo ... medio digitorum patientis qui radix ponitur palme super ... nasi ... ibi commissura ... commissura ... quando fiat ... resolucio vaporum et medicamentis ... Et ... sive sit fleuma sive sit ... sive ... sive ... sicut signa et cure dixi ... de dolore capitis ... est morbus sub ... Vertigo vel scotomia ... quicumque ... morbus ... particularis ... et ... per ... vel ... ita quod ... appareat ... signa ... salute ... si non ... signa ... vel ... signa ... et ... morte ... si ... medio ... et ... et cura eius est ... et ... apparere cepit et si ... per vomitum ... digitti ... vel ... oleo ... et per ... narium ... nasi et ... naribus si autem ... capitis ... ypo. ... particula afforismorum ... cepit ... et ... quadam ... apparere cepit ... tunc ... si ... approximat ... et ... morte in ... et ... plurima ... et ... et ... impedientes ... si ... capitis ... vomitum ... ypo. ... Morbus particularis ... et ... et ... et signa et cura ... illa ... super ... de dolore capitis ... dixi.

Epilentia de ... i aq.

[illegible marginal glosses]

ul vino tunc & tiganez capite in loto ipso
eo alligata fronti ul tympori̇bz cosfert oibz
morbis sic de fricte. Vinu p̄t̄ai decoctio
peonie ul castorei potu ȝ pluz ȝ se-
peonie bibitu spuma vacce remanet
item inpiastru sup uertice duci uel
sup collo e ulti iuuamenti p9 purgationes
p dictas capitis debilitatem passio decem
pit ȝc. Tamen virgo ul potamia mortis
fit ut plurimu viro vetositie eleuate a-
flate visceris grauitate cum antiocum ven-
triculo cerebri qua ppt indigemu alti
tinis ppt fluctuositatis ꝯ ennaturis ppt
sta ꝯ stimitas ipse ppt ubipos. Virgo aut
ul et potio acuis fit ut plurimu vico
coiui et intesfinioro scripte quia ppt
intendamiz ad rectificationem coiui ȝ lubri-
ficationem coiui ventris cum suppositorio
ul clistere. Inistigine et potio d apte
sumuc cauc apomis allas pulaigiis
legiminibz uialibz et vinetros cumbz
cum ꝯ annis iuuas asto leuigat ad
capud. Sruit et vinu vetus pirus sile
et lac quia facilit corrupit ꝯ stō et
corruptus sursum mittit vapores. Vnde
ipse ceta p̄ticula affo ꝯ lac dat capud
dolentibz ꝯc. Vndositacio virgo et
potamia cum longo tpe p̄manent nep
virgo aut ul ne ꝯ remaneat post fu-
turas epilensia ul appoplexia. Capitulum
ȝm de subeth stupore ꝯ congelatu.

Dicens eius passionibz vno di-
ctum tali qui cas uolitisfrio
ꝯ diuina ipsas ad inuice cople-
ctunt quez morbi quez acuta
morbi quid cum sunt pse incipiendo a-
liud tamez in mete in cerebri continens
cerebri uero ad morbos alios pri litar-
gica ul fre flatica ul appoplexia vel
cumte. Sunt grauido conueniunt autez
iste passiones in duobz pmo quid quia
quelibz cas e passio capitis pma et
pse fed ꝯ ꝯ sequunt cau tacous. 2o vo
quiut vna quez cas fit impedimentu
in ssu et motu voluntarie sup corpus
totum. Diuit aut p̄mis eitiuas ꝯ ppe
qꝫ ē quia subeth ē ppe passio antiquis
vetrib vin qui huiusmodi venticulus ē magis
aliqo sensus qui moty ut dt. G. i tegni
ideo subeth fit magis impeditu in actu
ssu actus quid motiuus voluntarie qua-
uis in subeth st̄ ochi speciusi et si motet
ul ꝯmisse ꝯ fortis ipsius subeth et
ipse salutis tunc apt actus lugipos
cessans quittat. Dicit aut h. passio
eꝯ flate pus duiuete illi pti. sit hi
quez eꝯ dapoilus fris ut ꝯtingit

p9 potimus apy ul infigua. Stupor uero no
ē aliud qua subeth diminutu. Stupor uaz
fit eꝯ flate cui pars alie fuit ꝯiuixta.
qua ppt in stupore no ē somp̄nus a dte
ꝯ ꝯ sicut in subeth. Sit et quez apula
qualite ꝯ na velud accit ꝯ fit in
vinis capite madidis. Sit ꝯquez accu
ul de ꝯcussione qn p cer cerebro leditur
vehement. Inno illud ipso a ꝯ pticula
affo ꝯ ꝯ percussione in capud stupor cu de-
spicua malis et solo qꝫ stupor quez
dicat aucedies sompnus ꝯ ꝯ ꝯ vel
subeth vigil. Sed no dr dia sumps
longus ꝯ sopor longus ē puē malis
ꝯ qui leg fit malis ꝯ quito sic accit cebe-
ris et coatantibz et conualescentibus
sed sompnus ꝯ ꝯ ē d malis in
quali sito et in quito. Stupor coium
quez fuit ꝯpassione imorsus et inte ꝯ
quez iuuorsus et tunc ideo ē ꝯ ab-
dormitura et dicit de ipso cuius sit re-
mo. Congelacio uo ē ppe pas ven-
triculi ꝯ ꝯ vim qui huiusmodi vent-
ricul ē magis somus moty quod ꝯ
ideo fit occlu statibus fixe apte
sit aut congelatio eo iuu miliciꝰ
dicte illi pticule et lig in congelacione
dolant antior ventribus cebri hac
tame no accidit iust quia ipse est
ssti magis ul qz qual opilaus pte
pgtionez cuiatur auertens et congelati
remanet in illa sed ꝯ fit quez
acci pmi ut ꝯtingit ambulanti in
niue longo tpe madida capite qꝫ
quid fit ut pluriz ut dt. G. ꝯ iuncto
illius affoꝯ 2o pte. Stupor ꝯ virgo
ꝯc. Iste ꝯ causa passiones pse ꝯ ꝯ
punt apud ꝯ medicus quare ꝯ ꝯ
uia ē cuiandi et ipse cu res sunt sibi
ꝯpinque. Na iste tres passiones sunt
valde ꝯpinque in ssbis et et cura
ut pꝫ eꝯ dos. Medicus. Cura su-
beth ē hec. Na cū cauis subethicus
sit ꝯ ꝯ et motu cū ꝯquit ꝯ ꝯ
mundos aliez mene pos ꝯ illico sup
ponat a suppositorio ꝯ ꝯ ul
ꝯ iniciat clistere acutum ꝯ ꝯ coloquido
agaris centaurie an ꝫ. ꝫ. melilot
ꝯ ꝯ blete an an ꝯ pistentur et bul-
liant ꝯ aqua de illa aqua recipiat
ꝯ ꝯ et ꝯ ꝯ ꝫ in mellis ꝯ ꝫ in ali
ꝯ ꝯ ꝫ ꝯ salis et misceatur simul et
iterum reducat ad ignem et cum totum
bulliet colet et cum hec coletura
tepida fuit ꝯ ꝯ cum clisteri ꝯ ꝯ

positio quo recepit eos congelatos que si recepit
sedentes ꝯ stribentes remanet

[illegible marginal glosses]

29

[illegible marginal notes]

illud totiens donec pacieus sanetur et moneatur et ligetur. Domina uoluerint cura apparet duos et te pannum in ac ... 3 j. Item lotio cum vino calido vel uinet ... vel aceti allocatione vel ... plu ... hic ac abrasis capillis fricetur caput cum panno calido post et liniatur cum oleo de spica vel de lilio ... sit cum storace vel ... vel ... sinapi et ... Deinde cum ... patiens ... cum pillis ... vel ... vel ... nullos ... quibus vinum ... cum capite ... sit ... in ... in ... simul et ... et ... labores et ... et ... in ... tibiis calidis ... ... et ... ... vel ... ... fiat ... in ... vel ... et in ... cum ... et sinapi vel ... vinum et ... in ... cum ... et ... fiat ... cum ... vel cum ... et ... vel cum sinapi ... cum ... vel pipere et ... ad ... Domina ... ... agrus ... cum ... sit ... cum ... fiat ac ... in ... et ... plante pedum cum aceto et ... ... loco ... loco ... in ... fiat ... ac iste passiones eueniunt ... ... frigide ... aque dulcis ... et alia ... in ... de ... passio ... et cum ... fiat ... cum ... in ... subiecto ... de ... vel de ... consert ... et ... et vinum de ... vel piperis et ... et aqua de ... et ... cum ... et vinum ... potentissimum ... quinte

[illegible notes in lower margin]

[illegible notes in upper margin]

potionem et ... et ibi si ... ac ... vinum ... in vini al... ... ... et caput ... et ... ... ad ... et tempore capillorum ... caput et totum corpus cum ... vel de ... ... pipe... et ... vinum de ... ... sit aliud ... aut eueniunt ... vel ... ... sic ... de ... vel ...

Empeicia In omni passione cum ... ... et ... super ... et ... sit ... vitibus alis ... in ... ... sint suffumigia ... et ... ... de lingua ...

Ca-non ... passionem ... replecio ... et facies ... magne ... in ... ... in ... vel ... vel ... sub lingua vel ... ... vel fiat in ... et ... ... passionem ... augmentac ... et ... fiat ... et ... et ... ... sepe dicte ...

Amosticacio ... subiecti sint ... lingue ... sub ... sint ... et ... quia ... et ... malum subiecti ... sit ... sed ut plurimum ... flancus vel ... Item subiecti ... et ... ... sit ... et ... et ... ... fiat ... ... de ... sit ... ... sit ... ... apl... et ... ... sit ... ... de ... ...

[illegible notes in lower margin]

30

[illegible]

nitionem opilando opilacio autem ista fit subito. Est capitulum viii.

Frenesis est apostema calidum capitis intus existens. Unde quia materia calida est subtilis penetrativa, ideo fit generatio apostematis in pellibus tegentibus cerebrum substantiam que sunt pia mater et dura mater. Ideo et in anteriori cerebro est minor calor quam in posteriori, apostema multum est ibi spiritus animales cum organum suum ideo ipsius apostema fit in anteriori cerebro que admodum litargia fit in posteriori. Causa frenesis ut frenesis fit apostema calidum anterioris partis cerebri et panniculorum eius. Est autem frenesis morbus acutus ... inde quia materia eius calida in loco ... apostema et hic est calida ... morbus non quia ... aliud morbum et hic est ut plurimum velud ... in febre ... ut potest ... et synocha ... cum accidentis fit longinquitas caloris febrilis et fumo ... ascendentes et vimos ad cerebrum ... rapit et ibi ad apostema calli et ... fit in ... in ... causa ... sunt acutissima et calidus materia quam non ... ad ... magnitudine ... minus ... quia ... maiorie fit ... cum ... ut potest ... ut ... plus ... tempus et ... et ... sunt calidi vehementi frenesis autem dividitur in veram et non veram. Vera quidem est cum est morbus et est causa pure calida ut potest ... ut ... Non vera dicitur cum est acutus ... quemadmodum ... alienacio ... in se ... salubris vel mortalis ... frenesis vel non vera dicitur quod est morbus ... non ... calidi pure sed mixti ... aliquibus ... vel ... Signa frenesis ... mixtio ... non actiones ... calidi et agitatione ... et motus oculorum ... et rubor ... vehementer calidis ... vel tepiditas ... et ... ymaginacionibus et ... quasi ... velud fatigatus ... ut ... dicitur ... amplis ... et pulsus frequens et velox. Signa ... frenesis vero que fit ... predicta ... faciei et oculorum ... ut ... et velocitate ... venarum ... corporis ... et ... ut ... et [illegible]

silentium et ... dolor capitis ... in statu vigilie ... et ... loquele et clamor ... et anhelitus ... et ... apparent ... et ... risus ... et ... Signa frenesis ... et alienacio vehemens et ... ut ... pulsus velox ... vehemens et ... et oculorum et lingua ... et ... Si autem ... ad ... tunc ... et spiritus ... et palpitant ... oculorum ... ligua. Si autem ... et signa ... Signa frenesis ... que est acutus ... tertio capitulo de ... frenesis ... febris ... quam ... et inde ... frenesis ... plus ... Signa frenesis non vere que est morbus ... in frenesi vera ... est morbus.

Medicina. ... apostema ... et ... aliud ... morbus salubris ... quarta ... Cura igitur frenesis vere que est ... ut statim ... et ... ut ... ad plus ... in die vel nocte de cephalica ... in ... et ... si ... tamen ... quibusdam ... debilitate ... et ... in ... aqua ... et ... ligentur ... cum aqua calida ante et post ... qui talis ...

[illegible]

[illegible marginalia]

simul et fricetur cum panno asperso
in suco in aqua ros(arum) et aceto mag(is)
dividit et sompnum inducit. Et fiat ep-
tima cum oleo rosarum et cetera confecto cum aspersione
succi singulorum vel ceparum cum aqua quia
materiam dividit. Et si apium non potest fiat
flota de papaveris que est sub tabula
pedis nervus in talo quia hic flota habet
pulvere ana ʒ. i. camphore ʒ. ii. apo(stema) pla-
ga aspersio iulii et frenetico cinere in-
nate bonis de mane subito fiat vel un-
guento vel cum briata receptissimi sup(er)
caput cum succo solatri vel semine vel
populeon imposito cum oleo ro(sarum) vel oleo
de psilio vel nenufar vel cum aqua ro-
sarum mixta cum aceto. Et si sompnum provocare
intendis adde eis oleum de papavere vel
de mandragora vel [illegible] opii vel
lac papaveris vel decoctionem eius non
tu vero supersticiones [illegible] quia sinalis
extinguit calorem naturalem sed etiam sompnum
cum superfluxu vigilie vel [illegible]. De-
inde [illegible] usque ad finem primi intento
tua considera cum lubricativum ventris vel
clisteri lenitivo vel suppositorio de pennidiis
quia acutio augmentetur. Et [illegible]
viol. ʒ. ii. malve ana i. prunorum lb. [illegible]
bulliant in aqua ʒ. iii. lb. i. aque illius
dissolvantur ʒ. i. tamarindorum ʒ. ʒ. i. manne
ʒ. ii. zuccari vel zuccari viol. ʒ. ʒ. mol-
lis ʒ. ß. sal. Et illud bibat paulum
de mane calefactum et tepefactum. Item omni die
ad minus semel nisi prius assellaverit bis
vel ter in die [illegible] quod aut [illegible] die
in vel quarta [illegible] et non apparet flota
supradicta quia tunc apostema est confirmatum
et materia tota fluxa est ad locum et re-
non valet [illegible] sed tunc est intendendum
curationibus [illegible] ut dicit Al-
mansor [illegible] pati flebotomie [illegible] tunc
vena [illegible] que est in fronte vel naso
quia hic flota evacuat aliquid de materia
[illegible] attrahat [illegible] supponamus mor-
bum esse in statu vel apostema [illegible] De-
cetera apponatur flota sublinguam vel
[illegible] in collo apud tempus augmenti
si virtus sit fortis vel ponatur sanguisuge
in fronte [illegible] cilia [illegible] et si non ad-
hereret applicetur cum sanguine alicuius
alis illinito. Deinde fiat illini-
mentum [illegible] capud [illegible] super
capud ne forte [illegible] impediatur respiratio
[illegible] prius illud non applicetur [illegible]
lectuarium [illegible] confortativum cerebri ve-
lud est emplastrum de floribus camomille et
mellilo vel [illegible] vini [illegible]

[illegible] vel catulus vel pulmo porci ca-
lidus aceto. Sufficit autem lenitur cum
aceto et sale simul commixtis. Iaceat
in loco obscuro non quia lumen nec [illegible]
[illegible] fatigentur. Sint [illegible] assidue
[illegible] et dilecti qui taceant et quiescant
et [illegible] et blandiciis et [illegible] mi-
nus et quietis in loco tenebroso sive
est [illegible] rebus in frenesi. Libetur
ex lactucis [illegible] aceto vel
[illegible] et [illegible] aut succo
ordei vel albumine [illegible] cum lacte amigd(alarum)
vel [illegible] et pomis [illegible]
aceti vel [illegible] pullorum et [illegible] al-
tera [illegible]. Si virtus sit de-
bilis bibat in die sirupus de
nenufare vel [illegible] cum vino granatorum
et aqua decoctionis prunorum vel ordei
et sit sirupi ʒ. i. et vinum granatorum ʒ. i.
ʒ. ß. et aqua ʒ. iii. vel bibat sirupi viol.
vel sirupi ros. vel sirupi de berberis cum eisdem
aquis et sic fiat [illegible] hora [illegible]
[illegible] vinum vel duabus [illegible]
[illegible] bibat [illegible]
dictis [illegible] et pluribus aquis [illegible]
[illegible] calor de-
[illegible]
[illegible] prohibeatur apostema [illegible]
[illegible] bibat [illegible]
[illegible]
melius [illegible] malis [illegible]
quod [illegible] morte [illegible] ut dicit
[illegible]. Cura
frenesis vere [illegible] ut in primo et [illegible]
[illegible] purgetur [illegible]
[illegible] manne ʒ. i. tama-
rindorum ʒ. i. [illegible] ʒ. ß. dissolvatur ista cum
ʒ. iiii. aque decoctionis prunorum colentur
aqua illa et detur in [illegible]
Aliud fortius [illegible]
ʒ. ii. aque decoctionis prunorum ʒ. iiii.
pulverizetur [illegible] et ponatur in aqua
illa et addatur ʒ. ii. sirupi viol. et dimi-
ttatur sic [illegible]
[illegible] et detur ad [illegible] purgetur [illegible]
ʒ. ß. electuarii de succo ros. vel cum [illegible]
[illegible] medicina [illegible]
[illegible] agitat et frenesis augmen-
tatur ad tempus declinationis. Si non [illegible]
[illegible] tunc [illegible] apo-
[illegible] ad [illegible]
in decoctione prunorum addatur sene et epi-
thimi ana ʒ. ii. polipodii ʒ. ß. Deinde
cum ista aqua decoctionis dissolvatur
tamarindi [illegible] vel [illegible] et fiat
[illegible]

[illegible marginalia]

ex fortiori laboret ... [illegible]

[illegible marginalia]

fiat ut fiet flebotomia cephalice in brachio vel in manu vel fiat pinctura cucurbitarum vel scarificatio in spatulis et natibus quia sicut dicit auicenna ... tam fen 3a tractatu de frenesi capitulo 23a capitulo de cautelis si materia consuetudo tua fuit sanguinem primo in tali incipe demum ammimistratione 2o apostemati si vero fuerit fleumaticum apostemata incipiendum est et deinde statim fiat cucurbitatio et in ventre cum ...edine supradicta et tunc et ...tes ... apponatur ... potes vel ... cum ... quia ... quod ... fuerit ... forte est ... vel ... dicit amplius ... est tunc frenesim ... mobilitate ... et in omnibus medicinis ... calido ... facto ... ad ... Elicitur ... super ... 21 ... oxizacre ... vel ... aque frigide vel aque decoctionis ... vel ... acetosi simplicis cum ... aqua ... in omnibus ... ... lactuce et ... alba ... et ... aliquid ... aliquid ... fiat largus omni die ... ventre ... vel suppositorio dicto supius et in omnibus aliis fiat sicut de frenesi ... Cum frenesis non vera ... morbus ... est tunc ... non ... et ... frigide ... tanto ... aque frigide quia est ... aliqualis quam frenesis vera. Cum frenesis ... que contingit ... est ut fiat ... que ... sunt ... timoris ... ligatione ... et ... quod de ... non est ... debilitata propter consuetudinem ... non fiat ... sit ... Alia vero sufficit potest ... in eis timor ... ... ad re... ... potes ... ad ... Item ... et ... supradictis ... fiat ... vel ... quia fiet ... aut frenesis ve... de ... vel de ... si qua ... per alterationem ... fiant ... semper ... super ... a ... Recipe flores camomille ... in aqua. Et ...

... flores camomille vel ... radicum malue ... in aqua et fiat ... Emplastrum fiat ... et frenesim ... Recipe ... et ... Recipe populeon ... olei ... olei ... 21 ... et ... et tempora ... et applicetur toti parti ... capitis ... et ... lactuce ... vel ... et ... Recipe ... et in ... Item ad ... de frenesi. Recipe folia vel ... lactuce ... ... vel ... et ... Item ... in frenesi. Recipe ... Item ... et ... Item ... Lectio ... quod in frenesi non ... et ... in ... sit ... et ... sit ...

[illegible]

ipam phisibus in curatione est. Pronosticatio.

Frenesis autem quamvis sit causa sine consimilis, et propter hoc dicebant quidam eius cura est difficilis ... tamen non est tempus ... difficile. Item si frenesis non fiat que est actuum ... et adveniat per signum dignum et virtute confortate est salubris, si non ... dignum ... apparere cum designatio est malum ... signum ... apparens ... dignum est malum ut dicit G. primo 23 de crisi. Item si frenesi ... non ... sine ... commixtio ... capitis ... virtutis confirmatio salubre. Item dicit Avicenna 3° ... cap. de cura ... apostema calidum cerebri ... urina apparuit ... liberatur ... aut 2 ypo. ... urine limpide aut albe male ... urine vero si de frenetico apparet ... Item frenesis ... in pleurisi vel peripleumonia ... acuit et ... Item si frenetici ... appropinquare remedium ... non habebunt ... Item si frenesis superveniat litargie ... ut dicit ypo. Et in ... frenetico ... et ... frigescunt et ... Item si in frenesi ... sit ... et ... Item si in frenesi ... non ... post ... et fiat ... mortale ... Item si non sentiat se pati vel si fiat spasmus vel sincopis vel despectio mortale. Item si ... tremat ... pulsus mortale ... et si ... in voluntate vel si urina ... et si ... voluerit ... ut dicit ypo. ... magnam angustiam et dolorem ... que est ... frenesis ... quod salubris frenesis non que est actuum ... frenesis mortalis est ... consimilis sed.

[illegible]

frenesis actuum et comitatur ... litargia.

Litargia est apostema ex flegmate cerebri ... quia ... frigida et ... Litargia ... in ventriculo ... apostema ... dicatis cerebri ... et fit ... ut ... et ... cum ... ad ... palati ... est illud apostema ... cerebri ... litargia ... frigida cerebri ... et cum ... litargia dicitur ... et ... apostema ... frigida ... est ... palato ... Est autem ... in loco ... et fit ... et ... ut ... ex ... flegmate ... vel ... cum ... flegma ... febribus ... et rapitur ad cerebrum ... et ... quod ... litargia ... in die ... et ... litargia et ... litargia est passio ... apposita frenesi in ... et ... et ... aliquando apparet ... de frenesi ... quidam ... litargia ... fit de flegmate et hoc est ut ... et hoc est ... cum ... de flegmate sed dolor capitis ... ad ... febris ... et ... frigidus quia ... cum ... ut dicit G. 2° de accidenti ... et oblivio ... cellula ... ad ... et oblivio et adveniunt ... alba ... et ... urina grossa vel velud ... et ... pulsus ... tremulus et acuit ... aliquando ... flatus et ...

[illegible]

Embrocatio ... adiutorium ... [illegible]
[illegible] ... vase ... [illegible]
[illegible] cum oleo ... [illegible]

spus et calorem. Signa eius qui de iulia sunt
quod oculi remanent apti ius palpitantes et lu-
centes intrincetis urina rubea absque motu et
sic lenta et paro sudor quia in ea q de-
flante et oculi puncturis et quiz aliquo
in ipsa sit et oblivio urinam nisi ad
hunc qo citur urina al pulsus calor ca-
lorem albus valde pulsus primo sicuti
impressio dum affectus aspectus d forte sit
fiat nec calor febrilis. Signa litargie
de que est in ubi continua sunt ad
ultima signorum predictorum. Sig litargie in
de q e accidit sit que ad se dapnat angustia
sanguis exprimitur et pigritia sit debilitas et
sulcus et humidus flanans diminutus sit et
tractatus loquendi et urina al grossa
ul bulbosa et quiz rissa spissa sit
calor febrilis inferior angustia ura et
egestio fluida aquosa et quiz alba grossa
sicut sed ipso Methodus cura
litargie ut de flate est ut fiat apud eo
primus signorum intus usque ad tres dies
fiat d lectio repressiva cum capiud ca-
tie cum oleo rosis et pauco aceti simul
quia post de lectione stare albapoyte
Deinde cum autem fiet flandatio capitis
d inanis si virtus et etas consenserit quia
flandatio evacuat caliam ligandus esse
alvi manifesta flamina pluribus igitur
queret ut fiat clystis acuta frequenter
actu calidi reficiatur collaquendo a-
gnis reclinare cantium sic ulterior re-
dicto cuppa calari an 3 ii aceti flos
camomill apii an 3 i pistentur et bu-
liantur in aqua et oo lb i sextarius aque
et 3 iiii olei quibus et 3 iii mell 2 3
salis fiat mixtura aque illius bu-
lliat ad ignem deinde coletur et admi-
sceatur olei et istud collaquendo oh
3 iiii mell 3 iii salis 3 s fiat pus
et valet suppositoria de sale gemma
ul fellibus acuta et opz ut ligentur
crure et adiutoria ligatura dolorosa fi-
frict vole et plante pedis forte ad sale
et aceto ul urtica qz sic fricatis locus
s ducit sompnum ita oppa et sunt deducit
vigilias ut dicit G. Item de ingeris sunt
ponantur in loco calido ul spatio lucido
valde non permittit dormire quando
fuit pylle ymo trahatur per capillos qz
super unde remedium hunc passe sunt vigi-
lant quod sonus audiles et sed prima in
tebro digitur manum sit fiat ventositas
sine scarificatione in cipiendo a nucha
et collo et descendendo ad spatulas et
brachia et crura quod est ratio efficax et
fundatur aqua calida super domina in cor-
fricatione oo pannis asper penduntis quod
vias dorsum trahit eum d turbe sunt
et scarificatur pulpe tenui et prius ag-
et curarum sunt dicta prius licet et si
capit consequi vertio apud ea si nos i
ab herminum quod vias sursum trahit
nisi sit facilis spuritiarum d corpore
curetu quod si recitatur unde apta purgatio
ul oblivium oo citur adversum et g
egritudo et quum vespera in membris et
fiat emplastrum super pectine et desiccata
calefactis ul cuicum frigido oo flaribus
camomill melliloti foliis ul scapiis alu
mento radice lilii et oleo camomill
quod sufficit quod hz prohibe mollificationem
d collo vespere et fac ut trahat a quo
tyriace ul metridati quod est consueta ius
actio aut talis dictis et alia de oxcute
angusto amusterum resolutiva gauge-
rista oo oximell quibus et aqua de-
cotione ysopi ul oximelle squillici et
aqua calida simplici ul oo aqua ca-
lida calata ul origani fiat etiam su-
mitatis cum pul ello albi ul piperis
ul sinapis sit et masticatus oo pipe
pulvere sinapis et stilis acuta et si po-
ssit ipsum purgare cum gerapigra ul pill
cochys ul pulveribus capitis confert d in
respiratu et quod mea terra fluxor e ad
lecto fiat emplastrum resolutum acutum
rubificativum super pectinem post capitis
ab rasis capillis quod de fetoris tubu-
lar cepe eiudem sinapis mell confice-
tur aceto et aqua frond et quoniam
clystere autem dic quod mellis confert et
ligatur locus super scrotum forte cum
unctionum calefactis ul cum oleo de
liliis ul despical ul de capparis uel
capsulis et de capitibus albis oo annis
edorum et pullorum et salma cardui ul
abietis et sit dicta non grossa ut
ura ysmale potest oo yonimelle sive
oo lb ii aque et iiii mell d quas sit
ysopus et yreos ul oo aqua ciceris
et pyrus ul aqua cardui ul pipe
et pomi si ius e febricos mellito et
alicus aqua sive cum albo vino
Cura litargie de iulia e ut fiat
clystere de flore camomill aceti semen

[illegible] ... passionatis ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Clarificetur domus in letargia ... obscure ... [illegible]

epithimo calogliis palipodii an. [3] i. cu-
lameti an. ss. olei camomille [3] iii mell
[3] iii pilule [3] ss. confice ut supius In multis
alijs fiat sicut supius Cum litargia cu-
ra acutus sit et eadem cum predictis ita quod ea
competenter in tempore applicatis fugiantur cum
quasi et vehementia cum evalibus et dur-
ioribus et per repercussiuis respirativis
et caveatur quod necessarie passione fantasie
apposita cum fuerit ... si ibi fiet ... vti
valde calidis ... tunicalis ... cum
quam ... magis ... et quam magis
... Empicima ... quod ... ve-
philomis vel cor cum ... panno nigro
ligato et suppositum ad ... vehemens
... litargici prohibetur Item ...
... et aceti philomene ... vel ...
... subtiliter ... bonum ... rubifi-
catum ... affodilli ... albi ...
... pm ... an. [3] x. castorei euforbii
an. [3] v. dissolvantur ... vinum vel a-
ffodilli vel similibus Empithima ...
... castorei [3] ss. bulliat ...
vnite et aceto et oleo ... quo fiat ...
... accipi ... Cum fungantur ...
... fit ... assa fetida et senapiuo
vel galbano vel armoniaco vel apopato
... super carbones et ... naribus ap-
licando ... etiam magis ... litargicum
litargicum quod fumus capillorum ...
... vel cunus ... fit ... fiat
cum modico aceti et pice et castoreo
et naribus applicetur ut dicit ...
... Si non ... fuit ...
... cum ... et ponatur ...
... dentes et ... possit
ne fantasie in ... sufficientiam Et
in ore cum ponatur [3] i tiriace ...
vel anacardini vel ... vel ...
... igitur que ... ad
... Item cum
... ad ... cum ... et ...
... et ... fiat ...
... magis ... sub
... cum ... et ...
... ficationibus ... et
ligaturis et ... localibus ...
... et ... ventosa ...
tale ... super ... ab
... timens ... et ...
tandum confice ... apostoli-
cum ... magis ...

... statim cum ... humorem
post quam aut eger patitur vti medicos
... sit qui ... apij ... pipi
petrosilini ... petrosilini ...
... saluie ... pulegon-
... ... an. [3] i
... camedreos ... po-
lipodij an. [3] ss. fiat ... mell
... aqua
calida ... ad ...
vel ad ... Si in
... philosophus ... calefaciat ...
... et capiti applicetur ut capilli ...
quia ... et ...
... Si litargus ... pm ...
... fiat duo ... in capite ...
... et aliud ... sub ...
... et dimittatur ...
... quia ... in ...
... et
... ad ... Canon ...
... in litargia ...
... augmentum ... frigidus
et fit maior ...
... ut dictum
est supius ... aut ... quod ...
... sed ...
apud ... quod sit ...
... et ...
... et cum magis ... Et
... magis ...
... et ... sit ...
... et ... quod ... in ...
... et ... apud
... dissolvatur ...
et fiat ... oppilatio et ... suffi-
... Pronosticum ...
ypo ... litargicus fiat ... bonum
... malum ... litargia ...
... et ydropisis
... Si litargicus ... apparet ...
... bonum ... Et ...
... remedijs ... capit
... vel ...
... in capite ...
... Si ... applicetur ... ut
ad ... Item in litargia rigor
vel timor ... litargia mor-
tale ... sit Et non post
... litargia bonum ... quam
... et
... intelligendus est iste afforismus ypo-
... in litargia tremor ... malum

[illegible]

Sudor frigidus in capite mortem ... si ... fronti
applicetur et non ... mortem ... Et aut ... of
... incipiat ... fortissimum ...
... Pronosticum litargie ... et ...
... pessima ... litargie ...
... quam ... non ... et ...
... conuertuntur

Item tyriaca que apud hos pluries est utilis ad paralisim vel epilepsiam quia cerebrum expellit materiam ad partem debiliorem et hoc quod premittebatur videtur bona si vita superfuerit quemadmodum dicit etiam sublatis in apoplexia. Item si nullum preservativum proficit assumat et acuta cute in caput mitigantur et virtus fortificatur sequitur vere evadendo et salus etc.

Capitulum vi^m de vigiliis superfluis

Vigilie superflue sunt multum contrarie cum tempore talis habet fieri a caparibus superfluis et multis vaporibus ascendentibus ad cerebrum a cibo ligno et bene digesto in stomacho calide et qualitate compilatis vias spiritus animalis in ipso et obstruentibus ipsos. Assius spacium et revocat ad cor et ibi multiplicatur et confortantur. Accidit autem vigilias propter nimias curas que sunt cause in quibus una propter melioris meditationem alia propter receptionem. Medicina sunt duo scilicet stomachus et membra extractiva vapores a cibo per cerebrum. Methodus. Stomachus autem est causa vigiliarum ebrius modo primo quod per penitum inest inducit supra quemadmodum contingit in stomacho digerente atque victoria; quod si in digestione fuerit in causa tunc accidat post ... appetitum ... ructuationes fumosas vel acetosas. Et quandoque vomitus fiat ... Et omnia est ut utatur sepe diacitonitem, piperion, diagalangam, diacalaminthe et pulvis et species calide super ... ut digestiva ... confortetur. Si autem fuerit in stomacho materia quod patet per signa tunc requiritur ut fiat vomitus cum oximelle squillitico et aqua decoctionis aneti et radicis raphani et modico aceti et olei. Deinde purgetur cum Y. pi. (hiera picra) ... vel blanca vel yerapigra et compleatur stomachus cum emplastro ... stiptico et inungatur cum oleo mastice mixto cum vino et in bala duplici calefacto addito pulvere gariofili et fiat ... que dicitur ... perstrictiva appetitus et cetera de indigestione. Si autem sit cum ... sicut fluxus ventris ... cum aqua plantaginis et calamento ... ut in capitulo de fluxu ventris dicemus. Si propter res alia fuerit dicitur ... vetis partes ... parte una ... aliud ... ol. ... Cerebrum ... quia pars inducit per accidens in corporibus consumptis vel ex malo... vel ethicis aut quibus

Semper ventus diminutus aut superflue laboravit. Et cura eius est curatio dispositionis cum ... cibis ... lacte ... al. vel lacte amigdalarum dulcium vel in quibus ponatur ipsa ... et pulles ... rebus bibat vinum ... dulce ... cum limphatum cum aqua ... stet ... vel si ... fuerit ... vel ... fiat ei embrocatio super caput ex aqua decoctionis lactuce ... et ... et ... et ... cum populeon ... vel alio ... aque dulcis tepide ... confortativis ... Dico quia ... inducit vapores ... et mordicaces sicut accidit in febricitantibus vel ... calidum ... vel cibos ... consumptos in ipsa. Et cura eius ... in ... lactucam ... et ... calidum et cibos comptos ... vomitus et ... embrocatio ... capud ... ut ... et ... vapores et ... aqua ... cum ... et ... sub ... calidum ad inferiora corporis et ... hora illa ... vino limphato. Si autem assumpta est in cibo aliquid venenosum tunc ... fiat vomitus ... Deinde ... tiriace vetus si venenum sit frigidum et ... apud ... suppositoria ... philonium ... Si sit venenum calidum et ... mordicativum ... et ... et ... contingit per superiorem ... tunc ... tiriace ... ... et fiat ligatura ... philonium ... pedes et ... Cerebrum ... sunt et vigiliarum ... quia ... retinetur ... sicut accidit melancolicis ... quia ... et ... qui ... ad cerebrum ... vigilias et ... caninam ... aut ad ... ad ...

[illegible marginal notes]

provocantes suffocationem inducunt et ea-
propter vigilias non possunt curari nisi
prelationem [illegible] solutus et providentiam
aliorum signorum cum et quia facies
[illegible] consistit in sui dispositione nisi quod
quilibet sentit pruritus dolorem capitis
et renum et sensum congestionis et in urina
tumet [illegible] consistit appositis supinorum
lasationum. Et cura cum est caliditas fri-
gidas et uti medicinis diureticis [illegible]
quibus diximus et confert usus assiduus
aceti lactuce et aque capitis. Cerebro
[illegible] vigiliarum plus omnibus premissis
[illegible] sive naturales sive accidentales quia
sicut ex eo frigida humida conducit sompnum
ita calida sicca vigilias quemad-
modum apparet in febricitantibus et ambu-
lantibus in [illegible] et [illegible] albis vel
siccitatibus diureticis usu superfluo propter quod
vic [illegible] clargatur ut opilari non pos-
sit. Et cura cum est uti cuiuslibet
[illegible] capitis et albis et potibus [illegible]
de frenesi usu cum moderamine magis quam
illa est. Sive cura quando vigilie propter cum
[illegible] vel pollutione vel gaudium
immoderatum. Et cura cum est [illegible]
[illegible] et uti [illegible] [illegible] quando macie
corporis [illegible] quando dulce [illegible] ut dicit
ypocras in afforismis. Empelaria si vigilie
sit ad vigilias fiat embrocatio de vege-
tabilibus et papaveris semine quod [illegible] flores
[illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible]
lactuce [illegible] [illegible] aqua cum
simul quia repellunt calorem et vapores
et quia sunt in calido et in sicco et [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
vel [illegible] vel papaveris super capud. Item misceantur
[illegible] dulci et [illegible] nares et
aures et labia [illegible] quiescet. Item
apud insaniam semine lactuce semine
papaveris [illegible] cum succo lactuce vel
[illegible] et [illegible] superponatur. Item semine
papaveris [illegible] cum [illegible] [illegible]. Item
cum aqua decoctionis foliorum insanie
vel mandragore vel papaveris fomentent
[illegible] tympora et pedes et [illegible] [illegible]
cum [illegible] constringunt caloris [illegible] et
[illegible] cerebrum [illegible]. Item [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] populeon
[illegible] mandragore olei [illegible] olei [illegible]
[illegible] aceti [illegible] [illegible] penetrent [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] super tympora [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut ad cerebrum [illegible] [illegible] [illegible]
in frenesi et [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible] [illegible] [illegible] insaniam semine lactuce
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt
Item [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Item papaveris al-
bi insaniam albi [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] et fiat [illegible] [illegible]
[illegible]. Cinnam [illegible] quod [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod magis [illegible] [illegible] [illegible] medicina-
lia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum papaveris [illegible] vel [illegible] cum lacte
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fiat indispositione cerebri. In yppotilibus
et [illegible] [illegible] [illegible] insaniam vel mandra-
gore [illegible] [illegible] [illegible] in die et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] fiat epithima
capiti [illegible] vel [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] que [illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible] cerebri et impediunt [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] quod
epithima vel [illegible] applicetur capiti [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ubi [illegible]
[illegible] ita ut penetret [illegible] [illegible]
tympora [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
quia est membrum [illegible] frigidum et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Pronosticatio vigi-
lie superfluit inducunt debilitatem [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] propter spiritus [illegible]
cum sive [illegible] [illegible] et si magis
superfluunt inducunt [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] et
propter indigestiones [illegible]. Et si [illegible] magis
superfluunt inducunt in [illegible] forti [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in debili [illegible] propter [illegible] [illegible]
Item ypocras prima particula afforismorum. In vigiliis
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in [illegible]. Item 2a particula [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Capitulum xiii de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Virtutes [illegible] interiores sunt tres [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est ymagina-
[illegible] fantasia cuius operatio est re-
tinere species [illegible] [illegible] [illegible] absentium
vel [illegible] absentium et cuius sedes [illegible] est
in anteriori ventriculo cerebri. [illegible] est
estimativa [illegible] [illegible] cuius operatio est [illegible]
[illegible] inter utile et inutile [illegible] et
[illegible] cuius sedes est in medio ventriculo
locata. [illegible] est memoria et [illegible] [illegible]
cuius operatio est retinere species rerum sensi-
bilium [illegible] longum [illegible] absentium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] est

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et timor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de memoria

impositioni ventriculo et hec clavis [illegible] in principio cap. secundi parte a tractatu de virtutibus. Sed aut quelibet istarum virtutum patitur actu lesionem, utputa [illegible] 3o de accidentibus. Actio autem lesa est triplex: diminuta, ablata et corrupta. Diminuta quando virtus non sit operans virtutem pigrior, impedita et obtusa. Verbi gratia de ymaginatione, ut si quis discens scientias mathematicas non possit ymaginari circulos vel figuras sicut [illegible] illa [illegible]. Verbi gratia de estimativa, ut pueri qui parum discernunt de utili et inutili. Verbi gratia de memoria, ut senes qui pauca et breviter recordantur. Ablata vero dicitur cum operatio virtutis omnino tollitur, velud vel ymaginatio vel estimativa et [illegible] [illegible]. Corrupta vero dicitur quando aliter fit quam debet et decet. Verbi gratia de ymaginatione, ut illud [illegible] de [illegible] qui [illegible] putabat [illegible] et [illegible] [illegible] quas [illegible] [illegible] quia caput suum [illegible] et sic ymaginatio fuit corrupta [illegible] estimativa [illegible]. Verbi gratia de estimativa, ut ibi dicitur: [illegible] si quis [illegible] [illegible] domum [illegible] [illegible] [illegible]. Verbi gratia, ut si quis [illegible] petri et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive sit cum [illegible] [illegible] sine [illegible] in immobilitate et quiete et [illegible] que sit causa actionis lese diminute vel ablate quod dicitur in ventriculo cerebri [illegible] virtuti lese vel [illegible] pluribus [illegible] [illegible] et [illegible] spiritus [illegible] ut [illegible] non possit [illegible] [illegible] species rerum [illegible] [illegible] [illegible] quasi [illegible] [illegible] [illegible] virtuti [illegible] et cum [illegible]. [illegible] [illegible] calida sive sit [illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] est causa actionis lese corrupte [illegible] super ventriculum vel ventriculos [illegible] virtuti vel virtutibus lesis actione corrupta. [illegible] igitur cognoscere poteris que virtus sit lesa et que pars cerebri sit [illegible] et que [illegible] [illegible] sit in causa [illegible] que [illegible] [illegible] in [illegible] passionis. Actio autem lesa ymaginationis et [illegible] sit diminuta sive ablata sive corrupta [illegible] [illegible] que recipit [illegible] [illegible] corrupta ymaginationis. [illegible] actio lesa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ob-

lum. Actio vero lesa virtutis estimative sive cogitative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possumus [illegible] [illegible] sit actio diminuta vel ablata que non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] non sit actio lesa corrupta sed dicitur quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible]. [illegible] igitur causis et [illegible] et [illegible] [illegible] passionum [illegible] [illegible] [illegible] corrupte ymaginationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partis.

[illegible] corrupte ymaginationis

Signa corrupte ymaginationis [illegible] quod [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit et debilitatur ymaginatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]. Si calor sit in culpa tunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]. Si flegma est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. Si vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] frigiditas sive [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] sit in [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duabus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] vel de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et si [illegible] sit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Si vero [illegible] sit in culpa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de morbo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] timendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis passiones [illegible] timere [illegible]

In [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

rem dimenam sirupi de tunc adicta-
pus eo quibus fuerit ipse stillo flore
camomille et in ipsum calidum. Deinde purge-
tur pillulis cochiis vel aureis et yerapig-
ra. Fiant gargarismata eo oximelle composito
vel squillitico cum decoctione eorum simplicium
vel ysopi vel [illegible] auri allegoria [illegible]
vel diaplis. Soluto fomentetur caput cum
florum camomille, aneti, mellilloti [illegible]
ponit eo panno calido et leniatur
cum oleo calido. Fumos fiat et
balsamum. Si non malancolia sit in calpa
sive sit adusta sed non fiat se dicetur
in isto capitulo infra passio de mania-
nima. Et accidit quibusdam ipse corrupcio
ymaginationis [illegible] et ipse corrupcio
cetur cogitatiue et memoratiue ut in
sompnis appareant eis fantasmata a-
deo fortia et vehemencia nimis
abeis [illegible] [illegible] [illegible] mo-
tiuas voluntarias quae surgunt et
operantur opera vigilancium. Et ipsius cau-
sa est ut sicut anima que dicta sunt
et dicitur perdicum capitis quia iste
actus perdit eo compressione ymaginis
quae est ut vigilancie et inducto ee
et in tali vel tali loco ee [illegible] non
sit et quibusdam accidit ut surgit in
lecto cum ymaginatur se ee in loco
debito mictere urinam in [illegible] proprium
est remedium [illegible] ut vobiscum cum [illegible]
in sompnis [illegible] et [illegible] quia post [illegible]
[illegible] reponatur [illegible] [illegible]
[illegible] refrenabit ymaginationem et
estimationem ab actionibus [illegible] [illegible]

Oblivio. Signa oblivionis [illegible] quod
se et pauus [illegible] recordatur vel de
[illegible] et puo tempore et fit ut plurimum ab
[illegible] [illegible] [illegible] posteriore cellule
quae fit cum [illegible] [illegible] [illegible] pi-
gricia et [illegible]. Fit et quando [illegible]
[illegible] ibi [illegible] et tunc difficulter
aliquid [illegible] [illegible] et fit in
[illegible] et res [illegible] melius co-
[illegible] quam [illegible] vel de [illegible] [illegible]
Est cura et si fiat [illegible] ut fiat cura
[illegible] capitulo de [illegible] [illegible] et ut
[illegible] fiat [illegible] in parte posteriori [illegible]
ad [illegible] cum [illegible] vel [illegible] cum canta-
ridibus cum [illegible] vel [illegible] et
[illegible] de litarg. Si est [illegible] sit
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tale de vigiliis superfluis. Remedium est
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
vel [illegible] vel cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] sit
[illegible] [illegible] et [illegible]. Et in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et ut bibat vinum clarum [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
fiat et ipse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] vini et aque. Signa amencie
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] de rebus [illegible] facit sicut puer
et difficulter potest corrigi et fit [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accidit ipse frigiditas et [illegible]
[illegible] cerebro [illegible] [illegible] [illegible]
ipsius. Et cura [illegible] est quod [illegible]
[illegible] [illegible] fiat ut [illegible] fiat cerebro
cum [illegible] [illegible] de [illegible] quod se fit [illegible]
[illegible] 3 ß [illegible] [illegible] [illegible]
33 piperis longi [illegible] 3 ß [illegible] 3 in
[illegible] aloes 3 i [illegible] 3 ii [illegible] cum melle
in yeme et [illegible] in estate [illegible] [illegible]
et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cerebrum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] cum
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
cum [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
florum camomille, mellilloti et aneti et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Signa malencolie. Signa malencolie
[illegible] fuerit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
assidue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] mala [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et ipse in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel fit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et tunc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

est causa amencie ut dictum est in ca-
pite priuarum adustionis et sic est causa
prima passionis predicte. Si dices ergo
melancolia sit causa calidi quod super [illegible]
[illegible] quod licet melancolia fiat per adustionem tamen
quod adustio non destruit uirtutem sed [illegible]
solum adeo ut resoluat subtile humiditatis
suum quod flamma est et dimittit grossum terres-
treitatem melancolia remanens [illegible] sicut apparet
de carbone extincto [illegible] fiet
calida et in actu uel [illegible] superfluit adustio
fiet [illegible]
[illegible] ut dicetur. Cum [illegible] apud [illegible]
hoc igitur uel [illegible] propter quod quidam melancolici
sunt [illegible] timent [illegible]
uana et inimica. Item quidam putant se
duces, quidam gallos, quidam lupos. Alii
putant se destrui si [illegible] dominum uel
[illegible] quidam putat [illegible] facere
[illegible] ut [illegible] hominibus [illegible]
corporum plurimum [illegible] uel [illegible]
[illegible] uel laqueo se suspendunt nisi
custodiantur. Et sic de aliis modis in-
finitis secundum quod [illegible] modi
adustionis plurimi sunt. [illegible] quidam melancolici
[illegible] passionis sit solida [illegible]
[illegible] remanet et
subtile resoluitur. Quidam ex adustione flat-
[illegible] contingit ut dicitur [illegible]
[illegible] melancolia naturalis non adusta sed compacta
in [illegible] qualitas [illegible] disposita
per adustionem aliqualem. Item quecumque istarum
[illegible] sunt [illegible] uel est
in cerebro [illegible] uel in toto corpore uel
in stomacho uel in splene uel in mirach [illegible]
[illegible] signa
melancolie [illegible] et sit
[illegible] in cerebro sunt [illegible] cogi-
tationis et [illegible] et [illegible]
[illegible] in re uana et inclina-
[illegible] ad timorem et multiplicitas [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] plu-
rimi et urina [illegible] et pulsus
mollis et color faciei rubeus uel [illegible]
et [illegible] quedam et sa-
por dulcis in lingua in quo apparebit
[illegible] alique
adustionem [illegible] ut plurimum [illegible]
[illegible] bene magne et replete. Signa
melancolie [illegible] si sit ex flatu sunt ex predictis
pigritia et oblivio et [illegible]
et [illegible] nimis [illegible]
uel sub pallida [illegible] pulsus paruus

mollis. color faciei pallidus uel albus.
Signa melancolie [illegible] si sit ex [illegible] sunt ex pre-
dictis agitatio et instabilitas et clamor
et audacia et rixa. pulsus uelox
durus. urina citrina uel subrussa sub-
tilis [illegible] et color faciei citrinus.
[illegible] Signa melancolie [illegible] si sit
[illegible] sunt ex predictis [illegible]
[illegible] magis rixabilis magis sit
audax [illegible] quietus urina subtilis pal-
lida pulsus [illegible] Si autem non
[illegible] in cerebro [illegible] toto
corpore apparebit nigredo cutis et asperitas
cutis et [illegible] cum [illegible] conueniunt [illegible]
[illegible] splene [illegible] uel [illegible] et
multitudo pilorum nigrorum et [illegible]
[illegible] melancolia [illegible]
temporum uel ciuitatum quia [illegible]
[illegible] ut dicit G. 2o de
[illegible] Si uero fiat uicium splenis erit rigiditas
lateris sinistri et [illegible]
[illegible] et appetitus [illegible]
[illegible] melancolie [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] cum splenetici [illegible]
Si uero fiat uicium stomachi sunt nausea et
repletio uentris [illegible] uel multi-
plicatio doloris apud [illegible] et
[illegible] qui post digestionem minuuntur.
Si uero uicium contineatur in uenis et ar-
terijs mirach [illegible]
[illegible]
appetitus [illegible] et [illegible]
ad [illegible] et [illegible] inseparabilis
et [illegible] et [illegible]
et eructuatio acetosa [illegible]
et rugitus uentris et [illegible]
[illegible] et inflatio mirach et quandoque
[illegible] dolor [illegible]
et [illegible] post cibum [illegible] digesta [illegible]
[illegible]
[illegible] uel [illegible] uel melancolia que
[illegible] et si contineatur in cerebro [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
melancolie [illegible] et [illegible]
cum [illegible]
si [illegible] ex appositione sangui-
sugarum [illegible]
[illegible] principium capitis et [illegible]

Consilium [illegible] gaudeo fiat [illegible] juleb [illegible]

[illegible]

Consilium [illegible] [illegible] capiti [illegible]

[illegible]

36

[illegible]

Syrupus solutivus ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Syrupus alius ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Syrupus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De epilepsia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] castoreo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opoponacum [illegible]

Epilepsie caduci lunatici et quotidiani morbo [illegible] Amigdala [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bethonica [illegible] Corallus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] fuit [illegible] de [illegible] ut [illegible] ad [illegible] fuit de [illegible]
ut [illegible] dicitur [illegible] non potuit [illegible] de [illegible]

[illegible] supra [illegible] ad [illegible]
[illegible] supra [illegible] ut [illegible] pl. 30 [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
pl. 22 [illegible] 27 [illegible]
[illegible] pl. 23 [illegible] 27 [illegible] pl. 2[illegible]
[illegible]
[illegible] 27 [illegible] 37
[illegible] supra [illegible]
[illegible] 27 [illegible] pl. [illegible] pl. 28 [illegible]
[illegible] 30 [illegible]
[illegible]
[illegible] supra [illegible]
[illegible] pl. 20 [illegible] supra [illegible]
[illegible]
[illegible] 12 [illegible]
[illegible]
[illegible] supra
[illegible]
ut [illegible] pl. 20 [illegible] pl. 20 [illegible]
[illegible] pl. 20 [illegible] pl. [illegible] supra [illegible]
supra [illegible] 27 [illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible] pl. [illegible] supra [illegible] ut
[illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible] 27 [illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] flebotomia

sup(er) autem p(ri)mus humor bene adhesit et de-
inde violent(er) abstrahat(ur). Unde Ypo(cras) G(alienus) p(ar)-
ticula aphorismorum / melius et frenesis cum ordi-
ne in mat(er)ie [illegible] Et G(alienus) alibi q(uod) [illegible] quinto
et q(uod) / cum ordine [illegible] solo secundum [illegible]
solvunt has consuetudines [illegible] et peccatorum
humorum qualitates et si aliter agitur non p(ro)ficit
fiat flebotomia saphene que est sub cavilla
pedis vel salvatelle que est inter digitum minimum (et)
anularem quia hec [illegible] materias [illegible]
[illegible] accipite et ad hoc provocat [illegible]
humores et ad appetitum [illegible] secundum
autem Rasim Almansoris debet fieri flebotomia
basilice vel mediane dextre vel sinistre
cum in corpore longa [illegible] sanguine
grossum ad quod [illegible] plurium [illegible]
balnei aque dulcis tepide vel aque
decoctionis malve [illegible]
[illegible] et [illegible] ita ut post eius
exitum fiat illico flebotomia [illegible]
paulatim extrahatur humor grossus a toto
corpore ad [illegible]
subtilium [illegible] cibos et
potuum [illegible] die et [illegible] si
non sit sanguis. Unde [illegible] eligibilius [illegible]
quod flebotomia non fiat in [illegible] nisi [illegible]
[illegible] mundificatione [illegible]
purgatione [illegible] quod flebotomia ut plu-
rimum [illegible] subtile [illegible] calidum
quod est [illegible] huius passionis [illegible] dice-
bat Rasis in Almansore libro ix capitulo de
splene [illegible] medicina [illegible] in
[illegible] cum splene ut [illegible] remo-
veatur que est potentissima [illegible]
[illegible] In aliis autem [illegible] splene que
non sint a sanguine [illegible] fiat flebotomia
[illegible] mundificatione [illegible]
[illegible] quibus dicimus
et dieta [illegible] et rebus [illegible]
[illegible] et [illegible]
et cum / et cum rebus [illegible] splene
quia [illegible] et opilationes splenis [illegible]
[illegible] fiat [illegible] re-
pitur ut dicit ipse [illegible] splen-
[illegible] quandoque si [illegible]
[illegible] corpore aliquo [illegible] super alia me-
dicina [illegible] splenem [illegible] quo maior
[illegible] potius valet [illegible]
[illegible] sive de
[illegible] sive de alio [illegible] quacumque
[illegible] splene et de opilatione [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sit [illegible] pollipodii [illegible]

lingue bovis, mellisse an. [illegible]
[illegible] an. ʒ j. sene epithimi
an. ʒ ij [illegible] et [illegible] an. ʒ iij
pistentur omnia grosso modo preter sene
et epithimum que [illegible] bulliant
autem omnia pistata in [illegible] aque donec
medietas sit consumpta tunc [illegible] ad-
datur sene et epithimum preter [illegible] bulliat
et [illegible] aqua cum rebus quando in-
frigidat et tunc [illegible] que [illegible]
manibus [illegible] colatur aqua et
[illegible] addatur lib. j mellis vel
zuccari [illegible] reducatur ad ignem et
permittatur aliquantulum bullire [illegible]
colatur et reponatur [illegible] de eo mane
[illegible] ʒ iij cum [illegible] ʒ aque
decoctionis epithimi [illegible]
[illegible] ad sex dies / tunc
in [illegible] recipiat [illegible] pillulas de
lapide lazuli que sic fiunt secundum [illegible]
[illegible] lap. lazuli ablutus
[illegible]
[illegible] ablutionem [illegible] ʒ iij epithimi
polipodii an. ʒ viij [illegible] nigri
[illegible] indi an. ʒ ij et ʒ ß agarici ʒ viij
[illegible] an. ʒ iiij [illegible] ʒ v
[illegible] et [illegible] ʒ ij [illegible]
aqua [illegible]
[illegible] ad usus [illegible] et [illegible]
plures [illegible] / vel
purgetur cum pillulis de lap. armeno que
sic fiunt [illegible] lapidis armeni [illegible]
lap. lazuli [illegible] an. ʒ v epithimi
agarici an. ʒ iiij [illegible]
diagridii ʒ ij et ß [illegible] sal indi
an. ʒ ij [illegible] vel
[illegible] vel [illegible] de pillulis [illegible] que
[illegible] sene epithimi an. ʒ ij [illegible] nigri ʒ
iij [illegible] an. ʒ j [illegible]
[illegible] indi ʒ ß lap. lazuli [illegible] ʒ ij
agarici ʒ j et [illegible] fiant pillule cum succo
pollipodii vel vino decoctionis epithimi
[illegible] ʒ j [illegible] ad ij [illegible]
[illegible] et [illegible] autem pillule [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] indorum ʒ j et ß [illegible] grosso
modo et bulliant cum ʒ ij [illegible]
[illegible] ʒ viij aque donec [illegible] sit consumpta
colatur et dissolvatur in ea ʒ j [illegible]

[illegible]

vel macerat. Aliud ad idem. Rx olei nuc. ʒ. ij. pulverizentur optime et dimittantur per unam noctem cum ʒ. ij. mellis ros. vel syrupi de viol. deinde cum cocta cum duobus dissolvatur hic totum in ʒ. iij. aque decoctionis ... et detur in sero tota simul. Et alii loco pillularum predictarum post dant ʒ. j. ʒ. ss. pillularum fetidarum aliquando ... vel yalogodion ʒ. ss. vel trissima ... vel diacurcuma vel tatarea ... cum aqua calida. Cum continuatione istorum medicinarum tamen digestivarum quam laxativarum ... differat ... longe ... digerendo ... et restituere ... vel cor ad diantheos cum musco et plus ... et dyamargariton et ... simul vel cum electuario de ... terra ... ʒ. j. ... ʒ. ss. ... ʒ. ij. ... ʒ. iij. ... ʒ. ss. ... ʒ. ij. ... foliorum piperis longi ... galange ... ʒ. j. ... cinamomi ʒ. v. ... ʒ. j. ... ʒ. ij. ... coquantur ad medietatem ... in ... vel ... ʒ. ... mellis ... cum ... et ... addatur in ... ʒ. ij. ... cum ... ad ... et ... Dat ... cum ... ad ... et ... aliquid ... adipsium ... clari ... cor et cerebrum ... et ... faciat et ... multiplicat et ... malas ... et ... et ... et ... digestionem et multiplicat ... naturalem ... post ... digestiones et purgationes bis vel ter ... et ipse in corpore ... fiat ... super ... vel ... et ... ... et ... et post hoc ... et ... vel ... ad ... cum ... et ... in ... et ... et ... et si ... super ... que est in ... vel in ... cum ... vel ... illa ... et ... bene ... subtile et

... grossum. Et ad illud ... fiat ... In aliis autem ... fiat ... aliqua ... medicinarum ... ad ... in ... ʒ. j. ... ʒ. ss. ... ʒ. j. ... ʒ. j. ... subtilissime et ... iste ... Confectio dyacimini ... quia ... et ... et ... et ... Ebon ... cinamomi ... galange ... ʒ. j. ʒ. ss. ʒ. j. ʒ. ss. ... piperis longi ... ʒ. j. ... in ... ʒ. ss. ... et aqua ... ʒ. j. vel ʒ. ss. ... grossum ... multiplicat. Bibat ... melius ... et ... et ... in lacte dulci ... Deinde et ultimo ... debet ... et ... vel ... vel ... in qua ... medius digitus ... et ... et ... ad ... et ... et sic procedens erit ... continuatione ... ad finem ... nullum vestigium

[illegible]

[illegible]

Hoc scripsi quod pertinet ad cartam

[illegible]

Si melancolia venit ex amore fiet cura reparandi

[illegible] amplius apparet quia cuilibet
si per medicinas sit curandus etiam quando
melancolia accidit [illegible] ab amore alicuius
femine vel ex amore reparandi sic accidit
viris effeminatis et delicatis. Et signum
[illegible] ex relatione [illegible] et mutatione
coloris faciei et pulsus quando homo vertitur
circa id quod amat. Et cura
est ut obtineat rem quam deperdit si
sit possibile quia [illegible] corporis
[illegible] sit in loco solitario [illegible]
[illegible] et solatia [illegible] et sit
in loco lato et dicatur sibi aliquid
delectabile [illegible] obliviscatur. Item
non sufficit [illegible] ubi [illegible]
[illegible] cum lacte [illegible] et pultes
[illegible] et [illegible]
et fiat cura [illegible] de melancolia.

Alienatio. Signa permixtionis [illegible]
sive alienationis mentis quod sunt eadem
signa [illegible] de melancolia nisi quod in permix-
tione sit mobilitas et agitatio et
delectatio ad operationes [illegible]
sed in melancolia est aliqualis pigritia et
tarditas ad illa [illegible] sicut supra dictum
est melancolia et permixtio [illegible]
[illegible] venerunt [illegible]
[illegible] adustionis ex aliis [illegible]
ad genus melancolie reducuntur nisi quod in
melancolia sit adustio parva valde quia
solum sufficit ad [illegible]
sed in permixtione [illegible] sit adustio ma-
ior quam [illegible] sufficit ad inflammandum et agi-
tandum spiritus animales in cerebro sic et in
mania [illegible] sit adustio maior
[illegible] in utroque parte [illegible]
[illegible] cogitationis vel estima-
tionis quod idem est in permixtione sit ad-
[illegible] cum [illegible] sed in melancolia
est aliqualis [illegible] in tem[illegible]
sic [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] permixtionis [illegible] vapo-
res adustos ascendentes ad cerebrum
[illegible] et [illegible]
et per signa digestionis [illegible] est
signum [illegible] sed [illegible]
[illegible] causa [illegible]
quia est [illegible] passio [illegible]
[illegible] in [illegible] assumi-
tur. Et cura eius [illegible]
quod est [illegible] et [illegible]
[illegible] in aqua [illegible] et [illegible]

vel [illegible] solatium et [illegible] et acto [illegible]
tes et tympana [illegible] sumpta [illegible]
et [illegible] frenesim et [illegible] signa di-
gestionis [illegible] per signa digestionis [illegible]
[illegible] reparatione [illegible] caput [illegible]
quia [illegible] dicta [illegible] quod fit [illegible]
[illegible] cum blanditiis et aliquibus [illegible]
[illegible] fiat [illegible] et [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] sive fit [illegible] sive [illegible]
sive fluxus [illegible] sicut [illegible]
[illegible] de dolore capitis passio de
dolore qui fit in [illegible] destru-
tum. Et cura eius [illegible] est
[illegible] melancolie et omnibus di-
gestionibus [illegible] et dicta cum [illegible]
[illegible] oblivionis [illegible] capi-
[illegible] quod est [illegible]

Mania. Signa manie [illegible] sive demoniaci
[illegible] quod idem est sunt [illegible] maxime
de actibus furoris et agitationis que dicta
sunt in tractatu de frenesi [illegible] passio et
frenesis [illegible] frenesis
sit cum apostemate cerebri mania non sine
apostemate nisi [illegible] et actus frenesis
[illegible] in [illegible] aliquo acute [illegible]
in [illegible] quod est in frenesi [illegible] apostemate
[illegible] in mania fit [illegible] passio [illegible]
[illegible] est [illegible] adustionem
et pessima [illegible] ad [illegible]
[illegible] reductum que adustio non [illegible]
ab adustione [illegible] permixtione [illegible]
[illegible] et [illegible] mania non
fit nisi per adustionem talem vel melancolie
permixtione fit per adustionem [illegible]
[illegible]. Et si fiat ex adustione tale appa-
[illegible] dolor et [illegible]
et [illegible] cum longo tempore et
agitatio et furor et [illegible]
fit ex adustione melancolie fit [illegible] quiete
[illegible] longo [illegible]
et incipit [illegible] cogitatio [illegible]
et quiescit [illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible] et est ex [illegible]
[illegible] et color ad [illegible]
declinat et [illegible] quod est
[illegible] et [illegible] alique acce-
[illegible] super [illegible] vel [illegible]
[illegible] et est [illegible]. Et quando
[illegible] fit ex retentione
[illegible] sic [illegible] mulieribus [illegible]
quae in [illegible]
[illegible] et [illegible] maxime

[illegible]

Hoc scripsi quia pertinet ad [illegible]

[illegible]

et locum quam de futuris et mutabilibus mundi et que turbat legis docere non fuerint adeo ut videantur obsesse demone quamvis fit cum contenencie spiritus superflui et accidit monachis et viduis quia spiritus diu retentus convertitur per adustionem et vertitur ad fumum et elevatur ad cerebrum et movet ipsum ad diversas ymaginaciones et cogitaciones et incubitum et ideo fit quod sequitur per consequens plus quam fuit conveniens corpus totum et puer enim in corpore lacteo et ducunt frigus et vigorem et timorem absque causa et sentiunt dolorem capitis et vigilias et tenebrositatem oculorum et plura et sunt hec accidencia omnibus cum tempore et quibus predictum est unus eorum compassio suscipit et tunc cavet ab accidentibus qui affligunt corpus ipse scrio quia licet sedum fidei libellus sit possibile sepius tamen fit cura per tria quam vincantur in mulieribus quod vero et viduis quam nubentibus et monachis quam secularibus et pauperibus in silentio laborantibus utentibus alto principi corpore quam divitibus bonis cibis fruentibus et utitur pincernis et remediis quibus que non fiunt semper a demone fovet ad demonum quam non recipiat nisi desperans illud primum et tunc mane sit decubare ad ipsum et ut quo iacet in loco obscuro et sit in terra ubi plus in quietudine quam in frigiditate ad melius et balneis aquis dulcibus et cibis et potibus calidis ut vult anima et non sunt de talibus propter mobilitatem et instabilitatem in fine recipiendi et arcibus conductibus quam pulpam vero calidis de vigiliis et cum de frenesi et frictionibus pedum et cum ut inter talia adiuvent in ipso cum periculo [illegible] / Ventosas vacuitas aut cum et dicit fit mane fulcro deinde abradantur capilli et ungatur caput cum oleo de nenufare et oleo de papavere mixto cum succo lactuce in quo sit aliquid aceti vel cum oleo violis et oleo rosis et populeon cum modico aceti et fricentur pedes et crura cum aqua decoccionis foliorum salicis florum camomille rosarum vel cum aqua decoccionis foliorum lactucarum rosarum papaveris mellilotis rosarum / Et fomentetur caput cum lacte mulieris et que lactat puellam cum sit frigidius vel cum lacte papaveris. Et deinde per quietem reducatur ad dormiendum in cute cordis ut ponatur ad cardiacas. De dieta vero dig. mat. ad

[illegible]

utitur cum sirupo de borragine et buglossa de pepinis passulis de uvis et pinguibus cum pullis dictis illis / Et fumus et agitacionem melioracionem multi timmentis pinguedine cum decoccione que vero sequitur epithimi ana ℥ i. prunorum ℥ ii. bulliantur in lb. ii. aque coletur et cum ℥ v. vel vi. illius aque dissolvatur ℥ ii. mane et detur in sumo omni die / Aliud facimus vero de mirabolanis indorum ℥ i. et ℥ ss. sene epithimi ana ℥ ss. prima mo x. pistentur et bulliantur in aqua / coletur et cum ℥ v. vel vi. illius aque dissolvatur ℥ i. mane et ℥ i. sirupi violis et detur omni die fiat apud sero die vel duabus diebus semel cliste ut sic / sit vero sene epithimi ana ℥ ss. polipodii ℥ ii. blete ana i. pistentur et bulliantur in aqua in lb. i. aqua illius dissolvatur ℥ ii. mane et ℥ iii. olei [illegible] et ℥ ss. sal coletur et tepidum super ponatur / Potet rosis ad sanitatem cum aqua que sic fit et non cum alia ut vero nenufaris lactuce ana ℥ i. spinus ℥ ss. zucari rosarum ℥ iii. prunorum [illegible] ℥ iii. cordis ℥ i. et ℥ ss. bulliantur in vi. lb. aque donec v. remaneant coletur et detur paciente sitis potationis / Ad idem vero granorum quatuor dulcium vel minorum ana ℥ ii. prunorum seminis lactuce ℥ i. spinus ℥ ss. zucari ℥ ii. prunorum [illegible] ℥ iii. bulliantur in vi. lb. aque donec media consumatur coletur et ad usum / Ad idem recipe cordis ℥ iv. prunorum [illegible] ℥ iii. spinus ℥ i. zucari ℥ ii. bulliantur in viii. lb. aque donec media sit consumpta coletur reservetur / Et scias quod isti potus coram cuntes sunt plum in frenesi quamvis tibet oblectacionis et portu cum condita cum agresta vel [illegible] temperatorum et cetera cum pullibus [illegible] vel farre vel alienis factis cum ditis cum crassis rebus vel si est debilis pro utatur carnibus pullorum edorum et agnorum analium cuctis cum [illegible] predictis vel cum herbis / Non utatur carnibus fluentibus neque bovinis neque [illegible] nec salsis / Utatur piscibus levibus roralibus non salitis / Cura maniae que fit ad ipsam et pervenit eius cum predictis nisi quod non conpungitur apud melancoliam [illegible] et nenufar et si necesse sit [illegible] vigilias et furores adde quod ℥ i. opii / Cum dicitur curetur cum decoccione que vero mirabolanorum indorum ℥ i. [illegible] ℥ i. sene epithimi ana ℥ ss. pistentur et bulliantur in aqua coletur

Cap^m de epilepsia [illegible]

[illegible]

de macula [illegible] ... qui [illegible] ... [illegible] de [illegible] ... et [illegible]

[illegible] ... [illegible] visiones ... imaginaria

[illegible] ... ita quod ... [illegible]

... sed ... [illegible] ... ita quod ...

... ut dicit G. 12° de [illegible] ...

[illegible]

2° qr [illegible] ut [illegible] puer [illegible] lept ut no / [illegible] aliq corp[illegible] [illegible]
ut fit [illegible] [illegible] 2 [illegible] i aliqs [illegible] [illegible] [illegible] alb[illegible] per i
p[illegible] / 2 maior i [illegible] corrupt[illegible] ut i [illegible] [illegible] / v' aliq fit [illegible]
corp[illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adveniti ut [illegible] corp [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / et i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] pt [illegible] [illegible] /
[illegible] [illegible] [illegible] 2 i [illegible] 2 [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible]
2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adust[illegible]
[illegible] ut [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pt [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] pt i [illegible] ut [illegible] /
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / ita [illegible] pt [illegible] [illegible] / 2 [illegible] [illegible]
[illegible] adusta / ut [illegible] adusta / [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] / 2 [illegible] [illegible] i [illegible] i [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] adusta / ut [illegible] [illegible] adusta / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

et in ea in illius decoctionis dissoluatur et in medulle cassie et ceter. et de tum- lam dicendum fiat contrarium similitudine capitis qui est res tosens corcellent. Et cum maxime apparet retencionem cum pessimorum uel spiritus corrupti coagulati in materia ... et ordinetur si est possibile ut intrabat quia optimum est quod ... noluit fiet abstinens ... et usque ad dolorem cum digitto ... soluto panno lineo in liquore alio ... cum quo camphora uel mirtus fiunt dissoluti / bibat postea super ... et ... alio et vtatur cibis ... super dict. comedat sepe dyapamer cum zuccara ... et post illud bibat aquam frigidam ... cum contingunt spiritus sanguine et cum flore et ... ad illud vehemens ... est cum ... cum assidua cum vigiliis et laboribus et abstinentia ... sanguine melancholicis velud sunt carnes et vinum ... et ... ad ... et ... spiritus retentio est talis ... et in ... quo passio ... cum ... retencione uel corrupcione corrupto quoque modo supponatur scandela ... cum pecia ... in ... alio ... uel de lilio in quo dissoluti sunt ... uel ambre et ... cum candela cum filo duplicato ... filo pondere ... ut can- dela ... possit ad ... pariete et ... candela quam continue usque ad ... valde ... et ... frequenter et ... cum ... ad ... et ... corrupto ... Item electuarium de ... optimum est ... in ... et ... et ... incon- ... cum ... et fiat electuarium ... mane et ... cum ... ad ... magne et post bibat aliquid ... medicine ... et ... appetitum et ... et de- ... ad ... et ... custodit ... ut est ... medicina ... in ... et ... excellentes ... si ad ... Item ... de ... electuario ... opiate ... ad ... et ... tiat de ... passionum ... spiritus ... supius ... et ... predictis passionibus

et ... in mania et ... vinum et ... quam plus ... cum ... petrosis aut lacte ... et ... calidis ... aliquid ... die ... uel cum ... panis siue alio ... cum ... uel ... quam ... coagula- ... cum ... uel ... et ... aliud ... de ... cum est quod ... et ... ad ... et ... et cibis et potibus et ... et quiete ... sit studium ... cum ... splenem et ... oppilacione ... capitulo de splenis oppilacione et cum ... cum ... de ... radicum ... alias ... sunt ... et ... uel ... uel ... de lilio et ... super ... et applicetur splenis ... calidum ... frigidas ... et ... cordialibus ... Item ... secundum ... passionibus ... quaequomodo

Canon

... fiat sit in ... passione uel mania uel ... qui ... quia si sit grossus ... si subtilis ... licet sit ... ad passionem ... maxime ... sic ... corporis ... fiet maxima ... Item in medicinis ... grossis ... ut sunt ... et ... apparentes ... ut dicit ... Item in ... passione ... et ... uel ... de ... ut paties ... ut est ... tempore ... superfluitate ... subtile ... et ... grossi ... lapidis

Prognosticatio

... ypo- ... aphorismorum ... et ... variabilibus aut ... solut ... siue fiat ... siue partem et ad ... capitulo de ... in capitulo ...

[illegible marginal and upper-margin glosses]

aut despiciat maliciam. Item ideo in corde decipientie eo visu quod sunt stercorosi que ... ad sensitiva molesti sunt et difficile curabiles propter grossitiem materie. Item ypocras particula aphorismorum in lectis quibus ad mamillas sanguis congregatur maniam significat et propter hoc si sanguis sit niger grossus qui elevari non possit contra ut dicit alibi commentator. Item ipse vij particula aphorismorum de mania dissinteria supervenientes aut ydropisis aut extasis bonum augmentatum [illegible] quia per dissinteriam fit materie evacuatio per ydropisim eius alteratio per extasim fit eius dispositio [illegible] Item per [illegible] veniens ipse [illegible] debili et [illegible] signum [illegible] Item maniaci [illegible] et multis ydropisis supervenientes [illegible] Item dicit ypocras 6 particula aphorismorum Si timor et pusillanimitas multo tempore habuerint [illegible] perficitur etc.

Cap. 8m de epilepsia

Epilepsia est passio capitis diminuens sensum et motum corporis totius eo spasmus est propter opilationem ventriculorum cerebri vel panniculorum eius. Et dicitur epilencia a supernis membris lesio et dicitur a quibusdam [illegible] quia sensum et motum [illegible] et passio [illegible] ut plurimum in infantibus accidit. Est autem maior et minor. Maior quando eo [illegible] ventriculo cerebri et propter hoc [illegible] opilatur et isti [illegible] paroxismum subito cadunt et torquentur oculi et facies [illegible] et totius corporis et [illegible] spuma [illegible] Minor [illegible] ventriculi cerebri non omnino opilantur et isti quando cadunt [illegible] paroxismum [illegible] patientes [illegible] in eis [illegible] magna. Et quedam [illegible] fit quedam affligit semel in die quedam semel in ebdomada quedam semel in mense quedam semel in anno. Et eius periodus [illegible] ut dicit G. 2o de [illegible] quanto tardius affligit tanto tardius et difficilius curatur quia materiam grossiorem [illegible] quanto frequentius affligit tanto citius [illegible] propter virtutis debilitatem et cordis suffocationem. Tres [illegible] talem [illegible] et superfluitas [illegible] augmentatio [illegible]

cum [illegible] epilentie [illegible] ... ita epilencia [illegible] in panniculis [illegible] veniunt aliunde [illegible] et [illegible] dicitur epilencia et isti [illegible] capitis [illegible] obstructionem et ad veniente paroxismo [illegible] non [illegible] propter eius [illegible] ventriculi cerebri [illegible] non [illegible] in [illegible] et [illegible] vel aliis visibus [illegible] quod in [illegible] et quidem [illegible] [illegible] et [illegible] per quorum [illegible] rapitur [illegible] ad cerebrum et tunc dicitur analempsia et isti [illegible] et fastidia et indigestione [illegible] et [illegible] et accidit eis [illegible] tremor cordis [illegible] et quando [illegible] [illegible] in [illegible] labiorum [illegible] et [illegible] in [illegible] si [illegible] sit [illegible] fit [illegible] ventris [illegible] in [illegible] spuma [illegible] non [illegible] membrorum ut patet [illegible] vel [illegible] vel [illegible] vel in [illegible] in ambitu corporis [illegible] et [illegible] dicitur cathalempsia et isti [illegible] paroxismum aliquid [illegible] quasi sint [illegible] ambulantes vel [illegible] frigidi ascendentes [illegible] et cadunt et sepe [illegible] et isti ut plurimum [illegible] fit [illegible] et [illegible] ad caput [illegible] Et quecumque [illegible] sunt [illegible] vel sit a spongie vel [illegible] vel [illegible] vel [illegible] fit [illegible] [illegible] epilentie Et si sit a spongie [illegible] in [illegible] et [illegible] quam [illegible] et [illegible] dulcis [illegible] et [illegible] quando [illegible] et [illegible] et vapor sentitur calidus in capite et [illegible] in [illegible] et eius [illegible] valde

[illegible lower-margin glosses]

[illegible] ... capitulo [illegible] ... apud [illegible]

[illegible] ... appellabat [illegible]

[illegible] Analepsia [illegible] catalepsia [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] ... et [illegible]

[illegible]

[illegible] ... Alia [illegible] ... vel [illegible]

[illegible] ... vel [illegible] ... Alia [illegible]

[illegible] ... Talis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... vel [illegible]

[illegible]

grossa. Et si sit aflatus appone in vino [illegible]
simile vitio ligustri et salvia [illegible]
grossa [illegible] et vapor et albedo oculorum
et tinnitus aurium, silentium et pigritia et obli-
vio et aliquis [illegible] flaticus et etas
et regio temporis et cibi antecedentes flatica
quoque sunt. Et si ambulat appone [illegible] gla-
nam subtilis cum [illegible] et per-
mixtio [illegible] usque ad somnum apud
hominem paroxismum et color oculorum et
faciei [illegible] plumbeus et [illegible] san-
guine et emissio ciborum [illegible] ut ci-
[illegible] et levatum et [illegible]. Et si
sit [illegible] non potest nisi sit adu-
stio venenosa appone vinum citrinum subtilis
vehementer et color faciei citrinus [illegible]
[illegible] lingue
[illegible] Et sint afflictiones paroxi-
smi et est eius paroxismus [illegible]
[illegible] aliorum. **Anthidotus**. Curatur
epilepsia [illegible] febre cum electua-
rio anacardini [illegible] quod ponitur cum de
apoplexia vel [illegible] Alexandrine et theo-
doricon anacardinum vel dyamargariton
et omnium calidorum et [illegible] quartana vel
cottidiana quia ut dicit Avicenna [illegible]
[illegible] cronicitates sue afflictionis digerit
materias grossas et altius [illegible] ma-
lum [illegible] et [illegible]. Item ypo epi-
lempticorum membris [illegible] plura [illegible]
nullus epilepticus utatur vino [illegible] potu nisi
[illegible] limphato quia elevat appetitum
[illegible] superfluitates ad caput [illegible] lubricat y-
dromel [illegible] in aqua [illegible] in mell
[illegible] Caveat [illegible]
se magis [illegible] clixe et
[illegible] quod in die
purgationis quia illa die [illegible]
clixe quia sit magis ventris [illegible]
et [illegible] purgande [illegible] adequat.
Utatur [illegible] pullorum
et agnorum [illegible] quia cerebrum
confortat ut dicit Avicenna [illegible] collecti.
Caveat tamen ne [illegible] quod sunt
[illegible] Caveat
a capite alleis sinapi et omnibus acutis
quia [illegible] ad [illegible] nisi
[illegible] moderate vel cum [illegible]
[illegible] brodiis [illegible] et
potu et [illegible] a timore
tremore tonitrue [illegible] ledunt caput
[illegible] fortis [illegible] premissi [illegible]
[illegible] Fiat fricationes fortes

[illegible]

[illegible] et [illegible] caput et
cum [illegible] sint in [illegible]. Caveat
sinape [illegible] quia maxime cerebrum de-
bilitat [illegible] et cerebrum colli-
quando et demum in [illegible]
sunt epilentia [illegible]
[illegible] et acuit [illegible] et [illegible]
notis. Si sit a [illegible] fiat ad predic-
tum [illegible] que est in
[illegible]
De [illegible] cum apozimate [illegible]
[illegible] dissol-
vatur [illegible] aque decoctionis [illegible] et
detur [illegible] epithime cum aqua
[illegible] vel [illegible] mixto cum aliquo
[illegible] de absinthio vel [illegible] Caveat
[illegible] lactucam [illegible] et
aquam [illegible] vel [illegible] de
[illegible] multiplicat nisi [illegible]
debilitet. Et [illegible] ciborum
utatur agresta vel vino [illegible]
aceto [illegible] ydromel [illegible] aqua
decoctionis [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel si sit debilis vino albo [illegible]
limphato. Ultimo [illegible] et [illegible]
[illegible] fiat semel in ebdomada
[illegible] tyriace cum [illegible] aque
decoctionis [illegible] et [illegible] re-
[illegible] Si autem
sit aflatus [illegible] et sepius [illegible]
[illegible] pillule [illegible] vel
[illegible] vel cum [illegible] vel blanca vel
cum [illegible] digerere cum
oximelle [illegible] vel [illegible] et
aqua decoctionis [illegible]
[illegible] ad caput [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] Fiat [illegible]
[illegible] colloquintide [illegible] absinthi
[illegible] agarici centauree [illegible]
cum [illegible]
cum [illegible] decoctum [illegible] et
de [illegible] accipiatur [illegible]
[illegible] mell [illegible]
[illegible] et [illegible]
Conficiatur [illegible] ad [illegible]
[illegible] Fiat [illegible] cum [illegible]
vel pipe et gargarismus cum oximelle
vel sinapi et masticatur [illegible]
cubebe [illegible] masticis [illegible]
[illegible] et [illegible] pillule
Ultimo fiat [illegible] in [illegible]
[illegible] vel [illegible] cum [illegible] sinapi

[illegible]

[illegible marginal and upper-margin annotations]

sup(er) collo. Vtat(ur) cibis bonis [illegible]
cum cinamomo galang(a) cardamomo pi
pe long(o) zedoaria (et) cubebis ig(itu)r [illegible]
[illegible] tonicis vinum apt(um) Cura in ana-
[illegible] purge(tur) p(ri)mo cum yeralogodion vel
cum pillulis fetidis [illegible] digere sup(er)
[illegible] et fiat clist(er) sepius ex istis. R(ecipe) se-
minis [illegible] an(a) ʒ β. elleb(ori) nig(ri) ʒ iii. cen-
tauree ʒ i. polipodij ʒ ii. [illegible]
an(a) ʒ i. olei ʒ iiii. mell(is) ʒ iii. salis ʒ
(con)ficiat(ur) clister sic p(ri)us. fiat sternutac(i)o
et [illegible] capit(is) sic d(ictu)m est
de flate. Caueat t(ame)n epilenticus ab his
[illegible] et panis et
[illegible] alij q(ua)m cerebr(um)
[illegible] Si sit a colera venenosa p(ur)-
get(ur) p(ri)mo cum pillulis que [illegible] R(ecipe)
[illegible] an(a) ʒ i. aloes ʒ iii. [illegible]
[illegible] polipodij vel vino de
[illegible] elleb(ori) nig(ri) de quibus det(ur) a(d)
ʒ i. usq(ue) ad ʒ ii. [illegible]
[illegible] capud [illegible] ad
[illegible] sic d(ictu)m est in
epilencia de [illegible] Cura in anale-
psie atq(ue) cathalepsie sic [illegible] et
[illegible] qui in [illegible] nimis
[illegible] et solus vapor de
[illegible] quare op(or)tet ut [illegible] a p(ri)n-
cipio purge(tur) [illegible] fiat ventosa
vel cauterium sup(er) loco a quo [illegible]
[illegible] vapor [illegible]
[illegible] si (con)possibile [illegible] ut [illegible]
[illegible] totus locus [illegible]
[illegible] et [illegible] lige-
t(ur) illud membr(um) hora paroxismi
ne sursum ascendat. In alijs aut(em) fiat
cura sic in [illegible] **Empiricum**
Refert mesue [illegible] alios
[illegible] pillule quibus [illegible]
ad epilenticos [illegible] et [illegible] et po-
[illegible] R(ecipe) aloes [illegible]
[illegible] elleb(ori) nig(ri) [illegible]
[illegible] an(a) [illegible] pillule [illegible]
[illegible] ʒ i. usq(ue) ad ʒ ii
[illegible] et [illegible] completum
[illegible] epilencia [illegible]
in intestinis [illegible] fumos pes-
simos ad cerebr(um) Et signa eius sunt
[illegible] et
[illegible] fetidus et [illegible] et ob
tenebr(ati)o [illegible] et
[illegible] et [illegible]
[illegible] plus [illegible] et [illegible]

tur est [illegible] et poste-
a [illegible] sic dicit(ur) [illegible]
de [illegible] ne sit [illegible]
venenosi vel [illegible] et
[illegible] de [illegible] li(bro) 2o
[illegible] valuit [illegible]
[illegible] et cerebr(um) [illegible] et de
[illegible] epidimiali [illegible]
[illegible] q(uod) epilencia [illegible] debet(ur)
[illegible] paroxismi (et) [illegible] paroxismi
[illegible] paroxismi [illegible]
[illegible] epilencie [illegible] ut [illegible] sit
in loco obscuro et [illegible] sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] capud [illegible] ut
liberior sit in [illegible]
et aperiat(ur) dentes cum cultello ut
liberior sit [illegible] et ligent(ur) [illegible]
et [illegible] in cathalepsia fiat [illegible]
cum [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] in cathalepsia et in
analepsia [illegible] fiat [illegible]
in p(ri)n(cipi)o paroxismi [illegible]
[illegible]
[illegible] et si paroxismus [illegible] fiat
clister [illegible] de [illegible]
[illegible] capiti [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] in [illegible] vel [illegible]
[illegible] paroxismi [illegible] sit in
[illegible] et caueat ab esu
[illegible] et piscium [illegible]
[illegible] capud vel [illegible]
[illegible] vel [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] de [illegible]
[illegible] epilenticus [illegible]
[illegible] Caueat [illegible]
[illegible] et cerebr(um) [illegible]
[illegible] cerebrum
epilentici [illegible]
[illegible] visu [illegible]
[illegible] sit [illegible]
et [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sepe [illegible]
[illegible] plus [illegible]
[illegible] ad aptat [illegible]
[illegible] fiat [illegible] cum pillulis et [illegible]
[illegible]
epilencie [illegible] negligat(ur) [illegible]

[illegible lower-margin annotations]

[illegible] pulmonar [illegible]

[illegible]

46

[illegible] extra naturam [illegible]

[illegible] dabis [illegible]

[illegible]

[illegible] medicina [illegible] ... alleg[illegible] ... [illegible]

... comedat ... pro[illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... lapidibus ... [illegible] ... lapides ... [illegible]

... [illegible] ... lapis ... [illegible]

... [illegible] ... libri ... [illegible]

... [illegible]

47

[illegible]

mlie qr omis epilentia sed multa cum in utrumque passione magna grossa adherens cerebro sit cerebrum accipet, valet pred provocacio evomitus de cor in quo et convenit et sua cephalice si sanguis sit in ea per quantitatem vel qualitatem similiter et pinnacio et cauterizatio de sinistra capitis ubi sunt commissure vel de compitis sub duobus cornibus vel super carnea sunt. Omnino autem ab epilentico abstinendo dic communicatione aliqua vel cum suo conspar puer et mulier lactantes quia de facili epilenciam contrahit et inducit impedimento. Item et comestio superflua pessima et tepido. Et dicit ex aqua supposicione radicis peonie ad collum et cum suffumigacione sub corpore eius et cum superpositione 3 y. usque ad iij ad die semina eius et cum potatione decoctionis aque mediani eius de qua ponitur mel plurime vel sunt sanati et ipse de sanites et pueri quorum etas erat infra annos septem. Item aurum et quod vero vite et sufflari de aqua et bibat multum et suffit et pulvis celidonie ad 3 unum quotiens potui si sumat 3 j. s. pulvis celidonie ad 3 y aque decoctionis mirtillorum et piperis longi ampillarum separat post purgacionem. Item opus potui digestus a appetit unus nimis superfluis sicut in capite tetentus de sua de piracubus que dicitur ab de [illegible] sibi vnus dicto aut suam potest potibus vel membro corporis quouoque dicimus in lib. 2o ad de effe differencium qui sunt quod vero similis epilencie opuni qualiter appetit per tui reperitur quedam carnis velud cerebro vulpis infirmitas super ducto fiat cum ut innescit est epilentici. Item ossi hominis et ipse cum pulvinata et albugini supradicti satis verbo cum vino decoctionis peonie et utilis possunt. Item adnarrentur et casteria pro purgationes conferet appetit ut dicit Avicenna primo de appetitu ero puti. Item pictura quod fit per 33 gradu appetit confert si sumatur uno die ut et illud secundum tyraci renovatio et theodoricon et ipse pro purgacione. Item vesica apri cum tota que petere de firmo et dicitur que cum aqua die in mane ad

opinionem ad fabulam quia les similater epilenciam ut dicit in mesue ad locum ane alexandri qui sic dicit comperimus fuisse curatum quenque per ad 20 dies bibit et prodimus quesite vel opium assinum assatum et comestum in iciunio ut dicit aliis. Item carnis gilmum leporis cum aceto bibitum per 30 dies in matutinis in mane curabit vel cum albo mixto. Item pulvis yconum milvi dicitur esse summo remedio. Item pulvis suis quos castrato appropriato antimonio sanguine dominatus datum qua quod curat et aplibus et operibus. Item sancte prima procedit dorsum et dorse eius ciparum atque de valine in folio tunc et combinare in pulle in testa nova bis obstuata et pulvis eius da bibe cum vino optimo epilenticum dum patitur quia sic plurimum inde liberatus et sanus ut vino. Item alia prima dicitur bibit. Item lapis celidonium ruffus ligatus in panno lineo et positus sub assella sinistra sic ma niacos et lunaticos sanos. Item pulvis vite ficit in suffletur naribus quod paroxismum vel suffungetur cum aqua qui stati surget. Item testiculi arietum comesti intradebe sunt manuelis. In autem primo ipse epilentici confert usus electuarii de peonia et sparsis purgacionibus que in peonie 3 j. macis spice cinamomi tamilli iuris margaritarum preparata muste ana 3 j. s. melle boris 3 j. [illegible] s. cinamomi muscet gallie solis 33 piperis longi cardamomi medi ana 3. y. ligni 3 v. auraxi 3 j 2 s. musci ambe ana quantum vis contritum quod sufficiat in estate et melle dispumati in yeme. Ex epilenticum paliso spasmo de repletione et omni morbo de causa frigida et humore de laci ventris ex bencoste. Item repatitur dicitur in aurea ad modum nucis et pro illud bibitur ydromel vel vinum limphatum et per eius dari securo ad dormitio. Epilenticorum dum lunatici quorum pio duo secundum lune in luna bene creati perdit quare et quibusdam in luna defectio in luna quia tunc humiditates male regnant quibus luna ex sua proprietate dicitur plenilunio et intrinsecus quibuscumque in in plenilunio sunt sanatos ex liberation. Alijs de pauilunio sunt cum agitacione per quietem ducitur

[illegible]

Tunc ergo est quod sanguine conaltatur ut pluries repleantibus quando consistit in membris que non consimilia. Quod fit racione partis quia in epilencia sunt ... remedium et cautum post evacuacionem ... et particularis sicut in cathalepsia cautum in membris a quo vapor elevatur. Sed in analepsia providere conveniens ... et fluxus ventris debitus quando dicitur epilencia accidit pueris lactanti tutor ... quam ... cibus ... et fortibus ... calidis ... quamdiu quod si fuit ... vel ... ponuntur medicas super dictus ... ore ... In epilencia partis fit spasmus ... corpus ... quia ... Sed ... lepram ... epilenciam ... et ... in ... quare est principium ... patiens ... quodammodo ... in ... ut ait ... quod ... est epilencia ... ut epilencia ... In apoplexia non ... spasmus ... mollificatur corporis ... epilenciam et ... adeo ut ... non possit ... cum lepram ... ut ... non attemptet. Item in ... epilentici ... dispositionibus ... calor ... superfluitates ... cerebri ... capitis epilenciam et ... sanguis ... cauteriorum ...

Pnosticatio

Si epilencia ... in pubertate ... vel ... infra ... vicesimum ... annum ... remanet ... in senectute ... ipso ... periculo ... Item epilentici ... membrorum et ... ydropisi ... et ... caliditas ... et ... Item ... sub epilepsia ... videt ... in ... epilentiam. Item si mulier pregnanti advenit epilencia

... ceteri ... quia ... alba ... epilenciarius non ... post ... fortem ... constitutionem ... Item ... epilencia ... et ... superfluitates aquas ... Item si fetus ... et ... epilenticus ... quia ... Item si ... epilencia ... Item epilencia ... corpore et si non ... difficilis curationis ... in ... et ... contraria ... sufficiat ... quia epilencia ut plurimum est ... ut dicit Avicenna ... lepram. Item ... periculo ... quibus ... annos ... plenius ... sunt ... annos ...

Capitulum 9 de appoplexia

Appoplexia est privacio ... et motus in corpore toto ... sicut ... epilenciam ... cerebri et ... et ... sunt ... et ... apoplexia maior et minor ... quando epilencia est ... et ... angustia ... et ... epilenciam ... est ... et ... anhelitus est parva ... ordine ... passio ... quia sit passio ... sensus ... et ... loqui non potest ... Sed ... maior et minor et media ... quando ... in duas sunt et ... apoplexia ... sanguine et ... ... flate et ...

[illegible]

50

[illegible]

De cura dorsi [illegible]

[illegible]

De cura [illegible] et alienacionis [illegible]

[illegible] forma admiranda

de ep[illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes at top of page]

ut plurimum et si fiat a sanguine apparet rubedo maxillarum et faciei et oculorum repletio venarum per ... cum apparet venarum grossities in collo et quando apparet siccitas ... et plumbea ... propter frigus coagulationem et mortificationem coloris. Sed si fuerit a flegmate apparet mollificatio corporis et albedo vel citrinitas coloris et multa ... et sputi ... ut ... Sunt praeterea ... passiones capitis ut multiplices adeo ut quidam ... ceteras ... sunt subeth stupor congelatio somnium longum litargia epilepsia appoplexia paralisis obdormitatio spasmus sincopis et suffocatio matricis quarum ... oculis qui sic se ... dispositionem ... talis requirat ... aut ... ut potest colligere ... auctoribus potissime aliquam ... conveniunt cum ... privant sensum et motum. Differunt ab alio quia quaedam sunt privativa sensus et motus in corpore toto velud appoplexia litargia subeth sincopis suffocatio matricis epilencia stupor congelatio. Quaedam non in toto corpore velud paralisis spasmus obdormitatio. Item quaedam sunt morbi ut litargia epilepsia paralisis appoplexia quaedam accidentia ut obdormitatio sincopis suffocatio ... quaedam ... quae ... et subeth sine litargia et subeth cum litargia. Item quaedam durant brevi ut subeth epilencia appoplexia quaedam ut plurimum ad ... ut paralisis. Item quaedam sunt ut plurimum a causa frigida velud congelatio stupor quaedam a causa antecedente ... ut litargia suffocatio matricis epilencia appoplexia quaedam utroque modo ut subeth paralisis sincopis. Item quaedam sunt ... ut litargia epilencia quaedam non ... ut somnium longum quae ... apparebunt si notificatione ... descripserimus. Subeth sive somnium profundum est cum quo ... ad ... capitis et somnium ... in subeth quae tandem fit dormitio adeo profunde et oculis

clausis ut nullo modo aperire eos valeat nisi ... et ... apit et illico claudit. Sed si ... quidquid audit non oculos aperit ... passio quandoque a causa antecedente et quandoque a causa primitiva ... contingit ut sumptione opii et quandoque fit sine febre et tunc est morbus quandoque cum febre et tunc est accidens ... et litargia ... accidit. Stupor ... et subeth vigilativa ... quam subeth ... quia ipse ... est adeo profundus ... tanta sicut in subeth et quandoque fit a causa ... a causa ... velud frigitate aeris ut ... ut percussione super caput. Stupor ... sunt ... et ... et tunc ... est quaedam dormitatio quae ... dicitur. Congelatio non ... cum qua ... oculis apertis ut si fuit subito ... alicuius ... passione ... sub eodem ... et fit ut plurimum a causa primitiva ... frigitate aeris vehementi ... capite quandoque ... fit a causa ... Somnium aut longum est ... qualis ... et ... sicut ... fatigatus ... Litargia non ... cum quo ... frigidum in cerebro ... continua ... et dolor capitis ... cum ... Deinde ad ... appareat ... litargia ... subeth ... Epilencia non ... cum quo ... cadit ... spasmum ... et anhelat cum angustia ... Appoplexia non ... cum qua ... mollificatio ... toto corpore sine sensu et motu ... anhelitu fortissimo ... non potest ... ad ... membra ... nisi fortissime ad pulmonem ...

51

[illegible marginal notes]

[illegible marginal notes at bottom of page]

[illegible]

cerebrum vita sine anhelitu subsistere non
possit tempore longo. Unde et quando vene
pulmonis opilantur quod fit sine
anhelitu animal et forte sine pulsu
arteriarum peripleumonia et si vene
non audit cordis et advenerit passio
ne adeo velociter sicut epilepsia neque a
dolore purgetur sicut subeth sed mediocrem
respirationem ita ut parum penetrat
cum adiectione quia quasi claudit
et mugit sicut bos et tunc tardius sicut mor-
tuus et non sentit cum fiunt sed
fumus capiti sed humidum et repletum sicut
spongia vel alia similia sicut asserit
et est sine sicut plenum et cum tendit
cum rigore per duritiem et pruritum et seda-
tur et inflatur venarum colli et
tenebrositas visus et timor in toto
corpore et sudor deinde corporis et
gravitas et pigritia et urina cum
fuit grossa plena residuis vel arene
lactea vel paleas. Item et sequi-
tur spumositas. Unde quidem cum ad premisse
super capud fluit et asserit aer cu-
tis et supernae apoplexie et accidit ap-
poplexia ut plurimum senibus et habitu
et crassis prematuris vel dictum paralisis
et dicitur cum quis patitur et
motum de aliquo dictarum membrorum sicut
brachio crure vel lingua ad mol-
lificationem illius membri vel in medie-
tate corporis scilicet in toto latere dextro
vel in toto latere sinistro vel in toto
corpore a collo deorsum ita ut capud
et partes eius sint sana non sic tantum
cum tactu sensu et motu ad mol-
lificationem membrorum ut ideo fiat
apoplecticus vel subethicus et tunc
membrorum et ... quod de paralisi
non contingit tunc sit passio humorum
et membrorum. Stupor. Obdormi-
tio non sit stupor sine fortitudine
et in aliquo membrorum particulariter
per accidentalem obturationem et motum
laborum sicut malum sicut opilatio
nervis defluentibus humoris flegmatici et
melancolici. Spasmus vero dicitur con-
tractio membri lacerti sicut fit de plenitu-

ut in turpe plectabat sine de dam-
tate ut in cane ethico et fit cum
tris assumptis sine fit exsiccatio ut in
punctura nervi quod sit talis contractio fiunt
corpus flexibilitatis ita ut membrum fiat
tensum et dicitur tetanus vel dean-
tergiamos. Catoche dicitur ad quem cadit sen-
sus et motus subito cum
simulante fit calor sanguinis secundum passio-
nem. Corruptive spiritus plurimum
ut potest per laborem vel balneum vel
propter ipsorum coagulationem ex primo fri-
gido fumis carnium ut in fantasia et su-
pore vel ex meditatione sicut fuit ante
calida et venenosa cum aperitur corde ut
de supreme carcere vel calefactione et est
semper sine febre quando est de peccato fit causa
quasi in ... utero ... debilitas
cerebri et sic dicitur simpatica. Suffocatio
matricis dicitur quod matrix non potest ex-
pellere superfluitates suas de eius propter
opilationem quia fit constrictio ut ex-
pellat eas sursum quia fiunt infra
hoc illa quando accidunt ad hoc ipsis
pervenit ad eos stomacho et ideo comprimit
diafragma et impeditur anhelitus et
fumus venenosus ad cor et tunc ducunt
capiti et ad cerebrum et auferunt
sensum et motum quod tunc mulier subito
cadit super terram sed non deficit
ei intus sicut et fit cum tortura membro-
rum ut in epilepsia sed non fit spuma cum eis
sed in illa et quasi suffocatur cum subito
et quasi resuscitatur post desperationem nec
accidit hec passio nisi propter retentionem
spermatis aut menstruorum et non in habitu-
dinis crassis quasi aut sicut angustie
et quasi non sentitur cum pulsus nec
anhelitus clarus. Cathalensis. Ca-
sus apoplexie fit absque sensu et
motu non requiritur de cum cum in ut
consideratur dispositio faciei et oculorum et
anhelitus et hic unius eorum corporis
que in repletionem fiunt tunc hec humida
calidus de ira et per quod quando sine est
de eo fiat primum flegma salsum de eius
cephalica duritiebus vel in tractatu bron-
chii et tunc de sine orthomia quando

[illegible lower-margin annotations]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Virginum [illegible] Abrotanum Serap 27 [illegible] [illegible] dyasatirion [illegible] diacurcuma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Alkakengi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pl 23 [illegible] 6 [illegible] [illegible] [illegible] bleta pl 20 Serapion pl 23 32 [illegible] castoreo [illegible] pl 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pl 2a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gilla [illegible] [illegible] Theodoricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 9 [illegible] Theodoricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theodoricus [illegible] [illegible] [illegible] Serap 8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 23 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Stranguria [illegible] Abrotanum Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] Gilla [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 8 [illegible] [illegible] Serap [illegible] [illegible] [illegible] Serap [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 28 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theodoricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 8 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pl 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] pl 2a [illegible] [illegible] pl 28 [illegible] [illegible] [illegible] Serap [illegible] [illegible] [illegible] pl 2a [illegible] Serap [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible] pl 2a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Abrotanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pl 2a [illegible] [illegible] Serap [illegible] pl 28 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theodoricus [illegible] [illegible] [illegible] Gilla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Serap 27 [illegible] [illegible] [illegible]

52

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] contra paralis[im] [illegible] Tertia [illegible]

[illegible]

De oppressione [illegible]

[illegible]

Pilule [illegible]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

vnde forti

posse fiunt consistente/ vtus eius enim actu medica est considerata maxime cum vtus sit principalissimum membrum ut dicit io. de concilio sanitatis/ postea fiat scarificatio in cruribus et ventosatio et omnis conatus opposite ad inferiora tunc namque quando medicus ut cardiaca sub[illegible] co fleubotomie vene recte in fronte. vel venarum nigrarum grossiorum que sunt sub lingua vel venarum guideg in collo quam prohibitis suffocationem/ postea fiat clistere acutum secundum consilium quod esset tollo quidem agens continuit. scilicet vrtice an. ℥ ß. melliloti. furfuris blete an. m. i. pistentur et buliantur in aqua et de illa accipiatur lb. j. et mell. ℥ iiij. olei communis ℥ iij salis ℥ ß misceatur et tepidum iniciatur et retineatur/ sic clistere dat sensum/ sentire capit paciens vel movetur/ fiat postea ligaciones cum moras fortes et fricaciones plantarum pedum et manuum aspere cum aceto et sale. Et ad sentire magis recipit ponatur in ore eius ℥ j. vel ℥ ij. electuarii anacardini quod sic fit. ℞ anacardi. Io. mesue scribit cum aceto et panno tegatur paciens omnino quin calefiet et sudare faciet et fortius ferendiunt vel totum mane replebit/ ℞ piretri nigelle costi piperis longi piperis nigri acori an. ℥ x. pirre mastice aspe ase aristolochie bacarum lauri castorei tapsie simul gentiane an. ℥ v. mellis anacardini ℥ v. unguentum istorum pulverisatur et conficiatur cum melle despumato. e neque confert apoplexie palisi tintine spasmus de replecione et vlicer cum morbo frigido/ Et vel aut anacardinum sic fit/ tere anacardos et pone eos in aceto et dimitte sic diebus iiij or. postea coque eos lento igne donec aceti 3a pars fuerit consumpta. tunc tolle anacardi et pone fere in nouo loco a. et aceto pone tunc mell. et coque sicut usque ad spissitudinem et hic est mel anacardinum/ vel si prosit allexandrini ℥ ij. vel tiriace veteris ℥ j. vel secundum cum aqua fit aliquid cum sibilis/ et fac ut masticet et deglutiat post illius per tria tempora et aqua nequaquam bibat vinum ℞ ydromel quod ℞ aque ℥ iij mell. ℥ iij. buliant aliquantulum simul

[illegible]

et coleatur/ dieta sit tenuis cibis pane cum sumptibus gravatis ut sunt olera lentes agresta/ ubi vtatur carnibus vel navibus carnem/ Si non fiat sit in ea fiat statim apud clistere acutum acrius quod ℞ agala cum loquida elli. al centaurie mioris an. ℥ ß melliloti blete furfuris poli an. m. i. pistentur et buliantur in aqua calentium et de colatura illa accipiatur lb. j. et misceatur cum ℥ iiij mell. et ℥ iij olei ℥ ß salis/ et dicatur sic tunc ad ignem et buliat et calefiat et tepidum inicia et retineatur sic tunc donec ad sensum redierit et loquatur/ Sed si post hoc non reuertatur neque loquatur neque moveatur neque sentit signum est mortis/ fiant fricaciones postea cum siccula in pedibus et cruribus cum sale et aceto vehementer/ ungatur caput cum oleo nardino calido in quo dissoluta sint eufurbium et castoreum/ fiat gargarisma cum oximelle squillitico et aqua decoctionis ysopi ysmbs(?) furfuris et rute/ Item fiat sternutacio cum eufurbio vel pipere vel ello al./ et ad loqui capit ponatur in ore eius ℥ j. ß electuarii anacardini dicti vel tiriace veteris mellis superdictum. Sed aut circus fuit et obtinendo que plures meue purgetur sepius cum pillulis cochiis(?) fiat. Et digitatur vinum cum crepy seguance(?) viabus aliquantulum/ frequentibus cum aliquibus medicinis dictis/ cap.o de cephalea/ vel que dicuntur cap.o de paralisi/ vtatur cibis carnibus edorum et pullorum et bibat ydromel vinum mellitum in debili tunc bibat vinum al. debile limphatum/ Item si ne necessaria fiat cauteria diu in sincipite vel cauterium quod consuetur ubi terminatur medius digitus quando paciens manus medius ponatur super radicem nasi/ et aliud occipicio abrasis prius capillis quae dicitur plibus diebus apta/ Si non nocet pilorum exitus post ad intelligendum redierit ignitur sanguisugas et ponatur supra superficiem capitis ita quod capilli vrantur et calefiat virtus quae ut ait Auicenna puti debeant vel possunt in capite et confortatur caput et nervus et confertur apoplexie vel capite vero atque calefacta cum panno calido supponatur/ exemplum imlufficiatur(?) de lingua achi cales frequenter/ ista namque remedia sunt ulterius sentitudinis in oppositis et certitudo pacientis/ Epilencia

[illegible]

[illegible]

Cause operantes que vocantur ad appo-
plexiam sunt [illegible] acti [illegible] superfluitatis
negligentes [illegible] tunc cum ligantur. Igi-
tur primo [illegible] fortis ut dolor vigilias
inducat et [illegible] deducit et fricant
plantas manuum et pedum vehementer
cum aceto et sale et [illegible] pulvis cali-
dus vel piperis naribus et conquassatur cor-
pus si fiet [illegible] comparatur ipsum radere
caput [illegible] fiat et fiunt predicta
[illegible] que sunt ruptiva super
caput [illegible] confectis cum [illegible]
[illegible] vel cum fructu vel apponuntur
sanguisuge [illegible] et post quam [illegible]
[illegible] fiunt [illegible] evacuando
et digerendo [illegible] sunt [illegible]
et propria [illegible] apoplexia capitis
confortando et spiritus gignendo. Sunt
etiam [illegible] possunt
possunt uti medicinis [illegible]. Evacuatio
autem optima fit cum pillulis [illegible]
post [illegible] epilepsia vel cum pill-
ulis [illegible] [Cinnon] fit appo-
plexia maxime [illegible] qui nimium vinum
bibunt et caput sepe lavant cum aqua
et ipse in loco frigido humido et qui frequenter
sudant [illegible] caput [illegible]
et si caput sit valde debile [illegible]
[illegible] digestio [illegible]
[illegible] et ibi [illegible]
[illegible] et motu [illegible]
[illegible] opilat. Item [illegible] apoplexia [illegible] fiat
evacuatio [illegible] cum pillulis et [illegible]
[illegible] evacuat [illegible]

[Prognosticatio] apoplexia [illegible]
[illegible] minor non [illegible]
[illegible] Ypocras 2a particula
[illegible] apoplexiam fortem [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]. Item si [illegible] non potest [illegible]
[illegible]
[illegible]. Item apoplexia maior
[illegible] die [illegible] ad [illegible] die
vel in paralisim [illegible] debilior
[illegible] Item [illegible] apoplexia [illegible]
[illegible] dies ut dicit [illegible] quia vita non
potest [illegible] sine anhelitu et
sine [illegible] et motu et [illegible] est
sine pulsu perceptibili [illegible]
[illegible] ad plus [illegible] tempus

aliquem [illegible] et [illegible]. Item si ap-
poplexia supervenit ebrioso fortis
et subito morietur. Ypocras 2a particula
aphorismorum. Si inebriatus aliquis repente
sine voce fiat spasmo [illegible] mo-
ritur [illegible] accepit aut non
ad horam veniens [illegible] quando [illegible]
[illegible] fuit. Item apoplexia est
maxime [illegible] alunde
[illegible] tunc calor [illegible]
[illegible] Ypocras 6ta particula aphorismorum a-
poplexia maxime fiunt etatibus [illegible] a-
nnis usque ad 60. Item taciturnitas
subito superveniens fit apoplexia
vel [illegible] quando fit [illegible] im-
potentia loquendi et [illegible] sensus
et motus [illegible] fit [illegible]
[illegible] tacendi et [illegible] Ypocras
[illegible] particula si lingua [illegible] re-
pente fiunt aut [illegible]
[illegible] fiet [illegible]
[illegible] particula [illegible] minor apoplexia usque
ad dies [illegible] ad plus aut [illegible]
ad mortem aut [illegible] aut
ad paralisim [illegible] debiliorem [illegible]
[illegible] Ypocras [illegible] particula aphorismorum [illegible]
[illegible] dolores repente fiunt [illegible] capite
[illegible] sunt [illegible] septem
diebus [illegible] si non [illegible] accipiunt
[illegible] fit [illegible] apoplexie
[illegible]. Item Ypocras [illegible] particula [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible]. Item apoplexia [illegible]
[illegible] Ypocras [illegible] particula
aphorismorum [illegible] ad [illegible]

I[n]venibus e[x] passa [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] que [illegible] et
[illegible] ipsum [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] et fortasse [illegible] opila-
tiones et [illegible] occultat
ipsum subito [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible]
apud [illegible] nervos [illegible]
[illegible] vel [illegible] membris [illegible]
[illegible] sufficiendo [illegible]

[Metheadus] fit [illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] oculorum [illegible]
et [illegible] multiplicatio [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] grossi et pulsus [illegible]
et [illegible]

[illegible]

De [illegible]

[illegible]

54

[illegible]

[illegible marginal annotations]

nario mouet aut apoplexiam a epilepsiam a spasmum a paralisi a morte subitanea et repentina si in ista veniat in vigilijs tunc datum est ... excitationis sudoris frigido et fit ad timorem cordis pessimum est

sine cum mania. Et causa eius est ut primo fiat flaua cephalee demum ventositas eius assidua cum constrictione et pulsatione tibi et dissuetudo vini vel potabilibus lentibus ordea avena oleribus et ... congruente aceto et agresta vel vino berberis bibat aquam. Fit etiam quies ex dormitione flatus in toto corpore et ... in capite et cum digiti ... Et signa eius sunt tarditas et pigritia et obtusio sensuum et intellectus spiritus et instillatio mollificatio corporis totius et ... et colorum flaccidus et vrina grossa ... pulsus mollis latus vndosus. Et cura eius est epi. ... Et

Emprosthotonos fit in membris ... ex qua fit epilepsia ut dicunt quidam ... tes et signa eius sunt mania cum ... correlatione in ... et ... fit quies ... in cerebro ... aliquo alio viscere. quies ... corporis ... sit ... est de epilepsia ... catalempsia et analempsia et signa distinctiua sunt signa illic posita. Et causa eius est cura epilepsie ibidem ... singulis passionibus cum membris ... aliud sit quod epilepsia ... sine ... differentia ... solo ... epilepsia ... vigilans sed membris ... et ... comprimit ... Confortetur cum ... et cordis ... cum dyamuscum et dyantheos cum musco ... vel ... mixtis vel cum ... de peonia posito ... de epilepsia vel cum ... et plus ... et ... dulce ... cum aliquo commixto. Cominuit ... purgationibus ... in ebdomada qualibet ... vetis ... cum ... aque decoctionis peonie quam confert ...

Canon ... putat ... fore passionem cordialem ex angina ... acute quae applicat ... et cautia ... et ... cadit error ... et in epilepsia ... apoplexia ... sunt passiones ... quae fiunt ... ex ... et cautia ... in ... morbo ... semper applicantur remedia locali ... primo ... sed et ... manifestatio ... put

... probat ... 2° ... qui illud ... de acute asserebat ... eius ... in debilitate ... vis ... fit in corpore

Emprosthotonos ... membris si sepe contingit est ... eius ... apoplexie ... et manie ... fit a ... appoplexia si a flatu ... epilepsia si ... Item membris sepe contingentes ... asuenit spasmus ... replectione vel paralisis et ... sufficit ... sic post ... sudore frigido et si cum timore cordis vel spasmo vel ... mortale. Inque ... de paralisi ... tremor ... et quies ... paralisis ... spasmum thetanum ... tortura ... stupor et tremor ... debilitas ... vel alteratio et ... capitis et cordis et ... sine ... tactus corporis ... Capitulum primum de paralisi

Paralisis est mollificatio ... mobilium vel membrorum ... cuiusque parte corporis ... quam ... vel motum vel utroque ... parte ... mollificatio ... ut lingua et caput ... fit quies ... et ... sit ab apostemate opilante ... ... membri quibus ... et mollificatur vel fit ab ... grosso ... opilante ... et ... sit ... vel ... sed ... quia ... et ... et scindendo.

Signa eius ... fit ab apostemate ... et ... dolor ... in dorso et ... Signa eius ... fit ... albedo colore ... et ... corporis ... Sed ... cum subtilitate ... et ... cum ... loquela ... Signa eius ... fit ... difficultas ... cum ... mollificatio membrorum. Signa eius ... fit ex lesione ... correlatione ... Causa ... paralisim ... accidit ... tremor et stupor ... membrorum ... in eis ... ut

... a ... similitudine ... a ... ante ...

[illegible marginal annotations]

[illegible]

sit lactua vel [illegible] ab [illegible] calidi [illegible] ab [illegible]
unde sit quod paciens tinctu rubicundi
quia tunc epar et renes sunt debilitata
[illegible] non sunt quare [illegible] lau-
dabile [illegible] ab aquositate
urinali quae remanet una cum filo me-
lancolie [illegible] quemadmodum [illegible] debilitate
epatis et quod in ydropisi [illegible]
et [illegible] 3° cum tamen putre-

Metha

dus [illegible] quae fit [illegible] quali-
[illegible] et [illegible] maxime [illegible] et prim-
[illegible] digestione [illegible] sicut [illegible]
[illegible] qui dicitur tamen de debilitate vir-
tutis [illegible] cum pillulis [illegible] vel [illegible]
[illegible] semel [illegible] diminuto sive [illegible]
a ʒ i usque a ʒ ii cum septimana semel
vel cum pillulis de euforbio [illegible] que
sunt optime ad educendum [illegible] quod de-
scendit ad iuncturas quae [illegible]
[illegible] podagre spasmo tortura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sepum
[illegible] ʒ iii aloes [illegible] fiat pillule cum [illegible]
[illegible] [illegible] a ʒ [illegible] usque ad ʒ i
[illegible] sive [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] viribus restitutis post [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] fit [illegible]
[illegible] ʒ i piperis [illegible] euforbii [illegible] ʒ ii
castorii ʒ ii [illegible] [illegible]
et [illegible] cum [illegible] [illegible] de spica vel
[illegible] vel lauino vel cum balsamo [illegible]
melius [illegible] ita dicto [illegible] dicendo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] ʒ [illegible]
[illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible] vel
[illegible] vel theodoricon [illegible]
vel [illegible] vel metridati vel aurea alias
[illegible] et melius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 33 [illegible] ut dicit [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per [illegible] lactes [illegible] cum
[illegible] quapropter si [illegible] efficiat [illegible]
[illegible] ad [illegible] fiat medicina si
fuit acuta penetrativa [illegible] si [illegible]
recipit [illegible] abstineat quando per
dies aliquos ab omni medicina [illegible]
[illegible] confortet et [illegible] [illegible]
[illegible] quae dicitur et [illegible] iterum redeat
ad usum medicinarum [illegible] hic
paciens bibat vinum usque ad dies [illegible]
aut amplius [illegible] sit in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post
dies [illegible] [illegible] bibe vinum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et castoreum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] in confortando [illegible] [illegible]
quemadmodum [illegible] vinum et acetum [illegible]
[illegible] debilitat [illegible] cum sua
penetratione subtili primas angustias [illegible]
quae dicuntur [illegible] hic paciens [illegible]
pullos et [illegible] [illegible] cum [illegible] vel petrosilino
[illegible] et assis [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] cum melle [illegible] forma [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] qui [illegible] piperis
ʒ ii 33 [illegible] [illegible] piperis longi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum ʒ i [illegible]
[illegible] subtilissime et [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod dicitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quapropter
[illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fiat super [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palis
[illegible] [illegible] vel [illegible] ut [illegible]
[illegible] fiat [illegible] [illegible] deinde
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adipis anatis et [illegible]
oleo [illegible] vel de spica quod sufficiat ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et bulliat in [illegible] et [illegible] [illegible]
Deinde [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] super [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] debilia mollificat et repellit
et dolorem mitigat [illegible] lactes et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] cum oleo [illegible] vel de castoreo vel
de spica vel cum oleo [illegible] [illegible] ʒ i [illegible]
[illegible] fit ut [illegible]

Empima

[illegible] [illegible] ʒ i [illegible]
[illegible] cum vino [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] vel ter [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] super
[illegible] et lactes [illegible] et ʒ i a-
[illegible] [illegible] cum de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] paciens [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] calidus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] cum sua
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palis
[illegible] [illegible] ut hic [illegible] [illegible] [illegible]

euforbii ʒ i castorei ʒ ii dicta

[illegible]

[illegible] paralisis [illegible] capite [illegible]
[illegible] obtinuerit caput [illegible] apoplexia [illegible] paralisis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pariter [illegible] apparent [illegible]
[illegible] debiles [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] apparent [illegible]
[illegible]
[illegible] paralisis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] paralisis [illegible]
[illegible]
[illegible] paralisis [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

30

nucha continent, et humor conclusus digeratur
cum sit calor acuit velud sit oximel-
contra compulsus et ipse cum potest cum aqua
calida in qua cocta sit sticados, peonia,
ysopus, pulegium montanum, ...
et cubebe que virtute sua deserunt ad corpus
et nervos. Remedium tum ab usu sirupi flui
oximellis quia magis desiccat et consumit
humores et ipse si sit valde acetosum misce-
atur aceto et augmentetur mel et ...
Quod non caveat ut humor humidus purgetur
cum medicinis fortibus acutis velud sunt
pillule de quibus agaricus et coloquintida po-
nuntur. Tamen non requiritur vomitus frequens
... similiter et ...
... de apoplexia ... ...
... Cito non ...
... calidi ... vehementer in cibis et
potibus ... et vigiliis
et siti et labore. Cito non ...
frequens cum pipere vel ... Decepto ac
... vel
balneo ... cum sale et ... In
... paralisis que fit ... et ...
... membrorum cum
adipe ... vel vulpino vel ...
talis. Accipiatur vulpes et bene ...
et bulliat ... cum ...
... aut bene cum oleo et aqua bul-
liat donec ... ab ossibus ...
et ... aqua et oleo fiat ablucio vel
balneum in ... et est vehementer ...
... passione arthetica et ipse ...
declinatione. Item ad palisim que fit ab
humore ... unguento et ipse
... vulpe ...
visceribus et ... cum ossibus et ...
... Item pone in ...
istis ... castorio ...
ponatur ... cum ...
de ansere ... igne et colligitur
... et medulla ossium leporis vel
... que sufficiat ... unguento
collum et spina tota ... capite et
... vel aqua ... vel
... palme ...
... pulegii
... vaporem ...
... balneum. Illud enim ...
... confortat et ...
... de capite vel ...

[illegible]

... et ... si ungatur
cum ipso ...
... et collum cum spina tota. Item et
aqua vite ... artificialiter ...
et ... sit ...
... et ... apud ...
... et ...
... de passione arthetica.
... valet ... palisis ...
...
... cum ... pipere ...
... et ... et
... et ...
ut fiat caput ...
cum ... et castoreo ...
...
... cum oximelle ... vel
cum aqua de ... vel ...
vel ... et ... Et ... negligens
... caput ...
et ungatur ...
...
ut ... ab ipso ...
... palati et ...
... et ipse apud ...
... ad ... palisis ...
... **Canon** ...
... palisis ...
... male ...
...
... assignantes ...
... assignat
frigiditate vel humiditate ...
... de ...
... et ...
... vel ...
... est ...
... passiones ipse male ...
... et ...
... frigi-
ditate ...
... medulle calidum ...
utile et ...
... diffinitione palisis ponunt ...
... et ...
... ut ... methodorum ...
... quia passio que fit subito
... ut ... de ... et
... paralisis aut fit subito ...
... ubi ...
... paralisis ...
... quia paralisis
fit ab opilatione ... aut ... fit
opilatio ab humiditate ...

[illegible]

ita fit apoplexia et ex ista ratione contingit eis confundi aut videtur quod palisim esse de genere male complexionis sicut patet intelligenti. Dico quia vel raro vel semper apparet locus pars si nocumentum fit est corporis. Unde quando locus de genere dicitur. Alio non modo contingit et fit est verum quia patet sicut apparet contingit eiusdem motus atque lacertos quemadmodum accidit in corporibus conspecte et ita palisis fit ex vero non subito. Item non modo effectualiter quia ad palisim aliquam membri aliter cum compositione et in materia apparet diminutio motione. Nunc cypilacionis quod semper contingit et ipse non fuit maligna bene eius anticipata. **Prognosticatio.** Cum palisis dubia est ex quatuor contingit. Item si palisis contingit ex causa vel percussione vel vulnere et confunditur nervus ad motus eius et post cicatrizationem aliquis motus et completum remansit palisis unius ... quia corpore ... ad unius. Item si palisis fuit causa vel percussione et non ... aut ... aut aliquod membrum et post illud remansit eius ... de spasmo ... tunc non est ... ut dicatur. Palisis in diminutionibus. Item si minuatur et non ... de spasmo ... eius est ... et ipse de ... non ... attritus ... Item ... febre ... apparet ... palisim ... item ... partem ... palisis aut tremor ... spasmus ... Item tremor ... palisis ... Item ... cum ipse motus ... sive ... aqua ... contingit aut ... Item palisis ... et spasmus atque passiones ... et motus ... nisi ... anhelitum ... Item si palisis venit ex dislocatione membri aut ex nimia motus ... aut ex ... nervi ... Item si membra paralitica motus et color ... valde malum est ... motus ... est ... tunc ...

quemadmodum et in spasmo de repletione. Item si palisis fiat a rumore spondilium a spatula ... et mortiferum ... impeditur ... in dicitur et anhelitus etc. **Capitulum 2m de spasmo tetano et aliis.**

Spasmus est egritudo nervosa qua nervi et lacerti ad suum principium et in obedientia sunt in dilatatione vel constrictione ... Et si fiat in lacertis ... membri ... et tunc ... spasmus si non in lacertis ... membra ... et ... dolore et ... tetanum et ... quod tetanum est ... spasmo ... lacerti ... in spasmo ... et ... dolorem quia ... magnum ... ad ... ad mortem ... spasmum vel ... ad ... vel non ... fit de repletione vel de inanitione ... ad ... vel fit ad dolorem ... contingit ... sine dolore ... sine ... aqua. ... sine ... Signa spasmi de repletione sunt ... vel plenitudo ... quia fit subito ... ad ... nisi ... subito et ... calidita ... et pulsus et latus ... et facies et oculi ... plus debito et ... spasmi ... Item ... et ... ad ... et ... Signa spasmi de ... quia ... et ... aut ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fo vomitu continuo perdurante, fo-
fluxu ventris assiduo et sanguinis
tu uenas efficiunt laxare et fluxu
sanguis nam ingressi superflua supplu-
ente et crescente pigra sanguis fluxu
et prodere plurimo fit 2 ad [illegible] et
omnia [illegible] indigestive est
[illegible] fit et se datis assiduis et
et [illegible] apparet quod caliditas adiuvat
et repletur et [illegible] [illegible]
substantie et influctus membrorum
et dierum et labore et [illegible] et
ac calio et quod fit gradati non subito
signa eius quia assit aquosi
[illegible] ut adulorem sed antequam
[illegible] quas dilatare [illegible]
principales et sinus quod spasmus [illegible]
et [illegible] fit [illegible] viras nol-
tenantur punctura et dolore [illegible]
[illegible] et indiciatur membro et
[illegible] fiunt [illegible] membro et fo-
[illegible] ut pungitur a [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vetusti est
cito [illegible] quia [illegible]
corpi [illegible] epilepsia et spasmo
de [illegible] et tunc [illegible] signorum
[illegible] mortem ut salute [illegible]

Tethanus Cura spasmi de re-
pletione duo est quedam [illegible]
[illegible] que autem calido [illegible]
quae fiat cum appositione [illegible]
dere aut frica ut flata quae fiet
[illegible] cum appositione flata similiter
et cum paliis [illegible] aut
[illegible] ut panes [illegible]
in aqua calida [illegible] usque ad [illegible]
ut in tunc calido aut [illegible] cale-
facto pigmenti [illegible] alium [illegible]
[illegible] aut aquis [illegible] et intro-
ducatur [illegible] ut dicit [illegible] capitula
[illegible] spasmus et tetanus [illegible]
supervenientes [illegible] consuetudine et [illegible]
apud medici declinatum [illegible] pre-
cesserit [illegible] et digerens plu-
rimi [illegible] ne [illegible]
[illegible] supervenientes colligit [illegible]
et membra magis [illegible] intro-
ducat aut [illegible] dando 3 [illegible]
de anacardis [illegible] de [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]

dando ad quantitatem avellane [illegible] et
[illegible] quam [illegible] duplo
corpus similiter [illegible] vehementer
[illegible] [illegible] ut [illegible]
et si [illegible] apud intende [illegible] ut
[illegible] spasmus de [illegible]
[illegible] [illegible] reddatur
[illegible] utrum [illegible] calido [illegible]
[illegible] et [illegible] bibat
[illegible] ut vinum vetus [illegible]
[illegible] lope [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] adigue ut ad [illegible]
calida [illegible] spasmus
iste replecionalis fiat [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] et panis [illegible] et fiat
[illegible] vetos [illegible]
[illegible] ventus bibat vinum
[illegible] quartis [illegible] aqua
[illegible] [illegible]
[illegible] utrum [illegible] tali [illegible]
[illegible] piperis [illegible] longi [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] utrum [illegible]
[illegible] piperum
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] spasmo [illegible]
[illegible] et [illegible] ad oleo
[illegible] et oleo de [illegible]
calidis [illegible] fuit calidi [illegible]
[illegible] vehementer
Cura spasmi de [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad balneo [illegible]
ut [illegible] que [illegible] fuit
[illegible] malum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] fiat [illegible]
et [illegible] a balneo [illegible]
tu [illegible] ad oleo fiat ut oleo [illegible]
[illegible] adipe anatis [illegible] et galline
et [illegible] balneo [illegible]
quod [illegible] quia plures [illegible]
aut in balneo [illegible] membrum
[illegible] ut [illegible] sine [illegible]
[illegible] et post [illegible] a balneo bibat
lac dulce [illegible] ut [illegible]
panis [illegible] Deinde post [illegible] lac
[illegible] utrum [illegible]
et [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ocio et quiete

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

similis loci emolliunt, conferunt per balneum de aqua dulci in qua coctum sit cum hoc tinctura et capita et pedes edorum et agnorum et ancti pinguedo et [illegible] sint humectativa et conferunt vehementer ut dicit ... in puti ... de ptisi et ... de ma[illegible] et iterum alio ... de [illegible] ... et si deus voluit quod si est cum [illegible] de spi[illegible] ... humectati[illegible] ... in frigiditate et confortatione alterius ... ut ... laparudil et ... sint ... cum ... et si fuerit ... vel ... dicit plures ... Cura spasmi qui fit a siccitate ut ponatur eius in aqua dulci calida ... calidos actu et ... et ... cum aliis calidis predictis ... Cura spasmi qui fit ad locum propter punctionem vel vulnerationem ... apponere ... mitigatur super locum vulneratum et dolor ... et ... calido vel ... vel ... de ... et ... super locum actu calidum et ... aque ... in ... cum ... et ... cum aliis ... et ... olei et ... super ... calidis sit ... vel ... in ...

Curacio [illegible] spasmi replecionalis ... ablucione aque ... et ... vomitus ... vel in ... vel ...

Canon ... spasmum de replecione ... spasmum ... et ...

Pronosticum de spasmo. Spasmus de replecione ... de ... ex ... spasmus ... de ... febris ... spasmus ... febre ... de replecione ... spasmus ... de ...

... spasmum de inanicione ut forte ... et humido radicali ... in ... spasmum ... dolor ... spasmus ... qui sit a siccitate ... et ... Item dicit ypo[crates] ... afforismorum ... spasmum et ... et ... febris ... calidum et ... spasmus de inanicione ... et ... quod ... et ... calidum ... spasmus ... vel ... spasmus ... et ... spasmus de inanicione ... de spasmo ... spasmus ... et ... vel ...

Pronosticum spasmus de inanicione ... est ... quia ... et humido ... ypo[crates] ... afforismorum ... spasmus ... mortale et ... singultus ... Item spasmus ... frequenter ... quam adulti et ... debiles ... fortes ... dicit ... de ... spasmum ... ypo[crates] ... de spasmo. Item ... spasmus aut ... mortale ... et ... ypo[crates] ... afforismorum ... spasmus ... mortale ... spasmus ... Item dicit ypo[crates] ... afforismorum ... in spasmo ... spasmus ... mortale ... Item ... cum dolore ...

... de ... spasmus ... de ... spasmo ... spasmus ... pessimus ...

[illegible marginal annotations]

32

et si euidit uerio in sui g[ra]d[u] dicit euadit ... uel leuiter incedia ... q[uod] si ult[ra] g[ra]d[u] dici[tur] egritudo p[er]seuerauit uerio est mortalis ut plurimum si dolor remanet sit in sua fortitudine ... debilitas est magnus morbus ... diu collateralis ... pone assiu[m] ... p[ar]ticula qui apprehendunt ... actio ... dices ... si non hos effugerit salu[s] fuit si si dolor minuer[e]tur p[ost] g[ra]d[um] die ... et sic ... assumi ... q[uod] ... sibi ... dicit ... ipso dicat q[uod] p[ost] g[ra]d[um] die saluti sunt ... et ... medicam[en]to

Cap[itulum] 3[m] de tortura oris

Tortura est declinatio oris et labiorum ad dextram uel sinistram cum impotentia claudendi alterum oculorum et cum ex sufflatione ... uno tantum ... ut sufflet. Fit duobus modis scilicet de repletione et de inanitione. De repletione quidem ... humorum et ... flat super ea et non est species mollificatiua. De inanitione ... humorum et est species spasmi. Signa eius que de repletione sunt pigritia in motu ... salive et sputi ... et q[uod] ... ex ... partes lenitatis ... et pell[is] frontis in parte gibbosa ... sed ... et sufflat ... Et de eius que de inanitione sunt ... uitia et ... cum ... parte ... sputi et salive et ... quemadmodum in ea que de repletione ... ut dicit Iohannitius ... Et cura ... q[uod] ... inania uel ... uel ... uel ...

Methodus. Cura tortura de repletione et cura ... paralisis ... et ... cum ... de ... ut ... et aqua ... et ... in ... ad torturam ... pillulas ... pipe[r] sinapi et ... Deinde ... masticare et ... Item ...

... et p[ro]diles ... de ... uel ... fri... sup[er] ... purgatio ... cum subtilitate et ... cum aliis ... uel ... cura ... uel ... ex ... et ... Cura tortura de inanitione ... cum medicinis ... cum aqua ... fricat[ur] ... et pedes ... et ... et ... uel ... uel ... de ... sicut ... et ... fronti ... ut ... tortura

Empericum. ... tortura ... ut ... et ... ex ... tortura ... Item ... tortura ... ut ... labium ... ut ... Item ... pip[er]is ... ℥ j ... Item ... pillulas ... de ... serapini bdellii ... ana ʒ v ... pip[er]is ... ʒ iij ... aloes ʒ xij ... fiant pillule ... ad ... Item ... et subtile ... et ... paralisis tortura ... et ... Item ... uinum ... ad ... ut ... uinum artificiale ... calamenti

60

[illegible]

... salvie, centaurie, pulegii, nepete, bacarum lauri an. ... coque in ... vel aqua ... ut possint bulliri de aqua et cum illa liniatur. Vinum etiam potest ... competit de paralisi generali et ipse ... de calida. Confert potum ut emplastrum spinam et spondiles colli et mandibula tota et frons et tympora cum aceto forti albo de quo ... ysopus, sticados, pulegium, centaurea. Decoctio ysopi ... aceto ad medietatem. Et emplastrum cum eisdem rebus imbibatur ... collo et nucha de tortura spasmodi et paralisi similiter et aures et post ... cum unguento isto et ipse paciente balneo simplici ... Recipe sinapim ... mastici an. ʒ iii. dissolvantur primo in vino vel aceto deinde ... cum oleo ... et laurino vel musteline an. ... et cere ʒ i. Fiat emplastrum ... Recipe radicis raphani ... et ... lauri et ... et ... patella ... aut ne tangat ... vehementi ... ut ... et cum aqua ... et in illa ... bulliat ... sticados, pulegium, ruta ... centaurea ... lauri et ipse ... et ... ut ... post ... calidis ... In fine ... si ... fiat ... ex ... et ... membris ... et ad ... Capitulum ...

Canon. In tortura de repletione ... quae ... aliud ... in ancone ... ipse ... aliud ad se ... igitur ... medicinas locales ... in ... vel ...

[illegible]

[illegible]

Emprostotonos. Tortura dicitur in ancone ut plurimum est signum mobile in se ... et in ... ipso ... Ut igitur ... et ... tempore ... et ... oculorum et ... et ... et spasmum ... ut ... tortura ... difficillime curatur propter ... tortura ... de repletione aut ... tortura ... ut plurimum ... tortura ... de ... est ... est motus

Capitulum xiii de tremore

Tremor ... sive raptus membrorum ... capitis ... vel pedum cum difficultate ... tremor ... est ... motus ... et ... voluntarius ... motus ... membri vel ... et ... tremor ... et ... ambe ... passiones ... tremor ... et ... sicut ... de ... et ... ut dicit G. ... et ... est ... et ... fit ... ut ... aut pedum aut brachii propter ... membri ... et ... ambe passiones ut ... vel ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sup inos membror tremulo sens et stupidos sicut cum fiet ppt potu vini frigidum vin cui appetitus sine sibe ad inos rapit quia ppt s digestio adipos pervenit sine superflue fat si no digestio fla habundac fit sicut cum ambe passiones ques fiet asiste sine ma cum frigiditus sit qualitatis operationis malicius quia et io quare p cy serapio dicit inpurib et sp frigidis e paralisis facies accidit pter cum ambe passiones coniunguntur mali morbi et debilitas nerv cui quia mutatio paraliss ul debilitate apoplexiis contingit. Signa tremoris ul stupoxis cum fiunt ex materia re ipsa. Signa eorum a causa ante pat quia sit sim apparet facies cum mossi pallida ul frigida et habe apte in collo et dulcedo saliue et ancessio laborum multiplicat(ur) sanguis sit et ebria vib grossa. Si no sit fla apparet color facia albus ul pallidus et habitudo mollis et squalida cum pegina melius et uria al spissa hyemali et ancessio gulositatis et indigestiones assidua pondus et fastidii et vir guariam fla. Signa eorum cum sit aqualite fria sine ma sit habitudo mbrici mat et cum tangit2 tremoris senti2 fry et anassio ambulationis et lucet in ag niet ac frig ppt vngis labiorum et quas pasmat ut quis intellis 2 propter a loqua2 plit et pasco pondus in supibus vehibus ppt q mortificat2 calor et sp lactorum sic accit ocultati 2 captis inter iuvenes. Signa corum cum sit apostu vini superfluo sit quia advenit bibulus et sepe cum potantibus dicitur cum iuventute lacorum et eorum in regulite sine(?) Signa tremoris causati debilite membri ulo tunc sit quia paccus dicatur quo quo quo modicitatem pote ascendendo scalas ul thenendo ul tenendo aliquid tenuit in manu et quia no pt tollere labore fortem stando ul credo quae statim tremit cum toris et anaspo cetinuo tremoris e dolor i sudo

Mecthadus Cum timeatur 2 stuporis sit a causa sumitur e ut primo tractur attla quia ppt pauci2 vngentu et empla madium sup locum demarcelar quicunt poita in cura paliss a tam et persone 2plit' i cum spasmi

[illegible]

dem confortentur inni cum alis talis supplicet ut olo mastico ul de castoreo. Cum corporis sunt meas sunt qui niro conlingit e ut primo fiat flebotomia cephalice de dextro ul medio si virtus et etas et conenerint dein purget cum pillis cochiis ul yerapigra et cantatum ip apostu ipsorum melle sensu sulep cingiber et cinamomi similis cum aqua ysopi p fricationes vngitur membra cum olis iam dictis ul cum vngento arragon marciatum agrippa valet sentim et fiunt aposse ptat et sudet in lecto. Cum corporis sunt reci flat prima e ut plurimum e cum palis sic tremor dicatur cum tuor clis est q palis dimituit ul precipitatu. Cum corporis sunt aqualite fria sine ma e cadem cum cura que de flate pt qui no e apus purgatione et abstinentia sola cum alis vngentis e de pliis balneis 2 dictis quia ubi dixerunt no apz laborare. Cum corporis sunt apostu vini superfluo e abstinentia ab illo quia dicitur macie corporis cum capit quibus et et confortet con et cibis cum ellonio plurius ul diacimo. Cum tremoris ppt debilite solet e cure a labore et coitu forti cum et vti cibis et potibus convenientibus ut est caro bona 2 vinis cum ccum dentis cum speciebus aromaticis et compositis cum butellis auri et vinum bonum clarum aptum medio ul claretum et uti speciebus 2 electuariis dictis cum de palisi et cum fricitac inos et vinctuas alias membra lacte sit cum vngento 2 alis dictis ibidem et plus dicam cum de artetica passione 2 c

Empericum dixerunt expellentes q tremorem et stupor fricatione cum humili cum ferunt lapsi de faculdas appete et spe py psiens ris ul ter feriunturus quia sit sunt ℞ stecados ℥ i ysopi ℥ i petrine ℥ i fiat trochisca cum mitilagine dragati et melle ro. Et sit v. quispiam dependit cum uncti vina deducatur in candi cum aqua decoctionis stecados et mellis.

Canon Bonus q tremor frigidus sit coetus moss pt post tiora cum anguinositi quia pt tremor pennis dictis dispendio actualiter et aliquando putauero d superficie apper ut dicit. G. de ingenio illius affirmat pc ptalis superturbantes quibus si ubi ig2 etsiccau de hu pertinet sit hic p coitura et primaria cum solecta ut dicitur ix° de ingenio sanit. Et sic usi opis umquicumque amo comprobatur ut dicit G.

Pro° tremoris Tremor e via ad spasmum 2 palisim tremor inferius no curat tremor e detior in pte sinistr quam dextra [illegible] tremor in labio inferiori vomitus sit ypo. dos pro [illegible] in tansfera tremor alienatio supponitur solvit Et no tenet [illegible] tremor no tenet quo admodum quia [illegible] e q cum [illegible] solua [illegible] tenz q possible e tita tenz quo ad tenz

[illegible]

[illegible]

in quinto illius assumi 2º p(ar)ticule. Obliviosis ... et iste cum non solum compassione nervorum sed cum morbo virili et ipse membrorum consimilium p(ro)pter ... recipit ... morbi ... sit cum ... ut dicit ... in libro de ... ad glandulae. **Inn**

constrictio stupor et tremor ... fiat super paralisim illius membri aut appropinquante futura fuit. Item tremor et de ... actus ... apponendi ... in pro vii particula ... urgente et ... stupor vel tremor ... vel ... et ... et consolidari ... nervi ... vel ... ut dicit in ... stupor et tremor ... Item stupor et tremor fiat ... et ... secundum dispositionem ... medicine operatur ... quia ... non potest si non recipit ... dic in dicem ... Item stupor et tremor ... non ...

Cap. xiiii de constrictione et ...

Attensio aliorum brachiorum ... fit aut propter ... ab ... vel ... ibi in digesti replentes nervos et lacertos in ... in eis lassitudine ... compressionem ... membra ... quando ... que ... membri ... ut ipsum athleti et ... ut appellat ... talis spatia sit ... ut ... alia ... 2º ... super ... addidit et ... que ... ut ... sit maior ... et ... in 2º ... constrictio ... est ... et ... in musculis et ... et sic fit maior ... et ... quia sit vigilie et labor ... ita ... et ... augmentum. **Aethadon**

Cum ... passionum ... sit ... et ... et ... calor ... sub ... ab ... fiat ... quia ... labor ... ut sit ... agresta ... de ...

limphatio ad medicum ... sit ... et color ... vel pallidus et angustio ... et apparentia ... et ... vel ... et ... vel ... et ... cum pipe ... galanga ... et ... et ... calefactum et ... et laboret ac **Emphemia**

... causa ... passiones ... vini ... limphati ... ad medicum ... quod ... digestionem limphe ... impedit ... vini ... in ... particula ... ait alias ... vini ... virtute ... intelligit ... esse ... vini ... maxime ... flata que ... a ... vini ... tempore ... et ... ex ... curationem **Calnum** ... cum passio ... et ... plectromo ... videtur ... sicut ... et ... secundum ... et remedium ... capitis ... fiat ... cum ... cum ... toto ... et ... et ... et capud ... ubi ... amplio et ... reple... et ... in ... ubi loquens de ... sit aut ... calida ... applicantur ... ad locum ... repletum ... sicut ... aut ... ut ... capit ... 2º ... si non ... apponere et ... tunc ... membri ... corpus ... si non ... curatum ... quod ... alia loca ... a membris ... **Anostian** ... et ... multiplicatur ... repletum ... sunt ... medicine ... putridus ... passio ... abe... ut ... de ...

[illegible]

62

. docuit [illegible] longo et die una accessione aliquam /
et si alternat sibi fiat. balneat se et parum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible], et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fiat, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et labore et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ne clarificatur anima feminis tunc et in di-
gestio ut dicit 2° de accidente que si medi-
cationi non obedierit putrefit et fiet p[illegible]
enis ex accidentibus et demum quartana fe-
bris putridarum. Sequitur tractatus tercius

Oculorum passiones licet sint di-
verse unum tamen quam propter eorum [illegible]
[illegible] et plurium cura[illegible]
[illegible] mediante assistencia [illegible] non
[illegible] librorum additur secundo dicamus
tamen de quibusdam famosioribus que sunt ob-
talmia lacrimositas debilitas visus
et fistula in lacrimali. Capitulum primum de
obtalmia et apostemate. Obtalmia

Oculorum et palpebrarum cum dolore
multo vel pauco cum fit [illegible] a causis
oculorum tamen que intrinsecus [illegible]
[illegible] fit autem aliquando [illegible]
a fumo pulvere [illegible] vel passione
propter aliquid ipsorum [illegible] dolor
in oculo propter quod [illegible] adlacrimare et
ducant apostema/ aut ab [illegible] humore
vel [illegible]. Signa eius que fit a calido [illegible]
[illegible] accessio alicuius ipsorum ad [illegible]
[illegible] obtalmia [illegible]
Signa eius que a calido [illegible]
[illegible] rubedo oculorum [illegible] albu-
ginei et palpebrarum et magis [illegible]
[illegible] tempore et [illegible]
et fronte et dolor [illegible] et multipli-
catio lacrimarum cum lippitudine. Si autem
~~sit colera fit dolor pungitivus quasi fiat ab acu vel spina et [illegible] lacrimarum cum lippitudine~~
Si autem sit colera fit dolor
pungitivus quasi fiat ab acu vel spina
et [illegible] lacrimarum ad inuicem maxillas
et [illegible] locum [illegible] humor
et [illegible] quam de sanguine et calor
rubeum [illegible] ad citrinum. Si autem sit
fleuma fit dolor gravitatis non plurimum et in-
flacio oculorum [illegible] aliquorum rubedo
que cum tangitur [illegible] digitus et fit
impressio in loco et [illegible] lacrimarum a-
quosarum cum lippitudine non digesta et
[illegible] capitis [illegible]. Si autem sit melancolia
[illegible] fit [illegible] nigredo corporis [illegible]
et [illegible] eius et [illegible] oculorum
[illegible] et pauca rubedo et lippitudo
et lacrimarum. Si vero [illegible] sit [illegible]
adultorum [illegible] complexion[illegible]
[illegible] Curatio obtalmie que
fit a causa primitiva [illegible] et quies
et ut [illegible] per aliquot dies
quia ut dicit ypocras 2ª particula [illegible]
[illegible] et [illegible]

albuminis ovi [illegible] aqua [illegible]
[illegible] et [illegible] vel cum aq[ua]
[illegible] in qua [illegible] et [illegible] sit in
[illegible] et si [illegible] apostema [illegible]
[illegible] autem [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] fuit [illegible] cum que sit a
[illegible] flamma basilica
[illegible] sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et si [illegible]
fuit [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] ad partes [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] vel [illegible]
aut ad partes [illegible]
[illegible] capillorum/
Deinde mundificetur cum [illegible] mundificante
sanguine que [illegible] mane [illegible]
[illegible] dissolvatur cum aqua [illegible]
[illegible] et sit aqua [illegible]
[illegible] de [illegible]/ de
inde [illegible] infra oculum
[illegible] et [illegible] lactis puelle
Et [illegible] me-
[illegible] aloe [illegible] gal-
[illegible]
[illegible] et fiat [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de aqua [illegible] vel
[illegible] plantaginis vel [illegible] et [illegible]
sepe [illegible] oculos [illegible] frontem [illegible]
[illegible] membro
[illegible] et [illegible]
super oculos et tympora [illegible]
[illegible] solla
[illegible] pastoris [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] et
oculum [illegible] in [illegible]
[illegible] aqua [illegible] vel de aqua [illegible] Et [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] aliqua [illegible]
[illegible] complexio [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
et [illegible] corporis [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible] albumine ovi oculos [illegible]
[illegible] collirio

63

Cura obtalmie [illegible]

mitte in lacte asine vel mulieris ℥ ij
aurudi ℥ ij dragaganti ʒ j opii ʒ ß te-
rantur subtilissime et cribellentur et incor-
porentur cum aqua rosarum et fiat [illegible] i.
trociscus primus/ et novi volens dis-
solvatur de tribus pars d aqua rosarum vel in
lacte mulieris et fiat sicut mel tenue
et cum hoc stilletur sepe in oculos qui dolorem
sedat et humores repellit atque ulcus pro-
hibet vehementer. Abluatur pterea sepe et
fomentetur facies manus et pedes cum
aqua decoctionis florum camomille mel-
liloti rosarum plantaginis et cetera. Cum di-
sitit nimis/ bibat aquam decoctionis
primorum vel berberis vel aquam mixtam
cum agresta vel vino granatorum. Ne-
quaquam vinum nisi forte in declinatione
tunc tamen post bibere vinum album debile
lumphatum [illegible] cum aqua ad pauca/
Vitetur albus panis [illegible] cum [illegible]
tibus sicut sunt lactuca portulaca
farina ordei vel avene/ Si vero sit virtus
debilis utatur carne pullorum vel edorum
alterata cum herbis predictis vel seminibus
caveat autem cibos et potus vaporosos ut
allia cepe vinum porri vitet carnes
turbida et fungos pisces [illegible] ut sunt
caules fabe lentes [illegible]
[illegible] terram [illegible] et [illegible]
multiplicat. sed ne illos sup cibum
quos [illegible] et [illegible]
dic [illegible] medicamine bono contra ob-
talmiam et [illegible] de causa calida [illegible]
[illegible] et ad hoc magis in declinatione stil-
let in oculos ex colliriis predictis et
[illegible] que dicam [illegible] de cu-
[illegible] et de debilitate visus/ Cura
cuius que sit ab causa frigida et ut apparet pur-
gatur cum medicine [illegible] vel cum
[illegible] aque decoctionis primorum ℥
iiij quarum cum [illegible] pondus
℥ ij [illegible] pulverizati et detur sic per
[illegible] post [illegible] et in [illegible]
ponatur ℥ ij [illegible] rosarum vel [illegible] vel
[illegible] de nenufare et detur totum [illegible]
[illegible] fiat [illegible] cephalice [illegible]
[illegible] vel [illegible]
vel [illegible] capitis dolorem
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] alios [illegible]
[illegible] et [illegible]

representa sup locum dolorem [illegible]
addatur de [illegible] et arcetosa [illegible] obtal-
mia de [illegible] fomentetur manus et crura
ex aqua calida sup dolorem [illegible] diutius
ad [illegible] stilletur in oculos mussillago
seminis [illegible]/ et si dolor sit fortis dis-
solvatur in eis opii ʒ j et ligetur adin-
[illegible] usque ad dolorem [illegible] po-
natur collirium album [illegible] oculos [illegible] sup [illegible]
[illegible] pani [illegible]
ʒ j [illegible] fiat [illegible] Cura cuius que sit
a flate [illegible] et ut apparet purgetur cum pillulis
[illegible] vel cum [illegible] ʒ j ß ʒ 3
ʒ ß ʒ [illegible] ʒ ij terantur et misceantur et
detur [illegible] mane cum aqua calida vel
aqua decoctionis [illegible] sup oculum ponatur
emplastrum calidum frigidum [illegible] et
mussillagie [illegible] et [illegible] et
melliloti [illegible] et [illegible]
ad mussillaginem [illegible] et [illegible] et potes
addere duo vitella ovorum quia bonum fiet
et [illegible] magis [illegible] per [illegible] vel
vij dies et post duas mundificationes vel
plures pone sup oculum et [illegible] collirium
de [illegible] mundificatum et [illegible]
ulcerum oculorum [illegible]
mitte in lacte mulieris ℥ j [illegible] aloes
dragaganti [illegible] ʒ ij [illegible]
ʒ j ß [illegible] ʒ iij terantur
subtilissime ut alcohol et dissolvatur
in vino albo et aqua rosarum colatur et [illegible]
ponatur in oculum et [illegible] sup oculum/
bibat aquam [illegible] ad declinationem
vel aquam decoctionis [illegible] et [illegible]/
comedat aquam [illegible] vel [illegible] vel a-
venam/ [illegible] rebus [illegible] cum [illegible]
[illegible] ʒ ij [illegible] ʒ ij [illegible] ʒ j/
[illegible] comedat [illegible]
[illegible] pullorum vel edorum [illegible] cum [illegible] pe-
[illegible] et [illegible]/ et
[illegible] bibere vinum album debile lumpha-
tum fiat pterea ablutiones manuum faciei
et pedum cum aqua decoctionis absinthii
melliloti rosarum florum camomille Cura cuius que
sit de [illegible] et ut [illegible] purgetur cum pillulis
[illegible]/ deinde post mundificationem
[illegible] abluatur [illegible] manus
et pedes cum aqua decoctionis [illegible]
absinthii [illegible] melliloti/ et [illegible]
[illegible] aqua dulci et [illegible]
sup vaporem aque calide dulcis [illegible]
et sup ponatur collirium et emplastrum [illegible]
de [illegible] Cura cuius que de causa [illegible]

[illegible] **Pera** [illegible]

[illegible] **Tumor** [illegible]

[illegible] **Dulces divities** [illegible]

[illegible] **Pruder** [illegible]

[illegible] **Sibil** [illegible] **Ungula** [illegible]

[illegible] **Optalmia** [illegible]

[illegible] **De passionibus corneę** [illegible]

Pass[illegible] **De passionibus palpebrarum** [illegible]

[illegible]

Sebel sunt vene rubee [?] extenduntur super oculum et prohibent visum et debilitant oculum et lacrimare ducunt ut dicit A[vicenna] [illegible]
De cura sebel cum panniculis [illegible]
[illegible]

rubeum lene [illegible] **Collirium**
[illegible] **Collirium vide post album** [illegible] **Pulvis citrinus** [illegible]
De vlcere in oculo [illegible]

Sief dethiunus [illegible]
De plumbo [illegible] **Sief**
Scabies [illegible] **Albugo** [illegible]
[illegible] **De cicatrice cornee** / **et post de ulcere** [illegible]
Vesice in cornea [illegible]
De panno in cornea [illegible]
[illegible] **Sebel** [illegible]
Sahaphati [illegible]
[illegible] **De panno** [illegible]
Cicatrix cornee et oculi [illegible]
[illegible]
Siccitas vie [illegible]
[illegible] **Grando palpebre** [illegible]
De scabie [illegible]
[illegible]

[illegible marginal notes above column 1] 34

compositis remediorum [illegible] originalis
sue cause. **Avicenna** dicit ypocras
[illegible] affirmans de locis oculorum mei pace
[illegible] aut lavatio cum piria aut flori
de fumacia [illegible] tractatus. G. o quinto ait
quod competit melius potio cum sunt obtalmia
de flate vel de [illegible] et in tempore [illegible]
[illegible] et [illegible] balneo aque dul-
cis [illegible] ut sit [illegible]
[illegible] ut post eius potu [illegible] partes
[illegible] cum materia grossa [illegible] et
[illegible] et [illegible]
possit ad oculos et dolor [illegible]
competit aut lavatio a balneo aque
dulcis [illegible]
est ut [illegible]
[illegible] ut materia sit [illegible]
[illegible] de flate [illegible] non ut materia
remaneat sit pauca sit [illegible] balneo
[illegible]
petit aut [illegible] a fomentacio oculorum
[illegible]

[illegible]

Canon dicit [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible]

provenit ad similitudinem alicuius tunicarum. septem oculi et demum ad orbitatem. Item impone 6ta particula afforismorum (?) de oculis patebit. ad varia accipe Bo[...] ...

Capitulum 2m de fluxu lacrimarum

Fluxus lacrimarum tribus fit modis. Unus est per disruptionem seu ruptionem venule vel cutanee. Alius est ex effusione materierum a cerebro et venis et arteriis que sunt sub cute primis. Tercius autem est ex effusione materiarum ad oculos a venis interioribus et arteriis que sunt sub cute vel que apparent in temporibus et unde ... fluxerit materia vel est calida acuta ut patet ex colore seu flatu salso vel frigida et humida aquosa. Signum eius que fit per rupturam venule vel alterius est ... in oculo sine accessu talis cause. Signum eius que fit a calida acuta vel salsa sunt pruritus et ardor et flammatio in loco et lacrime tingunt et cum sint residue et tempore calido magis consequitur et quando usus fuerit piperis allei caparum et aliorum acutorum. Signum eius que fit a frigida aquosa sunt multitudo lacrimarum sine ardore loci super que currunt et quando tempore frigido et pluvioso multiplicatur et quando usus aborum frigidorum et nimius potus vini eas multiplicat. Utrum autem fluat ex cute vel ut fit ... ... exhibet et ... et quando ... apparent vel arterie ... pulsant solito vel debito in temporibus et est ... ... aliquis. Cura eius que fit per rupturam venule: oculus cum ... ... plantaginis ... pastoris ... in corpore ... ... vel sine ... pastoris vel ... ... et ... ... bolo armeni ... ... sigillata et albugine ovi ... ponatur super oculum et tympora et frontem. Cura eius que fit ab humore acuto vel salso est ut premissa digestione ... ... que ... ... libro 2o vel si ... ... fit aliud ... ... aqua decoctionis ... ... ad oculos ... ... et ... ... capitis ... ... capitis ... ... et super frontem et tympora ponatur emplastrum ex bolo ar[meno] ... mastice ... pulverizentur et misceantur cum albumine ovi vel cum ... ...

[illegible]

oculum non ponatur ... ... in ... ... cum aqua et ... pulvere glandis, mirre et boli ar[meni]. Item oculum non ponatur ... alterum ... ... de ... ... Cura eius que fit ab humore aquoso est ut premissa digestione ... ... vel aqua decoctionis ... vel ... ... pillulis ... ... vel ... vel ... ... caput ubi ... ... quod ... ... super ... ... et ... usque ad cutem et ... ... integro ita ut ... die ... ... aut ... ... emplastro calido ... ... capillis ... et super collo ... ... super ... et ... ponatur ... ... aqua ... ... mirre boli ar[meni] ... ... et fit aqua ... ... aqua ... ... aqua pluvi vel ... ... bibat de ... aqua ... et ... ... ut ait ...

Emphima

... lacrimarum et ... ... in oculo ... ... aqua ... ... vini ... ... lacrimarum premissa ... ... vel ... ... et ... ... fluxus fit ad cutem ... ... palpebrarum ... ...

[illegible]

[illegible] 36

et filo lanceo grosso [illegible] super collo et pulveris [illegible] et [illegible] aptum ad [illegible] aquosi [illegible] effluxit. [illegible] fit [illegible] vel [illegible] cum [illegible] et [illegible] si [illegible] [illegible] deinde ponunt [illegible] albo [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] ad lippitudinem oculorum [illegible] accipiunt [illegible] albumine [illegible] partes equales et [illegible] terunt et [illegible] in mortario et ponunt super oculos [illegible] dormiendo et mane abluunt oculos [illegible]. [illegible] album [illegible] et optimum ad omnem maculam oculorum et lippitudinem et fluxum lacrimarum et [illegible] custodiet [illegible] [illegible] armoniaci flores eris [illegible] [illegible] ana ʒ ii [illegible] ʒ iii [illegible] calidi ana ʒ [illegible] [illegible] et simul misceantur et fiat [illegible] et ponantur in vase [illegible] super [illegible] et distillentur et fit aqua [illegible] et [illegible] oculos [illegible] die [illegible] et [illegible] abstergit et [illegible] et confortat oculos [illegible] visum [illegible] [illegible] ponitur in oculos [illegible] [illegible] consolidat et incarnat et [illegible] confortat [illegible] [illegible] permittit [illegible] armoniaci [illegible] ana ʒ x [illegible] ʒ x [illegible] ʒ ii [illegible] [illegible] ut [illegible] pulverizentur ut alcohol et [illegible] oculos et dissolvantur [illegible] aqua [illegible] subtilis [illegible] [illegible] consolidat [illegible] in oculo [illegible] et [illegible] in fistula lacrimali et ardorem et dolorem oculorum sedat [illegible] [illegible] visa [illegible] in [illegible] ablutis [illegible] dragaganti ana ʒ [illegible] ʒ [illegible] fiat [illegible] aqua pluvia et [illegible]

Alia [illegible] que ponitur [illegible] in [illegible] liquida ut [illegible] [illegible] ut [illegible] et pulvis [illegible] alcohol [illegible] oculus [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ut [illegible] et [illegible] ad oculos [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad oculos [illegible] [illegible] aquam ut [illegible] [illegible] [illegible] piper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad oculos [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] ʒ x aloes [illegible] ana [illegible] dragaganti [illegible] albumi [illegible] ana ʒ ii mirabolanorum citrinorum ʒ iii piperis longi ʒ i fiat pulvis subtilissimus ut alcohol et ponatur inter oculos [illegible] [illegible]

[illegible] lacrime [illegible] [illegible] oculorum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] oculorum [illegible] [illegible] [illegible] in fistula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lacrime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Capitulum ʒm de debilitate visus

Debilitas visus appellatur [illegible] [illegible] macula vel alia [illegible] [illegible] oculorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aliqua [illegible] [illegible] ut patet [illegible] [illegible] visus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oculorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oculos [illegible] [illegible] aliquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oculos [illegible] [illegible] visibiles [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

De [illegible] palpebrarum [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

Scerse [illegible] palpebris [illegible] ad claudendum [illegible]

[illegible]

Cataracte [illegible] [marginal note, illegible]

morti naturalis in animali / quia apparet acies continua cadit naturalis in humido radicale membrorum et ipse [illegible] cum compar cum et consumit humidum et per quem [illegible] calidus et istius causis [illegible] tamen possunt [illegible] ad [illegible] sit ipsum non [illegible] vnum ipse vel rebus naturalibus [illegible] in [illegible] que est ule / Fit autem quando ex humiditate et frigiditate [illegible] multiplicatur per [illegible] et ipse per [illegible] quae [illegible] apparet ante oculis ipsorum quasi ad modum aque vel nebule et quod oculi emittitur [illegible] indigestis et ipse per [illegible] Fit etiam quando ex [illegible] et [illegible] passio ipse fumus et in medio sed per [illegible] alterius et quod oculi semper [illegible] et [illegible] pictus [illegible] Fit etiam quando ex malicia [illegible] vel lesio sit [illegible] fit [illegible] debilitas [illegible] non est semper [illegible] est fumus [illegible] est [illegible] varios [illegible] et [illegible] tunc ipse fumus [illegible] et [illegible] et [illegible] alteracio [illegible] modificatus quae est [illegible] ante [illegible] vel [illegible]

Cura eius [illegible] vt digeratur [illegible] in capite [illegible] de [illegible] Johannem Mesue [illegible] est [illegible] [illegible] ana ℥ xxx [illegible] calamenti [illegible] ana ℥ x ad [illegible] ana ℥ vij [illegible] cardamomi ana ℥ ij [illegible] ℥ iiij [illegible] lb v [illegible] ciamo[illegible] [illegible] crocei ℥℥ [illegible] ana ℥ j [illegible] ligatur panno lineo et suspende in [illegible] decoccionis / [illegible] apposite [illegible] capud et digerit [illegible] in [illegible] / quare apparet est [illegible] Zedoarie et [illegible] vel digerit cum melle [illegible] vel cum [illegible] acetosi [illegible] vel cum oximelle addendo [illegible] [illegible] cum [illegible] semper [illegible] et [illegible] ad [illegible] / [illegible] illud [illegible] purgetur cum pillulis [illegible] vel fetidis vel cum pillulis [illegible] vel [illegible] quod [illegible] purgant humiditates [illegible] et [illegible] visum que sit sunt secundum Johannem Mesue in [illegible] /

pilobalsami [illegible] [illegible] masticis [illegible] cum [illegible] ligne [illegible] ana ℥ j [illegible] [illegible] aromatica [illegible] spice ana ℥ [illegible] bonum [illegible] ana ℥ iij [illegible] ana ℥ j aloes epatica ℥ v [illegible] ana ℥ vj [illegible] vel [illegible] vel [illegible] vel cum vino albo [illegible] [illegible] ℥ ij [illegible] et [illegible] aquatice [illegible] et [illegible] vel [illegible] / vel cum pillulis de agarico que sic fiunt ℞ aloes ℥ xij [illegible] ana ℥ j masticis [illegible] ℥℥ cassie ligne [illegible] ana ℥ ß agarici ℥ iij fiant pille cum succo [illegible] [illegible] ℥ j [illegible] ad ℥ ij / [illegible] pille [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] parte corporis et ipse [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] Zedoaria [illegible] et [illegible] / [illegible] [illegible] et [illegible] / [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] vel vinum [illegible] cum aqua simplici et [illegible] cum aqua decoccionis [illegible] vel in aqua [illegible] sit [illegible] / [illegible] in [illegible] ℥ ß [illegible] [illegible] cum [illegible] vel aqua decoccionis [illegible] vel [illegible] [illegible] de [illegible] rebus in [illegible] / [illegible] et [illegible] in [illegible] modificat [illegible] et [illegible] / distillet in oculos aquam basilicon vel aquam celidonie vel eufrasie vel bethonice vel aquam [illegible] vel fel [illegible] vel fel galli vel [illegible] vel [illegible] cum melle crudo [illegible] vel [illegible] de [illegible] / vel [illegible] de tucia [illegible] et [illegible] tutie ℥ ß [illegible] ℥ j [illegible] illud [illegible] crudi [illegible] ℥ ij [illegible] ℥ ij [illegible] vel [illegible] et [illegible] cum vino [illegible] subtili / [illegible] tucia [illegible] lamina [illegible] vel [illegible] et [illegible] [illegible] aqua [illegible] vel plantaginis / et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Cura eius que est [illegible] est [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] ciamo [illegible]

De leporina passione [illegible] palpebras [illegible] de leporina [illegible]

[illegible]

De [illegible] palpebre [illegible] palpebre [illegible]

[illegible]

[illegible]

31

68

cuius foliis galanga 2 quia / Vinum dulce cum ... comedunt ficus pistacias avellanas pineas citrina fracta et pista ... cum lacte caprino ... Lavent a vino ... ut ... et vinum purum vetus ... et oculorum fatigatione plurima ... vel studendo / sepe lavetur in aqua dulci et tepida post digestionem ... quod ... oculi ... aqua ... vel stilletur in eos lac mulieris vel asine vel aliud ... abluatur ... cum aqua decoctionis ... feniculi ... Cum autem que fit ... cum ... digerendo ... cum ... vel ... cum ... quod ... cum mediis ... quas dicimus ... debilitate ... fit autem quando ... aloes ʒ i. mirre ʒ i. mastici ʒ i. teratur subtilissime et ebulliatur ... tantum ... cum ... vel ... aloes ... in ... Cum ... ligno ... aloes ... pluris ... aque ... debilitate visus ... collirijs et aquis dictis ...

Experta Medicamine subtiliter ad debilitatem oculorum ... lb. ß. ... in urina ... ʒ ... vialibus ... ʒ iii ... margaritarum ʒ ij. ... saphirorum ... ʒ ß ... ʒ ß. ... ut alcohol ... aque ... ad ... pulverem vel ... ligno aloes et ... pulverizetur ... et ... pone ... cum aqua ... collirio ... maculas ... collirio ... mane ... tute ...

[illegible]

De ... oculorum [illegible]

De ... qui fit ... [illegible]

... ʒ ... spice nardi piperis ... ʒ i. ... fellis agnine ... fellis galli perdicis phasiani fellis lupi fellis leporis fellis ... fellis ursi fellis vulpis vel vulturis vel ... et ... vinum ... fellis ... ʒ ß. mellis ... ʒ i. ... pulverizentur ... et ... in ... cotidie ... agitando ... in vase ... vel igne ... vel ... calefaciendo ... in vase vitreo ... aque ... aloes ... ʒ iii. aloes ... cum ... ʒ ij. ... aloes ... camphore ʒ ß. balsami ... in vase vitreo vel argenteo ... collirio ... aqua ... visus debilitatem ... **Gilbertus** collirium ... visum recuperans ... piperis ... balsami fellis ... ʒ ij. mellis ... ʒ ij. ... camphore ... ʒ i. ... et ... appreciatur

De ardore oculorum 2 calore [illegible]

De ... lacrimabilis [illegible]

[illegible]

de pilis in palpebris [illegible marginal notes]

[illegible]

Item elleborum in ea [illegible] Recipe seminis lb. ii. spice nardi lb. i. cinamomi lb. semis apii petrosilini ana ℥ iii. pulverizentur et conficiantur cum melle despumato detur de ipso sero et mane et valet contra ad pungendum renes et provocandum urinam. Item ad idem tyriaca Recipe seminis ana ana lb. i. granorum [illegible] ana ℥ i. pulverizentur species grosso modo et cum dimidia lb. [illegible] deinde addantur lb. ii. ℥ iii. et detur ana [illegible] et post. Item ad idem electuarium optimum contra debilitatem visus facit videre senibus sine vitro. Iuvat digestionem vacuas confortat renes mundificat lapidem frangit et ventositates eliminat. Dantur de ipso mane et sero ℥ ii. Recipe mellis lb. i. siler montani lb. semis cinamomi ℥ iii. mediane ligni balsami lb. semis seminis apii feniculi ana petrosilini ℥ ℥ piperis pulegii florum abrotani ysopi cubebe ana ℥ i. [illegible] ana ℥ semis conficiantur cum melle despumato quod sufficit. Item ad idem collirium quod valet ad idem Recipe aloes optimi ℥ vi. tucie ℥ vi. camphore ℥ i. et ℥ i. vini optimi lb. i. fiat compositio collirii. Item electuarium ad visum subtiliandum et si quis perditum sit acuendum [illegible] pungit et tineam tollit stomachum frigidum confortat renes mundat lapidem frangit appetitum provocat ventositates eliminat [illegible] madidit et omnia [illegible] Recipe semen [illegible] sinon idem petrosilini [illegible] ana cardamomi [illegible] anethi celidonie zedoarie carvi feniculi syleris montani [illegible] calamenti [illegible] piperis ysopi petrosilini [illegible] ana ℥ ii. ℥℥ ligni nardini [illegible] ana ℥ semis cinamomi [illegible] ana ℥ i. pulegii ℥ semis [illegible] ad pondus omnium terantur et [illegible] et cum melle [illegible] cum lb. mellis ponatur ℥ iii pulveris predictorum. Item [illegible] [illegible] maximum [illegible] cum melle [illegible] ℥℥ [illegible] [illegible] visus [illegible]

Cenon dicit [illegible] de debilitate visionis [illegible] capitis cum [illegible] [illegible] visus [illegible] vaporum plurimorum fiunt et

[illegible] legere [illegible] et [illegible] res videns et [illegible] oculos aptos in aqua tepida [illegible] ad frigidum sed in [illegible] de [illegible] visus dicit quod [illegible] super [illegible] et supine [illegible] [illegible] obscurorum fiunt et iacere sepe super faciem [illegible] ad partem capitis anteriorem **[illegible]** debilitatis videndi et cecitatis non sunt [illegible] et [illegible] quae [illegible] de cecitate et [illegible] visum fit [illegible] [illegible] quod fit [illegible] audit ut [illegible] metha[illegible]

Capitulum quartum
De fistula lacrimali

Fistula lacrimalis appellatur a physicis [illegible] angulo lacrimali oculi [illegible] et [illegible] digitis [illegible] sanies [illegible] et [illegible] eminentia in loco [illegible] que [illegible] aperitur et [illegible] sanies ad lacrimale et tunc [illegible] fistula et [illegible] aperitur sed [illegible] per [illegible] ad lacrimale fit [illegible] fistula [illegible] [illegible] lacrimalem. Signum fistule [illegible] [illegible] et rubedo et largitas [illegible] apparens aliquando [illegible] et fetor oculorum.

Methodus [illegible] et [illegible] digitis [illegible] fiunt et pungere [illegible] de fistula [illegible] lacrimarum [illegible] fiat cauterium [illegible] argentea [illegible] cuius [illegible] et [illegible] cum aqua [illegible] vel [illegible] vel cum aqua mellis vel cum vino stiptico vel cum liquore mixto [illegible] fistula [illegible] et [illegible] cum digito [illegible] et cum [illegible] abstineat [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] vini veteris [illegible] et [illegible] lb. ii. [illegible] pulverizati [illegible] lb. i. [illegible] in [illegible] ad [illegible] fiat [illegible] fiat [illegible] fistulis [illegible] et [illegible] et [illegible] apta. Illud autem quod [illegible] sanies [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible] in lacrimali [illegible] sit [illegible] [illegible] sine [illegible]

De fistula [illegible]

de pilis in palpebris et de casu pilorum [illegible]

de casu pilorum [illegible]

vitell adusti an. ℥ x. arsenici unc. ba[...]
urach sp[er]ma ceti an. ℥ i. salis armo-
niaci ℥ ij. dissolvatur aureum ad [...]
parte et incorporentur per cumullo [...]
[...] trociscus vel [...] et [...]
cum necesse fuerit terantur super marmore
vel in mortario bene loto et mundato [...]
alcohol et ponatur in lacrimali [...]
addunt [...] arum [...] balaustie [...]
[...] aloes [...] alumen [...]
[...] aristoloc[ie] [...] ℥ i. [...]
[...] [...] / Collirium probatum
ad fistulam in lacrimali sive sit aperta
sive non sit [...] thutie [...]
marmoris contritione [...] dissolvatur
cum collirio [...] in [...] de [...]
et post dissolutionem [...] cum panno li-
neo [...] et reponatur / et de isto liquore
stillet omni die bis in lacrimali et [...]
[...] super latus [...] quia sanat om-
nem fistulam et [...] non aperta

Cura Item [...] unguentum aubus [...] fistu-
lam omni die mane et sero [...]
dies xxx. vel xl. cum oleo [...] **Empl[astrum]**
fistula sit non aperta sive sit aperta
mundificata [...] et [...] corrupto
[...] et [...] vadit [...]
[...] ponatur super [...] emplastrum [...]
[...] et [...] minime [...]
[...] aloes thutie [...] fiat [...]
[...] pul[vis] subtilis [...] in corpore
[...] emplastro cum vino [...]

Canon fistula lacrimalis [...]
sit aliud quam ulcus [...]
quemadmodum et fistula [...] aliorum
[...] aut sit [...] apparet [...] vi-
detur ut [...] de obtalmia [...]
de lacrimis [...] **Pron-**
osticatio fistula nisi curata fuerit
[...] minuit [...] vi-
[...] [...] et [...]
[...] quandoque succedit [...]
[...] et [...]
[...] ad [...]

Incipit tertius [liber] de passio[nibus] aurium cuius sunt iiij^or^ capitula

Aurium passiones famose et de quibus
physicus sollicitatur [...] iiij^or^ [...]
et tinnitus [...] surditas [...]
sive dolor [...] ulcus [...] autem dico
aurem intelligo [...] et [...]
eius [...] auditus sub-
stantie

Capitulum primum de tinnitu aurium

Tinnitus aurium [...] sicut de-
[...] aut propter repletionem capitis

[...] aut [...] et [...] plurimi
aut propter debilitatem virtutis auditive [...]
sive apostemati vel [...] complexionis
[...] aut [...] accidentes
sensus auditus. Signum eius qui de replec-
tione sit [...] post [...] repletionem
et potum vini superfluum aut post [...]
[...] super cibum aut post [...] [...]
[...] Signum eius qui
[...] debilitate virtutis [...] quod [...]
[...] et non percipit nisi sonos [...]
[...] et [...] sibilum
[...] Signum eius quod [...]
[...] sed [...]
et [...] quia non [...] **Methodus**
Cura eius qui de repletione sit replectione [...]
sit in [...] ut [...]
cum pillulis [...] vel [...] vel [...]
[...] cum [...]
[...] debilitate visus vel
cum [...] capitis [...] vij. [...]
cum aqua decoctionis [...] aqua [...]
[...] / [...] stillet in aurem
oleum de [...] vel [...] cum [...]
[...] et felle [...] in quo dissolutum
sit [...] et [...] / [...]
[...] aurem [...] super aquam
calidam decoctionis [...]
[...]
recipiendo vaporem per [...]
Abstineat a cibis et potu vaporoso ut
sunt brodium piperatum allea porri et
[...] et vinum purum. Abstineat a cibis
[...] ut sunt legumina et [...]
[...] calidis [...] bibat [...]
vel vinum lymphatum [...] cibum
et potum [...] laboret in [...] et fiat
[...] et [...] balneo. [...] Cura
eius qui [...] debilitate [...] ut distillet
[...] a quo [...] sit
[...] aut [...] vel [...] vel
vinum in quo bullierit [...] et [...]
recipiat vaporem [...] aque
decoctionis [...] [...]
[...] Cura eius quod [...] debilitate
sensus [...] ut distilletur in aurem [...]
[...] et [...] sufficit
stilletur in [...] aceto [...]
[...] in quibus dissoluta sint [...] vel
[...] aut [...] de aqua de-
coctionis [...] / aut [...] de [...]
[...] et [...]
Utatur [...] pillulis [...] de [...]
[...] et aloe post cibum. [...] corpus
mundificatum [...] membra [...] Utatur
vino [...] vel [...] vel

Tunc(?) aur[illegible] et sibilli[illegible] [illegible] surditate [illegible] dixi [illegible] non [illegible].

Non[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] surdam [illegible] [illegible].

aqua decoctionis fumachi et absin-
thii cibo et potu et vitet vaporosa et
ventosa [illegible] **Prognosticum** [illegible]
nitus si perduraverit tempore longo neque
remedium [illegible] possibilium [illegible]
niunt surditatem [illegible] et [illegible]
in senibus propter opilationem [illegible] et alia
[illegible] [illegible] [illegible] ultimum etc.

Capitulum [illegible] de surditate etc.

Surditas quedam est naturalis et quedam
fiunt [illegible] [illegible] ut dicit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quare
[illegible] [illegible] medicari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et adventicia et accidentalis
[illegible] [illegible] loquendo fit duabus de
causis in [illegible] vel propter opilationem [illegible]
vel propter [illegible] [illegible] [illegible] sed
opilatio est multiplex [illegible] propter [illegible] propter
[illegible] [illegible] propter [illegible] propter [illegible] et
ventositatem propter aliquid [illegible] [illegible]
ut est lapis vel [illegible] mala [illegible] com-
plexio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] signa surditatis propter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ponentium signa [illegible] que fit propter
[illegible] [illegible] additum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in aurem apud solem et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab aure signa eius
que propter sordes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] signa eius que propter [illegible] et ve-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et agitatio [illegible] [illegible] et [illegible] in
nocte tempore frigido [illegible] [illegible] signa
eius que [illegible] complexione [illegible] [illegible]
[illegible] apud [illegible] et [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Cura eius que fit [illegible] super addi-
tum est ut [illegible] [illegible] illa cum unguento
viridi [illegible] [illegible] alius [illegible] [illegible]
et mellis [illegible] ℥ i terantur omnia sub-
[illegible] et incorporentur [illegible] cum melle
et [illegible] [illegible] in unguentum vel mundificetur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ℥ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] mellis cum
aqua [illegible] et intromittatur [illegible] aurem
cum [illegible] vel tenta [illegible] [illegible] [illegible] cum un-
guento [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud cum unguento
albo vel [illegible] [illegible] Cura eius est
que propter sordes est ut [illegible] cum in-
strumento ferreo vel argenteo [illegible] latitu-
[illegible] [illegible] [illegible] et mollificetur [illegible]
cum oleo [illegible] vel [illegible] calido ut
[illegible] possit [illegible] mundificetur cum [illegible]
vel tenta Cura eius que propter [illegible] et
ventositatem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ut [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] et
aqua decoctionis [illegible] [illegible] [illegible] aq-
decoctionis [illegible] ad [illegible] [illegible] purgetur
cum pillulis [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] purgationem ponatur in aurem oleum [illegible]
[illegible] vel nardi [illegible] [illegible] aliquid euforbii
recipiat vaporem [illegible] [illegible] aurem
aque decoctionis calamenti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
aures et [illegible] caput [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] purgationem [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] de [illegible] anacardino [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel dyatrion pipereon et
[illegible] bibat aliquid [illegible] [illegible] calidi
et fiat [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] Cura eius
que a [illegible] [illegible] [illegible] ponatur in aurem et
[illegible] aurem oleum [illegible] vel nardinum
vel de costo [illegible] calido et purgetur [illegible]
cum pillulis [illegible] si fit [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] et [illegible] dyapliris [illegible] [illegible]
[illegible] vel dyatrion pipereon et [illegible] [illegible]
bibat [illegible] aque calide Cura eius que
fit a lapide vel aqua vel alio [illegible] [illegible]
in aurem est ut fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
ad quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ventosa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aurem super [illegible]
[illegible] aque et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel ponatur ad solem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cura eius propter ver-
mes quos [illegible] [illegible] [illegible] in
aure est ut [illegible] in aurem [illegible] [illegible]
[illegible] tepidum [illegible] vel vinum et [illegible]
cum [illegible] et retineatur [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad aures cum [illegible] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel radius cum
bombace vel lana et absorbent [illegible]
vermes vivi et mortui [illegible] [illegible] [illegible]
remanent [illegible] et aurem [illegible]
[illegible] Curantur ad [illegible] si [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aurem cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et sit [illegible] [illegible] calidis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] aloes ℥ i et [illegible]
[illegible] [illegible] ℥ i pulverizetur
et [illegible] cum aqua [illegible] et di-
stilletur in aurem Item [illegible] [illegible]
et sulfur vivum [illegible] [illegible] cum melle

Pro[illegible] de surditate Surditas a [illegible] non curatur Surditas an-
tiqua est desperata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Surditas ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Surditas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sur-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Eg[illegible] dicit tepidum quia stillatum in aurem [illegible] ... [illegible] vetustatis in aurem [illegible] ... [illegible] 39

... [illegible] ... in distillatione ponatur et ante sepe [illegible] ...

vel aceto si vlcus **Empericum** ad surditatem que sit propter fluxum et vetustatem vtile est istud. Recipe lacrimas lauri [illegible] teratur et bulliatur et misceatur cum oleo de lilio et ponatur in aurem et contra actu calidum. Item tiriaca ad idem ... [illegible] capitis. Recipe felli albi ℥ ij [illegible] ℥ iij nitri ℥ viij conficiatur cum aceto et vti vbi locus est. Pulue in aceto et distilla in aurem post vel linimento et quidam addunt castorei piretri euforbij ana ℥ j. Item ad idem Recipe coloquintide felli al[illegible] ana ℥ ij castorei aristologie rotunde albi piperis ana ℥ j [illegible] euforbij ana ℥ j ... [illegible] fiat succus. Item tiriaca cum felle et aceto distilletur in aurem cum oleo rute vel de amigdalis amaris post euaporacionem [illegible] vel cum vino potenti confert [illegible] oleum balsami calidum auribus instillatum frequenter ... et cauterium post aures [illegible] vsque ad ... Item dicitur quod pulex vel cimex si in aurem intrat ponatur pilus vel filum [illegible] duplicatum et applicetur ei ... sine difficultate. Item ad surditatem [illegible] quidam Recipe [illegible] et contundantur et succus qui exprimitur stilletur in aurem et obturetur post cum [illegible] vel lana et dicitur quod hoc [illegible] quia [illegible] confortat [illegible] auditum et organa eius. **Pronosticatio** Surditas superueniens in febre acuta et [illegible] et in die cretica presentibus signis digestionis et virtute confortante est signum bonum [illegible] sanguinis narium. Si autem cum malis signis fuit mortale. Unde ypocras in particula [illegible] aforismorum quibuscumque [illegible] aures surdescunt sanguinis narium [illegible] Item surditas [illegible] post [illegible] Item surditas antiqua vix [illegible] curatur. Item si dolor auris [illegible] vix aliqui possunt mortale quia si [illegible] cerebrum corrodet et nisi mortuus [illegible] et corrumpitur. **Capitulum iiij tractatus ij**

De dolore auris et apostemate eius

Dolor auris aut fit a causa antiquitatis et intrinseca aut fit a causa primitiua [illegible]. Si fiat a causa [illegible] ... ab extensione [illegible] dolentibus ... acute ad locum [illegible] dolorem auris vel paucos ... dolorem [illegible] apostema ... calida aut frigida ... ventositas [illegible] ... et inuiscatas ... antiquas in aure post aptuam

... signum [illegible] si apostema sit vel ... apostema. Si non fiat ex eis ... ab [illegible] et pustule ... et ventositas ... signum eius qui ... fuit rubedo faciei cum [illegible] et [illegible] superficiei et pulsatio timporum cum inflatione venarum et similiter dolor. Signum eius quod causa acuta sit: dolor acutus citrinitas faciei ... vomitus colericus. Signum eius quod apostema sit: quod si apostema sit calidum [illegible] febris acuta et dolor acutus pulsatiuus et [illegible] et vigilie. Si autem [illegible] sit frigidum erit febris lenta et dolor cum [illegible] capitis et ymaginatione corrupta. Signum eius quod a ventositate sit: tensio timporum et [illegible] et motus cum leuitate capitis. Signum eius quod accidit propter vlcus in aure: sanies [illegible] assidue vel modice [illegible] ... plumam [illegible] ... Signum eius quod a causa primitiua [illegible] vel [illegible] ... relatione pacientis.

Medicina Cura eius quod fit a causa [illegible] et [illegible] fiat flebotomia cephalice ... aut [illegible] ventositatibus [illegible] fluxum medicinetur cum decoctione [illegible] et [illegible] de abtalimia [illegible]. Item aurem stilletur [illegible] tepidum mixtum cum aceto et [illegible] albas et potus [illegible] ut sunt carnes et [illegible] bibat aquam vel julep vel [illegible] vsque ad [illegible] doloris et [illegible] ... [illegible] ... cum auri [illegible] ... ana [illegible] vsque ad spissitudinem et postea addatur [illegible] ... de aceto vel de [illegible] ... aurem ponatur [illegible] decoctio calida in quo sit [illegible] opij et [illegible] si dolor sit [illegible] cum qui fit a causa acuta est ut purgetur cum [illegible] ... ponatur [illegible] ... ita ut impleatur vel lac mulieris cum [illegible] cum albumine ... bibat aquam vel julep [illegible] fiat ut supra. Cura eius qui fit ab apostemate calido est ut statim fiat flebotomia si dolor non cessauerit

... [illegible] ...

[illegible marginal notes]

vel fiat electuarium in spatulis et
collo/ purgetur cum de catarre mane et
tamarindis detur cum decoctione de oculo bulinia/
postea stilletur in aurem oleum vel tepidum
mixtum cum aceto in quo v. grana opii
et ii grana iusquiami et scrupulum granum sem. api
sint dissoluta et cetera auribus solum leniter
... dolor assumit et flegma superveniat/
cessante autem dolore et postquam steterit 3a
dies ponatur emplastrum resolutivum super
aurem ... iudico malva ... uno
... aliquas ...
et ... in aquis ... et
pistacias ... et incorporetur cum
... farina fabarum ... lini
... aurem. florum ... et butiro quod
sufficit/ ... sit ut supra Cura eius quod
sit ab apostemate frigido est primo purgetur
cum pillulis cochiis/ et si carnis sit plectorica
fiat ... flobotomia cephalice ...
quibus ... qualibet ... aurem
ponatur oleum nardinum calidum super
aurem et cetera ponatur emplastrum calidum
... capitum allei ...
... quinque ... et ... digne
vel ... et pistentur postquam ... bene
... sint et incorporentur cum ...
vitellis ovorum et ... butiri vel ...
... bibat ydromel/ co-
medat carnes ... et pullorum Cura
eius quod fit causa ventositatis grossa est
ut in aurem stilletur oleum de ruta vel
aceto calido in quo ... sit ...
... ponatur
sacculus de sale et milio mixto et
calefacto super lapidem ignitum ... de ...
... et ... cibos ...
... et labores ... bibat
vinum ... clarum ... vitet
... et legumina ... emplastrum ...
... et aurem ... Cura eius
quod sit a ... frio ... cum ... an...
... ut stilletur in aurem aqua
decoctionis ... et ... mirtillorum
... vel aceto in quo bulliverit
... vel ...
... quod ... constringit ...
et frigidum ... si autem ...
vel ... coagulatum sit in aure distil-
letur in eo succus ... mixtus
cum aceto et succus ... di-
... et ...
... et talia distilletur in aurem
... absinthium et ... vel
... succo ...
ut primo per ... mundificata ...

... de dolore auris dolor aurium ... ex apostemate
... in ... molestissimus ...
... dolor aurium acutissimus ...
in ... iuvenibus ...
... si venerit ...
... dolor ... et ... alios malos
... molesta ... et valde ... quod ... ad
... signum ... alius bonis signis ...
... bona signa ...

... ut e aqua mellis cum vino vel
aceto mixta et vel ... per hoc
cum canella/ ... absinthio cum radice ...
... vel ... in ...
cum ... duorum ... de fistula ...
et ... de ... in aure ... cuius
... per ... sanguinis ...
... aures et ... post ... dissolvitur ...
... Cura eius quod fit a ca-
usa calida est ut statim fiat flobotomia
cephalica vel ventosa in collo et spa-
tulis et ungatur auris ... et ...
cum oleo ... in quo ... grana opii/ super
aurem ponatur emplastrum ... cum
... mirtilli ... et
et bulliat sal vel pone ... tenui
... mixtum cum lacte ... aurem
... et super si dolor ... appo-
... et ... ad
... dolores et ... bi-
bat aquam ... et ... co-
medat ... vel ...
Cura eius quod fit a ... vel ... est
ut ... cum milio ...
aut ... et ... et
imbibitis cum vino et ... vel cum
panno calido/ et distilletur in aurem oleum
de ... vel de ruta vel de ... calidum/

Avicenna dicit quod medicina opia-
ta et ... valet ad omnes dolores
auris sive sit causa calida sive frigida et
... fiat ... quod ...
... que ponuntur in ... do-
loris ... dolore sit ...
... ut dicit Avicenna ... cum ...
de ... dolore ... ut ...
... audacter ad ...
... et ...
... et ... et fiat ...
... ut ... xiii ...
... Avicenna dicit quod
dolores ... collect ... dolores ...
... dolor ... dolor ... do-
lor ... et dolor ... quare ...
... et ... cum dolor sit de ...
... ut ... palle-
... in dolore auris ...
frigida ... aut ...
... mortale ... Capitulum de ulcere

Ulcus auris ... sanies
... in aure ... quod ... vel ...
... fluit ... aut sanies
vel sit ... cum ... auris
... quod ... cum ...
... vel ... aut
... et ... Signum ulceris

[illegible marginal notes]

90

91

[illegible]

Incipit tractatus quintus de passionibus narium cuius sunt tria capitula

Narium passiones sunt tres [illegible]

Capitulum primum de fluxu sanguinis narium

Fluxus sanguinis narium quandoque fit [illegible]

[illegible]

de que cont[illegible] a corpore multa vel tam de
acute. Dicat quidem morbus eo est sine fe-
bre aut acutus eo fit in febre vel in zadu-
[illegible] pulsatiua fluxus sanguinis narium eo
est in morbis vel fit ab acute sanguine vel multi-
tudine vel acuitate percussione. Si fit propter acui-
tatem sunt ipsius claritas et subtilitas san-
guinis et debilitas virtutis corporis plurima
et quia paulatim stillat et capitis sentit
calidum. Si non fit multitudine sunt rubedo
faciei ipsius repletione corporis et quod sunt
multus et subito quod causa cum sentit
sinapis et augmento ciborum sanguinis ge-
nerantium et abstinentia superflua a solita
et coitu propter solitudinem et duracio dolor
capitis declinat. Et utriusque duorum flu-
xuum vel est ex arteria vel ex vena quorum
distinctio est quod sanguis arterialis
egreditur motu [illegible] et est subtilis rub[eus]
valde et ad eius ortum sequitur sincopis
magis subito et difficulter restringitur per
[illegible] in ea mente parte super car-
magis quod ponitur super epar. Sanguis [illegible]
aut venali [illegible] est [illegible]. Si non fit a-
cuitate vel percussione [illegible] fiet mani-
festum. Fluxus sanguinis eo est bonus
[illegible] fit [illegible] vel non acutus vel
est bonus et malus vel est malus [illegible] sin-
thomatum. Si fit malis et [illegible] sunt ipsius
quia fit in die cretica [illegible] et quia
precessit fluxus primus in die indicativa
et quia fit post [illegible] digestionis [illegible]
et augmentatur dolor frontis [illegible] tem-
porum aut [illegible] et [illegible] sub [illegible] vel
rubor vel [illegible] et ante oculos
apparent ymaginationes rubee [illegible]
et [illegible] Et non fit [illegible] totum est
contrarium.

Arthadus [illegible] qui fit ex
[illegible] et ut [illegible] cum
aqua [illegible] et ponatur [illegible]
et aceto mixto cum albumine oui [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] et ponatur [illegible]
[illegible] super epar et splene et si non
sufficit ponatur [illegible] naso [illegible]
pul[illegible] mixto cum tela ara-
nee et albumine oui super spatulas et
[illegible] ponatur [illegible] et
[illegible] in aceto [illegible]
[illegible] in [illegible] super epar [illegible]
et [illegible] super [illegible]
[illegible] et infrigidantibus [illegible] a-
qua frigida [illegible] vel
[illegible]. Et si adhuc restringi non potest
et [illegible] fluxus [illegible] ponatur
[illegible] super frontem et [illegible]

pulvis [illegible] [illegible]
[illegible] cum albu-
mine oui et [illegible] et tela aranee et
volatica molendini ita ut fiat [illegible]
[illegible] vel cum [illegible] in [illegible] ponatur et totum
[illegible] cum aqua frigida vel cum
aqua [illegible] et
[illegible]. Cura [illegible] fit propter multitudinem san-
[illegible] et ut [illegible] ut fiat [illegible]
flebotomia de basilica eiusdem lateris [illegible]
[illegible] ad sincopim vel
[illegible] fiat flebotomia basilice [illegible]
si [illegible] fit debilis [illegible] ponatur [illegible]
[illegible] super epar et splene [illegible] fiat
sicut prius. Cura eius qui fit acuitate vel
percussione est ponere [illegible] naso [illegible]
[illegible] ut [illegible] est et
si [illegible] fit [illegible] vel [illegible]
[illegible] fiat flebotomia [illegible] basilice vel
cephalice in parte [illegible] Cura eius [illegible] in
[illegible] vel zada est ut si fluxus fit malis
et [illegible] non restringatur [illegible]
[illegible] et [illegible]
nisi super [illegible] et [illegible] tunc
[illegible] restringatur cum [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et ligaturis [illegible]
dictis [illegible]

Empeima [illegible] asini
[illegible] aut [illegible] naribus [illegible] con-
[illegible] vel [illegible] vel pili lepo-
[illegible] vel combusti [illegible] et [illegible]
[illegible] vel thus vel [illegible] aut [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel galle seu glandes [illegible]
[illegible] et [illegible] pulvis in
[illegible] cum albumine oui [illegible]
[illegible] de aqua frigida et [illegible]
[illegible]
[illegible] papiri combusti [illegible]
[illegible] et [illegible] super frontem
et tympora [illegible].

Carnoli fluxus
sanguinis narium fit propter [illegible]
vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] ut dicunt
[illegible] et [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] tollit [illegible]
[illegible] repercussionibus [illegible]
[illegible] predictis.

Pronostica [illegible] qui [illegible]
[illegible] in [illegible] in die cretica
[illegible] digestionis et [illegible] paulatim
et [illegible] et est [illegible] Item [illegible]
[illegible] etiam si [illegible] in die cretica non
est bonus. Item si in die indicativa [illegible]
[illegible] in [illegible] fluxus
sanguinis narium primus [illegible] fit
[illegible] et [illegible] fi-
[illegible] fit sanguinem vel [illegible] et [illegible]
oculos apparent ymaginationes rub[ee]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sanguinis [illegible] fuerit [illegible] malum [illegible] bonum [illegible]

[illegible] Si [illegible] dextra [illegible] sinistra. Si [illegible] dextra [illegible]

Si [illegible] fluat [illegible] separatim. Si [illegible] fluat [illegible]

[illegible] bonum [illegible] malum [illegible]

Si [illegible] fluat [illegible] malum [illegible]

[illegible] Si vero fluat [illegible] Si [illegible] malum [illegible] fluat. Si [illegible] sinistra [illegible]

[illegible] bonum. Si [illegible] malum. Si [illegible]

[illegible] Si [illegible] fluat [illegible] malum [illegible] malum

[illegible] Si fluat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... dissenteriam, de spasmo aut spasmus, ... Item talia ... ut ... et ... sine ... in plurimum ...

Capitulum ... de fetore narium

Fetor narium quandoque fit vitio stomachi transmittentis fumos et vapores fetidos ad os et nares ... a materia ... corrupta in suo continente; quandoque fit vitio nasi et per causam propinquam que est duplex quia vel fit vitio humoris corrupti putridi in radice nasi collecti vel fit vitio ulceris ... vel ... nasi vel polippi vel cancri ... in concavitate nasi ... et ... nasi ... stillant ... polippus ...

[illegible]

... fetor enim naribus ... signa ... que fit vitio ulceris in naso vel ... vel polippo vel cancro ... naribus ...

Ozena

... cum quando fit vitio ... et ... et ... pilos ... et ... polipodii ... cinamomi ... mellis ... vitio ...

[illegible]

[illegible]

sicco pure quantum sit cum mistum serum pa
maior, rizinum, caro assa et elixa, et bibat
vinum optimum in pura tamen quantitate ne effic
tiet. Omnino fiat iste victus duobus diebus
quia si se securetur ut reliquie pure
dici possunt educantur. Et si fiet iste victus
cum nece [sic] ... tunc melius conficiet de
corporibus aut debilibus non ... ... alle
alia non omnia ponantur et clement et
nobilior inveniretur de curatione eorum ...
dicitur in ... ... in sciend
quod aurium ... ...
... vel ... et oculos debiles ...
non ... paratibus ... vel ...
nici vel ... oculos currentes vel
tenebrosos vel lacrimosos. quia nec di
...
...
...
... ...
...
... ...
... ...
... ... cum
... ...
sicut ... Ab ... pa ... ...
neratibus ... ad ... et ...
dicta ... ... remedium
igitur ... fiat localium ... ...
fugat omni die ... ...
... ... aut dissolvatur
... ...
... ... potencius
... aloes ʒ iij ... ...
... ...
... ʒ ij. fiat pille cum vino ...
... ... ʒ 6 in nocte
et ... ...
in ... et intestinis ... ...
... ... et ... ...
et ... ...
... ... in ... ...
dem ... ... in die ...
vel ʒ ... ... aut
ut aloe ... vel ... ...
in aqua dulci ... ... acute
... ... et ... ...
... ... sed sola ...
aromatizatus et ... ...
... ... cum ... sit ...
vlcus in naso vel polipus ... ...
... ... si tibi
... in ... ... ad ... ...
et cum ... in ... fiat ...
... ...
... ...
et ... ...
... et ... ... labiorum ...
Cura non eius ... sit ... ...

Primo de fetore narium. ... in febribus ... putre
... ... sentiat odorem fetidum cor
ruptum ... ... corruptorum vel aliorum ...
signum est pessimum ...

[illegible]

... in radice naris sit ... ...
... ... et ... collatam ... ...
... ... ut ... non pos
sint expurgari ... ...
... ... et fiat localia
... ... et ... ... ad
... ... vel ... vel pipe ...
... ...
in ... ...
... Cura specialis ad omnem fetorem ...
vel naris ... ... in ore et ...
... vinum melius ... ... possit in
quo decocta sint ... ...
calamus aro. ... rose spica nardi et
... vel vinum ... ...
sint dissoluta. Prognosticatio fetor naris
... ... non recipit nisi ... ...
Item fetor ... ... vel
... ... antiquatus
... ... nisi ... Capitulum ...

De actione lesa in odoratu

Actio lesa ... odoratus est ... ...
... ... ablata ... ...
... ...
... ... non ... nisi ... ...
tibus ... ... corrupta ... ...
... aliquando ... vel nullo ...
... sit ... ...
... vel ... ... et ... in ... eius
aut propter opilationem ... et collationem
quod est in palato ... ... ventosa ...
propter ... et ... ...
... ... et ... naris
Mathematica [illegible] signum eius ...
... calida ... ... cum
ardore et ... non ... ...
... Et cura eius est ... ...
... aqua ... et aceti ... ...
soluta sit camphora ... et ...
aceti ... super lapidem ... ...
... Signum eius propter mala ...
... ... naris
et quod non sentit nisi ... fetidos vel
calidos ... Et cura eius est ... ...
vini veteris vel aque ... ...
... ...
et flores ... Signum eius propter opi
lationem sit ... ... et quod ...
... ... vel palato et difficul
tas ... ... Et cura eius
est ... ...
... debilitate visus ... ...
pillulis ... et ... ... vel
pipe vel ... vel ... vel ...
et ... ...
aque ... ...
... ... si non sufficit ...
fugat ... ...
de ... ... aut

de ... ...
morbo ... ... ad
... ...
... ...
... ...

[illegible]

[illegible] de laboribus [illegible] color [illegible] ad [illegible]

76

[illegible]

75

[illegible]

[illegible]

Mam puer[i] ... diu polluti aut ... de coctione rute et ... capitis ... nigelle. Empima. Caput ... ad ... p[ro]p[ter] opilationem et ... ut plurimum ... siccum ... nigelle ... aceto forti ... et ... rute ... subtilissime et ... oleo veteri vel ... oleo ... cum ... tepidum ... gutte ... Attrahat ... vel ... gutte ... Abluitur et capite ... ad ... quod plus ... et ore repleto aqua et ... diebus vel pluribus ... cepit ... et si ... ascenderit ... colloquium ... et si ... et ... nutri... ... aqua vel aqua ... rose vel aqua tepida ... Confert ... nigelle ... rute vel nigelle vel ... pannis ... ad ... calidis ... confert ... suffumigatio ... nigella nigelle ... aloe ... et ... super carbones ... potatum

Emoi. de ... in ... vel fit ... et tunc fit ut plurimum ... et ad ... fit adventicie et tunc fit ut plurimum ... cum ... et ... epilante ... in ... adurente nisi in ... et ... fit ... cum ... et signa ... et ... et ... et ... vel ... vel ... frigidi vel ...

Putrositas. de ... cum ... et ... et ... et ... et ... cum ... et ... et ... et ... amplius ... Explicit ... Incipit ... de passionibus oris et lingue

Passiones ... loqui ... et ... prima est labiorum fissura. ... secunda ... palmo ... lingue ... de glandula ... sub lingua ad ... loqui ... de ipsis ... loquitur. Capitulum primum de fissura labiorum oris

[illegible marginal notes]

Fissura labiorum oris fit ... altera causarum duarum prima est caliditas ... acutus ... vel flatus ... ad partes ... labiorum et ... et ... nigelli ... labij et ... quod ... ipsorum ... Methodus. Signa cuius ... et ... cum ... pluma et ... labiorum et fit ... et ... cum ... et ... de ... dicta ... et ... cum ... vel ... flora ... et ... in ... fiat ... cum ... et aceto ... quibus ... cocta ... vini ... et ... et si ... fiat ... resolutivis et mollificativis ... melliloti ... malvie ... et ... dicta ... de caliditate. Signa cuius ... nigelli ... et ... et difficultas ... subtilitatem ... et consolidationem ... gallarum et ... subtilissime ... et ... vel ... cum unguento ... et ... cum unguento ... vel unguento ... Empima. Unguentum ... loco ... et ... ut ... gallarum ... de adipe gallinae ... sufficit ... et ... partes equales ... et ... melle ... Item ... terebentine ... mellis ... partes equales ... fiat unguentum vel ... super ... et fiat ... gallarum ... ut alcohol et ... melle vel adipe gallinae vel ... et fiat unguentum et ... terebentinam et masticem fiat ... unguentum ... masticis ... medulle ... partes equales ... confice.

[illegible marginal notes]

tum olo ro sufficienti et cere et fiat unguentum et si addideris aliquantulum melius fiet et si sit ex causa calida cum aceto plumo subtili infusum et unguentum et adde aliquantulum aqua ro. et aceti et fac fricatione oleis cum panno aspero donec san. fluat. Contra vitium desup. et hoc post balneum valet mirabiliter

Cancer

Cura ut dictum est de ulceribus interioribus et ut plurimum quid mundificandum et corrodendum putridum. Cura de cancro et fistula circa de ulce. Contra cancros et fistulas aliqui sibi dicunt sufficienter

Insolidatio

Fissura labiorum superiorum et ut plurimum a calore nascitur provenit inferiorum provocatione et provenit. Item fissura ex caliditate finalis et ariditate [illegible] hic diff.

Capitulum de fetore oris

Fetor oris duobus fit modis vel quia vitium stomachi vel vitium ab ipso si fiat vitium stomachi hoc est duplex vel cum sunt humores calidorum corporum fetentium in ore stomachi ut in iuvene. Vel fit ex putredine humorum flatuosorum nutrientium ibidem. Si vitium ab ipso hoc est duplex quia vel fit propter dentem putridum seu corrosum vel cum gengivis constringuntur humores fetidi vel fit ex gingivis putridis et fetentibus. Signa cum fit vitium stomachi calidorum fetor qualitatem sentitur post comestionem et cum fetor est acutus, adiunctus ieiuno et in cenatione frequenti. Signa cum fit vitium stomachi frigidorum impetu fetor minor post cibum et est cum eructatione. Signa cum fit ex dente corrupto vel gingivis sentitur multum odor et relatione ipsius.

Methodus

Cura cum fit vitium stomachi calidi est ut digeratur cum syrupo de mellito et post in cura de fetore nasi. Deinde cum vino calido bibat semel in die et semel in ebdomada cum aqua decoctionis [illegible] et sit quantitas [illegible] ʒ i. [illegible] aq. et detur usque ad x dies vel [illegible] id. postea purgetur cum medicinis dictis in cura de putrefactione [illegible] de melle et vtr. glicia [illegible] Fiat etiam vomitus [illegible] et ordine dicto in cura de fetore nasi semel in ebdomada. Fiat ʒ i ß. [illegible] cum vino odorifero. Contra eum masticare omni die cum ieiuno [illegible] impedit [illegible] et postea [illegible] et si sit illud bibat aliquid vini [illegible] Item fiat masticatio [illegible] vel [illegible] ut [illegible] et [illegible]. Cura cum [illegible] fit

cum ex hoc fit [illegible] cum est ut digeratur cum oximelle simplici vel squillitico et aqua decoctionis epithimi, postea purgetur cum pillulis fetidis vel hieris [illegible] laxativis. Ungatur sepe stomachus cum oleo mastic. et nardino mixtis et calefactis in aqua frigida et [illegible] fit [illegible] aliquantulum tepidum vel calidum valde quia tepida [illegible] debilitant ventris ut dicit G. VII de ingenio sanitatis. Fiat vomitus sepe dictus in cura de fetore nasi. Fiat ʒ i ß semel in ebdomada [illegible] cum vino odorifero. Masticet omni die de mane quia [illegible] piperis cum [illegible] et postea illud bibat vinum odoriferum potius vetus [illegible] Accipiat mane dyaciminum, dyacalamentum et dyanisum. Conferunt predicta cum fetor [illegible] de aloe et in [illegible] posita in cura de fetore nasi [illegible] et dyamuscus. Cura cum fit vitium dentium est ut mundificetur omni die dens et abluatur cum aceto sepius in die et in [illegible] eius ponatur mastix vel [illegible] et si possibile fuerit [illegible] dens. Cura cum fit vitium gingivarum est ut gingive mundificentur cum unguento [illegible] posito in cura de [illegible] vel cum pulvere subtilissimo [illegible] facto ex tartaro vini [illegible] fricando cum eo omni die dentes [illegible] et gingivas putridas corruptas et postea [illegible] abluantur cum calido vino [illegible] et [illegible] post mundificationem ponatur [illegible] corrosivum pulvis [illegible] et [illegible] quod [illegible] mastic [illegible] in [illegible] [illegible] ʒ i ß. [illegible] optime et abluantur [illegible] cum aqua [illegible] et [illegible] fit decocta et sit [illegible]

Capitulum [illegible]

Multitudo saliue et sputi fiunt ex humiditate plurima generata in stomacho propter debilitatem digestionis et propter humores [illegible] ciborum que [illegible] refundat et evaporat ad os et radicem lingue et [illegible] ut plurimum [illegible] [illegible] et corporis [illegible]

Methodus

Cura [illegible] passi est ut digeratur cum oximelle [illegible] vel squillitico et aqua decoctionis [illegible] acori et cum dyagalanga, dyatrion piperion, dyacimino [illegible] mixta vel postea [illegible] purgetur cum [illegible] vel hieris laxativis [illegible] [illegible] per actum et virtute. [illegible] [illegible] ut [illegible] Fiat sepe vomitus dictus in cura de fetore nasi et gargarismata [illegible] et [illegible] et vigilias [illegible] masticet

[illegible]

77

[illegible]

colluvio est in deorso [illegible] sit odore est [illegible]
[illegible] colluvio [illegible] colluvio est
in [illegible] colluvio est in [illegible]
[illegible] est [illegible] corpore [illegible]
[illegible] colluvio est [illegible]
[illegible] colluvio est in [illegible]
[illegible] zarito [illegible]
[illegible] albedinem [illegible]
[illegible]
[illegible] balaustie [illegible]
[illegible] et [illegible] tota [illegible]
[illegible] balaustie [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Confortativa ... c. 27 ... pl. 24 ... in melle ... [illegible]

... cap. 27 ... in vino ... melle ... pl. 20 ... in melle ... [illegible]

... pl. 26 ... in vino ... allegata ... pl. 21 ... [illegible]

... pl. 20 ... melle ... cap. 27 ... [illegible]

... [illegible] ... cap. 27 ... [illegible]

... in melle ... pl. 28 [illegible]

... [illegible] ... 32 ... [illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

[illegible]

... pl. 22 ... pl. 20 ... cap. 27 ... [illegible]

... pl. 21 ... [illegible]

... pl. 23 ... pl. 23 ... [illegible]

... pl. 26 ... [illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

... in melle ... cap. 27 ... in melle ... [illegible]

... pl. 28 ... in melle ... cap. ... in melle ... cap. 33 ... [illegible]

... pl. 29 ... [illegible]

[illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

... pl. 20 ... cap. 27 ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

... cap. 27 ... [illegible]

... pl. 27 ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes in top margin]

piper et piretrum in aceto [illegible]. **Anothomia** [illegible] dicat ypo. Item particula assumpta [illegible] a substantia maioris capitis longe [illegible].

Capitulum de casu uvule

Casus uvule est elongacio et ingrossatio uvule ut preter infusionem aeris tangat et epiglotum opilet et anhelitum impediat quo quomodo. Fit autem materia currente a cerebro frigida vel flatica [illegible] in modum catarri. Signum casus uvule [illegible] quia paciens sentit [illegible] balbutiens in radice oris cum impedimento anhelitus et suffocatione. Si non sit [illegible] frigida tunc cum istis apparet [illegible] et rubedo loci et saliua [illegible] et re[illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] Si non sit a flate apparet cum predictis mollicies saliue et pallor [illegible] et color uvule albus et facies alba vel [illegible] palida et [illegible] uvule [illegible]

Methodus. Si sit a sanguine fiat ... flebotomia cephalice in [illegible] vel [illegible] et in collo et post id gargarismus repercussiuus ex dyamoron dissoluto cum aqua [illegible] et aceto vel cum aqua decoctionis [illegible] balaustie ros. et aceto. Deinde in [illegible] fiat gargarismus [illegible] et in aug[illegible] resolutiuum et percussiuum ex aceto et melle ros. In fine non [illegible] et declinacione resolutiuum et repercussiuum tantum ex oximelle [illegible] aqua calida. Si non sit a flate purgetur primo cum pillulis [illegible] vel [illegible] Deinde [illegible] gargarismus repercussiuus predictus. Deinde resolutiuum et repercussiuum cum oximelle composito et aqua decoctionis balaustiarum [illegible] resolutiuum tantum cum oximelle [illegible] vel [illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible] mirre [illegible] [illegible] oximell. [illegible] misceantur et addantur aqua decoctionis ros. [illegible] balaustiarum et fiat gargarismus [illegible].

Emperica. [illegible] [illegible] uvule [illegible] [illegible] fiat primo [illegible] flamma [illegible] forte [illegible] [illegible] deinde [illegible] uvula cum filo argenteo vel ferro [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] fiat cum ferro ignito. Deinde fiat gargarismus repercussiuus ex dyamoron et aqua tepida [illegible] uvula [illegible] apposite [illegible] [illegible] et [illegible]

Anothomia. uvule [illegible] [illegible] pluribus anhelitus et deglutitionis cibi. quae suffocabit pacientem.

Capitulum VII de grauitate et inmobilitate lingue

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui non potest restringi. 2° [illegible] si non [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3° [illegible] [illegible] uvule [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad plumam [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] uvule

Grauitas lingue et inmobilitas quedam est antiqua et naturalis quedam non naturalis quedam est adventicia et accidentalis in loquendo. Fit autem grauitas lingue quedam cum febre quedam sine febre. Si fiat cum febre tunc fit propter amaritudinem [illegible] lingue [illegible] febrium. Si non fiat sine febre fit propter alteram [illegible] causam quia vel propter humiditates flaticas in [illegible] nervos et lacertos lingue vel propter abreuiacionem ligamenti sub lingua quo lingua alligatur parti inferiori vel fit propter glandulam [illegible] ad modum fabe que nascitur sub lingua quedam modo [illegible] et impedit eius motum. Grauitas non lingue vel fit propter materiam flaticam vel frigidam vel [illegible] [illegible] lingue [illegible] aut [illegible] [illegible] et cum [illegible] [illegible] fiet quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] palis vel [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] Signa grauitatis lingue [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] lingue et diminucio loquele et [illegible] lingua extendi non potest ab ore. Signum eius [illegible] [illegible] [illegible] impedimentum loquele et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] turbacio [illegible] et emissio saliue [illegible] [illegible] [illegible] loquendi. Signum eius [illegible] [illegible] abreuiacionem ligamenti [illegible] [illegible] lingua adheret parti inferiori et [illegible] [illegible] ab ore [illegible] et [illegible] [illegible] Signum eius propter glandulam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] glandi [illegible] [illegible] [illegible] et lingua [illegible] Signum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difficulter loquitur et pigre [illegible] lingua [illegible] [illegible] et emissio eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Methodus. [illegible] [illegible] [illegible] lingue cum febre [illegible] [illegible] [illegible] ablucio lingue [illegible] et [illegible] assidua cum aqua ros. et [illegible] [illegible] vel cum aqua calida mixta [illegible] [illegible] ros. vel cum [illegible] ros. vel cum [illegible] [illegible] et masticacio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] eius propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum pillulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oximell composito vel [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lingua cum [illegible] [illegible] [illegible] aut cum piretro

[illegible] lingue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lingua [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De casu uvule [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible marginal and interlinear notes at head of page]

et castorio et pipe pipe et alumine cum eufurbio quod est finalis predictis aut cum aliis fetidis et per fricacionem et compressionem flatus a ablacione lingue cum aceto et aqua frigida sunt mixta ut calor naturalis vincatur et conforte. Littera ab speciebus actu et potencia labet et in compositum et tunc tollet compressionem et nutriens allei et sinapi perdunt et communicat et status eius. Due de palisi. Alia causa quando fit propter abreviacionem ligamenti vel propter glandulas vel propter fistulas sive in iuncture cum fricio violato. De longitudine. Alia magis lingue est causa quedam ipsius cum est conplete iam data vim hic tamen predicti fiant loculum fortiorum frictio sepe et fortiter lingua cum dente allei et aceto tam diu donec salina et cetera. Et ab lingua lingua cum aceto decoctionibus cuspam vel iuste piperis capit et gargarizet sepe conmixto aposito vel stipulis cum aqua decoctionibus tiscorum, piperis salis armoniaci, in pipe nitre staphisagrie vel cum aqua calida in qua dissoluta sit ypericon vel gargarizet sinapim salviam et cum melle confirmat ... De palisi.

Emplicia

Quedam advenit gargarisma cum aqua frigida, prebet cum quedas et magno affatu et specie in corpore camomille sanguineo ut ... vincit conforte et resolvat flegma et sanguis etc. in partem predicta affirmo est aut ubi athetimo sive iunctura in inmene ... cum caustis media de flegmatico aliquando sive tollit ... et humido comprimis est nisi de demonstracionibus cum ... lingue ... vim in humido ... quid est ... affirmum tenuit in paucis ut dicit ... in quarto libri ... est quod iste nimio advenit ... plus quod maiore flatus sive ... sive predictorum quia propter ut plurimum ... palisi ... sequi secunda ... vti ... in methado et in ... et accipit cum unguenti calidis resolventibus superfluitates et calefacientibus et confortantibus nervos et celebrum cum unguento ... et ... et agrippa et tunc ... in ... vel ... vel diaculum ...

In febribus acutis pustula nigra apparens in lingua significat ... in ... acuta nimio lingue et ... mala est.

Pro ... de ... pustula cum calor ... ad nigredinem est pessima ... maximum ... corruptionem ... pustula ... mala ... confundat ... doun.

amica allei et ... et vigilare ... abo et abrevatur ... et labare et ... et per ... ulcerosi per ... sed

Cauonis

... et magnus lingue tunc flatus et ipse fit cum palisi ... fomenta ... fumentis ... ... lingua ... tunc ... et ... tunc ... nunc ... quemadmodum et ... ... confortativis ... et ... cum unguentis calidis stipticis que diximus ... et cum ... specie abra ...

Aposteniate

... lingue que est propter ... acutam et ... cum aliis malis signis mortis ... et predicti ... spasmus ... in ... et in ... temporis ... et ... Item ... que ... palisi vel ... mimo ... palisis et ipse ... Item ... eminitate sive magnitudine lingue propter humiditatem ... ut plurimum ... vel ... longum vel ... ipso ... predicta ... advenit magna ... longa ... Tractatus VII de

Passionibus dencium etc.

Octo autem passiones ad presens ... particulares plus tres prima quidem dolor sive apostema, 2a mobilitas, 3a corrosio ... 4a ... caput primum.

Capitulum I de dolore dencium etc.

Dolor dencium vel est cum apostemate et tumore vel est sine apostemate sive cum apostemate fit ... calidi acribus et ... viciis ... dencium alterans eum ... et destruens eum ... si ... sit sine apostemate sit fit propter ... frigidi vel propter ... in radice dencium ... cum ... Signa dolens in causa calida ... subicto loci cum tumore ... et dolor acutus et quia ... aque frigide ... Signa dolens causa frigida ... sit dolor ... et ... est absque ... et quia tactus rei calide et ... vel piperis confert ... Signa ... et ... vel ... in loco

Methadus

... cum ... est calida ... vel ... et ... ... et ipse ... tenuis ... vel suppositorio de ... tenuit in ore ... aque frigide vel aqua ... vel vinum ... vel

Pro ... dencium ... et ... pessimum ... et ... significat ... in febribus ... pessimum ... morte

[illegible marginal notes]

Stupori dentium [illegible] ... pag 27 ... [illegible]

... Dolori dentium ... [illegible]

... Amigdala ... [illegible] ... Balsamus ... [illegible] ... Barbarus ... [illegible] ... Betonica ... [illegible] ... borago ... [illegible]

[illegible]

et recipe [illegible] et unguit poros ipsa et 30 et 32 [illegible] maxime [illegible]
[illegible] pomum pl. 27 [illegible] masticata — pastinaca pl. 20 [illegible] apud [illegible]
[illegible] — [illegible] cap 27 de et [illegible] corrosivo [illegible]
[illegible] cap [illegible] — [illegible] aliud [illegible] decoctio [illegible] cap [illegible]
[illegible] pl. 32 [illegible] — portulaca pl. — plantago pl. 27 [illegible] cap [illegible]
[illegible] masticata et [illegible] decoctio [illegible] pl. 20
plantago pl. 22 [illegible] cap 27 de 29 [illegible] decoctio [illegible]
[illegible] — Rosa pl. 21 [illegible] — Rosmarinus apud [illegible]
[illegible] — Ruta pl. 20 [illegible] — Sal pl. 21 [illegible]
[illegible] — Sal [illegible] — [illegible] cap 8 [illegible]

Sandaraca [illegible] — [illegible] — Semen [illegible] pl. 27 [illegible]
[illegible] et respondet [illegible]
[illegible] cap 27 [illegible] — [illegible] pl. 20 [illegible] masticata [illegible]
[illegible] masticata — Solatrum apud [illegible] masticata cap 27 de [illegible] decoctio [illegible]
[illegible] — [illegible] cap 27 de [illegible] — Gummi [illegible]
[illegible] cap 27 de [illegible] — [illegible] cap 27 [illegible] corrosiva [illegible]
27 de [illegible] decoctio [illegible] — [illegible] apud [illegible] alba [illegible] cap 27 de [illegible]
[illegible] pl. 22 decoctio [illegible] cap 27 de [illegible] decoctio [illegible]
[illegible] pl. 26 [illegible] cap 27 de [illegible]
[illegible] cap [illegible] — [illegible] masticata [illegible]
[illegible] cap 27 [illegible] cap 27 de [illegible]
Corrosivum [illegible] cap 27 de 26 [illegible] cap 27 de [illegible] corrosivum [illegible]
[illegible] — Galla [illegible] cap [illegible] corrosivum [illegible]
[illegible]
[illegible] pl. 23 [illegible]
[illegible] pl. 28 [illegible] unguit poros ipsa — Sal pl. 21 [illegible]
[illegible] cap 27 de [illegible] corrosivum [illegible] pl. 20 [illegible]
[illegible] corrosivum — Gummi [illegible] pl. 2 [illegible]
[illegible] cap 27 de [illegible] — Sandaraca [illegible] pl. 22 [illegible] cap 27 [illegible]
[illegible] pl. [illegible] cap [illegible]
[illegible] cap 27 [illegible]

[illegible]

dyaquilon [illegible] hap 2m [illegible]
[illegible] stringit [illegible]
[illegible] stringit eas in [illegible]
Aloes hap 2m [illegible] stringit
eas [illegible] ph 2z
[illegible]
hap 2m dy stringit eas
[illegible] ph 2z [illegible] stringit
eas [illegible] [illegible]
git eas [illegible] Ba
laustia hap 2m dy stringit
eas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hap 2m dy
[illegible]
[illegible] stringit eas / [illegible]
[illegible] hap in [illegible] stringit eas
[illegible] stringit eas
Galla ph 2x [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
hap 2m dy [illegible]
[illegible] hap [illegible]
[illegible] / [illegible] hap
2m dy [illegible]
[illegible]
[illegible]
in [illegible] hap 2m dy
[illegible] stringit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
hap 2m dy [illegible]
[illegible]
[illegible] hap 2m dy [illegible]
ph 2z [illegible]
[illegible] ph 2z [illegible]
[illegible] / Rosa [illegible]
[illegible] stringit [illegible] ph hap
2m dy [illegible]
[illegible] / Gal hap 2m dy
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]

[illegible] desiccat [illegible]
[illegible] ph 20 [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
ph 2z [illegible]
[illegible] / [illegible] hap 2m dy [illegible]
stringit / [illegible]
[illegible] stringit //

Nocentia [illegible]

[illegible] hap 2m dy [illegible]
[illegible]
[illegible] ph 2z
[illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible] hap
2m [illegible] desiccat eas
[illegible] /

Sanguinis fluxum [illegible]

[illegible] hap stringit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / Balaustia
[illegible] hap 2m dy
[illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] ph 26 [illegible]
[illegible] ph 2z [illegible]
hap 2m dy [illegible]
[illegible] hap 2m [illegible]
[illegible] stringit [illegible] //

Ulcerib(us) 2 putredi(ni) [illegible]

[illegible]
[illegible] / [illegible] - Aloes
[illegible] Aloes [illegible]
Aloes [illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] 81
[illegible]
Balaustia [illegible]
ph 2x [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] ph 2x [illegible]
[illegible] / Galle [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ventosa
cum melle, [illegible]
[illegible]
[illegible] pallato
[illegible]
[illegible] cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]

De passionibus [illegible]

[illegible]

De dolore dentium [illegible]

[illegible]

82

[illegible] ... ut [illegible] ... de eo [illegible] ... ulcus [illegible] ... cum [illegible] ... fiunt [illegible] dentis perforato [illegible]

ubi [illegible] ... dolor [illegible] ... ut [illegible] ... cum [illegible] ... de [illegible] ... cum collo[illegible] ut [illegible] ... dentes [illegible]

[illegible] adolor[illegible] ... cum [illegible] ... dentes [illegible] ... dentis [illegible] ... et [illegible] ... dentes [illegible] ... ut [illegible] ... dentis [illegible]

de [illegible] dentium ... de [illegible] dentium

[illegible] ... dolor [illegible] ... dentis [illegible] ... dentis [illegible] ... ut [illegible] ... dentes [illegible] ... dentis [illegible]

[illegible] de [illegible] dentium

[illegible] ... dentium [illegible] ... dentes [illegible] ... ut [illegible]

[illegible] ... dentis [illegible] ... dentes [illegible] ... dentis [illegible] ... dentes [illegible]

[illegible marginal notes]

acetum mixtum cum qualibet aliquo supradictarum
pocula vel solutis quod si non sufficit et
dolor sit intensus R. opii et
vini [illegible] ana ʒ iij gum mandragore
et [illegible] ana ʒ iiij aceti ʒ ij
aque ro. [illegible] et colet et cum eo
abluatur dens sepe calido yeme frigido estate
et si cum dolore sit apostema gingivarum ap-
periatur cum flebotomo et abluantur sepe in
die cum aceto et sale vel cum vino de-
coctionis aluminis [illegible] 2 ponatur emplastrum
[illegible] sup mandibula [illegible]
[illegible] ficus similiter vel [illegible]
Cura eius qui dentium fit ut purgetur primo
cum pillulis [illegible] deinde abluatur sepe
dens cum aceto in quo bullita sit castore-
um euforbium piretrum opii [illegible] ana ʒ
i. teneantur et excellent vel ponatur piretrum
aut allea contrita sup dente vel
fiat [illegible] piper [illegible] castoreo asa
fetida opii ana partibus equalibus [illegible]
quod sufficit teneatur in ore et masticetur
[illegible] plus [illegible] in eo [illegible] vino
Cura eius qui fit propter vermes est ut
fiat [illegible] suffumigium cum pillulis [illegible]
[illegible] [illegible] ponit cum albumine
[illegible] liquida [illegible] dolor
et [illegible] vermes [illegible] sepe et al-
[illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible]
[illegible] [illegible] Empiricum
plus [illegible] sine dolor sit aceti calidi
[illegible] [illegible] sup mandibulam
aceti calidi illico [illegible] dolorem tollet
sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aqua [illegible] dentium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] axungie
[illegible] et [illegible] cum eis fumigatio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ana ʒ i [illegible] ʒ iij
in [illegible] [illegible] et [illegible] ad
[illegible] ʒ iij et [illegible] simplex
[illegible] [illegible] dolorem et [illegible]
[illegible] et finaliter [illegible] resolvit
Pronosticatio [illegible] dolor [illegible]
[illegible] propter corrosionem et corruptionem [illegible]
in eis vel propter vermes [illegible] [illegible]
sine timore [illegible] nisi eradicetur [illegible]
[illegible] vel [illegible] et utile [illegible] est ut
[illegible] eradicetur [illegible] [illegible] eradicatio
[illegible] [illegible] [illegible] dolorem ut plurimum
[illegible] Item [illegible] [illegible] mitigare
dolorem [illegible] [illegible] [illegible] dolor
[illegible] 2 [illegible] in [illegible] Capitulum

2um de [illegible] et [illegible] dentium

Mobilitas sive [illegible] debilitas
accidit dentibus propter mollificationem
gingivarum et ligamentorum que
sunt in radice dentium quod mollificatio ac-
cidit propter [illegible] humiditatem in gingivis

[illegible interlinear and marginal notes]

dissolutivam [illegible] [illegible] 2 [illegible]
re [illegible] [illegible] Methodus
Cura eius est ut digeratur [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] et purgetur cum pillulis
[illegible] vel [illegible] [illegible] alternat [illegible] [illegible] mastice [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cinnio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] sub [illegible] et sup [illegible] [illegible]
[illegible] dentes omni die pulvis cum sale
[illegible] et abluatur cum vino [illegible]
[illegible] [illegible] deinde ponatur omni die sup
eos pulvis [illegible] [illegible] et mastice
et olibani [illegible] ana partes equales [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] 2o Empiricum
dicit [illegible] [illegible] in [illegible] de [illegible]
[illegible] est pulvis [illegible] ad [illegible] dentes
mobiles si [illegible] [illegible] dentium [illegible]
[illegible] [illegible] ʒ iij
alumen [illegible] piretri [illegible] ana ʒ i
[illegible] [illegible] [illegible] ʒ ij [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ iij [illegible]
[illegible] [illegible] balaustie
[illegible] [illegible] ana ʒ iij [illegible]
[illegible] ʒ iij [illegible] 2 [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ʒ i [illegible] al ʒ i fiat
[illegible] pulvis [illegible] [illegible] [illegible]
ponatur sup dentes et gingivas 2 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel vino
[illegible] vel aceto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] que est [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] et illud R. [illegible] sepie
ʒ i [illegible] al ʒ i fiat sicut [illegible]
et [illegible] R. [illegible] [illegible] [illegible]
ana ʒ i fiat sicut [illegible] et illud
cum [illegible] non est aliud R. tartari al-
cinis [illegible] [illegible] combusti ana
ʒ ij fiat sicut [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vituli vel capre [illegible]
Item R. balaustie gallarum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ i [illegible]
[illegible] ana ʒ i fiat [illegible] [illegible]
sup gingivas cum aqua ro. vel vino
pontico abluatur [illegible] cum aceto in quo
[illegible] [illegible] [illegible] Canon [illegible]
[illegible] [illegible] dentes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible marginal and lower-margin notes]

[illegible marginal annotations]

morti sicut tanquam male quod in cibis et morbos debilitat. Item sedat eundem dicit mundificare eos a sordibus et reliquis de lacticibus superfluis a lingua vel facie capite. Item abstergit eos semel de cibo... [illegible] ... et ebullatum ut alcohol fricando eos cum pulvere et postea fricatam abluendo ... [illegible] ... Dicit ... [illegible]

... dentes alium dicunt ... [illegible] ... quatuor ... [illegible] ... apud ... [illegible] ... apud homines ... [illegible] ... [illegible]

... cruto ... dentes si accidit ... [illegible]

De corrosione dentium et gingivarum

Corrosio dentium et gingivarum fit ex humiditate putrefacta maxima ponderosa ... dentium et gingivarum que alterat earum complexionem sicut ... alterat complexionem ligni et in ... [illegible] ... putrefactionis ulcerate ut dicit Galienus ... Fit etiam corrosio ... vermes natus in eis ex humiditate putrefacta ... [illegible] ... de dolore dentium signa corrosionis ... [illegible] ... patiens ad sensum et fetorem ... [illegible] ... corrosionis gingivarum ... [illegible] ... et apparet in eis ... gingive ... [illegible] ... fetore plurimo.

Methodus [illegible] ... mundificare dentes et gingive ... [illegible] ... ut pomum super locum corrosum ... [illegible] ... dentes et ... [illegible] ... vel aliud ... et alcali ... [illegible] ... et ablutus ... [illegible] ... et mellis.

Cura ... [illegible] ... dentes corrosos fetidos nil aliud faciunt nisi quia ... [illegible] ... quia sic dicitur in capitulo de dolore dentium ... corrosis et fetidis ... [illegible] ... recipit nisi ... [illegible] ... Capitulum

Incipit tractatus viii de passionibus gingivarum

Gingivarum passiones ... [illegible] ... sunt ... [illegible] ... fluxus sanguinis ... ulcus sive putrefactio ... [illegible] ... de dolore dentium ... [illegible]

Capitulum primum

Accidit quibusdam hominibus ut ex gingivis eorum fluat sanguis ... [illegible] ... vel eo alia re ... [illegible] ... ista passio ... [illegible] ... ad gingivas et ... [illegible] ... ulcus ... [illegible]

Methodus ... [illegible] ... ut alcohol ... [illegible] ... quia facit ... [illegible]

Capitulum secundum

Putredo seu ulcus gingivarum ... [illegible] ... et ... [illegible] ... gingive ... [illegible] ... et denigratur et postea ... [illegible] ... cadat.

Methodus Cura putredinis gingivarum ... [illegible] ... de fetore oris et ... de mobilitate dentium et ... de corrosione dentium et ... [illegible]

Anotomia ... [illegible] ... gingivarum ... [illegible]

[illegible marginal and foot-of-page annotations]

[illegible] linguae

De dispositionibus linguae [illegible] et [illegible]

[illegible]

De ulceribus [illegible] linguae [illegible]

[illegible]

De ranula linguae [illegible]

[illegible]

Ad [illegible] [illegible]

[illegible]

Ad [illegible] pulvis [illegible]

[illegible]

[illegible] ut alibi [illegible]

[illegible]

Ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in laborando [illegible]
[illegible]
[illegible]
de vinea [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vinea [illegible] ponere [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

epiglotum.

Expleta est sermo primus. Incipit capitulum 2a

Expleto cum Dei auxilio sermone prima que fuit de cura passionum membrorum integrantium ventrem gualem qui protenditur a fine capitis usque ad epiglottum sive principium canne pulmonis continue deorsum, nunc aggrediendum est 2m qui est de cura passionum membrorum constipantium ventrem spiritualem qui procedit ab epiglotto usque ad siriclam inferiorem ubi est os stomachi [illegible] nisi in loco suo dicendum [illegible] gratiam implorantes docentes [illegible] igitur posse confessionem ad [illegible] et auxilium [illegible] per plures plagas et ut sit [illegible] eius super [illegible] ipse sit in [illegible] gubernator et rector [illegible]

Incipit tractatus primus 2e sermonis

Gutturis passiones famose sunt 3es. Prima quidem est squinancia, 2a [illegible] 3a [illegible]. Ad [illegible] autem dicere [illegible] intelligo aggregatum compositum sive [illegible] collum et canna pulmonis et epiglotto et [illegible] ysophago [illegible] alligatur 2o [illegible] canne pulmonis. [Cap. primum]

Squinancia est apostema [illegible] prohibens anhelitum et deglutinationem [illegible] ab autem [illegible] de collacione sive strangulacione vel suffocacione [illegible]. Et sunt species eius [illegible] est in epiglotto et [illegible] eius apostemat et [illegible] mortalis propter ablacionem anhelitus. Est autem epiglotus ut dicit [illegible] 2o [illegible] post canne pulmonis solidum et densum [illegible] eius partibus [illegible] in medio foramine [illegible] ut fistula per quod fortificatur vox [illegible] et [illegible] sufflamen fortiter [illegible] canna pulmonis aliquam alio [illegible] vox hec assimilatur voci illius [illegible] et super illud foramen positum est cooperculum cartilaginosum mobile sursum et deorsum alligatum [illegible] pulmonis ad defendendum [illegible] que cadunt ad ysophagum ne ingrediantur ipsum quia moreretur homo propter suffocacionem [illegible] nihil aliud [illegible] sicut contingit [illegible] glutientibus [illegible] videntur illud movet tussis [illegible] est que canna pulmonis [illegible] eius apostema [illegible] et est [illegible] ut prima [illegible] est gula [illegible] et est [illegible] gutturis apostema [illegible] apud [illegible] sit [illegible] aut apostemate [illegible] similiter [illegible] squinancia vel quando [illegible] apostema gutturis et suffocacio [illegible] et difficultas [illegible] et anhelandi sive [illegible]

[illegible] cum appareat [illegible] magis declinat ad viam anhelitus vel ad vias [illegible] ysophagi. Si autem sit a sanguine tunc cum predictis apparent rubedo faciei cum [illegible] dulcedo salive, dolor [illegible] cum acuitate aliquali et [illegible] venarum [illegible] et [illegible] plures [illegible]. Si autem sit a colera [illegible] calor [illegible] dolor acutus [illegible] et inflammacio vehemens et salivia [illegible] et [illegible] tollerabilis et est [illegible] ut plures [illegible]. Si autem sit a flate [illegible] salive aquose [illegible] dolor [illegible] sine acuitate, calor faciei cum pauca rubedine et [illegible] et [illegible] et plures sine [illegible] vel [illegible]. Signa prime speciei dicit [illegible] 3o [illegible] apparet tumor neque rubor [illegible] in [illegible] neque intus [illegible] appareat [illegible] tunc ibi dolor acutissimus et anhelitus difficilis [illegible] sunt [illegible] i profundo gutturis ubi est epiglotus. Signa 2e speciei sunt quia apparet tumor et rubor intus sed non extus. Signa 3e speciei quia [illegible] apparet tumor et rubor extus in [illegible] neque est plurima difficultas anhelandi et [illegible] 2. [Cynanche]

[illegible] species sinanche est [illegible] apostema fiat illius dicit [illegible] fluxus [illegible] vel [illegible] si virtus sit debilis et [illegible] et [illegible] post sex horas [illegible] que sub lingua neque [illegible] sit [illegible] fluxus [illegible] fiat [illegible] et [illegible] 2 si sint difficultas anhelitus [illegible] ubi est 2a [illegible] frequentia [illegible] si sit [illegible] fiat [illegible] cum [illegible] consimilem [illegible] post [illegible] et [illegible] vel vinum [illegible] vel [illegible] cum aqua [illegible] vel [illegible] cum aqua [illegible] et aqua [illegible] vel aqua [illegible] et [illegible] vel [illegible] vinum [illegible] vel aqua [illegible] et si [illegible] sint [illegible] pinguitudine [illegible] acutis magis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

faciendo quam attrahendo ne fiat in fla-
ma[tione] q[uod] sit ... medulle cassie ... ʒ i ... ma-
ne tamarindorum ana ʒ ss. dissolvatur cum
... ʒ v. aque decoctionis ... ... ergo
... ... ad iiij. dies
vel v. dies ... ... at tunc ... fieri
ventosatio in spatulis ... ...
... deinde si ... fluxa ... ...
... ... vel in fine augmenti fiant
gargarismata ... ... in dies ante
prandium et ... ... ʒ i. ... ...
... ʒ i. ... ... et
... ... fiat et ... ...
resolutiva ... ... gulam que sit
... ...
ana ʒ i. ... ...
... ... ʒ i. ...
... ... et ... ... adipis a-
... ... ana ʒ ii. ... ... sit
usque ad spissitudinem ... aque ... ...
dictis et ponatur ... super ... ... et
... ...
... magnum super ... ...
... ... quae
... ... potum ... ...
fit ... ...
... ...
... ... in ... ...
ventosatio ... spatulis ... fiat gar-
garisma repercussivum ... ...
... fine augmenti fiat ... ... et
... ...
... ... ʒ ii.
dissolvatur ... ... aque ... ...
... et ... fit ... ...
... ... et ... ... et
sit aque ... ... ʒ iii. vel ... ...
... ...
... ad ... ... cum ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
ana ʒ i. deinde fiat gargarisma repercussivum
... ...
repercussione ... ...
... ... fiat gargarisma a-
... et ... et ... resolutiva
fiat ... ... **Empima** ... ...
... fiant ... ...
... dici ... super ... ...
... fortiter ... ...
... ...
... ...
suffocationis subite ... ...
et ... quod ... ...
in ... et ... ...
... ...

[illegible]

... ... ut dicit ... ...
... ... de ... ... est ... ...
pungitive ... ...
... ...
gargarismata et ... ...
... est et ... ...
... ... cum aqua ... ...
... ... timor ...
... ... gargarizat ... ...
et aceto et aqua ... ...
... ... quod gargarisma
... ...
... ... ad aquam ... ...
... ... et ...
... ...
et ... ...
... ...
et ... ... timor
... ... emplastra
... ...
... ...
... ... et ... ...
... ... timor de
... ...
... ...
... et emplastrum ... ...
... ...
... ... et ... ...
... et ... ...
... **Cauteri**[um] ... ...
ad resolutionem et ... ...
et ... et ... ... ad ...
... ... ad ... ... et ... ...
... et ... ...
... ... in
... sit dolor quia ... ... et
fiat ... ...
... ... sit a-
... ... emplastra
... ... vel gargarismata a-
... ... ad ... ...
fluxa sit vel ... ...
... et ... ...
... ... **Pronosticum**
... ...
... fiat ... vel ad ... ...
... ... et si ... ...
sit quia forte ... ...
... ... et ... ad ...
... ... ad epiglotum ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... et ... ...
et ... ... ad ... ita ... ...
... ... appareat ... et ... ...
in ... ...
... ... vel alibi ... ...

[illegible]

Rx ... confectio ... cinnamomi
Aquilea pli 23 ... calefacit
... moderate ... albi ... ...
... ...
... ...
... succus ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... succus ... ...
... ... cubebe ... ...
... ...
... succus ... ...
... pli 2a ... ...
... ... vapor ... ...
... ... succus ... ...
... ... valde ...
... ...
... succus ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... pli 22 ... ...
... pli 2a ... ...
... ...
... ...
... ... succus ... plantago pli 2... ...
... ...

Ginzeber pli 2...
... ...
... ...
... ...
... ...
pli 23 ... ...
... 20f. ... ...
... ...
... succus ... ...
... pli 22 ... ...
... ... pli 2...
... ...
... ...
... ...
... ...

... confectio

... ...
... ... 27 ... ...
... ...
... ... 27 ...
... ...
... ...
... ... 27 ... ...
... ...
... ... 27 ... ...
... ...
... pli 2...
... ... 27 ...

[illegible] de [illegible] i[n] [illegible] [illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible] 27 [illegible] catarr[illegible]
ad [illegible]
[illegible] catar[illegible]
[illegible] catarros [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
27 [illegible]
[illegible] catarro[illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 23 [illegible] 27 [illegible]
[illegible] abat 12 [illegible]
[illegible]
[illegible] 27 [illegible] catarr[illegible]
27 [illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 29. [illegible] 27 [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible] 22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] abat 10 [illegible]

[illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible]
[illegible] catar[illegible]
[illegible] abat [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible] catarr[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

89

allemanos [illegible]
glorie [illegible]
[illegible]
[illegible]

96

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] capitaneo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] paschalibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ante [illegible] Gentilis

[illegible]

compellit et anhelitum magis ac magis angustetur. Omnia ista mortem [illegible] significant [illegible] ad pulmonem vel ad cor vel pectus quare suffocationem inducet infra septimum diem [illegible] et mitigatur dolor [illegible] et ab ipso fugiendum. Et ibidem dicit ypocras quod bonum est tumorem apparere exterius et quanto magis tanto salubrius erit. Item si squinancia [illegible] ad pulmonem [illegible] et fortassis suffocabit egrum infra vij ad plus [illegible] et etiam pulmonis [illegible] infra xl diebus [illegible] Item squinancia [illegible] infra vij die et si hoc effugit [illegible] in morbo acuto aut vincit natura aut vincitur [illegible] Item dicunt quidam [illegible] in die critica vel non critica [illegible] difficultas anhelitus [illegible] difficultas [illegible] cum [illegible] vox [illegible] lingue [illegible] fatigatio color niger vel lividus [illegible] lingua [illegible] labiis [illegible] Item dicit [illegible] particula aphorismorum [illegible] suffocatio repente supervenit mortale. Item [illegible] particula aphorismorum strangulatorum et dissolutorum [illegible] mortuorum [illegible] spuma [illegible] Item salubria [illegible] alleviatio doloris, levitas anhelitus [illegible] Item squinancia [illegible] plus [illegible] ad [illegible] et [illegible] quae [illegible] Item squinancia [illegible] maxime [illegible] ut dicit ypocras 3a particula aphorismorum [illegible]

Reuma dicitur [illegible] Capitulum iij [illegible] de membro ad membrum in [illegible] parte corporis. Et ideo [illegible] aut dolor cum [illegible] Catarrus non dicitur destillatio [illegible] a capite ad partes spirituales [illegible] pulmonem [illegible] Coriza autem dicitur destillatio [illegible] a capite ad nares [illegible]

[illegible]

in radice [illegible] cerebri et compellit [illegible] cum [illegible] et vehementia que [illegible] non [illegible] nisi in cerebro calido naturaliter vel accidentaliter [illegible] ypocras [illegible] particula aphorismorum [illegible] fit in capite [illegible] cerebro [illegible] palati [illegible] in vices [illegible] Item igitur [illegible] passiones [illegible] calidi vel frigidi [illegible] calida [illegible] quod ut si [illegible] calidus fit vapor [illegible] multus [illegible] cerebro que [illegible] et si [illegible] cerebro [illegible] ad ignem vel ambulacione in aere calido [illegible] vel vento austrino et [illegible] et in [illegible] capitis [illegible] vapores ad se [illegible] calidi [illegible] cerebro frigido vel [illegible] signis [illegible] et [illegible] principalia [illegible] et [illegible] vel [illegible] et [illegible] replete [illegible] cerebro [illegible] naturalis vel ab [illegible] ut [illegible] aqua et aere frigido [illegible] digestibus [illegible] superfluitates [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] et rubor et [illegible] subtilitas et inflammatio et [illegible] faciei et [illegible] vel [illegible] signa [illegible] faciei et [illegible] aquosa [illegible] difficultas anhelitus et [illegible] Methodus [illegible] passionum [illegible] calida [illegible] pillulas de reubarbaro [illegible] reubarbari [illegible] aloes [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

scamonee ʒ ß. mastic. liquir. an. ʒ i. fiant pille cum mucillagine psillii vel se- minis cidoniorum / dentur sero ab ipsis [illegible] a ʒ i. usque ad ʒ ii. vel cum apozimate de re- ubarbaro. Recipe reubarbari ʒ ii. macidis [illegible] et ponantur in ʒ v. aque fluvialis decoc- tionis premissorum et dentur sic per xii. horas deinde colentur et addantur sirupi de mellilo- to ... desistere nasi vel cum sirupo ro. vel viol. deinde fiunt famosa ... omnia de cucumis ... vel ... vel passulis / post suppositiones vapores ... et fiant cum aqua decoc- tionis ... alei ... conitanti flor. camomille ... al- ... vapores calidus ... et ... vel cum aceto ... super lapide ignito / vngantur nares et labia cum ... vel ... teneat ... liquit ... deglutiat pillas ... quam ... catarrus acutus et ... et leniunt ... qui ... liquiricie citoniorum ... an. fiant pille ad modum ciceris vel ... cum mucillagine psillii / vtantur ... semine ... et lentibus / ... vel ... colu- ... altatos cum ... tu- ... / nec ... bibat vinum quia appetitus ... passi- ... cum vino ... ... in ... acutorum sed bibat aquam ordei vel aquam decoctionis liquiricie vel aquam ... an. ... [rubric] ... corporis si fuit ... ... cum pillis ... vel fetidis ... ʒ ii. ... sine ... digerit cum ... composito vel ... ... de ... dedi- ... capud ... tepide aceto aut ... aut ... et postea ponatur super ipsum medi- ... ... fiat ve- ... et ... ... fiat ... ... affodilli ... coquantur in aqua et melle et ... et ponantur ... super capud ... capilli ... et talie ... capite ... ... morbi cum ... vel mastice vel ... vel ... aloes vel ... calami vel ... vel mirra vel ruta ... et ... ... et aliquando ... deglutiat ...

sero tamen itum ad lectum / fiat ... masticato- ... flos ... piper lon. ... an. ... masticis ... ii. passu- ... et ... / et ... super ... ad ... vel ... capillis / bibat ... de ... sero ... ad lectum ʒ i. vini ... ʒ i. mastic. vel ... fiat ... et ... capud ... sale ... et ... super lapide ignito vel vapore aqua ... ro. mellilo. camomille ab ... reliquie ... ... alba ... vel plus an. ... / ... capud cum ... et ... / ... vino ... vel ... vel ... et ... / comedat carnes assatas vel elixas cum ... ydro- ... bibat vel aquam decoctionis ... liquir. et mellis / ... nigellas li- gatum ... panno lineo ... et ... et nigelle / ... et ... in balneo ... ita ut capud ... et ... calidum ... et labore et ... et ... et ... et ... post ... et ... ... et ... ... et ... et ... ...

[rubric] Emplastra

... sunt tale ... premissa ... de ... ʒ i. ʒ ii. ... et post ... aque talie ... potus ... aque sine catarro ... plus et potus vini vapores et ... ... in ... sunt ... medio ... catarro et tussi ... pille ... ʒ ... ʒ ... pille ... ... cum ... ʒ ... ad ʒ i. ... ascendere ... et ... purgationem ... subtile ... ad ... pectus ... et ...

94

[illegible]

93

[illegible]

[illegible]

Nemo vapore dape [illegible]

flauda [illegible]

sit [illegible] catarro flaua

Nec cauicat [illegible]

Catarrus [illegible]

[illegible]

[illegible]

pura cum ethus et dragantio et nigella-
go psillii vel semine citoniorum et jujube et
sebesten et syrupus et habet fieri pro ceteris. Et flau-
tu assit in hac egritudine sive calide in rebus
cibis incisiva sive cum catarrus sit calidus
et in corpore calido cum rubore oculorum et
plenitudine venarum. [24] Si catarrus descendit
ad oculos vel pulmonem vel uvulam vide
ibi. [29] Si accidat catarrus cum scabie aliis
aut e contra. **Cautio.** Dum vero pro-
cedit a capite de corpore [illegible]
cura [illegible] positionem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
et hoc fit per [illegible] capitis
capitis ne generet humiditates in se [illegible]
[illegible] et hoc fit per [illegible]
et unguenta [illegible] et [illegible]
[illegible] et pulmonis ne
recipiat superfluitates [illegible]
[illegible] maturet [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] et per [illegible]
per [illegible] et [illegible]
capitis [illegible] ut [illegible]
super alterum latus [illegible]
[illegible] et [illegible] reflexo ut [illegible]
[illegible] superfluitatis [illegible]
ad os et nares [illegible] habeat
ad cannam pulmonis vel ysophagum
[illegible] et plenum [illegible]
[illegible] de ptisi et [illegible] de asmate
et tussi et emplumate. **Pronosticum.**
[illegible] superveniens [illegible]
[illegible] epilencia [illegible] apoplexia
[illegible] per [illegible]
[illegible] pulsum [illegible] signum
[illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible] si descendit ad stomachum [illegible]
[illegible] in digestionem [illegible] fluctuacionem
et [illegible] infrigidationem [illegible]
[illegible] et retentive debilitatem
[illegible] si [illegible] sit calida acuta [illegible]
[illegible] corrosionem [illegible]
[illegible] si descendit ad pulmonem [illegible]
[illegible] tussim [illegible]
asma [illegible] anhelitus [illegible]
[illegible] pulmone [illegible] suffocationem
si [illegible] plenum [illegible] si [illegible] acuta fuerit
[illegible] corrosionem pulmonis et [illegible]
[illegible] et [illegible] catarrus
[illegible] sufficient [illegible]
[illegible] descensionem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] valde senibus [illegible]
[illegible] qui [illegible] est apud

[illegible]

cum [illegible] senes [illegible] ab [illegible] qui
[illegible] quo [illegible] apud [illegible] Item
catarrus cum dolore capitis [illegible]
difficile [illegible] debilitate
sit [illegible] Item [illegible] multiplica-
catarrum [illegible] aeris [illegible]
[illegible] propter colligationem
[illegible] Item [illegible]
[illegible] catarrus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] calida [illegible]

Capitulum 3m de raucedine vocis

Raucedo vocis [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quidem [illegible]
[illegible] epi-
glotis de quo [illegible] et [illegible]
[illegible] et signa et cura eius [illegible]
[illegible] de catarro et [illegible] de tussi
[illegible] ad [illegible]
[illegible] diapapaveris [illegible]
[illegible] et diacalamenti [illegible] partibus
[illegible] addendo succi liquiricie vel [illegible]
[illegible] quod sufficit [illegible] ma-
ne et sero paulatine [illegible]
[illegible] sit [illegible] plurimum [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] aer
in [illegible] ad [illegible]
[illegible] aliud sit quod [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] de [illegible]
[illegible] pulmonis et [illegible]
[illegible] in sole vel vento et [illegible]
[illegible] et cura et signa habentur
plene [illegible] de ptisi. [illegible]
[illegible] diadragagantum et parti-
bus [illegible] diapendion addendo succi
liquiricie [illegible] quod sufficiat [illegible]
sit [illegible] humiditates
[illegible] et [illegible]
[illegible] febribus et [illegible] et
[illegible] et signa et cura habentur [illegible]
de tussi. [illegible] habet partem [illegible] dia-
pendion [illegible] diaysopus [illegible] partibus
[illegible] diadragaganti addendo [illegible]
quod sufficiat vel succi liquiricie. **Empirica.**
[illegible] addere et [illegible]
[illegible] passi [illegible]
[illegible] ana [illegible]
[illegible] masticis [illegible]
[illegible] in [illegible] succi [illegible]
vel aque [illegible]
[illegible] fiat [illegible]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

kumfitat pectus passe pinee faba [illegible]
dactili [illegible] liqui[ritie] [illegible]
pectoris [illegible] talia [illegible] solet [illegible]
Galbanum thus mirra [illegible] pro [illegible]
Seta [illegible]

cum melle et zucaro an lb. j. detur omni mane ℞ ij cum aqua decoctionis ficuum et passularum Item habet ad idem ℞ aque decoctionis lb iij mell despumati lb. j. decoquantur simul leniter igne donec aqua consumatur et mel remaneat de quo mel postea capiatur et ad ipso in corpore [illegible] reducat nupham [illegible] atque mundificationis pectore quod ipsa talia frequenter in ieiuno et fiunt quilibet nupham [illegible] vel ydros mel se [illegible] assium quod fiet est [illegible] potens et optimum Et illud habet de [illegible] diacinamomum [illegible] de tussi [illegible] diacinamomum Item clarum ad idem ℞ diasenepi diacalamenti diaireos diadragantum an partes unam diapapaveris p. ij diapenidion quinque de omnibus misceantur simul et [illegible] quo eo omni mane et sero quia reperitur fluxum et quo fluxum est [illegible] et expellit Item pille ad idem ℞ sumi liquiritie zuccari al. an partes unam amidi dragaganti [illegible] olibani an partes [illegible] fiant pille cum albumine ovorum quando [illegible] iiij vel v ad sero Canon

abstineat a potu vini pomis acetosis et veris apparatis cum et diligant dulcia sicut mel zucarum aqua decoctionis passularum [illegible] fiant [illegible] dactillorum et [illegible] intendit adminiculum [illegible] acuta sit et [illegible] et [illegible] cum melle [illegible]

Incipit capitulum de passionibus pectoris et pulmonis / pulmonis

Passiones sunt [illegible] prima quidem tussis 2a asma 2 dispnea [illegible] pleuresis 4ta peripleumonia 5ta empima 6ta ptisis 7a [illegible] autem dico pectus et pulmonem comprehendo caput pleura [illegible] pulmonis mediastinum pectoris et diafragma et hec sunt omnia membra spiritualia preter cor et eius capsula [illegible] dicte proximo titulo post ipsum Est autem pectoris capacitas [illegible] quam [illegible] caviam [illegible] tangit panniculus [illegible] quam pleuram dicitur ut pulmonem defendit et cor ab [illegible] et [illegible] Est [illegible] cor [illegible] pulmones locatae inter ossa [illegible] quemadmodum duo [illegible] ita ut pulmo totum locum occupet [illegible] per quod cor et [illegible] cavitate que [illegible] capsula dicitur [illegible] pulmonis [illegible] alligata [illegible] principium [illegible] Dividit [illegible] pulmones panniculo [illegible] subtili qui mediastinum pectoris appellatur [illegible] partes dextram et sinistram [illegible] ut [illegible]

[illegible]

latera [illegible] valent [illegible] altius aptum [illegible] pectus et aliud panniculum [illegible] corporis [illegible] velud tympanum [illegible] membra que [illegible] stomacum et epar et splenem et [illegible] ut cor ab [illegible] vaporibus qui [illegible] duplex [illegible] et iste panniculus dicitur diafragma [illegible] et aliud [illegible] de [illegible] et dorsum [illegible] pectoris et pulmonis [illegible] Capitulum primum de tussi

Tussis est motus fortis pectoris et pulmonis [illegible] expellendum [illegible] que [illegible] vel [illegible] Fit autem propter mala complexionem [illegible] sine materia vel cum materia et si sine materia fit illud duplex quia vel ipsa complexio est [illegible] vel [illegible] Si in [illegible] sit et [illegible] vel [illegible] pulmonis si [illegible] sit et [illegible] ipsius [illegible] Si vero fit [illegible] fit hec [illegible] vel cum apostemate vel sine apostemate si cum apostemate sit et [illegible] vel peripleumonia ~~si sine apostemate [illegible] apostemate sit et [illegible] vel peripleumonia~~ si sine apostemate fit hec [illegible] quia [illegible] sola quantitate vel qualitate Si quantitate sola vel [illegible] sit [illegible] ut et [illegible] et [illegible] et propter empima Si quantitate et qualitate sit [illegible] ulcerationis pulmonis sui acuitate et [illegible] sui quantitate Et sic patet quod in [illegible] octo sunt cause tussis prima quidem est caliditas 2a vero frigiditas [illegible] pleuresis [illegible] peripleumonia [illegible] [illegible] empima [illegible] ptisis Signa igitur tussis que fit ex caliditate pulmonis sunt vehementia [illegible] aqua [illegible] sed magis [illegible] et [illegible] anhelitus et pulsus [illegible] Signa cum que fit [illegible] pulmonis sunt [illegible] et [illegible] sine [illegible] et [illegible] vel [illegible] aque tepide [illegible] vigilias et [illegible] anhelitus et [illegible] corporis et pulsu [illegible] Signa cum que fit [illegible] et [illegible] Signa cum que fit a pleuresi sunt dolor lateris pungitivus [illegible] acuta pulsus serrinus et [illegible] pleuresis Signa cum que fit a peripleumonia sunt signa peripleumonie [illegible] acuta dolor [illegible] pulsus mollis [illegible] Signa cum que

[illegible later marginal annotations at foot of page]

95

Anno 3° col. ca° 28 / De causis tussis. Tussis est motus [illegible] expulsivus [illegible] pulmonis [illegible]

[illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmonis [illegible]

[illegible] [illegible] Et [illegible] cum tussis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad pulmonem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] pulmone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad pulmonem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tussis [illegible] tussis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tussis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liberatur [illegible]

[illegible] pulmonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tussis [illegible] qui

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tussis [illegible] pulmonis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmonis ad

[illegible] [illegible] tussis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] liberatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] tussis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liberatur

[illegible] [illegible] [illegible] pulmonis ab aliis membris [illegible]

[illegible] sanitate

[illegible]

sit appt catarrhus fuit quia si catarrus
e de ma[teria] frigida grossa apparz spiritus flatu-
visi et fortificatur per sompnum et quiete
Si vero catarru sit de flut acuta calida
vel de fluxu salso subtili sit ardor circa
labia et nares et sit quod tollat aqua
et aer sunt simul ligata fortifica[tur] post
sompnum et attractio[ne] odorum acutorum
et capud sentit calidum et eius sputum
e inadiad subtile salsum quod quasi radit
iterum aeris senect. Signum aut que
ad ulcus catarrus quod non fallit e cum
dormiunt sentit quoddam stillare continue
vel intercalatim ad os et partes gutturis
dorsi. Signa eius que sit appt empima
sit successio catarri et pleuresis vel
peripleumonie post quas remanet tussis cum spu-
to sanioso et sanie et dolore pectoris
grauitas et anhelitus strictus. Signa eius
que sit appt ptisim est sputum saniosum
vel sanie cum febre continua lenta pulsu pro-
fundo collo longo et quia cum continue
operatur de die in dies et citissime
est si ceciderit spiritus pollis subtilibus
albis egreditur cum sputo cum particulis vi-
bere rotunde et Pthisis Cura
eius qui fit de acuitate ut simul ordine
de sirupo rosarum vel violarum sit bis ab e dieto vel
de sirupo fiat si sit sopor cum aqua calida
prima vel aqua de coctionis lactuce por-
tulace vel prunorum teneat in ore cantor et
mucillaginem psillii vel seminis citoniorum fiat
lohoc de dyadragant pabz duabus per-
diorum parte i sirupi fiat quod sufficiat ad
dissoluendum teneat in ore sua vngatur ut
febriens vngatur pectus et spina tota
cum populeon dissoluto cum oleo viro-
molarum dialtee. Cura eius qui fit apti-
tate e ut repugnet et humectetur corpus
prout scribitur dicitur 2o libro de ff. ethica
pthisis quod si quis habet tussim sic fr. pudor
resoluere bibat in mane libram i aque
ordei et post tres horas cum cibus ille
digestus sit intret balneum tepidum
aque decoctionis foliorum maluarum
maluauisci et foliorum appii et cepe
mere vnge sudet. iaceat eius vngatur cum
populeo et post illud cibetur cum
vel fiunt et carnibus pullorum vel ordei
albeant cum portione facta et cadavera libat
vinum debile limphatum vinum bibat
sompni bibat iulep cum aqua tabulis
vel psillii teneat sublinguam pillulas bi-
bitas qui sit fiunt Recipe succi liquiritie 3
seminis citrulli seminis citrullorum seminis portulace
ana ʒ v. conficiatur cum mucillagine psil-
lii vel albumine oui item pillule retineat
sub lingua ptisis quod vngitur humectantur
guttur et lingua et calidi respirant

Item aliter Recipe succi liquiritie zuccari al-
bi ana ʒ x amidi dragaganti amygda-
larum dulcium excorticatarum ana ʒ v fiant pillule cum
mucillagine psillii [illegible] ca[illegible] sint vero par[ue]
sit sup. se pendu ubi lingua ptisime su-
mat parue aut lac dulce recenti cum
vel asine pascet condicio et herbas ha-
que si timor fuit de coagulatione lactis
vero addatur ad zuccarum vel mell ut dicit
a i. de ingenio sanitatis vel comedat
carnes predictas altera cum predictis
herbis vtatur cibo speciebus aromaticis dul-
cibus vel cinamomi et ʒ ss cardamo-
mi ana ʒ ss sit pul. ebullatus vngatur
pectus et nucha cum oleo viol. nel.
sit mixto cum mucillagine psillii
et camphora Cura eius qui fit a frigiditate
aeris e cum alique conuenit et fume
tur pectus cum pannis calidis et cibo-
rum breuitate cum carnibus bouinis
conditis cum cyamo cardamomo etc.
bibat ydromel vel vinum calidum
limphatum et sumat medicine ut vtatur
dyagalanga vel dyasinzib serunt
vadit dormitum et post illud bibat
aliquid aque calide vel vini calidi
limphati post declinationem morbi bal-
nietur in aqua decoctionis camomille
ysopi mellilotum si aut pisum naturale
sit qui non fluxit quare pingue cum
pillulis turtis vel menta deturbata
et fiat post perdices localia predicta
Cura eius qui fit appt catarrum e ut
si catarrum sit de materia uera acuta febris
et fiat iuxta patentibus anime in
nocte impedita tussis sumat ordine
de ii sirupo de ysopo vel decoctionis se-
minis capilli veneris vel sudans
nymphani cum ficubus siccis pigmine
ana x dactillorum pigminis tyndes
de coquatur in aqua et fiat sirupus bis
cum zuccaro in estiuo et hieme
vel cum melle in yeme et senibus
pinguibus partem cum pillulis turtis vel
hamaris. Si aut siccus sit quod sicut vicus si
est post pinguiam amigdalinum cum liquid
dormitum ut fiat ʒ i vel ii cum
aqua calida pulueris istius Recipe ysopi
yreos ana ʒ ii teratur et ebulliat
vngatur gula et nucha et capud ab
vel pilis et pectus et totum mane
et sero cum vnguento calido marcia-
tum vel arrogon et super locum vnctum
ponatur pannus calidus ad ignem et si
plus non restringatur catarrus fiat emplas-
trum super capud dicat de catarro
Ultimo fiat cauterium in vertice capitis
si necesse ad conferendum [illegible] Vncta [illegible] bainus ca[illegible]

[illegible]

[illegible]

mox bibat vinum et vadit dormitum
post purgacionem fiat ʒ ß ʒ editi ul dya-
galange ul dyacinamomi et post illud
aliquid vini ul aque calide. Si aut(em) pita-
na ... fiat de consumme ... sic fit
R(ecipe) succi liquiricie ʒ x. ysopi capill(i) ve-
neris. cimini. croci. piperis. aristologie rotunde.
amigdalarum amararum mastici ana ʒ ii. fiat
electuarium cum melle ul zuccaro de quo
ad modum nucis ... eum comedat ...
et sume ... pulmone ... et ... teneat
in ore pill(ulas) ... que sic fiunt R(ecipe)
piperis ... amigdalarum ana ʒ ii.
... ʒ ... conficiantur cum vino quia
... ul ...
... cum pillulis ... cum
vadit dormitum R(ecipe) ... storacis li-
quide ... opii ana ʒ ii. Qui removet
tussim impedientem sopnum et dormire
facit ... opii ... pectus
et pulmonem ... pulmonis ...
... et ... et ...
... et ... pestilencia-
les si ... mane ...
ii. ul iii. ... at panis ...
... addatur ...
succi liquiricie ana ʒ ii. ul plus. Si at
... calida ...
... ul ... tunc ...
ut bibat mane et ... ul
... et gargarizet de eo cum aqua
... balaustiarum ...
... ul
de ... ul dyamoron ul aqua
... sub lingua in ieiuno et
... pill(ule) que sic fiunt
R(ecipe) ... amigdalarum dul-
... ul ... con-
... quod ... boli ana ʒ
ii. ... ieiuno ...
... subtiles digerunt et abiles
faciunt ... ordei
ul ... ul frumenti ul car-
nibus ... pullorum et castratorum
potetur vinum dulce limphatum ul aqua
frigida et hic modus curacionis habet eciam
locum in tussi que est de fe(bre) ... et ...
... aut ...
... et ... fluxus
... ʒ i. ul ii. de pill(ulis) que sic fiunt
cum ... vadit dormitum R(ecipe) ...
... opii ana ʒ ß. succi liquiricie ʒ i.
fiant pille cum ... vino ul vino
debili. Ab ... caput post ipsum et la-
... cum decoctione
... caput
... et ... cum ... et ...
... et forte ... purgare

corpus ... cum de ... po-
... si ... ul ...
fiat ... in ... pre-
capitis ubi ... et ... aptum
... istud
... tussi ... et ...
... descendente ad ... ul ...
ul ... tussis ut
plurimum ... ad ... et ...
... post ...
et remedia ... mane
mane et sero cum vadit dormitum ...
... ʒ ii. et post ipsam comedat ʒ i.
... et post illud bibat ali-
quid aque calide quia digerunt confor-
tat ... ʒ ii. et ... stipticat
et fluxum prohibet ... ul
aqua ... cum ... caput
et ... ul ...
et cum ... qui sit aptissimi ... cum
de illis passionibus ... Sinapis pul-
... qui ... tussim ...
sic fit cum ... R(ecipe) ... ca-
pill(i) veneris ... ysopi ana ʒ
i. liquiricie ʒ ii. cardamomi ʒ ß. cinamomi
... ʒ ii. cassie ligne ʒ ii. ...
ana ʒ ß. ... ana ʒ ß. piperis longi
... ʒ i.
ul ii. cum vino dulci ul aqua decoctionis
ysopi et liquiricie ul cum ... facto de
farina ordei ul frumenti ul ...
... et ... cum lacte
amigdalarum ... pul(monem) ...
... et ...
... Item ... remedium ad omnem
... et ...
ul ... mane et sero ...
... pulmonis ʒ ß. dyaceon (?) pi-
... ʒ i. ...
et ... purgare ... ʒ ii. ...
Item ... in tussi ...
... calida ...
... in ... ul ... cum ...
... in ... cum ... in
... post ... sup-
... vesice ... et ...
et ... Item ... caput
... capillis ... cum ...
melle ... ... in
... ... et ...
Item lavet caput cum ... facto de
... ul ... quo ... sint ...
... ysopus ...
... et ... Item ...
caput cum ... ...
in ... Item ... et ...
et ... apud ... et ut ...
et ... et ... si post illud
quiescunt ... nares ...
... illico ... nares

[illegible]

[illegible]

[illegible]

97

Consilium Hugonis [de] Montigardo [illegible] ea e

sta multum [illegible] depredes [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] frigida [illegible]

[illegible] panis [illegible]

[illegible] massa [illegible]

de medulla [illegible] et [illegible]

[illegible] pullos capones perdices fasianos [illegible]

[illegible] capriolos [illegible] et [illegible]

[illegible] pulmones, et modicum de castro [illegible] et vitulo lactante

[illegible] et modicum [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] amigdalatum [illegible] cum lacte [illegible]

farina ordei [illegible] et farina fabarum [illegible]

[illegible] caponum et gallinarum [illegible]

[illegible] passe [illegible]

[illegible] dactilli [illegible]

[illegible] album [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] habendo [illegible]

[illegible]

[illegible] ordei [illegible]

[illegible]

[illegible] polipodio [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sed multum

[illegible] memoria [illegible]

saturitate [illegible] appetitum [illegible]

[illegible] colera [illegible]

[illegible] ad forte [illegible] gaudium [illegible]

[illegible] et angustia [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

respiratorum frequenter pillule pectorales subli-
mes ad catarrum restringendum similiter et
tussim ex catarro que in sero et de nocte
quiete fuit nocte est eius par dicte Rx opii
ana ... cum ambis [illegible] liquiritie ana ... pro
uno dragante se ... ana partes ... fiant
pillule sic citer dentur ... ex eis in uel ...
et conveniunt etiam prius quam non possit
dormire propter tussim vim ... operantes co-
muniter veniunt ... electuarium ... diaca-
pendion in ... diadragaganto in
... diacalamento ... diapapaveris
in ... cum ... in ...
... consuls consuluntur. Item confectio
sirupi de liquiritia secundum Io. Mesue ... tri-
ti ... qui digerens et lenit mundi-
ficans pulmonem ab omni materia et sedatur
... est ista Rx liquiritie mundate ana ... ca-
pill veneris ℥ .ii. ysopi ℥ .s. ponantur in
... lb. aque et dimittantur per diem et
noctem deinde coquantur postea colentur et ad-
dantur mellis et zucari ... ana ℥ .i.
aque ro. ℥ .vi. fiat sirupus ... et
clarificatum. Confert etiam catarrosis
pleureticis peripleumonicis ptisicis atque ...
... materia et ... cau-
lida. Item confectio sirupi de ysopo secundum
eundem et hic confert in eisdem passionibus
et ... in causa sua grossa. Rx ysopi
... liquiritie ana
℥ .x. ... mundati ℥ .s. ... ma-
... ana ℥ .iii. capill. ve.
℥ .vi. in ... ana ... ℥ .v. passularum
℥ .xii. ... pinguium ... dactillorum
pinguium ana ... x. ... albo-
rum lb. .ii. fiat sirupus propter ... dobilitate sue ... om-
nes materias pectoralem digerit et ...
provocat et membra spiritualia confortat a-
spectate. Item confectio sirupi de prasio ma-
gnum et hic et in eisdem passionibus confert
propter materia sua grossa viscosa mundi-
ficans pectus et pulmonem asmatic ... quam
confert ptisicis ... asmaticis catar-
rosis ... potenti ... ...
eius ... apperit ... venarum et ... sa-
... faciat propter suam ... Rx prassii
℥ .ii. ysopi capill ve ana ℥ ... calamenti
... radicis apii feni ana ... ℥ .v. se-
minum ana ℥ .ii. passularum ... ta-
... pinguium .xv. ... peri-
... lb. .i. mellis dispumati lb. .ii. fiat sirupus
... et clarus et si timueris ... ipsum
... cum aliquo ...
... de squilla ... fortitudinis. Item

sudando quare confert asmati psfutivi
sic fit secundum Io. Mesue in suo de appro-
priatis de asmate auctoritate ... Rx squille
assate uel ... ℥ .iiii. radicis
... ℥ .ii. ysopi ... ana ℥ .i. ...
... ana ℥ .s. terantur omnia ... con-
ficiantur cum melle cocto dispumato ... et
fiat sicut pasta mollis ex quo ...
... aliquid cum vino ...
quod educat materias grossas viscosas
ex pectore et pulmone. Cautela. Tussis
frequentans sic ex catarro quod annulat ... con-
plexione sive materia uel ab apostemate ...
... capitulo et ... capitulo de catarro
et ... capitulo de asmate multo sibi ...
... suffragatur. Item ... duas pill
... ut teneantur sub lingua ...
... illico ... uel in aceto
uel ... ne forte ...
... palmatio
vapore ad ... lingue et sic ...
purgaret sputum et ... sputum.
In omni ... passione pectorali ...
... et ...
... aut ... tamen ...
... et ... a ... et ...
... fuit ... non in calidis lenibus
... quod in tussi propter catar-
rum calidum et sputo ... ptisis
... et ... ...
... aut ... pectori ... tus-
sis ... frigiditatem et
catarrum. Prognosticatio. Cautum est
plurimum ... tussi propter catarrum ...
uel ... et ... in eius ...
quam ... pulmonem et ...
eius in ... et ... et fa-
ciet ptisim et finaliter mortem. Item
... in ... tussi ... caute-
la ne forte rapiatur ad pulmonem et
inducat ... et demum ...
Item prognosticatio in tussi consita a-
pleuresi uel peripleumonia uel empimate
uel ptisi est prognosticatio illius passio-
nis ut dicitur suis capitulis propriis.

Capitulum secundum de asmate et ...

Ista quando ... quoniam ... sunt
... anhelitus propter ... strictu-
ram ... membrorum spiritualium
... uel ... ad ... et
... sed dicit quia asma dicitur quia
cadit pectus in ... spiratione et est ibi
... et tussis ... spira-
tio dicitur quod cadit pectus ...
et est sine ... et ... tussi ...
... dicitur quod ... est
plurimum in anhelando ...

Pro ... de tussi. Tussis in ... uomitus ... molesta est
... senibus et decrepitis si diu durauerit molesta tussis nimia et
diu perseuerans mala quia ducit ad ptisim ... et rupturam
vene ... pectoris et ad sputum ... et ... tussis ... mala
... si diu durauerit ... tussis ... mala ... tussis
... mala ... in ... mortem ...
... tussis ... et ... et ... ex-
pulsione ... labor et ... opera ... forti-
... pectoris et ... nec ...

... ad ... si quis ... tussis ... cum ...
et tussis ... si ... tussis ...
... subito ... in pectore ...
... ... ad ...
... tussis ... que ... sufficiat ...
tussis ... in ...

dicitur quod est petitum in inspiratione et ex-
spiratione et similiter. Sciendum tamen quod peritus
medicus non curat istum dictum nomi-
nem cum res nomine dicunt ut dicit Galienus ...
de accidente sunt omnes iste passiones vel
ex passione principali membrorum spiritualium
vel ex corpore compassione. Et si fiant ex passio-
ne principali hoc duplicatur quia aut
ex mala complexione hoc item dupliciter vel
cum materia et sine materia pulmonis vel
pectoris. Si autem compositione tunc fiunt ab
opilatione vel in obliquatione [illegible]
anhelitus sicut accidit gibbosis propter dis-
locationem spondilium et lepris propter strictu-
ram [illegible] in pulmone
et gutture. Si non fiant ex compassione
et fiunt ex catarro descendente a ca-
pite vel ad pectus et pulmonem
calido acuto vel frigido fleumatico sicut dictum
est capitulo de tussi et capitulo de catarro. Signa
autem que fiunt a calido vel sine materia vel
pectoris pulmonis sunt signa dicta
de tussi a causa calida frigida vel sicca.
Signa vero eorum que fiunt a catarro
sunt signa tussis. A lepra vel gib-
bositate sunt signa eorum que dicentur
suis locis. Signa eorum que fiunt a
catarro sunt signa tussis a catarro de-
scendente calido vel frigido catarri sicut
dicta illic. **Medicatio** Cura autem
eorum que fiunt ex causa cum ex quo fiunt
et signa quia signa et causa et cura et
pronosticatio catarri et tussis et asmatis
sunt eadem. Quamquam sciendum quod asma
ex gibbositate et lepra est penitus in-
curabile. Tamen tale asma est sicut et
tales passiones sunt consimiles. **Cura**

Ceterum autem asmatis a catarro
fiunt calido vel frigido sed in calido magis
fiunt quando ex collectis fleumatibus
ex capite vel si virtus sit debilis [illegible]
[illegible] in spatiis que [illegible] non [illegible]
qualitate sed quantitate. De [illegible]
[illegible] corpus laxari cum [illegible]
clisteri et suppositorio et cum [illegible]
pillulis [illegible] in [illegible] vel pillulis
de reubarbaro in [illegible] capitulo
de catarro. Post eorum [illegible] autem
[illegible] confortant [illegible] evacuat
[illegible] ut diximus capitulo de tussi et
plura dicemus capitulo de pleuresi. Deinde
confortant pectus et pulmonem [illegible]
[illegible] [illegible] pulmonis vulpis
[illegible] quia asma [illegible] est
[illegible] ut dicit [illegible] capitulo [illegible]
[illegible] tussi [illegible] ad [illegible]
[illegible] et ex [illegible] caput [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de catarro et

quod asma et difficultas anhelitus [illegible]
et mouet [illegible] caveat [illegible] de pas-
sionibus.

tussi [illegible] inclinatione non morbi fiant [illegible]
[illegible] et masticis et [illegible] po-
test super [illegible] quia [illegible] et pulmo
[illegible] et [illegible] ulteriores [illegible]
et superfluitates. **Canon** Sciendum quod catarrus
fit duobus modis: uno quando non propter in-
digestionem [illegible] vel epatis quia [illegible]
[illegible] in digestione et aquosa tendit per
[illegible] ad membra et quia cerebrum [illegible]
[illegible] non potest [illegible] illud quando [illegible]
[illegible] multas superfluitates quod [illegible]
[illegible] et [illegible] non propter vapores
ascendentes [illegible] ad caput [illegible]
[illegible] et hoc fit [illegible] [illegible]
[illegible] vel cerebri calidi [illegible] vel
utroque modo et cetera. **Pronosticatio** Asma
[illegible] et [illegible] in [illegible] et
[illegible] de [illegible] cum aliis signis malis
mortem et suffocationem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]. Item asma [illegible] in
pleuresi et peripleumonia et catarro et
[illegible] in senibus [illegible] quia [illegible]
[illegible] protendit. Item pronosticatio
catarri [illegible] capitulo [illegible]

Capitulum [illegible] de pleuresi et

Pleuresis est apostema [illegible] et pellicule
tegentis costas [illegible] [illegible]
que pleura dicitur. Est et [illegible]
apostema [illegible] et tunc est pe-
riculosius propter maximum impedimentum anhe-
litus. Fiat autem ex causa [illegible] [illegible]
[illegible] per venas capillares et arterias
[illegible] ad pleuram sicut et cum [illegible]
aliud apostema [illegible] maxime fit ex [illegible]
[illegible] vel [illegible] subtili [illegible] quia non
[illegible] quod aqua non possit [illegible]
[illegible] solidi et densi penetrare
[illegible] fit [illegible] calida subtilis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] pleuresi sunt [illegible]
[illegible] quod pleuresim [illegible] fit [illegible]
ex catarro [illegible] ut ait Galienus [illegible]
tractatu de causis apostematum [illegible]
dicebat non [illegible] [illegible]
[illegible] nisi [illegible] superfluitatem [illegible]
per venas et arterias [illegible] tunc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible]. Et [illegible] in latere alto vel [illegible]
fit [illegible] dolor ventositas [illegible]
[illegible] propter inflammationem [illegible] differunt
a pleuresi quia propter signa et [illegible]
[illegible] pleuresis sunt dolor lateris
pungitivus cum tussi et febre continua acuta
pulsus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] propter vehementiam doloris et ob-
pressionem virtutis vitalis ab apostemate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

de Asmati. Si quis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... [con]scientia si venit ... [illegible]
[illegible] vix aut numquam cura[t] [con]scientia si venit ... [illegible]
[illegible] ... debilis ... numquam curat ... [illegible]

[illegible]

400

[illegible]

Si s[...] virorum obumbrat vel laudat (?) [illegible]
potest dici medium plurimorum (?) [illegible]

[illegible marginal notes]

no sunt cum dolore lateris ventosa. Est
et quartum signum insensibile quod dolor
ventosus totaliter curatur per appositionem cu-
curbitarum seu calefactionem super latus sed
pleuresis potest augmentari quia fit at-
tractio sine resolutione ut dicit ypo(cras)
2° regiminis acutorum quia apposita et ypo(cras) incipit cu-
rare pleuresim per medicinas acute factivas
quia vel sublimat aut digerit medicine.
Signa pleuresis que fit a sanguine sunt cum
predictis rubedo faciei et totius corporis
et repletio venarum et pulsus magnitudo
urina multum grossa et [illegible]
gravamen lingue. Et signum magis proprium
sit quod sputum eius cepit primo apparere
erit valde rubeum et dolor eius punctivus
non valde multum sed gravitatem plurimam. Si autem
sunt pleuresis a sanguine adusto apparebit cum
omnibus predictis vel pluribus nigredo lingue
et urina [illegible] sive rubea obscu-
ra et tussis sicca et sitis intensa et le-
nitas sputi et asperitas lingue et gut-
turis et nigredo totius corporis fortior
maior quam si sit a sanguine non adusto et
stypticitate ventris. Signa eius que fit a co-
lera sunt signa communia predicta urina rubea
[illegible] subtilis vel citrina intensa punctiva
lateris et multum acutus cum dolore plurimo
et pulsus durior et minor et spissior et
[illegible] acuitas quam in ea que de sanguine. Signa
eius que fit a flate sive de sanguine [illegible]
[illegible]
[illegible] posse [illegible] sunt
[illegible] signa communia [illegible] quieta magis [illegible]
[illegible] in latere sine plurima punctura
et sputum eius tendit ad albedinem
et urina pallida vel subcitrina vel citrina
cum spissitudine et pulsus primus mollis
quodammodo. Sciendum preterea quod pleuresis
et peripleumonia quandoque fit in altero late-
rum quandoque in utroque. Et signum eius si
sit in altero ut puta dextro sit ut
dicit ypo(cras) 2° [illegible] quia in eodem
latere est magis calor [illegible]
[illegible]
in illa parte quam alibi [illegible] et oleum
et unguentum [illegible]
super opposito latere scilicet sinistro [illegible]
[illegible] in latere dextro [illegible] et tempore
[illegible] lateris illius [illegible]
[illegible] de latere sinistro et eodem modo
sit in latere utroque [illegible]. Si non pleuresis
[illegible] et tempore [illegible] de [illegible]
Sciendum quod pleuresis et omne apo-
stema salubre [illegible]

morbus salubris ut dicit [illegible] est
[illegible] maior [illegible] principium augmentum
statum ad declinationem distinguuntur
illa tempora duobus modis. Uno modo
penes digestionem ut puta quando
[illegible] apparent signa digestionis vel
[illegible] digestionis [illegible]
[illegible] principium vocatur
spacium [illegible]
[illegible]
sine lesione sensibili [illegible]
[illegible] non apparent signa digestionis
[illegible] tunc est augmentum. Cum vero
apparent signa perfecte tunc est status. Quando
non apparent signa hoc [illegible]
[illegible] tunc est declinatio.
Et dico signa digestionis intelligo
signa urine et sputi et egestionis
[illegible] quod apparent magis [illegible]
[illegible] quam alibi. Ubi [illegible] sputum
[illegible] super morbos membrorum na-
[illegible] et digestionis ut sunt [illegible]
[illegible] renes et vesica. Egestio non
magis super morbos membrorum nat-
[illegible] digestionis ut [illegible]
[illegible] Secundo distinguuntur quando
hoc [illegible] penes difficultatem accidentium
[illegible] morbus quia dum [illegible]
apparent accidentia est principium. Quando au-
gmentantur est augmentum. Quando [illegible]
[illegible] est status. Quando [illegible]
[illegible] sensibilis
[illegible]
[illegible] vel [illegible] vel apostema
tunc est [illegible] declinatio. Et [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
morbo ut [illegible] ad distinctionem [illegible]
[illegible] pleuresis [illegible]
Sciendum quod [illegible] duo modi di-
stinctionis [illegible]
[illegible] quando est principium
digestionis est [illegible] accidentium. [illegible] de
statu [illegible] et de declinatione [illegible]
non [illegible]
hoc accidentium [illegible] com-
[illegible] digestionis. Ubi [illegible] in
[illegible] acuta que est [illegible]
[illegible] tempora [illegible]
[illegible] in [illegible] acuta sine ap-
[illegible] est principium penes diges-
tionem et est principium penes diffi-
cultatem accidentium et [illegible] est augmentum
[illegible] in istis [illegible] est

[illegible marginal and bottom notes]

[illegible]

dicta grossior impuro et subtilior in augmento et subtilissima in statu et incompletum in declinacione. iuxta illud ypo[cratis] 3a p[ar]ticula affor[ismorum]. quando egritudo in statu tunc tenuissima dieta utendum est. In s[ecund]o aut[em] acutum que est ex apostemate pectoris vel pulmonis i[d est] pleuresis et peripleumonia ita quod e[ius] causa non co[n]cocta cadunt vel in eis sunt minor hoc accum[?] aliquid complet[ur] prius peracto digerium et ideo in talibus egritudinibus est magis p[er]iculum in p[ri]ma hora p[er]acto digerium quam in augmento vel statu et hic est periculum suffocacionis quando implet[ur] et periculo ei[us] dabitur dieta alias agno [?] p[ar]ibus nec impuro digerimus debet fieri dieta subtilissima ne fiat maior ad difficultatis et mediacionis sputum atque digestionem et ideo tunc nec datur nisi potus sicut iulep vel ydromel et quanto pullorum usque ad statum accum persistit ne accum et cum incipit augmentum pe[r]actis digerum dequo grossius dietam et in statu digerimus adhuc grossius usque sciat hora ex quo est finis illius status iuxta illud ypo[cratis] 2o [partic]ula aff[orismorum]. Et quanto plus sputi fiat ubertus est respiciendus iuxta illud ypo et de duobus diebus proximis post est deb[et] dietam subtilissimam secundum dictum s[upra]dicto p[er] vos accum breve forte vel accepta a p[er]iculo distinctar[?] acutis iuxta illud ypo 1a particula affor[ismorum]. Ex quorum c[on]sensu sit vel sine e equalis i[d est] p[er] s[ecund]o inicio apponere 2o. Exemplum aut[em] cum de[?] turpe e ista cum implet[ur] et peripleumonia que in materia apostemata p[ri]mo fluit ad p[ar]ticulam vel fluxum et impuro e digesta tunc multo operatur vias anhelitus et nimos cumne spiritus p[er] pulmonem quae tunc[?] de suffocacione cum incipit digerere tunc et incipit egredi p[er] sputum quam materia nec refluat ad vias de pulsonem evacuatur sic in s[ecund]o accum sine apostemate sed de sic in dictum aliquod cum evacuat[ur] et hora maxime si pleuresis vel peripleumonia tunc[?] p[er] resolucionem et non p[er] anticaciones[?] ut iam dicetur et quia de die in diem minuit[ur] ideo cessit opilacio et inutilia anhelitum et cum accum al[iqua]

lenuant[ur] usque ad horam quo sicut tunc est estimata p[er] resolucionem et sputum illud magis non semper arcat et ipse cum impleuresi sit multa resolucio p[er] sputum ut una totaliter evacuat[ur] nec aliquid c[on]tra remaneat[ur] ad horam quod sic sit in pleuresi et peripleumonia valde salubrius. Secundum [r]ecta quod pleuresis similiter et peripleumonia et alia ante apostema in melius conv[er]titur quamquam term[inat]ur alter duorum modorum quia vel ad salutem vel ad melius mortificacionem quod aufert operaciones illius melius fiunt ante ad salutem i[d est] dimidium tunc semper morbus ut patet in pulmonare sed cum operatur et pluribus sunt aut per[?] remanet viti hominis in manu vel pede. Si non termin[atur] ad salutem sit hic alter duorum morbo quia vel fiat in peius melius vel permutatur et tunc id sit ad bonum [?] si pleuresis permutetur per aures vel sub ascellas et cetera. id sit ad malum et p[er]mutac[io] ut si pleuresis permutet[ur] ad peripleumoniam vel frenesim vel litargum. Sed non sit tamen apostema termin[atur] alter duorum modorum qui fiunt vel p[er] resolucionem vel p[er] saniacionem vel p[er] scrotificacionem sed resolucionem hoc duplex vel insensibile ut quando materia apostemati [?] vel [?] ut resolucione vel sensibile ut quando materia pleuresis peripleumonie subtiliatur dulcorat nichil et p[er] sputum illico de die in die ex p[ri]ma vel supervenit fluxus sanguinis narium vel sudor plurimus apud pectus et tempus ipsius termin[acionis] de pleuresi vel peripleumonia e[st] a p[ri]ma die egritudinis usque ad diem septimam. Si cum p[er] spiritus illum nichil ipsorum accidit et tussis firmatur sicca cum sic acuta et dolor lateris fit quod apostema non potest terminare per resolucionem nec iuxta illud ypo[cratis]. Ita p[ar]ticula affor[ismorum]. Quicumque pleuretici facti non purgant[ur] in xiiii diebus hiis in empima [con]vertit[ur] quod quidem uni utimplimbus quia passet adhuc quod licet non p[er] xiiii. terminacione aliquam resolucionem possumus utique de amplio in [c]omento illius affor[ismi] cum particule paxismos et consistenciis. Secundo termin[atur] apostema p[er] saniacionem sine collectionem ut quando est grossa viscosa sed flatulenta quasi sit male obedientis et ab ipso digeri et maturari non potest subito sicut [?]a

[illegible]

[illegible]

sed in digestione tempore multo quando colligitur
in tubo et convertitur in saniem laudabilem
si natura vincat et resolvitur ad viam expul-
sionis secundum empyicae tertium apostematis
quae quidem dicitur quod totaliter dicitur
ruptura quod si sit in membris spiritualibus
dicitur empyca sed si sit in concavitate
pectoris dicitur emoptoica passio. Alius
fit apostema tertium ut putrescat ... an-
tes vel in inguinibus vel sub ascella vel
alio loco corporis dicitur ... et iste 2us
modus est periculosus valde propter ea
quia est magis extrinsecus ideo timor est
ne virtus in via deficiat. Alius quando
natura refutatur ad viam expulsionis
quae timor est de suffocatione 3° quia
ibi fit intensior et dolor. Attamen quod-
re timor est ne virtus consumatur. Tempus
autem istius saniei tamen in pleuresi
vel peripleumonia est a xiiii die extendimus
usque ad xl diem vel circa ideo ypo illud
ypo 2a particula afforismorum omnium ex
pleureticis empyici fiunt purgentur
in xl diebus. Adicio quia ruptura
sit soluta si non ut in ptisim trans-
feruntur. 3° convertitur per ptisim tantum
hic quando natura est satis grossa valde
ut in ... vel de flate gibosa (?) ...
quod natura ... per ipsam resolutionem subito
... simul in saniem ... sed sub-
tiliat partem et partem et resolvit per
partem post partem et tamen resolvuntur
subtile et remanet grossum grossissimum
et tunc illud apostema dicitur duri-
es vel sclirosis nisi medicus tempe-
rate stat ad mitigando viriissim mo-
llificativis et resolutivis ... illud
ne quicquid natura lapidificetur sed to-
tum resolvatur et iste tertius modus
est ... periculosissimus ut dicit ypo-
crates primo pronosticorum ... de apostematibus duris
quia iste modus est magis ... cro-
nicus et tamen impossibilis resolu-
tionis post quam confirmatur ut dicit Avicenna
in ... xiiii ca° de apostematibus dura
capitis. Tempus autem istius in pleuresi
vel peripleumonia est ... videtur
ibi durum et dolores mitigare ...
... aliqua ... et
... sputis ... apostema ...
... vel ... et virtus debi-
litatur ... et anhelitus fit diffi-
cilior de die in diem ... quod apostema

sclirotizatur. Nam si natura fuerit resoluta
in sensibilibus non remanent ista omnia
... remanet aliquid de ... vel ...
... vel ... accidentibus ...
... sit ... ut dicit ... ypo
de acutis. Signa igitur evacuationis ple-
uresis vel peripleumonie per resolutionem sunt ista
... sunt ut dicit ypo 2a pronosticorum. Signum
... sit ... ut ... incidat iuxta ...
tres dies ... egreditur et sudor
... et tussis plurima ... si sit
... et sunt sputa ... colera
... et ... omnia signa
salutis. Signa vero evacuationis ...
per saniationem sunt ut dicit ... quando
incipit calor febrilis intendi et
... quando ad ... punctuari la-
teris ... tunc ab illa hora ...
... et ... si febris continua
sit in die ... et in nocte multa
et sudor nullus et tussis ... in
... et ... oculorum
et ... vel ... oculorum et
... et digitorum
... et pustule in pedibus quando
... et pro-
... et pustule ...
in toto ... que non moratur omnia
ista sunt ... illud ypo
2a particula afforismorum ...
... dolores et febres magis
accidunt quando ... ista
in pleuresi et peripleumonia si ...
... sputo et ... vel
vel fluxum ... vel flebo-
thomia adhibito vel quodlibet compete-
ti medicamine vel ... un-
guento ... vel ... per
dolor vel aliquo ... cepit durum ...
... apostema ... per saniationem ut
dicit ypo 2a ... de sputo.
Signa vero ... per sclirotiza-
tionem sunt ... et dolores
mitigacio post xl vel l vel lx di-
es a principio apostematis ... est
... vel ...
... et ... tussis ... et
difficultate anhelitus ... est
... et ... at ...
... terminationis apostematis et ...
... ad melius ...
... intelligere ypo ...

[illegible]

[illegible]

potura sui spe cuj et tenuiaco psu minatim si consumet̃ e cuius molles sed quia no sunt gotoso que molles aliqua consumet et spe si vtus sit fortius et medicus rete pressit cua ex dictis aut colligi pt q no dum dicta pleuresi et piplonie et vlr in cuil apgl quia primo debz medicus intendere ad introductionem primi mac sz prepsolucionem approximado medicinas resolutivas et operatiuas prutius et fortius premissa curatiue vt cum flora vel farmacia vt i me thado dicet si sz pficiunt et sputu augmentet et dolor et febre minuit̃ a die in diem no attendat ab hac via. Si no sputu no pficiat vsqz ad xiiij diem aput signus vel circa illud et tussis semper sit sicca et dolor fortis et febre fortificet̃ et malicia augescentis opus fiet statim ad alium mo tiuie. s. qui e psunaciam q sit ad ministrandum ferre et ampliare calida maturatiua et primi generatiua vsqz ad diem impletionis qui e dies .xl. vel circa id p q illud no mundificat pectus et conuert prime cum lohoc et sirup et gargarismis et eclectuarijs ripticas secatiua que dicunt̃ insticius et cao de epiate Si i so p q .xl. dies vel circa id no incipit pfectum ipsorum spe debet vnam lapidificari quae procedat tunc tenendo modo ad ministrando calida et vnguenti mollificatiua et resolutiua vicissim mo vnu mo aliud ne aliqua reliquie remaneat in loco si e possibile sed tota materia in fine resoluatur et intelligere q dico sunt stante virtute quia mortum sol propter sue relinquendi ut dt [illegible] in commento illius afforismi prime ptcle quod in scriptu est e signum Methadus

Incura pleuresis ipso no fiet prouocando suprimus nisi consiliu sit venter sit constipatus et fiat clistere leuisu ex decoctione malue bis malue micaliis viol. lib. .j. 2 f. vli fiol vel oli. quis .z. in. mell .z. j. sal et iniciã tepide in lenio si i vtus sit fortis vel fiat

suppositorium ex melle et sale decorpat simul ad igne lento et supponã in lenio si vtus sit debilis Ex prungat at scabiosis neutrum malis pcedat ad euacuacionem cause morbi hic ordine mo si mã sit leuis. s. sanguinea vel coplinge et colã simul iuxit q e vt plurimum q scias quia dolor ascendit vsqz ad spatulas tunc flebo. si at sit signus. s. flatica vel melica sit ma contingit q scias quia dolor descendit vsqz ad sunclid ubi e os hoc tunc fiat purgacio cum .z. j. cassie .z. j. .z. f. manne et tamarindorum desoluti in .z. iij. aque fluent decoctionis florum secans collẽ et dẽ cum diez ut hora maior quia circa primum tri priemus q secundum doctrina [illegible] quito sup 2o signis acute cum prim tenens est in cumo pleuresi fuerit in principio flebotomia quia farmacia competit tunc ceteris pruna e quum pmpear est farmacia magz apparuit in diget et type 2o lig quia flebo competat in solo sange vel in petio cum humors sunt qualite ad flebo cum spilis tollens tubite ut dicit Auic 3o tarj sen v cao de [illegible] flebo 3o quia securior e et minus timentem i fine quia illud adhibeat p[illegible] quis wlt aliquod in flebo vel farmacia fiat applicã calefactiuo lati doloris ut pcipit ipse quum vel tenant vel diguit quod si materia sit ventosa tunc apgte tunc cauant quia replent et tumant si att tanc Si no ma sit plumea et tum replexio diguit humi attheundge mas augmentant dolorem et ap ex quo medicinam cognoscit q euacuacio vlis dz procede cuna localia ima fiat go hora hic ordine mo si pleuresis e impn̄o et corpus plectoricum fiat primum flebo saphene pedis contralaris spe diminutum mac p q a flebo baplice brachij oppositi lateris et no est guemens vt flebo̅ saphene vel basilica pedis apparet lateris quia di vpso no est pol fieri p duas dy aucteros ut dicat Auic loco pre

[illegible]

flama

calefacti

spongia

[illegible]

[illegible]

allegato pagina 3° et ultimo fiat flebotomia basilice brachii lateris eiusdem propter evacuationem in qua tamen sanguis extrahatur in aliud vas calorem sanguinis vel nigredinem intense rubedinem permittere quousque sit evacuationem pertingere usque ad minimam tamen grauitate. Observetur tamen virtus et etas ne sit contra morbi, ergo extrahatur et virtus si ergo virtus sit debilis fiat parum secundum illius flebotomia usque ad tres dies quia parum educat una hora et ventosetur in spatulis cum scarificatione ad quod in mediate sequatur clistere lenitivum predicto. Item cum oleo anetino calido et sint vene capillares ... inuenientes plenum et costas a basilica remittantur cum locus fiunt secundum superiores vbi basilicalis ascendens bipartitur in duas quarum una ad caput et duas basilicas scilicet dextram et sinistram. Si non basilica incipiat post flebotomiam mediana vel cephalica cuius pars resecit in tres venas continuae brachium ad alterum cuncto secundum venas et vocatur eam eandem locum corpus unde quod cephalica dicitur tendit ad caput et basilica ad [illegible] medium vero est sicut corpora cubitalis ad inferiorem brachium curatiua. Si accidit pleuresis cum apostematum et materia tamen fluxit et manibus puerunt ad augmentum aliquando sub vacatam ad cellam [illegible] si tamen non sit valde pleuritica fiat illico flebotomia basilice lateris eiusdem quia tunc non est locus dimittendi euacuandi extrahatur sanguis usque ad minutum calare predictam ...ns si est in magno existente in principio fiat primo flebotomia contraria apposita post attractiuam ... augmentetur et si autem declinante ... in augmento ... fiet flebotomia ... extrahatur ... materia ... supra locum ... post ... appendens ... aliquando dies ... predictas super ... et ... cum medicina cologuinta vel alia ... acutam ... sic inciderunt et virtus de ... ipsa ... remedium ... applicetur ...

calidus si ergo ... est ... aquosa fiat calefactionem de pale cum lanis tornes ... in ... super lapidem igito et latere dolorosum applicetur. Si non ... acuta fiat cum spongia ... calide latus ... vel vas ... in ... vel cilco vel tinco pleno aqua calida panno ... interposito ... calefactionem et latus vel ... moderatus cum vesica bouis ... repleta aqua calida panno interposito. Si non ... vel ... digerentibus ... ut sunt ... fenigrum ... cum ... equalibus ... et ... in ... et bulita ... accepto deinde ... et calida applicata vel ... mel ... super panno et aspergatur puluis ... vel ... vel ... vel apii et calefiat super lapidem ignito applicetur. Caueat tamen de attractiuis ... et ... in flammaticis ... acutis valde ... subtiliatum et resolutiuam materie grosse ... Et in omnibus istis sit cautela ne applicentur frigida et ne dimittantur in loco ... in singula ... ne ... tunc calefiant et ... et ... in ... sunt ... resolucionem. Et ... latus doloris cum oleo de camomilla vel aneto ac ... calido et de super panno ... Item ... malue cocta ... et ... ana ʒ iii ... camomille ... ana ʒ ii ... ʒ vi ... cum oleo camomille et ... fiat ... et ... calido applicetur ... resoluit ... cum ... et ... per ... aliqua dies ... cum ... vel ... ad ... Item ... die in ... digestiua et ... quia ... infra ... de emplastro ... principio et ... super ... calid ... et ... Item ... ʒ ... ana ʒ i ... ʒ ii ...

[illegible]

[illegible]

an. lb. s. minor si fortis quam in maiori
et iuniori et apponas al. liquiritie mun-
date in ulne an. ʒ. zinziberis lb. s.
fiat confectio sumatur cum quantitate
pugni de tostam postea ut sit lib. 1/2
s. Et si non est fiend(um) aut tempus fri-
gidum aut sputum difficile addatur
mel ʒ. y radices yreos et ysopi
et apii an. ʒ. s. et passule cum ubi
matrice accidit quod in loco illo mastice
si tussis est nimia et non timebis
de pectoris stricta aliter aut accidit
cum pectoris minuat ergo igitur ista adde
et illa subtilis uno quemuerit
purificando. Et si requiratur purificationis
usque ad statum apostematis resolu-
tionem per sputum. Si autem pleuresis
tendit ad saniacionem quod scias per
predicta non curerint sic debent neque
sputum est facile et conuabentur neque
dolor lateris neque se mouerint sed
stant equaliter et intendunt tunc
sollicitudo est circa maturatia sicut est
emplastrum et sanies quantitatis et
doloris mitigatiua sicut est emplastrum
de radicibus malvauisci cocturis et
contritis post sic ovebi fenugreci se-
minis pastam se fenug. anniquo dul-
cificati cum arabis nimbaris li-
quiritie mundate an. ʒ. j. conquassentur
in aqua et bulliant et fiat emplastrum
cum oleo zizanio vel camomillo vel
anetino vel de se lini. Et si materia
sit cauda plurimum fiat unguentum super
pectus totum de populeon et bu-
tyro recenti sine sale vel de axungia
anetina et oleo viol. et cera al.
sufficit et illa olea et emplastra et
unguenta prius calefiant in bibi in sima
smanda et postea applicentur calida
fiat quo modo unum non aliud
ne materia fiat congelata. Et hoc
illa sumat omni die in aurora
de syrupo materia nom sic fit. Recipe ysop-
pi yreos lilii an. ʒ. j. seminis cultanis
dactilorum pinguium mundatorum aut quinque
fructus mundatorum liquiritie mundate dia-
gumi cum arabis se quatuor semina fri-
gidorum an. ʒ. iij. capilli veneris lb. s. mell
z zinzi an. lb. s. fiat syrupus lb. ij. vel
circa id. Et consumitur assidue cum oriuelo z
fenug. z se lini et stare colubrio
et appositu fiat super latus emplastrum

actu calidum. Et requiratur usque ad diem
rupture timo si fiat ruptura per se bene
est quae comedantur saniacies et mundificetur
bene cum lohoc et syrupo ruptura sire-
atur predictis ne tussiat in ptisim
et plura dicemus capitulo de empiemate
et ulcere considerentur de syrupo et con-
natio que dicentur capitulo de ptisi. Si
non ruptura per se fieri non potest fiat per
artem mollificetur igitur calibus cum
calefactiva aliquo predicto et inuadatur
cum lohoc ~~et inuadatur~~ vel syrupo aliquo
predicto addendo in eis sinapi vel
ysopum vel piper vel aliud acutum
et ubi cum mouetur eger et conquassetur
si est possibile dum rumpatur cum bus q.
stricus quam apparebit coitus sanici
et sanies per sputum quae mundificetur et
in carne sanit. Item est et plura di-
cemus circa de apostemata stomachi per gestum de
dubellaci vomitus cum hac autem a-
postema non rumpatur tunc est timo-
rissimum quae ut apparuerit collectio
cum flamma de cauterio ut sanies egrediatur
et non subito sed gradatim omni die
pars post partem ne debilitas et sincopis
egro superueniat et moriatur. Item aliquando
ipsa est perfecta afficiatur / quando
hydropisi aut empimati vertitur aut in
ciliaca [illegible] locis aut in capitis
est vel visionibus uel capitum. [illegible] 2
cum lateris apostemata quam ibi est sic
[illegible] viarum compositam medicinae ab
dyasinguineo quae [illegible] sanies ad
locum declinabit. Si non pleuresis
ambo latera sit occupauit requiritur
in ipso lateris utrumque hoc in capite
non fiat nisi in uirtute forti valde vel
corpore desperato. Si autem morbus prolongatur
ultra xl. dies neque mater-
ia sensibiliter euacuatur et se lateat
multum neque augetur facilius fit
tunc [illegible] de lapidificatione a-
postemate quae prouenit relinque
nisi forte velles cum prolongatione sic
tiam blanditiam et moneas diluciam
cum emplastris mollificantibus et pectus
resolutis uiarum ca approximando sicut
dicemus circa de apostemate stomachi pa-
[illegible] de cura apostematis uel
scilicet dictum de cura pleuresis per
medicinas dicemus quid de cura

[illegible marginal note] sup lat' [illegible] ad locum dolorosum ad consumendas [illegible]
Et in isto morbo spirituali qui est circa pectus [illegible] debilitat cor [illegible] prouenit [illegible]
et cephalica et mida.

dolori lateris [illegible] ypapi [illegible] pleure quod [illegible] 22 [illegible]

[illegible]

cum pacien[tem] secundum ordinem 6. rerum non naturalium Ordo igitur dicte dupliciter est scilicet vlis et particularis vlis sunt actiones primo aguntur temporibus vtilibus nam in prima et quasi spatio est morbum et difficile debent in morbi cibus inistrari sed in augmento et statu si timere resolucionem propter illud ipse regimus acutum et quanto plus spatium fuerit ubertius reservandum Si autem timaret consumacionem tunc in principio est magis dandum quod augmento ut virtus longiorem morbum valeat tollerare neque in via deficiat Instatu non et ipse circa diem in principio est dicta gradatim subtiliando usque ad subtilissimum ne natura impediatur in eorum operatione Secundo abstinencia morbi quia si plenitudo sit circa calidum subtili cibus est dandum quia morbus brevis est Si autem sit causa frigida grossa magis dandum est ne virtus deficiat Tercio virtute quia si virtus est fortis erit minus dandum et magis proviciat Si non sit debilis erit magis dandum et minus proficiat non virtus debilis optime sustinere potionem quam non potest bene sustinere elaborare Ordo non dicte particularis sunt adnobis modo primo ab hora diei quia si sit possibile quod detur horis cibus horis quibus consueuit tempore sanitatis vel saltem hora maiorum diebus sive consuetus fuit sumere et bene bis sive pluries in die ut dicit ypo in principio et medio decret Secundo aqua ordei qualiter aliorum et potuum quia de causa calida acuta subtili que fuit duc magis grossa vel causa tamen dat magis calida acuta actu et virtute potus sit multilinis plenitudinis et melius aqua ordei que ptizana dicitur primum est cum volumus nutrire mundificare et in frigidare Secundus est ydromel fit ex libra j aque fontis 2 3 j mellis cum eo linum fortius madefactum et absque Tercius est vinum album debile aquosum limphatum ad medium cum volumus confortare ydromell et vinum nutrit in principio et cum tu est calidum Quartus est Julep ex aqua cum zucaro fit volumus in frigidare et virtus est delicata Quintus est

succus granatorum melborum dulcium mixtus cum aqua fontis plurima quando volumus confortare et stringere Sextus est syrupus acetosus vel syrupus rosarum aut syrupus de papavere cum volumus Julep primo dictus aut cum aqua ordei aut cum aqua plurima quando sitis et ariditas oris et lingue et in compunctas prevaleat Septimus est musti pulli mensis cum volumus est delicatus et debilis fastidiosus syrupus ex pulpis ex vuo al certo in aqua plurima cum lacte et si quibus fuit sine sale usque ad assum separatum removeri prius decoctus si quid fuerit Isto tunc potu utitur cum pulmonallo non in gemmo nec tempus replecionis Octavus potus est syrupus qui fit ex libra j aque fontis libra j mell aceti 3 2 B zuccari 3 j. mixtum quia est potus nobilissimus propter deficiunt cum volumus confortare vel mundificare mel magis ut [illegible] Nonus potus non est negligendus de passionibus spiritualibus quia est vehiculum cum pura medicinarum ad pectus et pulmones et ipse in materia frigida grossa et tempore frigido de causa calida sit repletum cum aceto scilicet cum dominum est absistat terra cum plenitudinis apatibus acetosis vel pontice quia dentaria et pectora et stiptica sunt potius retentiva et nunc pectoris repletiva nisi sunt inomia et cum acutis primo tu incisivus et penetrativus Si autem sit virtus debilis et [illegible] principio sit ex ante temporibus tunc aliquis grossiorum dicte quia non sufficit cibus ypo utitur aqua pulmenta ordei vel fuerit vel aliene addito vel lacte amigdalarum dulcium vel carne pullorum cum castratorum ovorum et alia cum lactucis spinachiis boraginis buglosse post cum utitur aqua de cornus tanti ysopi cum melle si materia sit viscosa utatur eorum passule mundificatis amigdalis aut [illegible] dulcis et [illegible] panis cum non sit azimus quia oportet neque fructibus plurimis quia se fundit ad impediendum apparet etiam tunc ventris sit [illegible] medius nisi et sit sicut [illegible] vel duraz ad minimum nisi aliquid tardet impediat tunc [illegible] est cum fructibus et in pat cubus et sumere mundificet Decimus tercium omnes possibiles et quasi possibilis primus pectoris [illegible] cum pectoralibus

[illegible] plures fiat ploura [illegible]
[illegible] loco [illegible] [illegible]
[illegible]

et salse. De fructibus utatur primis
et citrinis sed dulcibus et siccis post
cibum. In leuisticatibus vero
et panis coctus uel malis granatis
dulcibus uel assis prius dulcibus
conditis cum zuccaro post cibum ad
confortationem stomachi. Sciendum tamen quod
circa methodum attendenda quod sunt
quinque. Primum est quod non semper flebotomia non
semper debet fieri sed ventre constipato le-
niatur primo prius cum suppositorio uel
clistere. Secundum est quod non debet fieri
nisi hora diei magis quieta et
est quando minor afflictio ne afflictis
addatur afflictio. Tertium est quod cibus
non debet offerri hora maioris afflictionis
ne natura impediatur nisi forte af-
flictio et virtutis debilitas contrarie
maneant plurima quod raro sit. Quartum
quia sirupi et non sunt nisi acci-
[illegible] nisi materia sit grossa in
stomacho et virtus fortis et morbus sit
circa declinationem et tussis et diffi-
cultas anhelitus sint maiora et
tunc detur in parua quantitate et cum
multitudine [illegible] uel aque prius
aliter et spiritum prohibent et suffo-
cationem inducunt. Quintum est ut in
nimio morbo et cum tamen non
negligamus circa consequentia
scilicet sitim vigilias dolorem capitis
colliquationem corporis et similia de aliis
quorum remedia inuenies suis
capitulis. Sciendum tamen quod quando
pleuresim sunt exempla [illegible]
et actione facta quod similiter fer-
mento siccibus [illegible] colo-
bino tepido et siccis calidis
[illegible] supra locum
dolorosum per eandem [illegible] suffi-
cientem uel [illegible] uel firmata et
[illegible] est tumor de [illegible]
ad locum apostematis uel
[illegible] uentosis super locum
sed iste modus non est cautus
quia difficile est vitare medicamentum
penetrantem [illegible] et [illegible] cum
sint [illegible] non timor
est de augmento apostematis. Sciendum quod
in pleuresi sputum sit [illegible]

purgatio siue purificatio. Albi enim
sunt in cura cum [illegible] ad dum
intende sit ad sputi eductionem cum
[illegible] lenibus predictis et ad vene
[illegible] consolidationem cum sirupis con-
glutinatiuis in [illegible] que dicentur
cum de sputo sanguinis. Admiscentur igitur
[illegible] uel sunt non sic dicemus
cum de ptisi quia tales ad ptisim pa-
ti sunt medicus plurimum [illegible]
in [illegible] Est tamen sciendum quod
licet pleuresis et [illegible] apostema
fieri possit omni tempore uel [illegible]
mixta tamen si fiat [illegible] et ha-
bundantia humoris sic sit maior apostem-
atum [illegible] galienus qui est [illegible]
[illegible] corporis [illegible] sic condi-
mento. Sed non fiat [illegible] penetrationis
sic sit maior acuta. Sed [illegible]
[illegible] et [illegible] sit aestate sed [illegible]
[illegible] uel [illegible] sit
[illegible] quod tamen non est sicut posse
sit igitur secundum hanc [illegible] quod
[illegible] in estate [illegible] in autumno
[illegible] quia [illegible]
subtile et remanet grossum in
[illegible] sed in hyeme [illegible] per
[illegible] possit tunc fieri [illegible]
[illegible] pestilentiam et autumpni
que [illegible] in hyeme sic [illegible]
[illegible] et opilationem repellitur ad in-
terius et ibi non bene inspiratur pu-
trescit et fiat apostema. Sciendum tamen
cum sit pleuresis in senibus maior
[illegible] in iuuenibus [illegible] in
adolescentibus [illegible] in membris
[illegible] Hic igitur sit apostema est
periculosum et difficile in senibus
et fiat [illegible] suffocationem [illegible]
[illegible] debilitate [illegible] periculosa
in iuuenibus [illegible] et ac-
tiuitatem et [illegible] fortitudine et
[illegible] Loquitur igitur [illegible] ple-
[illegible] et [illegible] et po-
tibus predictis usque ad tempus con-
ualescentie quod est tempus post declina-
tionem [illegible] et [illegible] et tunc bal-
neum et [illegible] ad [illegible]
[illegible] Capitulum [illegible] opinantes
in cura pleuresis que est [illegible]
[illegible] firmare sed in ca-
que est [illegible] uel [illegible] uel

Consilium ad [illegible] sed magis [illegible] [illegible] [illegible] ad partes [illegible]

flate que cedunt corpori. Item per digestionem administratur quod mane et ce. vel in ipso sirupus cum duplo cum aque calide decoctionis liquiritie fiat et ordei. Recipe siropi seminis psilii ℥. x. mundi passularum pinguium ʒ. x. radicis liquiritie pistate ʒ. x. numero sebesten cum xx. mundi bulliant in libris iiii aque donec medietas consumatur colentur et simpizetur ad libram i et cum ... pleuresis sit de flate addit ipso ... cum ... Item non dat aquam ordei cum sirupis nisi cum cibo sed post sirupum vel post cibum ... vel in ... quia aqua ordei patitur et inflat quare debet ... non ... dat potu Iulep vel ydromelli aquosum vel aquam decoctionis radicis feniculi liquiritie et cum quia si pleuresis sit de materia calidissima ... ad ipso vel ... potu ... aquam decoctionis psilii et ... aquam decoctionis lactuce et cum vel aquam decoctionis endivie psilii et ... et si ... subtiliora ... cum ... Item si calor febrilis sit intensus ... unguentum ... las et ... ad populeum et alia ... vel ... et ... psilii vel alia de ... vel de ... Item si dolor lateris pungitivus sit fortis fomentetur latus cum spongia ... in aqua decoctionis florum camomille ... vel aneti et ... vel ... unguentum cum unguento facto ex ... dyalthee et oleo camomille butiri cum ... ... addito modico ... Item ... in ... et empiri regunt omnes pleureticos usque ad ... resolutionem ... ad ... si non ... pulmonis ... ... sicut ... et pulmo ... cum rebus dictis in capitulo de tussi ... de empimate ... et ... cum ... et ... capitulo de empimate et capitulo ... si quis ... cum ... ... Item ... cum ... ... cum ... quia illa

digerit et sputum ... et ... sit ... grossum. Recipe ungule caballine capilli veneris ... cum ... liquiritie passularum mundatarum ordei ... cum ʒ. i. seminis ... ... dragmas ... ʒ. ... numero sebesten cum ... ... dulcium ... ... cum ... sine ... vel ... ... et ... est cum ... acutus. Circa ... dubitant quidam plures utrum repercussiva competunt ... pleuresis vel ... auctoritatem ... in ... de ... de pleuresi ubi ... precipit ... Item auctoritatem Avicenne ... de ... in ... ubi dicit quod in principio debent poni ... repercussiva ... repercussiva ... In augmento vero et statu ... ita tamen quod ... augmento ... repercussiva. In statu non ... ut ... cum ... nisi de apostemate ... que ... non ... sed ... ponendo emplastra ... In oppositum ... auctoritatem ... ubi loquitur de cura pleuresis et ... in aliqua ... repercussiva. Item auctoritatem Avicenne de ... ubi loquitur de cura ... apostematum ... que sunt ... apostematibus ... repercussiva ... est ... ad cor vel aliud membrum nobile vel ... non ... accidit ... ut ... non possit ... vel ... Ad quam dubitationem videtur respondendum ... quia duplex est principium et principatum ... principium ... in ... apostema ... in ... membra ... sed ... principium ... in ... et ... membri in quo fit apostema. Dicendum ergo quod in principio ... repercussiva

... [illegible] ... et ... [illegible] ... [illegible]

[illegible]

et ideo si non sit materia et corpus non
plectoricum neque cacochimum valde quoniam
sic evitabitur apostema propter materiam re-
pellatur ad cor. Tali namque modo materia
non repellitur sed actio prohibetur. In
principio autem principiante mollativum
competunt ipse cum predictis et sic con-
ceditur auctoritas. Ad 2m dicitur quod
duplex sit timor medico quia quod
causa sicut repercussivis vel non uti
respondendum quod non uti timens est
propter quatuor. Primo quia difficile vel
impossibile est medico cognoscere
principium principiantis. Secundo quia posito
quod cognoscet tamen quia illa hora
dicens est non potest apparere. Tertio quia
raro est quod huiusmodi corpus non sit plectori-
cum et [illegible] pauca. Quarto quia
raro est quod medicus vocatur ad egrum
in principio principiante. Dubitatur autem
ulterius quare vocatur pleuresis per
sputum vocatur apud auctores [illegible]
[illegible] replectionem [illegible] sit grossum sensibile
et quis sit modus generationis spu-
ti in pleuresi. Dicendum quod materia
apostematis contenta in pleura sub-
tilissime stillat et quasi [illegible]
[illegible] postea. Deinde quod pulmo di-
latatur in [illegible] pars [illegible] pa-
[illegible] arterie [illegible] per
totam substantiam pulmonis. Deinde
ab illis expellitur [illegible] ad
[illegible] in aliquam quantitate
[illegible] interna qui est [illegible]
pulmonis tunc non [illegible] nom-
[illegible] anhelitum expellit ad [illegible]
et tunc dicitur sputum. Cum enim [illegible]
[illegible] particule [illegible]
[illegible] et ventre [illegible]
[illegible] repugnat [illegible]
cum fuerit de medio assis 23o de
[illegible] non est [illegible]
cum saepe non est [illegible]. Et si ob-
icitur quod [illegible] difficile
vene arteriales et arterie venales.
Et sic tamen [illegible] cum
hec due vie perdunt [illegible]
prima [illegible] ventriculo cordis
2a non a sinistro et disperguntur per
totam substantiam pulmonis sit ex-
tremi [illegible] pulmonis [illegible]

quod ille due vie molles clauduntur
dum pulmo constringitur. Et remanent
pulmonis sunt due et una [illegible] apti
alie namque ad sufficientiam vel [illegible]
quod ad hoc sufficiunt non [illegible]
sputum [illegible] magis salubris ut dic-
tum est. **Pronosticatio.** Quantum pro-
nosticare possumus sciendum quod signa
pleuresis sunt sex quia quedam
cum [illegible] pleuresim que sunt [illegible]
cum [illegible] quedam sunt de [illegible]
pleuresis [illegible] quedam
sunt [illegible] non ad membrum
aliud quedam non cum sunt longi-
tudinis vel brevitatis quedam sunt salutis vel
mortis. Et quibus [illegible]. Signa
pleuresis sunt quinque que sunt lateris
dolor pungitivus febris continua diffi-
cultas anhelitus tussis pulsus
serrinus. Signa [illegible] pauatur [illegible]
[illegible] quia dum [illegible] expulta
[illegible]. Quando non tussis [illegible]
mittitur et difficultas anhelitus
mitigatur et est [illegible] sputum di-
gestum quod [illegible] tunc est tunc
est augmentum quando non sputum est perfecte
digestum et cum [illegible]
est status quando non tota materia [illegible]
vel cum illud est [illegible] declinatio. Sig-
na distinctiva pleuresis a dolore lateris
ventositate [illegible]. Item
etiam apostema in [illegible] pleuresis in [illegible] continua tussi et pa-
tiens lateris dextro sed [illegible]
[illegible] epatis est pulsus [illegible]
et dolor sub dyafragmate et in dextra
parte tunc magis ascendit usque ad
furculas superiores et est cum [illegible]
[illegible] et materia quia [illegible]
fit ipse compressione dyafragmatis [illegible]
epatis non [illegible] vel
pulmone magis dolor est ita acutus
et sic [illegible] timor in apostemate [illegible]
si magnum sunt apostema sub signo
[illegible] medie [illegible] et [illegible]
grossum [illegible] quod sit in [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] ad
[illegible] signa [illegible]
pleuresim et peripleumoniam sunt quia [illegible]

[illegible]

in peripleumonia et pulsus undosus et dolor
non acutus sed gravativus quia substantia pul-
monis non sentit sed panniculus eius con-
solvens et media simul sentiunt et diffi-
cultas anhelitus fit maxima cum
continua tussi suffocativus et dolor de-
clinabit ad partes posteriores inter duas spa-
tulas vel ad anterius vel aut ad latus
et rubor apparebit in maxillis. Item in
pleuresi quandoque transmittitur ad cor et tunc
fit sincopis et forte mors quandoque ad
cerebrum et tunc frenesis fit et nigredo lin-
gue cum ariditate et urina remissa ad
[illegible] et tincta valde et dolor lateris di-
mittitur vel aufertur quandoque ad pulmonem
et tunc dolor non est adeo acutus
sicut prius sed anhelitus fit difficilior.
Ideo Ypocras vii particula afforismorum ex pleure-
sie peripleumonia malum quandoque ad renes
et tunc fit spasmus quandoque sub ascellas
vel post aures vel ad aliam particulam ex-
teriorem et tunc patet ad sensum tumor et
alleviatur infirmus. Signa non longitudinis
pleuresis sunt quia durat diu cum pu-
tridine [illegible] a sputo indigesto vel gro-
ssum viscosum et [illegible] vel tussis sicca
difficilis quia quanto sunt cum longiori
[illegible] tempora erunt longiora ut dicitur primo
de crisi [illegible] et forte vel alia
mala signa apparent [illegible]
usque ad mortem. Signa non brevitatis
ad salutem sunt signa contraria et ex
brevitate principium et cita apparicio di-
gestionis in sputo scilicet in fine primos
tres dies et cum facilis educatio et
ultra omnia signa salutis sine principio
tunc contrarium. Signorum autem pro-
[illegible] quatuor sunt modi nam quedam sunt
[illegible] absolute quedam mala absolute quedam salute
quedam salute quedam morte. Di-
gnia bona absolute [illegible]
to a principio consuetudinis est si sputum ci-
tra tres dies evenerit et [illegible]
multo labore tussiendi vel screandi
et sit subrubeum [illegible]
[illegible] a principio vel statim post sputo admi-
sceatur in diem septimum in colore
subrubeo super illud albescit et [illegible]
cum sputum cum diminutione doloris
evenerit est bonum. Signa mala ab-
soluta ut dicit Ypocras 2o pronosticorum

Septimum signum [illegible] ad mortem omnia signa
[illegible] pleuresis si fuerint [illegible] et laboriosa mortem [illegible]
[illegible] vehemens [illegible] cum [illegible] ex ve-
hementia [illegible] vehemens difficultas anhelitus et fre-
quentia cum [illegible] addat [illegible] caliditas [illegible]
[illegible] fit [illegible] cum [illegible] addat [illegible] tussis [illegible]
laboriosa cum impedit [illegible] similiter [illegible]
cum fit molestior [illegible] de [illegible]
ex sputo [illegible] signa mortalia [illegible]
[illegible] laboriosa tussis similiter cum [illegible]
[illegible] debilitas [illegible]
[illegible] quod [illegible]

si sputum sit tardum in principio et sit
rubeum post quam evenit a tertio
post cum laboriosa tussi neque albo
sputo admixto vel si sit rubeum
[illegible] velud sanguis quod rumpitur vene
sit vel si sit album viscosum globo-
sum vel sit viride et spumosum vel lividum
[illegible] sputum neque rubeum purum vel
subrubeum [illegible] sputum viri-
dum vel citrinum vel subalbidum colericum
[illegible] sputum album viscosum globosum [illegible]
et sputum lividum vel nigrum in [illegible] de-
monstrat [illegible] sanguis et mala [illegible]
tica non peior colerica [illegible] mala
[illegible] pessima. Item sanitas super-
veniens in principio et cum [illegible]
et in fluxum [illegible] sanitas [illegible]
pleuresim [illegible] sit malum
et quia [illegible] sanitas non
supervenies in declinatione et cum
[illegible] flexerit atque [illegible] est
bonum sit et [illegible] et pulsus fortitudine
et non evacuatur. Item cum
sputum cum [illegible] non dimittitur do-
lor et [illegible] anhelitus est malum.
Item sputum subrubeum tunc a prin-
cipio et tussis in diem septimum vel
amplius perseverans ita quod neque de
albo neque [illegible] sputo [illegible]
malum est. Item si medicus recte
operatur neque eger [illegible] melius ha-
bebit est malum. Item si [illegible] sit [illegible]
da [illegible] et urina subtilis vel gro-
ssa valde et pulsus debilis malum.
Item si supervenerit sputo vel [illegible]
tunc venit [illegible] urine vel
fluxus [illegible] vel alio [illegible]
[illegible] velud est sudor fluxus
[illegible] et talis [illegible] et [illegible] do-
lor lateris [illegible] moretur
malum est quia sit [illegible] pleuresis
non [illegible] sputo sed [illegible]
Signa salutis sunt [illegible] signis [illegible]
[illegible] virtutis bonitas
pulsus anhelitus facilis [illegible]
tio sine [illegible] tussis calor tem-
peratus in toto membrorum flexibi-
litas sit [illegible] et ut [illegible]
et sudor et [illegible]
[illegible] si usque ad septimum die
[illegible] salutem [illegible] in
[illegible] vel [illegible] Signa mortalia sunt
[illegible] signis [illegible] debilitas
virtutis [illegible] pulsus et anhelitus

[illegible] non [illegible] expelli [illegible] expellitur [illegible]
[illegible] manere mortale [illegible]
[illegible] signa [illegible]
mala [illegible] minus [illegible] spissa [illegible]
[illegible] nigra [illegible] mortalia [illegible] pulsus debi-
litas et [illegible] quod in pleuresi [illegible] quantumque
[illegible] si medicus recte operatur [illegible]
[illegible] medicamina recte applicata
[illegible] non alleviatur [illegible] potius aggravatur
signum est pessimum a morte [illegible] non est
[illegible]

[illegible] virtutis fluxus [illegible] sudor

[illegible]

ita ut sit spissus debilis anxietas
dolor et continuus cum spiritus laboriosi
et puncta cum tussi plurima sitis in-
tensa calor equalis ita quod venter
et latera sunt calida plurimum sed frons
et pedes sunt [illegible] et urina et ergo
et sudor et [illegible] male sed thorax
et sputum fetidum vel nigrum vel grossum
viscosum cum sanguine vel citrinum co-
loratum pure sine aliqua albedine Si
enim omnia sic permanent usque ad
vii vel plurimum usque in die septima
adveniunt mala sunt vel in nona
vel xi vel ad plus usque xiiii Si materia
pleuresis rapitur ad pulmonem vel
ad cor vel cerebrum mortale sed non pro-
priis vel sub ascellas vel ad aliud
locum ignobile et [illegible] cum alle-
viatus sunt salubre Item si multa
[illegible] ierunt [illegible] retinentur cito
et dolore remanente mortale est quia
sit [illegible] a natura materie Signa
salutis pleuresis [illegible] [illegible]
tum sunt ut dicit ypo. 2o [illegible] quod
calor febrilis [illegible] vel [illegible] toto
accedit in die septima et [illegible]
reddit appetitus cibi [illegible] sentit
et est [illegible] sputum [illegible] liquidum
[illegible] et sputum est [illegible]
[illegible] alba levis equalis ut [illegible]
[illegible] [illegible] sine labore cum [illegible]
[illegible] tussi [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] plurima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
salutis plus vel pauca Signa
[illegible] [illegible] sunt remanentia
calor febrilis post diem septimum
et quod [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] et fastidio cibi et
[illegible] [illegible] liquidum et sputum
[illegible] est [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
viscosum [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et multa tussi et
laboriosa In quibus cum apparent omnia
ista signa [illegible] non dubitatur
Signa [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] sed non omnia [illegible]
[illegible] [illegible] usque in [illegible]
[illegible] [illegible] Capitulum [illegible]

De peripleumonia

Peripleumonia est apostema pul-
monis et velaminum eius que
sunt duo scilicet velamen [illegible]
pulmonis totum et [illegible]
pectoris quod est velamen [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Est calor [illegible] [illegible] mala [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

et pulmonis [illegible] [illegible] [illegible] ita ut
[illegible] [illegible] pulmonis sit in latere dextro
[illegible] non in sinistro [illegible] cor quia sini-
stre parti [illegible] [illegible] sit igitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quemadmodum et pleuresis
[illegible] [illegible] refert quia sicut pleuresis ut
plurimum sit ex causa subtili colerica ita peripl-
[illegible] ut plurimum sit causa grossa flatica
descendente [illegible] et [illegible] et inflam-
pulmonis et non dicunt aliquis et inflam
[illegible] descendente a capite [illegible]
pulmonis quia sicut [illegible] [illegible] [illegible] de
pleuresi ita [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] non apostema
[illegible] aliquid [illegible] apostema quam non
[illegible] [illegible] que sunt Signa continua [illegible]
[illegible] tussis et [illegible] sit cum [illegible] pe-
ripleumonia [illegible] [illegible] [illegible]
paulatim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Dicit [illegible] [illegible] vene [illegible]
et arteria venalis que sunt vene
[illegible] [illegible] [illegible] pulmonis
et [illegible] ibi apostema quod putrescit Si enim
[illegible] [illegible] [illegible] tunc pulmonis
non [illegible] peripleumonia [illegible] via [illegible]
[illegible] pleuresis peripleumonia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de pleuresi Signa peripleumonia
que sunt [illegible] continua [illegible] [illegible]
[illegible] maxillarum tussis valida [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] continua [illegible] [illegible]
[illegible] dolor pectoris ponderosus
[illegible] ad [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] et quod non [illegible] supine [illegible] in
ventre [illegible] [illegible] cum dolor pleu-
reticus ad latera declinet Signum per-
ipleumonie [illegible] sunt cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] for-
tissima maxillarum tussis valida cum
sputo rubeo vel sub rubeo [illegible] [illegible]
continua acuta [illegible] plurima [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vere ut plurimum et urina
rubea [illegible] grossa et [illegible] [illegible]
[illegible] plurimum et dolor pectoris [illegible]
[illegible] multa pulsus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] grossiores repletione [illegible] [illegible] cor-
poris [illegible] [illegible] Signa non peripleumonie
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tussis et difficultas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] sputum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] grossum [illegible]
[illegible] vel [illegible] pulsus [illegible] et
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pectoris

[illegible]

[illegible] [illegible] vide [illegible] folia

[illegible]

nuatur sine dolore pungitivo plurimo sanguinea alba mollis in principio [illegible] et sine asperitate vel nigredine. Signa eius que est a causa calida sunt hec signis quibus [illegible] subtile [illegible] minor [illegible] pulsus [illegible] et [illegible] valde subtilis et [illegible] dolor pungitivus acutissimus [illegible] et [illegible] et complexio et etas et tempus calidum asperitas lingue cum nigredine et [illegible] continue acutissima [illegible]. Signa eius que est a causa [illegible] adulteratio [illegible]. Signa eius que fit a [illegible] [illegible] pleuresis [illegible] [illegible] signa istius [illegible] in toto vel in parte si cum [illegible] sicut accidit [illegible] pleuresis et [illegible] sunt [illegible] multitudine [illegible] [illegible] Curatio. Cura [illegible] de causa calida est ut primo fiat flebotomia de vena [illegible] forti usque ad [illegible] vel quadrantem [illegible] sufficit vel fiat [illegible] si eger [illegible] sit [illegible] die secundo vel 3o fiat clistere lenitivum [illegible] in [illegible] vel suppositorium si [illegible] sit debilis et [illegible] [illegible] [illegible] venter eius [illegible] quinque [illegible]. In [illegible] [illegible] [illegible] cibo potu et [illegible] sicut in pleuresi de causa calida [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] cum tussi [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] suffocationis quam in illa. Cura eius que fit a causa frigida est ut [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] vel [illegible] vel cum [illegible] [illegible] [illegible] vel in aqua mollis vel in aqua de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] die iiio vel 2o fiat flebotomia de vena [illegible]. In aliis fiat sicut in pleuresi de causa frigida. In [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] et dicta. Emplastra. [illegible] [illegible] in [illegible] de [illegible] et [illegible] et tussi pleuresi [illegible] ad educendum [illegible] [illegible] et pulmone [illegible] sive [illegible] tussi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] positio in libro suo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dragmas ii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aqua [illegible] et coquantur

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albissimi [illegible] frequenter in [illegible] paulatim. Item [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et fiat [illegible] ad [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Canon. [illegible] [illegible] in [illegible] pleuresis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pleuresis [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in pleuresi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iiii dies vel [illegible] [illegible] [illegible] vel non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]. Si non [illegible] xiiii usque ad [illegible] die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] vel in [illegible] nequaquam [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postulant. Pronosticatio. [illegible] in pronosticatione pleuresis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in alia [illegible] [illegible] [illegible] pleuresi [illegible] [illegible] impedita [illegible] in anhelitu quam in pleuresi [illegible]. Item [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pleuresis [illegible] [illegible] malum est quia [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] particula [illegible] [illegible] malum. Item si in die [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plurimum vel [illegible] pectoris [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] salubre. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dies aut [illegible]

[illegible]

[illegible]

in pectus plurimum. Item si in peripleumonia terminetur ad vias urinales vel fiat apostema circa aures vel inguinibus vel in alia parte corporis et ipse post fuerit digerens in sputo et urina et alleviatione in fine salute sit sin autem mors. Item dicit ypocras 2a pronosticorum: in peripleumonia anhelitus inspissatur [illegible] tempus vel plus quam alii [illegible] et ypocondria et partes inferiores sunt cum absque dolore vel calore fit apostema circa aures futurum post autem quid [illegible] ad [illegible] si apostema [illegible] et sanie [illegible] quiet. Deinde [illegible] ad [illegible] fit salute sin autem mobile [illegible] timore [illegible] dolor. Fortis Item dicit ypo. quod peripleumonia maiore [illegible] illis qui sunt [illegible] [illegible] et [illegible] magis quam [illegible] peripleumonia et alia [illegible] ypo. 6. particula [illegible] pleuresis [illegible] aut peripleumonia dyarria [illegible] est [illegible] peripleumonia [illegible] litargia et est malum [illegible] ypo. vij. particula in peripleumonia [illegible] mala [illegible] et [illegible] alienacio [illegible] mala

Capitulum [illegible] de empimate

Empima dicitur collectio saniei in substantia pulmonis vel ramis trachee arterie [illegible] cum [illegible] in multa quantitate que ad [illegible] quantitate [illegible] et [illegible] loco medio inter [illegible] et [illegible] pulmonis. Fit autem ista passio aut post [illegible] in fine .xiiii. dierum [illegible] aut post pleuresim vel peripleumoniam [illegible] ad [illegible] cum [illegible] fit post [illegible] patiens sentit in [illegible] et post [illegible]

tussis cum [illegible] sputi saniosi multi vel pauci et difficultas anhelitus [illegible] et acuit ut plurimum [illegible] caput et [illegible] et est ut plurimum [illegible] calidorum [illegible] cor et [illegible] ad [illegible] Signa cum [illegible] post pleuresim vel peripleumoniam [illegible] pleuresis vel peripleumonie et post .xiiii. dies [illegible] et dolor [illegible] et ad [illegible] rigor et [illegible] signa [illegible] pleuresis passio [illegible] pleuresis [illegible] ista passio [illegible] in [illegible] statim [illegible] per [illegible] nisi forte illud subita subitam suffocationem [illegible] ypo. 5. particula [illegible] in [illegible] est in [illegible] et in [illegible]

[illegible] Methadus [illegible] ipsius passionis fit [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] pleuresis [illegible] pleuresim vel peripleumoniam [illegible] alia [illegible] ergo [illegible] oleo [illegible] vel aneto vel nardino vel [illegible] addendo aliquid [illegible] et cere et [illegible] dolorem [illegible] et [illegible] dicit G. xi. de ingenio sanitatis. [illegible] calidas [illegible] et [illegible] ita quod [illegible] talis [illegible] Debet tamen [illegible] vel fortius calida [illegible] suffocatur quia tunc [illegible] et [illegible] et forte [illegible] et [illegible] vel [illegible] vel [illegible] si materia sit grossa [illegible] emplastrum [illegible] maturativum calidum [illegible] et [illegible] etc.

[illegible]

floris camomill fiat an ʒ ij fiunt cer[illegible]
ʒ v coquantur simul et pistentur et in tor-
porentur cum oleo camomill et anetino
qui sufficiat vel cum alio fiat sicut sit
in tempore et cum in frigidatum fuerit illico
[illegible] sed si materia sit grossa et [illegible] lenta
ad in emplastro salutem ferrugo [illegible] lini [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] dul et [illegible]
sit ad huc grossior fiat emplastrum de se-
minibus [illegible] api et melle dispumato utatur
continue electuariis scilicet dyapenidion dya-
dragant in causa calida vel dyaysop-
po dyarr' dyacalamento dyaysopo in
causa viscosa frigida et [illegible] in ma-
teria [illegible] cum [illegible] fiat vel cum
melle dispumato dieta eius consistat
in prohibitis et permissis prohibita quidem
sunt omnia grossa viscosa volu-
bilia carnes porcine bovine antique
[illegible] pasta tortelle pisces et omnes
pisces nisi sint petrosi et cibus [illegible]
assus vel fumus et omnes cibus ace-
tosi vel pontici ut [illegible] et omnia
acuta ut sinapis allea cepe nisi
forte quamdiu sinapi condita cum melle
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et omnes fructus [illegible] ficus siccas pin-
gues [illegible] ductillos [illegible] ma-
turas a' avellanas [illegible] [illegible]
omnia [illegible] [illegible] [illegible] et
panis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] vel duorum [illegible]
et carnes [illegible] pullorum [illegible] a-
nimi [illegible] et vitelli ovorum sor-
bilia et vinum dulce subtile [illegible]
aut ydromel aut aqua decoctionis
passularum liquiricie ysopi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
illico [illegible] [illegible] supine [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
cinamomi [illegible] liquiricie crocus et
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] liquiricie ysopi capilli
veneris ana ʒ v [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ʒ ij [illegible] cum melle [illegible]
[illegible] [illegible] grossis [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] liquiricie
[illegible] [illegible] ana par[illegible]
[illegible] ana [illegible] passularum
[illegible] [illegible] in [illegible]
omnia grosso modo [illegible] passularum

[illegible] [illegible] ad eas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus [illegible]
[illegible] passularum [illegible] [illegible] in alio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Capitulum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
si corpus sit pletoricum et [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] vel [illegible] et
melle [illegible] [illegible] [illegible] cum a-
qua decoctionis passularum liquiricie ysopi
vel cum aliquo sirupo dicto [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] respiracionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum pill [illegible]
in [illegible] vel cum pille [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et sic [illegible] [illegible] [illegible] ʒ vi
[illegible] ʒ x [illegible] nardini vel
camomill ʒ xl medulle [illegible]
li adipis [illegible] et [illegible] ana ʒ iij
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
semine lini ana ʒ vi [illegible] [illegible] ana
ʒ vi [illegible] [illegible] ʒ viii [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] in pulvere
subtilem et cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] cum oleo adipibus [illegible]
ad ignem in [illegible] et fiat [illegible]
[illegible] [illegible] super pectus vel
fiat [illegible] [illegible] super [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] ne [illegible]
[illegible] [illegible] subtilis et grossi in
[illegible] [illegible] [illegible] vel ptisim
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pectus et pulmonem et [illegible]
cum suffumigiis [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ana [illegible] [illegible] liquiricie [illegible]
[illegible] ʒ xx de [illegible] in [illegible] lb
aque donec medietas sit consumpta
[illegible] et addatur lb j [illegible] et
iterum [illegible] [illegible] ad spissitudinem
deinde addatur [illegible] pulvis [illegible]
dragaganti [illegible] [illegible] [illegible] liquiricie
[illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ xx [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ʒ iiij et fiat [illegible] [illegible]
passionum pectoralium [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sputum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

tota euadunt quod est in medico ignominiosum consident[illegible]
quod signa posita in capitulo de ptisi bonum est quod adiuuari
ad pulsum et si non sequitur [illegible] ne inde ex [illegible]
Sed quod est ordinatum et tardum non est ibi nec ptisis nec
ethica reputo etc.

[illegible]

doris et putridi mundificans et dya-
fragmatis loco thoracis sanies in utroque
latere oportet fieri cautelam quia in abba-
na potest educi de latere ad locum paruulo
mediastino prohibente et fit cauterio lato
subtile vel acuale [illegible] ut elec-
torius relinquatur. Canon. Si opera
fuit apostema vel pleuresis cura eius
duplex in curatione pthisis. Scilicet ad matu-
rationem saniei et eius mundificationem
si non sit acutarum cibus indiget in
curationibus quando utrum perdatur similiter
et confortatione plus indiget ne
hic ne submittat superfluitates et pro-
recipientes ne recipiat et hoc fit per
triplici sanie igitur intencione apparet ut
pluries in ordine quando non fiet.
error debite curacionis Pronosticatio
Empima et emotoyses nimio in senibus
indicauerunt sanie suffocauit cum ma-
turatam propter debilitate caloris naturalis
et multum mala tamen singulariter. Item
empima cum origine et difficultate
anhelitus pessima et sputo nimio
mortale. Item empima si non mundi-
ficetur infra xl dies a die generacionis
saniei transit in ptisim et potest dirigere.

Capitulum sextum de ptisi et ethica

Ptisis est ulcus pulmonis cum con-
sumpcione corporis tocius cum ca-
lore febrili ethico sine calore
accidentali acuto lento incluso in membris
corporis in toto. Fit autem ulcus quod cor-
rodit et ulcerat scilicet pulmonis vel
ulceratum, cum sunt x. modi primus
est catarrus acutus de capite vel fluxa salso-
rum humorum. Secundus est effusio ut
apostema dimissa fiant rupture et
sanies descendit ad pulmonem. Tertius
ut pleuresis vel pleumonia quod non curat
per saniacionem et sanies non purgatur
infra xl dies a die rupture. Quartus
est retencio [illegible] vel emorroydarum quod cum
retenta in corpore corrumpitur et pessimas
qualitates transmittunt sursum ad venas
et capiunt ad pectus. Quintus autem cum
contingit. Sextus est frigus aeris in
spirata constringens membra spiritualia
ut accidit piscatoribus et venatoribus. Septimus
est calliditas aeris desiccantis et scin-
dentis partes pulmonis sicut accidit fabris
et aurifabris. Octavus est inquietus ca-
lor a corde emanans sicut accidit sal-
tantibus in motibus metallaribus et
curantibus. Nonus est tussis assidua cum

[illegible]

[illegible]

nica que sunt sub medio forti rupt
vesica pulmonis sicut accidit senibus do-
mine non potentibus. Decimus est et sicut
accidit cantantibus in acut vel leuantibus
res ponderosas cum retencione anhelitus
vehementi. Decimus est sputum sanguinis quod si con-
solidari non potest conuertitur in saniem que
sim incorporatur et calidius corrodit pulmonem
mundans sanies quare inde sunt per uenam
assacionis sicut timus quare aliquibus
accidentibus prouenit adiutionibus ut dicit
Galienus in quinto illius affo et secundo particula
secunda quarta causa saniei et decimum est bo-
minibus laboriosis quia propter fortem
motum semi et ypostasis et retencionem
anhelitus et accidit hic ad pectoris
rupturam vene debilitate contexte defluere
et pulmone et ipse in hominibus pectus
strictum et difficultate vomere et hominibus
membra spiritualia rara et debilita con-
texta. Signa quacumque causa fuerint
ptisis tria sunt eius signa et tria
et prima scilicet Signum primum est febris
cum quasi lentus. Secundum quando est tussis
quando fit in ea tussis frequens et ipse
prunoctus [illegible] prurine sputi saniosi
vel sanguinolenti. Tercium ab habitudine
corporis quia fit in ipsa collum longum
gracile et corpus macrum quod de die in
diem diminuitur et epiglotus eminet.
Tussis accidit quando est [illegible] lenta ad tur-
tum quando sed acuta et uisibilis vehem-
quando magis dum ponitur super corpus et
ipsa scilicet inflammatur magis [illegible] propter
[illegible] cibi prope vel in hora qua
[illegible] super membra sit ag-
gera super calore urina que fit ppa
signa ethice ut dicit Galienus x de ingeniis
sanitatis. Quinta est expulsio quando
fit actio subtilis primus debilis sit
tunc. Sexta abunda quia est subtilis
non tincta valde oleaginea [illegible]
[illegible] eius quoniam cum fuerint aggregati
ptisim efficient pinguem. Octauus
sputum quod ulcus pulmonis vel est
siccus non consimilitudo eius signum
sunt quia non [illegible] sanies
pura sed sanguine permixta similiter
et est mortal quando recipit curacionem
et consolidacionem pectoris vel est lar-
gum et consimilitudo lenticula cum signa
sicut quando sputum est saniosum purum

[illegible]

[illegible]

vel hinduum fetidum plurime quantitate quare capit cupiditatem non pessimam sed plenitudinem solum que consistit in prolongatione vite et quod accidit propter assiduum motum et fortem pulmonis quare cum vlceratus [illegible] non potest [illegible] ad hoc regimen [illegible] sicut refert Auicenna 3° canone fen 10ª tractatu 5° capitulo de ptisi quod quidam curabat quendam [illegible] pthisicum .xviij. annis et dabat ei zuccarum rosaceum vetustissimum ad inuiscandum omni die quantum sumere poterat tamen loco panis et aliarum [illegible] cibi etc. Methodus. Cum pthisis fiat et acatarro [illegible] in se [illegible] cautelas et [illegible] vtiles [illegible] [illegible] pthisis [illegible] quapropter dicimus [illegible] queritur [illegible] quemadmodum ypocras in libro regiminis acutorum asserit [illegible] pleuresim [illegible] tamen intelligere [illegible] egritudinum acutarum [illegible] apostema quod fit [illegible] vel in [illegible] pleuresis [illegible] in [illegible] Et debet [illegible] tempore [illegible] pthisis consistit in duobus dieta vz et medicina dieta est ordinatio sex rerum non naturalium ad [illegible] declinando tamen aliquantulum ad siccum et humidum Aer [illegible] sit [illegible] ab omni vento et [illegible] meridionali et septentrionali et [illegible] Camera suffumigetur in yeme ligno et aloes vel [illegible] sed in estate [illegible] cum rosis [illegible] vel [illegible] foliis [illegible] et [illegible] panis [illegible] sit similagineus [illegible] Vtatur [illegible] vel [illegible] butiro [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] granorum [illegible] colet et in colata [illegible] cum lacte vel butiro et si debilem [illegible] quod [illegible] de pulmone [illegible] arietibus [illegible] et [illegible] pipere et sinapi quia [illegible] acuunt et vlcera [illegible] Vtatur [illegible] carnibus pullorum [illegible] perdicum fasianorum [illegible] quia [illegible] et debilitas [illegible] Vtatur [illegible] piscibus aqua [illegible] petrosis [illegible] cum [illegible] et sale vel piscibus [illegible] similiter et [illegible] piscibus [illegible] cum lacte [illegible] et ablutis [illegible] Item vtatur lacte asinino vel caprino cum mica panis vel cum melle [illegible] et [illegible] [illegible] super

[illegible]

[illegible] cum [illegible] ponatur [illegible] in eo lapides igniti vel calibes igniti vel ad consumptionem [illegible] et tamen [illegible] non vtatur [illegible] ab [illegible] quia corrumpitur [illegible] Et decoquantur [illegible] carnes leues [illegible] lacte [illegible] perdicum et caponum et pullorum [illegible] [illegible] ut sunt [illegible] panatam in lacte et [illegible] vtatur [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] cum lacte et [illegible] lacte cum [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vtatur vino dulci et [illegible] [illegible] aut [illegible] et calidum [illegible] [illegible] et alba [illegible] debilitet [illegible] [illegible] [illegible] alba [illegible] [illegible] aut vinum [illegible] cum aqua [illegible] cum aqua [illegible] ut [illegible] vel cum aqua [illegible] vel [illegible] De celestibus vtatur [illegible] et [illegible] De [illegible] vinis [illegible] [illegible] quamquam [illegible] fortitudinis [illegible] cum [illegible] [illegible] et [illegible] Gaudeat [illegible] [illegible] et [illegible] quia [illegible] motus [illegible] et clamores et vociferatio [illegible] Dormiat [illegible] quia [illegible] digestione et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non dormiat in die [illegible] [illegible] Caueat [illegible] et [illegible] passione [illegible] Caueat [illegible] [illegible] que [illegible] passiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed aut [illegible] [illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] que [illegible] Causa igitur [illegible] [illegible] [illegible] quod cum [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] quia [illegible] ut non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum aqua [illegible] vel [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] aut capite [illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible] post

[illegible]

[illegible]

[illegible]

medicationem vero est optima et sitis aer
et omnes vomitus et balneum post come
stionem simul et post ablutionem capitis
non bene tamen asciugate aer convenit in
opus [illegible] ad continuationem corporis
superfluum ut in sua diaeta. Preter
tea membra membrorum inferiorum. Ita vo
minatur sunt quarum signum est [illegible]
[illegible] debeo 2a. Curatio eius ad
[illegible] 3a et ad quarum materia frig
gidior fluxerit ad pectus. Curatio
fit cum pillulis cochiis famosis quas di
cam cum de debilitate stomachi tempus
loquemur. [illegible] cum humido curatio
[illegible] sed post catarrum et prope
[illegible] digerere materiam cum melle
[illegible] acetoso composito [illegible]
[illegible] fiat ut plura [illegible]
et [illegible] ut potest [illegible] sirupus
dictus assiduus in aurora [illegible]
[illegible] cum aqua decoctionis [illegible]
[illegible] et [illegible]
tem ad caput et [illegible] calefiat
[illegible] capud cum [illegible]
[illegible] penetret caliditas
ad interiora. Ita vero purgatione fiat
[illegible] curatio cum
[illegible] attractio [illegible]
[illegible] et decoctione [illegible] et mino
[illegible] esset [illegible]
[illegible] aut [illegible] ad [illegible] et ad alias
partes corporis sic fiat. Fiat [illegible]
capud [illegible] cum aer sit clarus et
[illegible] dyacastoreum [illegible]
[illegible] in [illegible] que [illegible]
(castor) opium [illegible] pietri euforbii ellatrii
[illegible] piperis nigelle
[illegible] sage [illegible] ana 3 i
[illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] piperis et [illegible]
[illegible] et post
[illegible] ore apto et [illegible]
[illegible] post illud vero
[illegible] in [illegible] cum
[illegible] castorei con
[illegible] piperis lon
[illegible] partem [illegible] partes [illegible] Ita
sup capud ponatur [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et
[illegible] capud cum
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] cum autem vadit [illegible]

[illegible] fiant [illegible] circa
[illegible] et circa [illegible] ipse non
[illegible] fiat [illegible] in capite [illegible]
[illegible] sit cum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] ana par 1 ligni aloes
[illegible] nigelle [illegible]
tes [illegible] fiat [illegible] et [illegible]
sufficientibus ad [illegible]
[illegible] sint cum [illegible] et [illegible]
[illegible] capud [illegible]
[illegible] vigilias
in [illegible] fiat [illegible] de ligno aloes
et [illegible] et [illegible] et cum [illegible]
[illegible] aut fiat [illegible]
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et capud eius [illegible] cum
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aut fluxus [illegible]
[illegible] gargarismo [illegible]
[illegible] in ore [illegible] et
[illegible] que [illegible] Gargarismus fiat
cum vino decoctionis [illegible] aut
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
fiat [illegible] ex [illegible]
[illegible] quibus fiat suffumigatio
vel fiat suffumigatio [illegible]
et [illegible] et [illegible] aloe et san
[illegible]
[illegible] olibani [illegible]
[illegible] ana [illegible]
1 [illegible] fiat [illegible]
[illegible] et [illegible]
in ore [illegible] deglutiatur [illegible]
[illegible] ligni aloes
boni et [illegible] partes [illegible] gallie [illegible]
te partes [illegible] partes [illegible]
[illegible] fiat [illegible] cum
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] partem [illegible] cum
[illegible] partes [illegible]
partem 1 fiat pille et administrentur
et [illegible] sufficit de prima parte [illegible]
[illegible] que fiat [illegible] cause
[illegible] de [illegible]
que est [illegible] non [illegible]
nisi [illegible] oportet

[illegible]

[illegible marginal glosses, top margin] 49

primo mundificatur catarrus et frenetur
remittere ad frenum aut et catarrum edu-
cendum oportet. Item sunt medicine
specialis clarificative et pillule syrupus
sit talis. Recipe liquiricie ʒ ii. capilli ve-
neris ʒ i. ysopi sicce ʒ i ß. fiat decoctio super illud per
quadrantem libre aque et mitte predicte et
iniecturam decoquatur ad medium et per ca-
piatur super illud mel quantum sufficit peni-
diorum cum ana ʒ viii. aque rosarum ʒ v.
et ß et cum aqua iuniperi vel aqua ficuum
administretur. Electuarium talis. Recipe specierum
al. species scilicet lini tortrice ... amig-
dalarum ana ʒ iii. amidi dragaganti gummi a-
rabici scilicet citoniorum scilicet citrullorum ana
ʒ v. gummi mastici scilicet bombacis amig-
dalarum amararum fabarum ana ʒ i ß. penidiorum
ʒ xxx. dissolvatur pondus in aqua for-
tius et coquatur et confectum cum eis fi-
ant predicte dosis ʒ ii. cum aqua mell
pillule sunt pillule bibitie dulcis ad
dicto ysopo in eis quibus infra dictis
Adulteris aut consolidarum cum
tempus affuit quod est mundificatio ipsa ...
tunc sunt sed magis remedia. Item melli-
cratum ... confectio et suffumigium
Bolus sit ... pulsibus superdictis
Mellicratum sit recipe ... dragaganti ...
sigillate amidi dragaganti ana partes equales
bulliat cum aqua melle et fiat ex eis
mellicratum ... cum aque ...
passus ... sic sed dyacimini per
... cum ... suffumigium cum
... recipe arsenica piperis ana
partes equales ex eis forma sint ...
... cum albugine ovi ... modo
... principali ...
... possibilis quantum ...
et sic ... super ...
...
... difficultas anhelitus
debilitas digestive et appetitus febris
aut si super bibat et super corpus
... ... et cum
consolidatione lactis asinini vel caprini
... ʒ vii de unge-
... ʒ ... cum ...
qui ... et ...
... que plene ... de ...
... si ... valent ... nunc

sufficit ... balneum aque dul-
cis deinde cum ... lac ad potandum
usque ad x vel 6 ʒ. Et ungatur
totum pectus et dorsum cum unguento
populeon partes ii butiri re-
centis partem unam in corpore simul
cum oleo ro vel aqua ro vel oleo ...
aut ungatur cum aliquo solo ex eis si
... vel ...
... mollibus in ... lac
... vel cum unguento ...
... et ...
... cum partes ...
et ... cum ... lac
... digestio ... potest ...
... vel iiii horas post assumptionem
lactis ... si volumus ...
... cum lacte ...
...
... post ...
... lac ...
... fiat ...
...
... partes ii ...
... partem unam ...
... in ... partibus aque
et partem unam aceti et ...
... et ...
... tepidis ...
... quia ... frigiditate
... anhelitus ...
... et ... fiat super
... ... buglosse borraginis
ana partem unam ... partes ii
... in ... partibus
aque ... et partem unam aceti et post
... et in ipsa
tepido ... in ...
vel ... super ...
... male
... anhelitus ...
... tunc cum ...
et fiat ... et butiro
et ...
...
... sic fit recipe liquiricie ...
... ana ʒ ii. dragaganti ...
ana ʒ i. floris ... ʒ ß.
... ʒ ß. ... ʒ ...
... lactuce scilicet ...
ana ʒ ß. ... ʒ x ... ʒ i.

[illegible marginal glosses, right margin and bottom margin]

[illegible]

[illegible]

ʒ ii. storacis ana ʒ ii. mirre ʒ i. ponderis ʒ
ii. seminis melonis citri citrulli cucumeris ana
ʒ i. seminis citoniorum ʒ ii. in tamarindis [illegible]
sebesten ana ʒ i. seminis malue fiat lactuca ʒ ii.
conficiantur cum syrupo rosato ... si vo-
luerit sic vel Si autem vis parare serpen-
dinem decoquatur serpentis bene et postea
pistetur et postmodum et paratur collatura
super illius predicta et potetur syrupus ro-
si vel et solutus cum syrupo violis
si fiat cum syrupo ... sicut potest fieri vesica
quedam de cuius subtilissimo albo-
... petrus et dursum quectura
plurigant cum mucilaginibus predictis et
cum ipsam teneat in dorso per spatium
balnei predicti. Ad renes autem pectus
si super deciderit fiat ablutio de nocte cum
[illegible] aquam decoctionis
salvie et camomille. Ad fluxum autem
sanguinis per sputum vel aliud regimen fiat
trocisci [illegible] terre sigillate ʒ in-
balaustie [illegible] ana ʒ x. carabe gra-
norum mirti ana ʒ xv. camilli spodii
[illegible] lapidis emathitis ana ʒ v.
gummi arabici succi liquiritie ana ʒ vii. et
fiat cum succo portulace et aque ro-
sarum et fiat trocisci ʒ i. de quibus
bibatur unus cum aqua citri vel
aque pluvialis. Cave tamen semper ne per hoc
scriptura prohibeatur. Quando autem vel-
lent difficultas [illegible] super flum-
mine quia hoc vides statim reddi
ad [illegible] et sic [illegible]
fiat ulceris mundificatio et [illegible]
[illegible] predictis ad fluxum de
ventre si contingit fiat [illegible]
restringentes [illegible] gummi arabici spo-
dii boli armenici seminis mirti ana ʒ i. detur
in die de ipso ʒ iii. de syrupo de pa-
pavere vel syrupo rosato vel [illegible] mirtino
ponatur in lacte cum [illegible]
dicto [illegible] quia [illegible]
Si autem [illegible] sed [illegible]
scripturas [illegible] in
lacte vel [illegible] cum syrupo violis
in quo dissolvatur [illegible] vel [illegible]
[illegible] ʒ s. Ad difficultatem anhelitus
fiat [illegible] cum [illegible]
[illegible] in quo si vis potes addere
[illegible] confortationem cordis vel
in unguento paratur sublimis vel
[illegible] et potenti supponatur

et vitetur omnibus medicinas supradictis [illegible]
[illegible] propter paucum [illegible] scripturas et
ubi [illegible] ad [illegible]
simul duo accidentia ut fluxus san-
guinis et difficultas anhelitus tunc [illegible]
intendendo fortiori et quod magis timetur
relinquendo negligendo donec [illegible]
[illegible] Si autem contingit ambo simul [illegible]
augmentari tunc eger in [illegible] morte
[illegible] relinquatur ad [illegible]
[illegible] fiat suffumigatio pannorum
[illegible] aloes et masticis vel thuris
combusti super carbones et super pannum
[illegible] assidue pul-
[illegible] de plumis super ventrem
ad [illegible] appetitus fiat aliquod
[illegible] masticis et [illegible]
et unus citoniorum bullitis in aqua et
[illegible] vel unguentum [illegible]
[illegible] et [illegible] masticis et cum
[illegible] pulvis [illegible] et cale-
factis [illegible] in vase duplicato [illegible]

Si [illegible] in [illegible]
[illegible] dicimus
[illegible] et intendens [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ulceris mundificationem ad [illegible] pille
[illegible] ad [illegible] sic fiunt [illegible]
liquiritie [illegible] ana ʒ x. [illegible]
[illegible] ana ʒ v. conficiuntur
pille et teneatur una sub lingua et de-
glutiatur cum saliva quam [illegible]
fiat pille [illegible] ad [illegible]
[illegible] dragaganti
olibani masticis [illegible] granatorum
et barbis [illegible] ana partes equa-
les conficiuntur pille ad modum [illegible]
ex quibus [illegible] dentur et [illegible]
[illegible] in [illegible]
eger vidit [illegible] quia [illegible]
[illegible] petre sublimis ad
[illegible] ulceris [illegible] et pulmo-
nis et ad eius mundificationem sic fit [illegible]
succi liquiritie ʒ x. [illegible] capillorum
veneris [illegible] ana ʒ v. [illegible]
[illegible] ʒ iii. pulvis pulmonis vulpis [illegible]
pulvis plantaginis [illegible] ana ʒ ʒ. x. [illegible]
[illegible] pulvis [illegible] ad
[illegible] ʒ xvi. [illegible] spodii ana ʒ v.
mellis [illegible] quod sufficit conficiatur et fiat
[illegible] teneatur [illegible]

[illegible]

[illegible marginal gloss] 60

[illegible marginal gloss]

ut lambendo detrahendum Confectio trociscorum de spume qui sunt utiles ad mundificandum ulcus asmatice et ad consolandum [illegible] ℞ seccarium al medulle [illegible] et citrulli ana ʒ x [illegible] mili dragaganti gummi arabici [illegible] ana ʒ ii. mirre [illegible] opii ana ʒ i fiunt trocisci cum rob de vino et sit unus quisque ʒ ii. [illegible] unus mane et sero cum rob de mirtis Et confectionibus [illegible] ad mundificandum ulcus [illegible] [illegible] et consolidandum [illegible] [illegible] [illegible] et dyadragaganti [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] in frigiditatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundificativis et [illegible] et [illegible] in corporibus debilibus [illegible] dyapendion dyapendion quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] dyapassim et dyacalamento et [illegible] [illegible] quibus lambantur [illegible] [illegible] quoque [illegible] sputo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sputo ab [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Qualitercumque [illegible] [illegible] sputo [illegible] [illegible] pulmone [illegible] sit ℞ [illegible] [illegible] mirre [illegible] [illegible] ana ʒ i. [illegible] ana ʒ iii. fiunt pillule cum [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] et cum [illegible] fuit [illegible] et [illegible] sputo [illegible] unus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et cum ulcus [illegible] [illegible] adhuc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ʒ i. [illegible] [illegible] medulle [illegible] [illegible] dissolute in aqua de [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] mene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ulcus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ʒ ß in [illegible] vel ʒ ii. in [illegible] quia

[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de aqua bona [illegible] [illegible] vel pisces [illegible] [illegible] in lacte [illegible] [illegible] vel in aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] lacte [illegible] et [illegible] vel si [illegible] lac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibus [illegible] mundificativis et consolidativis [illegible] lacte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in ipso de lacte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lacte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aque [illegible] mundificat et [illegible] [illegible] et [illegible] calida et humida [illegible] ℞ [illegible] [illegible] [illegible] ʒ i. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ ii. [illegible] [illegible] opii ana ʒ ß. [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ulcus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ℞ [illegible] [illegible] ʒ iii. [illegible] ʒ ii. [illegible] [illegible] ʒ ii. 2 ß. [illegible] ʒ i. [illegible] [illegible] ʒ ii. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ i. [illegible] [illegible] [illegible] ana ʒ iii. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ʒ iiii. et si [illegible] ad ʒ ii. [illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible]

trocisci. R. spodii ʒ iiii. ros. ʒ viii. se-
minis portulace crude. sanguinis draconis
terre sigillate gummi arabici liquiritie ligni aloes
cardamomi ana ʒ iii. [illegible] ʒ iii. cinna-
momi ana ʒ vii. camphore ʒ ii. conficia-
tur cum mucillagine psillii et dentur duo
cum cibo dormiendo cum syrupo rosato et
aqua psillii. Contra sanguinem fluentem cum sputo
detur trociscus de karabe qui
sic fiunt. R. karabe gummi arabici la-
pidis balaustie ypoquistidos ana ʒ v.
thuris ʒ ii. opii ʒ i. fiant trocisci
cum mucillagine psillii detur ʒ i. cum
ʒ i. aque fluvialis et de sero. Et
melior est forma hec que sequitur. R. sanguinis dra-
conis ana ʒ iii. 2 ʒ i. karabe ʒ v.
lapidis [illegible] terre sigillate ana ʒ iii. alumi-
nis ʒ ii. 2 s. balaustie ʒ iii. opii ʒ i. fiant
trocisci cum succo plantaginis vel portulace
et sic quelibet ʒ i. vel s. datur cum aqua
de decoctione plantaginis et portulace.

Cautum. Ptisis que est consumptio [illegible]
quam apparet ex consumptione corporis modo sup-
veniens post ptisis incipientem propter quod
sciendum quod ptisis large sumpta est du-
plex et in vitalis et vitalis est illa que
accidit senibus et defectu etatis. In-
vitalis est duplex ut dicit Ypocras in libro
suo de [illegible] quia quedam est cum febre quedam
sine febre. Illa autem que est sine febre est
duplex quedam namque fit causa calida
ut qui aliquam [illegible] ad usum conspirant
ad cor et consumunt humiditates capsule
cordis prout accidit illi [illegible]
loquitur [illegible] de interioribus non enim q.
labiis cordis inflammatio est esse [illegible] fit
corpus [illegible] non causa [illegible] in
ethica senectutis [illegible] est mala com-
plexio [illegible] valde que apponitur
[illegible] quia propter in ipsa [illegible]
[illegible] et accidit ut plurimum corporibus
[illegible] que autem est cum febre est
duplex quedam fit propter [illegible] et
est de [illegible] que [illegible] contingunt
ut dicit 2o de [illegible] sine [illegible] non
[illegible] alias et hoc
[illegible] quia [illegible] et ista fit
ut plurimum [illegible] prolon-
gatur tendit ad ethicam et [illegible]
[illegible] quia [illegible] in-
flammatur propter [illegible] inflammationem
[illegible] et [illegible] vel consequitur pleu-
[illegible] et peripleumonia vel aliud [illegible]
corpus in [illegible] positum 2e fiunt
in [illegible] Item sciendum quod in [illegible]
[illegible] medicus [illegible]

[illegible] quorum est ad mundificationem ulceris
[illegible] quia ulcus est [illegible] cum
[illegible] quamquam non consolidatur nisi [illegible]
[illegible] ut dicit G. in tegni [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] competunt [illegible]
[illegible] velud [illegible] 2 [illegible]
[illegible] non ad consolidationem ulceris [illegible]
[illegible] et sic competunt [illegible] glutinosa ut
trocisci de karabe. 3a non ad [illegible]
[illegible] corporis et sic competunt [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
ad extinguendum calorem febrilem 2 [illegible]
et sic competunt [illegible] vel trociscus de
camphora unguentum populeon 2 [illegible]
est ad mitigationem doloris et sic competunt
[illegible] ut [illegible] et camomilla vel
[illegible] ut [illegible] est ad [illegible]
[illegible] in capite 2e consumunt [illegible]
[illegible] super caput et sic [illegible]
auctores utuntur [illegible] medicus [illegible]
ptisis 2e. Pronosticatio ptisis antiqua-
[illegible] [illegible]
2 dilatationem [illegible] 3a [illegible] ethice. Item
quod sputum ptisici cadit super [illegible]
vel lapides vel carbones et fetet [illegible]
[illegible] quod [illegible] quia [illegible]
fetet oportet igitur ut [illegible]
ut [illegible]
[illegible] pulmonis. Unde Ypocras [illegible] particula
afforismorum [illegible]
[illegible] quod [illegible] fetet super carbones
effusum et capilli a capite fluunt [illegible]
Si sputum ptisici tendit ad fundum aque
[illegible] ulcus [illegible] accidit
[illegible] sputum dis-
tinguere [illegible] et [illegible] si non ha-
[illegible] in medio tunc ulcus tendit ad ca-
[illegible] difficulter curatur [illegible]
[illegible] obtinuerit ulcus [illegible] in
[illegible] salutis. Item [illegible]
quod in [illegible] 2 [illegible] 2 senibus et [illegible]
[illegible] ptisis longo tempore [illegible]. Et
Ypocras [illegible] particula afforismorum [illegible]
[illegible] Item si [illegible]
[illegible] ungues in [illegible] appe-
[illegible] difficilis [illegible]
[illegible] et sputum retinetur [illegible]
in [illegible] est morti. Item ptisis ut
plurimum moriuntur in autumpno sic et ethici.
Item Ypocras 3a particula afforismorum autumpnus
ptisis malus et [illegible]
[illegible] ptisicorum et ethicorum quia loquendo
moriuntur. Item [illegible] et [illegible] ab anno
.xviii. usque ad 37. si ptisis super [illegible]
[illegible] curatur et [illegible] propter
calorem in [illegible] non [illegible]

longo tempore [illegible] 2 [illegible] 2 [illegible] et
[illegible] mortem ptisicorum appropinquare
[illegible] capillorum [illegible] unguium [illegible]
[illegible] difficultas anhelitus [illegible] sputi [illegible]
ventris et inflatio tibiarum 2 ut plurimum ptisici [illegible]
[illegible] folia cadunt ab arboribus [illegible]
[illegible] prognostica ptisicorum quia loquendo moriuntur
et [illegible] loquuntur.

Pronostica. Ptisis antiqua non recipit curationem [illegible] sputum
ptisici cadit super carbones et fetet [illegible]
[illegible] supposito [illegible] presserit [illegible]
est [illegible] et [illegible] hic [illegible] odor [illegible]
[illegible] carnium assatarum [illegible] pulmonis. Si autem
[illegible] cadat ad fundum aque ptisis est incurabilis nisi [illegible]
aliquid [illegible] viscoso [illegible] supernatat et [illegible]
[illegible] medicus nisi [illegible] Si autem sit in
medio [illegible] ad [illegible] 2 dicit [illegible] quod si [illegible]
la appareat super scapulas moritur infra 72 dies
[illegible] quod [illegible] vita
[illegible] annos [illegible] pro [illegible] longo

[illegible]

citatem et p9 raro fit z plurim contingit
vn ypo. 2a. pticla afforismorum. ptisis fit
maxime etatibus a xviii. annis usque
ad xxxv. Capitulum septimum de

sputo sanguinis et emoptoica passione

Sputum sanguinis fit p ruptione aut p corro
sionem sed aliquando p(er)venit a capite vel a gu
tture et aliquando a pectore vel stomaco pro
venit emoptoica passio incipiat. Signa
eius quando venit a pectore sunt quia fit cum
vomitu et sentit gravitas in pectore et forte
angustia et tenasmus vel cum eo
vel sunt sanguinis superfluus in toto corpore quia
sanguis non regurgitat ad caput et deinde
per meseraicas ad intestina et ossium vel ad
stomacum sursum fit aut quibusdam membris ali
quod mutilatio quam fuit venis scilicet
corporis non proportionatur. Signa eius
quando venit a pectore vel a pulmone sunt quia venit
cum tussi forti et sentitur gravitas in pectore
quia sicut a pulmone erit sanguis pallidus
et spumosus. Unde ypo. 2a. particula afforismorum
quicumque sanguinem spumosum expuunt hiis ex
pulmone fit eductio sed aut corruptura
vene erit sanguis plurimus et lucidus. Signa
eius quando venit a capite sunt quia venit
cum [illegible] absque tussi. Signa eius quando
fit a gingivis et a gingive apparet
sanguinolentum vel cum leviter tangitur [illegible]

Curationes

[illegible] eius quia fit a pectore et ut postea fiat diverse
[illegible] ptisanarum salvatelle que est in manu
inter anularem digitum et auricularem et
[illegible] saphene in pede et post [illegible]
[illegible] et cucurbitule et phlebotomia vomitus
[illegible] caput aut flora fit frequens [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] videat
super corpus totum [illegible] ponatur
ventose [illegible] super epar [illegible] ligentur
dolorose [illegible] inferiora et post hec
superiora [illegible] pedes et manus ex aqua
calida. Sit cura cibus [illegible] condi
tus cum agresta vel vino [illegible] ace
toso vel aqua succus vel mirtillorum. Bi
bat vinum [illegible] limphatum cum
aqua pluviali vel plantaginis. [illegible]
[illegible] pectus post [illegible] Recipiat
[illegible] trociscos in [illegible]
[illegible] vel aqua mirtorum que
sit sit. Item boli ar. [illegible] balau
stiarum sanguis draconis thuris mastic [illegible]
fiat trocisci cum vino [illegible] vel aq
sta vel aqua plantaginis [illegible]
sit ℥ i. super stomacum ponatur [illegible]
[illegible] mastic thuris [illegible]
boli ar. sanguis draconis [illegible] ℥ i. [illegible]

vel sandalum terre [illegible] [illegible]
omnia adquine in [illegible] et [illegible]
super [illegible] Balneatur [illegible] in aqua tepida
in [illegible] in qua fiunt cum [illegible] et
[illegible] restrinxit z ad [illegible]
[illegible] et [illegible] Cura eius quando venit
a pectore est ut primo [illegible] materia [illegible]
basilice in manu et ventose [illegible]
[illegible] ligentur omnia [illegible]
[illegible] z [illegible]
z [illegible] Deinde
[illegible] sputum [illegible]
[illegible] ptisicus [illegible] sputum [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
et [illegible] boli ar.
ypoquistidos sanguis draconis [illegible]
[illegible] et [illegible] valens
[illegible] dragagan
acacie [illegible] aliquid. ani [illegible]
[illegible] super [illegible] sigil [illegible] et
[illegible] Confert [illegible]
[illegible] de ptisi et alios [illegible]
de [illegible] Confert etiam
[illegible] super [illegible] si fluxus sit [illegible]
[illegible] et pulmone [illegible] et super stomacum
si fit [illegible] trocisci [illegible]
[illegible] in succo plantaginis et portulace et
mirtillorum et barbe [illegible]
[illegible] frigidi [illegible] fluxus
[illegible] in ore [illegible] portulacam vel
plantaginem recentem. Bibat vinum in
[illegible] limphatum cum aqua mirtillorum
vel [illegible] calibis. Caveat a cibis
calidis acutis [illegible] et [illegible]
[illegible] fit [illegible]
[illegible] frigida.

Cura eius quando venit a capite [illegible]
est [illegible] in [illegible] cadit [illegible]
[illegible] ut plurimum [illegible] per vim
[illegible] fiat flora cephalice
Deinde gargarizet cum succo [illegible]
vel plantaginis dissoluto cum aqua
decoctionis sumach et mirtorum vel
[illegible] vel [illegible]
[illegible] declinatione [illegible]
[illegible] et aquis [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] vinum rubeum potione [illegible]
[illegible]

Experimenta

[illegible] plus et pulmone
[illegible] sputo et [illegible] in
[illegible] fit [illegible] plantaginis z porri
et [illegible] et [illegible] caballine
et [illegible] mirte [illegible] z [illegible]
in [illegible] thuris
sanguis draconis [illegible] z [illegible] lap

[illegible]

ema[cis] terre sigillate an[a] ʒ. x. alumi scissi balausti mirre an[a] ʒ. iii. reubarbari ʒ. ii. porra addatur etiam ypoquistidos ʒ. iiii. et ro[sarum] m[anipulus] i. bol[i] ar[menici] pul[veris] de corniolis [illegible] an[a] ʒ. i. et s[eminis] api[i] ʒ. i. ʒ. [illegible] fiat sirupus bis coctus et clarificatus detur de ipso cum mane ʒ. i. ad ʒ. ii. cum duplo aque plantaginis vel draganti et cum eadem aqua limphet etiam dimidium pillule subtiles ad sputum sanguinis restringendum sit sicut Pbolsai [illegible] cum aqua draganti an[a] ʒ. i. pendios ʒ. iii. terantur cum subtilitate et si sanguinis venit de pectore vel pulmone conficiantur pillule lacte subtiles cum mucillagine draganti in sui quantitate in aqua ordei quas teneat assidue in ore ut sic paulatim dissolute descendat ad spiritualia cum saliva. Si non sanguinem evomit a se et apertius mittis conficiantur pillule cum mucillagine gumi arabici dissolute in succo plantaginis et in patri dentur cum die in levior cum aqua pluviali [illegible] quia sic tandem sit cum [illegible] aut detur pulvis cum ovo sorbili aut corpus et sanguis [illegible] et albumine ovorum fiat tortelle et in aliis infrigetur aut si fuerit acutum interioris fiat corpore clistere qui confert omni fluxui per quamcumque fuerit regionem. Item pulvis restringens omnem fluxum sanguinis quocumque loco fuerit [illegible] sive per ossibus sit. Sit Rx ca[illegible] bol[i] ar[menici] balausti sanguinis draconis lacte an[a] partes equales dentur ʒ. ii. cum aqua [illegible] ʒ. i. opii [illegible] ʒ. i. v[el] ʒ. ii. sanguinem fluxum [illegible] intestinis emorroidis [illegible] que sunt emorrogiga [illegible] quia sanguinem [illegible] et omnibus venis [illegible] constitui [illegible] sic sunt [illegible] cum [illegible] draganti [illegible] an[a] ʒ. v. bol[i] ar[menici] [illegible] terre sigill[ate] an[a] ʒ. vi. ypoquistidos acacie cornu cervi [illegible] glandium [illegible] [illegible] an[a] ʒ. iii. lap[idis] [illegible] ʒ. iii. [illegible] an[a] ʒ. [illegible] papaveris al[bi] ʒ. vi. emoroidis [illegible] ʒ. iv. [illegible] ʒ. vi. fiat pulvis [illegible] cum aqua [illegible] vel succo plantaginis et addatur [illegible] an[a] ʒ. vi. valent sputum sanguinis [illegible] omnem fluxum superfluum per quamcumque corporis regionem. Detur [illegible] in [illegible] cum aqua plantaginis vel pluvialis. [illegible] [illegible] et detur [illegible] de ptisi passio de eupiei. **Canon.** [illegible] quod eadem istarum passionum [illegible] eupiat ptisis sputum sanguinis [illegible]

[illegible] in qualibet [illegible] dicendum est duplicem intentionem scilicet primam et secundam. Prima est in mundificando sanguinem et saniem per sputum. Secunda est in consolidando solutionem continuitatis simplex sive sanie apud medicos ulcus appellatur. Et dicit quia in eadem [illegible] et intentionem in mundificando quia [illegible] consolidando [illegible] [illegible] non dum est [illegible] ulcus [illegible] si non purgata fuit sanies tempore [illegible] et per [illegible] intelligo [illegible] pleuresim et [illegible] que [illegible] per [illegible] In eadem [illegible] sputum sanguinis [illegible] principalem [illegible] in consolidando quia [illegible] mundificando [illegible] [illegible] vermiculos si non [illegible] [illegible] negligatur ne forte dilatetur propter continuum et fortem motum pulmonis in anhelando. Et in eadem [illegible] interiores sunt [illegible] [illegible] ibi [illegible] et [illegible] [illegible] per diffusionem ptisis [illegible] [illegible] aut [illegible] alius et [illegible] omnes medici [illegible] sibi mutuo suffragantur [illegible] nisi [illegible] et [illegible] et postmodum. **Pronosticum.** ad sputum sanguinis si non restringatur xiiii. dies vel xx. ad plus sequitur sputum saniei et per consequens ptisis. Unde ypocras [illegible] particula [illegible] affor[ismorum] [illegible]. In [illegible] sputum saniei sputum [illegible] [illegible] in superiore ventre [illegible] [illegible] continuatur in xx. diebus. Item [illegible] sanguinis [illegible] et vomitus [illegible] [illegible] et cum [illegible] liberat a multis malis passionibus scilicet ydropisi lepra ptisi quemadmodum [illegible] fluxus et ventris et emoroidarum et fluxus [illegible] ut dicit [illegible] [illegible] quamquam [illegible] restringatur [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] acutis. [illegible] Si venit [illegible] detur piper [illegible] et galanga [illegible] et [illegible] dyaton pipion dyagalanga et [illegible] in vino veteri [illegible] [illegible] Et si venit [illegible] vel a pulmone [illegible] yreos [illegible] et [illegible] et [illegible] dyadragaganti dyapenidion et [illegible] Si non fluxus [illegible] fuit [illegible] ut patet supra [illegible] aut in [illegible] aut [illegible] [illegible] restringatur ne forte [illegible] vel ptisim [illegible] [illegible] ad ydropisim [illegible] Item ypocras [illegible] particula affor[ismorum] [illegible] [illegible] super vomentibus [illegible]

Incipit tractatus 3us de passionibus cordis in quo sunt quatuor capitula

Cordis passiones sunt hec scilicet inordinatio prima quarum est debilitas, secunda vero sincopis, tertia timor sive tremor sive vertiginatio, quarta vero dolor et apostema. Ab istis ultimis autem dico cor intelligo et capsulam cordis et similiter in capsula nasci facientes cor assidue non per motum continuum et calorem operatur.

Capitulum primum de debilitate cordis

Debilitas cordis appellatur cum cor sine manifesta causa deficit in suis virtutibus et operationibus vitalibus et naturalibus et consumitur ut dicit Galenus nullo membrorum aliorum leso. Signum communis sit abitum per male complexionis que sit in 2o colliget quando simplices secundum tres sunt tantum secunda et quatuor composite et loquitur hic de mala complexione sine materia quia de ea que cum materia loquitur capitulo de apostemate cordis. Signa debilitatis cordis a calidate causata sunt vehementia caliditatis tamen prius sit vehemens quod magis extinguit aer frigidus quam aquam sed pulsus magis spissus nisi virtus sit valde debilitata tunc est parvus spissus frequens et anhelitus similiter et delectatio in usu frigidorum et extenuatio corporis de die in diem et dispositio similis sincopi adeo donec similiter superveniat ei sincopis quod quidem necesse est fieri apud omnes debilitates cordis et specialiter et in malum et est ut plurimum cum febre acuta. Signa debilitatis eius a frigiditate non naturali sit pulsus parvus tardus et rarus nisi virtus sit valde debilis tunc sit frequens ut formicans et anhelitus similiter et delectatio in usu calidorum et tremor et timor et diminutio letitie. Signa eius que a siccitate ad veniencia sunt similia caliditatis sicca pulsus durus parvus frequens et continua siccitas lingue et palati. Signa eius que ab humiditate superflua sunt signa paralisis vel apoplexie quia humiditas accidentalis superfluit in substantia cordis vel ventriculis eius vel capsule eius nervo suffocabit subito calorem naturalem et mediante quadam medium et hoc accidit in apoplexia necesse quia necesse est dispositio anhelitus. Methodus. Cura debilitatis eius a calidate est ut detur quandoque in aurora vinum tractum de camphora vel in cibo de speciebus de vino granatorum acetosorum vel berberis. Epithimetur pectus cum panno serico vel de bisso in sirupo in aqua rosarum in qua sit aliquid pulveris camphore et sandalorum. Item deturr diarodon abbatis diadragaganti rosata novella electuarium

calefacit enim extrinsecus ex calore et ... in nervo seminata et confortat cordis sicut dicitur ethicatum ... bibat sepe in ieiuno lac acetosum sive recens sit quod acetosum quia statim post quam coagulatur est extinguitur in eo calibs vel lapis ignitus quia hi sunt eum purificantes calidius autem fiat in flammabilibus dicte dicta acuitate. Cura debilitatis eius a frigiditate ut sumat omni mane de antidotis dyambre dyamargariton plurisarcoticon cum vino bono aromatico. Epithimetur pectus cum oleo nardino in quo dissolvantur sit muscus vel ambra. Dentur carnibus bonis conditis cum speciebus aromaticis et specialiter cum croco macis spica cariofilis citamomo folio et galanga. Bibat vinum bonum sed moderato usu ne fortassis inducat siccitatem. Fiat electuarium in 3m in ieiuno 3i fiat de bone vetis cum vino de cortice citri. Cura eius que a siccitate est ut regatur patiens regimine ethicorum impinguetur genere potus cum brodiis pinguibus carnium bonarum coctis cum vitellis ovorum albis et cetera lac vaccinum bibat sepe in ieiuno lac recens asine vel capre capre in quo sit aliquid zuccari contineatur in sero. Epithimetur pectus oleo de oleo vel oleo rosarum et cera mixto cum mucillagine seminis lini fenugreci malve viole post superponatur lacte per 3o horas. Balneetur in aqua dulci tepida in qua magna moretur ne fiat corpus euporale. Bibat vinum dulce. Cura eius que ab humiditate est cura apoplexie quia periculosior est debilitas propter sollicitam suffocationem que timetur.

Consilium. In omni specie debilitatis cordis convenit abstinere a coitu omnino et labore et ab tristicia, et gaudio audiendo sonos musicos et fabulas novas vel utiles videre amica adorare atque quia cerebrum epar et cor cum sit membra principalia mutuo compatiuntur et conformantur. Item ungatur pectus cum oleo nardino vel oleo rosarum et cera mixta cum gallia muscata et suffumigetur cum alipta muscata vel sopoate talia ligno aloes thure et similibus.

Item epithima confortans cor a quacumque causa ... Recipe buglossi mellisse florum boraginis sandali albi et rubei rosarum camphore margaritarum corallorum ana bulliat omnia post lapides preciosos et camphoram in aqua rosarum vel aqua 2 modica aceti bona medium consumatur tunc addatur pulvis lapidis et camphore et infundatur pecie et serico et scarleto et ex ipso aliquantulum ponatur super cor ...

℞ smaragdorum iacinctorum saphirorum ana ʒ ß auri et argenti puri folliati ana ʒ ij margaritarum perforatarum et non perforatarum ana ʒ j ß buglossi nigelle florum boraginis doronici zeduarie ben al. et ru. gariofilorum ligni aloes ʒ ij cinamoni electi et mundati ana ʒ ß serici et combusti non combusti, quia melius est combusto rosarum cubebarum cardamomi carabe calami aromatici spice galange camphore musci ossis de corde cervi ambre ana ʒ j corallorum al. et ru. sandalorum ro. spodii bellericorum terre sigillate coriandri ana ʒ ij ß omnia terantur subtiliter et cum quibuslibet ʒ j specierum ponatur zuccari al. bissini lb j et fiat electuarium. Est namque continens omnia simplicia cordialia vel plura et de ancto- ritatibus. Addatur eo vel subtrahatur specialibus et firis prout eis decidentur vel necessitas decreta- ritatis postulaverit. Item confectio addita ℞ dyam- bros dyarodon abbatis dyaboraginati ana ʒ j dyamargariton ʒ ß misceantur simul et quolibet ipse sumatur in se et si ipse ananbu- peruna hora cum vino al. Fit et dyaboragina- tum confloribus boraginis atque buglossi confi- ciendum ʒ ana ro. et florum ro. et flore zuccaro, fiolarum et florum violarum modo no- to dixit predicta Avicenna 2º et 4º colliget cum confortantibus et mediantibus omnibus medicinis est quod cogitur vino et confortatione cordis quia est senectus est calidum et aromaticum est ipse et cetera. Non est anima- tosse propter quod data quarum in syncopali- se et epithimati et in debilitate et cordis resolutione et si non aliter saltem respectum et limphatum.

Canon. Debilitas cordis ut plurimum fit anomala comparatione sicca vel frigida, quia magis generatur ipsorum vite spiritus. At advertendum duabus modis. Unus per se ut cum humoribus frigidis elevatur fumi et vapores sic cor patientes vel in ydropisi vel ethi- ca. 2º vero non patiens ut propter consumptionem humidi radicalis quod est proprium passibile calidi naturalis, quia sic evaporat ut in ipse emicus et morte naturali vel senio contingit. Ex isto autem secundum tamen dilucus et est quod omnis mortis est quamvis duorum ut dicit Avicenna in libro suo de causa longitudinis et brevitatis vite quorum primus dicitur marcor et est calidum cordis consumit suum humidum in quo conservabatur quare postquam corrumpitur. 2us vero marcor, et est quando qualitas vite generatur a frigiditate ducatur in com- plexione cordis naturalis calor naturalis de- struitur et frigus dominatur et aquibusdam

[marginal notes, partly illegible:] ... cordis fit ex superhabundantia ... calidarum ... pulsus ... et ... debilis ... cor ... mala ... corde ...

distinctio in capitulo. Unde quod mors redu- citur mors simpliciter naturalis ut in senio sive non naturalis ut abeg ne sive violenta ut certa precis- sione medio vel submersione ut patet subtilit- speculanti.

Pronosticatio. Quibus mala compo- sine sit diversa sive equalis quia confirmatur in corde est movabile et nimis mortalis propter cordis precel- lentiam super omnia membra et eius necessitatem in vita- libus sive eius operatione aliter non potest subsistere unico momento. Item sicopis superveniens morbo acuto est mala.

Capitulum 2m de sin- copi et cordiaca passione

Sincopis est ablatio sensus et motus et quoque pulsus corporis membris cum tempore aliquo propter cordis lesionem, quapropter aphis mors tpalis vel cordiaca passio in- cipatur. Unde sciendum quod morbus quamvis actus corporis quoddam quod in causa continetur in corde et hec sit tribus modis. Uno quidem modo propter resolutionem plurimam spiritus quia dependitur cor spiritu et calore et deficit ut patet in laboratibus vel sudatibus supersue. 2º propter debilitatem cordis naturalis et virtutem. 3º vero propter fumos venenosos penetrantes cor sic fit post sincopim in venenose est at spiritus venenum ut postea audies in tracta- tu. Collecta quedam est venenum appetere et forte specialiter ut napellus et spiritum rupere quedam aqualitate et sic dupliciter, quia vel frigida mortificante spiritus ut est opium iusquiamus mandragora vel talia adurente vel resolvente ut arsenicum talis una redalgor auripigmentum. Dicitur non est cum sic morbum alium, et sic duplex vel particularem vel ulterum, et secundum particulare fit, sic duplex, quia vel fit propter compassionem eius ad cerebrum, vbigna ut cum accidit propter tremorem vel timore vel alia accidentia animalia subita spiritus ales et vitales contrahente in corde et suffocante vel congregante atque dispergente vero accidit in gaudio precioso. Vel fit syncopis propter compassionem eius ad stomachum vel ipse cor eius vbigna sic fit cum intrat vel cadit acuta mordicat os stomachi quae lederet vehementer ad quod opera- plurimum acutis sicut in eo virum qui frequenter accidit syncopis. Unde apud igros innata syncopis vel passiones stomachales. Vel non est causa morbum ulterum sic est sincopa que accidit in febre sincopali in paroxismo ut in 2º huius dicetur. Unde sincopi propter debilitatem cordis vel resolutionem spiritus fit pulsus parvus debilis naturalis vel corpore corpus rarum porosum quod corporalibus leni ta-

[marginal notes, partly illegible:] Siccitas cordis fit ... ; ... ita quod ... fortis et debilis ... galli ... ; Sincopis ... fit ... propter ... ; ... remedia ...

Sincopis fit cum ambis cordis / post quam ambis [illegible]
tiones [illegible] de sincopi statim [illegible] ut in gaudio 2
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] [illegible] ut [illegible] sincopi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sincopi [illegible] gaudio [illegible] [illegible] sincopis fit [illegible]
et pusillanimitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ambis cordis alia [illegible] [illegible] [illegible]
alia [illegible] et [illegible] alia [illegible] et [illegible] sincopis
et [illegible] / Sincopis [illegible] alia [illegible]
[illegible] plus [illegible] margaritas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] /
[illegible] de sincopi [illegible] sincopis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quia per flora sanguis purgatur [illegible]

Et quia calefacit valde, et quia dolor fit valde et [illegible] et [illegible]
cum sanguis quia mittit vapores ventosos [illegible]
patet [illegible] flora [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] matrici valde ad [illegible] et multotiens fit [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debilitate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anglici et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] ad [illegible] fit [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fit et [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

desinit / et anhelitus prius rarus. Signa syncopis propter sumptos venenosos sunt antecessio rei suspecte in cibo vel potu vel medicina, et si venenum operatur apparente apparebit furor et sudor et rubor in facie et venarum tumor et angustia anhelitus et fetor oris et oculorum titubatio. Si vero actualiter calida operetur apparebit incisio et mordicatio sive corrosio in aliquo loco scilicet stomacho vel intestinis. Si vero actualiter frigida apparebit subitus stupor altera pigritia in motibus et congelatio. Signum eius cum sit propter actionem alicuius sunt antecessio tionis subite vel timoris, vel gaudii superflui precedentis. Dicit enim G. de accidente timore sive timore subito vel gaudio superfluo possunt quis syncopim incurrere et mortem propter tristitiam non nequaquam quia paulatim sit non subito, similiter nec propter alia / quia propter non dicitur virtus in fumo cum sit operato actionis. Signum eius cum sit propter lesionem oris stomachi sunt mordicatio et caliditas acuta circa os stomachi cum statim syncopis succedit. Signum eius cum sit propter paroxismum febris syncopalis sunt signa precedentia illius febris

Methodus. Cura syncopis est duplex. Una in paroxismo, et hec pertinet ad curationem / alia hora paroxismi, et hec pertinet ad curationem. Cura igitur preservativa est ut si sint propter debilitatem cordis fiat cura que dicta sunt in proprio capitulo. Si sit propter raritatem corporis vel exhalationem spiritus accidit condensetur cum aqua frigida vel cum aceto frigido vel aqua rosacea et pulvis sandali et camphore epithimando pectus et faciem et totum corpus frequenter. Comedat carnes bonas coctas cum speciebus aromaticis et ova sorbilia et similia, bibat vinum optimum, evitet labores, balneum calidum, solem, aerem calidum et coitum. Si vero sit propter sumptum venenum fiat cura que competit contra omne venenum assumptum in cibo vel potu / que est ut statim cum homo incipit sentire nocumentum non consueta et angustiam et estuationem post assumptionem alicuius rei quam facere non debet repleatur aqua tepida cui sit aliquid olei permixtum et tunc confortetur cum impositione digiti vel penne inuncte oleo ut evomat. Si autem vomitus pigritaverit coquatur ireos vel anetum in aqua et coletur et addatur sal, mel, baurach et bibatur, et iterum confortetur ut evomat aliquotiens et si non sufficit suspendatur per pedes capite deorsum donec totum materia educatur. Post hoc vero confortetur. Si in inferioribus ventris sentiat estuationem et si sit fiat suppositorium vel clistere et detur ei tyriaca in potu

Sincopis ex timore sit ex cibo ... [illegible]

... [illegible]

sive vero purgetur cum pillulis cochiis vel scotiris vel yerapigra. Si igitur post ista omnia cessaverint accidentia mala liberatur. Si vero ad contraria conditionum accidentium venenorum quia si senserit eger stimulationem incisionem et corrosionem in aliquo loco corporis quod sunt signa veneni calidi, lac et butirum et oleum amigdalarum dulcium ad potandum tribue quod sedat maliciam et acuitatem veneni et precipue butirum vetus ut dicit Rasis in dispensationibus contra detrimentum venenorum et dentur electuaria frigida que eius caliditatem opprimant ut est dyapapaver, dyapenidion, filonium, vetus et aqua rosacea vel viole. Si vero eger senserit furorem et ruborem et oculi rubei ceperint et vene tumere et angustia et sitis et fetor oris et oculorum titubatio apparuerint que sunt veneni apparente sive forma specifica detur aqua frigida et nux vel aqua rosacea dacio decoctio tribuatur in potu, vel succus endivie vel acetose vel aceto ut malicia veneni refrigeretur, et si in aliquo loco corporis vehementer sentiat dolorem vel inflammationem fiat ei emplastrum ex lenticula, succo solatri vel sempervive et similibus in cacumine frigidi aspersum cum aceto contra penetrationem illico superpone vel fiat epithima ex eisdem et ventetur. Si locus stupidus fiat decoctio psillium et lac vaccinum de quo extractum sit butirum et succus frigidorum et tribue / et si apparuerint signa repletionis apparuerit mane vomitum provoca. Si vero strictus sit venter solve cum medicina deinde ciba ipsum cibis frigidis et assata, vino temperato, aceto, succo lactuca portulaca vel pedibus porcorum coctis cum eisdem. Detur ei tyriaca nova vel filonium novum et epithimetur cor et postea totum aqua rosacea in qua dissoluta sit pulvis frigidorum sandalorum rosarum camphore terre sigillate quod sic infrigidate confortetur cor ne venenum ad se trahat et similiter epar confortetur cum eisdem. Hec igitur omnia destruunt virtutem veneni operantis apparente et maxime quando in illo caliditas reperitur. Si vero eger ceciderit in subitum stuporem congelationem et alienationem et cetera que sunt signa veneni frigidi, ciba ipsum cum calidis et speciebus et detur tyriaca vetus et metridatum vetus et dyaciton piperon, et similia nec dormire ipsum permittas sed eum inducatis compresse et frica corpus eius et capud et pectus cum panno calefacto ad ignem et unge stimulationem inducentis cum pipere et codisi et os stomachi conforta cum unguentis et oleis et emplastris calidis superpositis

... [illegible]

Sincopis ex mala complexione cordis ... [illegible]

doc libet Singi post oia ista accia mala
no diminat primo eq qtinue mutat add
tenus et incipit sincop supbeme cu frequti
dissolucione virtutis sit egro uelud ma
tur a veneno sumpto et qntus venem
iam pvenit ad cor quia oim accidentium co
sequentium venena sincop z defectio virtutis
sit pessima Et est qº cura quib et
qtrenus idcirco qrue venenoz assumptoz
pvitius qui no despidat curam aperit
eum cuiusqz venenum requirit in v de ve
nis lib. 2º vbi debet scribi autē autē
quto cum fcn vi si deus voluit Cura
sincopis ppter passiones alias e ut sta
or sit ita inducat gaudium et equso
et coforte cebrum cu pomo laudani ambre
musti sandal xu ro. xu uncsiuus
flor ciamomi z spliq pulurizator z co
strop cu laudano ul aqua ro qq cotidie
defert in man zodoc / coforte et
cor cu tyriaca veti similiter sepe decipia
an tibu ʒ. j. cu vino optio ul cu dyan
thos ul dyamarton cu musto ul sine
musto put pacies magis delec fiat
quoqz sinitates cu ico pulue qr cofortat
oms virtutes cebri Rx qdisp pipis lon
castorea clarum put cubebarum an ʒ.
iiij. storacis calamite ʒ. ij. eufor by bdelly
ciij. ʒ. j. musti ʒ. ß. insufflet in nares
ul attraha pannum lineu naspo cu an
helitu stō ieiuno Cura eius qui fit vico
stō est ut purget stomachus cu pillulis co
chys si ma sit fria ul cu buchta Si no
sit calida cu pill de rent posts pa
derente z calta o ul elen de siceo ro
laxa uo ul stotico lapa uo / pqea cofor
te cu sirupi z electuarys aromaticis pmtis
z olo mastico nardino paftiuis ucl
cerato facto exmastice laudano caioff
zeduar galanga ciamo bacc lauri z
plib qtis et icorporatis cu laudano
extensis sup correo albo nindo Cura
eius qui fit ex pelo pyssi ffe. est
cura illius ffe pº et qfortatio cordis et
cebri et stomachi cu rebus iam dictis. 2º /
Cura sincop iam fte et qz fit pncipium cu
rarum e ut ho accessio rore aqua
fria ul aqua ro sup faciem et pectus
et fricet cu ea leuit pedes et manus
z musto ul ambra ul vinum odoriferum
insufflet naribus exitet virtus corporas
strudo cor et ligetur extrema et fri
cet et calefiet stomachus cu panno suffumi[nato]

Si ab aplogis ppr pacia tremores cordis subito [illegible]

[illegible]

Confortatum vero [illegible]

cu ligno aloes costingat napus sepe post
insufflacionem musti ul alterius odoriferi
et cu sentit repit de ea vinum al claru odo
riferi pse ul parte limphatum parum
Emperica In cura cordiaca passionis
no sufficit appone medicinas cordi sz et oibus
eius mistris principalibus sz cebro epti
testiculis sple z nobilibus ligno puta bus ut
stomacho z splene Cofortat aut cor cu electua
rio de lapidibus. 9 preciosis dco cum de debilitate cordis
z dyamarton et dyantheos Cofortat no cebrum
cu odoratione talis pomi Rx sandal ro so
lioz mirti lig aloes an ʒ. vj. cube pcan
offi galli e mixtate an ʒ. iij. ambre macis
camphore an ʒ. j. storacis calamite ʒ. iij.
teratur et incorporentur cu laudano et
aqua ro. est nam fere coiuncta oms me
dicinas cebriales atq aromaticas virtutis cali
cofortatiuas q si cebrum sit dispositum i calio
multiplicetur ro z camphora si no i frio multi
plicetur ro caioff et storax Et i isto pomo
qda addunt folia mente calamin olibanu
nucem muscatam et ppe si cebrum sit reum &
cu fria sz qnum detrab dragantu violas
seminis folia ul sema mirtillorum i ca calida
addendi igit ul subtilied cognosti put eius
desiderium ul necessitas postulat Conforte at
epar cu epithimate isto Rx sandal ro ab
synthij flores camomille cinamomi ptes
equales buliat oia i vino al odorifero z
aqua ro z aceto vini boni et filtrum ibibi
tu et oppressum parum pona calidum sup
epar i ieiuno cofert nam i ca calida z
fria Coforte et splen cu vngento tali Rx
scorie ferri scolopendie tamarisci an ʒ. iij. j
cappar radicis apii acori asari berberis cinamomi
an ʒ. ß. buliat ill. ij. oli veteris z vel. j.
aceti fortissimi doc aceti cosumat pqca
dissoluatur iste gumme i cerato Rx sapini
galbani oppoponaci bdelly arotica an ʒ.
iij. fiat vngentum cu pdco olo z cera suffici
et vngatur cu eo splen omni mane stō
ieiuno Cofortat eni splenem appetitum z eius
materias subtiliat et opilationem remouet Stomachus
no qforte cu panno calido laneo ul filtro
suffumigato cu mastice et thure z ligno aloe
posito supra ipm i ieiuno frequent simil cu rebus
quo dicte cum de stō debilitate Cofortet
no testicli cu abstinencia a coitu oino et
fomentatione ex aqua ro ex pulue sandali
et silin **Canon** Sincop est duplex [illegible]

Si qd [illegible]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

medicos quedam reparabilis scilicet que aufert spiritus animalis a membris totius corporis que transmittuntur a cerebro propter opilationem neruorum ul lesionem a cerebro scilicet et dicitur epilepsia ut apoplexia ul defectu a latere. Alia irreparabilis scilicet quando simul cum hoc aufertur spiritus vitalis a membris quem transmittit a corde partes eius propter opilationem scilicet in ipsis ul propter debilitatem cordis et ad ista syncopi necessario sequitur mors. Ex isto autem canone sequitur aliud quod quando Galienus in tertio de ingenio sanitatis precipit in cura syncopis fieri fricationem usque ad syncopim simpliciter et averroes secundo canti-ci primo capitulo dixisse sanam debet hoc intelligi de syncopi prima non secunda quia licet in eo sint causa ejus deduce ad syncopim mortalem tamen melius sit conservatorium tamen ut dicitur x de ingenio. Ex quo ultimus corporis possumus quod liter concordari potest G. in loco allegato et avicenne in collect ubi increpat G. de tali fricatione racionibus diuersis contra ipsum arguens fortissimis atque racionibus concludentibus quod in cura syncopis nullatenus competit fricatio usque ad syncopim neque secundario fricatione quam G. intellexit de primo avicenna vero de secunda **Pronosticatio**. Syncopis superveniens sepe et profunde in corde debili non precedente causa primitiva ut est terror ul gaudium ul ictus ul percussio neque causa antecedente euidenti ut est morditacio oris stomaci a colera ul flate grosso ul similia, animam ul potionem ul venenum in membris mortale quia significat cordis extremam debilitatem et spirituum paucitatem unde ypocras secunda particula afforismorum Qui frequenter et fortiter sine manifesta causa repente moriuntur. Item syncopis fortis superveniens post assumptionem rei venenose per interius ul tactum seu morsum exterius mortale quia significat virtutem venenum peruenisse ad cor et esse in corpore pupillam vero colico et aliis venis sunt apte et cor debile proinde et cetera. Capitulum i.

Capitulum tertium de trepidatione cordis

Tremor cordis ab antiquis cardiaca passio dicitur seu trepidatione nuncupatur et est tremor alto pulsu et forti motu ut quasi saltet non precedente causa manifesta sed contrario forti ul extrinseca ul intra fit ut plurimum ad motu tali [illegible] in ... ul sine ... sit tor-tura ... propter donum mi ... nalis ... corrupta venenosa ... eius ... calida ... pulsus velox spissus velocitatis ... caliditatis ...

[illegible marginal annotation at foot of column: prognostica de tremore cordis ... syncopis ... mortem ...]

... penitus linguae et palati cum parte pluma qua magis contingit aer frius qua aqua frigida. [illegible] qua similia sunt corpori ymaginatiori ... et ... molliciei cutis quemadmodum simpliciter et cetera.

Medicinis. Cura passionis cordis a causa calida est ut primo fiat flebotomia cephalica manus sinistre ul mediane ul ventosatio in ... bus et anthis post capud ... sepe cum pollibus ... ul cum decoctione ... media ... adusta ... ul ... dyasene ... sepe lacte acetoso et trociscis de camphora ... comedat ... vo vetus in quo sit pulvis ... sigillate coralli ... margaritarum ... ossis de corde cervi ana ... ... terat et misceat cum lib i ... ro ... carnibus pullorum ul edorum altilis ul lactuca ul endivie co... ... ul herbeis, ul vino granatorum bibat vinum debile mixtum cum aqua frigida ul aqua rosacea. Cura eius quod fit a causa frigida est ut fiat cura ... ca ... tu alio ... [illegible] ... corrupta ... fiat ... vaporibus ... odoriferis ... ul ... simile ... in flebotomia saphene que est inter ... et ... pedis sinistri et cum appositione sanguisugarum ... ul ... cum ... sinapi ... in ... vino ... supra ... adhesit ... et totus ... appareat in corpore ... **Experientia** ... debilitatis cordis ... fuerit applicata ... **Canon** dicat ... in ... quod tremor cordis superueniens ... sit ... et ... tremor cordis ... quia cor magis leditur ... calido cum calidum ... ut ... grossa ... difficulter ... et ... turbat spiritus vitales ... in corde ... et alios ... quae sunt inepti ad operationes suas ...

[illegible marginal annotations at foot of page]

[illegible]

z se moz silvestritas zuturu dimeco z deum ablato psita **Pronosticatio** Tremor cordis in sse bicutiss in sse sincopali frequens et fortis morle et ipse si sit cu alys signis malis que sunt debilitatis virtutis privato digonis psito appetitus et silia z maxime si supvenit si die no cretica quia sinthomatica esset z cordis passione demonstrat. Rc. ij.

Caplm xm de dolore cordis et apostemate et vulnere eius

Dolor causatus i corde a pmala complexione diversa quacumque simplici vel composita, aucsyn q finem. Illa si q fine et pducit non dolorem sed morte subitanea inducet quia tunc incipiet cor debilitari i operacione sua naturali pptoto q est generatio spus vitalis assidua et eius partitas in singula membra delegato sine quo membra et totu corpus primo momento vivere non possunt cu iste spus sit vehiculum vite a corde i corpus totu i quo solo est aia z vita primo pse et i medie alys at membris tm i qnatu adnata sunt cordi z colloca i cflic ..... vera sunt a corde ppt qd dicebat Arist. 2o de generatione animalium Cor est qd pmo vivit et ultimo morit. Et Avic. 2o Collectarum qd calor cordis transmissus partitas est sicut sol radius calor vo membrorum sit naturalis et parcus tactu corporis z musculos erra sit a p solutione cotinui hec aut solucio vel fit a causa h...ali ut cotigit in generatione apostematis vel a causa primitiva ut cotingit i vulnere casu z percussione et quacumque causa fiat est morle **Methodus** Cura doloris cordis a pmala complexione diversa est eadem cu cura debilitatis cordis si ppyr ppa passionis applicet z **Canon** dicit Aris in divisionibus qd a pllimditate sola non sunt fortissime egritudines i corde. Illa si ducet longitudinis i dispositione corporis adeo dolor necesse sit ut cordi ducet inficit ip velocit z non comportat mutatione z sunt apostemata et passionis ppt accessionem dominii humiditatis supra cor quia cu cor sit naturalis complexionis calide fere illico ab humiditatibus suffocatur si multu ducetur. Ite dicit Aris z de partibus alium Et Gal. 3o de interioribus qd soluto cotinui facta i substantia cordis est mortalis sive sit absque sine ferrio sine ferro si differt quia si penetret i ventriculos eius et ipse sinistrum interficit illico ppt eius nobilitatem z spus exalacionem qui ibi generatur cu spus vitalis silr z calor naturalis sunt sedes et vinculum aie. Ad cor si vero non penetret interficit infra una die ad plus quia solucio cotinui inducet dolore dolor autem inducit et ipse calidas mobiles que fiet apostematis magni calidum cu se ppa et virtute debili que naturalis sunt mortalia ppt dolorem psticte gravite z mutatem suffocatem spus z naturales adaucta cu dispositione generacionis Verum aut de cerebro i quo soluto cotinui penetrans ad ventriculos est mortalis si non illico, soluto vero non penetrans potest quamquam curari si fit pura sili et apostemate magna ut patz i frenesi non confirmata vel litargia Separ aut cu sit membrum carnosum potest adhuc melius curari qz cerebrum si eius solucio sit modica vel a postrea non q firmatu cu costitu virtutis Testiculi vero cu ad spem potius quia ad individuum ptineant tolli possunt removeri vita remanente plerumque.

Pronosticatio Signa mortis i dolore cordis sunt rapidus pulsus post vehementia diversitatis in ordine et magnitudinis in motu eius z claritas coloris subito post vehementia rubedinis eius et syncopi difficilis tarde evasionis et sudor frigidus i ... fronte. Rc.

Incipit tractatus quartus de passionibus mamillarum

Mamillarum passiones de quibus scribere convenit sunt due quarum prima est apostemata vel dimunitio lactis z 2a vero in grossicie vel diminucio ipsarum superflua. Illa ipsarum apostemata curat methodo generali ad omnia apostemata que est ut dicit Avic. pmo canonis ... modo dectuca apatur i generali ut i principio. Et cu natura est i fluxu ponat unguenta et emplastra repercussiva et i augmento aliquid addatur ad locum si in statu ponatur plus de resolutivis quam de repercussivis. In declinacione vero sola resolutiva iniungitur qz si hec apostemata dubia fecerit z pstinacione timent et ruptura ... quod nundificet ppea non cosolidet ut dixi .... de plc i ante. Sciendum pterea qz repercussiva et resolutiva qz sil applicant circa loca ut pote in augmento vel statu apostematis cumque sunt duobus modis applicari primus

[illegible]

Cap. de passionibus mamillarum. Mamille sepe veniunt multe passiones scilicet dimensio lactis ac [illegible]

[illegible] coagulacio unde fiunt mamilli inflaciones [illegible]

[illegible] in mamilla apostema et nodi et glandule [illegible] tumor [illegible]

[illegible] mamillarum [illegible] | De apostemate mamillarum. Si apostema [illegible]

[illegible]

118

et [illegible] uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bulbas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malla [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bulbas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] De magistratu mallarum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mallarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] De [illegible] [illegible] mallarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] De [illegible] in malla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
De [illegible] in mallis [illegible] [illegible] [illegible] uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] malla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

est ut consumat et incorporent [illegible] decoctionem et confusionem [illegible] et ponatur [illegible] et ita apostema [illegible] quia enim fugax est et [illegible] eius [illegible] utrumque [illegible] sunt [illegible] ut [illegible] et radice apostematis [illegible] resolutiva [illegible] rantes [illegible]

Capitulum primum de exuberantia et de diminutione lactis

Contingunt mulieres [illegible] exuberantia in mamillis [illegible] fetus [illegible] sed multos [illegible] mamillarum [illegible] exuberat lac [illegible] propter quod [illegible] est [illegible] mamillarum [illegible] et corpore [illegible] lac [illegible] mamillarum [illegible] et [illegible] calidorum [illegible] est [illegible] et in nova [illegible] esse [illegible] embrionum [illegible] tollet.

Methodus exuberantia lactis quatuor modis restringitur. Primo [illegible] pedis que est [illegible] et ponatur ventose [illegible] matricis. 2o repercussiva que ponatur epithimata et emplastra frigida sicca super mamillas et radicem earum [illegible] cum oleo rosarum vel aqua rosarum vel succo [illegible] vel plantaginis vel [illegible] farina lentium [illegible] fabarum gallarum [illegible] et balaustiarum [illegible] et corpora [illegible] et aceto [illegible] quae post [illegible] ponatur [illegible] et flocci [illegible] et [illegible] super lapidem [illegible] aceto et membro applicentur frequenter [illegible]

Adhuc confert emplastrum [illegible] absinthio furfure [illegible] cum oleo nardino vel camomille vel [illegible] et post addatur aliquid salis [illegible] balaustiorum cupularum glandium [illegible] locus [illegible] [illegible] ardoris predicti [illegible] abstineat [illegible] lacte [illegible] vino dulci [illegible] lentibus [illegible] salvis [illegible] aceto agresta [illegible] et sudet [illegible] et [illegible] vestes [illegible] manibus [illegible] lactis [illegible] mamillis coagulato et condensato quod [illegible] et dolorem [illegible] fiant primo emplastra mollificativa [illegible] malva bismalva butiro recenti adipe gallinae [illegible] galbano [illegible] et similibus [illegible] fiant emplastra resolutiva [illegible] farina feni [illegible] camomille [illegible] furfure oleo camomille et similibus [illegible] resolutivum [illegible] Multiplicatur autem lac in mamillis per quatuor modos [illegible] primo ut fiat [illegible] ventosas [illegible] super radice mamillarum frequenter. 2o per emplastra rubificativa [illegible] que sufficiant ad attrahendum sine resolutione ut est emplastrum [illegible] et [illegible] mamillarum [illegible] et assidua [illegible] balneo aque dulcis [illegible] tepide post cibum. 3o [illegible] calidas [illegible] vel panno [illegible] oleo nardino vel de lilio vel violis [illegible] sit [illegible] sanguinificum ut est [illegible] cum cinamomo [illegible] in vitellis ovorum [illegible] vetustis [illegible] et quiete [illegible] corpus [illegible]

Canon [illegible] in anthosia [illegible] a matre [illegible]

Due vene adradice mamillarum vna a late dextro alia in sinistro tendentes procedunt retro sub mamillis et quanto magis retinent a matrice tanto sunt grossiores et breviores et eminentiores versus superficiem cutis / et quanto sunt propiores eo grossiores sunt graciliores et profundiores cum et matrix profunde situetur in corpore ...... que exstant et vesicam que post eam exeunt Per has igitur venas rapitur ... menstruum a matrice ad mamillas ... et tunc penetrat in substantiam mamillarum que est tota alba glandosa ... ramos plurimos minimos ut singulis singulos ..... albe ut me..... ibi dealbetur et elaboretur ... distributione ... sicut potes ... primo quando mulier habet plurima tenet lacte in mamillis ..... sit robusta carnositas ... Secundo quando ... restringuntur ... ad retropositum ... mamillarum ... et lac diminuitur ... tertio quando lac generatur in mamillis post viii vel octo menses impregnationis quia tunc fetus completus est ut ..... menstruo plurimo amplius non indiget ... nature ... mittere in lac ... superfluitas ... ratione post partum et si lac generatur in mamillis ... non ... sunt / et si eis generetur in mamilla ... non fit ... temporis ... ... vir ... non habeat sed ... venas mittentes mamillas et ... spongiositates ... carnositates ... glandose mamillarum **Pronosticatio** Si lac valde superfluat in mamillis ... indicat ... mulier sunt sanguinea et vene matricis large ... menstrui periculosa est ... lactante ... lac habere ... et laborantis medium lac generant et ... colice et ... complexiones et ... Item ... in ..... mulieri in utero habenti si subito ... in ... duas mamillas

mulle ... fiat in lacte ... et ... mulier abortit ... fetus ... mulieri in utero habenti si altera mamillarum ... fuit ... habenti alterum abortiet Et si quidem dextra ... fiat masculum / si vero sinistra femina abortiet et hoc intellige ut plurimum quia ... femella ... in sinistris ... sit ... et ... calidus ... neque ... neque ... lac in mamillis ... defecerint ... ibidem mulieri in utero habenti lac ... mamillis ... fetum sit debilem ... fuerit ... fetus ...

Capitulum secundum de ingrossatione et extenuatione mamillarum

Accidit femellis quibusdam ... ut parvarum mamillarum ... matris ... ut mamillas habeat ... **Methadus** ... mamillarum ... fert pone emplastrum ... fetus ... et ... aqua et aceto ... dies ... et ... in ... emplastrum ... et ... et aqua et ... dies cum farina ... emplastrum ... dies et ... mamillarum et carne glandosa ... et ... aliume et ... cum oleo et aqua ... et ... mamille ... cum aqua ... et aceto ... campho... ... mamill... applicando ... ... gallis ... cum ... et aceto ... plantaginis et ... et ... fiat emplastrum super eas et ... lana cum aqua ... fert ... de lapidibus ... cultelli ... de ... lactis in mamill... mamillas ... mulieri ... lactis ... mamillis ...

[illegible marginal notes]

adhor frequens et assidua tentio mamillarum cum manibus et ipsarum fricatio lenis attractiva non dum apta repulsiva Hec est exemplum de pice que dicitur capitulo de ablatione capitis passio deputate urge. Canon. Et cum locus secundum tempus pervenit ul principium inventus que per quosdam mamille operiunt et ad statum perveniunt in morari non potest ligiminatam possit et extenuari que quia membra tardiora fluunt et resolvunt spiritualibus fixa sunt ut patet in membris cutte et filiis. Ista doctrina magis philosophia quam erratica Et augmentativa ul diminutiva demum mamillas in femellis sunt augmentativa ul diminutiva testiculos cum sunt ex una glandosa sunt facilius est mamillas naturaliter grossus humidas prohibere apud magistratum quam sicut equales augmentare quod est quia facilius humidi opposita quam sicut humectare patet vii de ingenio sanitatis Et hec secundum manifeste quod omne tor ... in mateam secundum non de tor ... ut puta si ... naturalis fuit valde siccatio.

Explicit sermo 2ᵘˢ incipit sermo 3ᵘˢ

Consequenter in sermo 3ᵒ labore oportet agendi que est de tertia passione membrorum constituentium petere naturalem qui est a furcula inferiori ubi est os stomachi usque ad pudenda corporum. Est autem duplex naturale corpus ipso continet membra operantia operantia ... toto que sunt digerere atque distinguere ... appellantur nutrire et quam quadruplex et vero dupliciter sic dicendum est corpus ipsorum operantia animalia ... motum ... et vero spiritualis ... ibi ... et ... labore ... valeat ... quemadmodum ... deo devoto Johanne ... meditatione ... cum ... Incipit tractatus primus tertie sectionis qui est de passionibus stomachi et mem eius et sunt xvi

Stomachi passiones sunt xvi. prima quidem debilitas digestionis ul corruptio eius 2ᵃ non debilitas appetitus et nausea et fastidium 3ᵃ appetitus caninus 4ᵗᵃ bolismus 5ᵗᵃ appetitus corruptus ul malacia ... 6ᵗᵃ sitis a ...

[illegible marginal notes]

Tertio sit ... eructatio 8ᵃ singultus 9ᵃ vomitus ul cum subversio 10 colica 11 dolor et inflatio 12ᵃ apostema et ulcus ... stomachum intelligo et ... et os et ... i fundum ipsius ... Capitulum primum de diminutione et corruptione digestionis

Diminutio sive debilitas digestionis appellatur cum stomachus indigestionem cibi longo tempore occupat et tarde reddit ... uno plus debito producit ... tas ... post cibum assumptum et sacietas et ... stomachus bene digerit cibum ... quantitate et debitam qualitate secundum ... cibum sit ... ul grossum ul viscosum ... non potest corruptio non digestionis dicitur cum stomachus non ... cibum ... f album equalem ... et spissum ... frigiditate et humiditate ul ... adustum ... sunt autem diminutio et digestionis corruptio ab eisdem causis et eadem ... que de ... Sunt igitur iste passiones ... aliquando ... mala ... ul ... mala ... que ... ul naturalis debilitas corporis stomachi ... ul ... solutio ... stomachi ul apostema ... et apostemate ... rectum est ... et ... ut dicit ... primo describens stomachum bonum ... ul ... perveniat ul sibi ... corpus et una ... capiat optima ... convenientem ... ut dicit Avicenna ... fen ... bonum ... cibum ... qualitate debitam assumptum ... neque ... neque fit os ... ul insipidi ul acetosum ... dulce ... sapidum ... per unam horam non sentit ... sapor ul odor cibi neque ... eructatio neque singultus ... et ... adoptatos sine ... pigritia ... debitum ul ... vadit ... et ... dormit quiete et ... late ... sine ... revolutione ... fantasmata ... Et mane ... surgit non sentit dolorem capitis neque ...

[illegible]

[illegible] ... medicina ... [illegible] ... alve absinth ... [illegible]

Ego tpata

ul inflamacos ventis et veniut ego et
vrina bn digesta Est aut ego tpata q e
citina ul subcitina spissa i sba mell ul
pasthe mollis corporis tota sil et sn mi
tis trull mediocs qnt v assuptoz
Vrna no digesta d que est mediocris sbe
et qntitat coloris subcitini ul palcat n
cpr sit nale frid ul calid plus tpato
in tun fundo est ypostas al. leuis cqt
qtia pciam dat ul salte nebula natas
i me licz i corpe no tpato no sit ypostasis
necz nebula omo qr nec est i eis aliq
supfluitas huoralis tu optia na tn appe
tat quatu bn digere pt ffria vo sit
appete bona digere no bona calida no
digere bo appete no bona ut dt G in
tegni titulu designis cao designis sto
In quo igr gia dicta sut aut plia ipoz
illis sto in bon dicenn sine tpatu Sig
male gpros frie sto sit ssplis fitus cta
os stoi sitis paucitas appetitu intesn
ut plus insi fitus fortissis vltiet
qm omnis mala gpio cu fuit vltuata
tollit actu ppe vtutis ut dt G i qnto
illis affo 2e ptice ctumbustucz inne
nibus coputibus ventris sicci sicc et qr
no bn digit res difficalis digonis 2
ledi asits inat aut acalidis 2 erur
tuat acetose et iest ei leuitas ventris
2 eius inflacio et multitudo ventositatis
2 logido moc tibi in sto et est eis vrna
al. ul glauca plsus ho digonis pmus
debilis spissus 2 inquietudo tu qtia re
uolucone dilate sup latus tpe q tibi
digei dz Sig male gpros humide sto
sut multdo sputi inspidi 2 nausee
2 paucitas sitis et velocitas desceps
tibi absqz plima altaone scta i co 2
vrna ut plus lkavopos et pulsy debil
mollis Sig male gpros frie humide
sto sut coponto signoz pdcoz qsi
sit cu huoris vicio sequit cpcz vo
mitus flatis acetosi ul aquosi insi
pidi ul salsi ul buxei frui qr sunt
plues spes flatis utpz p cay sen po
cao de huoribus et agusna cu nau
sea et fastidio, et dolor capitis post
cibu quy an et qncz sopina de plua
ul piscibus ul demissone i aqua no
pcedete cu maiica Sig male gplexi
calide sto sut sitis i mesa cu pstroe
appetitu claritudo oris cu acdi tela
biop eructuacoe fuosa cupiosa hitu
do corpis extenuata qr corpis ethica
et aspitas cutis cu acditate et qssetr

calor i sto et male digit cibos subtiles
2 inat asits note acalidis Sig male co
plexios sicce sto sut extenuacio mirach
et macilentia totius corpis cu stochus
sit pim insi sine cpuoqus intinueti
quus p toto Et quia sepe sitit, si potus
lis pmus fluctuat in ipo 2 note abco
et pmus ei potus psicit et gaudz cibis
sicis si esta q sibi i sunt p ncz Sig male
gpros calide sicce sto sut gposito dcoz
signoz Et si fuit cu huoris adest dolor
2 adustio i ventre et se cpcz vomit rei
vidis ul citne acare subtilis si fit cola
rubea pua ul grosse viscose si sit co vi
tellia et advenit dolor capitis an cibu
magis qm post Et qncz sopina de ui de
ig atqz silibus Et scias qr lz omis vomitu
vidis sit colera sed subtilis vidi amary
gpe na si sit grossus viscopus inspidus
ul ponticus flia crudu sit gnatu post
esu fructuu et hbaz frezp ut acctit pue
ris et gulosi Sig male gpros humide sto
sut paucitas appetitu multitudo salive
et nausee et pruatio sitis et eructua
co fetida et acetosa et cu ipo plima
ventositas gnat 2 si sit cu hu vicio fit
cpcz vomitus san pui ul mixti cu
albedine et sse pat de eueint de facili
et podus 2 gmitus ventris 2 cpcz sopia
de sem ul aq rubea et dulcedo oris
sine cu maiicta frie sicce sto sut iedm
si ardor i ventre an comestioz qr sedat
comestio a minuit et eructuacio pon
ul stiptica q i dentibus facit frigz uel
congelatoz quesi sit pua i matua assup
ta et dolor sto an comestioz ppe Et si
sit cu huoris vico adest splenis magdo
et duities 2 qncz ocurrit eis apud sop
nu fantasmata turbilia de re nigr ut
pote fulgie et tenebris 2 forte advenit
vomitus acetosi ul ponticus. dico at
forte qr nu colica ul stiguea i sto
cotenta ut plus expellit psupius
si multa p inferius. flatica no vtrozz
nio cu sit media iuter gnue et lene
subtile et grossu si viscositas no phi
beret bn Ypo qnta ptula affo 2a gra
les 2 facilles vometes purgan psupius
conueit timetes yeme i ua tn hoc
fiat yeme si estate qn domina cola
Et subdt multi vo i sis vehemeneus
cadi racone totius apponetes Signa
debilis sto ppt malaz eius gpidne
sine vuitutez 2 delicatia corpis sto

Sig frie stoi

Sig stoi humi

Sig stoi humidi

Sig stoi frie z humidi

11 nigri

Sig stoi cali

Galalla ... [illegible] ... galliam 3 ... [illegible] ... cinamomi ... [illegible]

Cedo ... [illegible] ... calamenti ... galliam ... [illegible] ... absinth ... [illegible]

sit vehemens sensato stomachi propter quod difficile redditur ave quatinus et quia fecit angustia post cibum et appetitus est in eo modicus ante cibum et quia digerit perfecte cibum primum sed tilem vigete adcalidi et petit cibum non grossum plurimum sed digerere non potest. Digi omnia ista aut plura apparuerunt potest quod stomachus distemperatus aliquo morbo procedit torum ul lesus alia tamen mantenta et propter tenporum adherentia assidua tunc vel dicitur torpulentia stomachi male defecta. Si non pertransierit vomitus frequens superfluus aut salivo vetus spontanea ul cum forti medicina ul sinactus nausealia vomitu tamen sibi stomachi passivus est debilitatem non expugnatione virtutis sciendum quod debilitatis stomachi quandoque fit propter compassionem eius ad epar ul splene ul cerebrum ul propter lesionem eius circa contusionem sive aere frigido ul estuoso ul ab aliqua tamen passione ul capitis percussione ul cessatione morbi vomitus quicquid singula mens diligenter hoc perpende et si aliter cum infirmi relatione sit et compositor ut cosine ciborum et actum temporis anni conditionem regionis etate atque qualitate habitus considet ne decipiaris. Sig debilis digestionis propter apostema sunt punctura signorum capitis in stomacho cum esse totaliter acuta et dolore forti et nausea que propter eius dictus. Sig debilitatis stomachi propter vilitatis in ipso sunt cum inflatio signorum capitis in eodem post que sequitur vomitus a egestio fumosa tamen apostema maturum sunt et erupta ut dictus post modum et si fuerit vlcus propter aposteme ut puto ex humoribus acutis fecit punctura assidua neque cibus retinetur donec digeratur perfecte. Et nausea egreditur proximitur et recessum. Et sanies cum quodam via superfluitate naturam in commutate stomachi fit vomitus sed non multum in nullus cuius sit tamen subversio ul fastidium

Methaduus Cura debilis pure diuturne digestionis ul corruptionis eius propter mala complexionem stomachi frigidam est ut ungatur stomachus omni die bis ante prandium et ante cenam cum oleo mastice ul nardino et delilino et de costo ul mirtis calefactis et fecte in aqua fricte ul cum olio elli et frute rois nucum ana ℥ ij bacc lauri ℥ iij tere omnia et coque in lib j olei quous usque ad sufficientiam ul cum ungento marciaton ad solem calidum ad igne Utatur dyalagra dyacon piperon dyacimino dyamuscon dyamarton dianoni anticesi in ieiunio et bibat

desir atque vinum bonum conparatum sibi in ieiunio pitas et vas comedat quia melius cibos ei sufficit. Sit cibus eius delicatus ut carnes pullorum ul edorum condite cum speciebus calidis aromaticis et ova sorbilia et pulmenta sorbilia et iura piperata modicate. Utatur in saporibus suis alleis sinapi pipere fructus non comedat nisi ficus siccas passulas/ balneetur et aquis sinapis frequenter in ieiunio. Dimpstomacho potest confectio talis recepta. Rx tebetine regine ana ℥ j. piretri novalis ℥ iiij sinapi appositi boli ana ℥ ß. tere ℥ iij. nucis muscate spodii callosi secundum quod mutati ro vii folii spice croci ana ℥ ij piperis ℥ j mastici thuris pinus ana ℥ ß ponatur gumme in vino bono et dissolvatur et terenda terantur et cribellentur subtiliter tebetina non et piro navalis et regina et cera liquefiat ad igne Deinde addantur gumme dissolute in vino et tamen omnia liquefacta simul colentur et colatis incorporentur species predicte et totum extendatur super corium al. et tegatur cum petia subtili alba linea et stomacho superponatur. Aliud ad idem Rx calami aromatici galange spice macis corall. rubei cardomomi thuris nucis muscate ana ℥ ß cere ℥ ij resine lib ß pice grece ℥ ij. olei de spica nardi olei mastinum ana ℥ ij boli sinapi appositi aromatici ana ℥ ß tebetine ℥ iiij confice sic dissolvatur gumme in vino optimo et dissolvatur cum pice in patella ad igne et coletur et colatis addantur pulveres specierum et extendatur super corium ut prius. Ista recepta confortat omnem stomachum debilem propter eius quod circa calidam sunt quia calorem naturalem stomachi augmentant et eius corpulentiam inspissat et corroborat vehementer. Cura debilis digestionis propter mala complexionem stomachi humida est ut sepe fiat vomitus si possibile cum oximelle et aqua tepida ul aqua decoctionis raphani syrup sed at pluries et ante prandium sumere stomacho competit oleribus receptis purgetur cum yrapiga. Sed propter diuturnam digestionem utatur cum oximelle ul syrupo composito aceto. Utatur sepe in ieiunio trociscos de mastice diadragaganto de sputo fecit cum aromatico stiptico post ea bibat in alijs fiat sic isto sicut humide stomachi est ipocras ne cesset potatio et non dormiat in die neque

[illegible]

sup cibu siti et fame tollet oportet i ieiuno
et sudet et laboret coytu omo dittat et si
sit cu ventositatibus et singultu coquatur cumi
num alis anisi apii rutte absinthii mente
sp(er)ite costi ana partes equales i vino forti
ul i aqua ul oleo et spongia infusa ponatur
sup stomachu i ieiuno actu calida et opposita cu
reiteratione frequenti Quando sit cu frigore
vitio quod ut plurimu est ut digeratur fleuma cum
oximelle q(ui)lo ul cu oximelle squillitico et
aqua decoctionis apii piperis lon et mell
Purgetur cu pill cochiis ul cu decoctione mira
bolanorum kebulorum ul bellericorum ul embli
corum et si purgetur cu pill et apozimate fiat pa
parato pillulis et p(ar)ca cu decoctione Post eva
cuatione utatur trociscis potus ul electuario de
storia sic quod dicetur ca(pitulo) de debilitate splenis
qui si pasto no sit audi utatur electuariis predictis
comedat carnes assas edorum ul pullorum
ul perdicu et fasianorum et carnes ferinas
diligat pro posse bibat vinum potentissimum
al ul vi si i prima quarte fame et siti cu
sit sudore In vngentis et emplastris fiat sic
prius et i hoc casu confert plurimu dyacitoni
ton cu melle et speciebus ut i ceteris pres
scribemus Et dicit G x de ingenio sanitatis quod
pasto sto frio ul hu mi melius calidas
piper est publimus et pa qd al 2o vo
lon 3o nigrum quia piper est potentissima species
i confortatione membrorum interiorum et parca
galanga et zeduaria que admodum me
quas mastix et thus Cura male complexio
nis calide stomachi est ut vngatur cu oleo ro mixto
cu pauco aceti propter penetratione utatur
zucaro ro si venter sit laxus ul zucaro
f viol/ si e constipatus comedat cibos
frigidos acetosos ul solidos compactos
ut est caro porcina et bovina et ul
cu cibu prandii recipiat si stomachus sit lar
gus spaciosus quia dicit stomacho loquens
G p(ri)o alimentorum p(ri)o ca(pitulo) dicebat/ quia me
lius digerit carnes bovina quam pisces
petrinos opere quia sibi talia i primo advenit
solida no moderate uncta Utatur
et condimentis vino granatorum ul agresta
ul berberis ul succo trifolii acetose
ul aceto bibat aqua frigida ul aqua
vino granatorum/ ul aqua decoctionis
berberis utatur coitu sup cibu post
tempus moderato ut superflue infrigi
detur et forte ydropisim ul lienteria

incurret Bibat quoque i ieiuno oxizacara ul dyapru
nis ul syr acetosu ul syr ro ul viol
cu aqua frigida comitentur pirorum et radix et orum
et sup cibu quoque si calida no competit Cura
male complexionis frigide stomachi est ut i principio cura
tionis compesse in balneis aque dul tepide
et cibis sorbilibus ut sunt ova mollia
et iura condita cu speciebus calidis no acutis
ut est cinamomum i cardamomum i macis et eis
consimilia Bibat quoque lac capre ul vacce
recens et calidu i ieiuno per se ul cu mica
panis de simila ut melius nutriat ul cu
pauco mellis ul zucaro ne casseatur i stomacho
et nihil comedat cu eo neque illico sup ipsum
aliquem cibu aliu quia corrumpetur omnino cu
de facili corruptibilis sit lac sanu et spuma
ut dicit G vij de ingenio sanitatis vngatur
stomachus cu oleo viol ul de ipse specie reparatur
et spuma to dya dragant/ dyapenidion
dyapapaveris dormiat sup cibu si corpus no
prohibeat illo consuetudo si gaudeat ocio
et solaciis pro posse quietes sup stomachum deferat
plumaciolu molle ul pelle ovis ingre
ul lupi ul leuina succida ut stomachus defendatur
ab aliquibus aeribus continetur Cura
male complexionis calide sicce stomachi est oppositio
me(dicinarum) predictarum et si sit cu sicce consulta
lecta fiat omnia que dicet li 2o de febre ethi
ca et ad hoc confert multu dieta i ca(pitulo) de
ptisi Et si sit cu hu vicio digeratur cu
oxizacara ul syr acetoso ul syr ro ul
viol et mundificetur cu pillulis de reubarbaro dictis
ca(pitulo) de tertiana ul cu decoctione mirabolanorum
cit que dicetur i ca(pitulo) ul cu apozimate de
reubarbaro quod R aque decoctionis prunorum
fructus ʒ iiij pone in ea ʒ ij reubarbari
pulverizati et distillat per xij horas postea
coletur et colatura ponatur ʒ ij syr ro
ul viol et detur totu i matutinis ul cu
apozimate purgante humores adustos a
cutos R manne ʒ ij tamarindorum ʒ j
j ß dissolvatur i ʒ vj aque decoctionis
prunorum et detur totu ana die et si opus
sit adde medulle cassiefistule ʒ j coletur
et detur sic prius ul purgetur cu electuario
de succo ro laxativo et cu dyaprunis la
xativo ʒ j ß et post purgatione utatur
dyaprunis simplici zucaro ro et viol
dyarodon abbatis et si epar sit i fla
matu propter compassione utatur trisandali

[illegible]

et si assunt vigilie vel dolor capitis pul
satiuus vtatur diapapavere recenti vel filonio re
centi et fiat oxirocrocium quod dixi cum de singulis
suppositum vtatur lactucis portulaca et cum vino
granatorum berberis agresta et aceto cum ci
bis suis bibat vinum debile limphatum ad ...
dietarum. Cura male complexionis calide sine materia
est ut vngatur stomachus cum oleo mastichino mixto
cum oleo rosaceo addito modico aceti actu calidis
postea vtatur sepe ... rosaceo novo si
venter sit stipticus, vel recenti si fuerit obediens
omni die ad sellam vtatur aliquibus ... rosaceis
et potest acuere ... quod post appetitum
resolvit et dico de zuccaro rosaceo quod rubeum
est preciosissimum aliquantum ... tabarzed i. album
et stipticum vel preparatum et bibat post illud aquam
decoctionis mirtorum vel berberis vel vini grana
torum cum aqua frigida. Libere vtatur acetosis et clisteris
cum ... ... cum speciebus ... non
acuetis ... carpobalsamo ... et vino grana
torum ... et sapor ... vel aqua
rosacea estate. Bibat vinum ... potum vel
stipticum vel vinum debile limphatum cum aqua
decoctionis mirtillorum. Vtatur sepe ... de bolo
... cum ... cum aqua frigida
vel ... cum ... rosaceo. Et si corpus fuerit
... vinum ... sanguinem et ...
ciborum et potuum multiplicationem sanguinem fiat
flebotomia basilice vel mediane brachii dextri
vel manus dextre; humor namque fleubotomia ...
... et evacuat ab ... post illud
... rosaceo ... et ...
evacuatorum veteris ... Dicat
sit cum ... altius ... neque di
gestione neque evacuatione indiget cum ... na
sed cum sola flebotomia subito facta ut dicit ... de
ingenio sanitatis ... ut digeratur sit ... et
cum oximelle composito vel melle rosaceo vel sirupo ace
toso vel ... cum aqua calida
vel aqua decoctionis rosarum et calamenti et
purgetur cum pillulis cochiis vel ... lapa
tum vel medicina ... vel
cum decoctione mirabolanorum que fit ...
mirabolanorum citrinorum ... et ...
... et infundatur ... vi aque
... colet et dulcoretur
colatura cum zuccaro rosaceo vel melle rosaceo vel sirupo
rosaceo et detur totum ... si ...
sit fortis vel medietas si sit debilis
et fiat vomitus cum aliquo vomitivo
... post ... et non negli
gatur cura istius stomachi quod frequenter perducit

ad ... quae fiat digestio et
evacuatio ... frequenter. Et ... ...
... vinum granatorum vel agreste
... stomachum ... ...
... et stiptice ... ...
... aceto ... ...
... ... non ...
... ... effluxibilis et evapo
rabilis est ... ut dicit ...
... Cura male complexionis frigide et sicce
stomachi est ut vngatur frequenter cum oleo mastichino
et nardino et de lilio et de costo vel cum aliquo
corporali ... postea ... addito
modico pulvere subtili ... propter pene
trationem et ... stomachum ... ...
... vel lana succida vel filtrum re
cens molle infusum in oleis predictis calidis
actu. Comedat cibos subtiles calidos
conditos cum speciebus aromaticis ... ...
... et ... carnes ...
... cum vitellis ovorum
et ova sorbilia et pisces petrosos con
ditos cum ... speciebus. Bibat vinum dul
ce vel ... vel medone et non
negligatur cura istius stomachi quod frequenter
perducit ad ethicam et marasmum propter
indigestionem et arefactionem que ...
nutritionem prohibet membrorum et quia
difficilius est ... quam ...
sit qualibet ... ut dicitur vii de ingenio
sanitatis ... multiplicet ...
super calidam, non tamen negligat calida
bibat ergo ... ...
vel ... vel ... vel cum modico
mellis ... ...
sit addi ... ...
... ...
... et ... non laboret ...
neque sudet sed balneet aqua dulci ca
lida gaudeat quiete sompno ... sola
tio ... si aut ... digeratur
materia cum oximelle composito vel ...
et aqua decoctionis ... vel ...
vel ... vel ... vel ...
forte ... ut ...
purgetur cum pillulis fetidis vel ...
vel cum pulvere ... ...
et aqua ... vel cum ... vel cum
decoctione mirabolanorum ... colata et
dulcorata cum sirupo rosaceo vel melle rosaceo

Absinthium [illegible] vitta [illegible] [illegible]

[illegible]

Cetr

2 caueat a coitu omo 2 ppe sup cibu bib dyantisos recipt et dyamarcon in ieiuno

Cura diminute seu corrupte digestionis ppter debilitatem caloris stomachi est eadem cum cura stomachi frigidi nisi quod non est opus euacuatione nisi solum alteratione 2 ppe quia uirtus declinat ad siccitatem cum calore non ad humiditatem. Patiens ergo cibis subtilibus temperate vngentibus ad calidum 2 siccum. Bibat vinum vetus purum parum 2 sepe comedat. Euitet cibos grossos uel viscosos qui elaborari non possunt. Euitet eciam cibos humidos ut sunt ne in immoderato vsu assumpta fluctuat 2 corrumpuntur in stomacho. Sup cibum impedunt tempore digestionis neque bibat multum cum sumit cibum ppter eandem causam / ymo post completam digestionem primam bibat bonum haustum vini puri optimi 2 delicati. Vtatur carnibus edorum 2 pullorum 2 perdicum et auium paruarum de genere in nemorum non in aquis. Vtatur ouis sorbilibus et pulmentis auene uel similiter uel farine coctis cum lacte dulci vitellis ouorum. Vtatur sepe electuariis calidis supradictis 2 specialiter dyagalanga dyaplenis 2 electuario ducis 2 dyaciminato cum melle et speciebus et ieiuno. Abstineat a coitu omo et ppe sup cibum 2 sompno diutino 2 quiete superflua in tempore sumat cibum / 2 sompno diutino 2 quiete superflua / nisi egestus fuit superfluus pre et 2e digestionis. Et postquam fuerit completo incipiente a debili tendente ad fortius et redeunte ad debile postquam quiescat donec calor naturalis redierit ad interiora corporis 2 sputum recepit subtiliari quod sit aquosum et salivam in ore multiplicari 2 appetitus excitari tunc magis comedat satisfaciendo ne non appetitum quoniam.

Experta. Electuarium confortatiuum stomachi digestionem prouocans cor letificans putrefactionem prohibens membra calefaciens renes 2 vesicam purgans sunt [illegible] rose renes sic fit. Recipe cistorei abluti in aqua ro et postea desiccati ʒ. i. gariofilorum ʒ. i. thuris ʒ. i. asse[illegible] ʒ. ix. cinamomi electa 2 minuta ad pondus omnium vini odorifera lib. i. putrefactis inunctis cum lib. ii mell dispumati quod sufficit coquatur mel cum vino 2 predicto pulvere donec condensetur et pulverizetur subtiliter 2 ebulliat species predicte 2 in melle conficiantur

de admodum nuces post cibum p. 9. horam et bibat post illud parum boni vini. Item pille laxatiue confirmatiue omnium stomachi debilitatum. Recipe masticis reubarbari ana ʒ. v. aloes boni ad pondus omnium pulverizetur et distemperentur cum succo feniculi 2 dentur in cibum uel post quia mundificant stomachum 2 corpus expellent assatim 2 causa de reubarbaro dicitur amoris loco collet quod est mensa bene dicta. Dicitur aliorum firmatiuorum si de aloe dicitur ʒ. vij. demergens stomachum quod est magis confortans stomachum omni alio laxatiuo quod est est uenarum ori ita est delectabile stomacho 2 iecoris longitudinis constrictiuus et medicina igitur. Item medicina masticis a olibani ʒ. i. p nocte infusa in vino dulci liquefiant sunt et bibita in ieiuno calefacit 2 confortat stomachum potenter et catarrum descendente a cerebro restringit si in mane et sero potetur. Epicarpiu plumbum dulcibus confortatiuum stomachi non stomacho frigido uel sicco humido uel in febra debilitate sic fit. Recipe Ba[illegible] ossium [illegible] saphirum cum sorbis ana ʒ. ij. cum cinamomi piperis ana ana ʒ. i. galange macis nucis [illegible] ana ʒ. ii. cardamomi masticis gariofilorum ʒ. viii. conficiatur sit liquefiat gumme in aqua ro uel vino odorifero 2 specierum pulvere 2 cera 2 pice sufficientia confectum 2 tenda sup corium uel molle 2 tegatur supremo linteo uel subtili 2 teneatur sup stomachum 4 horas ante cibum et post cibum remoueatur. Item confortatiuum quod ut eciam vomitibus cibum. Recipe laudani ʒ. iij. masticis cinamomi gariofilorum macis nucis gallie sparte ana ʒ. ii. oli mastici 2 nardi ana ʒ. i. cere albe aburite [illegible] sup oli nardi ana lib. i. masticis ʒ. ii. aloes ʒ. i. 2 si loco aloes calidum ana ʒ. ij. gariofilorum cinamomi ʒ. iiij. fiat confortatiuum. Item succellaceo addidit. Recipe mentil loco ro cum absinthii mete gariofilorum thuris cinamomi thuris masticis fiant subtilissimis pulvis qui ponatur in sacculo serico uel lineo subtili calefacto sup lapidem ignito asperso cum vino / stomacho calidum applicetur 2 cum frigidus fuerit iteretur 2 ppter adde in calamum aromaticum ppter penetrationem. Item epithima adde. Recipe thuris masticis ana ʒ. ij. succi mete ʒ. iiij. terat gumme 2 confiniat cum succo 2 panni i bibitus 2 eis ponatur sup os stomachi et vz [illegible] metebus. Item adde. Recipe succi mete [illegible]

bos ʒ iij [illegible] [illegible] [illegible] dosis ʒ ij pill [illegible] [illegible] [illegible] voluntarium [illegible] [illegible]

Recipe castorei ab luti [illegible] masticis ʒ iij mete [illegible] bolarie ʒ v [illegible] ʒ vij ga lange ʒ vij ana ʒ viij se mouli [illegible]

[illegible]

69

223

absinthii vini citoniorum cum partibus equalibus
pulverizentur grosso modo quantum volumus tunc fiat
hic totum per se adeo quod ... et ipso infunda-
tur filtretur et stomacho applicetur frigidum reiteran-
do cum infrigidatum fuerit. Valet vomentibus
etiam et eructuantibus acetose vel fumose. Si
in stomacho calido potest addi vinum granatorum vel
herbe et aqua decoctionis mirtillorum vel
herbe vel aqua decoctionis mirtillorum.
Item tyriaca ad idem. Recipe cinamomi galange ana ʒ
ana ʒ i. [illegible] zeduarie cubebe ana
ʒ ii ana ʒ [illegible] gariofili macis ana ʒ iii ana
ʒ i passularum quantum volumus [illegible] suffi-
ciat. Omnia grosso modo preter gariofilos [illegible]
et passulas et misceantur et terantur subtiliter
et [illegible] passulis fiat electuarium [illegible] cum succo [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

re cum succo absinthii vel vino [illegible]
Item pillule [illegible] famose evacuantes
[illegible] grossos [illegible] a membro
[illegible] Recipe pulveris [illegible]
[illegible] ʒ iiii [illegible] ʒ iii
[illegible] ana ʒ v confice cum succo
rute vel apii [illegible] ʒ i vel ʒ i [illegible] Item
pillule [illegible] ad idem. Recipe pulveris yerapigre
ʒ [illegible] coloquintide [illegible]
ana ʒ v euforbii ʒ [illegible] castorei ʒ
[illegible]
[illegible] ana ʒ i dissolvatur [illegible]
in succo rute vel aqua [illegible]
[illegible] pillule [illegible] et sic [illegible]

Canon [illegible] post febre ut plurimum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

z egitauit ex^me frigida oz i cuius cura ca-
lefacta ministrare quam i stomacho naturaliter frigido
ster. Et si stomachus sit naturaliter frigidus et egrota-
uit egritudine calida oportet ei cum cura fri-
gidiora ministrare quam i stomacho naturaliter calido
quod solum contingit propter conseruationem complexionis
naturalis et propter curam egritudinis esse forcio-
rem si stomachus calidus infrigidetur. Quod sunt
infrigidati in tercio canone codo intelligendum est
de epate et corde et cerebro atque splene. Et
ad passionem stomachi et propter sit in una se-
cundum complexionem distemperancia et malicia consolidatur
propter pulmonis compassionem et infrigidatur
compassio. Item omnibus cibus difficile ma-
sticatur est difficile digeritur sed non e contrario
possunt enim duo prohiberi digestionem scilicet
viscositas ut in cerebro vel flegmatibus
ut in renibus que non impediunt ma-
sticationem. Item omnibus stomachis debilibus confortare
appetere pessimus stomacho ut dicit auicenna 2°
colliget cum [illegible] sit fundatum [illegible]
et cerebro pessimum cerebrorum et capitis capitulo
et splena et propter si sunt [illegible] laudabiles
et similes ut sunt pulli eorum [illegible] fa-
siam et [illegible] omnia digestiua in memoribus
et [illegible] Cauere tamen ne volendo prohi-
bere vni membro obsit alteri propter
quod [illegible] digestio sanitatis. Est
autem difficilior in quantumque egritudinum
medicamen adinuenire simplicem talem
in natura ut [illegible] noceat quod accidit propter complicationem
dispositionis in membris [illegible] et morbi
in corpore [illegible] [illegible] at ob
hoc medicus non proponere sed adiu[illegible]
maiore se transferre que plus apud
[illegible] contineat [illegible]
quam noceat quia de [illegible] i stomacho
fiat [illegible] cum [illegible] et [illegible] moderato
et [illegible] et digeri valeat perfecte.
Sciendum preterea quod digestiones quedam 3
prima i stomacho cuius superfluum est stercus et 2a
i epate cuius superfluum est vrina 3a i
membris cuius superfluum est sudor et propter
[illegible] tempore [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
tempore egritudinis. Est 2a [illegible]
et est in poris membrorum et venis
capillaribus cuius superfluum insensibi-
liter tempore [illegible] euaporat
et iste digestiones sunt ordine esse le-
ui[illegible] ut prima aufertur vel plures

corrupta 2a [illegible] aufferet corrumpe-
[illegible] et 3a et 4ta. Est tamen cum digestio stomachi
diminuta vel corrupta sub [illegible]
vel [illegible] contingit propter [illegible] et [illegible]
et propter [illegible] naturalis [illegible] sit fortius. Item
[illegible] appropriatis [illegible] stomacho proprius ap-
prio [illegible] actu calidas tepidas non vel
frigidas nequaquam quia tepida resoluunt vo-
[illegible] ut dicit [illegible] de ingenio sanitatis. Sed frigida
[illegible] sunt stomacho [illegible] cum [illegible] et [illegible]
membris [illegible] ut dicitur [illegible] particula [illegible]
Et sine aromatica [illegible] sine optimus
[illegible] addere stiptica ut virtute naturale et [illegible]
stomachi conforteret que si calida fuerit [illegible]
melius [illegible] placet ut est absinthium
galanga [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] frigida [illegible] [illegible] plantago
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] preterea [illegible] cibum et cibum [illegible]
esse regulariter [illegible] [illegible] naturalium
i corpore temperato et [illegible] temperate i [illegible] sex
[illegible] non naturalium ita ut i diebus duobus
[illegible] [illegible] [illegible] quotcumque res
se habent [illegible] mora [illegible] spacium [illegible]
horarum [illegible] [illegible] [illegible] ciborum
in [illegible] et [illegible] [illegible] complexionem
stomachi et malicia [illegible] et etate [illegible]
[illegible] diuersificatur [illegible] ita ut [illegible]
[illegible] non possit [illegible]. Et [illegible]
dicit auicenna 3 [illegible] fen [illegible] quod [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible]. Item digestionem [illegible]
conditiones impediunt [illegible] est [illegible] cibi
utpote grossities vel liquiditas. 2a
quantitas scilicet magnitudo [illegible] 3a qualitas
scilicet [illegible] [illegible] vel [illegible] 4ta
ordo ut si [illegible] [illegible] subtilia [illegible]
[illegible] grossi et [illegible] grossa subtilibus
et i [illegible] [illegible] difficile [illegible]
5ta hora comestionis ut si [illegible] cibus
[illegible] [illegible] vel [illegible] plurima [illegible] [illegible]
[illegible] 6ta malicia [illegible] potus superflui
[illegible] [illegible] cibum. 7a motus et
agitatio [illegible] cibum 8a aer [illegible] 9a
[illegible] passiones. 10a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cibum. Item [illegible] quod
medicine [illegible] [illegible] stomacho [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] stomachi [illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] [illegible]

Apoziata [illegible] · et intra

iiij ℥ . et reiterat grosso modo et bulliat in ℥ viij
[illegible] vel simplicis vel aque decoctionis mil-
lefolij vel acetose donec medietas consumatur post
ea colet et dulcoret collat cum melle ro-
sato vel cum zuccaro rosato et ij vel iij ℥ detur totum ante
diem [illegible] proprie mirabolanos citrinos cum
bellericis [illegible] mirabolanos indos [illegible]
[illegible] [illegible] mirabolanos. Item sciatis quod de
maxime ledentibus stomachum cerebrum et renes est
coytus in ordinatus. Nam in coitu agitatur
et inflamatur spiritus animales qui plurimum sunt
in cerebro et in organa sensuum colliguntur. In
coitu etiam et proprie super cibum fit caloris
adventina distructio et cibi corrupcio
ex quibus infrigidatur stomachus. In coitu etiam fit
multa privatio [illegible] spermatica que
oritur a vena [illegible] venes que in [illegible]
[illegible] venes et debilitata corpora attrita. In
illis igitur stomachus caveat super cibum vel superfluo
usu nisi fortassis calidus vel [illegible]
[illegible] super cibum [illegible]
to. Item dubitatur utrum amplior cibus sit
[illegible] in prandio vel cena [illegible]
G. [illegible] de ingeniis sanitatis [illegible] stomachi
[illegible] cena propter tria primo quod [illegible]
[illegible] magis quiescit. Omnis autem digestio quiete
perficitur ut asserit Avicenna. 2º tollet ubi [illegible]
tam quare vene non pulsant sicut arterie
[illegible] non propter [illegible] noctis calor naturalis
fortificatur. 3º vero quia maior est distantia
a cena usque ad prandium quam a prandio usque ad
cenam ideo cibus melius digeritur apud [illegible]
[illegible] Hec tamen debes [illegible] ista ca-
non fallit in duobus casibus primo [illegible]
si corpus sit catarrosum. Tunc enim cibum
et potum [illegible] nocte. 2º vero si con-
suetudo [illegible] sint in [illegible]
erit [illegible] donec [illegible]

Pronosticatio Si quis post duas vel tres
horas post cibum [illegible] ventris cum
rugitu forti vel eructuationes acetosas
vel fumosas vel odorem vel saporem cibi assump-
ti retinentes, significat nocivam digestionem corruptam in ipso
vel diminutam vel ablatam et fortassis lienteriam
futuram. Item [illegible] lesa stomachi [illegible]
la que est [illegible] ablata diminuta et
corrupta [illegible] non [illegible] p. 2ª [illegible] nisi for-
tassis in principio [illegible] est [illegible]. Item mala
digestio stomachi est radix enim morborum nam
ablatio digestionis et diminutio lienteriam [illegible]
[illegible] ydropisim ethicam inducunt et
corruptio ad fumosum febres [illegible] et
acutas

[illegible]

appetita calida et dissimilis [illegible] 2ª [illegible]
[illegible] Corruptio non [illegible] ad acetosum [illegible]
[illegible] lepra timpanite appoplexiam
epilentia multiplicat. Item sciendum in [illegible]
lesteria [illegible] se habent [illegible] indigestas
que sunt [illegible] insipidum vel fumosum vel
acetosum [illegible] in [illegible] appetitus
vel corruptione eius sicut est appetitus car-
bonum vel argille significat in ipso [illegible]
stomachum non esse bene [illegible]
nocivus [illegible] igitur [illegible] et digestio-
nes illi [illegible] Item sciendum [illegible]
losus cepit [illegible] post [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible]
non [illegible] breviter [illegible] sit [illegible]
ventosa est que [illegible]
[illegible] sunt [illegible] crapula
prohibete [illegible] in [illegible]
[illegible] adeptionem [illegible] membra
[illegible] occupavit [illegible] cor-
[illegible] subitam mortem inducit. Item [illegible]
sit quod [illegible] digestio ut supra [illegible]
[illegible] corpora cum lesa fuit [illegible]
in corpore [illegible] nocumenta nisi statim
[illegible] cum [illegible]
in [illegible] sequitur [illegible]
2ª [illegible] sibi [illegible] cibus [illegible]
[illegible] illuc fit [illegible]
infestat non et [illegible] Item

Capitulum 2m de prostratione appetitus et nausea et fastidio

Dictis tribus passionibus virtutis di-
gestive [illegible] quia [illegible] sunt causa
et [illegible] signa et remedia. Di-
citur appetitus esse prostratus cum quis non deside-
rat cibum omnino vel cum diminute. Dici-
tur nausea quando cum hic ad [illegible]
cibi movet nasum et abhorret ipsum
etiam si [illegible] sint appetitus. Dicitur fastidium
[illegible] nullatenus vel difficile [illegible] cibum
[illegible] etiam si ad hoc compellatur. Et
[illegible] non [illegible] nisi [illegible]
[illegible] intelligo [illegible] primo quod in
essentia sine gradu ut [illegible] 2º
vero [illegible] passio est [illegible]
vel [illegible] stomacho. Tertio in [illegible]
quia [illegible] omnibus [illegible] sit prostratio
appetitus [illegible] sunt nausea et fa-
stidium [illegible] non [illegible] fit igitur prostratio
sive diminutio appetitus propter quatuor
causas. Prima est mala complexio calida

[illegible]

ons stoi cu ma ul sine ma / 2a uo mala
9o fria spuus qui ultra pu ma ul sine
ma qr tuc tollit actu ppe vtutis ut dt
G. i tometo illius affo 2e ptiele cibus
suip membris spuntibus 2c. Vta si esset
fitatis modeata potius augmetaret
appetitu / 3a est lesio uel vrudo duorz ma
guorz venetu acebro atrion ados
stoi addauderi ss famis et silr ptoto
Quarta est quia epar monat atrahit
dechilo p mesentias venetes acotiuo
epits admtesti 1 ieiuiu 2 duo dem fit
aut nausea ppter duas cas huj prima
est ma flata natas cca os stoi et ipm
mollificans Scda est debilitas vtutis re
tentive stoi ppt cam quovales flatica ul
ppter pmutiu ut est vets fluxus spota
neus sive artificial supfluus uel
vomitus frequs fit uo fastidia ppt
vna cam que est ma grossa flatica
i vpata mllis ors stoi et infiltrata
Sig pstios appets aca calida sut sitis
2 eructuatio fetida fumosa 2 fessibilis
calor cca os stoi 2 amaido oris sicitatis
lingue 2 citrinas cu adustioe 2 qr mat
asris note acalidf 2 est qnqz cu sse Et
sit cu hu vico fit forte vomitus
amarus viridis 2 citrinus Sig eius
cu fit aca fria sut seusibis fitatis cca
os stoi 2 eructuatio insipida aquosa t
viscosa acetosa 2 lenitas vetris 2 qr
mat acalidis note asridis 2 quia
mucillago alba viscosa appact sup
linguam 2 si est cu fe eit fe lenta fla
tica sine siti qsi sit cu hu vico fit for
te vomitus flatus viscosi ul aquosi ul
vitrei et multitudo saliue 2 spuiti
Sig eius cu fit ppt lesiom uui sut
qr p9 vsu ciborz acutorz ut synap
piper no sentit eg mordicatoz cca
os stoi / ul parz sentit 2 qsi no acat ei
nausea neqz vomitus neqz sentit frtes
neqz calites cca os stoi Sig eius cu fit
ppt epits debites sut ego al liesda ch
losa et qnqz vids ppt colaz quirta
et qs cors qtie optemia 2 egro est
maior ul eqlis cibo assupto et slude
sbc. et sut cu ca sig fit cpts ul opi
latos in ipo Signa uo nausee quotiens
fiat sut abhominato cibi 2 reiecto ipis
cu taltumo 2 eo vico frica 2 coloz

cu cibus puta 2 si cogit ad eius supcoz
forte advenit ei vomitus Sig fastidij
sut sig nausee fi dicut qr i nausea e
aer difficultas i retinedo qui i glutiedo
fi i fastidio est cotraio 2c.

Methadus

Cura pstios appetitus aca calidi e ut
vtar oxizacra ul syr vo au cibu cum
aqua fria ul vino gnatoz ul berberis
ul agresta ul aceto cu cibo bibat vinu
ponticu limphatu vtar sopno 2 quiete
post cibu 2 an fiat sepe gutum vo ul dya
pinis si vet sit obediens si aut sit stiptica
fiat syr viol ul zuccar viol vesptj
supfluus vpus syr viol pstrut appetitu
Si aut sit cu hu vico digat et euacuet
colea 2 fiat vomitus si sit pgle sit dyasmeni
cu o dedebite digonis pag fo dca cada cu
ma 2 fiat ceotu hmoi sup os stoi R ma
stitis ℥ i. iij. cere ℥ s. oli vo ℥ ij. dissolua
sil 2 optendat sup corio albo molli 2
aspgat cu aceto 2 ponat sup os stoi pt
addi murra quia vlde confortat appetitu
et penetre fat Cura pstioe appets 2 ca fria
est ut fuat ordie i ieiuno 2 sero cu vadit
dormitu dyaton piprion dyagalanga dya
zinziber dyacitoniton cu melle 2 specibus
comedat carnes pullorz ul auiu puatoz
silvestriu assats ppe ul elixats coditas cu
specibus calids acutis vtar pstipoe ul sya
pi codita ul melle ul alleis 2 cepis bibat
vinum purz 2 optimu qntitate ff i ieiuno neqz
dormiat idie Et sit cu hu vico digat
fla 2 euatue p dixpig cao dedebilite digos
pag fo dca fria cu ma Et post pgatioz
fiat ceotu sup os stoi qs R mir bdelij ma
stice an ℥ ij terat subtiliter 2 amystrat
i scutula cu ℥ ij oli mastici ul nardini 2
℥ s. cere 2 optedat sup corio albo molli
2 aspgatur aceto acutissimo cu infusu fuit
2 ponat sup os stoi Caluee i aquis calids
stipticis sicut sut aque tinaz ul aque
decoctos absynthij calamenti origani 2 ppe
i ieiuno Cura pstios appetitus ppter lesioz
uui venetis acebro est ut cofortet cebz
cu electuaris aio ut est dianthos cu musco
diamuscu diamargariton diaplus artotico
et abluat caput cu lixivio ul aqua decoc
tos absinthij samme mellilotj florz camo
mille vo et cipi odoret qte pomu cofectu
cu murra laudano 2 musco Comedat res
assats boni chimi bibat vinu vu stipticu

[illegible]

126

[illegible] fratres [illegible] quoniam [illegible] affectione [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] in medio [illegible] et [illegible]
[illegible] ut in [illegible] albi [illegible] et
[illegible] et affectum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] et alios
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

limphat[um] decoquat sup[er] sto[machum] ceroti[um] ea de[m]
i[n] ca[usa] fria suffinget[ur] q[uo]q[ue] cu[m] gradac[ion]e s[er]ta
ul' thure si est su[m]ma **Cura p[ro]stracionis
appetitus** p[ro]pt[er]ea q[uod] ep[a]r no[n] att[ra]h[i]t re pl[ur]ima[m]
est ut fiant o[mn]ia ap[er]ientia epar et tibu
penetr[a]n[t]e[m] f[a]c[i]entia sicut est potus vini
albi s[u]btil potat[i]ss[imi] d[e]c[oct]io mo[n]tu[m] d[e]c[oct]e ue
uino [et] balneu[m] cu[m] tibu[m] s[ed] cu[m] fricac[ion]e
leui [et] g[ra]datu[m] s[im]pl[ic]r [et] o[mn]ia que calefiat et
appen[ia]t eius opilac[i]o[nem] ap[er]t[i]s[simi]s a oximel
c[um] g[ra]tu ul' dyacalamentu[m] ul' dyaton pipion
ul' decocto que s[un]t [etc.] R[ecipe] rauib[us] aniceos
anisi ana [℥] i s[e]c[undum] pistet[ur] [et] bulliat[ur] i[n] lib[ris] ij
aque donec ad unu[m] redeat cola[tur] et in
colatu[m] ponet[ur] [℥] i m[e]l[l]is [et] bulliat[ur]
it[er]u[m] aliq[u]antulu[m] [et] it[er]u[m] cole[tur] [et] d[e]t[ur] de isto
o[mn]i mane [℥] i s[cilicet] cu[m] vino albo s[u]btili quia
ap[er]it opilac[i]o[n]es ep[at]is [et] splenis [et] confor
tat cor[pus] v[ir]tute att[r]actiua ul' cu[m] mixto
tali si epar s[i]t calid[um] quia [con]fert h[e]ctic[is]
[et] ep[at]i c[alido] d[e] calida ca[usa] cu[m] opilac[i]o[n]e R[ecipe] s[e]m[en] fere
sicce [℥] i s[e]m[inis] rauib[us] pulu[er]izati [℥] i ul' [℥] ij
i[n]corpore[n]t[ur] i[n] s[imu]l cu[m] syr[upo] viol[arum] ul' syr[upo] ace
toso q[uod] sufficit [et] d[e]t[ur] calid[um] an[te] die[m] q[ua]r[tam] p[ro]
g[ra]t[ia] [et] c[etera] oppilat ep[a]r calid[um] ul' fiat s[i]c
R[ecipe] oximellis s[im]pl[ic]i[s] q[uan]tu[m] volu[er]is et
da cu[m] aqua decoct[ionis] endiuie lactuce abs[in]
thy cicoree spody s[er]uati o[mn]i mane an[te]
die[m] [et] p[er] de syr[upo] [℥] i s[cilicet] [et] de aqua [℥] iij s[cilicet] r[ecipe] [et] pl[us] vo
lueris acetu[m] d[e] [℥] s[cilicet] i [℥] iij cu[m] [℥] i s[cilicet] rauib[us] pul
u[er]izati istud e[ni]m medy ap[er]it ep[a]r et in
frigidat p[ro]p[te]r f[ebrem] cu[m] [con]fectio tali i[n] ca[usa]
fria R[ecipe] t[er]fere magne [℥] i s[cilicet] [et] distepet[ur] cu[m]
v[in]o calido ul' aq[u]a decoct[ionis] ani[si] feni mastic[is]
et ad h[oc] est [con]fectio dyacimina q[uod] dicit[ur] i[n] ca[usa]
dydropis data cu[m] oximell[e] ul' melle vo
colato P[ro] cu[m] ca[usa] fri[gi]da i[n]p[ri]me[n]t[ur] p[ro]pt[er]ea cu[m]
syr[upo] q[ui]a electua[rium] s[i]c est ista mixtura R[ecipe]
t[r]ia sandal[orum] rosar[um] nouelle diarod[on] abba
tis an[a] [℥] s[cilicet] dyacime diaton pipion dya
calam[enti] an[a] [℥] s[cilicet] i[n]miste Sup[er] ep[a]r fiat empl[astrum]
appitu[m] R[ecipe] sandalis rub[ei] [℥] i s[cilicet] capi cappar[is]
acori rosar[um] an[a] [℥] s[cilicet] oli mastic[is] oli ro[sarum] an[a]
[℥] ij aceti [℥] i s[cilicet] furfure ordei q[uod] suffic[i]t ad in
spissand[um] puluizata [et] cribellata i[n]p[ri]mat[ur]
i[n] s[imu]l et fiat empl[astrum] actu calid[um] sup[er] ep[a]r
fiat sepe i[n] ca[usa] [calida] de tyriaca veteri cu[m] vino
calido fiat etc p[ost] euacuac[i]o[n]es epithima sup[er]
ep[a]r R[ecipe] endiuie plantaginis absinthij rubee
tinctor[um] ro[sarum] sandalis spody s[er]uati berber[is]

capparis an[a] p[ar]tes eq[ua]les bulliat o[mn]ia i[n] aceto
ciconior[um] [et] i[n] aceto illo i[n]fundat[ur] filt[rum]
vetus ul' pannus laneus triplicat[us] [et] po
nat[ur] sup[er] ep[a]r actu calid[um] eius opilac[i]o[n]is
i[n] o[mn]i ca[usa] Vtat[ur] cib[is] s[u]btilib[us] ineccib[us] cond[i]t[is]
cu[m] sp[eci]ebus calid[is] [et] acutis si calidit[a]s ep[at]is
no[n] p[ro]hibeat bibat vinu[m] al' forte ul' vi
nu[m] al' limphatu[m] cu[m] aqua decoctionis
s[e]m[in]u[m] o[mn]iu[m] calidor[um] ul' flor[um] s[i]c[ut] q[ue] o[mn]ia **Cura
nausee [et] fastidy** p[ro]pt[er] ma[teri]a[m] frigida[m] ut
digat[ur] et euacuet[ur] fl[egm]a grossu[m] cu[m] me
dicis d[e]t[ur] cu[m] bino calido [con]fectio diagalan[ga]
[et] diacitonito cu[m] melle [et] sp[eci]ebus sup[er]
sto[machu]m pona[tur] ceroti[um] q[uod] R[ecipe] mastic[is] thur[is]
vernic[is] boli ar[meni] an[a] [℥] i s[cilicet] terat[ur] [et] i[n]p[ri]mat[ur]
cu[m] aceto acutissi[m]o penet[ra]tiuo [et] i[n] vase
[et] bulliat tam diu do[nec] totu[m] spissu[m] fiat tu[n]c
extendat[ur] sup[er] coriu[m] al' melle **Cura nau
see p[ro]pt[er] debilitate[m] vi[rtu]t[is] sto[machi]** [et] eius v[ir]t[ut]e[m] uc
est cura ca[usa] i[n] illa que d[i]c[t]a est ca[usa] de cura
male digest[ionis] [et] pap[yr]o p[ro]p[ter] debilit[ate]m s[u]b[stan]c[ie] sto[machi] pap[yr]
et sepe comendat [et] cibos calidos [con]g[r]etos
ad statu[m] arom[a]ticos [con]ditos cu[m] sp[eci]eb[us] calidis
no[n] acutis bibat vinu[m] ru[beum] dul[ce] ul' stipt[icum]
cu[m] s[ed] pap[yr] p[ro]uice et sepe vtat[ur] dyacitonicon
cu[m] melle et sp[eci]eb[us] an[te] cibu[m] s[ed] sine sp[eci]eb[us]
ul' zucc[ar]o ro[sarum] p[ost] cibu[m] et i[n] s[u]p[er]porib[us] s[u]mis
ponat vinu[m] [con]fectu[m] ul' berberis [et] acetu[m]
ut p[ro]uocet appetitu[m] s[e]c[undum] ponit[ur] ro[sarum] cu[m]
ul' i[n] p[ri]ua q[uan]tit[a]te ne stimulando os sto[machi] p[ro]
uocet vomitu[m] [et]c[etera] **Expertu[m]** Cura

q[uod] s[i]c [con]ponetur [et]c[etera] testat[ur] p[ro]p[te]r cib[us]
q[ua]tuor p[ro]stra[ci]o[n]es appetitus p[re]d[ic]tas s[un]t adh[uc]
[con]t[r]a alie p[ri]ma est venatio totius corporis
r[e]pleto v[e]l d[icitu]r acc[id]it gulos[is] et ocios[is] Et cura
eius flo[bo]to[mi]a bas[ilice] et m[inu]c[i]o sibi et pot[us]
[et] motus et cetera i[n] ca[usa] [Se]c[un]da est dens[i]
tas poror[um] cutis p[ro]pt[er] quod paru[m] r[e]solu[itur]
a corporibus corp[or]is Et signa eius s[un]t duricies
cutis cor[poris] [et] longit[u]do tollancie famis sine
multa lesione Et cura eius est balneu[m] i[n]
aqua decoct[ionis] flor[um] camomill[e] furfuris ban
cuch cu[m] fricac[i]o[n]e leui diut[ur]na et sudor[e]
plurimo an[te] cibu[m] [et] exercitiu[m] et labor i[n] ca[usa]
s[imi]l[ite]r et vsus cibor[um] s[u]btiliu[m] de facili resolu[bi]liu[m]
sicut s[un]t mirra [et] olla [et] pulmenta de farina
auene frum[en]ti ul' ordei [Te]r[ti]a est opilatio
vene p[ro]cedentis a splene ad os sto[machi] deferent[is]
meliam[col]ia[m] guttati[m] p[ro]fluente et appetitu[m] excita
tem [con]tr[ari]o Et sig[num] eius est q[uia] no[n] sentit
famem et q[uan]q[ue] tibu[m] q[uan]ticu[m]q[ue] tibu[m]
differat et est in eo p[ro]uicto o[mn]ia aliap

cansas inducentes prostrationem appetitus et si comedat bene digerit cibum licet non famescat. Et ideo est confortatio splenis et opilationibus ut diximus supra cum et assiduatio ciborum acetosorum stipticorum ut mala granata sicut sunt lentes agrestia acetum sumach pedes porcellorum et coditi cum aceto sile et febris acetum sit et specierum calidorum acutorum ut sunt cepe allea sinapis porrum piper. Quia malum non naturalis sit tunc propter adustionem quandoque propter congelationem. Si malum naturalis sit soluitur propter grossum chimum quanditer sive corruptum vel adustum calidum digestione quae est sicut fex masse sanguinis ut dictum est primo canonis fen primo capitulo nutriens masticatione et vel omnia que excitant appetitum cum mordicatione pauca sunt convenientia. Item hoc ut sunt carnes asse codite cum acetose succo vel trifolii vel berberis vel vino granatorum. Et adoniei propter stomachum appetitus cum fle vel sine fle confert cibus fuis ex optimis pullorum et castratorum vel vitulorum et castratorum decoctis proprie in aqua pluvia vel modico aceti addita menta et raphano et petrosilio sumendo corporis gelatina de quo dicitur .ij. boli vel cocti fit ante cibum simplex et sapor fit ex succo acetose vel trifolii conditus cum aceto et pulvere cinamomi inspissatus cum vitello oui assi addito succo porri vel petrosilii si febris vel dolor capitis vel tussis id contendat. Valet et succus granatorum et ipse acetosorum conditus cum pulvere cinamomi sumptus ante cibum cum mica panis. Valet et succus piri sapidi parum acetose decoctum comedat ante cibum omnem qui mordeat cum ipsum glutitione saliue. Valet recrementum assum et mixtum cum zinzibere conditum vel succo berberis vel succo granatorum. Item emplastrum adicit. Recipe thuris masticis ana ℥ .ij. boli ar. ℥ .j. dragaganti ℥ .ij. succi menthe ℥ .iiij. confice cum pane asso et pone super os stomachi. Item in cibo addatur menta et in potu succus mente. Item inungatur os stomachi cum oleo mastichino et oleo rosato et oleo mirtino actu calidis. Item epithima adicit. Recipe citonia menta granata mirti coquantur in aqua rosacea et aceto proprie et petie linee imbibantur in illo calido et ponatur sepe in iemno super os stomachi et si sit cum causa calida adde rosa et plantaginem et pira potina et mala maciana. Item sacculus adicit. Ponatur menta absinthium rose salvia plantago in sacculo lineo subtili et spergatur in vino et aceto vehementer calido ponatur

suppositionem in ieiuno reiterando frequenter cum in sanguine fuit vel si fuit cum plena calida possunt addi balaustie et cortices granatorum et cuple gladium quia cum fit confert ei in vomitu. Item spongia infusa in vino forti decoctio anisi carui masticis actu calido confert ad stomachum vomitum et in digestione et in causa de debilitate digestionis prohibito de empiris de speciebus syrupi empla electuarium cerota sublimia ad prostrationem appetitus quocumque modo confert. Preterea ponere vetosam emplastra sine scarificatione super os stomachi sive vehementi attractione quia vetentia stomachi confert et ipse cum alie medicine non conferunt. Dico et premissa evacuatione valet et ipse ne sit timor attractionis alia posterius in loco cocto ibi sublime. Recipe laudani ℥ .ij. cinamomi capel folii calamum aromatici foliorum mirte ana ℥ .j. iij. rosarum ℥ .ij. terre ℥ .ß. olei mastichini ℥ .j. terantur teranda et commisceantur cum laudano oleo et gummis dissolutis in vino cum stiptico et incorporentur proprie ad ignem et extendatur super corio et tegatur cum panno lineo subtili et ponatur super os stomachi. Item confert limpsiace primum cum aqua stiptica sicut est aqua pluvialis vel aqua de coctione mirtillorum et plantaginis et rosarum.

Canon

Multos canones de speciebus causis debilitatis digestionis conferentes puto vel quia omnis mala digestio cum alia quia et perdurat perducit ad prostrationem appetitus et nauseam vel in tercium plectoria et distarsia et cacheximia. Item commune prostratio appetitus subito veniens et cito recedens est ut plurimum causa calida. Sed magis perdurans causa frigida. Item que est causa frigida est ut plurimum cum materia. Sed que a calida ut plurimum sine materia. Sed conveniens necessaria quando in stomacho materia propter diete grossitiem et cum pluribus propter mediocritatem nisi sit cum febre.

Pronosticatio Prostratio appetitus probe in eius complexione innuit acerbius venientis difficultatem ut dicit Avicenna nisi forte in pueris et in confirmatis. Valet et si pervenit ab opilatione vene procedentis a splene nisi forte in pueris et cum medicina est disposita sive confirmatione. Item prostratio appetitus causa frigida periculosior est quam causa calida quia forte fit citius magis perducente. Item si in egritudine aliqua fuit appetitus prostratus et subito post hoc eger plurimum cibum suscipit sine causa subita vel nausea dum non precedente vel alienatione que fit propter conferentem ad vomitum vel egestionem mortem quia cibum lesionem et virtutis mortificationem demonstrat. Item proponitur et apta asso. Curatur dolentes aliquis

prostrato. Ablato appetitu si diu durante mortis est signum. Aggravato appetitu ... malum est valde ... omnis debilitas appetitus ... in morbo ... pessimum est. Alius ...

Certe sunt lupi qui querunt esse ubi [illegible] invadunt animos namque invabit eos

cor[dis] dolore cor[dis] non sentiunt hi et inde egrotant. Sicut namque videmus quosdam freneticos [illegible] item propter appetitum remanens per [illegible] fit recidiva et convalescentes non [illegible] reddi igitur addiscentes et evacuatores illi inde convenientes. Item propter restitucionem appetitus remanens in omni egritudine et propter convenientem mortem fit quia virtus non potest longa pugna tollerare sine cibo. Dicit Ypocras 2a particula afforismorum: In omni egritudine convenientes mente et ad oblaciones bene habere se habere bonum signum vero malum. Item si quis convalescentes [illegible] multum cibum cum appetitu sumat in principio convalescentie et corpus non [illegible] remanet recidiva fit et indigestio et stomachi [illegible] cum medicina acetosa. Si in principio convalescentie habuerit appetitum modicum et in processu [illegible] augmentatum vanam salutem promittit. Dicit Ypocras ibidem plerumque omnes male sentientes stomachi primum quidem [illegible]. Item melius est egrum reficere pauco et aliquantulum pravo cibo cum appetitu et delectatione quam plurimo et optimo propter appetitum. Dicit Ypocras ibidem parum deterior cibus et potus [illegible] et [illegible] autem mala quamquam dicta namque cibus vel potus que stomachi [illegible] sit. Item [illegible] delectatur in cibo corrumpitur [illegible] et [illegible] ut ibidem ait G[alienus] in quieto quasi cibum [illegible] distendi atque dilatari [illegible] surgit [illegible] fastidium et rugitus inflacionis ventris [illegible] malignus.

Capitulum 3m de appetitu canino

Canini quis appetit cibum ultra modum potest et [illegible] post comestionem et forte [illegible] dicitur habere appetitum caninum [illegible] quia numquam saciatur donec cibum vomere cogatur. Fit quamque de causis aut propter multitudinem [illegible] a splene ad os stomachi cum materia vel sine materia propter [illegible] non sunt [illegible] aut propter [illegible] caloris aut propter operacionem et laborem resolvente aut propter consumpcionem humiditatis [illegible] corporis totius [illegible] sit post egritudines [illegible] vel [illegible] vel fame diuturnam [illegible]. Signa appetitus eius propter [illegible] sunt [illegible] comestionis et multitudo egestionis [illegible] ut plurimum est [illegible] vel [illegible] et si non habuit omni die [illegible] illico [illegible] et quia fit morditacio vehemens in stomacho ante cibum ita ut non tollerat quin comedat. Et cura eius difficilis quia ut plurimum [illegible] est [illegible] digerendo [illegible] et appetendo [illegible] splenis [illegible] et aqua [illegible] per [illegible] Serenum [illegible] p. vi. dies [illegible]

Caninus appetitus est appetitus [illegible] et [illegible] et [illegible] saciabilis et quanto plus appetit tanto magis [illegible] et dicitur caninus quia sicut canis numquam saciatur [illegible] ad vomitum ita qui habet plures [illegible] numquam potest saciari [illegible] diabetica passio est [illegible] saciabilis

[illegible] cum aqua [illegible] [illegible] virtutum [illegible] passio [illegible] et [illegible] et fiat unctio si est [illegible] et [illegible] fit carnosum [illegible] basilica lateris sinistri in brachio vel manu aut [illegible] et comedat cibos [illegible] sorbiles et [illegible] porcinas [illegible] et malvas et bradia [illegible] et [illegible] cum lardo vel butiro [illegible] bibat vinum album dulce subtile et sepe in principio cibi quia potus [illegible] appetitum. Dicit Ypocras 2a particula afforismorum: Potus indigencia solvit [illegible] cibum [illegible] indigencia solvit non [illegible] appetitum potest quamque [illegible] splene propter [illegible]. Et [illegible] cibos [illegible] ut est vinum [illegible] salita [illegible] vel [illegible] agresta acetosa lentes [illegible]. Signa eius propter [illegible] stomachi sunt [illegible] est minor vel [illegible] liquida [illegible] et singultus et eructuacio et rugitus [illegible] stomachi [illegible] calidis [illegible] et sit [illegible] saliue et sputi et [illegible] cibos [illegible] eos digerere non possit quamque et fit nausea vel vomitus [illegible] appetitus. Et cura eius est [illegible] et debilitate digestionis [illegible] ut [illegible] et velocitate [illegible] accidat bolismus. Signa eius propter [illegible] cor[poris] sunt [illegible] est modica [illegible] comestio sit plurima et est ut plurimum [illegible] adusta et mollities cutis cor[poris] cum [illegible] et multitudo sudoris tempore egritudinis et quia cito leditur ab aere frigido vel calido et balneo [illegible]. Et cura eius est ut habitet in aere frigido et balneetur in aqua frigida in estate frigescat et ungatur corpus cum aqua [illegible] vel oleo [illegible] cum cera inspissato. Utatur cibis grossis [illegible] humidis ut penetrare possint velud sunt carnes vaccine castrine arietine asse vel aliter condite cum agresta vel vino [illegible] vel [illegible] sint si non fiat opilacio [illegible] et [illegible] ut est [illegible] porcellorum panis de simila vel azimus et pulmenta de farina frumenti condita cum lacte [illegible] bibat vinum grossum dulce. Signa eius propter laborem resolvente sunt [illegible] laboris [illegible] et quia si non [illegible] cibus post famem vehementem [illegible] venit [illegible] sincopis. Et cura eius est [illegible] et [illegible] [illegible] condita cum [illegible]

[illegible marginal note] Fames canina appetitus ... advenit ... fames canina appetitus ... convertitur in bolismum et bolismus in famem sincopalem et fames sincopalis in mortem vigilate ... [illegible]

[illegible two-line marginal note]

acutis. Et ideo ut prohibeatur a sompno et a motu ante cibum similiter et a balneo, quoniam hoc sompnus famem excitat, quemadmodum balneum virtutem debilitat, et corpus calefacit. Post hoc fiat dieta declinans ad calidum. Signa eius propter complexionem frigidam sunt consuetudo ciborum talium et oppilatio corporis et antecessio egritudinis cronice sive acute, vel frigiditatis dispositio, et multo eius evacuatio per sudorem vel fluxum vel fluxum ventris vel vomitum vel menstrua vel emorroidas vel apostema crepatum vel superfluitatum evacuationes laxatis. Et cura eius est eadem cum illa que fit propter contrarium et laborem, sed ideo ut detur cibus sepe et parum, de quibus corpus repleatur, et vinum dulce bibat rubeum vel clarum vel mixtum. Utantur cibis bonis ut sunt carnes pullorum et edorum et carnes perdicum, silvestrium non agrestium, et ova sorbilia recentia, similiter et vina aromatica ut bona malvasia, sanguis... retinere, desiccatur fructus, zolegia et omnia facile putrescentia.

Pronosticatio. Appetitus caninus in convalescentia viam et bonum, et sunt ... confortationem virtutis et consumptionem corporis. Sed in qualescentibus convalescentibus non ... stomachi ... vel ... et ... Reddi igitur ad digestiones et evacuationes flatus acetosi et ... stomachi. Item appetitus caninus in corporibus ... ad digestionem et lienteria et ydropisim et colica similiter producit sed ... et ... apticia ... sed oportet ne cibum accipiant non convalescentes sed quando corpus a plurimo cibo utitur, si non cibum non accipiat, ... fit quoniam corpus evacuatione indiget. Quidem in eodem oportet bene reficiatur vel addere corpus in malum quoniam ... nature defectum cum appetitu sintomatico deviat. ... Et sic ... capitulum.

Capitulum quartum de bolismo

Bolismus est fames sine ... membrorum cum fastidio et prostratione appetitus, propterea quod stomachus ... et membra sunt ... dispositione. Et propter malitiam quod bolismus et appetitus caninus ... sunt omnino contraria. Sed ... est nauseativa similiter ... stomachi ... contra ... in indigestione propter quoniam replet stomachus superfluitatibus crudis et flatibus non potentibus nutrire corpus. Neque reficientis ab extra quando ... membra et bene sit autem ... et gulositatis ... corpus ... et vere inflatum cum subtilitate ... Secunda est ... corporis et constringens ... ad stomachum et intestina sine ... sit autem ... vel ... ad ... et fro ... et ydropisi et ... bolismum quoniam ... appetitus caninus ... vitiata. Tertia est caliditas ... corporis ... et fluere ... et ... ad stomachum et intestina sit autem ... in sole calido. Signa bolismi quoniam sunt ... venarum et oppilatio corporis cum prostratione appetitus sine ... et debilitas virtutis ... quod ... fit sincopis ... calido vel ante cibum. Signa autem sit propter ... et ... in ... Signa propter ... vel sunt ... vel ... et fit ... vomitus insipidus vel acetosus et multitudo sputi et salive et ... albe ... super linguam et color corporis palidus albus et lividus et urina alba grossa et egestio liquida ventosa alba et ... Si vero fit ... cum rugitu ventris et tensione, pulsus ... mollis ... debilis nisi ... longum ... febris et ... membrorum quoniam tunc sit spissus durus et ... in digito propter ... in siccitate. Sed non propter ... calida ... iter ... calido vel ... acuta et sit ... et ... lingue cum ... labiorum et adustione ... super linguam et vomitus ... vel ... subtilis ... non ... et ... stomachi ... et eructuatio fumosa sicca fetida, urina citrina subtilis, pulsus spissus durus ... egestio sicca citrina vel nigra nisi venter sit obediens tunc sit liquida citrina sicut ... Cura bolismi propter gulositatem diutinam est abstinentia et moderatio ciborum, potus et motus et ... non superflue ne membra ... Fiat igitur ... digestio et evacuatio flatus et humorum crudorum cum medicinis dictis ... indigestione ... dieta ... die cum subtili ... vel ... quantitate ad calidum ... parum sepe comedat donec stomachus ... fiat unguenta et ... dicta illic. Cura bolismi ... frigida est eadem cum ista ... cum digestione et evacuatione ... et si ... reperit ... et ... leniter valde cum oleo ... super membra debile non potest ... resiste et fortissime ... In fine vero conforteri ... unguento ... et agrippa et ... vel ... ad ... calida.

[illegible marginal notes: et ... bolismus ... appetitus ... caninus ...]

[illegible note below left column: Bolismus et appetitus ... vulgaris ... appetitus ... corporis ...]

[illegible note below right column: Bolismus ... fames ... bolismus ... appetitus caninus ...]

Certe sunt beati qui [illegible] ... amores [illegible] amabit [illegible]

aut igne frequenter linendo. Via calida bolisim aca calida est cad cu ma i digonis aca ca da mali qm supdixi9 cad dcudi gestioe et hitet aq ac frio grandiat oro 2 sompno opposite. Cure sfricet 2 corpus totum cu aqua co 2 q9 olo co decoct. / fiat vngetu sup dorsum 2 pectus / bibat sepe i ieiuno oxizaccaro ul syr ro ul viol cu aqua fria Ditur psapoe vino gnatoz vel berberis ul aceto ul agresta quemadmod i cu fria gbeit ut sirupi 2 melle 2 vino acuto veteri puro / balnee post euacuatio nes i aqua decoctos ro eudie lactuce mirtillorum 2 ps balneu vngat cu populeon ul cu aqua ro ul olo ro mixtis cu aceto bibat aqua friaz ul vinu albu potentu limphatu pro medietate 2 si sit cu sfe me se ut dices. Emperica. Scias q in cura bolisim nich melius est qm hre ventre om die laxu pse ul parte cu suppositorio ul clistei lenitiuo ul medicina leui quia purgado cuim eicit bolisimi 2 co fortinemebra cu vngetis 2 balneis stiptiis et eleuaryis gfortatiuis 2 odoramentis arotiis 2 oto 2 gaudio. Sz nich deterius est qm coita 2 multitudo repletonis ciborum diursorum et comestio lactis quia lacte i ventre non modo receptu fuit illico corrupit i colico gstis ad fumosu Inflatio vo ad acetosu q ppe fortificant bolisimi. Ars aut retinendi omdie ventre lubricu cu clistei leni i se 2 sp se est hec. Rx malue bismalue an m j. furfuris pte j. blete retunce an m sz bulliat i aqua pfite ul cu lib j 2 sz illius aque colate 2 z iiij i ali ul ole viol 2 z j melle ul cassiefistule ul tamarindorum 2 z j salis pl minutis 2 cu bulitis 2 colatis fiat cliste q totu iciat in cibu tepide 2 si sit cu se calite adde violas lacturas 2 se ... 2 cenis ... centaureas 2 si sit multitudo flatis i ventre adde hinodactill coloqn 2 agaris i decotione ul yapigr ul bndicte i colata si si sit cu multitudine co adde zuccari viol 2 dyaprunis simp ul laxati colatit. Et si sit cu multitudine male adde sene epithimi esule i decocte ul dyacatoli ul dyasene i colatura. Si si sit i multitudine veto sitas adde rute cerceum polipon amisi tarin cum i decoctione / ul ol ... i colatura fuendo i ... corrpit tibi videbit. Ars retinede ventre solutu omni die cu suppositorio est / ut fiat suppositoriu

ex sapone ul lardo i vnctu gpolo ul butiro calio et assumsile modo vel fiat suppositoriu qd fortius cpagnu colocqn esula an pte vna sal geme ul sal gns pte sz melle q sufficiat ad coquandi pquia bn pulizatu fuit. Vel fiat suppositoriu ex sale gema 2 pona in cibu ul ex farina siligis ul furfuris 2 sale gm gpando cu melle q suff 2 si addiderit sumi ul banu pse ul cu melle melius erit. Ars no tenedi ventre solutu omi die si pulo p medianas lenit solvetur sliter 2 p cibos laxatiuas dicte cura sz de scripti te vetes pagnso de cupiet si des volunt. Canon. Sciend q medicine 2 cibi laxatiue no dent omdie frequentari sz cu necesse fuit ne na fuit cosuetu diaria 2 oppulsiua sop violeta Oportet cibu laxatiu dare cobenit apicio comestio cu nolu9 ut laxet 2 sciptum pq cibu ge nas pmi tibi script tota dietatio ut sit 6 2o alimentorum ca o deponit. Pronosticatio. Bolisim y si p duciut necio p duat ad ethica ppter membrorum arefone ul ydropisim 2 pe tympanite ppter stoi debilitatez i tez bolisim sicus tudi cronicus ut est sfe qrna ul cottidiana ul ypropisi morle ppter defitu [illegible] i via longa 2. De cam i tu de appetitu corrupto.

Corrupto appetitus dicitur malacia ysimbre et est cu aliquis appetit res malas nullo modo conuenientes nutritori corporis humani velud sunt carbones et argilla. Fit at ppter repletionem stoi ex malis humoribus diuersis quorum qualitates inducunt stom ad appetitum rei ... humoi i qualitate 2 sapore gra macionis et ppe grossis sue materie ul flatiis fluidis acetosis. Ista repletio stoi quandoque fit ppt gulositates 2 indigoz stoi quae fit ... diuersorum materiarum i sto ut pz i pueris 2 hominibus gulosis / quandoque ppt regurgitatoz menstruorum ul e mordeat ad stom / qnqz ppter opilatoz epatis et splenis / quare mlia no pge sz redit ad stom qnqz ppt fetez i ambitu corporis totius costrigetez mas abeunis ad stom sine hec fetus sit abopt ut actu i fedati i ae su abint ut gtigit ydropis 2 q nqz ppt calitez coliquete mas et flue fcitez ad stom ut gtigit balneatis vel exercitatis i sole calido ul febrientibus sfe acuta qnqz ppt corruptozom

[illegible]

humorum corruptorum adgenerationem ut a vicio vel stacionem utique in ffe (?) qualitate vel cotidiana. Nunc quia patent ad ffh(?) mulierem conceptiones ut si conceperit ferrum vel carbones vel aliud huiusmodi. Sed aut ipsa sunt quia vel accrescit gulositas diutina vel retento quod vel cimonera (?) corporis vel petit quantitates et tempus pro portione utrorumque et ipse symstro (?) ubi est situatus splen vel passiones fre et tulie et (?) que cunque passerunt etc.

Methodus. Cura istius egritudinis quandocumque cum fiat vuiia (?) est et causa omnis quia non respicit cum autem fuerit cuitata (?) preterquam in muliere pregnante in qua oportet considerare ad fetum et cetera nec inunctis lenioribus. Sed igitur sit pregnans fiat si est possibile vomitus levis cum oximelle et aqua calida premissa sititudine ciborum et potum et ipse de cepis et alleis et sinapi et inopta (?) salme quantitate. Sed vero aliorum vomentum post vomitum utatur dyacitoniton cum speciebus vel diagalanga non purgetur cum medicina laxativa quia levis non sufficit adevacuationem humorum grossorum fortiorum. Si forte misceri non debet medicina ne fiat aborsus nam ille corruptus non advenit mulieribus pregnantibus in primo et secundo mense ut dicit Galenus in quarto de accidente. Tertio de causa sinicis (?) et pistis (?) quia illi mensibus fetus indiget modico nutrimento et ideo vel tales que superfluunt in ventre mulieris tunc post primum vel secundum mensem incipiunt vinceri etiam ut dicit ibidem. Sed in muliere pregnante purgare non convenit circa principium quarti mensis neque post sextum mensem. Et adhuc illis tribus mensibus conveniunt uti purgationibus lenioribus si necesse fuerit uti purgare de vini (?) rpo (?) et cetera puerica (?) aforismorum pregnantes purgare si conveniunt a quarto usque ad vii mensem conveniunt minus vero hos minores vero et seniores vereri oportet. Comedat carnes galline et cibella (?) et cetera arietis et assatis bibat vinum odoriferum. Ungatur os stomachi cum oleo mastice et nardino mixtis addito modico aceti calefactis in vase per dupliciter regitur usque ad quartum mensem quia tunc cessabit iste appetitus. Opposito quod post menstrua causa est per vomitum post tunc sit adfectum et post per abstinentiam qua patitur est ad benivolum reducta ut dicit Galenus ibidem et non negligatur vero quia est maioris post facturus et debilitas fetus. Cura eius in non pregnante est ut si sit puer cohibeatur a sua gulositate et nutriatur

tibus sine ..., plenitudo abstinentia que ledit ipsos quoniam crescit et calor naturalis in eis est fortis. Si aut adultus fuerit post vomitus propositos duobus diebus continuos in mane et sero quando dispositus ... defectione nausi post vomitum utatur diacitoniton cum dyacodion laxativo vel citoniorum (?) clarificato. Et fiunt rosata vel rosata novelle et epilinmatine acuum ablute cum vino et acete ... instetur et detur ad modum nucis omni mane cum morso vini optimi quia confortat stomachum et confortat splenem. Si aut virtute non potest digerat ima (?) cum oximelle composito vel squillitico et aqua decoctionis cardamomi vel galange vel cipi et purgetur cum pillulis cochiis vel fetidis vel cum decoctione mirabolanorum emblicorum et indorum. Nutriatur bonis carnibus et vino innitigetur appetitus quidam cum corruptione essi (?) pullorum vel columborum vel perdicum assatorum vel cum carne salita sicca condita cum aceto spodio cardamomo et nucem in quia appetente removet talem appetitum.

Pronosticacio. Appetitus stomachi est via ad cibationem, cibatio vero ad digestionem, digestio ad nutricionem, quare non tardetur eius rectificatio ne forte membra nutrita nutrimento corrupto et pessimo lepram vel ffe (?) quartana vel aposteata ventosa vel passiones splenetiras et epaticas incurrit qualitas nam cibi remanet in membro et ipse similia ut dicit Galenus vi. de accidente et Aristoteles in libro de generatione et corruptione quia enim remanet videlicet pestilentem tempore nutriuntur quoniam et frodibus (?) plane sicut autumpno et yeme sicut et fructus alterantur in corpore per commixtionem plantarum.

Sequitur Capitulum sextum de siti.

Sitis est dispositio calida sicca veris stomachi appetitus frigidi cum humiditate quemadmodum appetitus sive fames est dispositio frigida et sicca partis eiusdem. Fames appetere calidum cum humiditate ut ait Aristoteles secundo de anima. Et ita propter et Galenus quarto de accidente causa de causa famis et sitis dicebat quod fames fit cum os stomachi sentit pro toto corpore suo humiditatis substantifice propter continuam sucationem corporis et membrorum. Sitis vero fit cum os stomachi sentit ipse vel pro toto corpore suo humiditatis madefatione vel ... sicce propter adustionem et desiccationem. Sit igitur a causa primitiva aut coniuncta. Si a primitiva sic fit quoniam in omnibus pro iuxta quod comestione cibi saliti plurimum vel calidi vehementer siti ... potu vini veteris acutissimi vel aque salse

[illegible]

ut in se ul sulfure p9 cui9 consumptoz aliq
no cessant bibe dr solucoe ventris et
morditatione moriat ut dt G. ibidem qdm
plisinit dynamis maimis et febricitan
bus aqua frigidam potantibus alit qm oz
ubi qstia. Si in spe acutissima qlibet e sy
nocha ul causon bibat copiosa parum
post parum magis et magis inflammat
tur qr sustinuit primu maximum et totu
sit cib competet ei ipos facillimet et ipe
post sui digonis et cu est sz appostcate
et cu desiderio aque frige vehementi deq
tur lumus dicit libro ij et tc de capite
stoi epis intestinoz et splenis. Tcio vo
propter motu plurima sub sole calido ul
balneo estuoso. 4to propter solucoz ven
tris superflua pse ul parte ul fluxu
menstruoz superfluum et emorroidarum. 5to
propter superioz medicine calide sicut laxative
ul no laxative. Si no fiat causa qucta
sic fit sex modis primo quidem propter indi
gestionem et repula qr cu na temptat digere
et dissolvere cibu indigestibile ul potu
superfluente ut accidit ebriosis et resistendo
calefit et ignit et fumos siccos transmittit
ad os stoi. 2o propter vapores flatus salsi ul
vitrosi ul comestioz pistium qs na
desiderat abluere concordat. 3o propter superfluitate
vene ut contingit in dyabete. Quarto propter
opilacos epatis et renum quia fit ebullicio
et calor ut in ydropisi epatis et renum quia
fit ebullicio et calor ut in ydropisi ydro
pici enim sitiunt etiam propter sedam causam iam
dicta sz propter fla aquosu salsu contentu
in ventre. 5to propter qd senes sitiunt qr
male cibos digerunt et in fla salsu con
tunt et ipsi scabiosi et pruriginosi. 6to propter
caliditate et siccitate intestinoz quae
totic surgit cysto. Septimo propter caliditatem
et siccitatem stoi cu ma ul sine ma sic contingit
in spe et ipe de co ut in tua contingit ul in potu
sile et destingit ut est sinothus et sino
thalogi. Sitis vehementis propter causam frigiditatem
primo est in lacte (?) parietis. Sig sitis propter
crapula et indigestionem sunt nausea satie
tas cu eructuatio fumosa fetida quam si
foret acetosa sitim tollet omino. Similiter
et dolor capitis obnubilatio oculorum et sopnus
stupidus cu pluis ymaginationibus vana
al subtil sine ypostasi et hora digones
inspissata anhelitus et to moveri inflatio
et rugitus in ventre et fortissime sb sectione

[illegible]

[illegible]

[illegible]

se essimera maligna. Sig eius propter
humores salsos ul vitrosos ul esu pi
stium sunt sitis quantitas p9 comestioz et
angustia cu inquietudine de late adlutu
et eructuatio salsa ul fumosa et si forti
ficat sitis hora digonis eius et si bibit
aliquid sedat sitis no longo tpe et p9
hec reddit iterum sputum salsu plum ul
vitrosu aplosu apulosu et poty dulcis
ipam augmentat si potus aq frige mix
te cu aceto manifeste i pos sit allevia
cois et ardor vehemens cu punctura
senti et tatc stoi. Sig sitis propter dyabete
sunt maxima copia urine al sb
tilis aquose sine ypostasi qr sicut
potus assumit ita illico p meatus
et epar et vena chilis advenco attrahit
propter ipius caliditatem et siccitatem angustia
digestionis et debilitas circa lotum renum et
extenuatio corporis de die in die. Signa
sitis propter opilacom epatis et splenis
sunt tensio et dnicies in ypocondrio alto
ul utroqz et egestio al sit egestio ca
nis ppe si epar sit opilatu et lesio
sit ccuatu ypocodry opilati et vena
ingta subtilis cu pervenit opilacio
ul grossa cu incipit ul desinit opila
tio et fauces citrina et eructuatio amara
fetida et inflammacio stoi post comestioz.
Sig sitis propter caliditatem et siccitatem intestinoz
sunt ventris stipticitas et cu egerit
est eius ego sicca adusta nig sicut
sibe capre et dolor circa umbilicum et
allevatio post potu et si egerit quiqz li
quid propter potu plum venit lactatu
am. Signa sitis propter caliditatem et siccitate
stoi sine ma sit amaritudo oris cu
siccitate labiorum et adustione et ingredie
lingue sitis capitis et eructuatio fumosa
et constrictio appetitus omino et sit ipe in spe
ethica ul spe essimera va pter ca
in fit expnansatia sacietate. Si at
sit cu ma appetet cu pdictis quiqz vo
mitus rei subtilis amare citrine vel
viridis sine omi vetositate et pauca
valde et fit ipe i spe de co. ul sanie ul
flate salso ul spe essimera dementi
seatia siccitate qui tibus corru i fumosu

Methodus. Quia sitis vehemens
propter causam primu na est una et eade
in omnibus pdictis sz abstinentia cattibus
et altercato stoi cu contrarys ut e potus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

aque dulcis / vel cum aceto modico mixto
et sirupis olerum frigidorum ut lactucarum cucur
bitarum peponum et plurium et saporum frigidorum
ut quorumdam recentium vel paratorum in succo
in aqua frigida vel tempera et prestorum similium
et sirupus frigidorum ut est sirupus ro. vel viol. vel
oxizacara bibita cum aqua frigida vel aqua
decoctionis lactuce endivie vel seminum frigidorum
similium et electuariorum frigidorum ut est dyapinus
zuccara ro. zuccara viol. ro. novella
dyarodon abbatis et trisandali. Cura sitis
propter solutionem ventris superfluam vel fluxum
seu in illis morbi vomitum vel cum emor
roidibus est cura fluxuum corporis com
muniter tunc cura sui morbi ut ait
G. .x. de ingenio sanitatis cum curantur
morbum suum morbus sua cum quiete
et sic umbra corporis ut dicit .3°. de accidente
et si fluxus ventris fuit propter assump
ta medicine effrenate laxativas restringe
veter et frigidat virtus medicine proposse
mo et ordine quam dicemus cum de fluxu
ventris. Cura sitis propter indigestionem curan
pula est ut tolleret sitim propossen
fortassis vinum vetus superfuit propter
digestionem et vti electuariis calidis / ut e dyau
galanga diacinum et plura que si cibus sit in
stomacho neque sit corruptus quod scies quia
eructuatio non est fetida vel non valde
et inducat sompnum proposse ut di
gerit que si dormire non potest ambulet
assidue prode integra. vel quantum potest
post ea dormiat et tegat stomachum cum plu
ma vel eo calido molli donec cibi digo
co placet. Si non cibus corruptus sit in sto
fiat vomitus proposse ut dicemus cum de
fetore. Nisi cibus non descendit ad in
testina quod scies quia superiora vetis sunt alle
viata et gravitas remanet circa umbi
licum et evacuetur cum buccella laxativa
vel clistere de succo ro. laxativo dando
operibus et si. cum aqua calida et ano vel
bibat plus aque calide solute quam ven
tre stimulat et recessum provocat et vinga
sto. cum olio mastico addito modico
aceti actu calido et vti electuariis calidis
predictis et intendatur ne negligentur accidentis
quam illico sedabitur per evacuationes
sufficientes. Cura sitis propter humores vi
scosos vel salsos vel cum pisium corrupta
e ut fiat sirupus acetosus vel oximell
ptu vel scillitium ut aqua tantum et frigida aqua
decoctionis herbeis et corrice lactuce vel
acetose cum cibum predicta purgare cum pill
cochiis vel buccella. Vtatur electuariis calidis predictis
et vinatio predicte comedat cibos digestibiles
et ditos cum aceto vel agresta vel sinapi bi
bat vinum calidum subtile preter quem in via sal
sa qui illa generat vinum aquosum vel
limphatum ad medietate et abstineat ab
acutis ut sunt allea sinapi sal et propter
electuaria predicta. Cura sitis propter dyabeten
est ut cura diabetis et non negligatur quia
perducit ad ethicam bibat quod sirupus ro. cum viol
cum aqua frigida vtatur similibus primis oleis frigidis
ut lubrificet ventre et stringat vrinam con
gat renes cum populeon vel olio ro. et cera
et olio viol. et aliquantulo aceti vel succo
solatri vel semperviue vel platagines et aceti bi
bat vinum in potum mixtum cum aqua
pluviali vel aqua decoctionis mirtillorum vel
platagines vel ro. vtatur cibis nutritiis facile
digestibilibus ut sunt carnes avium parvarum sil
vestrium vel pullorum et umbilicorum. Cura
sitis propter opilationem epatis et splenis est
ut vtatur cibis et potibus et medicinis deopi
lativis et aperientibus vena ut sunt diure
tica calida fumosa vel sirupus acetosus
compositus cum oximelle composito vel scillitico
et vinum al. parvorum potet et aqua seminum quinque
calidorum et aqua decoctionis reubarbari endi
vie cappari et scolopendria et alia predicta et purgetur
cum pillulis cochiis nisi fortassis epar sit
inflamatum. Curetur cum diureticis calidis
et addendum diureticum frigida sic sit secia quia quatuor
frigidorum et cum electuariis predictis triphera mi
sericordia et empla et epithimata deopilativa
epatis et splenis superiusque tractatu de passionibus
stomachi paragrafo decimo. Et empla
stra ad splenem supprimus tractatu de passionibus
ultimo frigidorum paragrafo decimo et plura
scribemus talis deopilative epatis et splenis
et suspendatur cum blanditiis donec ista sitis
fuit remota quam tunc desinet sitire, quoniam si sit
tum esse vel ydropisi curetur ut dicemus. Cura
sitis propter siccitatem et sic acutem intestinorum
est ut sepe clistrizetur cum clisteri leni
frio humido lubrificativo sic illud Recipe mal
varum herbe viol. et florum lactuce bitis an
coquatur predicte in aqua cole et colatura
libra .ij. et olei viol. ℥ .iiij. et sirupus viol. ℥ .vj.
fiat clistere, vel fiat clistere cum aqua sola te
pida decoctionis ordei parvarum vel cum te cor
ticis primis renissime et psillii et dissoluatur
in ea aliquid capholae vel addatur aliquid sirupus
viol. / vel aliquid olei viol. et frequenter inicia
tur eo et plura dicemus tunc de stipticitate

[illegible marginal note at head of left column] ... laborantes ... 14

[illegible]

ventris et semper in principio tibi vtatur aliquibus lu
brificatiuis ut sunt prima vetonica rinus tam
kin vel lectuarium decerapia et olus gestinum cons
tla et malua conditis cum oleo vel butiro recenti
et panis frumentaceus conditus cum butiro recenti et
in fine tibi fiat supra ut sunt carnes atque pes
piria cassia coctanea et pauca de pruna vel azimis
Causa sitis propter mala complexionem calidam sitis
stomachi cum ruina vel sine materia est illa quam dicimus
tas de cudigtio purgationem de ea eadem et si sit
cum febre ruct ffe ut dicit 2 de Empe
[illegible] quedam destruunt sitim in virum et non vitiis
appellates [illegible] et de pa oes stomachi et de hac lo
cuti sunt [illegible] et ista nisi contingebant
aqua frigida vel aceto [illegible] autem non vitiis
appellates talibus et quantitatibus plures et quottidie
propter [illegible] et adustionem spiritualium membrorum
sit autem in febre etiam magis tollitur in ac frigido
quam est infrigidatiue aque frigide recentis vel
[illegible] sitis [illegible] et aceto vel epithima
te pectoris [illegible] vel succo endiuie in
quibus dissoluta sunt camphora et pulmis
sandalorum qua cum potum liquoris tuditer
quapropter et sitis bibat in hac siti dicit consti
[illegible] sentiet potum fluctuare in stomacho prius
[illegible] sitis quapropter [illegible] stomachi et infri
[illegible] propter errores Item ad sitim quam
tunc confert ponere super linguam fructus lata
[illegible] acetosi vel vite infusi in aqua
frigida frequenter et renouando cum calefacta
fuerint in ingluuie [illegible] et [illegible]
imbibita in aqua frigida dicit [illegible]
[illegible] ro vel viol [illegible] Item
grana psilii vel semina [illegible]
[illegible] in sacculo lineo albo molli ad figu
ram digiti articulorum infunda in aqua fri
dicit [illegible] emergent et ponatur
super linguam dicit saculus [illegible] vel
[illegible] Item confert ad illud non modicum inspi
ratio aeris frigidi in [illegible] cum ramis aq
frigide per cameram [illegible] vel cum aqua ro [illegible]
[illegible] et euentationem faciet cum flabello Item
pille [illegible] de [illegible] ad hoc
confert dicit [illegible] et pille de cam
phora et pille de spodio ponte [illegible] Item
trocisci [illegible] se portulace [illegible]
ti [illegible] fructus [illegible] cotortualis
se lactuce [illegible] sandalis rubee [illegible]
[illegible] et bellent et diste
pent cum aqua ro vel mucillagine psillii
et informent trocisci [illegible] sit [illegible]
[illegible] subtilis et teneant [illegible] sub lingua
dicit [illegible] valent enim ma
[illegible] in febre [illegible] Item por
tul [illegible] recentis vel se eius [illegible]
frigida teneantur [illegible] Canon [illegible]

quod post [illegible] mentionem [illegible] tractatus
que soluit attendendo plura bona [illegible]
[illegible] put [illegible] sit dicit Mesue in libro
suo de consolatione medicinarum [illegible] de siti
[illegible] est sitis prima quando super occupat
[illegible] festinans [illegible] sit cum [illegible] forma
stomacho colico primam et [illegible] in illo enim sit
sitis [illegible] medicina sufficiet [illegible]
Quapropter [illegible] non est credendum [illegible]
[illegible] occupat valde [illegible] sit cum [illegible]
[illegible] stomacho [illegible] humido [illegible]
enim non [illegible] purgatorum [illegible]
[illegible] superfluit purgatio et sitis etiam
non est credendum [illegible] frange
[illegible] est et [illegible] restringendi ne forte [illegible]
[illegible] Tertia est [illegible]
[illegible] post
[illegible] aduenit sitis [illegible]
[illegible] stomachi bona et [illegible]
[illegible] est [illegible] est
credendum [illegible] que
sitim [illegible] purgatur [illegible]
et [illegible] purgetur [illegible] cum
purga colera vel [illegible] igitur
[illegible] sitis sunt [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] sitis [illegible]
et [illegible] non [illegible]
[illegible] egro ut [illegible] et moueatur
[illegible] vltioris [illegible]
[illegible] articula [illegible]
[illegible] non [illegible] non
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] mouere [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] precedentem
sitis [illegible] non [illegible]
prius restringe [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] ne [illegible]
[illegible] medio
[illegible] sitis
[illegible] ventre [illegible] non [illegible]
[illegible] sitis
[illegible] propter
[illegible] vel [illegible]
[illegible] articula [illegible] In
[illegible] ventris et vomitus [illegible]
[illegible] Quarto non [illegible]
[illegible] intendis
purgare [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] de aliis [illegible]
quapropter dicit Mesue in suo de consola
tione medicinarum [illegible] solu

[illegible]

in effrenate educit post humorem sibi proprium quem recipit ut puta colera, deinde si virtus eius superfluit educit humorem subtilem sub tilem et mobilem, propter illum ut puta flegma, deinde si maior est superfluitas educit sanguinem et licet sanguis sit sufficiens mobilis quam flegma vel melancolia, tamen natura ipsum retinet intus et amorose complectitur quia periculosa sit solutio eius, in medicina tali effrenata ut propriam sanguinem educit quare fit maioratis ... humor virtutis retentive destructione. Et ideo dixit Galienus de simplicibus medicinis, medicina licet homines necat educentes colera vel melancolia primum tamen sanguinem nequissimum quia ad hec superflua ut sit magis periculosa quam simmuta, quia consumi potest illico in quibus vult et quam recipit ea fuit illico aregressio morti condempnatus. Dubitatur deinde utrum potus debeat dari solum cum cibo vel ante cibum vel post cibum, et iterum an aliud tempore egressus quam sanitas videtur enim quod post cibum ante cibum Avicenna primo canonis fen 3 de regimine quod comedit et bibit propterea, similiter 3 canonis fen prima de cura ydropisis asclitis ubi docet nos prohibere egrotum a potu et duas horas vel 3 post cibum vino quia potus propter sui subtilitatem fecit cibum cundum ... stomachi quare propter venit ad epar immaturum ... magis fortissime aquosum augmentate morbum quam si vocatis opilatur et putrescit ... efficitur in ydropisi morbus leuiter Galienus viii de ingenio sanitatis docet nos in cura male complexionis frigide stomachi potum ... proportionem ... consum ... tiba digestionem cibi in stomacho tunc namque dubitatur ut chilum traducit per meseraicas ... ad epar. Item ... ofticum potus est chilum ... prius aggressus. In oppositum arguitur quare quod fit bona commixtio cibi in stomacho debet dare sit cum cibo, sed potus est illud. Item communiter omnes homines qui comedunt etiam bibunt, sed natura quam omnibus firmat in toto non perdit et viii theg... Ad hec dicendum quod potus est ... esse cum modo qui est permixtivus ... delatus quod dicunt ... quantitate modo et hora ... ita potus permixtivus est ut sit vinum purum ... conforti digestionem, sed primum quantitate ne cibum ... fluctuet et frequenter modo ut fiat bona commixtio potum ... ut apud questionem de proprietatibus ... potus delativus est ut sit ... penetrat ... liquida ... nam ... qualitate ... penetrationem, est etiam ut sit plenus

sumptus una vice quam chilum liquidum producet, est similiter ut minister non ... completa digestione ... nus non est unum ... tempus in omnibus hominibus sed ... ut in calidis ... Qui aliquis non ... vel sex ... communiter stomachi ... in qualiter ... Est potus oppilativus est ut sit ... pura ... vel cum aceto modico ... quia fiet ... oppilativus ... est ut sit modice quantitate ne ... stomachi ledatur quare ... ut ... potius suggendo ... ne fortissime cibi digestio ... et potus quod ... non ... tempus sumptionis ... cum ... fuit potens ... digestionem ... vel ... Et quare ... potus delativus ... dat cum adhuc cibus est in stomacho ... descendit ad intestina ... quod cum est in stomacho ... non potest ... proportionem ... descendit ad intestina ... post cibum ... permesaraicas ad epar ... at ... quod ... dari cum adhuc est in stomacho ... totum chilum liquidum et totum ... quod obiecit quia ... potus ... indigestus ad epar cum chilo ... digestio ... dicendum quod ... indiget ... digestione ... est ... calidum subtile ... sufficit ... digestione ... et ... chilo in stomacho et hora qua descendit ad intestina et hora que ... permesaraicas sit ... digestum ad epar. ... solvuntur rationes ... Est ... quod addita ... potus ... non ... vinum vel ... solum tempore sanitatis, natura tempore egritudinis ... alia et alia ... potus ... conditionibus ... egritudinis ... est potus sive sit ... sive ... sive ...

Pronosticatio. ... supervenit ... cum ... tem ... continentie ... virtutis ... humor ... calor egritudinis ... ad ... ut dicit ... suo libro de consolatione medicinarum ... superflua tollerare ... est producere egrotum ad ... et marasmum ... credimus in ydropisi asclite ... ut ... loco preallegato ... potus in ... egritudinis ... et in ... quantitate contra ... canone ... Galienus viii de ingenio sanitatis ... efficacia ... sitim tollerare in febribus est martirium ... manifesto ... errer ...

[marginal note, partial reading:] pronosticum ... advenit ... corporis valde malum ... si febricitans ... sicut ... sic remaneat ... et arida ... morte sit ... dubio ...

[illegible]

operantes. Item sitis intensa superveniens post comestionem vel potum superfluum sine iniuria cum confusa indigestione vel digestionis corruptione vel potum superfluum sine iniuria cum eis fiunt indigestio vel digestionis corruptio. Item sitis nocte superveniens post epulationem vel ebrietatem melius rectificatur sopno quam potu cotidiano; unde ypo. 4ta particula affo. 2o: quibuscumque bibere desiderium nocte valde sitientibus si superdormierint bonum.

Capitulum VII de eructatione etc.

Eructatio sive eructus est expulsio ventositatis superfluitatis stomachi inflantis et optendentis ipsum quadam modo et illa dicitur expulsio ventositatis per inferius ab intestinis. Sed cum ventositas non sit alia quam caliditas diminuta cum frigiditate prout appellatur ut ait G. vi de accidenti. Oportet ut eructatio contrariorum stomachi frigiditate existente. Hec igitur ventositas que multiplicatur in ieiunio que fit a materia contrariorum dominante fit in stomacho cum materia flegmatica viscosa vel aquosa in qua calor agit naturalis. Et signum eius sunt multitudo sputi et salive insipide vel viscose vel inflatio ventris cum rugitu ante cibum et quod stomachi digestionis actu commoto fortis in ventre et urina vel grossa vel et paucis in actu acutis atque asperis non. Aut multiplicatur post comestionem et appetitum superfluum quantitate vel frigiditate qualitate que fit a materia contrariorum frigida sed in materia cum actu propter calorem naturalem diminutum stomachi agentis in cibum potentis quidem elevare ventositates ab ipso sed non terminare. Et signum eius sunt quod nulla sentitur quantitas aut materia in stomacho ante cibum sed post perpetratur fit rugitus et inflammatio cum succedunt omnia signa stomachi frigidi sine materia quae dicitur terminus de indigestione sunt etiam propter assumptionem cibi ventosi naturaliter ut sunt fabe et rape fructus crudi et tunc non fit super dispositione comitentis sed cotenta.

Medicamentis. Cura eructationes frequentes ante cibum est materia male complexionis frigide cum materia flatulenta dictum est eodem in digestionibus, eructationibus convenit electuariis et trociscis. Preter illa autem sicut terra comestas terreni et liquirit. Et primo aneti unus passum 4. an 3 i. l. quam masticet sepius ieiuno cum ingluvie. Sit etiam trociscus expertus tamen cum seminis ciminis petrosilini cardamomi cum pluribus calidis quam masticet omni die. Vel datur post evacuationem dyaciton pi- peron dyatrion dyacimino dyaniso cum comunibus electuariis calidis et ieiunio bibe- do post ipsa aut aliquid vinum veteris

potentissimum purum. Balneum etiam aquis calidis stipticis sicut sunt aque ferrate et etiam decoctionis absinthy mente rute pulegy. Aliud etiam sulfureis et appe post evacuationem. Cura eius quod post cibum fit est eadem cum ista preterquam non est opus evacuationibus sed alterationibus. In ieiunio ut multiplicatur cibum in quanto cottidie vel dispo- sito caveat leguminia omnia et appe fabas ciceram et pisa. Non utatur fructibus nisi fortis stipticis cum cibum et parvis cyminis vel cortice post cibum cum tragea pondicta addendo zucarum propter delectationem. Contrarie semper ieiunio neque sumat cibum nisi prius accessit appetitus et tunc satis sumet. Nec non appetitum quo- quo modo quia stomachus ieiunus est appetens et bonus digerere non non bonus ut G. in tegni dicit.

Canon. Sciatis quod multitudo ventositatis in stomacho impedit coniunctionem cum cibus super cibum sed cum digestio sit alteratio naturalis et alteratio naturalis non perficitur nisi agentis et patientis secundum extrema se coligaturum. Ideo ventositas impedit digestionem primam ut tollitur ex vii phisicorum textu commento 20o de anima et ante sit dicitur G. ibidem ventositas non multiplicatur in stomacho calido neque in stomacho frigido vehementer quia calidus excellens dissipat et terminat eas postquam elevate sunt sed frigus excellens non sufficit ad elevationem earum. Cum in corpore parum ibidem dixerunt facere quod neque multiplicatur in diebus caniculalibus neque in media yeme sed potius vere et autumpno.

Pronosticatio. Dicit Avicenna in disputationibus quod eructatio multa superflue corrumpit digestionem sed diminuta in corpore cum structo inducit in- flationem. Item eructatio propter sit indigestionem sed si sit fetida fit cibi et humorum corruptionem ad calidum quidem si sit fumosa adusta sed ad frigidum si sit acetosa vel insipida vel sapore cibi assumpti veniens et appe post duas vel 3es horas a cibi sumptione. Item expressive eructationes ante cibum dispositionem sunt ad coliam. Et eructationes post cibum ad ydropisim et appe tympanitem. Item dicitur ypo. 6ta particula affo. 2o in diuturna lienteria superveniens eructatio superveniens acetosa est signum salutis quia primum digestionis sic fit et retentive confortationem et fluxionis diminutio. Vapor namque acetosus fit acido diminuto nec quamquam aut acro per se velud potius et stipticus. Cum in hoc refert quod quamquam sit cum calido coagulatione et terminato ut in aceto vinum ut ait G. 2o de simplicibus.

[Anno]tacio 2a tractatu primo capitulo de cognitione medicarum proviniacionum. Et intellige quod ista opiata supradicta non debent prefuisse si unquam appetitus fuisset vel aliud adventum significaret lienterie future vel fortificacionem pulsus propter indigestionem et debilem liquiditatem. Item quibus sequitur quod eructuaciones frequenter super cibum prius sunt ad lienteriam et dyarriam preparationem. Item eructuaciones in corpore sano semel vel bis facta ante cibum vel post et ipse in corpore consueto vel super replecionem bonitatem significat virtutis expulsive quod posse non credit ut aliquam nature cibum digerat taliter ut ex ipso nulle remaneant superfluitates quia eveniunt cum ore paucis naturale resistat aliqualiter agenti etc. Sequitur

Capitulum VIII de singultu

Singultus est dispositio stomachi similis spasmo adeo quod si stomachus conforet membrum musculosum singultus foret spasmus ut dicit 3o de accidenti. Fit autem ex causa quadruplici propter mordicatatem ostii stomachi sive qualitate acuta sicut fit post comestionem piperis et sinapis sumpto vino desuper ut in villos penetrat similiter et post vomitum colericum velud in febre terciana sine multum sitis in esse. Quarta autem propter replecionem stomachi cibis vel humoribus aquosis elevatis vel ventositatis grosse contentis in ipso velud post nauseatam satietatem cibi vel potus et ipse in febribus et flatibus naturam aut propter inanicionem superfluam qua stomachus incipit propellere sicut fit post fluxum ventris plurimum vel fluxum menstruorum vel emorroidarum vel vomitum vel egestiones extremitatis in quibus fuit talis dolor et similiter fluxus sanguinis nasi vel evacuacio in febre cum habitudine extenuata. Quarta propter apostema epatis vel compati stomachi vel sic apostemate stomachi in seipso fortius debilitetur eius virtus ut tale motum facere non posset. Et scias quod singultus est tussi accuta et minuta et dolore plurimo in ypocondrio dextro ubi positum est epar. **Methodus.** Cura singultus propter remordicatatem cum vel sicut bibat aquam tepidam vel lac amigdal. dul. vel comedat butirum vel bucella panis et non aquam bibat quia vomitus est sic tarda est necessaria abstinencia contraria superfluitati opila-

cionum quod si fit humor colericus vel multus fiat vomitus propter in syr. acetoso vel oximelle et aqua tepida vel in aqua decoctionis aneti raphani et plurimis precessa replecione ciborum et post vomitum conforte stomachum cum ozizakara vel syr. ro. vel zuccaro ro. et comedat pulmentum factum ex farina ordei vel simile coctum in butiro vel amidulo cocto in lacte amigdalarum et zucaro vel ex penidiis cocto et bibat aquam ordei et julep et si videbitur non digestio co. vel multa et cum tibi et eventui in medicinis naturis. Cura eius propter replecionem et ventositatem grossam est ut fiat sepius vomitus ut dictum est quod si sit diffi digatur fiat cum oximelle composito vel squillitico et evacuatur cum pillulis cochiis vel ierapigra post evacuacionem utatur masticalibus et tragacis dictis in eo de eructuacione. Item et pulvis qui sic fit in vino calido potetur ℞ violarum ʒ [illegible] semen rute sicce calidioris [illegible] 3 cimino ʒ ta ciminum [illegible] masticis olibani [illegible] terat omnia et quod ipsorum subtiliter et bibat vel fiat opiata tragea si [illegible] terat et zucarum vel passule addantur vel fiat opiata electuarium in melle. Item ut dyaciminum dyaciron pipion dyagalanga comedat cibos calidos sitos conditos in speciebus acutis bibat vinum vetus purum amarum oportet et studeat in lecto insigne non [illegible] ut balneetur in aquis tinctarum vel aqua decoctionis rute absinthii [illegible] similiter et sine tollerett posse fomentetur circa stomachum in vino veteri [illegible] ruta [illegible] salvia fuerint bulita. Item ventose et [illegible] vel sine ullo et sale aut cum lateribus ignitis et post hec aceto acutissimo conspersis. Cura eius propter inanicionem est restitucio evacuationis et impinguacio corporis propter sic conforcium in lacte recenti dulci et sorbicione pulmentorum decoctionis et [illegible] vel cum vino rubeo dulci si febre [illegible] non prohibeat cum fluxus ventris lac quare tunc limphe liquida vinum plurimum et lac instillent similiter et cum omnibus sorbilibus et carnibus recentibus et ipse eventibus prius silvestribus [illegible] digerunt et ad illud confert balneum aque decoctionis malve psillii malvavisci foliorum [illegible] et salicis sive morilonga. Cura eius propter apostema epatis est cura illius. **Experimentum.** Ad singultum ex re calida mordicante nil melius

[illegible] singulorum [illegible] valeat [illegible] singularis [illegible]
[illegible] vetusta [illegible] cada [illegible]
[illegible] ad mirandum [illegible]
[illegible] singularis [illegible]
[illegible] vasa [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 3 [illegible] 13 [illegible] 18 [illegible] singularis [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] demandare [illegible] ... [illegible] vertata [illegible]
qui sit [illegible] vapore [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] medicina [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] singulis [illegible] demandare [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] singularis [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

[illegible]

repies cum potu aque calide in qua butirum fuerit dissolutum vel oleum aut lac amigdalarum. Ad illum vero qui fit ex repletione grossa confert potus vini veteris in quo pulvis olibani cum cimini batutus leviter fuerit bullitus similiter et fomentatio cum spongia vel panno lineo molli infuso in eodem actu calido, deinde parumper expresso et sepius super stomachum renovato cum infrigidatur. Similiter et conatus vehemens cum vetositate magis iuvant et propter hoc post vomitum vel purgationem similiter et illud. Recipe thuris veteris thuris mastices cimini ana cum partibus equales coquantur in aqua pluvie et detur illa in ieiunio actu calida quia terminat ventositates. Canon. Singultus autem fit ex sola qualitate et est primus modus de quo in ea est dicendum quia vel illud accidit per eius absentia sic est secundus modus vel vitio corporis sive aliorum membrorum continuorum sic est tertius modus et similes quorum modos diximus in tractatu de spasmo.

Pronosticum. Singultus de inanitione est plurimum mortalis nec tamen semper sed non fortissimum in principio cum euacuatio nondum ultima et magis in pueris quam senibus vel adultis. Unde ypocras . 4ta particula afforismorum. Spasmus autem singultus post multam inanitionem malum. Item singultus de repletione advenit subito et cum forti motu et assiduo conamine vomendi, sed singultus de inanitione advenit gradatim et post plurima humorum corporis consumptionem et virtutis deiectionem. Quapropter est cum motu debili et sine conamine vomendi. Si autem pretato stomacho ut in quibuscumque ferre singultum cum accidit dysmag an sit de repletione vel de inanitione et ex his futura predicamus. Et si ferre continua venit singultus in die tertia et ipse signis digestionis post se prapparentibus et virtute constante et quia precessit in diaeta in die indicantia sibi ipsa cum singultu vel vomitu diminuto fit terminus per vomitum bona fide et completa. Si vero non precessit digestio sed evacuatio plurima prouidates vel fluxus qualescumque et virtus sit debilis fit terminus similiter et mortem propter spasmum de inanitione venientem super terminum qua posuit os stomachi pretato. Et si post vomitum singultus non desinat aut morte evelitur sit sic fieri propter aliquas causas corporis vel vaccorum. Et dicit ypocras 7ma particula afforismorum. In ulceribus singultus malum. Et in vulneribus vel percussione singultus quia fit in interiore tunica stomachi fore lesum que consolidari non potest propter humiditatem fluida et spumosa et

[illegible]

itum propterea quod membrorum est nervosum continuum corporis et corporum quare fortissimus sequitur spasmus vel sicut in punctura nervi. Item si propter singultum super venit spasmus ex alienatione mortale. Item si semel purgatio superbenit singultus malum ex inanitione superflua sit cum debili virtute. Item singultus de repletione curatur nihilominus post imitationem fortiter inducta quia magis de orsis pellit. Unde ypocras . 6ta particula afforismorum. De singultu habito sternutatio superveniens solvit ex consuetudine. Item 7a particula. Sine ulla fluctu per superius vel inferius vel prolixus spasmus in naturis de singultu malum est.

Capitulum ix de vomitu vel in mestimi

Vomitus est motus subversione fortis stomachi cum ira expellit per superius quemadmodum egestio per inferius sed animi subversione est quando movetur movet et in illis non movet cum effectu, ut accidit. Sed causa quod animi subversio continue veniendi cotidiana sive complemento. Est propterea quod non dicuntur ita neque cum sed solo gradu sunt iste passiones. Causa autem prima est aggregatio rei calide subtilis acute in stomacho mordicantis os eius sive sit cibus ut allea sinapi et piper sive sit humor ut potest colera vel flegma salsum quemadmodum apparet in febre. 2a vero repletio stomachi cibo penetrante in quantitate grave vel in qualitate fluctuante habet digestionis. Tertia est collectio cum humoribus in stomacho propter indigestionem et copula diutina debilitate eius virtutis et ultramo nascatur fit de sanguine mediocrium abeptum et venit totum cor ad intestina et stomachum. Unde cum ex bono motu corporis et vene trahunt magis a stomacho et cum malo motu regurgitatione fiunt ut dicit G. 2a prognosticorum de egone. Signa prime cause sunt antecessio ciborum acutorum vel sit ab humoris vitio et idem tunc apparet citrinum vel viride subtile liquidum amarum vel album flegma salsum sive plura viscosum vel croceum spissum sic vitellum ovi et forte est cum febre et hora paroxismi et urina citrina subtil vehementer et sitis intensa cum prostratione appetitus. Signa 2e cause sunt antecessio nauseantie saciaciati in stomacho cibo vel potu vel utroque et quod postipam patiens sentit in pudicitia et agitationem in ipso. Signa 3e cause sunt antecessio signorum indigestionis et debilitatis stomachi tempore longo per quem superbenerit vomitus humoralis et cum mixtus ex humore et cibo assumpto prime sit.

[illegible]

135

fortificetur h(ic) pa(tiens) non utetur cibis omnino vel
paucis et tempore non longo. Et si vomitus humor
congestus in stomacho sit propter ut flegma vel co(lera) vel
melancolia quia illa sunt solum quatuor in corpore
ubi ... sanitatem tunc sit locus quatuor ...
et superfluitatum eorum ut ... 2° sunt collec-
tionis de passionibus stomachi. ... est aliquid
valde simile flegmati vel colere vel melancolie ...
stomachus non vincit ... vel in flegmate ... quo
ad eius subtile et adurit vel congelat
quo ad eius grossum sicut in corpore contingit. Si
igitur sit flegma sit eius substantia alba viscosa
sine multa siti et aliquando sit viridis viscosa
cum ... super stomachum et colera ...
dam quando sit eius sapor non amarus
sed insipidus vel acetosus et urina grossa
alba et pulsus parvus mollis. Si non sit
co(lera) sit eius substantia citrina vel viridis amara
valde liquida sine viscositate ...
fit ... omni ... vehemens cum prostratione
appetitus et urina ignita subtilis et pulsus
durus spissus. Si non sit melancolia sit eius
substantia nigra vel plumbea livida ...
... grossa ... sed ...
... sapor est ponticus permixtus cum
aceto vel amaro vel salso secundum quod est ex
congelatione vel adustione et urina subtilis
viridiosa glauca vel subrussa. Quod sit
sanguis tunc non potest fieri nisi ruptura vene
quando sentitur dolor in stomacho vel in corpore vel
splene ... egreditur fit sanguis ... fluidus
subtilis sic ulcus vetus ... sit fistulosum
sit grossus filtrosus velud frustra carnis
sic cum sanie fluendo permixtum ... in
dissinteria sanguinis oportet ... cum mix-
tura ... albe viscose vel rasura
... propter ulcus intestinorum ...
... est dolor in ypocondrio dextro ...
ad spatulas sic a ... vel in sinistro si
a splene vel ... totius corporis
... membrorum si non ... ab ambitu
corporis totius et forte sentit ... rugitum
in umbilico ... et forte ...
debilitas ... quia non ...
sanguis potest ... membra ...
... despiciunt et repellunt ... sit do-
lor ... pallidus ...
... propter ... si sanguis ille
... in membris ... induceret
... ydropisim ... si non
... procederet fluxum ventris
sic lotura carnis ... signum ...
... est ut vomitus sit maior re
quam assumpta est in cibo et potu cum debilitate
... corporis ...
... sit flegma vel co(lera) vel melancolia

[illegible upper-margin annotations]

vel sanguinis ... et signis predictis.

Methodus. Cura vomitus propter primam causam
est ut paciens abstineat a rebus acutis
omnino et utatur frigidis ut est lactuca portu-
laca ... vel berberis et ...
ro vel viol. rosata novella. Et si sit ab
humore provocetur vomitus cum syr. aceto ...
ex aqua tepida vel aqua decoctionis seminis
atriplicis aneti ... stomachi ex
oleribus ... ut potest lactuca bleta malva
et similibus conditis cum butiro sale et cepis
vel mundificetur cum decoctione rubarb. et
mirabolanorum citrinorum. Si deinde est causa de
indigestione ... stomachus cum oleo ro(sato) vel mirtino
... cum emplastro ... mirtillorum corti-
cum ... citri ...
cum albuginibus duorum ovorum misceantur ...
... farine ordei ... olei ... sufficit
ad emplastrum faciendum et ... super os stomachi ...
... Et si fortificare volueris adde gummi
arabici dragaganti boli ar(meni) ... sang.
terre sigillate balaustie ...
corticis granatorum et ... Et si sentit punctionem
in stomacho bibat oxizaccarum vel syr. ro. vel vio-
lis cum aqua frigida. Cura vomitus propter secundam
causam est nutrimento cibi et potus et ...
... calidis ... ut est
caro pullorum et ... silvestrium
vel edorum assa ... condita cum sinapi
simili et ... condita cum pipere et ga-
langa bibat vinum vetus ...
et ... tollant ... et fiat omnia ...
... de indigestione ... de stomacho frigido ...
... Cura vomitus propter 3am causam
est ut ... stomachus cum vomitu frigido et
... vel ... et aqua tepida
vel aqua decoctionis ... atriplicis
... cum butiro et
sale et ... et cepis ...
... purgetur cum ... vel decoc-
tione mirabolanorum ... de indigestione
... post evacuationem utatur
dyagalanga vel dyaciminum ... vel zinzibe-
ro vel rosata novella ...
vel ... et si non sit sanguis fiant
omnia que dicta sunt ... stomachi et ... confor-
tetur stomachus ... propter ulcus ... cum
trociscis de bolo ... de sputo sanguinis
... dando ... aliquid
sepius omni die cum aqua decoctionis mir-
tillorum vel berberis vel citoniorum et ...
sanguinis ... vel ... in ...
... ligatione extremorum dolorosa.

[illegible lower-margin annotations]

[illegible]

z caueat omo a cibis acutis stingue[n]tib[us] ut sunt piper allea z sinapis z utat[ur] pulmeto go[s]phuna simile ul abene ul imilio ul rizo ul amido ul fure cocto cu butiro modico cu lacte amig[dalarum] bibat vinu dulce ru ul stipticu limphatu cu aq[ua] decoctois mirtillor[um] z plantaginis utatur et carnibus pullor[um] assis ul frixis cu butiro

Cum vomitus ppt[er] qua[m] causam q[uam] om[n]i[n]o est periculosissima est ut si ma[teri]a sit san[guis] et euacua[tur] no[n] sit ulcerata fiat flobo[tomia] ut sup[r]a dicta q[uod] si sit alius humor assim[ile] purge[tur] cu mena ppa sepius iam dicta. Si uero debilitas z e[x]itu[s] cor[poris] vehementer preserit z ulcerata sunt anguy sit rectus no[n] cum euacua[tio]ne q[ue]ma ut d[ictu]m ppo z[i]a ptica affo[rtiu] ubi indige[n]t no[n] op[or]t[et] laboare s[e]d intende solis altera[n]tib[us] co[n]fortutis restrictis duris fiat g[o] emplm sup[er] ep[atis] q[uod] R[ecipe] sandal ru rosar[um] rubear[um] sum[m]i mirtillor[um] calami aromatici mastic[is] an[a] ʒ ß spice ʒ i cere ʒ ß olo mastici ʒ i oli ro[sarum] ʒ iiii liq[ue]fiat cera cu olis ad ignem, de inde remoueat[ur] ab igne z incorpo[re]t[ur] puluis aliar[um] rer[um] p[re]d[i]c[t]e z ex tenda[tur] sup[er] pecia z aspg[a]t[ur] forti aceto z pone[tur] sup[er] ep[ar] cu fistia om[n]i hora Confortat eni[m] ep[ar] s[e]c[un]d[u]m stipticitate z calid[i]t[a]te s[e]d si fine[m] reprimit s[e]c[un]d[u]m frigidit[a]te z plura medicamina d[e]p[er]ig [ran]t[u]s de sincopi sil[ite]r z alia tr[actat]o[r] de debilite ep[at]is z eius opilacione. Sup[er] sple[n]e pona[tur] dud[um] simplm co[n]fortatiu[m] eius z deopilatiu[m] q[uod] R[ecipe] cippi cappar[is] acoiazari nucis cipssi calami aromatici an[a] ʒ ß succi absinthy succi eupatori an[a] ʒ ii aro[matici] ʒ ii cere ʒ ii oli nardini ʒ iiii cofice sic dissolua[tur] aro[matic]u[m] i[n] aceto forti z cu[m] dissolutu[m] fuerit pona[tur] ad igne[m] et irizola in aceto eod[em] z cum cepit dissolui add[a]tur cera z alia z cu[m] b[e]n[e] dissoluta sint om[n]ia addant[ur] succi et incorpore[n]t[ur] res p[re]dicte pulu[e]rizate cu[m] eis in vase mu[n]do vitreo q[uod] si no[n] suffice[n]t p[re]dicti liquores add[a]tur oleo donec suffic[er]e videatur z si no[n] h[abe]nt[ur] succi fiat cu[m] vinu decoctionis herbar[um] cetr[o]r[um] z extendi[tur] sup[er] corio al[ias] molli ul pecia z fricetur cu fistia sup[er] sple[n]e bu[m] hoc z ppe an[te] cib[um] z alia exe[m]pla d[e]p[er]ig [ran]t[u]s de in[e]d[i]a p[er] v[er]sa de empiatis z tr[actat]o de sincopi z plura d[e]ric[e]p[s] tr[actat]o de debilite sple[n]is z renis opilacione. Sup[er] stom[achum] pona[tur] tale emplm q[uod] confortat ip[su]m ne sup[er]flu[i]t[at]es recipiat q[uod] R[ecipe] mastic[is] thur[is]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

boli ar[meni] t[er]re sigill[ate] an[a] ʒ ß sand[alorum] cu[m] calam[o] aro[matic]o sum[m]i mirtillor[um] an[a] ʒ i piperis longi galange sem[inis] ane[ti] cu[m] ciprina an[a] ʒ ii cere t[er]ra[n]tur z bellent[ur] z incorpore[n]t[ur] cu ʒ xii oli mastici z ʒ i cere dissolut[is] z rigide z no incorporetur cu[m] sunt sup[er] igne q[ua]n[ti]a ut[r]ius cor[porum] resolue[n]t[ur] s[e]d post q[ua]m remota sit ab igne post dissoluco[ne]m p[ro]st[ra]ta i[n] tela sola imtra carnibus bonis assis bibat vinu ru stipticu mixtu cu aq[ua] pluuiali ul aqua decoctois mitillor[um] liget[ur] sp[er]mi extrema z ppe aduntoria doloste z asp[er]gat manus z pedes sepius cu aqua calida p[er] certa sup[er] ip[s]a q[uod] est res confer[en]s i[n] dulcedo z firm[itat]e consistentia corporis i[n] balneo aq[ue] dulcis i[n] qua no[n] moret[ur] ul i[n] aq[ua] decoctois ro[sarum] calameti absinthy mitillor[um] flor[um] camomille furfuris ut aperiantur pori ad atrahendu[m] nutrim[en]tu[m] z stiptice[n]s[is] ad retinend[u]m utat[ur] sepius ante cibu[m] sil[ite]r z post dyacitomito cu melle z sill[a]b[is] co[n]fito z prius assi ul cortans si insflatio no[n] sit i[n] ventre plurima z fiant om[n]ia dicta tr[actat]o de indigestione p[er]v[er]so desto debili m[enbr]a z ungat[ur] cu olo ro[sarum] mastic[in]o z nardino sil[ite]r mixtis addito pulue[re] cu[m] olei z modico aceti calefactis p[ro]p[ri]e i[n] aqua feruente mediate vase duplici z ppe an[te] cibu[m] z pona[tur] emplm p[re]dictu[m] sup[er] illud ungetum z confert ut d[icit] Constantinus de Kerabe ʒ b[e]n[e] viribus q[ua]m q[uod] die p[er] r[u]m semel i[n] aurora z semel au[te]m prandiu[m] z sil[ite]r an[te] cena cu aqua decoctois mirtillor[um] ul vino ru stiptico ul aqua ferrata q[uo]s d[i]c[t]o tr[actat]o de fluxu ventris z tr[actat]o de menstruum sub descripcionib[us] diuersis. Si no[n] pa[ti]e[n]s eius gustu abhorruerit misceat[ur] cum ipso plm cu zuc[ar]o ro[sarum] p[ro]pter delectatio[n]em Explocat eni[m] z co[n]fortat stom[achum] ex[pe]llet vitet omo coitu[m] z cibos acutos non s[e]c[un]d[u]m r[ati]o[n]e calido d[i]sp[o]s[i]t[io]ne v[er]tute nec s[e]c[un]d[u]m q[ua]m stri[n]gete i[n]mo admixtio z vomitu augmentante s[e]d i[n] aere t[em]p[er]ato p[er]gete ad calidu[m] Conducet t[amen] ut aer inspiracionis sit t[em]p[er]atus p[er]get ad frigidu[m] p[ro]pt[er] eructacio[n]em p[ro]p[ter] plenitudine z cordis defensio[n]e a ffe[bre] ethica que p[ro]uenit sup[er]uen[ir]e post talem vomitu[m] z ppe vomitum antiqu[u]m ponat[ur] uentose i[n]ferio[r]es sine scarificatio[n]e sup[er] ep[ar] z splene z renes

Emperitu[m] Emplm cot[ra] vomitu[m] R[ecipe] thuris mastic[is] an[a] ʒ ß co[n]fice cu albugine oui z pone sup[er] os stom[achi] ul pane assu[m] i[n] fonda cu succo mente viridis ul aqua decoctois eius

[illegible]

[illegible]

absinthii et calida fiat super locum Item ad
vomitum provocandum confert lac vaccinum
ustulatum perfectum assumptum in potu similiter et
pultum confecta vel melle vel farina similiter
conditum cum eodem Recipe aliud ad idem optimum Recipe
vitelli ovi assi mellis coclear unum
masticis pulverizati subtiliter ℥ i misce
aut aliter similiter in testa omnia et coquatur
sub ave caute agitando cum spatula
et assumatur pro cibo in ieiuno per triduum vel plus
tibi vomentibus prosunt eundem cum vomitu
vel solucione ventris Item ad idem bo
nisi Recipe succi absinthii ana ℥ vi
mirre ana ℥ ii terantur perfecte et cum
aqua frigida pluviali vel aqua decoctionis
mente et plantaginis vel cum vino exu
stiptico conficiatur detur in ieiuno cum
aqua frigida Item electuarium ad idem quod appellatur
dyamenta Recipe succi mente lib viii
omnium granatorum iiii parte lib viii zuccari
lib ii vel Recipe succi mente succi granatorum
ana ℥ ii masticis ros ru galange ana
℥ ii zuccari lib ii fiat electuarium Item fo
mentum ad idem Recipe thuris ℥ i cum ℥ i
℥ baccarum lauri quinti de omnibus terant
et cum succo rute vel mente in corpore
et stomacho superponatur Item emplastrum ad idem
Recipe cum absinthii scalme mente rute
san dra boli ar bdelli galbani masticis
thuris corticum granatorum plantaginis balau
stie ana terantur et bulliantur in aceto forti
vel vino ru et cum eodem conficiatur et catu
calida sepius fermentetur super stomachum cum
fistra in ieiuno et cum infrigidatum fuerit renovetur
Item pulvis de corio cum potestatem cum liquore
quocumque confert in omni fluxu sive per
superius sive per inferius predicta Item si
vomitus fiat propter congestionem dum (?)
humorum in stomacho purgetur cum hoc pulvere qui
est eductus omne genus humorum cum sim
lite Recipe turbith albi et rose nigella ana
℥ ii reubarbari optimi ℥ ℥ ana ℥ i sene quinti
de omnibus dosis eius est ana ℥ ii usque ad
℥ iii Item epithima optima est illud Recipe
succi citoniorum succi mente succi absin
thii ana ℥ iii cinamomi gariofili nucis
cube masticis sumach accipite utillorum
corallorum ligni aloes ana ℥ ii pulverizetur
subtilissime et cum succis misceantur addendo
aliquid aceti citoniorum et calefiat perfecte
super carbonibus ignitis deinde spongia
vel filtrum infundatur in ipso et postea ponatur
dicta epithima detur fiat rorida et illico
super stomachum fumetur quanto calidius suf
ferre potest sepius in ieiuno et reiteretur
illud subito cum tepidum factum fuerit et si non

[illegible]

habeant succi predicti fiat in aqua distilla
tionis vero in talento vel cum aqua decoctionis
earum vel cum vino rubro potenti Item Recipe
nucis de spinula vel de spluque cum contrahit afor
mace et actu calida in succo mente et aceto ex
tinguatur deinde per interpolata corporis sic
ex emplastro vel accipe de pane mente tincto
magis et post dissolucionem panis fiat cor pus
epithima in quo filtrum vel lana sucida vel panis
laneus nobilis duplicatus imbibatur et actu
calidus aliquantulum expressus fiat super sto
macho frequenter iterando Item tunc de indigestione pa
tisso de cumpit plura super in confortativa vomi
tum et indigestionem etc Canon Omni
um autem ventositatum potius vel pinctus (?)
ut sit actu calida quia sit ancte G de dolarii (?)
de dominatore digestionis stomacho tepida offerunt
vel solvunt concutere spiritus si tepida naturalia sint
naustata caloris si naturalia sint opila
vel inceptis in vomitum magis competeret frigida cum
tepida quia omne actu frigidum est difficile
vomitum et propter siccitatem grossi stiptica ut pia
citoria necessitate scribe et (?) G habenda
preterea quod isti duo colores in vomitu quando sunt
citrinus et viride colarum et flava corporis dispucia
ad quantum sint ista quia si sint aeo fiat humor
oportebit sibi et amarissimum saporis cum fa
pluma et compressione appetit et calore corporis
et urina citrina et ancessione euntis et febri
citanti et potus vini puri vetus et si quis
corpus sit coleria nigra dubitatis quia non sit
aflate sit grosse sibi vistose quoque similiter
e saporis insipidi aquosi vel acetosi sine
sit pluma et forte sine calore plumo si
fuerit hic vomitus vomitus maligni
rubeo ancessio tiberis trito corpore tabolentibus
vel fructibus indigestis evenit preterea
quod vomitus cum vomitu curatur scilicet
propter evacuacionem materie et propterea fiat fa
cies nocumento capitis et pectoris cum
vertigo non stet in ipso fiat plumia nec
frequenter quia facit stomachum laxum fiat go
tum semel in mense et propter duobus diebus
super se ita ut elige primo dici evacuetur
in secunda die posterius fiat evacuationes
per inferius deinde vero dispensetur in liga
turibus et fricationibus et rebus confortativis
stomachi cum supertictis pectoris anterius predictis
Et ad complementum ad cognitionem vomitus dis
tenti quos vide superiorum dicta dispute
et ipsorum causas specialis per titulum indicaciones
require quod teste G ideo de medicinis simpli
cibus et primo canonis tertia ultimo
ideo de cognitione medicinarum procedunt.

[illegible]

[illegible marginal notes] 19

sapores in rebus omnibus sive fuerint naturales sive non naturales sunt. Propter naturales sunt sunt quinque. Quorum sunt calidi sunt frigidi sunt temperati. Sapores autem frigidi qui octo sunt numero quorum quidem primus est ponticus propter materiam terream grossam indigestam veluti sapor fructuum postquam imflorverunt. Secundus vero stipticus sive austerus propter materiam terream commixtam cum aqua secundum principium digestionis ut est sapor fructuum sorborum. Tertius vero acetosus et iste est duplex unus qui precedit digestionem ut sapor fructuum nondum perfecte maturorum. Alius qui sequitur ut sapor aceti optimo bono fit quia fit propter operationem calidi naturalis. Quartus insipidus sive aquosus ut sapor prunorum et persicorum. Cerusorum et sic nominantur ordinatim. Hoc loco sit dicit constantinus. Sapores autem calidi sunt tres. Primus est acutus sive acris propter materiam igneam et est omnium calidissimus ut est sapor piperis et sinapis et squille. Secundus est amarus propter terreas subtiles adustas ut sapor mirre et iste non est mixtus ut primus ut commixtus. Tertius est salsus propter partes terreas grossas adustas ut est sapor salis. Sapores autem temperati vel qui temperati in modum vergentes ad calidum sunt duo. Primus unctuosus sive oleaginosus propter partes aereas perfecte digestas ut sapor adipis olei vel butiri. Secundus vero dulcis propter partes aqueas perfecte digestas cum igneis commixtas quapropter est ne temperatus ut plurimum pinguis temperato ut sapor zuccare vel lactis et ideo sit omnium magis nutritivus. Et sic dictum est de saporibus ita intelligendum est et de odoribus tamen odores non habeant propria nomina sed accomodata a saporibus nobis magis notis. Sunt preterea alie saporum mixtorum plures vel talia narrabiles quemadmodum et medii calores nequaquam tamen esse possunt ex infiniti ut ait Aristoteles in libro de sensu et sensato. In vomitu preterea purgatio videtur fieri quantissima tamen mirabilis quia soluunt corpus in medio quod confortat stomachum et intestina ne per sedem anatomicum superfluitates recipiat abs parte vel beis. Caveat autem omnino a medicinis vomitivis in corpore facile vomenti veluti sunt diagridium scamonea quia vomitum augmentant. Sed intendendum levibus veluti sunt turbith manna tamarindi etc. **Pronosticatio** vomitus bis vel semel omni mense fiunt cum alleviatione insimul et apte in corpore confracto vel gulloso fortis ne compulsive secundum et eius sanitate. Et ideo dixit Almansor.

[illegible]

[illegible marginal notes]

post cenam fieri ... de vomitu ... in sanitatis omni corpori fiunt. Vomere preterea vomitum semel omni mense duobus diebus continue se habentibus tamen ... voritur quanti humori qui perfluit silicet duabus conditionibus. Prima quidem ne ordo iste sive secundum priorum quam ... fiat consuetudinaria super illa hominum complacenda quapropter convenit ut fiat quoque in principio mensis quoque vero in medio vel fine quoquomodo. Secunda est ne violenter se paret ad vomitum complendum quia faciet stomachum sicut latrina et receptaculum omnium superfluitatum corporis et forte rumpet venam in pulmone et inducet ptisim et forte faciet materias fumare ad caput et oculos et inducet zodam tronicam aut cecitatem. Sarte aut ... vomendi sunt et inenias vomitus primum ne congruentes spasmus ... de fetore narium. Item in vomitu singultus superveniens cum rubore oculorum morbus cum apostema stomachi vel cerebri fit. Unde ypocras vii particula afforismorum. In vomitu singultus et oculi rubei malum. Item vomitus sanguinis cum febre acuta morbus quia apostema magnum fit ... ante maturationem. Unde ypocras vii particula afforismorum. Continue sanguinem vomens si cum febre salubre est. Si vero non tamen stipticis et infrigidantibus. Si vero cum febre putredinem. Item vomitus perducens in debilitatem indigestionis. Indigestio vero defatigationem et post inanitionem est febre etica. Et sicut ... acquartana cum quae se morte ... ad ... in febre etica vel ptisi et plures horum senciunt alleviationem cum fingitur vomitus. Deinde vendunt cum vomitus reducit. Quapropter est ... in propria pronosticatione. Item dicit ypocras v particula afforismorum. Spasmus et singultus post multa sanitatem malum sive sit mancie provomitu vel secessu vel fluxu menstruorum vel emor vel vulneratione cum ... Item ibidem mulieri sanguinem vomenti menstruosis superveniente solutio fit sive vel emor ... sic corporis fit ... Item vomitus flatuosus in putrido ... esse ... ponte ... flate vel ... in febre ... pruriosis signis digestionis tantum ... tollit egritudinem. Sed aut modo ... de vomitu colico in febre et ... contraria vel interposita et de vomitu

intelligendum ... [illegible cursive lines]

[illegible cursive lines]

pronosticatio de abhominatione et nausea ...

[illegible cursive lines]

[illegible]

inlico i esse xᵃ na... In esse aut san no co
medat vomitus sam. qr ut dr ypo. sta
ptula affo; sam sursu quid qualis
cunq; sint malu de orsis no si niger
conveniunt bom ... ni malu i esse ypo
litis copiosus dz ee vomitus ysl dr
ypo 2ᵒ pnos; ... i omn acuta esse
illaudabilis debz esse vomitus i quo
fla... tco ... est ... impta z no
est vistosis ... quanto humores sunt mag
... z solu nō ... potu tanto
est suspector zppe cu alijs malis
signis que sunt ... debilis signu
indigonis dicis uo cetera velud e
... ul mala inctitudo velud est
dicit vij. Idem i eod. si esse acuta si
ut vomitus sicut succus porri aut
vidis aut plubeus aut nig malus
est. Si at omnibus hijs infectus e
morti vicinat. Idem ibid. fetor horri
bl fuit i ypo vehemeter est malu
qm putredine fit a corrupcione
maxima humorum. Sta. Ca^m

x^ de colerica passione

Colerica passio dr in qua cad
hora vrget eue superflu^tes cola
les ul humorales supius per
vomitu z inferius per secessu cum
dolore i torsione stom z itestinoz. fit aut
pp ter duas cas. prima est antiqua z
psenens corrupcio cibi i sto z itestinis
zppe fructum oleoz z pistinum z alioz
fructoz vistosorum. Et signa eius sunt an
tesso satietatis nausitatia pdicens plu
rimos z multitudo ventositatis i ventre
cu rugitu z inflacione z qn incipit do
lor circa umbilicum primo cu punctura
eius. Deinde advenit saluto pluma
q̄ sine vomitu z hoc est mag ma
lu. q̄ cu vomitu z hoc est mag malu.
z qn emitti^r est cibus modo digestus
ul semidigestus ul fla vistosa z forte
erit sic lotura carnis si totaliter
corpis copatia. Secunda uero causa e effu
sio colere rubee plume ad stom z in
testina sic mordicant ea z est dicti
... z mag; ... propter qui et
passio colica incipit. Et sig eius
sunt nausea velud ... z sitis assi
dua cu adustione corpis z ... te
pluma. Et si bibit aqua frigida sedatur
... donec calescat in sto. Deinde

euomet ipam z qnq est soluto ventris cum
ea z hec est periculosior. z qnq superfluit a
do dr faciat egro superveniat sincopi
z cadat pulsus z qd emitti^r est subtile
... amarum z quandoque ... sit vitellum ovi
z fortassis accessit usus piperis allei
... z alioz acutoz z fortassis sub al
bida propter mixtum cole cu stom z intestina

Methodus

Cura eius que fit a ca
prima est ut ... poxissi ... petit pur
turas z torsionem i ventre bibat sepius
pubmita quantitate aqua calida valde
i qua bulita sint ciminum galanga pip
lon e ... carvi ... vetosi^tu z ma
sima ... z inducatur ... sopni
posse sic dixim^o ... de vigilijs qr sistit
vomitum z assellacionem z omnem motu
q est proprium i cura huius passionis. Come
dat micam panis de simila assa super prunas
z post sit i bibita i vino veteri potenti
z bibat ... super alica ... galanga
... Sint ... super petre
cp lapide ignito ... aceto acutissimo
z panis lineis calidis i voluto ... z sale
z ... tormentis i sacculo. Et si pq ...
oia sensit dolore i capite propter vapores
vini ul vomitus dormiat ... posse
z luna... z tympora cu aqua ro. z
aceto z cu ... ingrediatur bal
neu resolutum aque decoccionis floris ca
momille absynthij ro ... ruta ca
lamenti z ... plonget ...
... hom no poxissi ... vta ...
tio ul tyriaca veteri cu vino calido de
coccionis piperis lon galang cinamom
z demitet cibos frios vistosos z sitim z
fame tollet posse z cofortet stom cum
vngetis z emplastis sicut diximus ca^o de
indigonie passione de sto frio cu ma z si cura
tiacio superfluxit neque ... cu ...
... solu coforte calidis ...
z ... nō ... superfluxit purge
cu benedicta laxativa ... cu decoctione m
abolarum ... ibid qr evacuat
cofortando stom qr z intestina z ...
... fiat omni die i aurora vinum ex
... de ... z post
... cu vino rubeo
ul aqua decoctionis mirtillorum piperis et
... stom
potenter cofirmat ...
cu melle ... Bibat

Empetica [illegible]

Canon [illegible]

[illegible marginal notes]

vinum vetus purum comedat carnes pullorum assas vel elixas cum feniculo et petrosilino purum et sepe comedat oportet semper in tremo et paulatim redeat ad consuetam. Cura eius que sit acuta calida est ut homo proxime et in principio cum incipit vomitus cum assellatione bibat aquam calidam in plurima quantitate et vomat cum ea plurimum illius colere cum facilitate. Si autem superfluat vomitus vel assellatio adeo ut virtus cadat tunc liga vehementer utraque adiutoria similiter et crura et pone super stomacum et totum ventrem lapides frigidos vel glaciem vel nivem vel pannos infusos in aqua frigida vel aqua rosacea et aceto aut in succo solatri vel ceu frigefacti spumet donec patiente infrigidetur et stupefiat et effunde super pedes et manus et faciem totam aquam rosaceam vel aquam frigidam et frice nolentem manuum et plante pedum cum aceto et sale vehementer et da ei in potu una vice post aliam succum granatorum acetosorum pure vel agresta vel acetum pure vel commixtum cum aqua frigida si ipsum pure sugere non potest quod si ipsa evomuit reiterari frequenter. Et si non sufficiat fortifica cum spodio et bolo ar. et rosis subtiliter pulverizando omnia subtiliter et cum predictorum liquorum aliquo infundendo vel cum aqua decoctionis malorum acetosorum et citoniorum vel pirorum non dum maturorum et in potum dando vice post vicem quotiens evomuit ea vel pulverem mirtillorum terre sigill. san. dra. corticum granatorum in potum tribue cum succo berberis et aqua frigida que sint commixta in stiptico et ipso medio colerum. Et da ei cibum si virtus cosset aut predictos potus abstineat aquam puram frigidam vel lac acetosum plurimum et cum ipsum evomuit reiterata multotiens donec videas vomitum alleviari parum. Tunc magis conforte virtute dando in cibo micas pullorum et torum subtiliter conditum cum succo citoniorum aut vino pontico inspissatum cum micis panis assatis super primus et si evomuit id reiterata donec retineat omnino. Et da in cibo pullos vel perdices vel avices plurimum frequenter per pias assas et contritas in succo citoniorum vel granatorum vel agresta vel berberis vel vino vero pontico mixto cum aqua pluviali vel cum aqua decoctionis mirtillorum et plantaginis. Et cum predicti pulli assantur tunc possunt in ventribus eorum poni grana mirte vel granatorum vel sumach vel grana berberis contrita. Et itaque cum cibum firmaverit da ei in potu vinum vel vinum confortem et sompnum provoce si vinum...

[illegible marginal notes]

...[illegible] fiat [illegible] ...
[illegible]

stipticum non acutum et post hoc non copiam undique ut dormiat propter quia vomitus et fluxus sedatur cum sompno. Et si post sompnum sentit se alleviatum potest poni in balneo aque tepide decoctionis rosarum plantaginis et florum camomille et post balneum ungatur stomachus et totus venter cum oleo mastiscino et oleo rosaceo partes equales addendo modicum aceti propter penetrationem et preter reducatur dieta ad consuetudinem ante horam non proxime sibi et post preservet parvus cum in principio eius ne plurima colera congregetur et cum vomitu leni sit et operatio tepida pura vel cum sirupo acetoso commixta vel purget cum reubarbaro vel cum mirobolanis citrinis sic de aliis. Item de indigestione stomachi passio de emoribus ipse mandabat sol. do. colam stringunt ventrem utimur cibis cissis coditis cum succis fructibus predictis et post cibum precat citonium cissum vel pirum vel vespila vel sorba bibat potus stipticos predictos abstineat acribus et potibus calidis acutis acuitum omnino.

Yliaca

Passio colica et yliace que sit acuta quecunque non est curatur preparentur et io. inferius... Sed necesse est non ut autem busto mediane vel inficiat quia est delicata et magnum morbum longo tempore necessum tollere. Uno fiat vehemente motu corporis et vel evomit vel vincit in illa est ut dicit G. in epo. illius afforismi. Item particule Er. apprehenduntur atheniano et parte siqui evomat stercus sicut cum stercus vel est ex stercus morbe quod aposteme magnum calidum in intestinis fit. Et licet talis passio sit similis passione colice non tamen est illa quod potius est passio intestinalis et yleos id est dicitur miserere mei quia dicitur ipsa dicitur mo. de apo. hoc intestinorum dicitur Capitulum

xi de dolore et inflatione stomachi

Dolor stomachi fit propter duas causas prima est apostema et ulcus de quibus dicetur sequenti capitulo secunda est ventositas in flatus et ostendendis duas tunicas stomachi scilicet interiore nervosa et exteriore carnosa. Est autem interior nervosa ut sentiat famem et cibi qualitatem ut in ipso voluptate et super ipsum corrugetur atque retineat sicut quilibet vel a cibo dilatetur et ipsum eiciat per superius et inferius sicut in corpore. Est autem exterior carnosa ut sui caliditate naturali cibum digerit per toto quia facilius est alterare per medium quem sensu tactus sentire utique in membro posito inter manum et ignem. Iste igitur dolor ventositatis a commotione magis antecibum et tunc fit amala gravione frigidi stomachi

[illegible marginal notes]

Nota: malum [illegible] ...

pronostico

[illegible marginal notes]

[illegible lower marginal notes]

[illegible]

tu ma flatica viscosa aqua calor nalis stoi
diminuty elevat ventositates ul grio magis
post cibu. Et tunc fit amala qp̄roc stoi fri
ca ma p̄y calor nalis stoi fit dimuty in
se sive fit oppssus multitudine ciborum & p̄pe
fructuum viscosorum & inflaticorum ut sunt ola fructus
legumina. Et iste dolor qui comovetur post cibu
quando pvenit ad tanta malicia ut non
sedetur nisi cu vomitu. Et id vero veheme
tor dolorum stoi p̄tet eos qui sunt ab apostemate
ul p̄lene ipo. **Methodus** Signa doloris
stoi amala qp̄roc fria cu ma fit qr magis
infestat an cibu quando ffa natat i sto pri
va, & qr fit vomitus quando flaticus vel
eructuato acetosa cu aqua allevia dolor
lor & p̄strato appetitus & est p̄nsitio calida
lidite sz cu sputo & saliva plima & nau
sea & fastidio & rugitu ventris plimo qm
pvenit stoi vel splen vel venter cu macilentis
qr ista sunt tria membra nalit fria vero
sic & iste rugitus augmentatur an cibum
quando & pq digestionem cibi quando sz p̄pe i latere
sinistro. Et cura eius est vomitus cu oxi
melle composito ul squillitico ul aqua decoct
rafani atq plicis & aneti punissa repletione
ex cepis alleis & leguminibus / vel p̄ige cu
pill cochyis ul cu benedicta laxativa ul
hiera detur bith pumissa digestione flat
cu syr dcari cao de indigestione pagio de
cura stoi fri sicudi cu ma vtatur dyaga
lanca dyaton piperion & dyacimino comedit
allea sz no cepas necq porru qr licz sint
calida sunt ty humida quapt & ventosa in
tingat carnibus bonis & p̄pe assis ul cu
pis cu fener carvu & petrosi codit cu
speciebus calidis acutis ut sunt pip cu gingiber
& gria paradisi. Bibat vinu vetus purum
amarum vitet legumina & sopnu sup cibu
& potu recenti. Vngat & empletur stomacus
ut dictu est illic vitet ola & fructus crudos
inflaticos pgenancios provocet eructa
tiones cu masticatione cimini & cuminum &
nucistas & carvu & anisi & plura ad lo
saliva recenti & stet hora illa erectus
& post id ambulet. Conditio Signu doloris stoi
amala qp̄roc fria sicut ma fit qr como
vetur magis sup cibu quam an et p̄pe sup
repletionem plimma ul p̄peracibus ciborum in
digest quare cu corrumpuntur cibus i sto
& fiunt eructuationes fetide fumose ul acetose
cu trullis plimmis fetidis & angustia
corporis vino forte no comovetur sup cibu
paucu & p̄pe calidu subtile. Et cura

eius est ut comedit parum & sepe & cibos sub
tiles boni chimi ut sunt ova sorbilia & car
nes edorum ul pullorum cu iuribus coctis con
ditis cu pipe 33 galanga provocet eructua
tiones & trullas cu masticabus & clavis ppdictis
& cofortetur stomachum & intestina cu vngentis & em
plastris pdictis & si supvenit vomitus fiant
om que dicta sunt cao de vomitu pagio de empi
cis & p̄pe cu vsu electuarium & trociscorum & suma
tum & calefacientibus stomachum ut sunt trocisci de mirra
& dyaton piperion & vitella ovorum assa aspersa
cu pulue cardamoni ul coriandri torrefacti
& melle despumato dando ea omni die an
cibum. Et pt fieri tedium in ventre tempus
opalacionis vaporum malorum & cofortentur ner
vorum duorum magnorum descendentium ad os stoi
ut dicit Galienus in divisionibus cao puti &
nos illud credimus aliewn **Experta**
Ad omnem dolore ventris sive stoi ventosa
cofert ponere ventosa scilicet magna sup
loco cu sutione vehementi hec parumper qr
ventositates vehementer dissipat. Dicitur aut
ventosam scilicet que ponitur sup membrum
cu igne seu stuppa igintia sive stamficatione
Item lapis molaris ul lapis coctus igitur
& aceto forti aspsus positus sup locu media
tibus pannis calidis cofert vehementer. Item
embrocata adidem. Recipe nigelle baccarum lauri
ruthe absinthium centauree an 3 i. an cal
rui cimini an 3 i. coquantur i vino forti dili
genter coopto vase. deinde infundatur spongia
i isto liquore calido actu & aliquantulum ex
pssa ponatur sup locu reiterando frequenter, per
quam i statu fuit. Et si vis forti ee adde se
sinap nasturcii & aneti ul pone oleum que
& fit vngentum post quam eccl cortice
fuerit i ipso colando & addendo tantum quod sufficit
atque linendo ad ignem ul furnum calidum diu
Ad id cofert oleum de castoreo ul de lilio ul
de aneto ul de ruta calefactum. Item qua fuete
Item emplastrum ad idem optimum. Accipiatur panis
p medium quando extrahitur a clibano & infunda
tur tota oleo cum & melle simul calefactis ad
ignem & sic applicetur ventri quanto calidius
fieri pt. Et cu infrigidatum fuerit reiteretur cu
alio pane ul infundatur id panis i succo mente
& rute & actum calidus applicetur. Item Recipe prima
vitellum ovi oleum camomille ul de lilio tunde
& coquantur ad i pste & incorporentur eis
p in dimidium ple torrefacte. plus adde se apij
quantum volueris & extendatur sup pecia & calefa
ct pste sup lapide igito & stoi & toti ventri
applicetur. Finiendo cu fistia & reiterando
frequenter quam i statu fuerint. Est enim plue

[illegible]

[illegible]

... anodinum. Item tragea addita quantitate ʒ an. cibum bibendo de sirupo modicum veteris vini potetis. Item tartari an. amcos petro. apii maratri siseris mo bethonice timi calamenti pulegii, ysopi spice nardi piperis ʒ ʒ. galgane rute centauri galli cassia olibani masticis cete rach nuabl cum grani ∴ dactilus an. ʒ .i. cinnamomi squinanti an. ʒ .i. maiorane foly bella ite ozimi coriandri galang liquiricie an. ʒ .ii. zucari quantum sufficit terantur omnia grosso modo et fiat tragea vel terantur subtiliter et fiat pulvis vel conficiantur cum melle et zucaro et fiat electuarium. Item usus frequens dyacimini vel dyaanisi vel dyaton piperon confert nimio. **Cautelon** Notandum quod iste .x. passiones eructuatio singultus dolor inflatio colica ventosa ex eadem causa procedunt sed ratione particule membri et ventositatis grosse et mete differunt secundum se. Quia eructuatio est quando illa ventositas compellitur cum sono per superius sicut cum trulla per inferius. Singultus vero dicitur quando eadem ventositas conatur egredi per superius licet non possit sine propter eius virtutem in villis stomachi. Colica vero dicitur quando eadem ventositas stat fixa in colonis intestinorum parte vel carpe hemeter dolor vero dicitur quando fit ista conversio in stomacho et intestinis simul a alto corpore. Et ostensive patet quod septa in qualibet istorum ampliorum secundum in societatem suffragatur. **Pronosticatio** Dolor stomachi si perduraverit digestionem et retentiva debilitat et postea colica vel lientria vel ydropisim inducit quod si consumetur marasmum gradatim constituet propter defectum nutrimenti si cum vincet virtutem, consumit cum de marasme consumentibus virtute sit dolor ut dicit Avicenna. Ypocras ... secundo ... de dolore stomachi in flatus dolor et intestinorum diu precesserit neque fluxus ventris spontaneo neque artificio mitigatur ydropisim timpanitem provocat affutura. Unde Ypocras .xi. particula afforismorum. Contubescunt sunt torsiones circa umbilicum dolores et lumbos et dolor non solvitur neque affirmatur neque aliter in ydropisim siccam convertuntur.

Capitulum .xii. de apostemate et ulcere stomachi

Quoniam ulcus est ut plurimum terminus apostematis, ideo ratio de apostemate ... dicemus tanto. Fit igitur apostema in stomacho sicut et in aliis quocumque membro per defluxum ... humorum et per arterias. Et hec materia vel est calida ut puta sanguis vel cum vel est frigida ut puta fla vel melia vel est corrupta compositis quo quidem modo. Istud autem apostema vel est in ore stomachi vel in concavitate eius. Istud apostema vel finitur per resolutionem vel per saniationem vel per induracionem. Et ulcus ...

fit propter ... apostematis terminati per saniationem et rupturam propter materias acutas corrosivas in stomacho contentas sit et totaliter falsificatur et signa corrosionis istorum pordine dicemus. **Methodus** Signa apostematis stomachi in quo sit ʒ primum est febris continua et non dolor in regione ipsius ʒ ... forte apparet tumor et eminentia in loco. Signa terminationis apostematis per resolutionem in loco sunt quia de die in diem decrescit longum cum mitigatione doloris et febris et continuatione ... fit hoc sine evacuatione sensibili et ... cum evacuatione sensibili medicinarum per vomitum aut secessum cum additione signorum salutis. Signa terminationis eius per saniationem sine dubitatione ab auctoribus interpretantur quia post dies aliquos intenditur dolor et se ... in nocte et in illa hora sumpserint ... rigores et dolores pungitivi neque immo tumor ... medicine adhibite neque apparuit evacuatio sensibilis. Cum igitur apparere ceperint huiusmodi post signa apostematis quia paulatim ... fiat quod alia hora nova apostematis ... in sanie sed cum sedatur ... tota ... et dolor cum remanentia tumoris et doloris aliqualiter fiat ... quantum ... Ypocras ... particula afforismorum. Circa significationes sanie ... si cum visa fuerint sanies et ... per vomitum vel secessum fiat tunc dubitandum ... apertum ... ruptura vel ulcus. Signa terminationis apostematis per induracionem que schirrosis appellatur sunt de ... falsa et dolorum mitigatio per ... vel ... dies apostematis ... evacuatione sensibili vel modica ... sit tamen remanentia tumoris ... in loco et durities que forte ... Et fiat ... terminatio ut plurimum sequitur apostema stomachi calida ... frigida tamen ... habeat fieri ... per resolutionem subtilis et remanentia grossa quod solum post fieri calida forte et ... terminationibus apostematum ... qualibet ... signa ... Signa apostematis distincta ... sit in ore stomachi an in concavitate ipsius sunt quod si sit in ore maior apparebit eminentia in parte exteriori et ... tota ... Si vero sit in concavitate ipsius non apparebit eminentia in parte exteriori propter profunditatem eius ... nisi valde magnum fuerit apostema tunc forte apparebit aliqualiter tumor et ... ventris et umbilicum. Item autem apostema fuerit in parte posteriori stomachi sentiet dolor inter spatulas utrasque et sub collo. Si vero in parte anteriori tunc supra umbilicum fiet dolor magis. Et ... ... de signis quibus ...

[illegible]

[illegible marginal notes]

apat(is) debem(us) venire ad ipsa. Principiu(m) ergo
apostematis calidi de co(lera) sunt cu(m) predictis dolor
acutissim(us) pungitiu(us) cu(m) febre cont(inu)a acuta et
capit(is) appet(itu)s omnino (et) vomitus (et) sitis (et) forte
debilitas digestiue (et) retentiue adeo ut fiat
lienteria. Et cura eius est ut in p(ri)ncipio fiat flebotomia
basilice dextre in brachio vel manu propter
diu(er)sion(em) m(ateri)e fluentis (et) p(ost) flebotomiam fiat vo
mitus lenis si est possibile cum aqua tepida
vel sirupo acetoso (et) aqua decoctionis aneti viol(arum)
seminis citoniorum. Applicetur epithima fiat verme
diu localiter repercussiuum sicut est vngentum
ex oleo ro(sato) (et) modico aceti. Vel emplastrum ex san
dalis ro(sis) (et) farina ordei incorporatis cum ole
o ro(sato) (et) aceto. Sumat in aurora sirup(um) de citoniis
vel sirup(um) ro(satum) cum aqua decoctionis sumach vel
mirtillorum vel citoniorum vel berberis, quo ti
fiet(ur). Quando venter leniter si non sunt
omni die obediens cum ʒ iiij aque decoctionis
lactuce viol(arum) endiuie prunorum (et) aqua disso
lute sint ʒ ij medulle cassiefistule colate
(et) detur ante die si non deus me(dici)ne fortes vel
que tum sedat manna vel tamarindos quia
ipse inflammaret (et) a postea augmentaret
(et) sic tertius hora illa potibo aqua ordei
vel pultes ordei (et) auene vel farris condito
cum succo granatorum vel iure pullorum alta
to cum lacte portulaca endiuie cucurbite (et) simili
bus vel cum agresta. Bibat iulep in aqua
(et) succi vel vinum granatorum insipidum
cum aqua decoctionis lactuce vel endiuie vel
prunorum et regatur cum dieta (et) medicamentis
usque ad finem principii donec locus seruetur
ab apate vel eius addicione in augmento
no (et) cum via fluxus tibie sic pueris sed in me
dicis addat resolutiua leuia sicut est emplastrum
ex farina ordei farina fenugreci seminis lini ra
dice maluauisci cocta (et) mundata per se
incorporata cum oleo camomille quod sufficit in
vitellis ouorum (et) fiat sumptuosa clisteria lenitiua
ante cibum si venter non obediens videatur
In statu predicta cerdo inter quod proponatur
oleo in ceplis (et) vngentis sicut (et) ponatur
resolutiua prima et regatur usque ad declinacionem
vltimi (et) cum venit declinacio (et) recepit febre
dimiu(i). Et dolor fortificetur emplastrum
resolutiuum predictum cum sicut aneti vel nasturcii
(et) in fine conforte stomachum cum trociscis de ro(sis) quia
R ro rub(ee) ʒ v spice masticis lig(ni) aloes
cinamomi cassie lig(nee) an(a) ʒ i (et) ʒ ii informetur
tracisci cum vino decoctionis odoriferorum
quorum primus quisque sit ʒ ii (et) pro ij detur
ante die cum vino debili quia dolorem
(et) ardorem mitigat (et) digestionem (et) retentionem
stomachi confortat (et) regatur cum me(dici)nis

(et) dieta condita in grossitie usque ad sanitatem
perfectam. Si autem predictis apostema prolongetur
neque resolui potest ymo tendit ad collectionem
intende potius coquendis ad maturationem sanies
cum emplastro maturatiuo quod R faine fenugreci
se(minis) lini aneti florum camomille an(a) ʒ i malua
uiscum cocti (et) mundati aliquo modico (et) ou
lib. j in torpeat cum sit (et) si reperiret in spissa
tionem in spissetur cum farina frumenti vel siliginis
(et) addatur in fine ʒ iiij mellis (et) ponatur actu
calidum super apostema reiterando frequenter quam
in fratum fuerit (et) si vis ipsum magis acuere
adde sicut nasturcii de vigatum quam cera coagulat
ammatis quam omnis me(dici)na calida stiptica vi
scosa poros opilans talis ut sufficiat ad con
gregandum calorem naturalem propter quod impedit
cum prohibitionem animadue(rt)e transpirationis et
euentationis eius (et) propterea (et) puluerum
saniei generacionem vt autem R. Extra de me(dici)nis
simplicibus (et) cibi ipso meme maturationem inter
ponatur (et) dimittet illa hora cibos frigidos stipti
cos quia ingrossit maturationem
prohibent. Si fiant cibos temperatos vergentes ad
calida si febre illud concedat ut sunt carnes
pullorum vel edorum vel oua sorbilia vel pul
tes ex farina frumenti vel auene conditi cum
butiro (et) sale vel lacte amigdalarum (et) regatur
usque ad horam rupture tunc fiat medicina
ruptiua per arte si non euenit per se (et) indisite
vlcus aperiatur (et) per que hec congelidatur proposite sicut
dicemus infra capitulo de cura vlceris in ipso. Si
aut predictorum contulerit ymo apostema dedie
in diem induratur cum dolite cum febris salsa
(et) minuoneria tum tutius que fiebat per iuro
sum tunc intende ad mollificandum (et) resoluendum
vi vitissime ut dicemus capitulo infra de cura apo(stematis) du(ri)
vlcera in ipso. Signa apatis calidi de sanie sunt
cum predictis omnia signa apatis de colera pro quod do
lor est in isto magis quam in actis quam acutus (et)
pulsus est in vtroque velox spissus tamen in colerico
durus (et) in sanguineo mollis (et) in vtroque est
vomitus (et) sitis sed maior in colerico (et) spissitudo
humor apatis super corpus ducetur tunc in apate
colerico efficietur vrina subtilis ruffa vel citrina
si in sanguineo rubea clara si in flematico sub
albida grossa viscosa, si in melancolico glauca
subtilis. Verumtamen sic corpus bene se habuit aut
iuxta quam vere pt apparere vrina rubea
grossa vel ruffa subtilis vel temperata vel quo
libet aliter se habens in vrina tamen inducet
super corpus (et) venas quemadmodum (et) vomitus
(et) secessus super stomachum (et) intestina. Et cura eius
est eadem cum cura apatis aut co(lerici) propter quod
magis opus est flebotomia sed minus farmacia

[illegible marginal notes]

[illegible marginal note]

neqz opz adeo frigs cibis ul me^nis insiste
cu sanu sit humor benivolus et nc amicus
Qnq apatis flatura i sto et qua parte hc accidit
sut cu pdictis ssē qtitas lenta multitudo spu
ti cu tam appetit et eminencia maior ptcle
absqz duricie a tactu et dolor levius cingi te
et pulsus parvus moll, Et cura eius est
ut i pncipio purget cu infusione aloes
dulcorata cu zucaro vel melle qr aloe appa
te evacuat flata et confortat stom licz sit a
mara ul cu medicina de turbith / ul cu
benedicta, s nequaquam pvocet vomitus,
quia attrahit mas et addit ad apa Et si
flatudo sit carnosa flobia fiat post basi
lice dextre que licet no cfervat virtute
quantitatis tu flobia evacuet multu ut dt
Avic. fiant clisteria pmo quide lenia
ex aqua decoctonis floz camomille bliti
malve ville oleo et sale ut dictu e cao
de bolismo parago de eius cur. 2o vo curat
de ?o i tam cu pulpa coloquintida ul yrapi
gra ul benedicta ut dictu est ibide et no
ponat repercussiva sup apa s ducta qr
tur indurat et ingrossaret mam et
sclirosim faceret et ponat resolutiva sup
locum apatis qr cu ma sit frigida i sto no est
tantus tior de attractione ul ssē iflammatoe
sit i apate calidis pdco et pmissa evacua
cone loli Emplm aute resolutivu bonu e
illud Rx se lini fenugr farine lupinoz an
ptes equales aloes quartam ptem unguentor
povet cu adipe anseris anat et galline
et extensum sup pecia pona actu calidu
sup stom frequenter et no sit preceps i ptio
ad resolutiva fortia qm resolvet qs sub
tile et dittet qs grossu pcede go gradatim
cu isto videlicet post dies aliqt qm ma sb
tiliata e aliquantulu fiat emplm avicēg
qs Rx radicu malvavisci coctarum pfecte
et mundatarum et optie tritarum lib. j. mu
cilagis malvavisci se lini farine fenugr
floz camomille an ʒ ij aloes ʒ ß farine
lupinoz ʒ iij terebentine ʒ iij olei de ma
stic ʒ ij farine ordei qs suffit et adde
parum furfuris pter abstrsionem poroz
pona calidu sup locu qma maturat et
resolvit mas grossas et mollificat mas
duras quapropter cofert plm i apate indito
Nutrit pulmentis fcis ex fru vel ordei
ul avene ul lingua ticeaz et pisoz vel
cu brodio pullorum et pdicu cibis ul assis
conditis cu ciamo cardamo et croco et

nucibus extra alterantis cu petro Bibat
ydromel ul aqua decoctonis sicom silo
rum seminatu et zucaro ul vinu albu
debile limphatu ad medium duminat
cibu et potu pposse si virtus tolleret et
subvenia pscom appeti sit dispis
sino cao Si aut tale apostema plongat
et ad saniatoz tendat fiat sic sup
sup pmus parago de cura apatis calida, sibi
et si tendat ad sclirosim et hoc est ut
plurimu in isto apate, raro enim saniat
et adhuc rarius resolvit pter me
grossitiem et frigiditate Qnq apatis multa
s raro sit pse mapuedo ymo ut
plurimu coseqndo aliqd apatu pdictoz
et ppe calidu adiestu sut cu pdictis
signa lenta pulsus parvus subtilis
tetus durus dolor gravatis sine acu te
duricies loci cu eminencia fetor oris
et ymaginacoes corrupte i sopno et si
fin cosequendo ante ssit apa calidu ul
frigidu cu signis pdictis pp yd et pp
dies aliquot sup pbent deliteraz ssē
salsa et doloz intigund no precedente
cuoc ssbili ul motu cu venunicetia
tuoris et eminencia dure qua tactum no
cedit Et cura eius est licet raro curari
possit nisi forte i pno cu emplis et
ungentis resolutivis et mundificativis
sl ul alternati adhibit ungetu bonu
sic fit Rx olei nardini olei mastici bu
tiri recentis an ʒ ß aceti ʒ ß misceatur
et dissolvatur i eis aloes ʒ j et ungat
cu colatus durus om die bis aut ter
parum calefactu fiat i aqua fervete Et
sup ungetu pona emplm detm in
apostemate frigido, vel istud qs fortius
est Rx adip anetis anseris et gallie
an ʒ j storacis liquidu bdelly mirre
spice mastice cipri ssynati an ʒ ß
amiq? amarazo ex cortina ʒ j ß
cinamomi ʒ ß dissolvat gumme i vino
et alia omia terat et misceat sil et fiat
emplm et i fine addat adipes et inter
ponet pfecte et actu calidu sto applicet
vel emplm de alleis qm est cofereus
ad omnem duritie et apicoz stom et visceru
et ydropisim cu incipit fieri qm gros
sas ventositates attenuat grossos
humores viscidos coliquat qs sic fit
Rx Elben mesue i pno antidotario

[illegible marginal notes]

[illegible marginal gloss]

Et allei mundi spicarum ana ʒ iii terebentine ʒ iiii axungie porcine por recentis de capitibus aucium ana ʒ v masticis olibani ana ʒ i euforbii ʒ i cere ʒ ii terebentine ʒ ii pici oleo nardini et vino quantum sufficit odoriferi clari In potibus cerabis in generali ut in apate flato et si necesse fuerit ponetur quamque cum aqua decoctionis semine epithimi et alle mirre colata et dulcorata cum zuccaro dico at si necesse fuerit quod in isto apate non potest evacuari cum qualitate propter eius duriciem sive fiat propter incipiendo sive concoquendo sed solum tamen duobus et propter sit fiat propter incipiendo quod tunc fiet tunc nulla quare in corpore toto [illegible] non sit confricando non reperitur ultimus cum firmamentis sed sola lenificativa ventris omni die cum clisteri lenibus addito medicine semine vel epithimo in decoctione vel malvavisco vel diaprunis in collatura Cumque ulceris stomachi in quo est dolor acutus in stomacho et iste augmentum propter assumptionem ciborum acetosorum vel acutorum mordicativorum vino forte stomachus cibum non retinet nisi paucum et leve et brevi tempore et cum expellit ipsum per superius vel inferius et apparet in eo quod expellitur sanies et sanguis et curtitudo egreditur fetida et post dolores alleviantur et minuitur dolor in stomacho et in pluribus Si autem sit ulcus propter anterioris apatis quod continuatum est per collectionem et ruptura fuit cum predictis accessit signum in apate quod et propter Et signum tali continuato est quod [illegible] sanies provenit et precessit tamen diminucione doloris esse et dolor gravativus Si autem sit ulcus propter magis acutus de eo vel flate falso in stomacho teretatis post quod fuerat apostema tunc cum predictis apparet dolor acutus in stomacho sive tunc non et esse nisi fortissimus dolor sine [illegible] inflamacione febris et [illegible] Et si sit ulcus in posteriori parte stomachi sentit eger dolorem sub collo ad inter utrasque spatulas In anteriori parte sentit dolorem super umbilicum Et tunc ulceris quo modo fiat est eadem sed mundificando ipsum cum repercussivis abstersionis et post consolidando cum stipticis curentur Detur igitur in ancora et ancorea primo mundificativa in estate et quando ipse est fortis ʒ v vel decoctione aque ordei vel aque decoctionis cicerum rubei vel aqua decoctionis liquiricie et quiritia vel aque [illegible] Si autem ipse non sit fortis et tempus sit yemis detur ei ysopi

horis ʒ totidem aque mellis vel aque de tormentilla ordei et mellis vel aque decoctionis ysopi mellis et [illegible] vel mellis rosati colati cum aqua calida Deinde post hoc addunt horas et aliquando tonaestiorum fiat post consolidativo medicine quod fit sic Recipe sandali ana ʒ v rosarum balaustiorum karabe ana ʒ ii boli et ʒ iiii fiat pulvis conficiatur de quo fiat bis in die horis predictis ʒ ii cum ʒ iiii syrupi de citoniis vel succi citoniorum vel aqua decoctionis mirtillorum sumacis portulace et post istud addunt horas detur ei [illegible] et non prius ponatur cotidie post assumptionem medicine consolidativum emplastrum consolidativum super stomachum quod sic fit Recipe boli armenici mirre aloes masticis ana terat et conficiatur cum ʒ vi prasine vel laudani vel picis navalis Si autem sit propter dubellacionem tunc post ea dicta est solliditatio de expulsione saniei quantitate in apate et ordinatione rupture quibus est tumor non mortuus Cum ergo certificatum est sanie in esse post maturitatem quod fiet quod sedamen ipse et dolor post apostema magnum sese preceptum vel aliter puta infra unum vel duos dies et remansit tumor et inflatio post quod apparuit aliqua evacuatio sanies saniei vel sanguinis tunc fit ruptura detur potum lac et aqua calida vice ad vicem post alia dentur cibi mollificativi de [illegible] Si ergo [illegible] tremor et ego saniei et sanguinis et detumescit apa tunc scias quod iam disruptum est apa quod si non sufficit natura vi ut tribuat aliquid quod [illegible] cum melle superposita paucis quoniam velocitat rupturam et post illud da ei potum aqua mellis vice post alia reducat saniem Deinde cum saniem et sanguinem egredi visa fuit procede ad mundificativa et consolidativa ordine predicto et in fine fiat sepe quadratum in quo sit pulvis sumac et mirtillorum boli ar masticis sandali Vel fiat ʒ iiii rosarum cum eisdem pulveribus vel trociscus de karabe quos [illegible] sandi Cibetur bonis tenuibus conditis cum succo citoniorum vel sumach vel mirtillorum et lentes [illegible] comedat vel risum vel fabas fractas vel ova sorbilia Bibat vinum clarum stipticum limphatum parum quod si ipse sit ut sic bibat aqua decoctionis citoniorum vel pirorum vel sumach vel mirtillorum et psillium et pulmentum sint de avene vel frumento confectis ponat adipem renum capre loco olei et butiri

[illegible marginal gloss]

[illegible]

devitet hoc illa omnibus cibos acutos vel aceto sos quia mordicat et ulceris prohibet co solidationem vitet etiam potus actu frigidos propter quia splenis initium est ulceribus ut dicit ypo. in .7. particula afforismorum et si ipsi actu calidos sub expressu sunt ergo temperati cum dilatatione ad spleni aliqualem **Emplastra**

Emplastrum competens ad omnem duritiem [illegible] grossas mundificans et mollificans ipsius quo parte splenis et omnibus visceribus est emplastrum de mellilotto quod sic fit [illegible] suo antidotario R. mellilotti ℥ vi. florum camomille fenugreci [illegible] lauri radicis altee absinthii ana ℥ iii. seminis apii [illegible] piperis spice cassie [illegible] ana ℥ ii [illegible] ana ℥ iii. armoniaci ℥ [illegible] ℥ v. bdellii [illegible] terebentine ℥ i [illegible] storacis [illegible] hircine ursine ana ℥ i [illegible] ℥ vi. olei [illegible] de spica quod sufficiat ad [illegible] infundendi [illegible] et compleantur. Item emplastrum [illegible] competens ad omnem duritiem splenis et [illegible] ventris sive sit cum apostemate sive sine apostemate et ipse [illegible] vel firmatur [illegible] sit R. mellilotti fenugreci florum camomille altee absinthii [illegible] lauri [illegible] malvavisci ana ℥ i. armoniaci bdellii galbani opoponaci laudani ana ℥ ii. masticis thuris ana ℥ i. adipis anetis anseris galline ana ℥ ii. [illegible] si dissolvantur gumme cum aqua decoctionis ficuum pinguium [illegible] et vino et melle decoquantur herbe vel [illegible] et [illegible] et incorporentur cum gummis et in fine addantur adipes et si necesse fuerit ad incorporandum cum meliore addatur aliquid de liquore predicto in quo dissolute sunt gumme et fiat emplastrum extensum super peciam lineam mundam et applicetur parti [illegible] actu calidum frequenter reiterandum [illegible] sunt et si non [illegible] ponatur quedam que resolvunt et mundificant omnem sclerosim [illegible] suorum simplicium [illegible] est possibile **Canon** certificatum est apud [illegible] in dimensionibus [illegible] apostema calidum est ut [illegible] non [illegible] quod est quod splen est membrum solidum [illegible] et ipse [illegible] ad eius [illegible] interiore [illegible] quod aqua [illegible] possit penetrare et eius substantiam et corpulentiam [illegible] subtilis sit [illegible] licet [illegible] calidior et subtilior [illegible]

est in suo corpore et [illegible] sanguis [illegible] apostema calidum magis sit quod cola et sanie sit mixta et post illud [illegible] post illud [illegible] sit mixtus cum sit liquor [illegible] Item certificatum est apud [illegible] apostema calidum magis fieri [illegible] splen [illegible] eius spa[illegible] et si non statim [illegible] fuerit cum [illegible] et resolutis [illegible] ad [illegible] vel [illegible] Item certificatum est apud eundem apostema frigidum [illegible] rarius fieri [illegible] que ut plurimum est [illegible] eius spongiositate grossitie prohibete licet autem [illegible] grossior sit [illegible] est [illegible] humorum [illegible] coagulatorum aut adustorum quale sit apostema [illegible] et illud apostema [illegible] sit magis [illegible] calidum [illegible] subtile resolutum [illegible] per adustionem [illegible] ad apostema frigidum [illegible] Et iterum [illegible] rarius sit [illegible] quia [illegible] est in corpore [illegible] et grossa difficile penetrans vel [illegible] quibus [illegible] plus [illegible] morbi [illegible] ut dicit G. 2o de [illegible] febribus ad [illegible] Item [illegible] intentiones prima quidem ad mollificandum et hec perficitur cum [illegible] fenugreci seminis lini seminis altee et cum adipibus anetis anseris et galline et cum foliis et radicibus altee et cum gummis [illegible] bdellium armoniacum opoponacum storax liquida [illegible] et cum butiro recenti et oleo [illegible] ad resolvendum idem quod est prius mollitum que quidem perficitur cum farina fenugreci seminis lini floribus camomille mellilotto absinthio baccis lauri aneto nasturcio et gummis predictis. Tertia ad confortandum splenem [illegible] calidis resolvitur et ipse cum sit membrum nobile [illegible] et hec perficitur per stiptica [illegible] ut sunt mastix thus absinthium et calamentum. Iste autem 3e intentiones apud [illegible] operantes duobus modis sunt aut [illegible] alia post aliam ordinate [illegible] aut omnes [illegible] simul [illegible] emplastro et primus modus est operosior secundus [illegible] securior **Pronosticatio** [illegible] apostema [illegible] periculosior est [illegible] esse membrum nobile [illegible] mortificatio et sic [illegible]

[illegible]

distemperantia sit nimia ea destruatur membrum principale a quo totius eius corruptio mors appellatur. Item apud stomachum si evenerit per solutionem continuitatis virtutis et bonitate appetitus nimis periculosum est. Si vero tendat ad collectionem ut plurimum subito interficit propter sensum intensionem et doloris fortitudinem et propter etiam diem rupture. Si vero tendat ad sclirosim nequaquam curatur nisi fortassis in principio et ante complementum indurationis quia nimia producit corpus ad ethicam et gradatim ad mortem propter oblationem digestionis et nutrimenti. Item in passionibus stomachi vomitus perseverans vel singultus supervenientes mortale. Item apud stomachum quanto profundius stomachi fuerit sub mirach tanto suspectius quanto vero eminentius ad exteriora corporis tanto salubrius quod sit mirach esse apertum potius quam stomachum. Unde Ypocras 6ta particula: Apostemata dolores et tumores si veteres contigerint superiores quidem in exteriores leviores non superponentes, non in interiores fortiores. Item ulcera stomachi vel vulnus si fuerit penetrativum pabulam [?] intrat stomachum mortale si fuerit vero non penetrans quamquam curatur et propter si non penetret tunicam interiorem. Si vero qualitatibus acres habuerit fiet corrosivum cum producunt quam propter effectum lienteria et corporis consumptionem ... et deinde dysenteria putredinosa. Unde Ypocras ibidem: vesica incisa aut cerebrum aut cor aut dyafragma aut epar aut renes aut intestinorum aliquod gracilium a ventre et stomacho mortale etc. Incipit tractatus tertius cuius sunt capitula.

Epatis passiones famose sunt sex. Prima debilitas sive mala eius complexio. Secunda opilatio et duricies et tensio sive mala eius compositio. 3a inflatio [?]. 4ta ydropisis. 5ta ictericia citrina vel nigra. 6ta apostema vel pleuris atque opilatio etc. Capitulum primum de debilitate epatis in complexione et compositione.

Debilitas epatis nominatur ... lesa operationis virtutis quae est sanguinis in parte succosa chili per mutationes [?] ad generare et in massa laudabile quantitatis quantitate que est optima pro salute ... et ... Et hec massa est alimentum quae corporis totius ita ut ... purus sit ... Alii vero 3us ... sit ... conimentum eius ... aliter in aliis et aliis membris intendens contrarium [?] ... corporis ... sibi proprium ... nutrimentum. Hec autem debilitas operationis non fit nisi a debilitate operationis

eorum instrumenti quod est epar ... virtus magis fortificatur neque debilitatur propter quod dicebat Galienus in quinto tegni fortitudo virtutis secundum proportionem ... Et ... primo ... Si senex ... accipit ... videret utrique sit iuvenis. Fit igitur a mala complexione et a mala compositione que ... textue ... a solutione continuitatis. Et si a mala complexione aut calida aut frigida et utraque ... vel est cum materia vel sine materia et ... quidem ... mala complexio ... sanitate ... propter quod ... contrarius ... quam ... que fit ... spectat ad ... nisi fortassis ... ex ... vel ... Signa debilitatis epatis propter ... ... sunt prostratio appetitus ... corporis et ego ... sine dormire quando ... epatis non sentit sicut neque pulmonis neque splenis atque renum. Signa male complexionis calide sunt ... faciei ... albuginibus oculorum et ... oris cum amaritudine et vehementia sitis et ... pluma. Et si sit cum materia ... vomitus ... subtilis ... et fiet urina citrina vel rubea subtilis si in epate fuerit opilatio. Si grossa si in ipso non sit opilatio a debilitate opilationis. Signa male complexionis frigide sunt pallor faciei ... cum ... et ... totius cum pigritia et ... et tensione ypocondrii dextri et urina alba subtilis vel glauca vel ... Et si sit cum materia fiat urina lactea grossa vel ... nisi opilatio prohibeat et fortassis ... liquida ... et forte sequitur tumor et inflatio manuum et pedum ... dispositio et deinde ... Et ... est ... cum virtute super totum epatis ... Urina non super gibbum sive ... venas corporis totius. Medicatio ... debilitatis epatis propter debilitatem sine ... sive ... est ut ... cum rebus calidis stipticis sicut ... mastix thus spica ... absinthium ... cum ... dia ... calidis stipticis sicut est diacitoniton cum speciebus et sic est ... medicine. ... mastix ... cum ... et ... cum ... et ... in aurora cum vino claro ... aut aqua decoctionis seminum ... vel ... Urina ...

[illegible]

in olo mastic olo de absinthio an ʒ j olo ro pte. fiat actu tepido. Item detur in cibo suo zinziber zinziberatum pulverizata subtiliter cum tritico. Cura debilitatis stomachi propter malam complexionem calidam ipsius est ut alteret stomachum cum emplastro quod fit de sandal al et rub rosarum et camphore an ʒ j terantur omnia subtilissime et incorporentur cum aqua ro et modico aceti vel cum succo solatri et spine et modico aceti et ipso actu calido infundatur filtrum carta talis vel pannus lineus et ponatur super stomachum reiterando frequenter. Item unguentum tepide fieri tepidum vel cum populeon mixto cum olo ro vel violato et similia. Item detur zandoria syrupum acetosum vel oxizakara vel syrupum ro vel violis cum aqua decoctionis endivie solatri lactuce portulace et cetera vel pulvis zinziberatum vel berberis cum eisdem cum cibo suo. Utatur saporibus factis ex succo acetose trifolii berberis zinziberatorum lactuce. Amigdalarum dulcium comedat pulmentum confectum ordei vel avene vel farris et olera sint portulaca lactuce et similibus et carnes laudabiles alterius cum eisdem comedat in principio cibi prima cerasa persica et similia sed in fine pira vel poma vel citonia assa. Et si sit cum materia purgetur cum decoctione que fit rheubarbari ʒ ij vel ʒ j et teratur et infundatur super syrupum ʒ v aque fructuum decoctionis ... vel tamarindorum vel viol et detur totum ante diem et similia fiant sepius. Utatur post purgationem et post purgationem fiat ... ro si vetus sit ... si sit stipticus vel ta ... vel dyaprunis simplex vel fiat decoctio ... cum aqua tepida ultro ... de berberis quibus ... berberis ʒ p se endivie ... portulaca an ʒ ... ro ʒ ij reubarbari ʒ j spice ʒ ß misceantur trociscatur pondere ... quibus detur unus in zandoria cum syrupo aceto vel vino granatorum et ... confortat stomachum ne colam multiplicet. Cura male complexionis frigide stomachi est ut alteret stomachum cum emplastro quod fit de ... mastic spice calami aromatici ... cere ana ʒ j ß dissolvatur mirra et mastix in vino et incorporentur cum rebus aliis et fiat emplastrum actu calidum super stomachum reiterando sepius quando tepidum fuerit vel ... cum ... ad solem vel ad ignem ante cibum et balnee ... vel aqua decoctionis absinthii calamenti et omnium calidorum cum stipticitate ... detur zandoria ... cum aqua calida decoctionis seminum diureticorum calidorum. Utatur dyamarton dyagalanga

[marginal addition, partly legible:] Hundrass ... sit ... vel ... et ... ruta ... et ... vel ...

dyaniso tyriaca veteri et omnibus calidis aromaticis comedat carnes laudabiles cortices ... pet vel ... vel feniculi conditas cum speciebus calidis et ova ... inspissata cum vitellis ovorum. Bibat vinum vetus clarum per se vel mixtum cum aqua decoctionis endivie vel cicoree et si sit cum materia vel ... purgetur sepe cum pillulis cochiis vel yera pigra et post purgationem fiat ... vinum ... de rubarbaro ... ad confortandum stomachum ... fit sic. Recipe rubarbari ... lini ... ʒ ij spice ... amomi ma ... gariofilorum ... amigdalarum ... corticum ... ameos radicis ... eupatorii ... aristologie rotunde ... ana ʒ j et ß trocisci fiat pondere ... ana ... et ... decoctione radicum que sic fit. Recipe corticum radicum apii et feniculi an ʒ ... se apii se feniculi ... vel ... ameos an ʒ v ro ... an ʒ iij pistentur et coquantur in lib j aque donec ad ʒ ... redeat colentur et ... vitatur ... condita in melle ... et fiant omnia que dicentur de ... Empericum Recipe simplicia que appetitum conferunt omnia ... debili tamen calido quia ... de endivia ... lig. ... magis confert ... calido ... pulvis ... ad ... die ... duo ... fiant ... in vino dulci ... vel cum aqua endivie vel aqua ... si sit ... et dicit ... quod ... est ... in omni debilitate ... passionibus ... appetitum ... comedat ... cum suis ... ponderibus ... zinziberatorum ... diligenter ... in membro ... spongiosa quod ... et ut medicus ... simplicia tamen noscat ... conferentia nullatenus ignoret. Sunt autem duorum generum quia aut ... aut posterius ... et nos quid ipsorum plurima ... apparent ... ad reliqua ... De conferentibus igitur ... sunt ... pistacee avellane uve ... mature ordeum ... triticum ... malagranata ... acetosa cum suis ... cinamomi ... staniola lactuce ... acetosa ... aloes

[marginal addition, partly legible:] Si ... stomachi sit ... cibo vel ... vel ... ruta ...

[illegible]

[illegible]

zuccarum ambra cassia lignea reubarbarum ven
pontica tamarindi ob mirabilia. Et confortantibus
potius sunt absinthium plantago spica
nardi spodium sandali mastix eupatorium
costus cicorea nenufar menta psillium ro
se solatrum spinia. Et eciam nocent punctis
sunt dulcia viscosa sicut est mel vinum
turbidum sicut tortelle que opilant eius
vias cum propter contraria eorum plurima attrahit
antequam digeruntur. quapropter dixerunt plu
rimi quod dulcia opilant epar et deopilant
venas pectoris et pulmonis licet sunt postio
res. Similiter et potus plurimus post cibum uel e
coitum uel exercicium uel balneum que infrant
et opilant. similiter et usus fructuum superfluus
aut olerum que aut sunt aquosa ut ce
rasa et pruna persica portulaca quapropter
generant sanguinem facile putrescentem. et
frigida stiptica quapropter generant sanguinem
grossum opilatiuum. Et nocentia potius sunt
omnia calida videlicet ut aurum vinum
apponitur armoniacum nisi cum stipticis re
gulentur. similiter et coitus et balneum et motus
et labor fortis et repleciones similiter et frigida mor
tificativa nisi cum calidis acutis coniciantur.

Canon Certificatum est apud medicos
quod epar magis nocet animalia complexione frigida
quam calida propterea quod calidum est innatum et
et digestiuum instrumentum. Certificatum est etiam
quod magis nocent animalia complexione sicca quam
humida propterea quod ipsum est fons humiditatis sicut
cor caloris tamen quod admodum est cor fons
caloris per hoc origo venarum et arteriarum
attestatur. **Pronosticacio** Malagmatio
epatis calida sicca si perducunt ad ethi
ca perducit et si calida humida ad febres pu
tridas malignas. frigida non sicca ad
marasmum frigida non humida ad cachexiam
et ydropisim yposarcha. Dixit propterea
dominus vir sum collectum quod in febre de calida
uel sanguinea epar est diligenter obseruan
dum frigidis stipticis ne fortasse euapo
ret eius caliditas naturalis et eius sba
perdustionem arescat quod admodum in fe
bre matutina stomachus est diligenter confortan
dum calidis stipticis ne male fiat eius
operacio. similiter et in febre inlatus splen
dum subtilibus acutis. Inde sollicitudo est
in rectificatione epatis et cerebri atque cordis
omni studio opponere quoniam hec tria prima
sunt in corpus influunt. ...

Questio de mala complexione epatis ... mala
... cachexiam et ydropisim ... sicut ... fiant

[illegible]

omnis vita nullatenus subsistit quod sicut
calescit motus voluntarius atque naturalis
Sic namque cor omnis spiritus generat et per
partes in singula membra delegat
ita cerebrum eos totum et per nervos ad
motus adaptat. Similiter et epar omnes
humores procreat et cum ipsos per venas vnum
siue corpus irrigat et cetera. **Capitulum**
De opilatione duritie et tensione
epatis atque mesaraicarum.

Opilacio siue durities epatis habet
fieri aut a materia humorali tensio non a
materia ventosa. Sicut igitur corpus dura
quod ut ad quod in utroque corpore est dolor
grauatiuus uel extensiuus in ypocondrio dextro
quandoque cum febre quandoque sine febre et putant stulti
medici quod sit apostema. Sit aut opilacio
aut a materia calida humorali adusta et grossa
ta. aut a materia frigida flatica viscosa. Signa
prima opilacionis a causa calida sunt vrina
rubea clara subtilis valde stiptica ve
tris dolor acutus pungitiuus sitis ve
hemens pruritus corporis et ascensus calo
ris habitudo extenuata pulsus velox
spissus et forte erit cum ardore vrine in
virga et est ut plurimum cum febre. Signa prima
opilacionis a causa frigida sunt vrina aliquando aquosa
subtilis forte nisi opilacio valde omni
modo dissoluatur. uel nisi sit plurima tunc
erit aliquando grossa lenitas ventris dolor
grauatiuus durities diuturnitas et sic cum
prostratione appetitus et siti nulla habitudo
corporis squalidum molle similiter color corporis
albus uel plumbeus et forte apparebit tumor
et inflacio pedum tempore noctis et vomitus
flatus et multitudo sputi et saliue pulsus
parvus mollis et est ut plurimum sine febre et si
non febre superuenit durities magis et tunc
signa erunt remissiora. Signa ten
sionis epatis sunt extensio ypocondrii
dextri cum dolore qui fortificatur post digesti
onem et in motu tempore famis et sedat post pas
sionem vehementem super ipsum cum manibus
et rugitus fortis circa locum epatis et vrina
aliquando grossa ampullosa valde et si sit
cum febre debilitatur omnia ista signa et
apparebunt sicut quando febre que est pulsus
frequens velox spissus similiter et aliquando
cum quadam debilitate et cetera. **Methodus**
Cura opilacionis a causa calida adusta est
ut si sit sine febre fiat omni mane ...

[illegible]

[illegible]

Questio ... de ... [illegible] ... addit ... [illegible]

... [illegible] ... valore ... [illegible]

... aristot ... [illegible] ... balaustie ...

... [illegible] ... de ...

... [illegible] ... melle ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... aristot ... [illegible]

ambo ... [illegible]

... [illegible] ... vino ... addit ... [illegible]

... melle ... [illegible]

... doloribus ... [illegible] ... de ... [illegible]

... [illegible] ... Gal ... [illegible]

... [illegible] ... de ... [illegible]

... [illegible] ... Gal ... [illegible]

... [illegible] ... valore ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

Questio ... addit ... de ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... dolores et

... [illegible]

... [illegible] ... valore ... [illegible]

... [illegible] ... albo

... [illegible] ... et

addito vino ... [illegible] ... albo ... [illegible]

[illegible]

de cura melle [illegible]

[illegible]

de optione [illegible]

[illegible]

fieri apium mellis optio [illegible]

[illegible]

acetosum cum aqua decoctionis endivie sandali
rapi vel seminis endivie et lactuce purgetur post
digestionem cum decoctione reubarbari sene epithimi
[illegible] calida et dulcorata cum ℥ ii vel
purgetur cum syrupo predicto acuato cum ℥ ii reubar-
bari cum ℥ ss dyagridii electi potentur sicut tri-
sandali vel diapinis vel tifera sarracenica et
cum eadem triasandali quinque [illegible] ana ℥ ii
℥ ss cum ℥ ii reubarbari electi pulverizati sub-
tilissime dulcorati cum syrupo [illegible] [illegible]
ante die comedat [illegible] seu petrosilini bora-
ginis et carnes edorum vel pullorum coctas
cum eisdem et una earum condita cum speciebus
calidis non actu acutis et similia utatur propinque
cum succo [illegible] foliorum petrosilini mixte aceto
[illegible] ana ℥ ss post [illegible] colentur et colatura
[illegible] cum duobus vitellis ovorum [illegible]
torum et mica panis furfuracei et speciebus
predictis addendo modicum aceti fortissimi
et plus ut iste sapor magis deopilat
pone vitellos crudos et adde plus ace-
ti ita ut bulliat aliquantulum [illegible]
quia stomachum et epar confortat et aperit opila-
tiones bibat vinum album subtile limphatum
cum aqua [illegible] vel endivie vel aqua
decoctionis apii vel scariole ungatur epar omni
die ante cibum leniter fricando cum oleo nar-
dino calido et supra sit aliquid aceti et ponatur
super hoc filtrum vel pannus laneus mol-
lis calidus [illegible] autem sit cum febre fiat sloia [?] ba-
silice vel salvatelle [illegible] dextra et
digiti [illegible] cum syrupo acetoso simplici et aqua
decoctionis endivie vel seminis eius et [illegible]
cum mensibus predictis [illegible] potionem [illegible]
[illegible] mellis. Cura opilationis [illegible] sit flata
grossa est ut dicitur [illegible] die [illegible]
[illegible] vel [illegible] cum aqua de-
coctionis radicum v [illegible] vel cum vino albo [illegible]
vel cum aqua decoctionis [illegible] seminis [illegible]
le [illegible] et endivie [illegible] cum [illegible]
laxativa vel pillule [illegible] vel cum oximelle
predicto acuato cum ℥ ii agarici ℥ ss ℥ iii
[illegible] cum reubarbari electi [illegible]
confert [illegible] utatur sepius
[illegible] diacton piperion [illegible]
[illegible] cum vino veteri calido similiter
dyacurcuma et dyacinnama [illegible] calidos
de ydropisi [illegible] cum dicta super dicta
preter quod vinum sit purum et [illegible]
ponatur alleum [illegible] et similia
[illegible] ℥ ss [illegible] veteris [illegible]
cum eodem vino ungatur epar cum oleo [illegible]
dicto vel cum unguento [illegible] adiungitur
vel [illegible] calidis [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquas [illegible] omni die [illegible]
vinum [illegible] qui deopilat

epar et splene et vias provocat urinam est etiam
[illegible] qui sit sicut [illegible] Elben [illegible]
lacte [illegible] succi [illegible] succi absinthii
succi eupatorii succi berberis reubarbari bo-
ni [illegible] ana [illegible]
rubee tinctorum ana seminis apii [illegible]
[illegible] ana ℥ i fiant trocisci ℥ i vini
cum succo endivie vel vino albo et [illegible]
trocisci de absinthio et est quod nulla [illegible]
[illegible] ut [illegible] in suo antidotario. Cura
temporis epatis ut utatur sepe [illegible]
[illegible] ventositatem grossa [illegible] est dyaci-
[illegible] dyaton piperion et similia cum vino
puro veteri potenti et [illegible] epar
cum milio et sale torrefactis in sacculo im-
pletis cum absinthio seminis [illegible] anisi
[illegible] et similibus aut fomentetur cum [illegible]
decoctionis [illegible] et
[illegible] in [illegible] panos lineos et
applicando lateri dextro actu calidos [illegible]
[illegible] aliquantulum cum [illegible] an-
[illegible] vel ungatur cum oleo de lilio vel de [illegible]
actu calido comedat carnes [illegible]
[illegible] seu anisi vel seminibus earum
conditas cum speciebus calidis bibat vinum
vetus purum nisi sit cum febre. Tunc limphet
[illegible] cum aqua decoctionis [illegible] anisi
[illegible] vel seminis [illegible] aqua [illegible]
et utatur alleo et sinapi [illegible] et [illegible]
[illegible] cum pannis calidis et pellibus
pilosis. Experta. Ad omnem opilationem
epatis et dolorem et apertam [illegible] et ad aliquas
[illegible] in suo [illegible]
[illegible] trocisci de reubarbaro [illegible] sunt
[illegible] Elben [illegible] in suo antidotario. [illegible] reu-
barbari boni ℥ [illegible] eupatorii ℥ iii [illegible]
[illegible] rubee tinctorum [illegible] absin-
thii [illegible] ana ℥ i [illegible] ℥ iii
fiat [illegible] respiciunt [illegible]
[illegible] epar [illegible] in omni [illegible] opilatione
epatis aut [illegible] confert [illegible]
[illegible] sicut sunt pultes et similia
vel riso [illegible] condita cum lacte [illegible]
[illegible] et panis azimus et [illegible] et
tortelle et caseus [illegible] dulcia [illegible]
sicut sunt mel [illegible] vinum [illegible]
[illegible] poma pontica vel stiptica [illegible]
[illegible] mala [illegible]. Come-
dat ergo res in quibus est abstersio cum
[illegible] sicut sunt [illegible] cocta
cum petrosilino et aqua [illegible] vel [illegible]
panis furfuraceus [illegible]
[illegible] coctus [illegible] vel cum [illegible]
[illegible] in omni [illegible] tempore [illegible]
[illegible] cibos inflativos [illegible]
[illegible] sicut sunt omnia legumina et olera

[illegible]

[illegible marginal notes]

...posito de opilatione epatis ... opilo epatis ... que sunt in epate ... epatis procedat ... ydropisis aut ... aut ... colica ... aut fluxum ... opilationes epatis sint diligentissime removende.

et rappe et fructus ... et rubi ... et balneo aque tiebe. Et unguentum bonum ad duritiem epatis difficile post quam incipit ydropisis sic fit. Rp. arotica pilo aloes baccarum lauri ... ana ... sufficit. Item cum ... eufrasia epatis vel splenis confert vinum vetus clarum bibat actu calidum in ieiuno postquam in eo fuerint bulita ... corticis medianes sambuci ... et simpliciter ... et sunt qui ... vinum cum aceto ... rebus. Et item fomentum ... sandali ... spodii ... eupatorii absinthii ... omnium ana bulliat in aqua ... absinthium ... aceto ... fuerit tales aque bulliat ... in aqua vel vino ... forti ... in eo ... super epar ... in ieiuno est ... balneum ...

Canon

In cura opilationis epatis aut aliorum membrorum ... sola ... acuta ... humor ... grossus subtiliant et vias clarificant. Est tamen ... addere ... ut puta si sit ... calida vel si pa... sit cum ... est ... ut puta si membrum sit debilis texture.

Syrupus aut nobilius ... sit fit. Rp. radicum ... tamarisci ... scolopendrie camedreos ... mephiteos ... absinthii rubee ... corticis medianis sambuci ... sen... ... sticados ... ameos ... ... berberis ana ʒ iii ... ʒ ii rosarum ... semen ... ʒ i viola... ʒ vi ... lib. ii aceti ... parum fiat syrupus ... cum ... ʒ iii ... ana ʒ i ii. Item in opilatione ... epatis vel ... ut curare ... per secessum ... sit in ... pro ... in opilatione ... vino vel subtili et aqua decoctionis radicum ... vel semen ... calidorum vel ... ut ... cantores duo impediunt ... est ... ut in dissinteria vel lienteria ... est in ... per secessum medicine ... de opilatione epatis ... subtilissima ... et si fuerint ligno... colentur et si non ... et alcohol ... sciunt adeptum ... ipsorum ... est ... quod de opilatione epatis est plurimum ... in ... intentione ... ydropisis si debite ...

[illegible marginal notes]

quibus ... nec sit ... in ... nec fortissimis ... agitet neque ... ponendo ne fortissimis subtile ... ad ... lapidificet.

Pronosticatio

In omni opilatione diuturnitate ... epatis vel splenis fluxus ventris vel eruptio ... plurimarum ... supervenientibus tollit egritudinem ... pticula ... quibus ypocondria suspensa sub ... Item in omni opilatione epatis vel splenis sine ... superveniens solvit egritudinem ... particula ... dolor sit ... ypocondria ... parte ... calidorum ... cum ... dicto ... Item opilatio epatis cum ... est morbus ... apostema ... particula ... si epar ... durum morbi. Item opilatio cum fuerit antiqua difficilis ... nequaquam ... ut dicit Avicenna ... ydropisis ... Item opilatio epatis vel splenis ... dolore ... fortior ... difficilis ... Item ... est statim ... opilationis epatis que est ... ydropisis ... fluxus ventris apostemati...

Capitulum de cathesia

Est aut cathesia ... cum feditate coloris ... et est nichil aliud quam ydropisis ... et sit ab omni ... epatis cum ... ut ... cum ... venas ... cathesie ... faciei ... pedum ... inflata ... reddit et color ... albo et citrino et ... urine et sudoris et ... et ... pruritus cum ardore ... vigiliarum cum debilitate virtutis assidua que ... fit ad ... sincopim et in quibusdam est appetitus fortis ... remanet in suo ordine ... et ... in quibusdam ... assidua ... superfluitates omnes intra corpus. Et si ...

[illegible marginal notes]

cis volumus vel vltus difficile consolidari. Signa vero eius propria sunt: ut si fuerit anabla [illegible] epatis calida, sunt cum predictis sitis vehemens cum presentie et appetitus omnino et caliditas membrorum exteriorum ad tactum mediocriter et precipue in plantis manuum et pedum siccitas pectoris, pluuma asperitas oris et lingue absque [illegible] rubedo urine cum spissitudine et velocitate pulsus et est ut plurimum cum febre. Si vero sit cum materia fiet vrina subtilis radiosa propter opilacionem et forte dolor aut in ypocondrio dextro sub costis. Signa eius propria si sit anabla complexione epatis frigida sunt cum predictis solucio ventris, mollities corporis, corrupcio coloris cum tumore faciei et precipue palpebrarum et prauitas appetitus et digestionis et est ut plurimum sine febre, et vrina alba vel karapos vel lactea grossa. Et si sit cum materia sit vrina subtilis aquosa frigida propter opilacionem cum dolore gravatiuo [illegible]

Medendum Cura cathexie est cura debilitatis epatis superdicta siue calida siue sit frigida siue sit cum materia vel sine materia prout ibi dictum est sufficienter et propria applicentur.

Emperica In cathexia ex quacumque causa fiat et omni debilitate epatis confert appetite [illegible] omni die in aurora ʒ ii epatis lupis [illegible] sanitatis [illegible] si corpus [illegible] ad solem vel ignem et terit et bulle subtilissime et det cum ʒ ii vini [illegible] dulcis si sit sine febre vel cum aqua [illegible] vel si eis vel cum aqua frigida [illegible] si sit cum febre [illegible] aut [illegible] pulueris longo tempore consumat [illegible] quod [illegible] salis aut [illegible] pulueris absinthii [illegible] laudanum [illegible] obfirmans [illegible] ventrem [illegible] passule [illegible] interioribus [illegible] acceto [illegible] vel [illegible] ʒ [illegible] confortant [illegible] epatis [illegible] ut [illegible] subtilitate [illegible] penetret adipem.

Canon In cathexie oportet intendere ad duo scilicet epatis alteracionem et deopilacionem. Alteracio autem [illegible] debilitatis epatis et deopilacio [illegible] opilacionis et [illegible] tensionis deopilacio [illegible]

[illegible]

euacuat [illegible] epatis [illegible] fortificat etc.

Pronostica Cathexia de causa calida si sit cum duricie epatis perducit ictericiam et ydropisim tympaniam. Item cathexia de causa frigida est ut plurimum propinqua ydropisi [illegible] solliditatem [illegible] cathexia [illegible] ydropem [illegible] difficile et [illegible] sit [illegible] et precipue si sit de causa calida quemadmodum dicetur de ascite et timpanite etc.

Capitulum quintum De ydropisi

Ydropisis est morbus [illegible] materialis [illegible] cum febre frigida plurima [illegible] et inflante membra [illegible] omnia aut loca propria in quibus sit [illegible] aut tribus de causis scilicet [illegible] aut [illegible] Causa [illegible] prima est potus aque frigide plurime illico post [illegible] aut coitum aut balneum aut [illegible] sol aut [illegible] propter quod membra [illegible] cum [illegible] adipa et precipue stomachus et epar. Causa vero antecedens est mala [illegible] sit opilacio [illegible] propter quod [illegible] membra [illegible] cum [illegible] adipa et precipue stomachus et epar. Causa vero antecedens est mala [illegible] opilacio corporis [illegible] propter quod neque [illegible] debite [illegible] neque corpus superfluitates debite euacuant. Causa autem [illegible] est aqua et ventositas omni [illegible] membra omnia aut [illegible] habet [illegible] species scilicet timpanite, asclite, yposarcham ut ait G. [illegible] de accidenti et morbo. Timpanites [illegible] congregatione aque pauce et ventositatis plurime in ventre [illegible] et [illegible] est aut [illegible] solidius [illegible] intrasse [illegible] et epar et splene et omnia intestina. Sirach vero [illegible] optior [illegible] pinguedine et [illegible] duobus [illegible] longitudinibus et duobus latitudinibus et quatuor [illegible] asurcta [illegible] usque ad [illegible] ventris ut [illegible] et incipit [illegible] epatis. Asclites vero fit congregacione aque pure in loco predicto aut [illegible] congregacione aque plurime et ventositatis pauce [illegible] quod aqua sine [illegible] vento [illegible] aut [illegible] omnia aqua ut ait G. vi de accidenti et morbo et incipit [illegible] epatis [illegible] Yposarcha vero fit ex multiplici [illegible]

[illegible]

[illegible]

san[16] fit subtilis aquosi per membra corporis totius mollificatur et inflatis corpus totum et incipit a membris inferioribus et tumida ad vicinitatem epatis et stomaci. Set hanc aut speciem quidam moderni et presertim medici de Salerno predicti distinxerunt. Primam quidem in qua aqua ducitur super ventrem et partem inferiorem lento flatu; aliam in qua ventus super aquam ducitur et hanc non yposarcham vocarunt, quemadmodum asclites distinguitur a timpanite. Sed nos illud refutamus. Set doctrina multa tes qui tertiam speciem necessario subdiunt cum sit nova tres her dispositio non valis que curam faciat differre. Unde si tibi sapuerit quatuor has species [illegible] dicendi faciens qui quidem cura yposarche quadratenus ut sicus adeo que aqua eruantur nec adeo qui ventum terminantur magis deliciae quemadmodum ut refert inter asclitem et timpanitem curam qui dicemus. Similiter timpanites fiat [illegible] propter vitium digestionis prime que est in stomaco et yposarcha vitio digestionis tertie que est in venis et in membris corporis totius. Impossibile tamen est aliquam speciem ydropisis accidere nisi prius inducto vitio super complexione et compone epatis quod est sedes digestionis secunde. Ex quo patet quod in potentia est aliqua ydropisis cum [illegible] sub rectificatione epatis quo [illegible] primo [illegible] est rectificare splenem et renes et vesicam quia non sufficit in eius cura curare tamen calefacere dispositionem et vias oppilationi superfluitatum omnium debilium appetit confortare ut satius facte inducantur sine [illegible] recidive. Signa ydropisis inseparabilia sunt tumor et inflatio pedum et ventris simul et dolor in latere dextro et sinistro et [illegible] sedoris et urine et feditas coloris declinans ad citrinitatem et plumbeitatem et inflatio oculorum et sitis assidua cum prostratione appetitus. Hec signa sunt communia omnem speciem ydropisis sequuntur ut ait ypocras secundo pronosticorum.

Methadius. Timpanites fit ex ventosa complexione frigida epatis et stomaci prohibente [illegible] benignum aut sanguinem quare convertitur in rem ventosam que cum non expellitur per eructuationem vel trullus oppilatione viarum prohibente vel virtute expulsiva et constrictiva superfluitatum debile existente colligitur [illegible] et crescit venter et hoc ut in pacientibus sit cum [illegible] calida epatis cum [illegible] vel

sit nimia debilitate eius virtutes sanguificative vel les cum fortitudine virtutis secunde [illegible] naturalis quia appetit aerem ut febrientes cibum mala digerat licet forti percipit taliter quod si sit tumida vel est oppilata cum et prohibent delegationem colere rubee propter debilitatem aut est apatis et indurata et hoc est ut in pluribus. Signa quoque timpanitis sunt cum signis predictis compressio umbilici plumbea et tensio nimia unde timpanites est et [illegible] membrorum cum asperitate et spissitate et cum percussio vel facit sonum fortem vel timpanum aut vere inflatus vel ut aqua plenus et cum comprimitur venter est durus vehementer et paciens est appetens eructuationem et trullas et alternat per [illegible] et non inflantur pedes adeo sicut in aliis. Et est corporis pulsus longus velox propter [illegible] adaucta cum egritate plurima que sunt in aliis speciebus considerata [illegible] apparebit cum predictis urina non multa tincta subtilis et pulsus frequens cum esse columna corrupta. Cura timpanitis qui est cum calitate epatis vel [illegible] esse est contra [illegible] que [illegible] et cura ydropisis que est ut purgetur sepe ante cibum cum clistere quod fit ex [illegible] flore camomille mellilott semine endivie cicoree lactuce semine portulace [illegible] ana [illegible] et bulliat in aqua et i lib. [illegible] colate addatur [illegible] zucari vel mellis [illegible] oleo de camomilla vel [illegible] de lilio vel de ruta vel de aneto [illegible] iii [illegible] et iterum reducatur [illegible] et bulliatur aliquantulum et coletur et tepidum iniciatur. Hoc enim [illegible] et resolvit ventositatem cum humiditate et urinam provocat sine tale [illegible] purgetur semel in ebdomada cum pillulis de reubarbaro que fiunt ex reubarbaro ʒ ii [illegible] anisi ana ʒ i. coloquintide [illegible] scamonee ana ʒ ß. conficiatur cum succo eupatorii [illegible] sero [illegible] sine cena [illegible] ʒ i [illegible] ad ʒ ii quia [illegible] confortat epar et stomacum et [illegible] ventositatem et expellit humiditatem. Super epar ponatur emplastrum [illegible] farina ordei [illegible] incorporatis cum succo [illegible] succo absinthii succo plantaginis aqua [illegible] Super stomacum et intestina ponatur [illegible] furfure [illegible] in sacculo et [illegible]

[illegible]

calidis frequenter applicata fiunt masticatio-
nes sepe ante cibum provocantes eructa-
tiones ex [illegible] et mastice et cari
et pluribus in bucca totus venter [illegible]
ad solem calidum ulique cum aceto [illegible]
[illegible] fricatione levi cum panno calido ape-
riente poros. Supponat quoque supposito-
ria que contrahunt ventositates [illegible]
sic sunt illa. Rx foliorum rute cimini ban-
rach salgeme ana partes equales terantur
et conficiantur cum melle. Utatur cibis digesti-
bilibus ut sunt caro edorum vel pullorum
castratorum vel arietum [illegible] et ipse
assa vel elixa cum feniculo petroselino cocta cum
sipone facto [illegible] vel vino [illegible]
vel vino berberis vel aceto vel succo [illegible]
[illegible] et pulvere cinamomi cardamomi et
[illegible] et non comedat inflativa [illegible] sicut
sunt legumina fructus arborum olera [illegible]
et similia nisi forte olus factum [illegible] feniculi
et petrosilini. Comedat etiam [illegible]
cocta cum vitellis ovorum et ova sorbilia
[illegible] cibis [illegible] vel assis ut plurimum per
[illegible] in die purgatorum. Tunc [illegible]
et clisteris ut venter [illegible] solvatur.
Bibat vinum [illegible] cum limphatum cum
aqua decoctionis seminis feniculi vel anisi
vel [illegible] comedat et bibat et
devitet [illegible] superfluum [illegible] et
[illegible] dormiat. Evacuat per purgatorium
aquas [illegible] alta [illegible] confor-
[illegible] sic est [illegible]. Rx dyalacte
dyacimino dyanisi dyacardamomi dyaga-
lange ana partem .i. dyarodon abbatis [illegible]
[illegible] ana p. ss. vel [illegible]
[illegible] ana p. i. [illegible]
[illegible] ana partem ss. [illegible]
qui est sine calore [illegible] ut solvatur
frequenter [illegible] anisi
[illegible] cum [illegible] sive [illegible]
ana ʒ ss. florum camomille [illegible]
[illegible] rute [illegible]
[illegible] ana [illegible] polipodii ʒ ss. cologuinde
agarici ana ʒ ss. [illegible]
[illegible] libras [illegible]
[illegible] ʒ iii [illegible] olei de
aneto [illegible] vel [illegible] de lilio et
ʒ ss. salis [illegible] fiat clistere [illegible]
[illegible] et veteres [illegible] potest
resolvit. Purget semel in ebdomada cum
pillulis que sic fiunt. Rx hermodactili
turbith [illegible] ana ʒ i. reubarbari ʒ ii.
[illegible] ana ʒ ss. agarici

cologuinde [illegible] ana ʒ ss. i. [illegible]
succo eupatorii vel [illegible] conficiantur
[illegible] ad [illegible] a ʒ i. vel
ad ʒ ii. Et sciat quod frequens usus [illegible]
[illegible] confortat omnem [illegible]
[illegible] Super [illegible] ponatur emplastrum
confortativum et aperitivum quod [illegible] al [illegible]
[illegible] ana ʒ ss. masticis [illegible]
[illegible] ana ʒ iii. [illegible] vel
nardum ʒ ii. aque vero aceti ana ʒ ss.
succi absinthii succi plantaginis succi
eupatorii ana ʒ iii. terantur terenda et
incorporentur [illegible] cum oleo [illegible] et
addatur [illegible] vel [illegible] quod sufficit
ad inspissandum. Super stomachum et intestina
ponatur [illegible] ulterius
fit [illegible] cimini carvi feni dati
[illegible] mixtis cum milio [illegible]
[illegible] super lapidem [illegible]
dyacimino dyacartamo dyaaniso dyagala-
nga dyacardamomo et omnibus [illegible]
[illegible] veteres grossas
cum virtute [illegible] suppositoriis [illegible]
[illegible] sicut fiet ut supra [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] aque et [illegible]
[illegible] cibum sunt magis acute [illegible]
[illegible] cimini carvi [illegible] feni-
culi [illegible] piperis nigri ʒ iii. et in
fine [illegible] calidis
frequenter ante cibum et [illegible] usque
ad [illegible]
non [illegible] sunt [illegible]
est ad principium et per ordinem [illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad aliud manente
quod [illegible] est a principio. Et [illegible] illud
[illegible] feni [illegible] noli
[illegible] non [illegible] tardavit [illegible]
noli [illegible] in malo [illegible]

Ydropisis

[illegible] quid [illegible] aut anasarca [illegible]
[illegible] ut in [illegible] debilitate
virtute sanguificativa [illegible]
laudabilis [illegible] aquosus [illegible]
non [illegible] est aptus nutrire membra [illegible]
[illegible] poros [illegible] opilatione
[illegible] vel virtute [illegible]
[illegible] superfluum [illegible] superfluo
debili [illegible] intestina
forte [illegible]
inflat [illegible] aut fit anasarca

[illegible]

compositione epatis [illegible] vehemet et hic ut in pluribus repolte et debilitate caliditatis epatis naturalis quod est proprium organum digestionis in eo quia digestio non est actualis absolute sic cum maior et fortior fiat caliditas melior secundum ignem febrilem sed est alteratio determinata modo quodam atque ordine naturali. Et si fiat anomala complexione frigida sive calida aut est sine materia et hoc ut raro aut cum materia et hoc ut plurimum. Et si fit cum materia aut est opilatio tantum et durities epatis inducens que est tunc hic apud et phisicos sequestrorum supplementum ab humoribus benignis et corporis cum omnibus adiacentibus corpus. Et fit ut plurimum ab opilatione epatis ictericia indurata quae scirrosis appellatur sicut ictericia citrina quapropter ascitica sit ut plurimum ictericia propter opilationem pori fellei et totius concavitatis epatis et ventris.

Signa propria ascitis sunt cum signis quibus supradictis inflatio et tumoritas ventris plena que dum percutitur fiat sonum veluti velud aqua conquassata vel sicut uter plenus aqua non velud tympanum aut uter inflatus et quando volvitur de latere super latus sentit eger sonum et motum aque fluctuantis et cum venter premitur non adeo resistit sicut contingit in quibusdam testiculi et virga et cruris inflationis fortis in mense sed collum et brachia et omnia corporis superiora remanent gracilia corporis emaciata et est inutile membrorum tumidorum tensio sicut corium imbibiti per noctem aqua que dum premuntur reddunt foveam que non illico repletur sicut in tympanite. Hydropisi vehementia sitis assidua quae propter suptionem aque salse cum pressione appetitus cibi et pulsus eorum est parvus frequens declinans quia addiminuitur extensio arterie et quia admollitur complementum humiditatis multiplicate. Et si sit ascitica sive sit levitas ventris et apparebit urina non valde tincta subtilis tamen propter opilationem. Et si sit cum calida vel cum epate sit ventris sepcitas plurima et apparebit urina valde tincta subtilis cum febre. Cum hiis ut plurimum in omni ascite fit urina ticta valde quia non fit aliqua sequestratio in superfluitatibus coleris et humiditatibus quae remanent in urina et tingunt ipsam vehementer et ideo accidit ut plurimum ascitici ictericia citrina vel nigra. Cura ascitis qui est cum calide epatis vel epate

et ista quatuor intentionibus repletur prima quarum est cura epatis prout dictum est infra suo capitulo. Secunda vero alteratio male complexionis epatis et eius confortatio cum suis scriptis. Tertia est deopilatio viarum epatis cum ductibus appropriatis. Quarta est evacuatio aque citrine sive tactis quinque asciticis pro recessu et urinam cum medicinis laxativis et urinativis de quibus singillatim per ordinem dicemus. Purgetur igitur omni septimana semel vel bis secundum tenorem virtutis cum medicina evacuante per urinam vel cum medicina evacuante per secessum et urinam vel modo cum una modo cum alia ne natura fiat consueta. Et ut vireat epatis omnibus coporosius et superfluitatibus conficiuntur pillule de reubarbaro. Almansoris optime in hoc casu que solvunt ventrem sine provocatione urine sicut sunt. Recipe reubarbari electi ℥ ij turbith agarici coloquintide ʒ ʒ iij ana ʒ j seminis endivie seminis lactucarum ticorrce seminis appii ana ʒ ß in forentur pillule cum succo lactucarum vel endivie vel ticorrce et si vis ipsas magis acuere adde scamonee ʒ ß [illegible] vi ʒ j dosis earum est sero cum itur dormitum absque cena a ʒ j usque ad ʒ ij. Item pillule de mezereon Johannis Mesue in suo antidotario mirabiles et proprie ad ydropisim educentes aqua citrina sicut sunt. Recipe foliorum mezereon preparatorum vel seminis eius preparati ʒ v mirabolanorum citrinorum ʒ iiij kebulorum ʒ ij coste cum tamarindis vel manna dissolutis in aqua endivie. Et fiat pillulas recipe non potest licet melius operentur Recipiat de sarcocolla que sic fit. Recipe aque decoctionis seminum endivie lactuce scariole purorum seminis appii ana ʒ iiij reubarbari fiat fundi super ʒ ij pulveris reubarbari ʒ ß turbith et distillat sic usque ad horas xij tunc coletur et detur ana die cum ʒ ij syrupi acetosi si eger sunt robusti detur totum sicut sit coletura vel purgetur cum electuario de mezereon et est optimum per eorum educitur enim vehementer aqua ydropicorum per recessum. Recipe foliorum vel seminum mezereon preparatorum partes [illegible] tamarindorum citoniorum kebulorum in aceto vini et succo albissimum ana partes [illegible] olei mezereon partes [illegible] mane partes [illegible] aque casei in quo infusus sit agaricus per noctem partes [illegible] dissolvantur in [illegible] et mane in aqua casei predicta et insterat cum carne citoniorum et coquitur

[illegible]

[illegible marginal notes] 88

[illegible marginal notes]

cum facilitate ad ignem lentum usque ad mol-
lis consistentiam. Et in malua pulvis
meseon cum oleo iam dicto conficiatur
cum aqua cuius dosis est ʒ ii usque ad ʒ iii
dando in media nocte. Et scias quod meseon
motum sistit de ventre et cum decoctione
vino per ea perdit virtutem. Item ante
sit recipiunt folia eius vel semina et
terantur infundantur in aceto per diem
et exsiccatur in umbra. Medicamen
evacuans per urinam est syrupus diureticus
qui sic fit. Recipe radicum [illegible] ana
ʒ i. buglosse cinnamomi capilli veneris
endivie acetose ana ʒ i. sandali et rose
cuscute berberis capparis ana ʒ iii se-
minum iiii frigidorum ʒ ii viol. ʒ x. vini
citoniorum lib. ii. syrupi [illegible] cum lib. i
zuccari. Et qui volunt ipsum fortificare
in provocando urinam addunt pulverem
cantaridarum ablatis capitibus et alijs
que sunt partes venenose quae tunc fortius
tendet ad renes et vesicam. Et qui volu-
erit quod syrupus simul purget per secessum et
urinam addunt ʒ i. reubarbari et ʒ ii mane
secundum quod patet ut supra dictum est et tunc dicitur
syrupus diureticus reubarbaratus. Quod si preposito
non sit aliud dicitur syrupus [illegible] compositus
cum aqua decoctionis [illegible] acetose
berberis [illegible] cappari endivie et sit aqua
dupla ad syrupum. Aut postea [illegible]
debiles purgatos per secessum que conve-
niunt virtuti debili vel corpori delicato sit
est [illegible] sine aqua casei in qua sit pul-
vis reubarbari ʒ i. dando [illegible] vel quod
sint infuse ʒ ii. reubarbari per noctem vel
ʒ v. mirabolorum citrinorum et si [illegible] super
[illegible] epatis propter [illegible]
in aqua casei aliquid [illegible] confert
postea clistere quod sit sicut R cui lib. i. et
si meseon competit ut dictum est ʒ i. mira-
bolorum citrinorum ʒ ii. bulliat quousque re-
deant ad lib. i. [illegible] tepidum in vino
et quo ponitur loco meseon [illegible]
[illegible]. Conferunt etiam suppositoria de melle
vel de [illegible] vel de lardo salito vel
de [illegible] quae tenent [illegible]
cum hec igitur sufficiant de medicinis evacuan-
tibus per secessum vel urinam. Post purgationes aliquid
et postea cum [illegible] incipit [illegible]
[illegible] fiat emplastrum super epar et stoma-
cum [illegible] quibus [illegible] fiunt nocumentum
Emplastrum sive epithima alterans confor-
tans epar sit [illegible] et
rubeis [illegible] endivia berberis
solatro plantagine in aceto vini vel
citoniorum et aqua rosarum vel in succo solatri
eupatorii absinthii et modico aceti. Fiat
etiam epithima super epar in quo pecie infuse
actu frigide supponatur frequenter [illegible]
vel [illegible] emplastrum prestando et
intorquendo [illegible] sic cum succis predictis
[illegible] bene cocta sunt. Et in spissando cum
farina ordei sufficit. Emplastrum aut aliud
quod ponitur super ventrem totum et stomachum resolvit
aquam ydropicorum insensibiliter sic fit. Recipe
stercoris columbini caprini bovini ana
lib. ii bulliat in vino albo veteri potentissimo
et modico aceti deinde compressa in sacello po-
natur actu calida super ventrem frequenter
innovando. Vel sic. Recipe stercora predicta et par-
[illegible] calamenti et congreget cum urina
caprarum recenti et ponantur super ventrem
cum [illegible] latis frequenter [illegible]
et sepeliunt corpus totum preter caput in
stercoribus eisdem aut arena calefacta.
Et item aliud sic fit. Recipe [illegible] farine
ordei [illegible] vel loco
eius [illegible] cineris [illegible] et sit [illegible]
[illegible] ana [illegible] et incorporentur
omnia cum aceto et aqua quae resolvunt inflationes
et confortant. Ungatur etiam corpus ventris
cum unguento agrippa [illegible]
[illegible] fricando [illegible] ipso ventre totum
ad ignem vel solem calidum frequenter. Item fo-
mentetur venter totus sepius cum lapi-
dibus ignitis aspersis aceto vini acu-
tissimo quia illud est [illegible] sub-
tilium calidorum recipiendo [illegible] per
quem totum corpus bene fuit coopertum ut
fumus totus ascendat [illegible]. Et bal-
neetur in stuba [illegible] sicca sine aspersione
aque omnis aut sudet in [illegible] calidis
in quibus posita sunt salvia ruta salvi-
na pulegium. Iuniperus ebulus sam-
bucus et omnia [illegible] fuerit
bulita diligenter et posita in [illegible] obtu-
ratis [illegible] re-
solvatur vel se augmentet. Item fiat [illegible]
evaporato fiat [illegible]
pelle caprina totum ventrem. Iaceat eger
super ipso ventre [illegible] et reci-
piat vapore calidum aque decoctionis radicum
ebuli sambuci esule euforbij endivie ur-
tice calamenti meseon i laureole et tegat
corpus undique ut vapor [illegible] ventrem
tangat. Vel possunt iste res [illegible]
sine aqua omnino et suffumigium eodem modo
et melius erit quia magis [illegible]
Utatur etiam post purgationes aliquas electua-
rijs appetitus epatis confortativis sicut est
[illegible] diarodon abbatis [illegible] ana [illegible] cum vino

[illegible marginal notes]

[illegible marginal notes]

[illegible]

citoniorum vel aqua decoctionis berberis dissol
uendo ea in illo liquore admodum lohoc vel
syrupi ut cito penetret ad epar. Vel sic
est hec mixtura. ℞ dyacitre maione
vel minoris ʒ iii. vini veteris ana drachmas iiii. succi iu
al clarificati et limphficato cum aqua decoctionis
cicorie acetose endiuie lactucarum berberis
capi cappari usque ad medietatem. Vel sic e
hec mixtura ℞ dyalacte trysandali citonio
rum de berberis ana drachmas. Sirupus trociscorum
de berberis sic fiunt ℞ berberis aut succi
berberis ʒ x. si succus est cum aqua si vero portul
ana ʒ iii. ro. ʒ ii. reubarbari ʒ i. spice ʒ ss. i
formentur trocisci quorum quilibet sit aureus
illius et potest addi spodii camphore anime
dragaganti psilii aloes ana ʒ ss. conficiantur
cum tamarindis dissolutis in aqua endiuie
qua calore et siti comprimunt et aqua citrina
educunt prouocant et epar confortant atque desopi
lant. Dyacurcuma maior sic fit ℞ curcume
ana ʒ iiii. spice maiorane valeriane reu
barbari ana ʒ iii. ana dauci asari se petroselini apii
ana ʒ iiii. cassie lignee costi seminis cinna
momi rubee cicerorum mirre succi absinthii
calami aromatici eupatorii poli scolopendrie ana
ʒ ii. dragaganti ʒ i. olei balsami ʒ i. sed sic
fit teratur omnia et involuatur in balsamo
et conficiatur cum melle despumato et fiat electuarium in
aperit enim opilationes antiquas difficiles epatis
et splenis ictericia citrina et nigra sanat
vrinam prouocat. Et si vis ut et appetit
vero splenis adde in qualibet libra eius ʒ ii
limature acitum ablute cum aceto vel scoria
ferri et tunc est desique eleuatorum frictorum.
Dyacurcuma minor sic fit ℞ curcume ʒ i.
et ss spice mirre costi seminis cassie lignee
cinamomi croci ana ʒ i. balsami gutta ii se
fiunt pt vel loco eius carpobalsamum cala
aromatici ana ʒ i. mellis despumati quod sufficit
ad conficiendum electuarium ut ad cal. maior
vel minoris opacis et maioris desiccatoris
et similiter pro i ungere epar cum vngento
℞ populeon et misce cum succo absin
thii et endiuie et aceto squillitico ana ʒ ii.
et vino citoniorum vel berberis vel granatorum
acetosorum quod infrigidat et confortat. Item
abluatur cruura cum mane et sero cum
vino albo veteri in quo bulierint flores
rosmarini saluia metastri folia lauri ru
ta et salvia. Preterea sit totum studium medici
assidue circa vesicationem epatis et splenis
ne forte regeneret causa antecedens
quia alia mors prodest. Abice causa quieta
hoc autem fit cum medicinis deopilatibus
epar et splene et alterantibus eorum mala
complexionem sicut electuaria predicta et sicut est syr. 9

diureticus potius etc. de opilatione et duri
tie epatis precisso de cautione que poterit
deopilat alterat et confortat epar atque sple
nem calidum mediantum si detur go co oi
mane post euacuationes vel alique
supradictis cum aqua decoctionis endiuie
vel se lactucarum. Quod autem hec egritudo est
cum fluxu ventris et solutione superflua
non detur aliqua medicina plures preterea
sed solum electuarium cum mena quod sic fit ℞
spodii galle balaustiorum sumach semi
tamarisca et acetose ana ʒ i. capi seminis
ana spice rebarbari lacte corticis radicis
cappari ana ℈ ss. se endiuie ʒ ss. agni
casti se portulace ana ʒ i. spice ʒ ss. camphore
℈ x. ʒ vnius fiant trocisci cum succo
berberis vel citoniorum quorum quilibet sit ʒ
ii detur vnus omni die cum vino decoctionis cito
niorum vel berberis vel sumach aut fiunt
trocisci de karabe cum aqua pluuiali vel
cum aqua optimationis calibis vel lapis igniti
vel cum aqua decoctionis endiuie plantaginis
et mirtillorum quos dicemus etc. de fluxu
ventris aut ʒ vnam vo. ut ad spatium
temporis sine spetibus. Dicimus modo de or
dinatione diete secundum consilium. Res non nalis
Nutrimentum carnibus edorum vel pullorum agre
stium animalium castratorum perdicum fasianorum et dum
animalium siluestrium non aquaticarum potius
assis quam elixis et si elixentur addatur
petrosilinum feniculum et caules sed in die purgationis
atque est cum ipsa dentur potius elixe
quam asse coquatur quoque olera sicut borragine
spinachie petrosilino fenic apio endiuia lactuca
et blita. Vitentur etiam quoque aqua decoctionis
caulium et lentium in qua ponantur pulmentum
ciceris cimini anemci cardamoni ut se
feniculum et petrosilinum quia lauat ventrem et opi
lationes aperit licet sit ea corpus stipticat et
opilet. Vitentur brodia ciceris et piscium condito
cum lacte amigdalarum. Vitentur pulte que fiunt a
vene vel farina et inde carnium laudabilium
vel aqua ciceris et piscium. Vitet omnes ci
bos dulces vnctuosos vel viscosos et
carnes salites antiquas. Vitet omnia
minuta et brodia et cibos liquidos propter sed
ante die purgationis. Vitet quod recens
lacte recenti caprino vel asinino vel vaccino
propter vel cum melle vel zucaro et vinta panis
si sit sine sale panis eius sit de simila
plete vel ordei si intendis ad intus
vel sit sursuratens bene salitus bene fer
mentatus bene coctus conditus cum feniculo
anisio et cardano vnius vel duorum dierum ante
dies ad deopilationem. Vitet que fructibus

[illegible]

[illegible]

passulis cu sucis interioribus. Vtatur cu suis carnibus tali sapore. Recipe tamarindorum succi endivie ana partes equales teratur subtilissime et aspergatur cu succo acetose herbeis vino granatorum agresta et similibus et potest addi aliquid aqua rosarum. Bibat vinum album clarum aroticum bene adaquatum cu aqua in qua extinctus sit calibs vel lapis ignitus vel cum aqua in qua bulierit seria endivie calida et frigida vel cu aqua decoctionis eiusdem acetose herbeis citoree cappei cappari. In hora comestionis parum vel nichil bibat si est possibile ut chilus fiat sicior sed post comestionem per ii vel iii horas esset magis utile quam hora comestionis neque bibat hora aliqua adstrictitate ymo sitim tolleret possibile neque cibo repleatur in nimis eius multiplicet una vice ut calor naturalis humiditates consumeret fit reguacoe aliarum et cum sitis nimium infestat abluat os suum cu aceto mediocriter fortius et mo- ito vino albo odorifero et cum ipso gar- garizet quantum necesse sit quia poteter sitim reprimit. Vtatur quieto in remo- quantum potest contractione ipse superbetre nullo in die dormiat nisi propter nimi- tate sed si ictus sit debilis vel si sompnum nocturnum perdiderit tunc dormiat non illico super cibum. Aer etiam sicut sine vigeat ad calidum situm per vel parte cu igne non non sit in calidus superfluo- ne cum calida augmentet et calore naturalem resolvat et virtute debilitat ordine igitur ut aer inspiratus sit minus calidus quam aer corpus ambiens magis calidus omni hora possibile. Indicatur gaudium et letitia per sonos instrumentorum et fabulas et spectacula gau- diosa. Vnde apostolus ... est sed talem et cum apate et ipse e ut per ipse cu eisdem medicus ... est cu talite pter que sunt magis attrite sive durant processum sive per vnaz sive per ... pille bene solutes processu pro- fuit. Recipe foliorum vel seminis mezereon ʒ ii eufor bii ʒ i reubarbari electi ʒ i turbith agarici coloquintide ana ʒ ß ma- sticis rosarum ana ℈ i conficiatur cu succo absinthii vel eupatorii et si volueris fiat cu solutione prouocet urinam adde se endivie ... lactucas apii feniculi petrosilini ana ʒ ß doss. exp est

[illegible]

[illegible]

a ʒ i usque ad ʒ ii. Scito cu itur ad laxativa sic- cea vel cu pill. de reubarbaro et mezereon quas posuit Elen Mesue in suo antidotario et ipse si sit opilatio epatis et splenis magis. Recipe reubarbari boni ʒ vii armoniaci sagapini bdellii ana ʒ x lacce ʒ vii opopanacis ʒ iiii mezereon gumi arabici ana ʒ iiii turbith electi ʒ x spice aloes ana ʒ v masticis ʒ ii mirabolanorum citrinorum ʒ x dissolue gummas in vino et fiant pillule dosis quarum sit ʒ ii cu aqua tepida. Sunt enim valde forti in ydropisi quacumque. Si autem pillulas recipere noluerit levi fortius operentur. Recipe cu apo- zimate reubarbari superdicto soluatur causa quia cu medicina solum prudente urinam sicut est syrupus diureticus superdictus et fiat ita usque ... uno cu una et uno cu alia ne natura fiat consuetudinaria neque gestat aliqua ebdomada quin bis vel ter purget secundum virtute per pasticos plures et uno pulvis vtatur ante prandium et ante cena electuariis calidis epatis confortatiuis predictis in causa calida sive per mixtione frigidorum omnino sic est dyacurcuma dyatrion et tyriaca vetus dyalacca dyacostum dando cum aliquo con- vel aliquibus simul mixtis ad modum ca- stanee cu ʒ ii vini albi clari veteris potentis. Et illa hora ponat epithimata et empla predicta super epar et venter et non plus et balneetur in aquis ... et balneis aluminosis et sulphureis et aquis calidis stipticis cu aroma quia talia co- fortant epar et stomachum expellunt. In dictis talis omnibus fiat sic in causa calida pre- quod vinum eius sit vetus clarum parum sed cum aqua. Cum at sit sed eg... cu fluxu ventris vel solone nimia non detur aliqua medicina solutiva sed vigeat cu sola medicina stiptica confortativa epatis et intestinorum dicta superius in causa calida et vigeat per methodum predicta a principio usque ad fine et vitentur totaliter cum sepius dee perfecte curetur quia hec egritudo per diuturnis est ... quare infra sex menses diffi- cile curatur.

Methadice. Yposarcha fit ex mala complexione frigida venarum et me- brorum corporis totius quarum propter corrup- tionem diminuitur digestio tertia neque restituuntur humores et humiditates membris debetes ea neque apponuntur neque assimilantur cuiusdem et aquositate ipsorum prohibite sed stant in concavitatibus et spongiositatibus membrorum inflantes et replentes ea et demum consumunt complexionem epatis ut complexionem virtutem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

antedicte. Et si fit hec mala complexio frigida ut plurimum propter alterum horum casuum prima quorum est frigiditas epatis naturalis. Secunda est resolucio calidi naturalis sicut fit post fluxus vomitus et hiis consimilia. Tercia non propter opilacionem duram epatis vel splenis in callositate et mordificatione calidi naturalis in eis penitus sequitur suffocacionem 2e et 3e digestionis. Quarta est potus aque frigide ieiuno vel post coytum vel balneum vel exercicium vel ablucio in aqua frigida post estuacionem fortem. Quinta est fluxus ventris plurimus vel menstruorum vel emoroidarum evacuans calorem naturalem. Sexta est retencio menstruorum plurima vel emoroidarum que evigilant ad epar et venas et ipsas infrigidant et opilant. Septima est compassio membrorum circumiacencium epati sicut est stomachi intestini ieiunii et pulmonis et dyafragmatis renes. Signa yposarche sunt cum signis supradictis vultus inflacio cum membrorum tocius corporis et facies turgida velud pigwibus inflata et est totum corpus sine arefaccione et non inflatur venter neque umbilicus adeo sicut in ascite vel timpanite. Compressi digito premuntur vel brachia redduntur figuram concavam que non reddit illico et est cum eo ut plurimum fluxus ventris chilosus vergens ad albedinem pulsus undosus latus lenis urina eius ut plurimum citrinos vel alba lactea grossa. Cura yposarce in qua est calefaciendo et confortando epatis et omnium membrorum cum balneis clisteriis emplastris unguentis syrupis dictis capitulo de debilitate epatis et omnium membrorum purgetur de 3° 12° cum medicinis dictis in ascite vel cum pillulis cochye vel fetidis vel cum medicamine de turbith posita capitulo de soda post purgaciones aliquas ponatur emplastra super epar posita in cura ascitis et cetera. Vlterius clisteriis calidis appositis dictis ibidem et ipse dyaforesis et sepelliatur in arena calida vel fimo vattino vel columbino vel liniatur totum corpus cum luto calido vel sermonibus calidis supradictis et stet in sole calido vel stuba calida post cenam [illegible] frequenter. Et si fit a frigiditate epatis naturali reducatur ad temperamentum cum clisteriis calidis et potu vini veteris anniculi [illegible] omnibus dictis capitulo de debilitate epatis paragrafo de cura frigida simplici. Et si sit propter resolucionem calidi naturalis confortetur epar cum emplastris stipticis dictis capitulo ibidem. Et si fit propter opilacionem et duriciem epatis appropriatur epar sicut dicitur capitulo de opilacione epatis et de apostemate

splen sicut dicitur capitulo proprio. Et aliqua causa [illegible] in isto capitulo paragrafo de cura ascitis a causa calida. Et si fit propter potum aque frigide vel ablucionem in eo tunc accidit dolor sub costis. Post ista [illegible] utatur cibis calidis actu et virtute et clisteriis calidis et vino veteri claro puro et emplastris calidis stipticis dictis in ascite. Et si fit propter fluxum ventris vomitum vel menstruorum vel emoroidarum tunc curetur ista sicut dicetur suis capitulis et confortetur epar cum unguentis et emplastris calidis stipticis [illegible] dictis capitulo de debilitate epatis paragrafo de debilitate eius propter laxitatem sive sic et capitulo de fluxu paragrafo de fluxu epatico et inducatur sompnus et quies propter posse [illegible] cibo laudabili et vino [illegible] ut videatur [illegible] et balneetur corpus in balneo stiptico calido sic est aqua [illegible] et sic est aqua de coctionis absinthii rose plantaginis balaustie galla cipressi cupularum glandium calamenti mente mentastri iuniperi mastices aluminis sulfuris et similium. Et si fit propter retencionem menstruorum vel emoroidarum provocentur sicut dicetur suis capitulis et provocetur urina cum fortitudine cum siruppo diuretico dicto in cura ascitis de causa calida. Et si [illegible] cohesit et [illegible] corporis sit carnosa fiat flebotomia de saphena pedis que est intus in talo iuxta illud ypo [illegible] affectorum emoroidarum antiquas sanat si non prima reservata fuerit periculosum est ydropem fieri. In mulieribus [illegible] alio casu competit [illegible] ydropisi quia addit infrigidacionem epatis debilitate dicte. Yposarce omnis sicut dictum est in cura ascitis de cura frigida [illegible] propter tolleret ut nutriatur cibis calidis siccis [illegible] ut sunt carnes laudabiles [illegible] die [illegible] sunt elixe [illegible] bibat vinum vetus album clarum potens [illegible] cum cibo suo sapore [illegible] allea synapi [illegible] mente [illegible] et incorporatis cum aceto. Vtatur cum [illegible] suis pulvere qui sic fit: Recipe piperis nigri piperis longi ana ʒ ii cardamomi ʒ i galange ʒ i [illegible] ʒ i teratur omnia subtilissime et cribelletur. Abluatur sepe os suum hora vehementis sitis cum aceto mixto cum modico vini albi odiferi et cum ipso

[illegible]

[illegible]

Alia species [illegible] ascites [illegible] cum caliditate et aquositas ultra cum paucitate ventositatis [illegible]

[illegible] epar [illegible] ad hanc materiam [illegible] ... multiplicatur [illegible]

[illegible] vetositas [illegible] aquositas [illegible]

[illegible] debilitas [illegible] digestio [illegible]

[illegible] medicina operatur [illegible]

[illegible] debilitatur [illegible] aquositas multiplicatur [illegible] ydropisia [illegible]

[illegible]

Alia species ydropisis [illegible] ventositas [illegible]

[illegible]

et invocati [illegible] non potest compelli ad veniendum [illegible] in mixta [illegible]

[illegible] malam [illegible] officia [illegible]

[illegible] compelli [illegible] ad [illegible]

[illegible] episcopus [illegible] compelli [illegible]

[illegible] episcopus [illegible] mala [illegible]

[illegible]

152

[illegible]

[illegible]

yarguizet sive i glutone dei. Ex-
perta/ dicit Avic. 3° Can fen xiiij.
tr° de cura astelites qd vrina sola aq
vl aucidio ca q eius aballo noc omni
ydropico ne dum ipius bibito vl ablu
tio. Itm dr ibidem qd ydropica nequaqm
dicit flomum nisi fiat ydropisis
de opilacione epatis propter multitudine
sanguinis vl retencom menstruorum vl
emorroydarum consuetarum ymo magis tunc
fieri videntur nisi ceus corpus conse
sierit aut consuetudo. Itm dicunt expti
qd sevi caprini potatus omni die i aqua
in quo spica nardi sit bulita sola
2 vrina hominis aut capre i qua spica
sit bulita curat omnem ydropisim
dcca spica quia educit aquam citrina
lenit, pcessu 2 vrina corfortat epi
Si at sit de ta cauda addat cubebe
cudine 2 staiole. Itm dicunt aly se expt
tos fore de vintute suci radicum yreos
crudi no cocti si offero fiat omnidie
i aurora quantu media testa ovi ca
pe pt pse vl cu ovo sorbili miste
do qr sanat omem ydropisi aut
parte educit enim omnidie 3 vel quatuor
sellas aque citrine 2 no aponit possu
co vti sit omni alio medicine si ca
no sunt diffie antiq. Itm conn ydro
pisi cu sce vl sy sce confert appetitate
simul omnidie i ieiuno ʒ. ij. epis lupe
sani p° qn sunt oportatu ad polen
vl ignez 2 subtilissime pulverizati vt
vto penetret ad epr si det cu vino al
subtili claro dulci decocto. Confert eci
vti passulis 2 granis malorum granatorum bene
mastricatis cu zuca quia assar sana co
fortat omne epr debile expriaciq ca
nut at i cura enis ydropisi pluq iura
est epatis confortacio. Expti est cura
i cura omnis ydropisi 2 pre astlites qd
suctus cucumicis asinini vl cuius a
quostitis que est intra cucumer ex
pre ad polem pfite do° induret 2 fiat
opeo pille sit iter 2 det vna opeis
i media nocte 2 p9 ipam bibeant
ʒ. iij. vini decocti reubarbari 2 melli
sanat ipam pfite expellendo tota
aqua citrina vna die vl tria id hi ista
cura periculosa. neqz dz fieri nisi quia
pito 2 in corpe forti robusto dispunt
expti qd asticites que est sine calidi-
te

[illegible lower-margin annotation]

vl sce curat quoqz cu solo trocisco lacca
qui sit ss 2 cu cotinuo vsu dyacurcuma vl
dyalacca omnidie cu aliis pterq° i die
purgacis bibendo desup aliquid boni vini
odoriferi. Rx turbith ʒ. i. ʒ ss. sene an ʒ. ij.
semine ebuli ʒ ij ʒ a. ij. terantur 2 icorporent
cu vino 2 fiunt trocisci vnus qr det
sel i ebdomada ante diem qr fit quater
vl quinquies appellatur aqua citrina cu
observacione diete supradicte 2 admistione
emplastrorum sup epr supius dictorum. Et si
esset cu sliqua ventris no det mena
lapauci h regat cu cibis stipticis
et clamitis pdictis. Diximt 2 aly qd
omnis ydropisis 2 pre yposarcha sorepte
cuatur cu hiis modi mena Rx reubarbari
pulverizati subtilissime ʒ. ij. det 2 tamarin-
di ʒ. ij. cu mellis tepenti 2 ʒ. i. aque
aque decocte lactuce pruole radicu
seni dando de 3° i tertio vl seli ebdomada
cu observacione diete supradicte. Et si virtus
sit debilis sufficit ʒ. i. reubarbari. Alys
no diebus qbus no det reubarbari det
an prudu acetua ʒ. i. 2 ss. cu ʒ. i. mellis
qt vl pille st vl aqua decocto lactuce sia
viole radicu feneti. Et si sit cu calidite
vl sce det spi acetosus qt vl mel
rosi colatum cu cad aqua. Et si sit cu
sliqua no det mena lapacii vl pro
det 2 rad neqz reubarbarum sit vltra
ʒ. i. h regat cu cibis stipticis vl emplastris
supradictis. Itm pille experte ad omnem sperm
ydropisis sive cu calidite sive sine calidi-
te sunt educant aqua citrinam
exterminat ventositates opilacioes aperiunt
2 epr confortant. Rx aloes epithimi poli-
pody an ʒ. ij. 2 ss. cathapucie elacterii
coloquintide interiorum euforbii turbith reu-
barbari an ʒ. ij. sems petrosillini se api se endi-
vie portulace sem mdi tantu an
ʒ. i. 2 ss. mirabolanorum indorum citrinorum
an ʒ. iij. esule ʒ. ij. dyagridy ʒ. i. fiant
pille cu succo cuscute vl absinthy det
de eis a ʒ. ij. usqz ad quatuor. Itm alie
adiq. Rx agarici ʒ. v. eupatorii reubarbari
cisto votum an ʒ. i. lacte spice se apy
petrosillini an ʒ. i. sena al ʒ. iij. fiat pille
sicut alie. Canon. Dicas qd aqua
ydropicorum duas hz ptes vna sbale
que est strasy quedam aquositatis alia
additi 2 accidentem que est colera vl
flegma aqua permixta sitiuz sane
vehementem sit vrga pz i sco. Et nam

[illegible lower-margin annotation]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

in corpore aquosa frigida putrida est et ibi coagulum calidum fiat propter quod totum contrarias habet virtutes conplexio etiam potest tandem in corpore nostro quod in ydropisi per accessum est frigida humida quae non curatur nisi per calida sicut est autem calida quod per se quia in yposarca ydropisi addenda frigida et ipse si sit cum febre secundum ptea quod aschites est periculosior tympanite quam ad sbu quod est epar et ipse si sit propter opilationem vel duritiem vel apostema quod medium vti medicinas contrariis scilicet calidis propter opilationem et aquam frigidis propter febrem et colaminum. Sed tympanites est periculosior aschite quam ad eorum quinctum que est vetositas plurima cum aquositate pauca quam si medicetur calidis detentus generabit vetositate etc. patet quod in utroque est tumor et conplexio et ipse si sit cum febre quapropter est difficile curare alterum utrum ipsorum non fortassis in principio et ante confirmationem et cum virtutis constantia et obedientia infirmi. Item secundum quod in aschitis sicut multi physici et revera per conpositionem per experientiam et antiquitus conferre videtur proponit auctores secundum Rasis et Avicenne fieri incisionem ventris cum ferro vel cautio in loco qui est sub umbilico ad 3 digitos non quod dicunt quibus fiet corde inusterorum tussiculam quam scimus contrahentur aquis secundum partim neque consolidare possunt sed alatere in pectus iuxta ubi est carnositas corporis musculorum sed anquina fiat incisio trahatur cutis sursum ut penitus redditum obtineret. Volumus quando volumus ne tota in qua plastica tota subito tunc cum notitio expellaret plurimum inmatur secundum calor naturalis et spiritus complexorum ipsa liquore nutrio et omnis potestatem et tandem intuitur. Unde ypocras ii particula aforismorum quicumque ydropici aut empici inciduntur aut vruntur decat at incisio profundam per totum unum et post usque ad intestina ita quod intestinorum nullum ledatur cum quod inter cistuch et intestina totum inde continet. Iste namque est ordo saepe ut ad me nobis fortes pre dicti nisi quando debiles non tolerarit ut egestae medicina at manual est omnium fortissima et ideo est ultima facienda neque competit nisi virtute forti et egro de tuis vita nec despicit. Consilium tamen meum est nullum incidere sed potius ipsum derelinquere pro nostris ex ab ipso fugere ut medicus infirma inveniet sed in Italia tamen vidi quosdam fieri castratos.

[illegible annotation]

super planta pedis vel dorsum eius inter digitum unum et secundum ab eo cum cautio vel cantaribus et ipse in pede depositio bene profundando usque ad tendas et unus vidi etiam sicut empla acuta corrosiva super ventre ex aleis tepis sinapi et pluribus in corporatis cum stercore caprino columbino et humano vel vina que faciebant aliqui apertura super totam mollitie ventris donec aqua in sudabat. Vidi etiam aliquos facere apertura cutis in ventre cum scarpellationibus cum unguentibus donec aqua guttatim stillabat et venter detumescebat et sanabatur sed omnes isti ut plurimum per evacuationem aque recaduncabat et moriebatur sed nec tamen infirmum non stabat continue cum clausis et super apertis et confortatis ex putrida et spleneticis de his in methodo. Aliter namque reguabatur cum sa accedebat et ex sint virtus debilitata per ydropisim prope iam deficerunt. Item yposarca ante non dicitur fieri incisio cum quod in qua continetur in corpore toto. Similiter videtur quod in tympanite quia non est in eo aqua pura sed Pronosticatio

Dicit Rasis quod secundum ydropisis aschites est difficilior curacio et post ipsam tympanites yposarcha vero ut plurimum est salubris et quasi nullus opera moritur nisi per suam inobedientiam vel medici errore vero aut quam in aschite est cum tympanite vicium super epar quod est membrum principale. In tympanite vero cum tympanite disposita sit per stomachum et epar. In yposarca vero petium dispersum est per totum corpus quia propter totalem sit deficiti. Item dicit ypocras 6o particula aforismorum quod omnis ydropisis cum febre et ipse cum febre acuta est mortalis quam forte nec utrumque ideo sit cum forte sit et quod aqua non extinguitur. Ut scriptum est in 9o illius aforismorum 2e particula. In morbis magis periclitantur egrotantes etc. Et principaliter in omni morbo plantas ut et eorum quod aqua inducit tromatte vel puncte quam natura et medicina impediunt et earum digestione regulatione et maturacione ut patet in commento et ipse cum uno noctis. Item ypocras 6ta particula aforismorum ydropicorum quibus vulnera in corpore non facile sanantur quia humiditas impedit consolidationem. Item fluxus ventris superveniens cum allegatione in fine et virtutis constancia salubre scriptum vel vomitus veteris superveniens vel fluxus ventris sine allevatione infirmum morbi. Unde ypocras ibidem ab ydropicis

[illegible annotation]

[illegible] 16 [illegible] de ydropisi [illegible]

[illegible]

arbore [illegible]

[illegible]

[illegible]

Capitulum 16 [illegible] de yctericia [illegible]

[illegible]

Capitulum [illegible] de yctericia [illegible]

[illegible]

[illegible] de ycteria [illegible]

[illegible]

[illegible]

sedm ine uas i ventre aqua fluete
spluco fit egtudis Et i vij pla affo
dit si albo flate spito diarria supve
nerit fortis soluit egtudinem Item
i ydropisi omi 2 ppe apostite vrina rubea
pauca cum difficultate mincta morte
exhibentes non 2 plurima sed cu facilite
mincta sed colore citrino vel subcitrino 2
ppe virtute costante In omi ydropisi si
exhibito medicamine conabilium nil cofert
morte Item i omi ydropisi cum 2 allevi
atio fuit die vna cum reaudinatione vi
tissima die alia morte si no cum 2 alle
viato pseueravit salubre In omi
ydropisi ergo fit lotura vel similis vel
frigs coagulatus morte principium
sit Item vrina bicolor ut puta rubea
vel inferius et livida [illegible]
morte Item fetor anhelitus et sudoris
2 sputi et omi [illegible] plus debito sil
2 fetor sudis totius morte Item ypo
[illegible] ptcla affo ydropico tussis
supveniens malum [illegible] tussi
nimi malum [illegible] intelligere si non
sit tussis ppter [illegible] multe
aque et ventositatis i ventre cop
mentis dyafragma [illegible] nisi
vna die vel [illegible] suffocat 2 ppe a
[illegible] ppter quod i vij ptcla hr [illegible]
ait ydropicus si tussim habeat des
peratus est ydropisis 2 ppe apostites si
sequatur apostema durum epatis vel sple
nis difficile 2 raro [illegible] quam lapidis tu
est mollificatum sit ydrops [illegible] est
periculosior est ea que fit vitio stom
splenis vel aliorum membrorum [illegible] apostites
quam periculosior ydropisis i [illegible] colica
magis periculosa est quam i flatica quam
maxima distrassia fit etiam fortuite
Unde ypo 2a ptcla affo [illegible] hec
nimi [illegible] egrotitates [illegible] Ca

quintum de yctericia

Ictericia est defedatio coloris corporis
totius ad citrinum vel nigrum cum per
mutatione coloris vrine vel egonis
aut aliorum [illegible] Citrina fit vitio
epatis ppter sex causas [illegible] ma
la [illegible] calida epatis sine materia vel
accidentis 2a [illegible] mala [illegible] epatis calida cu
ma plurima [illegible] rubea 3a est apo
stema calidum epatis 4a compulsio [illegible]
colere rubee ad cutis superficiem corporis totius
[illegible] debilitas cistis fellis sexta op
ilatio cistis opilatio fit quattuor modis
aut i [illegible] et venis epatis aut i poro
quo cistis mandat [illegible] rubea ad pilerum

i fundo stomi [illegible] digonis prime
aut i poro quo cistis mandat [illegible] rubea
ad intestina [illegible] virtutis co
pulsive [illegible] nam 2a vias [illegible] cistis [illegible]
anthonomia nigra non fit aut vitio epatis
debilis virtute digestiva [illegible] digonis
2e [illegible] ut [illegible] aut vitio splenis debilis
i virtute attractiva [illegible] ppter op
ilacionem [illegible] i [illegible] eius vel debilitatem
sue [illegible] ut plus [illegible] signa icterie citrine
ppter caliditatem epatis sine [illegible] sunt citrinitas
faciei 2 ppe albugines oculorum 2 vrina rubea
intensa [illegible] caliditas i [illegible]
no separat [illegible] tota [illegible]
tetur [illegible] non [illegible]
quam est eius [illegible] qua [illegible]
Si non sit [illegible] abipo et
fortassis [illegible] calidorum
plurimorum 2 potus vini fortis plurimi aut
[illegible] et tristicie cum vigiliis et
labore Signa icterie ppter caliditatem
epatis [illegible] rubea [illegible]
[illegible] vomitu sed cum secessu et cum vrina [illegible]
[illegible] est aut [illegible] vehementer [illegible]
[illegible] icterina [illegible] fit [illegible]
Signa icterie ppter apa calidum epatis
sunt [illegible] acuta cum dolore ypocondrii
dextri pungitivo et omnia signa apatis epatis
que dicentur Signa icterie ppter co
pulsionem [illegible] sunt quam aut [illegible]
acuta [illegible] vel iudi
[illegible] 2 quia fit subito [illegible] vna
diem ppter fortem compulsionem [illegible]
ad ambitum corporis totius virtute [illegible]
[illegible] Signa icterie ppter debilitatem
cistis [illegible] sunt [illegible] cum icte
ricia fit nausea et vomitus colere sine
dolore ypocondrii dextri cum non sit i ypo
[illegible] epatis [illegible]
[illegible] appetitus 2 vrina rub intensa
2 difficile est [illegible] i ista [illegible]
que fit [illegible] colere rubee [illegible]
Signa icterie ppter opilacionem sunt
quia si fit opilatio i [illegible] vel venis epatis
vel in poro quo cistis attrahit colam
[illegible] sentit eger dolorem [illegible]
2 ypocondrio dextro 2 egestio [illegible] est
tincta [illegible] post [illegible] alba [illegible]
[illegible] cistis [illegible] 2 vrina est tincta
valde turbida grossa spumosa ppter
eius [illegible] sine [illegible]
[illegible] epatis [illegible]
[illegible] appareret vrina [illegible] alba
aquosa [illegible] fortificaret

[illegible]

ictericia et est cum ipsa paciens sine vomitu et amaritudine oris. Si autem opilacio sit in poro quo cistis invadat eo ad pircelon tunc signa eius sunt quod egestio et urina sit citrina valde grossa spumosa sit bolus armenus sive vomitu vel amaritudine oris vel siti et appetitus est fortior virtute digestiva stomachi et est ut plurimum cum fluxu ventris propter multitudinem cole transmisse ad intestina. Si autem opilacio sit in poro quo cistis invadat colam ad intestina tunc signa sunt stipticitas ventris cum egestione alba cum dura sicut stercus canis et fortificacio ictericie subito et urina rubea grossa amplosa valde nisi forte virtus sequestrativa epatis sit debilis quod raro contingit cum urina foret alba subtilis et non est eger sine sive vomitu cole vel siti vel oris amaritudine et appetitus prostratus sed non sunt hec adeo intensa sicut in debilitate cistis in attrahendo coleram. Si autem opilaciones sint plures sicut sunt tunc et signa apparebunt plura sicut et hec est ut plurimum. Nigra ictericia nigre propter debilitatem virtutis diffractive et expulsive epatis vel eius opilacionem sequitur gravitatis ypocondrii dextri et signa ictericia citrina precessit nigram cum cola subtilior sit quam nigra super et urina citrina intensa viridis ante cessit nigram grossam. Nigra ictericie nigre propter debilitatem virtutis attractive splenis vel eius opilacionem sit dolor gravitas seu extensivus ypocondrii sinistri cum inflacione et tumore ita ut putent stulti quod sit apostema sit sicut febris acuta et est urina nigra grossa et eciam sit hec ictericia ut plurimum per se incipiendo sine successione ictericie citrine etc. **Methadus** Cura ictericie propter caliditatem epatis sive una est ut detur vomitus quatuor et succo berberis vel aqua decoctionis eius vel aqua ordei acetu fortia et aceto sumat omni mane ℥ ij oxizakare vel sirupi rosarum vel violarum dentur tysanna et ro[...] nouella epithimentur epar cum sandalis rosis pulverizatis et infusis in aqua rosarum et modico aceti. Vitet carnes et vinum nisi sint alterata cum herbis et seminibus frigidis et aqua decoctionis. Cura ictericie propter caliditatem epatis cum una est ut omni die in aurora sumat de oxizakara vel sirupi aceto simplici cum aqua decoctionis lactuce endivie et cicoree vel seminum frigidorum postea saluatur cum aqua cassie vel cum lacte acetoso acuto cum ʒ j vel ij stomacho vel purgetur cum electuario de succo rosarum laxativo vel sirupo laxativo vel cum decoctione que sit [...] tamarindorum et siliquorum ℥ j pistetur et bulliat cum x pintis [...]

℥ vj aque decoctionis mediatis colatur et colet et tantum colatura cum ʒ j reubarbari boni pulverizati vel tribus quatuor vel v scrupulis et addatur sirupi rosarum ℥ ij et detur hoc totum ante diem quod evacuat coleram et sistit vomitum confortando stomachum et intestina. Deinde fiat remedia localia predicta dicta sit eadem cum predicta. Cura ictericie propter apostema in epate est cura apostematis cum supra tractatum dictum. Cura ictericie propter expulsionem naturam cole ad cutem est ut mediatur vel incitando ponatur ergo paciens in balneo tepido aque dulcis vel aque decoctionis florum camomille et aneti quod si virtus sit debilis ponatur veste vel napa circa superficiem super ypocondrio et circa totum corpus omni quacumque repleta aqua calida vel bibat aqua decoctionis calamenti actu calidam in plurima quantitate quam sudore provocato expellit hoc est similiter et julep de vino vel aquosis in quo croceus infusus sint provocate aut leniter bulitus similiter et aqua decoctionis ceterorum et passularum pingui et seminum diureticorum hec enim omnia materias viscositates subtiliant et venas capillares elargant et digeratur materia per quosdam dies diuturnam cum sirupo acetoso composito aut cum oxizakara dando omni die in aurora cum aqua radicum petrosilini et feniculi et spinorum et purgetur cum aliqua medicina supra dicta. Cura ictericie propter debilitatem cistis in attrahendo coleram est ut conforte epar cum illis que diximus de debilitate epatis passio de debilitate epatis propter raritatem sue substancie quam omnino confortativa epar confortat cistim fellis et egressio confert eciam adhuc omnia que ia dicentur de cura ictericie propter opilacionem epatis et viarum ipsius eius qualiscumque fuit opilacio est fecit eadem si egritudo sit cum febre et urina rubea et virtute debili digeratur materia et deopilentur vie cum sirupo qui sit fiat. Recipe endivie scariole lactuce cicoree ana ℥ j scolopendrie acetose politrici adyanti capilli veneris ana ℥ j seminum [...] seminum frigidorum cum sirupi tapsi acetose ana ℥ j zuccari lib. j vel zuccari et mellis ana ℥ vj fiat sirupus de quo dentur omni mane ℥ iij cum aqua decoctionis endivie et lactuce quod si presto non sit aliud digeratur materia cum sirupo acetoso simplici et aqua calefacta et aliis sirupis bonis appetitui et confortative epar et splene supra in cura de opilacione epatis passio de causa posterea purgetur cum aqua medicine predicta [...] tysanna et dyapenidion mixto cum dyacantione vel

[illegible]

Fellis opilatione recipe Mag 27

[illegible] Absinthium pl 20 cum apio et [illegible] / Ictericio regio morbo et felle

ut decoctio ... domi ... bibitur ... Aleab ... Mag 27 ...

[illegible] Mag 27 ... decoctio ... cum apio ...

... decoctio ... Affodillus ... pl ... Mag 27 ... [illegible]

... pl 16 ... Mag 27 ...

... 27 ... Aloes ... pl 20 ... Mag 27 ...

... pl Mag 27 ... Altercangenon ... [illegible]

... bibita ... pl ...

... pl 20 ... Mag 27 ... [illegible]

... Mag 27 ... [illegible]

... pl ... 20 ... [illegible]

... Mag 27 ... [illegible]

... Mag 27 ... [illegible]

... pl 20 ... Mag ... [illegible]

... pl 28 ... pl 26 ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... grossa ... [illegible]

[illegible]

[illegible] colirie [illegible] anno [illegible] Cellarii [illegible]
[illegible]
[illegible] 1737 [illegible]
[illegible]
[illegible] 31 [illegible]
[illegible] Albert [illegible] color [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 28 [illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 35
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cu t'sca sarracena ul dyalacca Nutri
unt bonaz carniu elixaz cu lactuca
endiuia fen° z petr° silr z carnibus co
ditis cu succo granator ul berberis uel
aceto ul cu sapone facto composito acetose
t'foly z petr mitur etia aqua pistaz
z cicerz bibat vinu al claz limphatu
Si aut sit sine febre tc oportet compila
aperitoribus predictis sic est syr acetos
acetosi oximel cu aqua decoct capperi
tappari spicelas apy petr fen° z pg
cu pill de reubar decis fistule Quat
aute prudni z cena lib aque decoc
coniu taulu ul poru z spicle actu calide
ul aque decoctos apy fen petr qui re
solunt mias z phibet apa i epte opila
to. nutriat carnibus edoz z pullor
coctis cu eisdem herbis conditis cu sya
pi ul sapone facto composito allei z cardi
mo z aceto forti Vtatur iuribus conditis
cu speciebus calidis aromaticis bibat vinu al
pieze vitet cibos grossos viscosos z
potus turbulentos Clisterize sepe vel
cu clisteri primo quod lenitiuo facto ex aqua
decoctionis malue bismalue stice mercurial
blete taulu addendo aliquid oli comu
ul olo viol z mellis z salis. postea uo
cu clisteri acuto attritiuo qui fit si p dictis
addatur i decoctione agaricu z colloquintide an
ʒ ß. Vtatur sepe ieiuno post purgatos aliquos
trociscos aptis atque confortatiuis epatis
dabs in ipsitite Et post quam ictericia cu
ratafuit queritur ad huius tamen si in corpo
ra cepit citrinitas z vel lubrificat z vina
remanet. Tinctura tunc colet z color stult
fedatis cu balneo stube sicce ul aque
dulcis ca de i qua decocti sunt flores
tamo z uelli cu z ablucione faciei et
oculorum cu aqua vo z puctione aceti for
tissimi p nares z vnctione faciet cu
vngento citrino similr z rapinus vapoacie
cu aqua decoctionis floz camo z foliorum
caulu veretu recipiendo eius vapore
i facie z oclos actu calid qui poterter
resoluunt reliquias colere z vincunt citrini
tate oculorum similr z cu puctione vini gra
natorum infra oclos dor z porum citrinitas
totaliter auferat Et hec sufficiant de
cura ictericie citrine Cura vo ictericie nigre
ex quacumque causa fiat est ut appiat
splen z conforte sicut dicemus ca° de de
bilitate splenis z ca° de debilitate de opila

cione splenis Et syr°m bon adhuc dixig
cao de opilacione epatis purgato decanoc p
purgatos aut aliquas vtatur dyalacca
dyacucma ferrata indebitet carnes bo
nnas ul feinas fingatas aut salitas
Ollr z lentes caules pane azimu et
oia generantia melius fiat z disfia lentia
pdcu q put aciu cuiq cu semine epithimo
polipodio z syruato Emperica dicunt
gaunter operantes q i floria saluatelle que
est i manu dextra inter anulare concert iori
ictericia citrina siue sit cu febre siue sine febre
z pre icor pe saluato Cum vra est rubea
grossa ul rubea valde sine grossicie si
floria saluatelle manus sinistre confert
iorm ictericia nigre quare flore distinuit
cam coutiet z diminuit aucedete Cura
sbea nobilis experta iorm ictericia citrina
ex quacumque causa fiat est ista primo de
gratur cu vitellina cu ʒ iij ozizalkare
ʒ ij syr° acetosi composit bibiti quoque aliquibus
diebus cu aqua calida i aurora cola vero
vitellina vi° gta experto rubea z flate
q ronne colee penetret aducitur z repara
crinat si rone flatis opilat epar et poros
eius ut resolui no possunt sed fit cu ictericie
citrine Hic facto purget cu humor Agarici
ʒ j Reubar ʒ ij pistet z infundatur
p nocte i ʒ iiij aque fructis decoctos
primo z deinde coleut z manibus dilige
confricet z addat ʒ j syr violaz in
colatura ppter dulcoratorz z det hec totu
an die si sit corpus sit robustu no colere
aqua si ad to° sba instret u purge
cu ʒ iß dyapius acuati cu ʒ ß dyagridy
ul cu ʒ ij pulueris an die cu aqua de
coctionis prunorum z viol. Vtatur post purgatos
omni die ieiuno aperiente aqua confortatiue
epar sic est dyaprius simplex mixtum
cu triferia sarracenica de quo detur in
mod castrae cu aqua calefacta similr z hec
potu Ad marrubij ortulanum ʒ j deco
quat i lib iiij clari vini al j veteris
potentissimi addito modico aceti mell
ppter amaritudinem z bulliat usque ad terciam
septionem mel pro colet z det ex eo
vinis tantum an prandium z vini an cena
Curatum aut egritudine remouea actus
si citrinitas faciei cu vapoltoine eius
ex aqua decoctos carnium bouinarum
veterum solitarum sumendo eius vapore

[illegible marginal notes]

i fine corlos aptos postquam ceto cepit ab ossibus separi. **Canon.** Cum utreque exequuntur causa fiant [illegible] non a unde opilacoe epatis [illegible]

[illegible]

Pronosticacio [illegible]

[illegible]

De apostemate et excitura et ulcere in epate.

Apostema [illegible] fieri in epate [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

93

istius terminationis est a pri[nci]pio puncto egritudinis usque ad diem xiiii vel circa sicut in pleuresi dictum est si usque ad tempus id tumor non diminuitur et febris et dolor augmentantur sine correctione cum hic apostema resolvimus potest

Signa terminationis eius per sanationem sunt cum post xiiii dies vel circa id febris et dolor attenuantur et magis in nocte quam in die Unde ypo[crates] 2a particula afforismorum Curationem faciunt dolores et febres et Signa

calor naturalis vincit fiet primus si vero accidentalis fiet virus ut dicit commentator ibidem et tussis sicca supervenit et oculi contristantur cum rubore angulorum in eis et ungues corrugantur et manus et pedes calefiunt sit cum salute vel infrantur sit cum pinitie et surgit multitudo sudoris

proximum non alleviatur ergo et pulsus et anhelitus fit frequens Et tempus istius terminationis est a die xiiii vel circa usque ad diem xx vel xl vel lx secundum multitudinem et grossitiem materie maiore vel minore ut docet ypo[crates] 2a particula pronosticorum Post illos igitur dies

supervenit ruptura et rigor corporis tonga et apparet sanies in fecibus urina vel secessu et diminuitur febris et dolor sit cum salute Signa terminationis eius per scliroscim sunt quum post dies xl vel circa id febris et dolor subito debilitantur non precedente evacuatione sensibili remanente tumore vel diminutione in loco cum pressione

appetitus et nausea et corporis consumationes quamquam dicunt naturam in istis fortissime resolutum non remansisse ista accidentia Signa

autem distinctiva inter apostema epatis et pleuresim sunt sicut dictum est de pleuresi pagina de pronosticatione Signa non apostematis calidi in epate sunt febris continua acuta cum dolore pungitivo forti in ypocondrio dextro sub costis et vehementia sitis

Si autem sit ex sanguine cum istis apparet rubor faciei permixtus fuscedine et pulsus undosus scilicet magnus latus mollis et urina rubea grossa et latitudo virnosa et dulcedo oris sine mala te[st]a et etas iuvenis et antecessio ciborum multiplicantium sanguinem Si vero sit ex colera cum predictis apparet color faciei citrinus et pulsus velox durus densus et urina citrina intense cum grossitie in eo plurima et habitudo conveniens et consuetudo colerica et amaritudo oris sine cum expositione et forte supervenit vomitus amarus

Signa vero distinctiva apostematis an

sit in gibbo epatis vel in sima, quoniam si sit in gibbo supervenit quedam singultus propter comparationem oris stomachi et tussis sicca sine sputo propter compressionem dyafragmatis compositio et ictericia citrina propter opilationem venarum in earum fonte et apparet tumor in ypocondrio dextro sicut signa medie lune et propter si magnum fuerit apostema Si autem sit in sima apparent fortasse egestiones sicut lotura carnium et fortasse al[iquando] subtilis chilosa propter defectum attractionis et lenitas ventris et prostratio appetitus vomitus et quando maius fuerit et postea tanto fiet timor accidentia maiora et criora

Methodus curativa apostematis calidi de sanguine est ut in principio et usque ad iudicium fiat flobotomia de basilica pedis dextri propter oppositionem longitudinalem vel de basilica brachii sinistri propter oppositionem latitudinalem postea fiat flobotomia eradicativa de basilica brachii dextri in quantitate sufficienti sanguinis extrahatur si virtus et etas consenserit, vel fiat eius scarificatio post 3 dies quod melius est Si vero corpus non fuit pletoricum vel si apostema sit consimilis cum sit notus fiat illico flobotomia eradicativa quia post quam materia tota fluxa est ad locum apostematis non est amplius sollicita ut in diversione sed in eradicatione, diversio enim respicit materiam fluentem vel futuram fluere. Eradicatio vero materiam fluxam

et collectam post flobotomiam ponatur epithimata et emplastra repercussiva potius super locum expulsivum vero sicut cum talibus sicut sandalis terre sigillata bolo armeno et similibus dissolutis in aqua rosarum et modico aceti propter penetrationem Detur in aurora et ante cenam repercussiva prius syrupus acetosus simplex et oxizakara vel syrupus rosarum vel syrupus violarum vel prunorum granatorum vel berberis cum aqua decoctionis endivie lactuce et acetose Deinde provocetur illa hora venter ex oleo cum lenitivo omni die aut cibum cum suppositoriis vel clisteri lenitivo dictis in tractatu de pleuresi pagina de methodo et mundificetur sanguis aliqua diebus cum 3 i et ss medulle cassie fistule dissolute in 3 iiii aque decoctionis endivie vel prunorum et detur in die vel cum 3 ii vel iii reubarbari boni pulverizati decocti in aqua decoctionis predictorum Detur hora illa post ibo[s] subito ordine vel

159

Sup[er] ap[ostema] ep[at]is

[illegible]

farri vel avene s[imi]l[ite]r [et] malis sapidis
lactucis cucurbitis coctis [et] redditis cu[m] ag[re]
sta vel vino berberis [et] granator[um] [et] sit
confectus aqua decoctionis p[er]sicor[um] vel
pomor[um] acetosor[um] vel granor[um] granator[um]
vel ordei vel berberis vel acetose et
modico aceti [et] bibat vinum al[bum] debile
limphatum admixtum cu[m] aqua frigida vel
aque decoctionis endivie [et] melissa
foret abstinere h[ab]ent illa a vino omn[in]o
In augmento no[n] ponat[ur] emplastrum
resolutiva sine attractione mixta cum
repercussivis sicut sunt empla[stra] f[ac]ta ex
floribus camo[mille] semen lini farina
fenugreci farina ordei radice malua
visci coquendo o[mn]ia in aqua [et] p[ost]ea in pistando
[et] incorporando cum oleo camo[mille] [et] aqua
ro[sarum] q[uantum] sufficit addendo aliquid constip
ticis sicut sunt absinthium rose granata
mirti [et] plantago [et] hora illa fiant de
leniter resolventib[us] [et] aperientib[us] p[ri]ncipalit[er]
sicut est syr[upus] acetosus co[m]positus instituo no[n]
vegat[ur] cu[m] resolutiva puris [et] p[ost]q[ua]m esse
[et] dolor ceperit i[n]morari aumentat[ur] resolu
tiva p[re]dicta cu[m] pulvere aceti spice mirre
bdellii cipri capparis s[e]c[un]d[u]m q[uan]titate[m] dimi
[nu]tionis se [et] d[olor]is [et] sic vegat p[ro]p[ter] declina
tionis usq[ue] ad resolutionem p[er]fectam Si aut[em]
morbus prolongetur neq[ue] a[posteu]ma resolvatur
neq[ue] medicine venabiles p[ro]hibite pro
ficere videantur [et] esse [et] dolor de die in diem
augmentetur signum est q[uod] a[posteu]ma tendit
ad saniationem quare intende p[er] q[u]a[m]
stat cognoscis ad generationem saniei la[ti]
cu[m] emplastro maturativo dicto c[apitul]o de apo
stematibus s[e]c[un]d[u]m p[re]missa de methodo [et] co
vegat[ur] usq[ue] ad adventum rupture [et] si rup
tura p[er] se fiat bene erit si[n] aut[em] fiat
parte sicut ibidem diximus de cura dubellati
i[n] s[e]c[un]do Et p[ost]q[ua]m rupta fuit a[posteu]ma q[uo]d scies
q[uan]do sanies [et] sanies visa fuit in egestione vel urina
tur spoliatur est i[n] via ulceris ex posse Cum
q[u]i[bus] cura tribus p[er]ficiat[ur] intentionib[us] p[ri]ma
quar[um] est in mundificando ulceris a[posteu]ma q[uo]d sit
p[ro]ptica abstersiva De[que] ergo in potu aqua
ordei vel ydromel vel julep vel syr[upus] acetosus
compositus confectus cu[m] zuccaro si calor sit plus
vel cu[m] melle si calor sit diminutus Secunda
in consolidando labia ulceris q[uo]d fit p[er] stiptica
conglutinativa Detur ergo in potu ʒ ii de
[illegible] cu[m] syr[upo] ac[etoso] vel julep vel
ydromelle [et] de hoc p[er] ii horas assumptione

mene abstinue in die ℞ seminis endiv[ie]
seminis api[i] masticis terre sigillate an[a]
aur[ei] i rosar[um] citrinar[um] spodii thuris sandali
an[a] aur[ei] iii teratur o[mn]ia subtilissime
[et] cribellentur et compleantur ep[at]i p[ro]positus
in emplastro ℞ specie calamum aromatica
api an[a] p[ar]te i thuris masticis an[a] p[ar]te
s[emis] q[u]ousq[ue] fiat [et] incorporetur cu[m] aqua decoc
tionis granor[um] mirti vel citoniorum vel sucorum
vel piror[um] vel pomor[um] stipticor[um] acetosor[um]
[et] in fine addatur aliq[ui]d galle muscate q[uo]d
consolidet [et] confortat ep[at]i app[osi]te Tertia est
i[n] confortando virtute ne fortassis ex morbi
longitudine atq[ue] doloris fortitudine p[ro]stituat[ur] [et] q[uo]d [et]
foveat[ur] cu[m] carnibus edor[um] [et] pullor[um] et
vitellis ovor[um] [et] bibat vinum al[bum] subtile
ad[usque] tertiam i[n] parva q[ua]ntitate Si v[er]o vel pector[um]
confuderit [et] a[posteu]ma de die in die indurat[ur] cu[m]
remanentia tumoris [et] doloris i[n] loco [et] cor
ruptione coloris [et] i[n]moratione appetitus
[et] debilitate ergo ff sila tunc intende ad molli
ficat[iva] [et] resolventia [et] calida adustas
vincissimum tamen p[ro]ximus quam p[ro]positus fiat
ag[itur] emendie an[tea] tibi de dyacapia p[re]p[ar]ata
c[apitul]o de ydropisi p[re]missa de cura apostematis
cu[m] esse vel fiat de dyalacca vel de ata
nasia cu[m] vino al[bo] subtili vel fiat tro
cisci de bdellio q[ue] sic fiunt si[cut] i[n] Avic[enna] i[n] di
ventionibus ℞ rosar[um] citrinar[um] ʒ x spice
nardi ʒ ii croci ʒ i costi lacce an[a] ʒ i
[et] s[emis] mirre ʒ i mastic[is] amigdalar[um] amara
rum an[a] ʒ ii bdellii ʒ iii dissolvatur
bdellium [et] mastix cu[m] vino [et] confricat[ur]
cu[m] eis res alie postquam pulverizate fue
rint subtiliter [et] cribellate [et] fiant trocisci
quor[um] q[ua]l[i]b[et] sit ʒ i vel iii de q[u]a[rum] q[ui]bus aq[ua]
endivie si fuit p[lu]rima caliditas vel cu[m] vino
al[bo] vel ydromelle cu[m] aqua decoctionis
seminis api[i] [et] feniculi si no[n] sit se intensa Em
plastr[um] ep[at]i cu[m] emplastro q[uo]d ℞ radicum
malvavisci coctar[um] [et] mundatar[um] aliq[uo]
mitiori [et] cortice exteriori [et] reducat[ur] ad
[illegible] auxungie p[re]stratam lib[ram] unius
farine ordei ʒ iiii farine fenugreci
se[minis] lini an[a] ʒ ii pinguedinis anseris
anetis [et] galline et porci p[re]p[ar]ate an[a]
ʒ ii cipi p[re]p[ar]ati an[a] ʒ i aromatici ʒ i
[et] s[emis] tebeni ʒ iiii cere q[uantum] sufficit dissol
vat[ur] cera [et] gu[m]me cu[m] vino [et] ca[n]zola
indigne [et] incorporet[ur] cu[m] eis res alie
post q[ua]m bene trite fuerint [et] cribellate
[et] extendatur sup[er] corium [et] ponat[ur] super
ep[at]i Vel fiat emplastrum ex ceis in loco

[illegible]

[illegible]

te ponat aliquod mastixum vel nardinum
sicut namque emplastrum suum bonitate mollifi-
cat et resolvit omne apostema induratum et
ipse per se sit de materia cruda adusta. Si aut
sit de materia frigida vel grossa pro dicto opus
est emplastro forciori quod sit de radicibus bis-
malve ppa ut supra lib. i terebentine lib.
ß. bdellii armoniaci sagapini armoniaci
opopo(nac)i an ʒ ß. ... ... seminis agni-
castoria an ʒ ß. farine fenugreci ... ... lini
an ʒ iiii olei nardini ʒ ii dissolvantur
gumme in vino et cum dissolute fuerint
addatur terebentina et dissolvatur cum eis
et cum dissoluta sunt omnia ponantur in
mortario et incorporentur res alie tere
et bellate postea ... unum corpus fiant
et fiat cerotum vel emplastrum super epar actu
calidum. Ista enim emplastra mollificant
et resolvunt materias induratas in epate et
confortant ... epatis et si applicetur post
aperitionem et rupturam apostematis simul ... plu-
rimum etiam conferret quia adiuvat ad
expulsionem sanici et mundificationem. Pro tercia
cura apostematis calidi dico est eadem cum
predicta nisi quod in ... debemus magis
facere eius, quia flora ... magis
cum farina ... ... acutas
sicut sunt ... tamarindi manna
reubarbarum dando cum aqua decoctionis ... ...
... competit flora et firmacia ut dictum est.

Experimentum. dixerunt ... quod
apostema epatis vel alterius membri ...
... vel internus per ... vel ...
materia ... sit ad locum ... ...
primo quod ... prepulsionem eius ad loca
... ... fluxit ... sit per ... stiptica
que ... ... sit sunt
solatrum virga pastoris spuma et ...
... super ... ... no ... adpte
opposita cum ... ... et ...
tone atque ventositate. Tercio ... ...
... ... ad membra
debilia ... quod quid sit ... stiptica
... confortativa ... epatis vegitiva
ut ... valeat ... ...
sic sunt ... ... rose ... ...
... et berberis cum ... ...
... aut ... ... epar emplastrum.
Dixerunt ... quod ... ...
... datus ... ... dies
... ... omne apostema ... ...
quia ... ... Canon dicit
... de ingenio ... ... apatis
... epatis vel splenis ... ...

admistre neque prius neque postius
ne ... ... quia ... ...
... ...
... ... membra nobilia ... ...
... est ... et ... epar ... sit membrum
... calidum mollis ... spongiose. Ad
... igitur eis ... ... sit sunt
absinthium ... ... plantago ...
... mala ... ...
et ... ... de resolutis ita
intelligo de mundificatis et mollificatis et
maturatis. Item si apostema sit in gibbo epatis ...
... ...
... ... acute sit
est ... ... quia febre
... ... apostema ...
... ...
... ... lesio interiora ... ...
... ...
... in epate ... ...
lesio intestinorum ... ... est grossi-
... vel ... ...
... urine sunt debiles neque suffi-
cient ... ... ut fiat ... ...
... ...
ista ... ... ne ... fiat ...
Item in ... apatis ... ...
... fortia ne forte ... ...
... epatis mollificetur et sequatur
ydropisis ... ...
... debilia ... fortificet ...
Item ... fiat flora vel firmacia ...
... ... nature ...
... ... corrupit ...
... ... cum suppositorio vel clisteri. Item
... quod apostema in concavo epatis reddit
ventrem lubricum quia ... ... penetrat
ad epar. Apostema vero in gibbo eius reddit
ventrem stipticum propter attractionem ...
ad locum apatis nisi forte apostema sit ...
magnum et virtute epatis ... ...
... ... fiet fluxus ... ...
... ...
epatis est opilatio ... in opilatione sit
urina ... ...
sit rubea ... ... et
... ... propter ... ...
... aquosa vel livida ... ... mor-
tificationem. Pronosticatio. Omne apostema
epatis est ... ...
quia ... propter epatis nobilitatem
... ... et ... ...
... ... fortis

[illegible]

[illegible]

sufficiet et inuenire vomitum cohibite conferunt
quamque die. Item apostema epatis si timetur preparationem
ipsius fit ex ipso saluber si vero ad maturationem est
difficile propter febres et doloris intensionem et
morbi longitudinem et membri nobilitatem propter
periculum ipsius circa diem rupture. Si vero fit scliresis
est mortale quia cum incipit lapidificari
et amplius mollificari non potest nisi fortassis
in principio ut dicit Auicenna tractatu eodem. Item apostema
epatis indurat cum infra paucos dies vadit
ipsium ad yposarcam et tympanitem. Item
in apostemate epatis frigidus tumor et pedum mortem
est quod fit magnum apostema. Dicit ypocrates vij particula
aforismorum in acutis passionibus frigiditas extremitatum
malum. Item apostema in gibbo epatis citius interficit
quam in concauo propter partem illam esse nobiliorem
et vias strictiores. Caue praeterea ne tuorem
morum qui fit in renibus ventris indi
ces fore apostema epatis vel splenis distinguere
ergo per figuram alibi lunare et vnctuosum tortuo-
sum et coporum tholosam vel per longitudinem tumo-
ris et dolore forte cum febre acutissima
et pulsum spissum velocem quam in aliis istorum
pot in capitalibus in simplici apposita vel non
plus vehementer. Item ypocras vij particula
aforismorum in flegmone epatis singultus
malum quia multe membra fit. Item in omni
apostemate epatis fluxus ventris malus
quia magne apostematis ex pessimam virtutis
et debilitatem digestiue fit nisi venit in die
certa et post signa digestionis et fuit cum
sanie laudabile alba leni equali vel cum
pauco sanguine permixtus et virtute constante
cessante dolore deficiente et appetitu re-
deunte. Item apostema seu in gibbo epatis potest
tribus modis resolui et debilitari ad salutem
scilicet per sudorem per vias vrinales et per fluxum
seu narium. Ei vero apostema quod est in simo
potest tribus modis terminare scilicet per sudorem
per fluxum ventris et per vomitum. Contingit
aliquando istorum terminationem euenit su-
bito apparent in xiiij vel a ma die salubre
erit et ipse signa digestionis apparuerit
et virtus constet, si vero tardauerit mortale
erit propter saniem generationem et morbi lon-
gitudinem. Vnde ypocras xii particula aforismorum
In febribus apostema non solutum ad primas
crises longitudinem egritudinis fit. Item si apostema
saniosum fuit in nature epatis vel in-
tus ventris salubre. Si vero in siba ceptis
mortale cognoscitur autem et distinguitur
non nisi apparens sit concute

[illegible]

exiet post rupturam vel incisionem vel tan-
tum fuit sanies alba lenis equalis ve-
nit de parnicula in voluntate epatis vel de uen-
tolo. Si vero fuit nigra grossa et venosa
vel vide fetidum plumbeum liuidum si te la-
que de siba epatis egreditur. Dicit ypocras vij particula
aforismorum contingit in capite propter saniem
vrinis si quid saniem plura fluxerit
et alba euaderit in tunica cum illius saniem
est. Si vero veluti amurca pueri consulo
tum nec tales in adeunt vel viuat sed
per nostris relinquatur et cetera. Et cetera

Tractatus tercius continet tria capitula

Splenis passiones sunt tres. Prima de-
bilitas eius in suo officio. Secunda opila-
tio durities et tensio. Tercia apostema. Vnde
sentencia nigra dixi in vbi declaratur.

Capitulum primum de debilitate splenis.

Debilitas splenis quemadmodum et
debilitas epatis a duabus causis potest
prouenire que sunt mala complexio siue
qualitas texture sue substancie cum de debilitate
eius sciam propter solum cotidianum cucologus
de linguo nisi fortissimis accidit ex capite
vel plus de quibus ipso tractatu dicemus de illa
aut quod durities licet fit vnum mors propterea
splen debilitatem maxima tamen a calida
et frigida non sicca ad calida reducatur sed secundum
de non debilitat nisi opilando et ex de
do veluti in proprio tractatu dicetur. Signa debilitatis
splenis in quam sunt tria. Primum est corruptio
coloris corporis sicut et tractus eius ad nigredi-
nem que maxime precipitur in albuginibus
oculorum et contingit propterea quod splen non
attrahit meliorem ab epate neque indigestum
in eo magis sanguinea tum eius sit
proprium officium. Secundum est prostratio appetitus
propter paucam meliorem acetositatem que tum siue
deberet a splene ad os stomachi vt appetitum
excitaret. Tercium est ablatio vel diminutio
emorroydarum vel menstruorum in corpore diuerso ex-
to quam emoroyde oriuntur a splene sine
venis eius. Si autem fit ista debilitas a
mala complexione calida tunc cum predictis
apparet citrinitas permixta nigredini in
cute corporis et albuginibus oculorum et
destructio appetitus omnino et alitas est
in ypocondrio sinistro et vrina rubea
tenuis. Si autem fit a mala complexione
frigida tunc cum predictis apparet color liui-
dus permixtus nigredini destructo.

[illegible]

[illegible marginal annotations] 94

appetitus no(n) adeo sicut i(n) cal(i)da et
sitis s(imi)lis (et) calor lotii splenis et urina
glauca turbida in feces (et) cola(n)tur supi(nus)
quodd(am)o. Cura at fit p(ro)pt(er) ca(usas) s(imi)lia sple
nis tu(m) su(n)t signis quibus p(re)dict(is) appa
ret medico i(n)cipienti c(ur)ando signa calor(is)
et frigor(is) q(ua)m splen de facili ledit(ur) q(uon)iam
tu(m) causa p(ro)p(ter) p(ro)p(ter) p(ro)venit de parvitate
i(n)volucio(nis) cui(us) eius s(ub)st(anti)a tac(et) s(im)i(liter) p(ro)pt(er)
no(n) esse membr(um) nervosu(m) s(ed) tam(en) forme
q(ue)madmod(um) epatis (et) pulmo(nis) et renes. Curatio
Cura debilit(atis) splenis p(ro)pter
mala c(om)plexio(nem) caliam est ut i(n) p(ri)mo si cor(pus)
sit pletoricu(m) ul(tra) carnosu(m) fiat fleb(otomi)a
de basilica sinistra in brachio ul(tra) de
pede ul(tra) de salvatella i(n) ma(n)u p(ost)m(odu)m si necesse
fuit purge(tur) cu(m) senetio epithimo polipo
dii dando ope(r)is aliquid i(n) pulue(re) cu(m) aq(ua)
decoctionis primo(rum) ul(tra) i(n) colatura ul(tra) cu(m)
hac decoctione. Rx ellii nigri ʒ. i. reub(arbari)
ʒ. ij. terat(ur) et dissolvatur in ℥. iiij. aque
fructis decoctionis sene epithimi et p(ri)mo(rum)
cole(tur) (et) det(ur) totu(m) au(ten)t die. Q(uo)d si p(ro)pt(er) h(oc) no(n) sit
aliud p(ur)ge(tur) cu(m) diaserre ul(tra) cu(m) ypalogo(n)
dando ope(r)is ʒ. ij. ss. cu(m) aqua calida au(ten)t die
ul(tra) d(etu)r reubarb(ari) i(n) pulue(re) cu(m) s(er)o caprino
ul(tra) cu(m) aqua decoctionis p(re)dicto(rum) q(uon)iam ista
medicamina c(on)fortat et d(e)opilat splene(m)
et epar at(que) inequalitas reducunt h(um)ores
grossos adustos et no(n) adustos p(er) p(ur)ga
tio(n)es. Ponat(ur) ventosa mag(na) sine sca(rificatio)ne
sup(er) splene(m) i(n) ieiuno cu(m) scarificatione forti et
melancolia attrahat(ur) et fie(n)t levit(er) cu(m) ma
nibus et epithimet(ur) cu(m) h(uius)modi medicina. Rx
appen(diculi) cappari acori eudiu(ie) lactuce a
toree absinthii an(a) pistent(ur) et bulliat(ur)
i(n) aceto forti et succo acetose ul(tra) berberis
et i(n) isto liquore actu calido infudat(ur)
pecie et ponat(ur) freq(ue)nter sup(er) splene(m)
i(n) ieiuno. Et si vis facere c(om)p(ositi)o(nem) un
gentum bulliat(ur) res p(re)dicte i(n) oleo (com)mu(n)i
et i(n) modico aceti ul(tra) olo ro(sarum) ul(tra) olo de spic
tibus et post decoctionem cole(tur) liquor et
cu(m) cera suffi(cien)ti fiat ungentu(m). Nu
triat(ur) carnibus laudabilibus non
fungitis neq(ue) salsis coct(is) cu(m) endiv(i)a
lactuca ul(tra) semibus eor(um) c(on)dit(is) cum
agresta ul(tra) vino granato(rum) ul(tra) berbe
ris ul(tra) succo acetose et aceto bibat
vinu(m) al(bum) clar(um) debile aquosum ul(tra)
limphatu(m) vitet cibos dulces grossos

ventosos ul(tra) viscosos et potus rube
os grossos turbidos. Utat(ur) tyriaca ro
sata novella diarhodo(n) abbatis diacodon
abbatis cu(m) aqua calida i(n) ieiuno. Cura
debilit(atis) eius ca(usa) mala c(om)plexione frigida
cu(m) p(re)dicta i(n) fleb(otomia) et p(ur)gatio(n)e et ventosatione
s(ed) scarificatio fiat fortior et ungatur et exerceat
i(n) ieiuno eq(ui)tando leviter incedendo ul(tra) de
scendat scalas altas epithimet(ur) splen
cu(m) h(uius)modi. Rx cappari acori asari
aristolo(chie) rotunde an(a) pistent(ur) et bulliant(ur)
i(n) succo absinthii scolopendrie tamarisci
corticis mediane sambuci et modico aceti
squillitici ul(tra) aceti fortissimi cole(tur) et p(ro)p(ter)
niatur res p(re)scripte i(n) liquore illo et bibat
pecie et actu calide sup(er) splene(m) ponat(ur)
ul(tra) pistet(ur) res om(n)es p(re)scripte et fiat emplastru(m)
et si vis magis fortificare h(oc)c medica
me(n) adde rutam et folia lauri et p(ro)pt(er)
ul(tra) fiat ungentu(m) c(om)p(ositum). Rx armoniaci bdellii
oppopo(na)ci serapini an(a) ʒ. ij. ss. ol(ei) quinq(ue) veteris
ul(tra) de ruta ʒ. i. dissolvat(ur) gu(m)me i(n) aceto
et succo deinde reducatur ad ignem ul(tra) sole(m)
calidu(m) ommedie. Addi(tio) c(on)ferunt ungentu(m)
marciaton et arogon et agrippa. Utat(ur)
dyacosto dyacastoreo dyalacca dyacimino
dyacapparis dyacalamenti ul(tra) dyacurcuma
s(u)p(ra)scripta c(ontr)a hydropisi ul(tra) trifera mag(na)
cu(m) vino al(bo) puro forti i(n) ieiuno. Come
dat carnes laudabiles coctas cu(m) feniculo
et petroselino et i(n)ter cenam bibat vinum al(bum) purum
vetus potens. Cura debil(itatis) splenis p(ro)pt(er)
caliditate(m) sue s(ub)st(anti)e est ut negligat(ur)
flobotomia et p(ur)gatio sup(ra)dicta et fiant
sola remedia localia epithimet(ur) ergo
et emple(tur) cu(m) calidis stipticis no(n) multu(m)
aperientibus que disponu(n)t c(ontr)a debilit(atem)
epatis p(er) passio(n)e(m) de cura debilit(atis) eius p(ro)pt(er)
caliditate(m) sue s(ub)st(anti)e. Nutriat(ur) carnibus
laudabilibus assis p(ro)pt(er) coctis cu(m) vino
granato(rum) ul(tra) berberis ul(tra) succo acetose
ul(tra) vino stiptico mixtis et i(n) corporatis
cu(m) pulvere cinamomi zeduarii capparis
galange croci et silu(m) qui stipticant
et c(on)fortat spleneu(m) q(uam)vis sint
grossum et appetitu(m) excitat. Et bibat
vinu(m) rub(eum) acetosum s(ed) ipso delectet(ur)
ul(tra) vinu(m) al(bum) vetus annuat(ur). Utat(ur)
i(n) ieiuno dyacapparis et electuarijs factis
q(uam) scripti sunt cu(m) vino claro subtili.

Emperica Confecio laude sub. lis
c(on)feres ad omnem debilitatem epatis et
splenis cu(m) opilatione et p(ro)pter. Ex. Rx

[illegible marginal annotations]

[illegible bottom-margin annotations]

[illegible]

in lacte ablute tosti bacaz plani flozo sa
buti liquiricie piperis ℥ ii ana ℨ ii cuscute ru
bee tinctorum sticados eupatorii absinthii
ana aspari genciane sponte squinanti croci cima
inorum reubarbari ana ℨ i castoris mirre bdel
lii ana ℨ i mellis quod sufficiat frangit enim
lapides et duritiem antiquatam et interpositam
ydropisis conpositis pro ebemente dedit item
sunt quedam simplicia splene confortantia
appetite. Ubi aqua borago buglossa tippel
capparis cimini epithimum zedoar fructa
ca da eudiva lactuca et contra cappa fructa
fructa tamariscus scolopendria nusturtium
calamentum squilla aristologia acori apox
flores sambuci vel cortex eius in medica
mine. aqua tamarisci per iniciam fructa vel in
aqua bulite sunt scorie ferri vel in qua
extinctum est ferrum conferunt splenem appete
si potetur vel cibis coninsata similiter et
olera in quibus ponitur scoria ferri vel lima
tura actium abluta et aqua frigida decoc
tis vel aut pluribus propterea quod fuerit sub
tiliter tebellata sint aut quod sufficiat
sit abluta quod dicitur conpositum non inficiat aq
aplinis sic cum ablutus et lazuli et lapide
armenum **Canon** Sciendum quod omnes me
lancolici sunt splenetici quapropter dicta valde
valia similiter contra tractatu et que dicta de opi
latione splenis plurimum sibi conveniunt suffra
gent si frigida calida et calida sunt appli
centur calidis postea debilitas splenis cum
opilacione et duritie ut plurimum accidit in reg
tudinibus cronicis velud est febris quartana
qualiter ad cuius caliad vel ydropisis asclitis
vel tympanites qualiter adeas sicut ideo
in cura talium passionum splene non pretermittas
Pronosticatio debilitas sple
nis inducit opilationem epatis dum sim
tibus non mundificat opilacio digestionem
prohibit dum calore mortificat naturalem
et digestionem humorum per sua loca retardat
digestio non prohibita aquositates multiplicat
et tandem ydropisim asclitem vel similem no
mutam procrastinat inducit cum appetitus
omnimoda prostratione et totius nutrimenti
defectione. Capitulum **Nam et in deopi
latione magnitudine duritie et
tensione splenis etc.**

Ista quatuor conveniunt et dicunt quod
ipsi sunt de genere passionum malum occupa
tum splenem secundum penas et prognostic
eius et indicetur in eo mala conpon
dunt aut quod opilacio est nomine que
ad omnia, sed magnitudo est opilacio

[illegible]

splenis fit a materia humoralis ipsum elevans
in tumore, sed duritia est opilacio aliquando
scirrotisata cuius subtile resolutum est
cum remanentia grossi terrestris. sed tensio
sine inflatio est opilatio facta
ex materia ventosa. Signa omnia istarum
passionum sunt dolor extensivus lateris
sinistri in loco qui est sub costis cum
tumore vel sine tumore vel cum duritie
sensibili adstrictum vel sine duritie et corrupcio
coloris et conversio eius ad nigredinem et corpe
toto ipse et albuginibus oculorum propterea quod
splene non mundificat frigescit enim unlia
et propterea appetitus propter opilacionem ve
nie nullius que veniens a splene
ad os stomachi differt multum aceto sanguine gutta
tum propter fluctum et appetitum in eo excitate
Quando sit ista passio a materia humorali
tunc in predictis apparebit quod tumor ille non
cedit vel difficulter cedit compressionem manus
supra ipsum. Quando non a materia ventosa tunc fit
locus plenius praeter quod doleat quod super
ipsum sit vehemens compressio et que pro
venit ex eo cum vehementer premitur
desinit eructuacio vel rugitus etc. **Me
thodus** Cura omnium istarum passionum
praeter quod tensionis est ut primo fiat flobotomia
ex splenetica vel salvatella in pede sinistro
cum incisione larga et postquam fiat flobotomia ba
silice in brachio sinistro vel salvatella
in manu sinistra si corpus sit carnosum
et virtus fortis consenserit et extrahatur
sanguis grossus niger plurimusque quod si clarus
subtilis exierit illico restringatur et po
natur corpus in aqua dulci tepida et
fricetur extrema deorsum singulis quod essent
uncias coloquintide. Deinde fiat flobotomia in
dicta et post flobotomiam sumat omni die in
aurora et ante cenam ℨ iii syrupi acetosi
conpositi cum ℨ iii aque decoctionis capi
lli capparis acori azari vel oximelle
conpositum vero at cum eis in cibis aliquid
ponitur ex radicibus quinque quibus
ex seminibus calidis quatuor quibus
postea purgetur cum yerapigra vel cum
yalogen vel cum aqua me. Nam dicta cum
de debilitate splenis. Et fortius predictis
est dyasene acuatum cum predictis post
purgationes non prius vapore et fome
tetur splen cum aceto acuato actu ca
lido in quo bullita sint ruta calamintum
capparis et apozema et pona super ipsum emplastrum
quod fit ex armoniaci conpositi sapini
bdellii ana ℨ ii pinguedinis anserina

[illegible]

[illegible]

de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repellat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vaporose [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] de passionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
adequando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bibat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] gaudium [illegible] [illegible] [illegible]

alicui membro, [illegible] [illegible] cauterizare [illegible] cor., ventose [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absinthii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] removent oppilationes [illegible] splenis
atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] splenis [illegible] [illegible] mollificat [illegible] [illegible]
et reducit oppilationes [illegible] et removent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible] et [illegible] [illegible] oppilationes et mollificando et attenuando splenem [illegible]
[illegible] medicina, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oppilationes
splenis [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] splenis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible marginal annotations] 96

[illegible marginal annotations]

anetf et galline an. ℥ .i. capari acori a sari api florum sambuci vel cortices eius mediane scolopendrie tamarisci ru bee tinctorum an. ℥ .iii. bulliant omnes herbe et radices in aceto forti et pistet perfecte donec omnia redicantur ad formam un guenti et inconficiatur cum adipibus pre dictis et gummis dissolutis in vino et fiat emplastrum actu calidum super splenem et renes. Quod si fortificare volueris adde absyn thium squilla ruta eupatorium herbis predictis et si magis cum marrubium ge nestra fraxinum sauinam et cum prima pinne aloes et mirra et omnes gummis predictis. Et confecto carum rerum colo et aceto decoctionis ipsarum fiat unguentum cum adipibus et gummis predictis addito modico cere albe. Illud namque emplastrum et unguentum aperit mollificat et confor tat omnem splenem opilatum et precipue si sit opilatio dura antiqua et precipue esse unga etiam cum unguento marciaton adiungere vel polem calidum. Utatur sepe et renes dyacucuma dicta in capitulo de ydropisi vel dyalacca dicta in capitulo de debilitate splenis pagasso de empiricis vel filantropos vel dyacappari vel dyagalanga et precipue si sit in libra .i. cuiuslibet electuariorum istorum ponatur ℥ .i. vel due limature accium vel ferrine fri cata subtiliter atque ebellate conficiatur sic de quibus electuariorum fructorum Utatur carnibus edorum vel pullorum vel avium silvestrium non aquaticarum patinis cortis cum petroselino et feniculo cum assis vel frixis et aqua ciceris et piperis bibat vinum al vetus clarum citrum purum. Devitet cibos dulces viscosos qui opilant ut est caro porcorum et turtelle similiter et cibos valde solidos qui sanguinem adurunt et inspissant et lentes et carnes ferinas et caules qui melancoliam multiplicant et vinum rubeum grossum turbidum et crispa et mediane qui vasa replent et aqua qui humores congelat. Erat sic cuffe leo fiat unguentum et empla predicta qui sufficiant lemora sic est evaporatio cum aceto forti calido puro vel in quo decocte sunt capparis similiter et emplastrum sitim ... confectum perfecte. Utatur tro ciscis de rosis sepius ante cibum et sit ℞ rosarum ℥ .iii. pilo aloes spice ma stictis cassie lignee spinati cinamomi absynthii an. ℥ .i. informentur trocisci cum vino veteri quorum quolibet sit ℥ .ii. detur unus in potu in die cum aqua

decoctionis radicum feniculi apii petrosilini qui opilationem omnium instrumentorum et indigestionem incipientis ydropisis sedat et specialiter antiquas curatas valet. Sedet post purgationes in auriora et ancanfora acessicos et ungue ceterum. Ipse si vult sicut eius cum et dispositio re quirit. Alia temptationes splenis est ut vaporet et fomentetur splen cum vino veti aliquo in quo decocta sint tamaricium cortices metastrum origanum satureia squilla et spica que sint calida carminativa vel consimiles. Ad hic lapide ignito asperso aceto et in scutella cum milio et sale torrefactis in scu tello addito furfure. Utatur alleis feniculo anisi semine nasturcii carnis sepius et renes et bibat piper vinum vetus purum. Utatur electuario dyacuminio dyaniso dyacoste dyaciscorico vel tyriaca veteri cum vino decoctionis amicos amoi origani satureie et plura similia et sitim tollerent posse et laboret et renes et sudet. Vitet omnia ventosa sicut sunt legumina et olera et ponat quoque ventosam magnam super splenem ante cibum sine scarificatione.

Emperica. Ad omnem opilationem splenis experimentum et fiat confectum trocisci de capparis que peracte qui sic sunt secundum Al masoren. ℞ corticis radicis capparis seminis agni casti an. ℥ .x. scolopendrie ℥ .vii. aristologie rotunde foliorum rute se nastrii acori nigelle armoniaci an. ℥ .iii. dissolvatur armoniacum in ace to cum quo cetera conficiatur et informentur trocisci quorum quolibet sit ℥ .ii. ex quibus detur unus in aurora cum vino decocto radicum cuiusque quia et precipue si sit si esse est namque res vetus fortitudinis primissa purgatione. Iste etiam trocisci secundum Ebem Mesue in suo antidotario aliter fiunt et melius. ℞ corticum radicum cappa ris seminis agni casti an. ℥ .v. nigelle calamenti sicce eupatorii acori amigdalarum amararum nastrii armoniaci florum rosarum rubearum aristologie rotunde an. ℥ .ii. capiti scolopendrie an. ℥ .i. dissolvatur armoniacum in aceto et alia rerum pulvis subtiliter terantur conficiantur cum aceto et fit doss aurei unius cum vino decoctionis radicum capparis et cor ticum radicis et sunt qui duplant ar moniacum et est melius. Ad idem confectum trocisca de lacca et cuant asthite et esse antiquas secundum eundem. ℞ lacce mun date succi liquiricie absynthii herbeis

[illegible marginal annotations]

siccu eupatoriu acori aristo(logie) lon(ge) costi azari
aurig(e) amaus rub(ee) tinctorum an(a) seis apij
schenanti an(a) ʒ j. confice cu vino al(bo). Ad id
confert tiriaca de agno casto si no sit
tante fortitudinis. R(ecipe) seminis agni casti se
tamarisci an(a) ʒ ß. se endiuie se portu
an(a) ʒ x. terant(ur) et informent(ur) trocisci cu
vino quorum quilibet sit ʒ iij. et possunt
dari i(n) esse nisi sit valde intensa. Ad id
confert comestio capparis in aceto forti
vel vino decoctarum radicum quinque quarum
vel aucos et rapha(n)i qui sanguine subtili
ant. et rapa prohibent et appetitum excitant
aperiendo vias splenis qui si bulliat(ur) i(n) ca
uelle vel aqua et aceto forti et pistent(ur)
optime et emplent(ur) sup(er) splene sepius
i(n) ieiuno post physicos confert vehement(er)
auctore Gal(eno) vi. de ingenio sanitatis verte
rando frequenter p(ro)p(ter) ... sunt
et ... additur absynthium et oleum de ruta
vel de ... vel de lilio qui sunt penetr(ati)ue
capparis magis splene ... appe(ti)te
Ad id confert stercus caprinum bouinum
columbinum cu fece veteris vini et aceto forti
decoctu atque emplastru et ipse si opilatio
no sit difficilis antiqua et presserit
flora sup(er)dicta et sunt alia pista exp(er)ti
bus acutis i(n) locis motiuis. Confert
etiam vrina p(ro)p(ri)a bibita actu calida i(n) ieiuno
et ipse quido quis p(er) .x. die supserent vi
ni al. vetus amarum qui splenem
subtiliat et remouet ydropisim melior
tamen opilatione epatis aut splenis et aqua
educat p(ro)p(ter) p(ro)cessum ut dicit Auic(enna) 2o can(ticorum)
tao de vrina et corporibus nobilibus est fort(is)
diureticus potus eo de opilatione epatis.
Item confert addere R(ecipe) radicem ebule
capparis et radicis raphani an(a) ʒ j. cor
ticis mediane tamarisci R(ecipe) florum eius
an(a) ʒ ß. ferri limature ʒ ij. bethanie
scolopendrie an(a) ʒ ij. mellis quod sufficiat
detur corpo ad modum auellane i(n)
ieiuno sed vel bis omni die cu vino al(bo)
veteri. Item vngentu adid. R(ecipe) absyn
thij rute schenanti acori capparis eupa
torij panis porcini florum tamarisci vel
seminis eius vel corticis eius mediane
corticis mediane sambuci an(a) ʒ
j. aceti squillitici vini veteris an(a) lib. ß.
oli de tamarisco vel de ruta vel
de capparis vel de lilio vel oli lau
rini lib. j. bulliat(ur) oia i(n) vino et ace
to p(er)fecte. deinde addatur oleum et
stinium abigne et ponatur et coletur

et addatur cere quod sufficiat et si vis actiue
magis addatur asse fetide aromatica
bdellij sagapini opopo(na)ci an(a) ʒ ß. dissol
uat(ur) cu vino caldo i(n) cipola et incor
poret(ur) cu p(re)dictis p(ro)d(u)ctis et aliis nobi
libus est oleum de saxino et oleum de ju
niperio que dicitur ... de lepra lib(r)o 2o

Canon. Omnis medicina opilatiua
curatiua membri ... ut sit acuta
calida subtilis penetratiua et ipse i(n) sple
ne cu sit membrum multum grossum. Si igitur
opilatio sit noua et media sufficiunt
talia leuia. Si no sit antiqua indura
ta requirunt(ur) fortia nisi esse vel virtus
debilitas illud ipsum impedimet. Si igitur
opilatio i(n) ea causa difficilis est curatio
tu i(n)t(er) ... sit medium habere duas
sil. curas intenctos s(ci)l(icet) in frigiditatem
et appetendi. Item medicine opilat(i)ue de
bent dari i(n) forma subtili ut cito penetret
et ideo si sunt apozimate colent(ur) si pul
ueres cribellent(ur) si empla vel vnge
tum vltra pistet(ur). Item i(n) emplastris resolu
tiuis vel mollificatiuis splenis pro eorum
ponit stiptica ut est absynthium ca
lamentum ne virtus eius resoluatur quia
splen est membrum nobile necessarium p(ro)
toto. Item i(n) esse quartanis et i(n) esse erraticis
que planetice dicuntur et i(n) esse cottidianis
de materia grossa et ipse in quibus eger
pectat in regione ... aqua frigida
plurimum sunt opilationes splenis antiq(ue)
periculose quapropter in tua ... sple
ne no p(ro)ticipes. Pronosticatio. Opi
latio splenis ... vel indurata p(er)
esse quartana vel erratica ... ...
nisi medici subueniant ... splene.
Item opilatio splenis antiqua inducit
infiratio(n)em epatis i(n)fectio indigestionem et
indigestio ydropisim periculosam. Item
opilatio indurata antiqua ... vel
... ... apa
sclerotizatiu. Item opilatio splenis et
epatis dum pungit et sentit(ur) est ...
du uero no sentit(ur) est mala confirmata
quia no ... Item cauete ne inflatio
... ventris vel intestinum colon
... splene indicet opilatio(n)em
splenis ... ... distinguere ... pro
... corporis ... et p(ro)funditatem
colon et ... ... vel ...
... ... no apparent
in doloribus intestinorum vel ...

[illegible]

et 3ᵘˢ signum sum asmptiᵃᵗᵉ ventris q̄
sequitur ⁊ accedit tales dolores ꝯsimi-
lates ⁊ nausiatiua q̄ᵉ p̄ resolucōz colla-
terorum ut plurimum soluitur vel in fluxum
ventris q̄ non contingit de apostemate
vel opilacōne 𝔡c

Capitulum de apate
exitura et vlcere in splenem

Apostea exitura ⁊ vlcus sunt fieri
a splene cadio sicut ꝯ epate cetera
ꝯ pnosticaco sunt cad. dino in vtis
q̄ꝫ raro sit medex carnis forme ⁊ no-
bile n̄ q̄ splen est densior ⁊ habet minorem
caliditatem ppt q̄ in ipso resolucōe minor
tardit tior q̄m in epate. Illi aute
⁊ maturacōne ⁊ mollificacōe modo
tamme hic sunt addenda · i cauoe quorum
primum est q̄ sicut apā epatis ut plurimum fit a
ca calida ꝯ sim co· ita apa splenis
ut plurimum fit a ca fria melancolica non q̄d
p se incipiendo sed consequendo ad apa
calidum sclerotizatum. Secundum enim plura
ꝯpies ca° de apate epatis pingo de
apate induato ⁊ ca° de opilacōe splenis
p toto. Tertium est q̄ sic i medicis epatis
ad uinstiridis p interius vel exterius
addere quent diureuca respicientia epar
appete que sunt endiua spica squatum
eupatorium amcos amoi etc. i me^dicis
splenis opus est adde diureuca respici-
encia splene appete que sunt tippei
cappari acori azari limatura ferri
tamarisci scolopendria ⁊ s[imi]lia etc.

Incipit tractatus quartus qui est
de passionibus intestinorum cuius
sunt quatuor capitula.

Intestinorum passiones sunt quatuor
prima fluxus ventris 2ª stipti-
tas 3ª dolor intestinorum q̄ sunt
colici ⁊ ylaicus 4ª apā subito
copulacōe exitura ⁊ vlcus. Sunt
aut intestina · 6 · unum scilicet dictum
nomis ⁊ opacon licet oia sunt
unum corpus continuum apileron i
fundum stomachi ubi est corpus continuum
initiatum usque ad sciteri i alium ubi
est corpus continuum terminatum. Duorum tamen
sunt gracilia ⁊ ista superiora plurimas
h[ab]entes revolutiones. Prima ieiunum terminum
dicunt ita uocatur totus attha ⁊ p me-
seraicas ad epar. Primum aut vocatum
est duodenum quia latitudinem longitu-
dinis duodecim digitorum continet. Se-

[illegible]

cundum q̄ anothomiste quando q̄ ipso re-
riunt propter plures meseraicas q̄ venit
ad ipsum. Tertium ylleon · i · gracile q̄ quasi nichil
sibi p̄ surpit ⁊ situs corporis est tu circa um-
bilicum dicitur i antiori parte ventris ma-
xime i antiori telme sub umbilico ad
quatuor digittos. Circa non sunt grassa pau-
ca habentia torturas ppt meliore sciteri
expulsionem vel secessionem ad hilo q̄rum primum
nominatum est monoculum vel secum quoniam
ꝯ tu rotund profund i quo forte scilicet pre
sidentia grossi superflue ⁊ super naturam
subtili succosi. Situs eius est i ypoco-
drio dextro super epate vel iuxta rene
dextro qui usus dorsi sit. Secundus locutus est
no colon quod plurima cella h[ab]et ut i ipso s[e]
quando i sepem ethilosi fetibus quando i ita sua
cerit attritione epatis adhuc non euadet
expressus eius est ad ypocondrio dextro
transcendens super stomachum ⁊ splene per ypo-
condrium sinistrum usque ad latum lumbi sinistrum
q̄ confirmum est ut plurima colica delegati possit
adipium ab epate propter uirtute expulsiua
expulsiva ⁊ propter hoc convenit ut epar
⁊ stomachus ⁊ splen frequenter eidem compatiatur
i passione colica vel ventris stipticitate.
Tertium est longa longaon sive rectum
quia eius est directus ⁊ propositus descensus
a rene sinistro ad anum ppt q̄ contingit
ut i horis egeriis putet homo q̄ lapis
astō ad anum precipitatur ⁊ eius anulatum
clauditur ⁊ hoc intestinum est omnium amplissimum
⁊ crissimum amfractibus atque revolucionibus
penitus privatum ut scitoris grossicies vel
q̄ntitas ipsum non opilet ⁊ est i longitudine
continens palma una ⁊ semis vel circa
illud propter quod ⁊ suppositoria tanta
sunt p anum i iniecta etc.

Capitulum primum
de fluxu ventris omnium modorum

Fluxus ventris tribus ⁊ modos h[ab]et plu-
rimos quorum sufficiencia ⁊ modos
plurimo studio taliter pt deprehendi
ita ut et sciens nunctitur ⁊ membrum
q̄ est causa expulsi ⁊ forma expendi
cum sua ucatrite totaliter comprehendat.
Dicitur igitur q̄ egreditur p secessum est aliquid
istarum trium scilicet cibus humor ⁊ sanies
i a squame vel cortices non egreditur
nisi racione saniei corrodentis. Si igitur
q̄ egreditur est cibus sic chilus sic vocatur
quia nomine lienteria. Si non sit humor
dicitur asimⁱˡᵉ sit ventris dyarria. Si

[illegible]

Dat fleumatici vetus cibis acr...

san. vel sanies vel mixtum operis sit nominata dissinteria. Et quando sanguis vel saniei fluxus fere eodem sunt cause quoniam etiam ex sanguine corrupto et alterato fit sanies. Loquendo ipsorum fluxus que nomine continentur propter quod ait ypocras in .6ta. particula afforismorum 34 (?) si sanguis in ventre in loco quocumque venerit quecumque effusus fuerit necesse est in saniem convertere vel in virus vel alia pessima sicut tempus ad quod sufficiat. Unde lienteria simpliciter capta secundum communem... dissinteria fluxus ... loquendo sit fluxus in exoneratione intestinorum. Signa lienterie quoniam quando cibus egreditur in eadem qualitate et quantitate in qua assumptus est vel si alteratus et attritus de ... acceptus est modicum valde et quando non egreditur cibus crudus sed perfecte in stomacho digestus ... chilus dicitur et est res albulentus equalis ... ptisana non colata. Et quando egreditur chilus permixtus cum melia vel ... vel fla... te sicut ... cuius color ad subalbumte ... vel viridem vel lividum et est ut plurimum cum ... tione appetitus. Signa dyarria quando sunt quando egreditur non est cibus neque chilus sed flava vel colera vel melancolia vel mixtum operis et cibo cum predominio humoris super cibum. Signa quando dissinteria sit quando egreditur e... san. vel sanies vel virus vel mixtum ... et si quando cum cibo vel humore sunt cum eis nomine non inhibit et est quandoque cum dolore in ventre et ano et quandoque sine dolore. Dicta igitur sunt de speciebus et causis earum in speciali.

Methodus lienterie

Lienteria fit propter aliquam operans compositionem quia est super cibi permanentis in equali ut quando est lubricus sicut ... vel fluidus ut ... et ... pluma vel mollis ut ... et unctuosa. Et signa eius apparent ex ... Et cura eius est abstinentia ... quando in ... cor... cum cepit et usus ciborum stipticorum cum declinatione ad calidum vel frigidum prout dispone requirit sicut sunt carnes asse vel frixe ... cum pulvere piperis ... carpo balsami galange ... cum vino granatorum et berberis et ... et agresta bibit vinum stipticum ... in mo... ... vel limphatum cum aqua ... calibis vel aqua pluviali vel aqua decoctionis mirtillorum. Balneetur in aqua decoctionis balaustie ... glandium rosarum ... ... foliorum salicis ...

molle mille... pirorum ... nespilorum malorum ... amarum rubi et ... Et post balneum fiat ... dyagalanga vel dyacoridon ... cum syrupo rosarum vel vino producto. Confortetur stomachus cum emplastro facto ex ... meta rosarum absinthii ... in vino stiptico et aqua pluviali vel succo plantaginis vel ... perfecte. Deinde ... diligenter ... ponitur super stomachum totum cum ... frequenter in ieiuno post quam tepere ... quoniam tepida ... robur ... ut dicitur G. vii. de ingenio sanitatis. Et potest addi thus et mastix dissolvendo ... in vino rubeo ... et incorporando cum predictis. Secunda causa est super ... cibi ... stomachi et debilitatis eius virtute retentiva ... illius quorum appetentia precedit digestionem ut contingit in appetitu canino et ... Et cura est ... cibi et potus et labor ... in ieiuno et ... cibi secundum quantitatem qua non ... ledi ... appetitus fiat aliquid ... cibo unctuoso ut in butiro ... cum sale ... portulaca ... et fiant omnia dicta ... de appetitu canino. Tertia vero causa est multitudo effusionis ... acetose vel pontice ad os stomachi ... virtute ... expulsiva ... commestione ... super fluxu. Et signa eius sunt multitudo appetitus sicut in cura 2a sed differunt quoniam in ista est mordicatio sive ardor fortis in ore stomachi ... acetositatis in ore propter quod non tollerat quando cibum sumat et ... post cibum vel potum rei unctuose. In alio autem appetitu canino non est ardor stomachi neque acetositas oris sed ... 3a causa est multitudo ... commestionis quia ut plurimum est liuida vel ... propter ... cum chilo ... si diebus aliquibus ... non habuit ... et ... appetitus. Et cura eius dicta est ... de appetitu canino que perficit duobus ... primo ... vel ... cum ... et ... 2o per alterationem stomachi cum ... unctuosis ... in ieiuno frequenter quia si ... fluxerit ista solutio ... intestinorum cum cibis et clisteribus stipticis ut dicitur infra de dissinteria quoniam forte ... ista ... plurima

Pa... Gal. 6 ...

Lienteria. Causa ... frequenter ... dissinteria ... quia ... digestiva ...

[illegible marginal annotations]

corrodet intestina. Unde Rasis 6a particula
aphorismorum dixit: si asellae nigrae inebriantur
morte. Undecima est cum ternibus laudabi-
libus coctis cum mirtillorum et lactucis co-
ditis cum vino comedatur vel berberis. Bi-
bat vinum aliquod stipticum limphatum cum
aqua pluviali vel in qua extinctum est
ferrum vel lapis, vel carta piris vel citoniis
assis vel sorbis nespilis et pluribus an-
te cibum contra istum fluxum requiritur
sepissime medicina confortans [illegible]
[illegible] et timo [illegible]
ut dixim[us] tractatu de debilitate digestionis stomachi pa-
ragrafo de cimone (?) quae evacuans (?) confortat stomachum et intestina et stringit flu-
xum, vel est ad hoc [illegible] deinde ex
Raso 7a. Si in sero [illegible] dormientum cum
aqua calida. Quarta causa est motus
laboriosus illico super cibum quia co-
mitatur ad latera stomachi debilitas eius re-
tentiva sicut accidit viatoribus et laboratoribus.
Propter quod ait G. vj. de accidenti et morbo
quod motus laboriosus competit nemo
ad resolutionem superfluitatum et digestionem ca-
lidi naturalis. Potius non debilis et modicus
post cibum ad descensionem ipsius ad fundum
stomachi. Et cura eius est sopnus et quies
post comestionem, quod si necesse fuit moveri
post cibum, sit cibus modicus et stipticus et
potus nullus vel modicus ex vino stip-
tico. Deinde postea dormiat vel quiescat
et tunc perficiat vel operetur, et cum totus
labor completus fuit, faciem et manus
abluat cum aqua frigida, deinde quiescat
donec calor naturalis ad interiora redierit.
Postea cibum copiosum et multum accipi-
at et ibidem quiescat donec digestio perfecte
compleatur ut sepissime plenius tractatum
de regimine sanitatis. Quinta causa est potus
plurimus cum vel post cibum reddens ipsum
fluidum et penetrantem per fundum stomachi antequam
compleatur digestio prima et propter potus aque
pluviae. Et cura eius est cessatio a talibus
et ratio dormiendi super cibum ut frigida salsa
vel coctum [illegible] digeratur et siti tollatur
cum aqua frigida et aceto gargarizare
potest quod aliquid inglutiatur. Sexta causa
est error in ordine comedendi ubi
contraria ut si venter naturaliter lubricus sub-
tilia ventuosa premittat, grossis
stipticis ut olera et prandia inglutiat
assis vel siccis quia naturaliter primum
cibi suscipit tota dilectio ut dicit B.
2o alimentorum tractatu de pomis. Vel si

[illegible marginal annotations]

[illegible] stiptica calida et [illegible] circa cal.... et cepas

[illegible] et [illegible] ad intestina [illegible]

fiat mora plurima in sumendo cibum quo-
usque digeratur antequam posterius assumatur et sic tra-
hat cum per se ad intestina. Et cura eius
est premittere cibum ventre stiptica ut sunt
citonia et pira assa vel nuces salse
fixe vel pastilla et similia, vel ipsum sumere diversa
genera ciborum in eadem mensa, secundo vel plus
et bibere cum suo cibo vinum rubeum stipticum
sed in modicissima quantitate. Septima vero di-
gestio [illegible] quod est hora vesperorum vel circa
ut bibere haustum bonum vini albi clari puri
vel limphatum per [illegible] opilationes et
dilationes desuper [illegible] ante potus et
hora et ordine bibendi plene supsimus
tractatu de [illegible] paragrafo decimo. Septima causa
est catarrus descendens a capite ad stomachum
per meri in propinquum eius digestiva debi-
litans sua frigiditate et retentiva destruens
sua lubricitate. Unde Rasis 6a particula
aphorismorum: Catarrhi accidentia maxime incipiunt
longa. Et signa eius sunt quod fit flu-
xus ventris post somnum et resupina-
tionem. Deinde retinetur venter dum perseve-
rat hora vigilans et in prius egestionibus
apparet flegma et spuma. Unde Rasis vj particula
aphorismorum: Quibuscumque egestiones spumose
sunt his a capite descendit flegma et reumatica.
Liquidum sit [illegible] cum [illegible]
plurimus et cetera. Signum est quod eger for-
te sentit descensum flegmatis per gulam si studiosius
fuit. Et cura eius duobus perficitur. Primo
per confortationem per [illegible] mandatis quod sit cum sirupis
desiccantibus de quo tractatu de debilitate visus et
cum medicinis rubificantibus emplastris super
caput de quibus tractatu de catarro et tractatu de ptisi
cum vigiliis plurimis super cibum et absti-
nentia a cibo plurimo vaporoso et precipue
nocte. Secundo per confortativa particule recipientis
scilicet stomachi et intestinorum quod fit cum eva-
cuationibus cum pillulis [illegible] vel medicinis
de turbith vel yerapigra. G. ut diximus
ibidem. Et post purgationes cum continuo usu
electuarii de [illegible] vel [illegible] quod ponemus
infra de disinteria. Deinde et hic parvus
potus vini puri plurimi et [illegible] et
vinum cibis assis et pereis vel citoniis
super cibum et sit eius cena levior pran-
dio. In fine vero paragrafum [illegible]
[illegible] fuerit cum [illegible] suffunge cum thure
et mastice omni sero quoniam [illegible] ad leviter
ut eadem membra stiptificet et confortet
sed cum purgationibus hic foret melius
quam [illegible] inspissaret et causa evacua-
tiones prohiberet [illegible] hora illa fiat

[illegible marginal annotations]

[illegible]

masticatos cum pipere et pretro et seminibus cum [illegible] cum radice et gargarismata cum synapi et oximelle composito et vomitus per gorgeriam cum aqua tepida sit possibile et fricatis cum pectine et aspero panno. Et solutio est in tali humorum fluxibus quia si fuerit de flate dulci desiccando cum [illegible] et leticia inducat. Si non de flate [illegible] dissimilis [illegible] sum. Certa causa est multitudo flatis congestis vel collecti in stomacho et intestinis. Et signa eius sunt egestio alba et multitudo sputi et [illegible] et nausee et quam super bevit vomitus flatus et exitus eius cum sibo et egestione et tamen egestio cuius non est plurum alterata [illegible] reperitur in ea qualitas ciborum et sitis [illegible]. Si autem sit flatus [illegible] lubrificatis [illegible] superficie intestinorum et stomachi tunc cum egestione non egreditur flatus necesse sit vomitus sed apparet egestio ciborum omnino non alteratorum vel modicum et ideo [illegible] sunt velociter exitus et defectionis et ipse [illegible] in fundo [illegible] sortitur super tibi et sentit [illegible] tibi descendentis in ventre subito precipitatum ad inferiora sicut lapis cadens. Et cura eius vomitus cum oximelle [illegible] vel aqua tepida decoctionis rafani applicetur et aucta sicut possibile prima [illegible] colegia [illegible] et [illegible] et pomis et carnibus [illegible] plurum salutis [illegible] ipsi piper. Si vel cum [illegible] [illegible] [illegible] de debilitate digestionis stomachi [illegible] de causa vel cum [illegible] laxativa [illegible] [illegible] flatus cum oximelle [illegible] et aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et galange [illegible] carnibus pullorum vel edorum assis vel elixis cum pet[illegible] [illegible] cum speciebus calidis [illegible] bibat vinum vel vetus clarum forte purum non calidum actu necesse tepidum sed frigidum quia omne actu frigidum [illegible] est vomitus et fluxus [illegible] sed tepidum est vomitivum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] Et si sitis vel calor intensus fuerit potest dari aqua vel frigoris [illegible] plumal vel [illegible] aqua ferri est optictum [illegible] lapis [illegible] sepe ante tibi dyaton piperon vel dyaciminum cum speciebus vel electuario [illegible] quas dicemus infra de dissinteria [illegible] comedat et bibat. Nona est debilitas virtutis retentive stomachi et intestinorum que mollificatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lapsite [illegible] vel [illegible] [illegible] naturalis meis. Et signa eius sunt omnia signa octavam [illegible] quod egestio non est flata [illegible] tibalis vel [illegible] [illegible] alteratione egestio [illegible] vel multa necesse est [illegible] flatus. Et cura eius est eadem cum illa [illegible] est [illegible] vel purgatione sed alteratione et confortatione sola cum clisteribus stipticis [illegible] et emplastris et [illegible] et balneis [illegible] de debilitate digestionis stomachi [illegible] de debilitate eius propter [illegible] [illegible] [illegible] de causa [illegible] [illegible] de emplastris [illegible]. Decima causa est debilitas virtutis alterative epatis. Hec autem debilitas vel fit ratione opilationis et ratione epatis et inflationis. Et signum eius est egestio alba [illegible] vel [illegible] propter [illegible] [illegible] cum non alterata et inflatio et [illegible] dolor gravitatis in ypocondrio dextro et [illegible] appetitus omnino et mollificat corpus cum eo et deficit virtute et [illegible] [illegible] eius in venis [illegible] color [illegible] et apparet urina subtilis [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] epatis. Et signum eius sunt eadem sed quod urina est alba grossa vel subtilis aquosa necesse [illegible] [illegible] [illegible] dextro [illegible] vel sit propter debilitatem epatis in prima [illegible] [illegible] de eo in infra [illegible] de dissinteria [illegible] duarum [illegible] fuit cura est cum [illegible] et [illegible] calidis subtilibus penetrativis et deopilativis [illegible] deopilatione epatis [illegible] de causa [illegible] et confortatio post [illegible] cum emplastris stipticis [illegible] de debilitate epatis [illegible] de [illegible] et [illegible] ventositas sine [illegible] [illegible] super epar [illegible] [illegible] et emplastrum [illegible] alia [illegible] confortativum epar [illegible] est [illegible] emplastrum. Recipe absinthii vel eupatorii ℥ iii. vini albi [illegible] [illegible] ℥ iii. pulveris rosis sandali [illegible] an ℥ ii. armoniaci ℥ ii. dissolvatur [illegible] in vino ad ignem et in eo et [illegible] et fiat emplastrum [illegible] vel epithima [illegible] calidum super epar [illegible] [illegible] tibi [illegible] [illegible] [illegible] pinguedine [illegible] cum [illegible] et speciebus calidis penetrativis et carnibus pullorum vel perdicum elixis cum petro et feniculo subtiliter [illegible] et colatis ut cito penetret bibat vinum purum album forte [illegible] [illegible] omnia dulcia viscosa unctuosa grossa opilativa ut est mel vinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legumina

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... fluxu ... [illegible]

[illegible]

... multe ... [illegible] ... balaustie ... [illegible] ... gallas ... [illegible]

[illegible] ... libras ... [illegible]

[illegible] ... gallas ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... de dissenteria ventosa ... [illegible]

De dissenteria ... [illegible]

[illegible] ... ventris ... [illegible]

[illegible] ... fluxum ... [illegible]

[illegible] ... magnum ... dissenteria ... [illegible]

[illegible] ... madragore ... [illegible]

[illegible] ... in vino ... madragore ... [illegible]

[illegible] ... ventose magne ... [illegible]

[illegible] ... fluxum ... delectabiles ... [illegible]

[illegible] ... dissenterie laudabiles ... multa alia ... [illegible]

[illegible] ... de fluxu ventris ... [illegible] ... in dissenteria ... [illegible]

[illegible] ... ventosa ... [illegible]

[illegible] ... dissenterie ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Margin: ad ... / vetose / frantos / parvos raro

99

[illegible]

et ola omnia que sunt vel stitica vel oppilativa que duo sunt maxime contraria puluerizacionem. Undecima causa est vlcus vel bothor in stomacho et intestinis super que cibus transiens inducit mordicacionem et expellit virtute expulsiua. Et signa eius sunt ssiccitas doloris in stomacho vel intestinis post cibum qua non repietur dum cibum quando cibus descendit ad stomachum et intestina de loco ad locum fit fiditatis doloris in loco primo et eius commotio in loco alio dolor descendit ad anum. Et quando in regione est virus subtilis et ubi erge omnino non altati aut parum et potatur esse colica passio cum non sit quando est cum fluxu chiloso saniose et dolore post cibum tamen que non sunt colica et iuvat assiduis stipticis cum quibus nocetur colica omnino. Et cura eius est ut primo mundificetur vlcus cum repetitis lenibus sicut est aqua zuccari vel ydromel in potum data vel cliste fiat cum aqua decoctionis fibarum mirtillorum ordei colata addito melle rosato et olo rosarum, vel clisteri fiat cum aqua decoctionis lenticum cum corticibus ordei depilati colata addito olo rosarum et sepe potio vel fumo in cola et ... tepidum. post assellacionem boli puluerizati in suis per ... aque ... decoctis ... mirti vel ... vel ... tolet et addatur sirupus rosarum ʒ ij vel iij. Et detur tota ante die. Et sciatis quod si bothor aut vlcus fuit in stomacho vel in intestinis superioribus magis conferet exhibita per superius. Si vero in intestinis inferioribus magis conferunt exhibita per inferius, quando vtus omnis medicine in longa via resoluitur post mundificationes plurimas dentur stipticis consolidatiuis sicut est trociscus ... bolo ... dragaganti mumie masticis ana ʒ ß terantur omnia subtiliter et incorporentur cum vino decoctionis ... mirti vel plantaginis vel ... detur post ante cibum cum sirupo rosarum vel dissoluatur in clisteri predicto et iniciatur. dentur zuccaro rosarum vetustissimo vel dyacitoniton sine speciebus vel rosata nouella et similibus. Dentur carnibus assis vel cortibus et coditus cum agresta et ... vitellis ouorum. Utatur piris assis vel coctus ante cibum vitet acetum quia est mordax et corrosiuum si plurimum compositum fuerit. Visus thime eius moderatus appetitum confortat ...

nocumento. Utatur prodimento succorum mirti ... puluis ... succorum mirti spodii ana ʒ ij ... galange cardamomi ... ana ʒ ß ... ʒ ij ... appetitum confortat et digestionem et retentionem. Bibat vinum rubeum ponticum vel stipticum limphatum cum aqua ... vel in qua extinctus est lapis vel ferrum vel cum aqua decoctionis ... mirtillorum plantaginis et similium. Utatur sepe ante cibum pulue consolidatiuo et stiptico qui fit ... corticum ... succorum ... mirti spodii ... ana ... rosarum ... te ... dum ... terat et ... et ... de ipso ... omni die vel misceatur cum zuccaro vel sirupo rosato vel ... qui plurimum consolidat dolorem mitigat et ... confortat. Duodecima causa est densitas corporis et pororum strictitudo quare nichil per poros resoluitur ... Cuius signa sunt ... cum ... et grossitie ... Color ... rubedo paucitas sudoris et multitudo quietis et dimissio ... et laboris et multitudo egestionis cum paucitate comestionis et post ... appetitus ... sunt ... dabis ... per ... supersluitatem ... digestionis. Et cura eius est exercitium et balneatio cum fricatione ... fibarum ... et sudatio in balneo ante cibum ... et abstinentia a cibis grossis viscosis ... fluxus ... cessauerit ...

Methodus dyarrie

Dyarria fit propter aliquam quatuor causarum. prima est sumpto medicine efficientis laxatiuis vel non consolate cum suis ... vel non mesurate secundum proportionem convenientem potius propter quod post eductionem liquoris quem respicit ... educit liquores alios ... Cuius ... eius se ... in dyssenteria inducit. Et signa eius sunt ... plurima cum solutione ventris quando non intendebat ... ut ... propter ... ventris ... et ... egestionum ... dolore ... ad liquidum ... et vehementia sitis ... deprimatur ... de canone. Et propter hoc dicebat ... in diuisionibus quod medicina debet esse ... medicinis solutiuis ... viole ...

[illegible]

[illegible marginal notes]

et ipse corrigatur rectibus et syr(upus) viol(arum) et ta
marindi et manna et cassia fistula et simi(lia)
ter. Et si necessitas fortiora postulet sit
coteri turbith aloes epithimo sene po
lipodio pulpa collo(quintida) agaricum stamo
tosolita que diagridium dicitur. Et pro
medicinis vomitivis sunt coteri syr(upus) ace
toso et raphano et scie aceti et eruca.
Et si vomitu forti aliquo indige
sint ... petro ... et nuce
vomica. Et devitet omnino sol(utiva) forte
vel vomitivum forte omnium medicina forti
aliquota sicut sunt mezereon et draga(n)du
et species lactiticiorum i(d est) tithimalli sicut est ezula
anabula catapucia et esula ... et al(ia)
quia faciunt accidentia valde mala. Et subdit
ibidem. Et si vis tribuere aliam medicinam
... medicina potu
conveniunt et subqua ... et ... lapsella
... conveniunt ut significetur et tibi
et quid ... conveniat in potu tribuere.
Et si tu vere sint aliqua medicina
tribuere quam inceptum medicina aut ea sup
sit vel nescit quia supposit da ei i(n) pilulis
medicinam levem a minore quantitate ex
forti ... aque ... eius ...
... Propterea debes ... hominis
incitillenti ... sunt colica
et ... sunt ut plurimum facile solubiles
per medicinas qui sunt vare corporis laxe
carnis Omnibus vero pigriores carnosi
naturaliter ... status et sanguinei
sunt ut plurimum difficile solubiles. Et io
fortiori medicina indiget qui sunt dense
corporis et corpulente carnis et siccitatis ...
... Et tunc omnibus est ut illico a medicina
cepit superfluere frangatur eius virtus et
leniantur intestina cum haustu mag(is)
... aqua ordei vel medio pulli
antiqui et ... stiptica in potu
... est lac ...
cum ferro vel lapide ignito donec fiat acetosum
et sicut est aqua pluvialis in qua de
cocta sunt mastix ... lentes
mirtilli pira ... sorbe ... a
tomia ... plantaginis sicut
... aqua ... dulcore cum zucca
rosis veteri et ligentur optima vehementer
... adiutoria et ... pongatur
ventose ... sup ... et ...
et spatulas cum suctione forti. Et da
in potu tyriaca recens vel ...

cum vino rub(eo) stiptico et ponatur in aere ipsa
to quia aer frigidus solvit vetere ex
... ad interiora estuosus ...
... virtute. Et conforte cerebrum cum odo
ratoribus frigidis stipticis ut sunt rose et
... et aceto. Et si virtus
tollet fiat ipsi sudare in balneo aque
dulcis cum stiptico vel in vapore aque calide
sub panno ... capite in quo
... vehementer ... sudaverit da ei in potu stiptica predicta et repi
thimetur ... cum aromaticis sicut est
aqua decoctionis mirtillorum sandali ca
... rose et ... citoniorum et malorum
maciamorum quia ... confortat
spiritus et humores ad se trahunt et repithimetur
stomachus et intestina cum aquis stipticis sicut
est aqua ... et sulphureis et citoniorum
et corticis ... et corticum ... et
citoniorum rubi et ab ... et ... de
mastice et ... ut omnes eius virtutes
sit ... stipticus actu frigidus et
infrigidatis cum nive et sicut est agresta
et vinum granatorum acetosorum et ... acacia
et ... et ... et ... pullorum
assorum pullorum et tortelle ... cocte et
vinum rub(eum) ponticorum ponatur Et si non
potest sufferre balneum ponatur manus
... in aqua talia et totiens frigescatur
et non ponatur ... in aqua frigida quam
... repelletur ad interiora. Et si ipsa
omnia non sufficerent da ei in potu hoc
medicinale ... ut dicit ... po
... et ... ad restringendo fluxum
superfluum ... esse nastiy (?) tor
... donec ... acute ...
... Deinde coquatur in lacte
acetoso vel ... est butirum
per ... lapidis vel ... donec
fiat inspissatum est ... bone
Et medicina ... posse cum ...
et ... in loco obscuro et si sup
venit syncopis vel dispositio ...
conforte cum potu vini puri forti
vel ... penetrativi ...
... Et si adhuc ... predictorum non
contulerit da ei narcotica quia sunt ultime
fortitudinis in restringendo fluxum et in
ducendo soporem que dicuntur infra de
... Et sicut est ... arabi
... vel ... boli ar
... ana ... mastic
ana ℥ ii ... ana ℥ ii opii ℥ i ... subtilit(er)
et incorporetur cum duo de ...

Si q̄s dyarria ... [illegible]

168

[illegible]

zucca ros vetustissimum et i potu tribuatur cipro frequenter Et cauendum est a nimiis potibus apposite nisi debilitatis et fluxus et inspissi inctatis egrum ad defectionem perduxerint ut dictum est in ingenio sanitatis et tunc dentur gradatim non subito et post unius diei et vigilias ne fiat eris et stupor ut timetur et plura restrictiua frequentius cito de spuito sanguinis Et similiter quod sompnus requiescit sit de maxime iuuatiuis i omni fluxu non supfluit

Cauendum tamen est de legatiuo plurime colere rubee ad intestina cepit Et signum eius est quod fit post esse acuitatis aduertetis aut post sumptionem medicinarum calidarum ul vini veteris amari plurimum et cum calefacti et tum ex multiplicatione medicinarum colerarum Et egrediuntur cibi subtiles liquide morditates ani et urina subtilis et quidem morditates ani, ligatis et color faciei citrinus et post i albugine oculorum et pallidus est in tua huius fluxus cum cum plurimum perducit abscoriacionem i testinorum et dissinterium per intosa In ypo in particula afforismorum In colico secessu dissinteria mala Et cura eius est ut primo mundificet intestina cum medicina purgante colaram et restringente fluxum sicut est ita Recipe mirabolanorum citrinorum et emblicorum ana ʒ i. mirtillorum acetose portulace ana ℥ i. pistetur et bulliant i ℥ vi aque donec medietas consumatur et coletur et in colatura addatur ʒ i. sucri ros veteris et bulliatur cum et coletur et detur totum ad diem hic enim apozima est commendabilis quia appetitum sine spe soluunt Cum procedendo sumat omni die i aurora tzuccarum cum aqua pluuiali ul syrupi ros cum aqua decoctionis plantaginis et mirtillorum Et ualet ad hoc vinum compositum de acetosa quod sic fit Recipe rose rubee spadi ana ʒ v. succi seminis acetose ul herbe eius balaustie quod uirtus se porti quarum corticem i fusorum rubeto et torrefactorum ana ʒ ii. et ros apy [illegible] i infirmetur troclisci cum succo citoniorum ul vino granatorum ul berberis quorum quilibet sit ʒ ii et detur cum syrupo ul aqua predictis Item recipiat nouella mixta cum [illegible] Item lacte acetose i quo extincti sunt lapides et ferrum Item recipe sectur nubilis assis ul pulmento

conserua simile ul tortas similibus cortis in lacte Bibat vinum rubeum stipticum et potum simpliciter cum aqua pluuiali ul aqua decoctionis granorum granatorum ul berberis Si autem medicine non videntur confirmare ex virtutibus de debilitate et fluxus persenerit fiat cura blanditiua dando i cibo i ui cariui lenia pyrorum ul cum vitellis ouorum i spissato sepe in die si parum quibus vite ut colam refrangat et dolorem intestinorum mitigent Et fieri potest clisteria dicta de lientaria cum ex bothor et ulcere in intestinis capitulo et differunt modus quantum est possibile

Lientaria est de fluxibus humorum et fiat diuturnus ab eius intestinis et membris totius corporis ad que intestina calidorum ul frigidorum naturalis ul sinthoce Et signum eius i quo fit humores venarum et corpus corporis de die i die cum febre et sine febre. Si aut sit sine febre et fiat vi natura tunc supueniat i aliqua dierum creticorum et post signum digestionis potest cum consueta leuitatis et alleuiatione infirmitatis et bonitate appetitus Si aut fiat sinthose supueniat in die non cretica putrida et ul quarta ul septima ubi i die cretica nulla putrida sex ubi i die cretica non vissa sunt signa digestionis ul indicatur et virtute et cum debili et aggrauatione infirmitatis et appetitus Si autem sit sine febre et fiat vi natura tunc supueniet tempore longo putrida i aprili ul mayo ul septembri cum alleuiatione egri et post priori iuxta illud ypo prima particula afforismorum Inceptiuum baconibus vetris et vomitibus et Si non fiat synthose signa quedam apparebunt Si non humor sit calidus apparebit egestio subtilis citrina ul viridis cum adustione et morditate ani sine vi propterea omo et prostratio appetitus cum vehementia sitis et amaritudine oris et urina citrina subtilis potest tamen esse turbida propter humorum commassationem Si non humor sit frigidus signa quedam apparebunt propter quod humor pt apparere citrinus ul viridis tamen i cum calida quam frigida si distinguenda quod sit cum colera et cum conflate scilicet spasmus et vomitum prius ad calidue Et cura eius si sit de causa calida et ut si fiat vi natura non restringatur omnino nisi uires debilitentur et fluxus superfluat si regatur bona dieta nutritiua et confortatiua sit sicut cum carnium laudabilium ul vinum album subtile aquosum Et si supfluat ul fiat apud synthose

[illegible]

purge illico cum decoctione mirabolanorum citrinorum et emblicorum stiptica in qua preterea prexia cum decoctione facta ex ʒ. i. reubarbari et ʒ. ii. mirabolanorum emblicorum pistatorum et bellicis et ʒ. vi. aque decoctionis mirtillorum donec medietas consumatur colatur et dulcoratis cum zucaro rosarum sit potus uterque omni die ante cibum per parvitatem uel decoctio de bolo decoctis cum decoctione de spica et uel decoctione de berberis dictis cum decoctione de ydropisi pregresso de citrina ydropisi aptatis mixtis cum zucaro roseto. Et post illud bibat vinum rubeum pontium in quo decocti sint mirtilli uel sumach uel berberi uel si sit cum febre bibat aque cisterne uel aqua decoctionis carpos vero. Confortetur stomachus et intestina cum oleo mastici et mirtino et oleo cum mixtis et incorporatis cum cera sufficienti et decoctis dictis cum decoctione de vomitu et ipse decoctioni cum da et ungentis datis illic. Indicatur sompnus et possit et quies cum est maxime in omni fluxu et dormiat super ventre cum plus facta et digestia plurimum confortat. Et si ista non contulerit fiat vomitus cum sirupo acetoso et aqua decoctionis aneti permissa repletione ex leguminibus et oleribus non domitis cum ipse humores ducet ad superiora. Unde Ypocrates particula aforismorum Aduerte. Dicito diuturna vomitus spontaneus superveniens soluit dyarriam et ipse si vomitus non sit difficilis uel laboriosus. Aliter non necessarium sed fiet. Nutriatur si sit cum febre ex risorum faba fricta in modum risi et pulmento facto ex farina auene uel ordei uel farris et aqua pluuiali condito cum vitellis ouorum et puluere mirtillorum. Comedat quoque oua cocta in aceto usque ad induracionem faciendo eorum vitellos cum agresta et vino granatorum comedat tortellas ex farina pulte et vitellis ouorum et plantagine confectis uel pulte ex pulta sit pulte. Bibat vinum rubeum dulce si intendis ad humores multiplicatos uel vinum rubeum stipticum si intendis ad fluxus restringendum limphatum cum aqua pluuiali uel aqua calibeatis uel aqua decoctionis ressurectionis corbarum prorum et similium. Et si autem sit debilis uel sit sine febre nutriatur bonis carnibus assis uel frixis pullorum edorum fasianorum perdicum et omnium auium pietrarum plus fecerit non aquaticarum et bibat vinum predictum pertorum et rauortorum ipse in hoc casu confert in cibo stiptica. Et etiam sit decoctio fera

flatuum itaque non restringatur si fuit naturalis donec cepit superfluere itaque restringatur si fuit naturalis donec cepit superfluere tunc restringatur sicut apparet synthesis tunc que est ut indicatur vomitus leuius frequens cum oximelle et aqua decoctionis raphani et aneti permissa salsitudine et leguminibus et tepidis cibis bene salitis si sit possibile uel purgetur cum decoctione mirabolanorum kebulorum et emblicorum decoctione decoctionibus ca... stomachi decoctionibus parisso decoctionem quare salute fla... stringit ventre. Uncta sepe dyacatolicon cum speciebus uel sine speciebus si sit cum febre uel electuario de tussis quod dicitur gratissimus ... parisso de dyssenteria. Nutriatur carnibus laudabilibus assis uel elixis cum petrosilicino cardamomo piperis leui et cetera. Bibat vinum rubeum stipticum limphatum cum aqua decoctionis berberis nespilarum uel sorbarum posset quoque comedere ista sedentes potentias quoque cortex earum percussus est et medulla stiptica et faciat fructus conditus cum adipe veterum tempore. Et sollicitando in tantum fluxus percutiens abhorreat. Tertia causa est ut plurimum perducit corpus ad marasmum et ethicam. Conforte vero uterus retentiua membrorum cum ungento stiptico facto ex oleo mastici oleo rosarum oleo nardino oleo mirtino cum mixtis et incorporatis cum cera sufficienti et cum ventosis positis super stomachum et spatulas et fricationibus leuibus per duas ... in balneo aque dulcis tepide sine mora in ipso nec ultra spoliatur et ligationibus extremorum et flagellationibus leuibus cutis donec rubescant et emplastris attractiuis conferentibus expire. Quarta causa est propter ... in febribus ... uel inpositis vini uel similibus et signa ... sunt opposita causa predicta. Quinta causa est tenasmo et signa eius sunt frequens appetitus assellandi cum modica egestione et ardore ani et longanonis et omnia que dicuntur in signis tenasmonis. Et cura eius est cura tenasmonis.

Methodus dissinterie

Dissinteria ut est dictum est fluxus ventris cum sanguine uel sanie uel ... fit igitur propter aliquam causarum quarum prima est excoriacio et apertura venarum in ... super corpus totum ut dicitur G. vi. de accidente. Et signa eius sunt

[illegible marginal annotations] 101

que cum est sanguinem curiasum otio gaudium et quiete cibis et potibus sanguinem multiplicantibus. Et iste fluxus potest quandoque accidere corpori mutilato cum facultas epatis sanguificativa que prius regebat tantum corpus sicut proporcionatum corpori toti nutriendo sit exercens post aliquorum membrorum detruncationem quare sanguis ille prodite regurgitabit ad epar et per intestinum tam ad intestina, et quandoque per purgationem per vomitum vel secessum. Et cura eius est ut non constringatur nisi superfluat et virtutem debilitat quia est naturalis. Et constringatur cum ligatione forti extremorum et positione ventosarum siccarum super epar et splenem et spatulas et usu ciborum et potuum stipticorum predictorum et post constrictionem minoretur cibum suum et abstineat a vino omnino vel bibat album aquosum subtile limphatum ad modicum in parva quantitate et cedat in exercicio et labore et prius in ieiunio. Secunda causa est pectus sanguinis in quali propter quod membra fortia ipsum respuunt et ad se repellunt cum sit in quantitate corpori nutritioni nam si foret debilia fieret inde ydropisis yposarcha. Et signa eius sunt urina alba aquosa vel lactea et sanguis qui egreditur est subalbidus propter flegma plurimum permixtum et alie omnia signa epatis frigidi debilis et virtute sanguificativa. Et cura eius est rectificatio epatis frigidi dicta in tertio de debilitate epatis capitulo secundo de cura frigidi. Tertia causa est debilitas epatis in sua forma que mala composito sive raritatis texture immutat. Et signa eius sunt egestio similis lotue carnis cum dolore aliquo in ypocondrio dextro vel sine dolore quia forma epatis non sentit sicut neque forma splenis vel renum vel pulmonis cum sunt membra carnosa. Et fit ista debilitas ut plurimum post febres acutas vel cronicas vel epatica vel sirupum medicinarum laxativarum usum immoderato propter quod resolvuntur virtutes epatis et laxatur eius forma. Et cura eius est dicta in tertio de debilitate epatis capitulo secundo de raritate sue forme. Quarta causa est opilatio epatis in parte eius gibbosa unde omnes vene capillares propter quod sanguis laudabilis penetrare non potest ad membra sed revertitur per eius concavum ad intestina. Et signa eius sunt dolor extensivus in ypocondrio dextro cum tumore vel duritie aliquali et egestio sanguinis boni primum primum et tamen reiteratur de die in die et bonitas appetitus nisi forte fuerit epar compatitur. Et cura eius est cura scilicet certe propter opilationem et ... epatis in appetitu antidotariis dictis illic. Quinta causa est ... vel emoroidarum in corpore consueto quarum sanguis solitus appellitur cum impetu per vomitum vel secessum. Et signa eius patent et opilatione memini. Et cura eius est dicto fluxus dolor recipit superfluetur restringitur vel dividatur cum ligationibus et fricationibus dictis in tertio de vomitu sanguinis capitulo secundo de cura eius. Sexta causa est ruptura aliquarum venarum in intestinis magne vel parve. Et signa eius sunt ego sanguis purus pauci vel multi cum dolore circa umbilicum secundum quod situatum est intestinum ut dictum est in principio istius tractatus ut plurimum tamen iste fluxus non est parvus quia sanguis multus in testina parvus est et vene subtiles cum sunt membra nervosa solida. Et cura est ... dicta eadem tertio capitulo secundo et tertio de ulcere stomachi per totum. Septima causa est emoroide in tumore vel constringere ... sunt constringere atque apparentes ... illud de ... Et non latentes atque in tumore sentitur dolor intra anum et accidit difficultas egerendi et cum egestione emanabit sanguis vel prodire sanguis ... humor malus aut ante egestionem ... secundus signum est in hoc tamen ... ventosa magna absque ... super intestinum in ... an ... sunt ... an non et ... sunt due partes an molles ... emittens sanguinem vel saniem vel virus vel ... alia. Et cura eius est cura emoroidarum que dicetur. Octava causa est tenasmo. Et signa eius sunt appetitus assellandi frequens cum egestione modica vel nulla et ardore in ano sine morditatione. Et cura eius est tenasmi ... que dicetur. Nona causa est sumpto medicine esse ... laxantis que post eductionem humoris sui educit humorem alium et causat dyarriam et forte pervenit eius virtus adhuc ut educit sanguinem cum ... superfluit quare inducit dysinteriam. Et signa eius patent ... infra

[illegible marginal annotations]

Et cura eius est cura diarrie facte propter
tam causam ut plene supra scriptum est pa
ragrapho de methodo dyarrie. Secunda causa
est casus uel percussio. Et signum eius patent
ex relatione patientis. Et si fit sic uolue
tur apud eum flobotomia [illegible] in brachio
lateris et ligationibus extremorum et pre
superiorum. Et cibis et medicinis stipticis
dictis capitulo de sputo sanguinis et capitulo de vlceribus stomachi.
Si non fit cum uolue chirurgicus de liquo
Quarta causa est ruptio in febre acutis
uel non acutis et apostemate in synocha ut dicitur
vi° de accidentibus. Et signum et cura dicta est supra
paragrapho de cura dyarrie propter [illegible]
Quinta causa est debilitas virtutis atte
tive et immutative membrorum propter quam comedunt
sibi delegatum per venas neque apponunt
neque conuertunt neque assimilant quare
conuertunt venas [illegible] ad suum fontem
ut dicitur vi de accidentibus et de [illegible]
ad intestina. Et signum eius est quod fit ut
plurimum in corporibus ethicis et marasmaticis et
addit omni die in marasmum. Et cura eius
est cura corporis ethici cum omnibus que faciunt
ad corporis impinguationem sicut est balneum
aque dulcis tepide cum fricatione leui
membrorum sine mora in ipso ne corpus
fiat euaporabile et deportatio eius super
lectum molle et cibatio ex lacte caprino vitu
lino et pultibus ex farina simile et
vinibus carnium laudabilium inspissatis
cum vitellis ouorum et carnibus pullorum et
edorum et perdicum et omnium auium paruarum mo
tamen que sunt leues carnes et faciles
digestionis. Et cum pane tritis cum pane. Et po
tus vini rubei dulcis aromatici puri
uel limphati cum aqua pluuiali. Et omnibus
que dicta sunt libro 2° capitulo de ingrossatione cor
poris si deus voluerit. Tercia causa est
eruptio apostematis saniosi in uentre uel similis.
Et signum eius est quando antecessit febris acu
ta cum apostemate epatis uel stomachi splenis uel
pleuresis uel peripleumonia cum signis propriis
cum dolore forti que tendebat totum
ad concausione in [illegible] neque [illegible] poterat. Deinde aliquibus diebus transactis
uel circa illud mitigatus est dolor et
febris et remansit grauitas et infixio in
loco que videbat magis esse pre
[illegible] in febre. Deinde accidit eis ri
gor et tremor subito et alleuiatur
grauitas que fuit apostema fore disruptum
et incipiunt sanies et sanies apparere
in egestione. Et scias quod si apostema fuit

in epate uel stomacho uel splene tunc sanies
et saniem egreditur post comestionem in plurima
quantitate. Et si non fuit in membris que non
sunt apta meatus ad stomachum uel in
testina sicut est pectus uel pulmo
tunc sanies et saniem paulatim egreditur
per secessum. Et cura eius est ut primo
mundificet intestina et abluat
sanies antequam corrodat loca super
que transit cum potu aque mellis uel
succi rubei uel aque ordei uel cum
clisteri facto ex aqua mellis tantum uel ex
aqua mellis in qua dissoluti sunt
duo uel tres vitelli ouorum et aliquid pin
guedinis anseris uel galline. Et post
istas mundificationes administretur
stiptica consolidatiua per superius et
inferius. Per superius quidem sicut sunt
trocisci de bolo dicti capitulo de sputo sanguinis
mixti cum zuccaro rosato uel syrupo rosato uel
vino [illegible] stiptico uel syrupo de citoniis
et trocisci de berberis dicti capitulo de ydro
pisi et [illegible] de mumia dicta supra pa
ragrapho de cura lienterie propter bothor
et ulcera in stomacho uel intestinis sicut est electuarium
de [illegible] quod sic fit. Recipe [illegible] passu
larum [illegible] mirti [illegible] balaustiarum
[illegible] rubus ana ʒ v. thuris
ligni uel fructus tamarisci ana ʒ
vi. [illegible] ʒ viii zuccari quod sufficit
terantur omnia ut alcohol et fiat
electuarium cum succo [illegible] vetere [illegible]
[illegible] consolidat
et [illegible] sicut est zucca
ro vetus mixtum cum puluere gummi
arabici assi et boli armeni et mastice
et sanguinis draconis et terra sigillata et [illegible]
Nutriatur bonis carnibus elixis in
aqua pluuiali uel assis. Et bibat
vinum rubeum stipticum limphatum cum
eadem aqua uel cum aqua decoctionis
mirtillorum uel [illegible] uel berberis.
Si autem sanies et sanies in plurima quantitate
effluxerit que debilitet infun
datur omni hora mica carnium
et panis vini puri et tortelle panis
assi cum ipso. Et odoret rosas et aro
matica ut non cadat virtus. Et cum ce
perit egestio [illegible] et virtus confortatur
tunc procedatur ad lauatiua per unam
et consolidatiua per aliam usque
ad perfectam [illegible] mundificationem et conso
lidationem. Per inferius vero cum clisteri in

Separata differentia h[abe]t 3a ff. ut d[icit] G[alenus] q[uar]ta [illegible] te[r]tia penultio
una est [illegible] p[ro]p[ter] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3. ff.
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] p[er] [illegible] [illegible] q[uod] dimi[ttit] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] dimi[tti]t [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] // alia ff. [illegible] [illegible] [illegible] ut d[icit] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] du[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] penultio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut d[icit] G[alenus] [illegible] de

171

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia ff. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maior
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] penultio // [illegible] differentia [illegible] [illegible] [illegible] ut d[icit] G[alenus] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] // alia [illegible] differentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut d[icit] G[alenus] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
penultio // [illegible] [illegible] ff. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] h[abe]t 3a [illegible] ut d[icit] G[alenus] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penultio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 3a ff. differentie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]

[illegible] dicitur [illegible] ut dicitur [illegible]

[illegible] ad dissentiendum [illegible] quia [illegible]

[illegible] vel [illegible] contrarias opiniones [illegible]

[illegible] complexa [illegible] mortale [illegible] carnis [illegible] deperdita [illegible]

[illegible] ut dicitur [illegible] [illegible]

[illegible] carnis [illegible] disputatio [illegible]

[illegible] contrarias [illegible] ut [illegible] carnem

[illegible] moris [illegible] moris [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] vetus [illegible] peccata [illegible]

[illegible] peccata et intellecta [illegible]

[illegible] ab [illegible] ab [illegible] ut [illegible]

Sola postulatio [illegible] plures [illegible]

[illegible] plures [illegible] [illegible]

[illegible] omnes [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] dissentiendum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] adiutorium [illegible]

carnatio et cosolidatio q̄ fit fit. Et en
patoꝝ mirtillorꝝ barbe hyrcie ul
fructu eius que ypoquistidos nominat
gladium ul corticis glandium an̄ ʒ .j.
risi abluti ʒ .ij. coquat̄ i aq̄ pfie
et i lib .j. illius aque colate dissolua
ht mediame. Et thur̄ san drac.
cerusse litargi an̄ ʒ .j. apy ꝯ .j. terat̄
et rebellent̄ et misceantur cu ij ul
iij vitellis ouorꝝ et addat̄ liquori pdco
et totu sl̄ misceat̄ tepidu cu clistere p̄
appellacom̄ siunci. Et si vis potes p
mitte clistere mundificatiuu pductum
Si aut sanies et spumes paulati ꝯuenit
cu egone et ꝯsiderat̄ p̄ quā rigoꝝ uel
mundificet apm̄ qm̄ si pvriaz adinc
cu pvocantibus vriaz dando i potu aqua
decoctoꝭ apy dauci feniculi petrosi cicere
cudime addito melle ul zucco post
dulcedacom. Et si p̄ ꝑputu tuc decoti
decoctos liquiri ysopi yreos et modo
croci addito tñ melle ul zucco qm̄
videmus uel vpit sꝰ. Et p̄ quam
samen̄ siuens iuorai i ꝯtinua
tur pcede ad mundificatiua vite vna
et incarnatiua vice alia sic est ia dcm̄
Quarta dna et vltima cū est corrosio i
testinoꝝ et hec ꝑpissime dyssinteria
nuncupat̄ fit aut illa corrosio aut
ppter fla psilum a colaio a sauiq adu
stu a melaz adusta. Et ul est recens
sine putredine ul antiq̄ fetes et cu
putredine. Et licet fieri possit i oi
loco intestinoꝝ fit tñ saue i intestio
reo qm̄ cu sit infimum plume me
p̄ ipm descendut. Et signa eius qua
sunt egtio mucillaginosa cu dolore
pugitio i ventre et pmixtioe sanier
ul sanguinis cu muscilla. Et signa
nō ꝑpa sit qm̄ si sit de flate psilo
mcessit corza et cuttanirus et est
cu egtioe fla pmixtu viscosū
sine nulla acuitate que pungit
ꝫ cu nulla vetosite et nō est cum
ea sanies plurima. Et color eius
est albus viscosū sz mordite et at
rutute omio. Et si corps̄ fuisset
pruginosū an̄ hꝫ tiq fuisset
signu. Et nō sit decola appuet
egtio citrina ul viridis ul subtil
sine viscosite omīo cu ardore et
dolore plurimo i ventre et angustia
et siti. Et nō sit de sanie adusto appa
ret egtio rubea grossa ul nig
liuida. Si nō sit de melia adusta appa
bit egtio nigra hñs ardore acui q̄ cū cadit
sup terra arenosā ul spongiosā bulit
et fugiunt ab ea musce. Et est cū do
lore i ventre et punctura assidua et ista
tamqua nigra pt esse recens ꝑuis sꝑ
antiqua ut dicit Rasis in divisionibꝰ.
Et si corrosio sint recens est plus de
sanie et fetore egdiunt̄ squame albe
subtiles late que sunt cortices intestioꝝ.
Et si sit corrosio i intestis superioribꝰ
dolor sentit̄ ut plurim sup̄ umbilicū
ul sub eo et infra ad duos digitos
dure i medio ventris et i egone appa
rebunt fetes bñ quixte sanguini et
sanies loga via et nō egdiet̄ egtio
illico sup dolore sz post horā. Si nō i
inferioribus sentit̄ dolor ut plurim
sub parte infra dorsū ul i altero la
teꝝ qm̄ sit dolor cū cū nō sit
Et in ea ꝯutes apparebut distincte
ul nō bñ quixte et egtio egditur
qm̄ sit punctura. Et scias q̄ si corro
sio fuit i superioribꝰ intestinis magis
ꝯferret ꝯsūbita p̄ superius ut syr
et pulueres et trocisci et electua. Si nō i
inferioribꝰ magis ꝯferunt ꝯsūbita p̄ infe
rius ut clisteria suppositoria lictuaria
et similia. Cura dissinterie cū corrosioe
intestioꝝ fit sup̄ fla psilu est ut
restringat primo catharticus et rectifice
tardus ut scripsimus capitulo de catarro
et ceti p̄ hec clisterizet̄ frequent cu
clisteri mundificatiuo fco ex aqua de
coctionis pelle malue bismalue et
aliquantulo mellis et mittat̄ tepidum
bis ul ter i die sꝑ i mete p̄ appella
tom ul cu clisteri fco ex aqua decoctos
pelle polipo fur fre ordei et mell
sumendo decolatura illius aque lib .j.
ul lib .j. ꝫ et addendo ol mastici
cu cammoill ʒ .iij. et itm̄ reducendo ad
igne lentu breui hō et tepidū i mcedo.
Et nō dz i corrosione quacūq̄ ite
stinoꝝ uti clistere calido qm̄ calidi
ꝑpe est mordicatiue et simul frigid ul
tepidu. Et p̄ ista i cetat̄ succesiue
clisteria stiptica ꝯsolidatiua fca ex
aqua decoctos siliq mirtilloꝝ rosaꝝ
plantaginis et boli ar solet̄ et dissolua
in eo pulius de bolo ar qm̄ ia dic
ul trocisci de mastice dra cū de sputo
sam̄ et cortelli ouorꝝ ouoꝝ cū

[illegible marginal and upper-margin annotations]

et aliquid adipis renum caprarum vel edorum
et modicum vini rubei pontici. Vel clisteria-
sera (?) cum vino rubeo stiptico decoctionis mir-
tillorum in quo colatura dissolvatur vitelli
ovorum vel adeps renum caprarum. Et sit cura
plurimum confert in ea assumptione. Fiat in aurora
in ... eisdem cum syrupo rosarum vel ...
zakara vel aqua decoctionis mirtillorum
et nespilarum et similium. Vel pulverem boli
armeni et similium. Vel psillium assatum ℥ iii cum
aqua ... psillium est lubrifica-
tivum propter eius proprietatem. Gaudet quod solum
arnoglosse ℥ i cum ... boli armeni an.
℥ ... semen portulace seminis mirti an. ℥ ...
terantur et bibatur et detur cum eo ...
aurora et in cena ℥ iii cum aqua decoctionis
citoniorum vel nespilarum vel sumach cum
vino rubeo stiptico vel cum aqua decoctionis
mirtillorum ... amoris (?) et ... In-
terim iste dissinteria ... que est
cum corrosione ... aqua pluviali
vel lacte distillato vel aqua ... cocto
cum adipe renum caprarum vel edorum et
vitellis ovorum. Comedat etiam lac re-
cens caprae vel asine in quo ferrum vel
lapis est extinctus et pulmentum confirmatum
sit similiter coctum cum eodem lacte et
pullos assos frixos potius quam elixos
et ... facta ... portorum ... vel ...
tillorum et pira et citonia ... cum cibo
assumpta et sit panis eius azimus de fa-
rina ... et in ipso cibo ...
minimat (?) ... sit cibus eius
... vel ... non ... est
... nullum
confert ... ciborum suorum ...
adeps renum caprarum vel edorum adultorum
quam omne aliud unctuosum est ...
... Potus ... suorum citoniorum
vel granatorum vel ... vel piorum vel
nespilorum vel agresta vel sorbis ...
to cum vitellis ovorum ... de-
... tamen ... quam ...
quam corrosivum est ... sine ...
... non obesset. Potus ... sub
pulvere cinamomi et cardamomi et mir-
tillorum et ... quam ... acute mordicative
sunt ut piper ... et similia. Come-
dat etiam vitella ovorum ... aceto
... et carnes ... sil-
vestrium non aquaticarum de tortellis ...
farina ... et vitellis ovorum confectis.
Bibat vinum rubeum grossum dulce si sit
cum ... corporis vel ponticum.

si sit cum fluxu plurimo limphatum cum
aqua stiptica predicta. Et si virtus tolera-
ret posset ... decoctione ...
... et ...
debilitate digestionis stomachi patiens ...
... magis stringit ventrem. Cura
dissinterie cum corrosione propter coleram
vel ... sepius in die ...
cum clistere ablutio facto cum aqua decoctionis
ordei depilati violarum rosarum malve bis-
malve colata ... bulita cum oleo rosarum
et ... vel cum clistere facto cum aqua ... mellis
et vitellis ovorum et adipe renum caprarum
vel sepe ... et ...
... ad ... et adque
in mane sequatur clisteria stiptica con-
solidativa facta cum aqua decoctionis mirtillorum
plantaginis ... fabarum ... le-
... balaustiarum ...
glandium ... et similium cum qua aqua cola-
ta ... sepe ... vel pulvis
boli armeni predictus. Si autem ista non confert
... cum decoctione ... citrinorum
et emblicorum et ... et herbis dicta
... debilitate digestionis stomachi patiens de-
... ante diem ...
... stringit ventrem ut fiat ...
... propter ... et ...
in stomacho vel intestinis. In dieta fiat sicut
in ... sed vinum negligatur vel
limphetur ultra medietatem cum aqua
pluviali vel aquis predictis. Cura
dissinterie cum corrosione propter sanguinem
adustum est eadem cum illa que ...
adusta sed minoris ... et lenioribus
indiget medicinis. Cura eius que ...
adusta est ut omni die in aurora fiat
syrupus rosarum vel syrupus de ... cum aqua
decoctionis pluviali mirtillorum vel
rosarum vel sumach vel semen portulace vel semen ...
... vel piorum et citoniorum et
nespilarum et sorbarum et omni die bis
vel ter ... clisteria ...
predicta in mane ... et deinde
in mane sequatur stiptica facta cum aqua
decoctionis ... barbe hir-
cine acacie ... ablutis glandium
corticum granatorum corticum ...
... colatura dissolvatur
duo vitelli ovorum vel tria et addatur
aliquid de pulvere isto: Recipe thuris
... ana ℥ i.

Dieta completa

[illegible lower-margin annotations]

Circa dissensiones [illegible]

[illegible]

Circa dissensiones [illegible]

[illegible]

Circa dissensionem intestinalem [illegible]

[illegible]

[illegible] mortal [illegible]

[illegible] medicina [illegible] magne [illegible]

[illegible]

Suppositum sedans appetitum aspellandi [illegible]

[illegible]

opii ℥ i et tepidum iniciatur et postea imponatur vitellum ovi cum tersa mo[do] inundificetur [?] modo confortetur plus. In viribus omni die et aut alia non conferet, nec postea fluxus et dolor ventris diminuitur, purgetur cum decoctione que sic fit: Rx. semen cepi[?] mirabolanorum indorum ana ʒ i ß, ana cimeos [?] ana ʒ ii, pistentur grosso modo et bulliat in lb. vi aque pluvialis donec medietas consumatur, colletur et in colatura ponatur pulvis reubarbari boni ʒ i et detur totum ana die. Et potest addi aliquid succi rosarum propter delectationem in colatura. In dieta fiat sicut prius, propter quod magis est evitandum acetum in cibis et medicinis quam in quocumque alio fluxu, quia addit in eo et dolore vehementer. Et frequenter in eis aqua decoctionis calibis et aqua ablutionis ferri et omnia respicientia splenem et rasicantia [?] illius. Et solicitudo in cura istius fluxus apponatur quia si antiquatur non sanatur propter inobedientiam cause et corroptionis fortitudinem et doloris intencionem.

Experimenta. Vinum stipticum saleabile [?] comedens in omni fluxu sit. Rx. vini rubei pontica lb. x, succi rosis veteris ʒ iiii, granorum mirti ʒ ii, tanosi [?] rumantoi [?] ana ʒ ii, pistentur mirtilli et tamosi [?] et cinamomum grosso modo et omnia dissolvantur in vino et bulliat donec medietas consumatur. Colle et reserves, detur cocto [?] ana cibum et cum cibo et in andrea loco sirupi potest dari actu forti. Ite clisteri [?] restrictum. Rx. sumach, berberis, sumach, granorum [?], granatorum, boli ar[menici], gummi arabis, acacie, ypoquistidos ana ʒ ii, lapidis ematitis, coralli, utriusque sandali albi et rubei ana ʒ ß, rumanoi [?] ʒ iiii, cumuli sipheta [?] ro[?] piratorum, mirtillorum, psillii assi, coriandri torrefacti, lenticulae decorticatae ana ʒ iii, mastici, olibani, draganti ana ʒ ß, balaustie, portulace [?], seminis citoniorum, mirtillorum [?] ana ʒ ii, seminis papaveris albi, ß portulace, semen bor[?] se plantaginis, corrigiole ana ʒ i, mandragore ʒ i ß, rosarum, storacis, calamite, spodii, foliorum mirti, foliorum lauri, arillorum ana ʒ ß, san[dali], dracontee, sigilli, gallorum, terre sigillate, fisti, sebi [?] ana ʒ iii, iunce [?], bistorte, pirorum, poticorum, sorborum, citoniorum, mespilorum ana ʒ i, unde [?] sufficit. Detur corporis ante cibum bis in die cum vino stiptico vel aqua pluviali. Est enim quod fere continet omnia stiptica et restrictiva pilule propter stiptice

contra omnem fluxum ex quacumque causa sit. Fiunt. Rx. mirtillorum, balaustie, psidii [?], seminis plantaginis, san[dali] dra[conis], boli ar[menici], acacie, ypoquistidos, ro[sarum], sumach, croci, gallie muscate, gallarum, spodii, cinamomi, mastici, gummi arabici, draganti ana ʒ i, opii, tebaici ʒ ß, et fiant cum succo plantaginis vel lentiscus vel bistorte et detur ʒ p [?] vel pp [?] cum aqua pluviali vel aqua rosarum in tela [?] vel cum vino in febre sed cum ex [?] adlaii [?]. Vel fiat trocisca ex eis cum zucaro et detur cum vino rubeo vel potico vel aqua plantaginis vel incorporetur cum succo rosis veteris et fiat confectio. Et si vis componere pro re adde se pp[?] nucis [?] se musciaum [?] ana ʒ ii vel opii ʒ i et ad instruetur [?] sic prius. Et ultimo cortex palicis [?] robustus et in potu datus cum aqua ostulata [?] plures amicos [?] fluxum corrosivum, quapropter consolidat ulcera que ferit [?] precea [?]. Item sirupus mirtinus confortans omni fluxui secundum Johannem Mesue sic fit: Rx. granatorum mirti lb. i, sumach, acacie ana ʒ ß, rosarum ʒ ii, ypoquistidos ʒ iii, decoquantur omnia in aqua pluviali et post colaturam fiat sirupus cum lb. ii zucari et lb. i mellis, detur cocto [?] ʒ i vel ii cum aqua decoctionis plantaginis in aurora et antecena, quia liquores ebullitionem sedat et intestina confortat. Item trocisci de karabe secundum eundem ad idem sic fiunt: Rx. karabe ʒ viii, cornu cervi adusti, gummi arabici adusti, coralli adusti, draganti, acacie, ypoquistidos, balaustie, mastici, lacte [?] se pp[?] lub[?] nucis [?], assati ana ʒ iii, thuris, terre [?], opii ana ʒ ii, fiant trocisci cum mucillagine psillii quilibet ponderis ʒ i [?] illius detur cum vino post mediam noctem cum aqua decoctionis plantaginis et ante cenam cum aqua. Et plurimum conferunt isti trocisci in fluxum menstruorum preruptis [?] porcionibus et remediis [?] aliis quia liquores inspissat et vias constringat. Item cliste stipticum: Rx. aque rosis, aque decoctionis plantaginis, rosarum, piratorum, bistorte, consolide maioris, mirtillorum, balaustie, cuplarum [?], glandium ana lb. ß, distempererentur in ea et cauda vitelli duorum ovorum et pulvis boli ar[menici], terre sigillate, san[guinis] dra[conis] ana ʒ i et ß et tepidum iniciatur. Idem fiat cliste factum ex vino rubeo stiptico, decoctionis consolide maioris et casei antiqui nondum [?] pinguibus [?] in scilicet [?] subtilissime bulito usque ad consumptionem medietatis postea colato et inspissato cum vitellis et pulveribus predictis.

Item in omni fluxu ventris sive excoriative

[illegible]

cofert hoc medicamen elixet fabe et pla
tago et maiorana et rubus i aqua et
aceto postea coquuntur et pistetur et incorpo
rentur cum succo plantaginis ul aqua distil
lacionis eius et fiat emplastrum super stomachum
et ventre actu calidum et evaporatur vapor
aque eiusdem per anum qui fluxum ventris
et vomitum stringit. Item ita fricacio fiat ecclesi
ves post clisterizacionem ul pessarium in corpus
cum aqua vite actu calida sicut prius. Et
aut vis ipsum fortificare adde balaustias
rosas absinthium mastice menta citonia
pira mirtillos bdellium thus gallas gla
des corticem granatus et similia. Vel fiat ex
aqua decoctionis eorum encatisma si ali
quis fortis ul fomentacio cum lana ul spo
gia infusa in aqua decoctionis earundem rerum
que aliquantulum expressa ventri supponitur
actu calida ul frigida super ventre ante cibum.
Item in fluxu morbo et fluxu puerorum suf
ficit dare in cibo tortellas factas ex vitell
ovorum et farina simule et pulvere plantaginis
omnibus admixtis in cortice ul
pullos assos conditos cum terra et sepo hir
cino et prohibeatur a potu superfluo ipso.
Et bibat vinum rubeum ponticum mixtum cum
succo ul aqua plantaginis ul aqua pluvi
alis in qua ferrum ul lapides sunt extinc
ti. Ad fluxum infancium sufficit dare in potu
decoctum ... dantis et ... cum
aqua frigida. Canones. ... qui in
omni fluxu medicum oportet attendere
primo ad ventris constrictionem per scripta
predicta. Secundo ad capitis et stomachi confortacionem
per appiata ... dicta capitis sui. Tercio ad
membrorum impinguacionem et prohibitionem a ... ma
... quod fit per cibos viscosos ut sunt
... fluviales ... porcus vinum
rubeum si non prohibeat opilacio epatis. Et
balneum aque dulcis sine mora in corpore
et in uncto dorsi post ipsum cum butiro recenti
et populeon simul mixtis. Et propter
declaracionem restauratorum corporis et
... tercia que dicetur libro 2° de
... et nobile restauratiuum et recens
lac calidum in potu datum per se ul cum mica
panis et zuccaro. Sed non debet dari nisi
fluxum cessante quia fluxum augmen
taret propter eius partes serosas ul in
flammacionem humorum contineret propter eius
partes butirosas cum omne unctuosum sit
facile inflammabile propter eius pa
... caliditatem ... ut dicitur in
alia parte. Unde ypocras ait in 5ta particula afforismorum
Lac dare capitis dolentibus malum est.
Verum ... ista notanda ... sunt
per ... lactis in lapide ul ferro
ignito frequenter in ipso extinctis quia sunt
consumentur partes predicte et remanebit
pars eius caseosa. Et tamen debes scire quod
lactis sunt quamdam diverse species et virtutes. Na
lac camellarum et equarum est ... in parte
... est omnium calidissimum propter quod
... epatis et splenis ut ponit
Avicenna 3° canonis fen 13a. Sed lac asini
num est omnium subtilissimum et aquosissimum
propter quod ventre lubricat sine inflamma
cione. Et ideo ypocras 3° regiminis acutorum
precipit dare in ... lixa
Sed lac mulieris est omnium convenientissimum
corpori nostro per ... propter similitudinem
... caprinum et ... pastetis ... her
bas quia medioc... inter grossum et subti
le. Sed lac ovium est omnium grossissimum
ideo ... in ... si non cum
melle ul succo sumatur. Sed lac vaccinum
est omnium unctuosissimum et plures habet
partes butirosas ex quibus apparet
quod in fluxu ventris non est conveniens lac
nisi caprinum ul muliebre si fastidium
non prohibet. Item scias quod ... sunt
intra in fluxus ventris curando et ...
... ... quam ... est ma
ximum remediorum omnis fluxus ...
et quies ... in loco obscuro ... .
Medicine ... ... meliores in
fluxu ... ul ... ...
sunt ... omnis eius ...
quia solvunt ... sunt ...
debilitate digestionis stomachi ... ...
sit eciam in stipticitate ventris ul me
struorum retencione ul ... stomachica
sunt ... et ... ...
... ventris augmentant
predictas passiones. Recordare eciam
quod ... de vomitu nonus. Nullus
fluxus est illico ... ...
Incipiendum igitur primo a constrictis nobilibus
et ad forciora paulatim tendendum ne
forte materia retenta in ventre torsiones
induceret ul ad membra nobilia raperetur
et per quod fiat occasio maiorum passionum
nam si regiraret ad epar opilacionem
ul ydropisim ul apostema produceret. Si ad
cor ul os stomachi sincopim. Si ad cerebrum
frenesim ul ... si ad matricem ma
tricis induceret suffocacionem ut dicit
Avicenna 3° canonis fen 16a tractatu de curis
fluxuum ... sine ...

[illegible]

ecia fit qd fluxus vetris et isse lien
teriis gnaliter vomitu tenat' conclusione
sz hc solu no intelligo i ca tolita no
dicit i ca flatica ul ulceribus stoi et
intestinoz et adhuc mag i mlia dr
ypo gta ptila affo/ temporibus vetris
sunt licentcia yeme supius medi
cari malu est adhuc ptea ut melius
pnosticari possim aliqua de humorz
distincte sedi cpoz sbam et colore
est differentia ubi sciendum qd massa san
guinis genita i epate et contenta i venis
quatuor humoribus ssr dictis mix
ctur sz sime tm flate mlia ita
i omni decoctione alicuius liquoris et ro
genei hce quattuor sbe nino gnant
quia ps cuius tpata qua tpator calor
decoquit fit san cui color e rub cla
rus ut spuma neq grossus neq sub
tilis neq viscosus neq fluidus sed
medius coz ordia ps grossa i fundo
residens terea fit mlia cui color
nig ul plubeus tincuria fixa no
liquida cui pti grosse ul accit adusto
i spissius et hc est ut plu ul frigi
ditas congelat et hc i palcioribus pp
qd sepius fit i nobis mlia no nalis p
adustione qua p congelacione in c ij
decomplexionibus dicit sepius pt in
corporibus nris repiri calidi ad rencus
quam frigi pingelis pp frigi esse ne
i viridite i mentu calidi civite i ydu
tin et ideo raro gnat i nobis fla
vitrea ul gipsea ut plu at fla sal
suma et qm sit no fit i epate neq i
venis qm vita no sustinet taliu
in tante i membris nobilibus sz fit qo
venas et ilotis sub ignobilibus ut
puta in intestinis ut c sunt de se
ipo pmo decomplexionibus et ad ss j
appare i passionibus colitus opequo
pz qd plures passiones mlite sunt
ambia adusta congelata ut e tal
lepra fluxus ventris et splia et l
omnis mlia pt pse fria cui pt dr sba
grossa terea cui subtile vnctuosu
oppilant illa tn que p adustioz gnat
p fit accita calida plima vitrosa
p tempat p accus sine ratione i pres
sionis quam recepit ab adustione
sicut contingit i cine et carbonio et
ideo eius passiones curantur per
fria lenitiva sit et passiones de cola

Tercia uo ps que est subtil aerea sa
tile i flamabilis fit cola cui color
est citrinus igneus ul viridis adust
ta amaritudie ul subtilitate pre sbe
qua pssimus ul ziminus appellatur
qui est venenosior ceteris propter eius
extrema calitate / quarta uo ps q est
viscosa mucillaginosa aquosa i fla
contit qua calor aget elaborare
no potuit neq subtiliore cui color
est albus pse ul pallidus et si quis
repiat citrinus ul vides hc no est nisi
propter remanencia qualitatis simbole
tibi ul potius ex quibus fit ut est ut
contigit post esu olerz ul fructuu
ul poroz i pfite digestioz i sto
et intestinis propter qd et eius sba nunq
est cu tli colore subtilis sz viscosa
et plus distinguitur a colera et quibus
omnibus medicus i duobus ligitur
pmo i cognitione quattuor humoz excuntium
in fluxibus ventris 2o i cog ac innot qbs
predicti humores i nobis gnatur quia
generat' acca' tn ut sinccro ul
sco tn ut fla / ul etiam 2 sco ut mlia
et propter omnis san et cola pt pse
calida et omne fla pse frig preter fla
salsu qd est cum dn ratoe cole quam fte
ul ratoe adustionis sibi pactus ad
venientes / et mlia est inter h divisa
ut est dictu

Pronosticatio

Prd i. crisa
fluxus ventris ex qualitate ca p mo
i ta morbi intulitque permanencia ra
tionabili exhibita no toluerit mor
bi effrenitate et forte pcitoz mia
quam ut ait c i9to iamus affo i. 2e
ptictle in quo morbo semper fit
si solecia mat pro tpe no i venit
in qz mate debuerit mala prul
dubio est coro fto item i omni fluxu
ventris spontaneo ul artificioso
ppe i dynario dinersitas coloris et sbe
i egonibus hann qm sit mndificatio
tor' si adui sz quibus desplicu ta hmo
vniliu supposito qd fluxus no prosp
at rutus bn tollet et pressurit
digonis pfite si sit i isse regalicis
tio minttet' ad colore simp' malu
sic est nig ul sbam simplr mala
sic est sing' et cortices membroz
spmaticoz et adeps membroz carso
ru intellige illu affo 7 2e ptictle in
ventris fluxionibus mutaciones egestio
nu iuvant si no ad mala trasmutet
et ipm concorda in illo affo mo 2e ptictle

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

egestiones magis quales sint sponte venientes et tunc esse et prius esse pessime fuerint ... malum in firmato non melius et quanto tamen plures fuerint colores non melium. Item confert in esse acutis, et vomitus fluxus ventris magis vel vomitus superveniens ... post digestionem perfecte et ... vel augmento morbe quam ... in comparato ... quali cum utilitatibus debilitate perveniunt ... intellige commento afforismorum in secunda particula afforismorum ... egritudinibus quibuscumque incipientibus si colera nigra aut sursum aut deorsum exierit morbale. Galienus in illo ibidem: quibuscumque egritudinibus acutis aut multitemporibus aut aborsibus aut aliis extenuatis fel nigrum exierit aut qualis sanguinis nigri sequenti die moritur. Patet ibidem in eodem dissinteria si a felle nigro incoaverit morbale. Idem ibidem: si a dissinteria habito ut intestinorum carnes i. corrosiones albe squamose egeriantur morbale. Patet dyarria colica quoque ... in zoda calida cum ... propter raptum colere sursum et quoque ... sed tamen cum ... est melior. Unde ypocras ibidem: quibuscumque solle ... fuit sur... supervenientes quiescunt, et quibuscumque surditatibus ... fellis egestionibus supervenientibus cessit. Item post fluxum diuturnum spasmus aut singultus supervenientes morbale ... spasmum ... ut nequaquam ... patet. Unde ypocras 7a particula afforismorum: Spasmus et singultus ... malum. Item ypocras 6ta particula afforismorum: Tractu dyarria magne ... longa ... propter ... lingue ... fluctes ad stomacum ... intestina. Sicut enim in lingua ... balbucie ita in intestinis ... Item in fluxum ventris et ipse lienteria vel dyarria vomitus spontaneus et sine auxilio medicinali superveniens salubre quia ... confortationem et fluxus diuisionem ... Unde ypocras 6ta particula afforismorum: Dyarria habito diuturna spontaneus vomitus superveniens solvit dyarriam. Istud tamen ... ad vomitum artificiosum ... colera vel colera subtile. Item fluxus ventris ... ypocrisim ... propter epatis ... propter epatis infrigidationem ... ethicam propter membrorum ... Consequenter ergo medicina ... convalescentie ...

[illegible annotation]

... obviare. Item si in processu vel ... lienterie supervenerit eructuatio acetosa frequens bonum confortationem virtutis retentive et digestive stomachi ... Et si in principio supervenerit mortificationem lienterie significat ... secundum ... vomitu ... Et causa ... est duplex ... qui precedit digestionem ... et iste fit digestionem futuram ... et per ... est bonum ... Alius ... talis ... exalationem ... et iste fit putrefactionem futuram et per ... corruptionem. Unde ypocras 6ta particula afforismorum: In diuturnis lienteriis oxirexia superveniens prius non existens signum bonum. Item ypocras 6ta particula afforismorum: In diuturnis lienteriis oxirexia superveniens prius non existens signum bonum. Item ypocras 5ta particula afforismorum: Mulieri in utero habenti si multum venter fluat suspicio est abortiendi. Item in eodem ... fluente spasmus ... et singultus malum ... et morbale ... sit fluxus ventris ... vel nausea vel ... Item in omni fluxu et ipse dissinteria ... appetitus malum ... patet. Unde ypocras ibidem: In longis dissinteriis abstinentia malum et cum ... peius. Item si splenetico fiat dissinteria et dissinteria perduat morbale ... splenetica ... fuit adusta ... penetrantem ... non ... ydropisim et lienteriam propter epatis et stomachi infrigidationem. Unde ypocras 6ta particula afforismorum: Splenetica dissinteria ... supervenientes longa dissinteria ydropis aut lienteria ... aut dissinteria ... propter ... opilationes ... splene ... evacuationem. Unde ypocras ibidem: Spleneticis dissinteria superveniens bonum. Item fluxus ventris et ipse ... superveniens ... evacuando. Unde ypocras 7a particula afforismorum: In media dissinteria supervenientes aut ydropis ... augmentum bonum. Item in omni fluxu ventris vomitus ... superveniens malum ... Unde ypocras 7a particula afforismorum: In singulis fluxibus ... vel ... fluxum alio producite.

[illegible annotation]

[illegible marginal annotation] 104

[illegible marginal annotation]

in quantitate corporis vitione despicientis vomentis aut spasmus malum. Item in fluxu superfluente propter medicinam efficaciter laxantem et precipue in corpore venusto vel debili singultus super vomitum mortale. Dicit ypocras in quinta particula afforismorum: Spasmus ex elleboro mortale. Ut in vii particula: Ait: Et super purgatio si moritur singultus supervenerit non bonum. Et considerare oportet quod singultus est sicut pars spasmi et ideo est unum malum signum. Item in omni fluxu ventris si fit cum fortitudine sive sit prime indomito et perdurante si sola egestio alleviat et eius restrictio precedit vel pervertit debilitat mortale quia tunc venenosi fit eius qualitas diutius virtute deficit propter caliditatem et cum virtuto virtute pervertit propter oppressionem medicinalis. Item post quam cognoverit prenosticus delinquat ne sit inter contraria complexus de morte accusetur. Si autem fluxus sit brevis temporis vel recenti et post signa digestionis et in die crisi supervenerit cum virtute constante bonum fit secundum tales egritudines perfecte naturalem atque salubrem non sinthomatica expulsionem ut videtur esse de iuncte. Amen. Tertio cum fenix cito de transit fluxus epitemius satis cita fiet. Item differentia fit propter conditiones intestinorum gracilium periculosior est quam que grossorum propter vie longitudinem et preterea difficilem consolidationem. Dicit ypocras vii particula afforismorum: Si intestinorum aliquid inciditur gracilium non conglutinatur. Item omnis fluxus cum superfluit est magis timorosus in corpore macilento raro et laxe textus sicut sunt corpora mollis textus quam in corpore pinguia vel raro solido et compacte textus sicut sunt corpora duorum textus quod sit propter viarum latitudinem humorum subtilitatem et virtutis debilitatem. Contrario secundum quod omnis fluxus aut sudor aut calor cum superfluit est magis periculosus in corpore colerico vel melancolico quam sanguineo vel flaco.

Capitulum 2m de stipticitate ventris

Stipticitatis ventris est triplex effectus siccitatis in ipso frigiditas aut fit propter causam antecedentem aut primitivam. De antecedente aut hec est mala complexio aut mala compositio. Sed non mala complexio sit fit propter aliqua ex causis. Prima est mala complexio siccitatis intestinorum fortificis corporis retentiva

vltra debitum sicut in corporibus melancolicis propter naturam vel per dietam vel etate. Secunda est mala complexio talia intestinorum vel epatis consumens corporis humiditates cum siccitate sicut est in corporibus coleris vel in iuvenibus vel febrientibus. Tertia est mala complexio talia sicut principalis virtutis et strictis siccitates adsectrahens. Quarta est destructio sensus intestinorum propter mala complexiorum corrumpentem quam quae non sentitur superfluitas expulsiva ad secessum provocantis. Sed mala compositio sicut fit propter aliqua ex causis. Prima est stricto vel opilatio vie que est a cisti fellis ad intestinum duodenum propter quod molta colera inundat ad ipsum licet est tale modicitas potest fieri propter epatis frigiditatem sicut in corpore melancolico vel flacido vel ydropico. Propter hec sectus si vlterius non stipatur sed ventris inducit fluxum lienteriam. Secunda est flagrum viscosum adherens partibus intestinorum et ista est ea que plures contingit. Tertia est vehementia caliditas corporis quae in sensibiliter evaporat omnes humiditates tam substantifice quam nutritive. Quarta est apostema intestinorum opilans eorum meatum propter quod fit quedam stricto secundum per superius emissio sicut infra dicetur de apostemate intestinorum vel apostema musculorum ventris vel matricis vel vesice comprimens ea vehementer. De quibus suo tempore dicetur. Sed autem fit propter causam primitivam sicut fit similiter propter aliquas quatuor causas. Prima est cibi siccitas et precipue in pane quae estimatur ut sunt rapa molendina puta crusta. Secunda est eius paucitas ut fit in cuius sterilitatis et in prostracione appetitus. Tertia labor fortis sudare factus. Quarta est calor aeris resolvens quod fit in balneo vel sole calido.

Methodus

Cura eius que sit propter intestinorum siccitatem equale sicut potest fomentatio in maximis ventris et eius subtilitas cum purgatione omnis cause alterius. Et si stipatio sit talis quod fit periculosus frequenter secundum modicus cibi et potus sufficit quod vite et plurimus in eo fluctuat et immundat. Et cura eius est sumere in prandio comestiones micra pinguia et cibos unctuosos compositos vel butiro vel adipe castratorum et olera pinguia facta ex porcella et spinachiis et malva et terrestribus vuas recentes vel prunas vel ficus vel bibere vinum dulce novum vel vetus

Ad laxandum delicatos recipe farina ordei et [illegible] distempera cum succo [illegible] et cum aqua scamoneata ubi [illegible] et distempata sint stamoniata. Fac pastas de pasta et inde pasce gallos gallinas per viij dies postea coque in aqua gallinas da de [illegible] comede et hanne brodium decoctionis et [illegible] ad [illegible] et appellatur [illegible]

Elestus lenitivus

rubeum et sumat quoque cibos participantes acuitate que stimulent ad secessum sicut est aqua decoctionis caulium vel lentium condita cum sale et unctuosis porros vel silpelcos et pisci cocta cum carne pingui castratorum vel pullorum. Devitet cibos assos. [illegible] sumat in aurora dyapenis simplicis. Vitet balneum propter et cum vere sint valde sordes et sudoris balneetur in aqua dulci decoctionis maluarum et postea pone mox in ipso clisterizetur quoque sit lib. j. et h. aque decoctionis malue bismalue mercurialis sicce herbe violis in qua post coletur olei violarum ʒ. iiij. mellis ʒ. j. salis ʒ. j. et iterum buliat et tepidum iniciatur in mane et nocte ad pinguedinem corporis propter. Signum eius que fit propter caliditatem in testinorum et patitur sint vehementia sitis et dulcedo fetis et que egreditur sicut [illegible] et forte sentitur ardor in ventre et ano [illegible] dispositus et subtilis urina [illegible]. Et cura est eius sumere in ieiuno cerasa et pruna et dyaprunis et ficus et ficus et uvas recentes et melones et pepones et cucumeres et [illegible] et comestio olerum facti ex malua scilicet lactucis portulacis [illegible] melonibus spinachiis atriplices et [illegible] cocti cum carnibus agnorum et porcellorum et vitellorum lactentium conditis cum [illegible] facto ex aceto vel succo berberis. Bibat vinum al. debile limphatum cum aqua fontis vinum et si sit cum febre sumat in aurora syrupi violis et bibat aquam ordei vel julep loco vini predicta clisterizetur sepe in ieiuno cum clisteri predicto. Diminuat pinguedinem in cibis quoniam omne unctuosum est [illegible] facile inflammabile et caloris contrarium et diligat humida propter [illegible] ad frigidum. Signum eius fit propter caliditatem renum sunt exuberantia urine plurime cum siti et ariditate corporis cum si medici non [illegible] perducet egrum ad ethicam et marasmum ad calidem sensibilem circa renes [illegible] paciens [illegible] eius [illegible] quoniam renum [illegible] non sentit. Et est urina subtilis aquosa non citrina quoniam pauca colera non potest plurimam [illegible] inducere [illegible] aquositate [illegible] colera generatur [illegible] renum [illegible]. Unde ipso [illegible] [illegible] urina

[illegible] nocte [illegible] secessum fit [illegible]. Et cura eius est [illegible] in [illegible] et in principio comestionis [illegible] ventre cum [illegible] urine sicut sunt passule pingues [illegible] et ficus carice et [illegible] et pultes facti ex [illegible] et perdicibus vel farina ordei conditi cum butiro plurimo [illegible] panis [illegible] [illegible] vel [illegible] in aqua decoctionis [illegible] et olus [illegible] et malua et spinachiis et lactuce et atriplice conditum cum butiro et sale [illegible]. Bibat vinum dulce clarum limphatum parum. Devitet cibos et potus diureticos sicut est aqua [illegible] et [illegible] et [illegible] vinum al. subtile aquosum et [illegible] [illegible] in cibo et [illegible] ut [illegible]. Assiduet [illegible] syrupi violis in aurora [illegible] [illegible] [illegible] libru [illegible] est ista. Recipe aque decoctionis [illegible] ʒ. iiij dissolvatur in ea medulle cassie fistule ʒ. ij vel medulle cassie [illegible] [illegible] mane [illegible] ʒ. j. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ungatur locus renum frequenter cum [illegible] vel oleo [illegible] cum aliquantulo aceti et pulvere [illegible] vel [illegible]. Signum eius que fit propter destructionem [illegible] intestinorum est quoniam non sentit vel pauca sentit [illegible] in ventre [illegible] piperis vel sinapis vel aliorum acutorum. Et cura eius est ut assiduet cibos et [illegible] acutos [illegible] sicut est sinapis [illegible] conditi cum vino et melle et legumina cocta cum butiro et sale et aqua decoctionis caulium vel lentium conditi cum oleo vel butiro et sale et [illegible] caulium [illegible] [illegible] [illegible] forte [illegible] [illegible]. Bibat vinum dulce [illegible] clarum. Signum eius que fit propter [illegible] colere [illegible] ad intestina [illegible] difficultatis egerendi cum [illegible] et albedine [illegible] quasi sit stercus canis et inflacio ventris et fit ut plurimum in ictericia citrina et est quoque cum vomitu colere et urina [illegible] quoniam [illegible] [illegible] [illegible]. Et cura eius [illegible] fit propter opilacionem est illa quam [illegible] de ictericia [illegible] de ictericia citrina propter opilacionem

[illegible] [illegible] suppositorium [illegible] laxat [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] axungia [illegible] [illegible] [illegible] et si volueris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] addere et al. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appone et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] vz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] in vino tepido

[illegible]

[illegible]

porcorum fellis. Si aut sit propter frigiditatem epatis no multiplicatur colera, tunc
eius digestio ter^o debilitate epatis
passio secundum causam suam s^c tio de cathe^a
ptotum. Utatur in omni causa rebus calidis
aperitis sic est sinapis cocta cum vino
et melle et salsata. Capilis et porris
coctis cum vino et modico aceti acutissimi
et sicut secte piglies et silia. Signa cuius
que fit propter scam grossum viscosum in in-
testinis, scilicet nuncque subtile liquidum
aquosum fluxum ventris diarriam vel
lienteriam. Cavet sunt que fit per se ie-
tatem nauseatiam ex piscibus vel frix-
tibus et casto et pane desumta et veteri-
fex et ventositatibus omo et multiplicatur
nausea et fetet eructuatio et surgit
in ventre dolor calidus fortis adque
forte sequitur sudor fetidus. Et est urina
alba grossa viscosa cum spuma plima.
Et cura est eius ut iste paroxismi et
dolor illico leniatur venter cum clisteri
lenitio supposito et si non sufficit fiat
cliste acutior sic fit. Sicut titimalis si-
tus pinguedes uno sup fur fuit p. i.
malue sicle bismalue an m. i. decoquatur in lib. ii. aque dos inethis co-
sumatur cum colet et dissolvatur in ca
oli q̃ uis vel rutinacei qui melius
est ʒ. iij. mellis ʒ. iij. salis ʒ. i. i. et itm
bullatur aliquantulum et tepidum iniciatur
frequenter donec dolor sedetur vel mo-
retur. Et si non sufficit fiat iterum cli-
stere acutius dissolvendo in collatura
iam dicta ʒ. ii. vel iij. pul. al. qui sic fit.
Recipe salgeme p. ʒ. colo quintide sçamo-
nie ana ʒ. ii. et h. terantur subtiliter et iste pul-
vis est almasonis ex quo fiunt suppo-
sitoria cum melle vel sucro ab intestinis
ipse vocat pillas cum sint veloces in
solvendo ventre et mitigando dolorem
colicum ventosum et humoribus ex ma-
teria viscosa et plura clisteria decem
ter^o de colica passio de colica ventosa.
Hora at quietis abstineat a comeste-
propter et vtatur cibis subtilibus calidis sic
sunt carnes laudabiles et vina corvina
cocta cum pipe cinamomo cardamomo
et croco in spissata cum vitellis ovorum
sine albugine, bibat vinum album vetus
amaro et multiplicet in cibo suo salv[ie]
et allea et sinapim devitet omnes pi-
sces et fructus qui viscosi sunt et omnia
leguimina qui ventosa sunt silr et

olea preter sicut siccatas et unctas et fisticos
ex quibus uti potest in fine cibi. Et quoque potio-
tibus acuta secessus dictis pigrasso.
Decima stipticitatis propter desiccationem fecum
intestinorum assiduet omni die in aurora
usum eluari, diaciton pipion diaci-
mi, diagalagi diamitoniten cum speciebus
et similibus. Devitet sua stiptica sic est acer-
ba berberis et aceta nisi sit acutum
valde tunc potest ex ipso parum aliquid addi
in ipoibus et condimentis propter flatus inna-
tionem et appetitus excitationem provocet
vomitus cum aqua mellis cum
sir^o. ace q̃ po. vel oximelle et aqua de-
coctionis aneti et raphani premissa
repletione ex cibis et potibus ut dixi-
mus de fetore nasi. Devitet aquam frigidam
et vinum potum et stipticum et eligat
vinum clarum dulce et amarum parvum
vel claretum. Hora ex doloris confert sa-
cellare ventre totum cum lateribus in quo
assato aceto acuto vel cum sale cum
seo torrefactis in sacello et sedeat in bal-
neo calido aque decoctionis florum camo-
mille mellilotti aneti ab sinthy ori-
gani arthemesie rute et similium et cum
tepet in ea debilis operatur et quiescat
in lecto molli. Et inungat ventrem
suum cum oleo camomillino vel delilio vel
de aneto vel de ruta vel de laurino in quo
aloes dissolvatur actu calido et ita persi-
stegatur non cum illo dos dolor et eius cura
totaliter removeatur si deus voluit.
Signa eius qui fit propter caliditatem corporis
sunt puritas fortis in omnibus diebus sine
sanitatis ex cibis assumptis et siccitas
eius plurima semper et multitudo famis
et vehementia appetitus et frigiditudo cor-
pora macra et si ambulet in sole calido
vel movere in balneo vel laborat dissol-
vitur vehementer eius virtus et inflammatur
corpus. Et cura eius est uti cibis grossis
viscosis pinguibus que prebet plurimum
nutrimentum cum difficili resolutione ut e-
tiam porcorum et vitulorum et pultes ex
farina simile qui in hoc tempore non est
ti. fortis in opilacione neque in calidis
extinsetis vino magis nocet atque
extinsetis. Et bibat vinum rubeum dulce
grossum multum et sepe comedat si
stomacus id tollerare queat. Si non stomachus
sit debilis parum et sepe comedat et
sumat mica carnium in spissata
cum vitellis ovorum et mica panis

[illegible marginal annotations at top of page: "... ventre fit tamen ... alios ... capitulo ... eius ... in comedendo ... ventre ... sup ... ventre ... apposite ventre ..."]

gaudeat ocio et sompno super ... spitet
in aere frigido. Inbibat corpus totum cum
aqua vel alio vel contra. Et si corpus
sit carnosum et membra pulchra bene
coopta intret quamque aqua frigida et ab
luatur in ea. Aliter non nequaquam ab
stineat a coytu et labore propter se in cli
steris et cibis alleis regatur sit stipticum
propter siccitatem quantum intestinorum. Signa
eius que fit propter asperitatem dicetur in capitulo
de asperitate intestinorum ubi cura eius
ponetur. Signa eius que fit propter stipticitatem
ciborum in prius assumptorum patet ex relacione
infirmi et cura eius est post potum talium
continuo assumpto lubrificativum in prius
sepe dictorum et si cumque tibi stiptici fuerint
assumpti ut visi ... panem ... frac
te et sicca et cetera sensent ex hoc lesionem
in ventre cum stipticitate fiat in potu
sirupi viol. vel julep vel aqua decoctionis
ficuum siccarum pinguium vel oleum amigdalarum
fiat aut oleum quod in quo bulitum
sit super igne ... vel ...
rubeos ... est usque ad spiss
itudinem ... vehementer
lenit ventrem si ... frangit
et bibatur postea aliquid ex liquoribus
predictis vel vino dulci in cibis et potibus
et clisteris tam lenitivis quam acutis sit
in stipticitate propter feces grossas. Signum eius
que fit propter paucitatem cibi per se
patet et cura eius est reditio ad
... propter se ... conforte appetitum
ut supra diximus capitulo. Signa eius que
fit propter laborem fortem vel aerem
calidum vel solucionem precedentem evacu
acione. Et cura eius est post
potum ... et inunge corpus cum oleo
... in quo ... est cera et balneari
in aqua frigida vel aqua decoctionis
... foliorum salicis et vitis et
... fiat cum aqua ...
vel camphora et sandal. ...
in cibis et potibus et clisteris fiat
sicut prius **Experimentum** ...
... omnem ventris stipticitatem ... ador
die in aurora ... de sompno surge
... strepitum vel stupore et stare corpore
... post ... sedeat ... in uno loco
... sine motu donec
feces ... intestinorum ... involutos
totaliter descendat neque labore ...

arripe donec eveniat appetitus debita
vel consueta donec labor et motus fe
ces excitat et eius ... predictos
... reddat lubrificat. Preterea
venter stipticus quatuor modis ...
scilicet per cibos per medicinas per suppositoria
et clisteria de quibus per ordinem sumo
... similia ... per cibos

Ars leniendi ventrem stipticum per cibos

est ut ... comestionis sume ...
... ut sunt prima matura ...
pinguiores et sic est olus ... ex sicca
et malva cocta in aqua postea condita
cum butiro vel lacte amigdalarum ...
plus debito et sic est butirum recens
sumptum cum mica panis ... vel
... et ipse ... corpus ...
... sunt stiptici propter ...
... et sic sunt ...
... et ipse ... corpus ...
... et ipse ... caro ...
... vel ... conditi cum pe
... et butiro et ... lenificacia
ventrem et ... alijs ...
libus et sic sunt ... acuta ...
... intestinorum ... sinapis
condita cum melle ... potus aque
salse ... et usus piperis moderatus
... tibi ... tota dieta
ut dicit G. 2° alimentorum capitulo de ...

Ars non leniendi ventrem stipticum per medicinas leves non difficilis est ut

semel in ebdomada vel quando necesse
videtur fiat de pulvere que sit ...
... turbith opti
℥ ß ʒ ij cinamomi ʒ ij galange mas
tic ... cardamomi ana ʒ iij ... al
ʒ iij terat omnia et misceatur detur ...
pulveris ℥ ß vel ʒ sex cum aqua calida
vel ... pullorum ... ʒ ... mas
... leniter educat
et ... comestio ...
... est ... Deinde fiat
pulvis ... vini albi
et detur ... in cibo aliquo vel per se cum
... ℥ j vel plus ... est de
... intestinorum ... frequentetur
In tempore aut colica ...
laxativum ℥ ß vel ʒ vj cum aqua calida
in matutinis. In ... non addatur
ad pulverem predictum sene ...

[illegible marginal annotations at bottom of page: "... ad deponendum ... digitto ..."]

Cibi laxativi [illegible marginal annotations] ... medicinis ...

[illegible marginal notes at top of page]

& ela quatuor de omnibus & si addentur flores borraginis et rosarum siccarum stomachum aut splenem confortarent. Si autem sit venter constipatus propter siccitatem et caliditatem interiorem ... vel aquositatem fiat i. anora in syrupo viol. et aqua decoctionis prunorum ... vel prunorum damasceni siccorum vel fiat de succo viol. cum eiusdem quod est ex solutis ... ut dicit Auicenna. Vel dissoluatur medulle cassiefistule ʒ ii. in aqua eiusdem coletur et detur in matutinis, et idem faciunt tamarindi atque manna ... et habet ... ℞ medulle cassiefistule manne tamarindorum ana ʒ i. electuarii de succo rosarum laxatiui ʒ ii. succi viol. ʒ ss. misceatur perfecte et detur totum ante diem ... quibus ipse febrium acutarum ad mouendum ... quod datur cum digestione. Si autem venter sit stipticus propter flegma grossum viscosum ... est digestio quando materia est inobediens, sit tunc dari talis puluis ℞ galange ... ʒʒ cinamomi ana ʒ i. turbith ana agarici ana ʒ ii. esule quantum ... zuccari rubei quantum sufficiat ad dulcorandum detur ʒ ii. vel iii in sero cum vino calido vel vino decoctionis ʒʒ baccarum lauri ... et similia. Si autem venter sit stipticus propter ventositates ... soluant ... ℞ tartari polipodii ana ʒ ii. ana tartari cinamomi ana ʒ iii seme ad pondus omnium zuccari quantum sufficit detur ʒ ss. vel ʒ i. cum vino calido vel vino decoctionis baccarum lauri et ad hoc confert ius galli decrepiti ... cum rebus decoquatur in aqua dulci usque ad ossium separationem et copiose bibatur lib. i vel lib. ss. in ieiuno fiat cum ... Si autem ... massa tota ... dare cum fortificantibus stomachum ... fiat puluis. ℞ florum borraginis rosarum siccarum ana ʒ ss. ... ana ʒ ss. cinamomi galange ʒʒ ana ʒ i. turbith albi et electi ʒ i. rebarbari ʒ i. zuccari quantum sufficiat fiat puluis vel electuarium quod educit coleram flegma vel melancoliam et confert ... delicatis detur ... ʒ i. vel ss. cum vino calido limphato. Aliud leniendum ventrem stipticum per suppositoria sic fit ...

ʒ i. salgeme ʒ ss. mellis quantum sufficit fiat suppositorium longum et ponatur in ieiuno. Vel sic ℞ agarici coloquintide esule ana partes equales salis gemme ... mellis quantum sufficit. Vel fiat suppositorium ex salgemma solum vel ex sapone vel lardo salito. Vel fiat suppositorium ex fellibus cum ℞ farina furfuris vel farina ordei vel siliginis vel avene quantum ... salis gemme et mellis quantum sufficit in incorporando p. ii. suppositorum unum ... animalis scilicet bouis vel capre vel porci vel tauri vel vitulorum ... adde aloes. In pueris autem sufficit suppositorium ex ... Aliud leniendum ventrem stipticum per clisterium sic fit. ℞ malue bismalue ... ungule caballine brance ursine ... vel quorumdam ana m. i. decoquatur in quatuor lib. aque ad ... postea ... coletur et addantur mellis ʒ iii olei ... ʒ iiii salis ʒ ss. ... et post adde flores camomille et farina ... et fabarum propter abstersionem. Clistere aliud leniendum ... ℞ malue altee prunorum violarum lactuce rape ... foliorum ... ana m. i. olei viol. ʒ iiii ... ʒ iiii salis ii ʒ fiat sic ... Clistere acutum sic fit. ℞ malue altee ... foliorum caulium ... centauree rute absinthii ana m. i. olei camomilli vel rutacei ʒ iiii mellis ʒ iiii sal ʒ ss. fiat sic ... si sit cum ... adde ... hermodactilorum agarici coloquintide ... vel yerapigre ... vel benedicte laxatiue in colatura. Si autem sit cum ... ventositatibus ... in ventre adde polipodii ... tartari ... in decoctione vel ... in colatura. Si uero cum ... adde ... epithimi esule in decoctione vel ... in colatura ... in omnibus clisteribus ... in colatura ... manna cassiafistula tamarindi ... clistere ... lubrificando ventre ...

Clisteria lenitiua

... clistere acuta et fortis

Acutu...

[illegible marginal notes]

Aliud laxatiuum sic fit

[illegible marginal notes at bottom of page]

[illegible]

confortando quedo alia cucumata dentes non potest sic ff Et fructa naturali sunt malue sunt altee omnium vel quorundam et medulle cassie fistule et oleum violarum et bulitur in pl. et totum tepidum ita quod fructa haberi non potest ut yeme fiat cum aqua decoctionis carnium vero addita simmia ordei simma fenugreci semine lini psilio caricis et pinis maturis. Item dicunt componentes quod fel porci ultranis vel bovis cum oleo bulitum parum et ab umbilico superius in unctum vomitum provocat ab umbilico vero inferius secessum propter quod et fella porci recipiuntur in unguentis laxativis et sic vis actiue adde aloes quantum de felibus. **Canon** precipit ut sint cibos laxativos non conveniunt omni die assiduare quia virtute stomachi retentiva deiciunt et virtute expulsiva iterum vero reddit consuetam adeo ut pigre in expulsione superfluitatum nisi fuerit stimulata. Item omnino cibum vel medicinam laxativam expedit dare ieiuno vel in principio questionis ne forte cibum corrumpat cum primo exit et virtute expulsiva amittit propter solum dyatetonico attractum quod post cibum illico dari convenit quia solvit componendo sibi et in cibos. Cavendum preterea quod comedentes solutivis exhibitis per superius melior constitutione ventris que sunt commollis cassia fistula manna tamarindorum quia solvendo ventre relinquit lubricitatem. Sed ex dyapinis attractum et syrupus violaceus cum dyagridio vel reubarbaro et ipse in ea tanta necessitate aliquis solutione sicut scamonea quia est deterior solutionum in hoc tamen vel ut convenientes est lubricitare ventre per inferius cum clistere vel suppositorio quia per superius cum medicina quia omnis medicina laxativa quantumcumque levis vel consolata debilitat membra nobilia et ipse stomachum et epar propter quod omnia stercora sunt evitanda nisi quod requiritur aliorum membrorum eius vel venarum. Item cone sunt custodes omni die ventris lubricitate debita servare quia est maximum in ea manentium et possibiles multis malis passionibus et ipse eoda pulsativa vitigine scotomia. Sed putredo apatibus membrorum interiorum ydropisi et colica propter quod ait G. prima aliment. tractatus de

frumento elixato solum est hic remedium in digestionibus huius secessu scitorum totius quarumque die fiat. **Pronosticatio** Retenta stipticitas superfluitatum in corpore cum egritudine nullum quia virtute egri dicit appetitum perstringendo membra generat replendo angustiam mediocrem ut adeo strinxendo torsiones percutit membra inferiora strictando et quod deterius est morbum et sua tamen fovet dispositionem fortificando et causam evacuationem prohibendo. Convenit quod omni die ventre lenem cum tenes sicut ultimis sit fortis vel cum suppositorio sit debilis et ipse post sompnum et ante cibum vel hora sentitur. Sic consuetam hoc memoriis quietis si fiunt cum sine quibus cumque. Item dicit ypo. 2a pnla. afforismorum quibus cumque in membris convenientibus ventres sunt suis hiis senectutibus lenescunt et eque innatata omne naturaliter mutat et eius operationes hoc tamen fallet. In casibus videlicet quando tempore ibidem primo quidem si scola sit pauca quia fiet moror in senio et per quem remanet stipticus. 2o si corpus sit frigide naturale quia fiet frigidius in senio et per quem remanebit humiditas et lubricitas ventris que fuit in iuventute etc. **Capitulum 3m**

De colica et yliaca et yleos etc.

Iste 3 passiones conveniunt in forma sive esse quia unaquaque istarum est torsio sive dolor ventris propter quam si fortificet videtur huius quod eius corpus terebello perforetur sicut dicunt scribentes sine indictam esse. Sed prima colica dicitur quia causa doloris puta sensus humor vel ventositas in intestinis grossis et ipse colon continet propter quod sentitur dolor supra umbilicum ad quatuor digitos ubi stomachus situatur super quod circulariter incipit colon et sic declinat ad alterum latus hoc est in generis illis ypocondrium sinistrum ubi continua cum longa Illiaca non dicitur quia doloris causa predicta in intestinis gracilibus et ipse in yleon continetur propter quod sentitur dolor sub umbilico directe vel infra ad ij digitos ubi sunt intestinorum gracilium involucros situate et si declinet ad alterum latus hoc est in generis illis ypocondrium dextrum ubi intestinum yleon locatus. Yleos non dicitur quando causa doloris est apud naturam in intestinis quibuscumque et ipse sicut gracilibus corpus claudendo transitum adeo ut sterna et fecies per ipsa descendere non possunt propter quod cogitur eger in ea stercus vomere

Colica est passio intestini quod colon appellatur ... Yliaca est passio ... terebello perforetur ... colica et yliaca ... Yliaca est ... dolor vehementi ac si intestina ... et ... hoc dicitur ... dolor ... yliaca magis ... ab umbilico ...

[illegible] 2o val 2o

[illegible] mira [illegible] de fe[illegible] intestinorum [illegible] et [illegible] intestina [illegible]

[illegible] fluxo [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] intestinum [illegible]

[illegible] [illegible] duodenum [illegible] et [illegible] intestinum [illegible]

[illegible] [illegible] intestinum [illegible] et ista duo

voluntas[illegible] lacando [illegible] intestinorum [illegible] plus [illegible]

Et [illegible] intestinum [illegible] adeo modo [illegible] [illegible]

[illegible] Et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dolor [illegible] intrat [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] intestinum [illegible] [illegible]

[illegible] dolor intollerabili et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Cum nunc vetusta desinet [illegible] inde [illegible] [illegible] lupi [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deserta [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lupi [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] galli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

et est cum febre [illegible] z dolore z tussi-
simo propter [illegible] egritudines per
particulas [illegible] que [illegible] ad prima
[illegible]
ad [illegible] vel [illegible]
dictis passionibus [illegible]
sequitur [illegible] dolor
renalis similiter est [illegible]
dictis passionibus ita ut dolor renis
dextri [illegible] z dolor renis sinistri
colice [illegible] Signa [illegible] z distinctiva
ponentur infra cap° de calculo z arenula

Methodus. Collica z yliaca tribus
de causis [illegible] fieri [illegible] propter
[illegible] intestinis [illegible]
propter ventositatem grossam plurima ipsa ve-
hementer [illegible] aut propter vermes
in eis natos ipsa morditantes [illegible]
[illegible] fieri propter [illegible]
plena [illegible] de stipatione ventris
[illegible]
[illegible] venter lubrificatus sunt [illegible]
dia illic posita [illegible] educte [illegible]
aut aliquam [illegible] clisteria [illegible]
ab [illegible] radicibus [illegible]
sic est clistere [illegible] aqua decoctionis
florum camomille mellilote malue
maluavisci [illegible] ventris [illegible]
z furfuris colata z cum aliquantulo olei
camomillini vel anetini vel laurini vel
[illegible] mell z salis [illegible] bulita [illegible]
da bis [illegible] aut tibi. Colica
[illegible] et illiaca que fiunt propter ventositatem
[illegible]
[illegible] aut ista ventositas
est [illegible] aut plu-
[illegible] fit [illegible]
z intestinorum sine [illegible] et hec est ut [illegible]
aut est cum [illegible] aquo totum
[illegible] est ut plurimum [illegible] aut
[illegible] aut [illegible] aut cibus inflatiuus
ventositas [illegible] ista ventositas aut est
[illegible] intestinorum [illegible]
[illegible] corpus penetrans inter tunica et
tunica cum intestina sunt [illegible]
villosa [illegible]
sunt propter ventositatem sine [illegible]
[illegible] aut plurima sunt [illegible]
[illegible] calide [illegible]
apud [illegible] cum [illegible]
vel clisteri z dolor [illegible] mitigatur illico
et est cum obediat z lenitate ventris
debita [illegible] apparuerit

[illegible marginal notes]

et venter sit inflatus cum dolore et tensione
que non cedit [illegible] vel [illegible] cedit
sic z [illegible] inflata et audit rugitus
et eructuatio [illegible] difficilis z sit vete-
[illegible] ventositatis omnino vel [illegible]
[illegible] est [illegible] dolorem
vehementer z [illegible] est [illegible] aquosa
et colica z ventosa [illegible] si antecessit
[illegible] olerum vel leguminum vel fructuum z
corpus [illegible] tale passionem
[illegible] ventositatem plurimam [illegible] vo-
mitu vel secessu [illegible] magis [illegible] fiat
[illegible] Cura eius est ut [illegible]
[illegible] venter totus
cum milio [illegible] torrefactis
in sacculo super lapide ignito [illegible] aceto
[illegible] frequenter [illegible] calido [illegible]
[illegible] cum [illegible] lato seu lapide [illegible]
ignitis vehementer [illegible]
in subtilibus aceto [illegible] vel
vapore [illegible] in [illegible] al de-
coctionis [illegible] rute foliorum
lauri absinthii florum camomille aneti
aliquantulum [illegible] calidis [illegible]
[illegible] sepe super ventre [illegible] ponat ventose
cum igne sine scarificatione super locum dolo-
rosum vel [illegible] dia [illegible]
ista remedia resolvunt ventositates sine
[illegible] ubi non est materia [illegible] vel
[illegible] dolore illico sedat vel
mitigat [illegible] clistere calidum [illegible]
sic fit [illegible] rute [illegible] origani [illegible]
[illegible] serpilli [illegible]
[illegible] carvi cimini [illegible]
polipodii [illegible] decoquatur in [illegible]
[illegible] aque fontane [illegible] medietatis co-
[illegible] colet z in colatura dissolvatur oli
[illegible] vel camomilli vel rutacei [illegible]
est [illegible] castorei [illegible]
[illegible] opopo(nacis) [illegible] bulliat
aliquantulum adiungendo [illegible] z coletur z
[illegible] tepidum [illegible] fiat [illegible] duo vel
[illegible] frequenter [illegible]
clistere si frequenter dissolvunt colicam
z yliacam ventosam forte [illegible] dolor
fiat fortis z difficile tollabilis [illegible]
[illegible] fabe
[illegible] clistere aliud [illegible] ve-
tositates [illegible] decoquatur ruta [illegible]
[illegible] tribus [illegible]
illo olio [illegible] z dissolvatur [illegible] sapini
opopo(nacis) castorei [illegible]
[illegible] et [illegible] tepidum [illegible] sedat ut

[illegible marginal notes]

plus dolorē ventosū eadē hora & indu
cit sompnum et ipse si addat citris quin
decopis. Item si fortior fuit dolor ita ut
intollerabilis fiat et virtute debiles de-
cet in potu filomen veteris cum vino veteri
al puro vel tyriaca nova vel tyriace vete
ris ℥ s. in qua ponatur grana .i. vel .ii. opii
& indicatur sompnum posse & si virtus tolle
ret non comedat aliquid tribus diebus
vel parum comedat de mica panis infusa in
vino veteri ab aliquantulum puro. Si vero aut
dolor cepit mitigari intret balneum aque
tepide decoctionis florum camomille mille
foliorum lauri origani & plurium que operat
quum debilitetur & vicissim per fomentaciones
clisteria & balnea regatur donec omnino su
peret ventositas et suppleant hora quietis.
Tunc igitur caveat ab omnibus ventosis sicut
sunt legumina olera fructus. Caveat etiam
a fructibus sicut sunt melones & cucumeres
& similia. Caveat etiam a stipticis sicut sunt
pira citonia mora rubi nespile sorbe
& similia. Caveat a potu aque frigide
omnino. Utatur carnibus laudabilibus pul
lorum & edorum & avium parvarum in olivinarum
& avibus earum in spissatis cum vitellis
ovorum & speciebus calidis additis sicut sunt
zinziber cinamomum piper longum cardamomum
[illegible] & similia. Utatur suppositoriis factis ex pelle
vel sulfure & speciebus et melle [illegible]
[illegible] vetosum est si tarde [illegible]
Bibat vinum al vetus clarum potes purum
Utatur semper ante cibum aliquid tyriace veteris
cum eodem vino & cum vino decoctionis anisi
anisi carvi cimini piperis longi [illegible]
origani & similium vel fumat dyacimini
vel tyriaca magna cum eisdem liquoribus
vel confectionem de baccis lauri que sic fit
Recipe secundum Rasis in suo antidotario. Recipe rute
sicce ℥ .x. anisi amomi nigelle seminis
[illegible] origani carvi seminis petrosillini
amorum piperis [illegible] calamenti
[illegible] ana ℥ .ii. baccarum lauri castorei
[illegible] ana ℥ .i. misceantur et
conficiantur cum melle et si detur quantitas ad
modum castanee cum vino calido cum
ventositatem poterit tarmuat & dolorem
sedat ut est experimentum. Alia medicina
experta in die ieiuno & post [illegible] come
dat de fortificatis sicut in eo calor
naturalis. Item super ventre totum deferat [illegible]
de granis lauri cum dolores [illegible]
[illegible] [illegible] & [illegible]

ventositates poterit sedat & membra calefacit
que sic fit secundum Eben Mesue in suo anti
dotario. Recipe olibani masticis mirre
ana ℥ .i. [illegible] ℥ .ii. cepe tosta ana
℥ s. mellis colati quod sufficiat ad aggregandum
et extendatur in panno & calidum super ponatur
ubi opus est. Et si aut triplicatur cyminus et po
natur de stercore caprarum vel vaccarum sicut po
dus omnium in vetus mirabile ad ydropisim
si ponatur super ventre post aliquas pur
gationes. Signa colice & yliace si fuit
propter ventositatem cum humoribus flacibus
quod est ut plurimum sunt cum [illegible]
& fomentationes calide non cosunt ante
purgationem vel post cum vino tempsit
dolorem & fortificat & incessit [illegible]
tas nausea antiqua & forte [illegible]
dit flatus viscosum cum vomitu & secessu
et est eius urina al grossa viscosa
spumosa & forte sedatur dolor quies &
redit [illegible] post duas aut tres.
Sunt ventositas inter elevatur & aflate
et inter resolvitur vicissim et ipse
si flatus sit subtilis. Si non fuit grossi
viscosum retinetur fex & ventositas omnino
et multiplicatur nausea & fit dolor in
ventre fortis cum rugitu & sudat eger
quasi sudore frigido. Et cura eius est ut
homo per proximum statim aptatus purgetur cum
clistere quod. Recipe coloquintide agarici ana ℥ s.
centauree minoris rute calamenti
origani saturegie ana ℥ .i. polipodion
℥ .i. decoquatur in lib. .ii. aque donec
ad .i. redeat colet et in colatura ponatur
olei rute aceti vel lauri [illegible] ℥ .iii.
mellis ℥ .i. salis ℥ .i. & item bulliatur
aliquantulum postea colet & tepidum in
iciatur cum clisteri et si vis magis ipsum
acuere adde in colatura prima cum .i. pul
veris albi dicti in tertio de stipite vetus
pagiso de stipite vetus propter flatus
grossum vel yerapigre ℥ s. vel be
nedicte laxative ℥ .i. Et fiat suppo
sitorium cum pulvere albo predicto. Et purge
quoque cum aqua calida vel cum tartarico
in principio dando eadem et eadem hora vel
cum benedicta laxativa gen vel cum humori
medicina. Recipe turbith albi et eli
℥ .i. hermodactili ℥ s. scamonee cum
℥ .i. ℥ s. sucre rubei ℥ .i. fiat pul
vis grossus qui detur totus cum die
cum vino calido & differtur post ipsum
cibus cum est levis & tarde solvens

[illegible] mellificatis

[illegible] cum [illegible] et [illegible] Et sicut [illegible] stati [illegible] aliter [illegible] cibi et medicine [illegible]

Virga [illegible] et [illegible]
[illegible] cauda

[illegible] Et colera et ylaria [illegible] apparent [illegible] cauda [illegible]
[illegible] etate [illegible] etate pueri et pubertatis [illegible] operationibus [illegible]
[illegible] loco [illegible] cauda [illegible] frontis [illegible]
[illegible] et [illegible] Et colera [illegible]
[illegible] mellificati
[illegible] colera et ylaria [illegible]
[illegible] cauda [illegible] cauda [illegible] cauda et [illegible]
[illegible] cauda [illegible]
[illegible]

In colera [illegible] ʒ [illegible] vini [illegible] ʒ [illegible]
[illegible] colera [illegible]
[illegible] rasura [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] colera [illegible] mellificati [illegible]
[illegible]

[illegible marginal notes]

Fiat etiam vomitus quoque cum oximelle vel sir(up)o acetoso (com)po(sito) et aqua decoctionis aneti vel raphanum p(re)missa repletione ex oleribus acetosis et piscibus salitis p(ro)ut docuimus ca(pitul)o de stomaco ... vel purgationes. Fiat clistere carminativa ventositatum, et fiant emplastra reumedia localia per ordinem sicut scripta sunt in colica ventosa sine materia. Signa eius que fit propter ventositatem elevata a cibis super quam antecessit fractatus nausiativa ... calliditate naturalem stomachi et intestinorum cum multi(tudi)ne inflans et extendens ea cum ventositate sicut est crapula ex pyrticibus oleribus leguminibus fructibus et similibus cum strepitu ventris propter quod non egrediuntur flatus et ventositas vel adeo parum egreditur ut dolorem non minuat vehementer et surgit rugitus in ventre et fit eructuatio fetens assidua. Et cura eius est eadem cum ea que de flate ... possibile ... ut vomitu perdat purgationem et ipse si crapula sit adhuc in sto(maco) vel pars eius, si non tota descenderit ad intestina quod sciens quia dolor et ... unitas ... sedata sunt etiam fortuna conceditur etiam ... fiat primo clistere lenitivum p(ro) ... et si non sufficiat fiat attritum vel purgetur cum aliqua medicina digestiva et postea fiat localia curatione ... dat neque bibat per ii vel iii dies sicut possibile ... tota crapulam evacuetur vel digeratur et appetitus ... redierit. Si autem nimis debilitaretur bibat parum vini albi clari veteris potentis puri, et comedat tortellas infusas in eo. Utatur dyagalangal dyaciton, piperion, dyaciminon, electuario dulci dyamarton et similibus cum eodem vino attrito calido in aliis fiat sicut prius. Signa eius que fit propter ventositatem elevatam a natura pluries effusa in ventre sunt acetositas eructuationis et inflatio ventris illico cum dolore vehementi post effusionem eius ex splene, et forte sentit ... vel inflationem in loco splenis et fit ut plurimum in ... melancolicorum ... Et cura eius est ut hora paroxismi clistere sepius cum clistere carminativo ventositatum de quo in colica ventosa purgatur ... cum panibus lenitivis mollibus infusis in aceto forti decoctionis ... tappari rute calaminte origani serpilli saturegie quorum nigelle carui cardamomi et similium etiam calidis et oppressis aliquantulum cum reiteratione frequenti vel cum lapidibus ignitis aspersis eodem liquore. Et si non sufficit neque peracta dolor sedetur, detur in potu aliquid vini albi clari calidi in quo cocta sunt cimini vel carui anisi et cardamomi ... corpore parum per parum. In hoc autem ... abstineat a cibis et potibus ... multiplicativis, sicut sunt lentes canules caro ferina vinum grossum rubeum et similia. Diligat ... pullorum agnorum et vinum album subtile clarum limphatum parum et purgetur cuique sicut diximus capitulo de oppilatione splenis et ... fiat splen sicut docuimus capitulo de debilitate splenis ... dicta sunt quoniam ista ventositas non potest elevari ut in ampulla ... adusta sed vel ampulla congelata vel ... Quando autem patiens sit senex vel delicatus ... cum hac medicina detorqueatur gallus antiquus decapitatus in aqua pura in cuius ventre ponatur polipodii semen carthami ana ʒ ii coquendo diligenter ... aperiat et bulliat usque ad consumptionem cum obturatione olle, deinde ... ʒ iiii vel per se attritum detur quando fit ... et digerit et evacuat ... Signa eius quando ventositas est clausa inter tunicas et tunicas intestinorum sunt quando ... fit ... incipiendo sed consequendo ad colica antiqua de flate, et est cum angustia et vehementia doloris maxima quando non allevat vel parum vel ... vomitus et secessus et non egreditur ex ventre ventositas vel eructuatio omnino, sed retinetur neque rugit venter sed desuper ... Et ... signum est quando non movetur dolor de loco ad locum licet sit ventosus sed continue in eodem loco figitur sicut dolor ... neque permittit egrum una hora quiescere et ... carminativa ventositatem ... ipsa consumit. Et cura eius est ut hora paroxismi fiant fomentationes et embrocationes et ... de colica ventosa sine materia

[illegible]

[illegible]

in ventositate frequentata et ponat ventose
late cum igne super locum sine scarificatione
et cum suctione vehementi et incipit do
lor sedari sumat aliquid de tyriaca veteri
vel dyanthos vel dyamargariton vel cum
vino albo veteri puro, vel cum vino decoctio
nis carvi cimini et dauci. Cum hoc non quiescit
abstineat a cibo superfluo propter se et propter
ventositatem et laboret et post quietem in comp
lectionibus temperatis laudabilibus et cibis
carnis conditis cum pipere cardamomo croco et
similibus et bibat vinum album vetus clarum
amarum parum sed parum plus ut tale
faciat ventrem cum humectatione omnino
et omni die in aurora sumat aliquid de decoc
tione de bacis lauri dauci ibidem cum vino pre
dicto. Sunt etiam colica et yliaca communes
egritudines et intestinis inferioribus et superio
ribus cum stricte mordicantibus eam vesse
meter et pigra corporis et anrexia satietatis
nauseatio assidue et propter offructibus
vel olenibus et cibis putridis seu fa
cile putrescentibus sicut sunt primat
rapa pira poma et pisces corrupti
quare fit iste dolor magis in pueris
et gulosis et tempore autumpnali et est in ciasy
fetor oris plurimus et multitudo comestionis
cum pravitate egestionis et habitudine ma
et multitudo salive et ructus corporis post
solitum et ventris inflatio non multa primo
fortassis venter apparet et tamen
et augmentatur dolor hora et est in eo
tortuositas oculorum et frigus narium in pri
ncipio aliquo in eis post fiunt copiosos
ascendentes adivantes et quidem superveni
ectio de frigo inutilis sicut sunt syncopis
et quandoque de propter plus epilepsie et spasmo
propter mordicationem et quandoque mors. Et
si vermes rasi sunt in egritudinibus circu
cit tria fere. Et sciendum quod vermes nati
in nobis sunt trium generum. Quidam longi qui
nascuntur in intestinis gracilibus vel lu
brici vocantur. Alii non lati qui generantur
in intestinis grossis qui cucurbitini di
cuntur quia sunt lati curti sicut semina cucurbitarum.
Tertii non minuti rotundi sicut tinee
qui generantur in ano et magis sunt in
ducere tenasmo, quam colica passio
nem. Et quicumque fuerint semper generantur
ex materia muccida viscosa sicut grana que
agit calor naturalis ventris et calor pu
tredinalis illius materie in replecione

caloris solaris quia calor vehis applicat
ut et tiria cibus est, et eger sumere tollet
potius de fortius sumere superbeat vel
sorbeat ante comestionem sua aliquid
lactis dulcis recentis vacce vel capre et
cum hec facit tribus aut quatuor diebus
et vermes assueti sunt in potu lactis
sumat quinta die eadem hora hec medicamina
interficiet eos. Recipe succi absinthii recentis
et rute et abrotani et nasturcii et amigdalarum
amararum et lupinorum amarorum et persicarie
et nucleorum persicorum duas quantum volueris
de quolibet istorum succorum vel de uno
solo et misce cum lacte dulci predicto et
post adde modicum aceti. Si autem succi
fieri non possunt fiat aqua decoctionis
carpa herbarum que predicta missa
in lacte amigdalarum amararum et nucleorum
persicorum et omnia torpeant in lacte
dulci predicto et modico aceti et bibat ex
hoc pacientibus magnum haustum in ieiuno stomacho
summe magne. Et ad idem confert deco
ctio seminis absinthii cocti in vino
veteri et bibitum sepius in ieiuno quia
omnia amara interficiunt vermes sicut
dulcia nutriunt eos inveniunt. Unguento
ventre totum cum unguento quod Recipe olei rutina
cei vel de amigdalis amaris vel de man
tiis persicorum ℥. iij. aceti acutissimi
℥. ß. pulpe coloquintide rute fellis vitri
vel tauri aloes epatici ana ℥. iiij. cere
quod sufficit, vel si aliud presto non sit potest
fieri unguentum ex lacte amigdalarum amararum
et nucleorum persicorum in quibus dissolvatur
yera pigra ℥. ij. aloes ℥. ß. addendo
aliquid aceti gratia penetrationis et fel
porcinum ipsum namque sine fetore et fortitudine
vermes in intestinis natos interficiat
adeo ut frequenter stomachum contrait vel mori
ubi tamen illati generari possunt ut
dicit Galienus libro de accidenti propter ... tem
plurima sunt et loca illa in ungantur ex
teius interficiet eos et faciet ipsos
redire ad intestina quando timuerint essi
ipsorum eductio per superius spontanea vel
coacta propter vomitum esse motu la
boriosum ut nec stomachus ... generum
nisi forte in corpore constricto et facile
vomenti. Et super unguentum post illico
(?) emplastrum Recipe succi absinthii rute
abrotani foliorum persicorum sinapis
... polii montani ana ℥. j. pistentur

[illegible]

[illegible]

recoquat in aceto forti et cum eis incorpo
retur fel tauri pulvis lupinorum ama
rorum vel nucleorum persicorum ana ʒ. 2. psallo
es ʒ. 5. fiat cataplasma tale quod ponatur super ve
trem cum reiteratione frequenti postquam
fuerit factum sit per dies aliquot et cognoscens
veneris vel vinces esse mortuos quia si
es quia eger pauca vel nulla sentit
accidentia mordicationis tunc educantur cum
fortiter purgatione. Et vel yrologium dando an
drei cum aqua calida vel cum ʒ. 1. et ʒ. ß de
pillulis cochys vel andronis vel cum medi
cinae de turbith dicto tertio de sedatiis
aute parum sit infra xiiii annum
etatis sue purgetur cum ʒ. 1. et ʒ. ß medulle
cassie fistule dissolute in ʒ. iiii aque fer
ventis decoctionis nucleorum persicorum
vel amigdalarum amararum vel aque simplicis
Si autem sit puer vel infans lactans
solvatur eius venter sola cum lacte
amigdalarum amararum et nucleorum persicorum
mixto cum aqua tepida dando ei ca[s]si[a]
puris in potu cardialis aut insticiatur
vinces nati in ano. dicetur tamen de vermibus
in ano. Abstineat a cibis dulcibus ut pos
sit sunt pisces tortelle et pasta Ab
stineat a fructibus et oleribus et re
bus putridis et corruptis Nutri
tur cibus laudabilibus assis vel cocti
condictis cum pipere et speciebus calidis Utatur
saporibus factis ex alleis vel sinapi
et aceto bibat vinum vetus clarum a
maro ...

Emperica

Cum iste passio
nes sint timorose atque periculose curatio
est subita et efficatia exhibere remedia
in methodo scripta quia subtrahit blandi
tiva empirica dubiosa pericule per dies
plurimos detinere Est secundum pleraque
quod licet apud quatuor operantes colica
et yliaca indicetur passiones de ta sera
et perida curatur secundum omnes eius species
sive modos prout visum est Refert
enim galienus phylosophus de ingenio sanitatis
repperisse se quendam hominem colicum cum
diu calida clisteria de oleo rutheo in
iecisset et semper calidos subtiliatiuos
atque incisivos humorum grossorum viscosorum
ministrasset et alia que putabat co
ferentia magis ac magis fuit per hec
dolor augmentatus. Fuit igitur ut de
morbi cetero cognovit quia fuerat cola
rubea in ventre contenta mordicans

intestina quare curavit illico mi[nue]nt
I ... o t[alis] acutas paulatim
diuersit. De quo ... qui vitas fuit
eger debilis cum ... de cum intestina
confortatur cum suis stipticis tam cibis et po
tibus quam medicinis sed stipticum est talis
de fluxu ventris passio dicitur dyar
rie propter colam plurimas ... ssimam
ad intestina et postea cepit dolor mi
tigari et eger potuit dormire quan
dam ... non fuerat et infra per di
es perfecte consecutus est libatur ... fructibus
... Et duo utilia nobis insinuat
Primum quam sit morbi alicuius absco
diti difficiles quorum causa non cognoscuntur
nisi ex postremorum sed a iuvantibus quia
in effectu operis una queque causa cogno
scitur non quia morbus non curatur in
primo tempore eius cognoscitur Et si cura
est in ... ... nature vel accidentalis quia
auxilio medici Secundum pleraque quod licet
colica et yliaca sint ut plurimum cum reten
tione et stipticitate ventris propter quod vetosi
tates et humores noctivi congregantur
Est tamen quandoque cum sint cum fluxu licet raro
ut puta quando doloris intestino impedi
tur ... vetera stomachi et intestinorum que
tunc medicina est plerumque indigens
stipticis cum fluxu et calidis subtilia
tivis quod in ... et anodinis lenibus contra
dolorem Fiat igitur in hoc casu empla et
fomentationes calide stiptice super stomachum
secundum tractatum de fluxu ventris passio de
cima lienterie propter debilitatem virtutis
retentive stomachi et dentur tibi ... ass[ata]
non liquida et dyacitoniten et amore
potus ... qui sit vinum rubeum
potum limphatum cum aqua decoctionis
mastices Fiat ante baluea et clisteria
restrictiva usque ad umbilicum dicta in isto
tractatu passione secunda colice ex ventositate
sive ita ... passio de colica ventosa cu
ma flatuta et purgetur cum mirabolanis em
blicis et citrinis similiter sicut non cu
re alia fiat ... de fluxu ventris
tris passio decima lienterie post fla
in isto ... intestinis sit nunquam ... bit
si deus voluit Et si fluxus plus insi
stet quia dolor augmenta stiptica sint
ante augmenta carminativa sint
equaliter equalia

Canon

[illegible]

[illegible]

morborum intestinalium clisteria atque me-
que annuntiantur in hoc dicuntur quoniam si administren-
tur prima fluxus ventris conveniunt ut cum lenitate
modo exhibeantur. Si vero prima stipticitatis
ventris cum liquore plurimo. In colica vero
magis modo sit tamen cavendum ne [illegible]
[illegible] vel extra [illegible] quoniam [illegible]
[illegible] virtute [illegible] atque [illegible]
[illegible] liquor vero deficiens [illegible]
virtute [illegible] retinedat

Pronostica

Colica [illegible] si fiat cum fluxu ventris
ab omnibus et post dolor alleviatur bonum
quoniam cause [illegible] sunt. Si vero cum fluxu
non alleviatur malum quoniam cause multe
virtutis retentive [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Iste colica
[illegible] que neque arte neque natura
tollitur in tympanitem [illegible]
Unde ypo [illegible] particula [illegible]
fiunt torsiones circa umbilicum dolores
et lumbos et dolor non solvitur neque [illegible]
[illegible] neque [illegible] ydrope [illegible]
In colica [illegible] partes
tollit [illegible] ypo [illegible] particula [illegible]
[illegible] dolor fit [illegible] ypocondria
sine flegmone [illegible] febris [illegible]
veniens solvit dolorem. In colica [illegible]
ta si [illegible] [illegible] et urina [illegible]
et infra [illegible] dies si non supervenerit
fluxus ventris [illegible] fortis vel urina
[illegible] grossa plurima vel [illegible] Unde ypo
[illegible] particula [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible] diebus
perimit si non [illegible] supervenerit aut multa
urina fluxerit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Item si fuerit cum retentione [illegible]
omnino malum. Item [illegible] in [illegible]
dolorem [illegible] ut ait [illegible] [illegible]
[illegible] dolore dolor est [illegible]
virtute [illegible] maximum aut
dolorem corporis [illegible] [illegible]
[illegible] dolor articulorum dolor [illegible]
dolor [illegible] ut asserit [illegible]
[illegible] corpore sensibili [illegible]
delicato [illegible] ne forte
cadat in syncopim [illegible]

[illegible] de apatie intestinorum et [illegible]

Quoniam apa fieri non possit in membro
[illegible] [illegible] [illegible]
et arterias penetrante in [illegible]
membra debilia et [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] in [illegible] [illegible] de
apatibus [illegible] [illegible] ut

intestina non possunt apatiari nisi
[illegible] subtili [illegible] acuta colica
sunt membra solida densa [illegible]
[illegible] apatis colicus in intestinis fit dolor
in ventre maximum cum [illegible] inflatione et
[illegible] acuta et siti et vomitu
colere et si dolor fortificetur [illegible]
[illegible] vomere propter apatis magnitu-
dinem opilationem propter quod fit [illegible]
[illegible] fetidus et [illegible] et [illegible]
[illegible] et est cum angustia et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
apa [illegible] [illegible] Et fiunt
[illegible] ista [illegible] febre et [illegible]
non [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
ad [illegible] intestinorum [illegible]
Et [illegible] [illegible] de stipticitate
ventris [illegible] de colica passione de colica
propter [illegible] [illegible]

Methodus

[illegible] est ut [illegible]
in ante primos [illegible] dies ad plus fiat
flebotomia [illegible] de basilica in brachio dextro
deinde de saphena pedis que est [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] mollitivum
[illegible] aqua ordei vel [illegible] aqua decoctionis
[illegible] malve bismalve ordei [illegible]
lactuce [illegible] colando et addendo
in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] addi [illegible]
[illegible] portulace et
[illegible] vel [illegible] et [illegible]
sepe de [illegible] violis vel rosis cum aqua
[illegible] lactuce et [illegible]
et lenia venter [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] colandum et tepidum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
vel violis et [illegible] cum aqua [illegible]
Nutriatur [illegible] cum cibis subtilibus leni-
tivis sicut est [illegible] pullorum in quo cocta
sunt malva bismalva atriplex lactuce
portulace [illegible] et [illegible]
[illegible] cum lacte [illegible]
[illegible] de ptisana colata vel non
colata et [illegible] cibis [illegible]
[illegible] ab intestinis [illegible] est aqua
decoctionis [illegible] vel [illegible] bibat
julep vel aqua ordei vel aqua decoctionis
[illegible] et si virtus sit debilis confortet
cum [illegible] pullorum [illegible]
sit aliquid pulmo [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] post [illegible]

[illegible]

... et i angustiis vngula locus vel alod ... cum oleo vel decocto ... et completur cum mollificatiuis et resolutiuis sicut est emplastrum factum ex radice maluauisci et malua et semine lini ...

Pronosticatio

...

Incipit tractatus quintus qui est de passionibus ani ... et vlcera ...

Accidentis in ano sex sunt i. quinque passiones p...a tenasmon et pruritus ... vagadie ... emoroydes et eruptiones venarum ...

Capitulum primum de thenasmone et pruritu

Tenasmon est ... quod appellatur frequens assiduus ... cum dolore ... pruritus vero est mordicatio ani assidua ...

Methodus

...

... aque fontane ... medietas ...

[illegible marginal and interlinear annotations at top of page]

cosuat tur ni sine addat pene epithimi
2 fumi terre 2 buliat parum qui vtus
corp ipuluet pforte decoctoni coletur
2 i colatura ponat ℥ ss. ulmi spice et
iterum bulia ad igne leue dot zuccari re
solua tur colet 2 det toti p q media
nocte qui soluendo ruas flauitas adu
stas ul uo adustas stringit fluxu et
cofortat longacione Sedeat eciam aundie
bus i aqua talia decoctos flore camomille
melliloti aneti leucu ap corticas ul i
aqua cuda decoctoius sin tre aniceos
2 psilliis vl fomentet cu perys infusi
i eisd aquis i fusis i aqua mell qui
est plus abstisiua 2 inpetrat p q baluen
ul fomentacion vngat locus cu olo
rosi 2 olo de mastice i qbus sit aliqd sul
furis dispote Clisterizet frequet cu cli
sten scto ex aqua decoctos leucum ex
corticas et ordia depulata secundo opera
lib. i. recolando 2 addendo ℥ ii. ol. rosi
℥ i. s. sepi hircini 2 tepid reiciendo qui
lauando intestina 2 abstergendo fla miti
gat dolorem 2 stringit fluxum In pone
eciam intra anu 2 sup semp p q fome
tacion ul baluen ul p q cumisser clistis
i uete tle liciniu Rc thuris liciy gu
aca bols ar san dra murre an ℥ i.
opy ℥ ss. dissolua opiu i vino pontico
succo plataginis ul i sepo hircino liquato
ad igne recoficiat alie res cu illo le
quore 2 i voluat i meo licinia longa
ex pannis lineis mollibus ul bobice
costructa 2 ligata cu filo circu circa et
imponat Vel fiat opeis suppositoria
cotilia vlde que imponantur sco predicta
2 si dolor fortor sint ponat de opio
℥ ii. ul fiat sicut prius qui dolor abitit
2 sopnu inducit qui est maximu re
mediu huius passionis Si at dolor
magis fortificetur 2 vigie cuius adde
famoniam p duxerunt imponat tle
licinium Rc opy inscham propriuus
corticis mandragore corticu granatorum
mirre croci masticis an ℥ i. cofi
ciat cu succo plataginis ad pinolu
bes pando sit prius qui illico do
lore tollit et sensu eius obtendit
2 vincissim baluen 2 suppositoria
vtatur dot libet vino Si autem
tenasmon sint antiquaty 2 sen
2 senes vix sint fiat clisteria

dieta cum desfluxu ventris pngss
de dissinta pter corrosionem 2 omnia
que ibi dicit Vtat frequenter tle
puluere Rc se inscham ℥ ii. se aneti
se fen. an ℥ v. aniceos ℥ iii opy ℥ i.
se apy ℥ v. dentur ex eo an cibu ℥ ii
ul i. cu syr. rosis ul succo rosi ul
vino pontico qui uias medit et
p q ea costringit Dietet hic patiens
tar mibus laudabilibus eduris pullorum
2 ivenibus eorum 2 pulmento scto ex
farina ordei ul auene 2 bibat vinum
album dimetu bn limphatum Ab
stineat a pipe alleis cepis sinapi
2 omnibus acutis ul salsis qui a
crumina qua sint mas prouiciatis
generare **Emperica** ad tenasmone
siue excoriacone cofert sede sup asse
abietis ul vini veteris calefcto ad igne
sup quo linitu sint sepu cuinum ul
sepum hircinum i causa ca^da si calo
foria ul tebetina i ca sica Confert
eciam sessio sup latere igito asp^so ex a
ceto aut vino potico atque pannis li
neis infusis in eod sepo ad ignem
2 fometrile cu pannis lineis i fusis
i eod sepo dissoluto ad igne 2 suffu
migare cu thure ul mastice ul gum
arabis ul tebetina posita sup carbo
nes ignitos 2 facere cuticisula i baluen
infra vmbilicu ex aqua decoctionis
ro sarum plataginis balaustie corticum
granatorum mirtillorum spice nardi
nuces cipssi cupulatum gladiu nespi
lorum sincaty sorbarum costi 2 spln ul fo
metare cu aqua decoctos accacie ma
sticis thuris dragat aliquid opy ul
se inscham vl pacellare cu vaso
inulio spleta terrestris i pistillo ul sede
sup tauleres 2 lectos bn coctos 2 dili
genter expssos actu calidos fr^ndo
opeis cumplus calida sup anu qui
sba istarum rerum est stiptica. sucus
vo mordicatiuus ppter ptes quasda
subtiles acutas que cu decoctione
expuunt Ad tenasmone vo qui e
cu excoriatoe longaois. ul melius
recipes cum licinium bambacinum lo
gum atque solidu linitum ex vngento
albo ul citrino Nicolai 2 assidue
gestatu actu sint intra corpus qui

[illegible marginal annotations]

proostro tenasmos si diu durauit dicit
ad coticam ad ylicam ad insopniectare ad debi
litate vtris 2 malicia tollerandi 2 ad pa^cs
capitis 2 sincopi 2 ca cum e dolor ethi^s.

[illegible added notes at bottom of both columns]

Tenasmos [illegible] ... suppo[sitoria] [illegible] ... bolo armeni [illegible] ... Collofonia [illegible] ... balaustia [illegible] ... albumen ovi [illegible] ... collofonia

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible marginal gloss]

dolore mitiget et plus consolidat pre
que si fortissime volumus vngenta pdca
incorporet cum eis puluis litargiri
vel ceruse vel thuris albissimi vel ma
sticis vel corallorum subtiliter cribellatus
et si plus fortificare volumus in scriptis
optime globa litargirum bis vel ter in ace
to vel in aqua ro. pro quibus sunt interro
veheme igitur super carbones et allia
cerusa totiens in aqua ro. donec pipum
amplius non infrigidat et comunedum
sublimis cum presto non est aliud est
puluis corticis silicis combusti incor
patus cum sepo hircino enimo liquefacto
adigne in ferrum vngenti et cum linitio
gestatus in ano sicut et limitus etiam
Pronosticatio Collecto est in tua te
nasmonis qui sit asterpon ani deve
nerit loquacitatem vlcerabit et dissinteria
inducet timorosa. Vnde quotiens res
se habent utrumque deuet et forte sse
ethica attendat calore et spiritus igne medo
te ypo etiam pticula afforismorum Mulieri cum
vtero sunt tenasmone supbeniens
aborsum facit etc. Capitulum xiii de exi
tu et mollificatione ani

Exitus ani sine eius mollificatio
fit propter aliqua optimis quorum
prima est humiditas flatica pluma
mollificans longatos et sicteri atque la
certos eius Secunda est palis lactorum
sicterum. Tertia est apa in interioribus lon
gaonis. Quarta casus et percussio
cum sit spondiles dorsi. Quinta propter
fistula in filtratum ano. Signa eius
propter humiditates flaticas plumas sit
quando pars sentit in ano dolorem quantum
cum morditatione et appetitu assellandi
gtie quasi sit tenasmon et apparet
in egone vel post mutillaces albe
viscose et quando exit anus adimtiora
si nitibus violenter impellatur
Signa eius propter palisim sit signa
etiam sed alio modo quando si fit propter palisim
subito fit hec passio et fit cum palisi
in late alio corporis cuticule capitis
usque ad plantam pedis vel accollo inferius
capite stante primo et modo sit palisis
in vno solo membro et egredit stercus
et recopsitus sine voluntate propter ab
lationem virtutis retentive lactorum ani

[illegible marginal gloss]

Signa eius propter apa sit quando anus non
ingreditur licet fortiter manibus impellatur
et est cum rubore et calore acuto et fortasse
cum sse. Signa eius propter casum vel percussionem
ptent ex relatione infirmi. Signa propter ca
sum et percussionem spondilium dorsi ledit
et tumedit nuncha aque oriunt lum la
certorum ani cum apa sit in carnibus cerebri
et in purgatione vinorum. Signa eius propter
fistulam sunt antecessio. fistule diutina
cum totia stillatione humiditatis pessime
vel sanie et nigredine labiorum eius
Methodus Cura eius propter humiditates
flaticas est ut apud digitur flatu cum syro
ppe sicut est oximel cpo vel mel rosis
et quos decoctio. Secunda est cotti lie 20.
Post hoc purge cum yrapig. G vel me
dicamine dicto buth. Decoctio deposatul
cum apozimate mirabolorum keblorum et
emblicorum decoctio debilitate digeris
stomacho pagesso detam que melior est
purgatum in hoc cum post purgationem balnee
frequenter in sita prubilium in aqua talia
decoctionibus florum camomille mellilloti
aneti ro. sic cum balaustie quorum mirti
et foliorum eius foliorum vitis cumplaini
gladiatum gallarum corticum quatuor costi
spice celtice spice nardine spilani
sorbarum plantaginis siliatis citoniorum
malorum ponticorum et omnium stipticorum cum
additione cum resolutiorum aliquorum vel
fomentet anus cum peryb lineis mollibus
vel bombatis infusis in eisdem liquis
Clisterizet etiam cum aqua ro. et aqua
decoctionis iam dicta cum lib. ij. riaedo
cum est tepida sepe in die et post
assellationem illico repella anus adi
teriora cum manibus vehementer si sit
possible et vnga cum oleo gni vel oleo
ro. vel nardino vel anetino vel camo
millo vel mirtino. vel cum aqua ro. actu
talidis et super tale linimentum spargatur
puluis iste. Recipe carabe thuris ma
sticis balaustie litargirum cumplorum
gladium ematitis sam dra. autonum
aliud acacie gallarum cipssi ppdie
ceruse loti boli ar minime an. ʒ i
terat omnia vel quedam subtilissime
et cribellet. Vel ex pollenis producis et cepe
hircino et pulue fiat vngentum addendo
cere quod sufficiat et post limmon fine

[illegible marginal gloss]

[illegible marginal gloss]

[illegible]

animus ad inferiora cum plumaceolo molli bombacio calefacto adhibito parte et fascia et fiat quotiens opus fuerit in die et egreditur postea assellacionem vel sine assellatione donec parte intus confirmetur. Utatur cibis assatis vel elixis cum petroselino et feniculo conditis cum speciebus calidis aromaticis. Utatur … milio conditis cum lacte amigdalarum vel adipe … bibat vinum rubeum … potionum limphatum cum aqua pluviali et vegetatur … qui fluxus ventris et frequens assellacio curam eius retardat. Utatur sepe diureticis ut urina ducatur ad vias urinales et est vinum album clarum aquosum vel aquatum parvum et semen apii semen petroselini … et fit cum tenasmone … Cura eius propter paralisim est eadem cum ista et si vero inungatur spondiles a collo usque ad caudam cum oleis et unguentis calidis … paralisis … Cura eius propter apostema est ut apostema fiat … vena sciatica que est intus in talo et de basilica pedis que est inter anulacem et auricularem et purgetur si sit possibile cum aliqua medicinarum dictarum et ponatur eger sepe in aqua tepida decoctionis violis malve bismalve florum camomille meliloti … apostema … maturit … dolore lenit et ungatur frequenter cum oleo camomillino vel nardino et … cum cera … tumor … impellatur animus ad inferiora et fiat omnia dicta supra … medicinis … in dieta. Cura eius que fit propter casum vel percussionem est cura paralisis sive propter casum et percussionem. Cura vero eius quod fit propter fistulam … Emperica. Ad exitum ani qui fit … confert … manus adhibere leniter et ablue cum vino claro potenti et sit manibus calidis … animus reducere ad inferiora parte et locum obstruere cum massa cere calide tractabilis … figura … leniter … et si cum cera … mastice vel thure dissoluta in vino stiptico melius conferret … fascia lata parte et teneatur donec animus confortetur. Item fiat glomicellus bombacinus infusus oleo … vel masticino vel nardino … et super locum firmatur. Confert postea sedere in aqua frigida usque ad umbilicum sine mora … constringit et propter antiparistasim confortat.

Canon. Exitus ani contingit plurimum post fluxum ventris diarriam cronicam … suffragatur … consumit retentiva propter membrorum confortationem … et remediorum frigidorum super loco quod non potest fieri in fluxu ventris.

Pronosticatio. Exitus ani … cum fluxu ventris vel tenasmone forte malum quia … multiplicat … remediorum … retardat. Item exitus ani mollificatio facta propter paralisim aut fistulam … percussione non curatur licet cum blanditis remediis … possint … si attamen … mollificetur pedes et fiat hoc subito magis malum quia lesionem sit profundata fore usque ad … sicut … facta casu vel percussione forte … Item in senibus difficilius curatur. Licet passio quam in iuvenibus sit periculosior est in iuvenibus cum fortiore causa fit. Est ergo in senibus difficilior curando sed in iuvenibus periculosior causando. Item in mollificatione ani … supervenientes tollit egritudinem. Item si … et corpus de die in die … cepit et dissolvi … quam paralisim … dorsi et … eius sunt …

Capitulum tertiumdecimum de verrucibus in ano

Verruce generantur in ano … putrida … flatica … quam calor … et putredinalis agit. Signa … pruritus ani frequens et forte si aspiciatur apparet res … que nascitur in … et forte non apparet nisi animus … cum ventosa et licet … colorum et … secundum …

[illegible]

[illegible]

113

dimissitate copiosa fuerit. Et si repuerit simplex seminibus cum tenuis non sit, genuit in ano scilicet ita colon et longationem quam dicte sunt ad animam quorum cura dicitur tractatu de colica passione de cura colice omnibus. **Methodus.** Cura eius est ut primo mollificentur primo vinces quod fit si lana mollis vel bombax involuta in felle thauri vel oleo de absinthio vel de ruta vel de amaris(?) pistatorum et supponatur frequenter in die. Vel si ungatur tunc oleo rosato vel oleo aliquo predictorum in quo dissolutum sit aloes ℨ 1 ℈ 1 vel pulveris agarici vel coloquintide ana ℨ 1. Confert etiam fomentacio ani secundum eius potero in vino decoctionis absinthii rute foliorum persicorum pollii mentastri coloquintide sticados arabici et similium vel linito ani cum succis extremis(?) radicum vel corporis cum aceto forti et modico aloes vel yeralogodion(?) et quodlibet predictorum administretur sit actu calidum. Confert etiam abluto ano cum aqua salsa actu calida frequenter quoniam omnia amara vinces interficiunt sicut dulce fovet et generat. Post ea mundificetur anus cum rupticis absterginus sicut est aqua mellis in qua est aliquid aloes dissolutum si cum lana vel cotto intincto abstergatur et ficatur cum pessulis in ea infusis purget cum yerapigra ℥ 1 vel yeraruffini dando dosis ℨ 1 ℈ 1 ante diem cum aqua calida. Clisterizetur si fuerit possibile cum clisteri facto ex aqua decoctionis absinthii et oleo aliquo predictorum in quibus dissolvatur aliquid aloes vel yerapigre et modicum fellis quoniam vinces et corpus magis eradicat propter plurima interficientia vinces et cos educentia siquidem in tractatu de capitulo de superfluitatibus(?) vinces. Et si fit cum pruritu et ardore forte supponatur licinia dicta tractatu de te[nasmone]... nasmone dicitur sicut dicitur tractatu de colica passione de cura colice omnibus.

Prognosticatio. Sollicitudo in cura inimici in ano quoniam perveniat ad tenasmonem cum contractione et forte ad ragadias ani et ulcera corrosiva fistulosa et forte ad dissinteriam putridam et forte dolor et labor esse et cetera. Capitulum

Capitulum xiiii de ragadiis et fissuris

De ragadiis in ano pauca dicenda sunt quia ad cirologiam spectat earum cura completa cum fieri non possit sine operatione manuali. Sunt

[illegible]

aut ragadie fissure labiorum ani corpibus forte inde emanat et quandoque emanat res viridis vel nigra vel livida vel citrina fetens cum dolore et ardore et tumore aliquali et est quandoque cum ... et quandoque sine ... et fit semper corrosiva adusta cancrosa vel flante salso ulcerate et aperte loca ibidem. Et signa patent ex re ipsa. **Methodus.** Cura eius est ut primo mollificentur vinces quod fit si lana mollis vel bombax involuta in felle thaurino vel oleo de absinthio vel de ruta vel de amaris pistatorum et supponatur frequenter in die. Et si ungatur cum oleo rosato vel oleo aliquo predictorum in quo dissolutum sit aloes ℨ 1 ℈ 1 vel pulveris agarici vel coloquintide ana ℨ 1. Confert etiam fomentacio ani et eius potero in vino decoctionis absinthii rute foliorum persicorum pollii mentastri coloquintide sticados arabici et similium vel linito ani cum succis earundem radicum vel corporis cum aceto forti et modico aloes vel yerapigre et quodlibet predictorum administretur sit actu calidum. Confert etiam abluto ano cum aqua salsa actu calida frequenter quoniam occidunt vinces. Cura eius est ut digatur ... cum sirupo de fumo terre qui dicetur tractatu de scabie et pruritu corporis libro 2°. Purget post hoc cum yerapigra ℥ 1 vel yeraruffini dando dosis ℨ 1 ℈ 1 cum aqua calida ante diem. Post ea mundificetur locus cum unguento viridi dicto tractatu de fistula et cum oximelle simplici et modico florum eius aut cum urina pueri et modico mellis aut cum vino et melle aut aceto et melle vel cum aqua mellis et cetera si sit cum ... Balneetur frequenter cum aqua calida decoctionis rosarum mellilotti florum camomille seminis bismalve malve fiolarum foliorum ipsius et similium quoniam magis mollificat et dolorem tollit. Et post balneum ... mollificetur cum unguento viridi et sit factum virginum dictum locus prefatus consolidatur. Et si dolor quandoque intenderet ponatur super anum emplastrum diadinum ... omnium fabarum ordei et melle et ... corporis adimbricatur et potest addi si lini fenugreci ... florum camomille et similia decoquendo in aqua et incorporando cum ... et tepido ponendo supra locum quoniam magis resolvit tumorem sedat et dolorem mitigat. Ultimo consolidetur cum unguento albo et si non sufficit fortificetur cum pulvere litargiri incorporato in ipso et fiet magis stipticum vel cum terra sigillata

[illegible]

[illegible]

suffumige cum thure mastice vel bdellio vngetur bonum consolidatiuo ragadiarum cum fissuras habuerit, ungis vlcera in naribus et labiis et in quocunque loco corporis postquam mundificata fuerint cum sirupus pectoris sed si fuerit ante apertione inspicio de appetitus rebus de stypticis liberorum ouis. De vngulis carbunculis aurum triturum cum ptes. Aurum dragaganti mu[...] tillagi semen citonorum cum pte. Sed teratur omnia et alcohol confriatur cum adipe gallie vel anetis vel cum terbentina et adipe vel cum cera et oleo mastichino vel cum mastice et melle et liniatur loco corporis frequenter post vicissitudinem [...] alternata et plura suffumigia ante [...] tio de vlcere in manu. Si aut emorragadis colume fluat virus aut sanies lecdeus et mordicatus fomentum sepe in aqua decoctionis sumach plantaginis mirtillorum balaustiis mespilorum et plumbo post hoc comburere cum lineo panno molli et impleatur eiusdem empla[...] tu confortatiua molendini et pulue fumatorum vine bolli ar sanguinis dra in corpus cum albugine oui et post operationem vlceris reddatur consolidatiuis pdictis cum vngento albo et litargirio et vngento ineque pdicto. Dor vngadie patiente cure nutriatur cibis laudabilibus et ipse a pisis abstineat aleguminibus et alleis et sinapi et omnibus acutis bibat vinum ab aquosum.

Pronosticatio. Solliciti sint circa ragadiarum ne forte adultus corrosionem contineat ne fistula penetrate et inmtige dolor et ruet tenasmo ne forte fiat ethica accendat et

Capitulum de emorroydibus et fissuris et moris et verrucis in ano

Emorrois est quidem nomine vene magne procedentis a splene ad longaonem vaniscentis ramos quorum orificia terminantur ad orificium longaonis que autem dicitur ad deferendum et purgandum sanguinem melancolicum sine adustum vel non adustum superfluente in splene. Alius est nomen passionis earum venarum quando inflatur et aperiuntur cum dolore plurimo circa anum et licet in omni corpore sint vene prodeuntes tamen propter hoc illis quorum splen exuberat sanguinem grosso adusto vel non adusto consueto purgari pertinet regione appetitiva tamen adusto quam ut dicitur

Causis in dimensionibus. Emoroides non generantur nisi ex adustione et attinere ipsum et ideo omnes emorroydarum sunt splenetici sed licet non econtrario. In aliis autem corporibus sufficit earum purgatio propter solutionem in splene et preuena indigentie euacuationem ad eas. Signa pronosticacionis appetitiua quando ille vena tussit ad superfluitatem pedigos ad secessum. Et quando apparet quod in corpore consueto emoroide sunt naturales et preseruantes corpus ab multis malis passionibus ut puta lepra ptisi de morbo lupino cancro si malia sunt adusta vel ydropisis, scabie morphea si sunt non adusta sunt et quando in multis quamplurimis necessaria indiget nisi cum restringunt superfluitates quia fluunt per immoderate iuxta illud

Ypo. vi. particula aforismorum. Emoroidas antiquas sanati si non vna relicta fuerit periculum est ydropisim aut maniam aut ptisim fieri. Emoroides quedam sunt exteriores et apparentes nisi forte cum in vase cum retorsio vel re alia. Et quales sunt ipse tamen sunt apparentes sunt tumores quam autem sunt duplicie exitu ex qua vel enmaudit et sunt cum tumore et dolore in ano et vocantur bullite aut sunt molles fistulose emittentes totum vel prodite sanguinem puro vel sub multum sed sunt apellate. Caue tamen ne omnem sanguinis egressionem sicut appelles quam potest esse fluxus sanguinis epatici aut mesenterii sunt tamen de fluxu ipsius per plenum differentiam passio dicitur dissinterie. Signa emoroydarum intrinsecarum sunt dolor circa locum ani vel sicut cum tussire vel pueresse. Si autem sunt exteriores apparent inuenientur tumores eminentes plures aut unus. Si non interiores sentitur dolor intra anum et fit difficultas egerendi secundum egestione emanauit sanguis aut prodite sanguis vel humor aut viridis fetidus tamen cum egestione vel post et quando ista sunt etiam in tenasmone cum exteriorationes longaonis et apertus ad interiora sed sit ibi tumor prominens vel exterioris sola digitis aut defectis inter verucas et fissuras et mora pereunt sufficienter expeditus.

Methodus. Cura emorroydarum exteriorum et latentium duplex est scilicet completa et diminuta. Completa quidem morbum et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

enus tam pfte eradicatus est ut apud
fiat flora duisina si ictus et etas con
senserit et bapta blachy puisstri pgea
floia fiat duisina 2 cancta^lla de sal
vatella pedis sinistri que e int digitum
anulare et auricularem et ps floiam si
pole fiat digit et purge multa sicut
depurias tec de pturbacione [illegible] superfluitatum
interiorum purgatio de cura ulcere de ulcere
post remedia vlia predicta ad localia
abscidat go radices omnes cancrorum quanto
possibilius profundius fiat pole cum
ferro ignito vel non ignito tenendo etas
cum vnitis 2 expoliendo ut melius vale
at abscisio profundari 2 dittat sanguinem co
piose fluere 2 cum fluxus cessaverit co
ladentur orificia incisi cum medicamine
quod fit R masticis thuris dragaganti gum
ara boli ar acatie rubee pulveris litargi
coriandri torrefati an ʒ j. opij mumie
an ʒ ij. terantur omnia vel quedam ipsorum
subtiliter 2 cribellentur 2 aspergatur sup
loca incisa 2 incorporentur cum albugine
ovi et impleantur sup ea fumadi cum
stupa qui volumus consolidat et ...
2 dolore cohingere propter incisione
mitigat evidenter 2 ex rebus bonis
ad idem est pulvis corticis salicis combu
sti qui omnem ulceracionem consolidat cum de
spergit sup ipsum 2 regatur dolor cancer
pstte curat sicut. Si ante vel post incisionem
predicta sanguis non flueret vel diminute po
terit medicamina acuta sup locum
sicut est sicut cepe pistate incorporata
cum pulvere anacardi vel euforbij vel
piperis vel sinapis et sicut est fel
thauri incorporatum cum eisdem rebus
vel per se. Et sicut est unguentum vi(ri)
dictum tamen de fetore narium et sup istis
incisionibus ponatur emplastrum [illegible]
trudis cohusto 2 incorporatis cum moro
aceti [illegible] 2 cum bu adheserit removea
tur violea [illegible] ista [illegible] cancrorum
apprehe 2 [illegible] grossum educe. Vel si cancro
pisto non sit ponatur sanguisuge sup
ora singula 2 dittat donec sucxerint
complete 2 ceciderint 2 si sup fluxerint
i sugendo vel ictus [illegible] sit debilis
aspergatur sale vel cinere qua cadunt
sicut [illegible] consolidentur orificia sicut
dixim. Si vero post incisionem
predicta vel etiam ante incisionem sanguis
(?) [illegible] supfluet et utilite deriet

[illegible]

p cura sup locum medicamine stiptica re
strictivum quod fit R terre sigillate san dra
balaustie acatie an ʒ ij terantur omnia
2 [illegible] subtiliter 2 cribellentur 2 incorporentur
cum pulvere molendini vel tela aranee et
aspergatur sup loca 2 iniungatur cum albugine
2 fiat emplastrum sup locum cum fumado cum
plumaccolo 2 stupa 2 cum volumus remo
vere mollificata cum aqua tepida vel oleo
violis 2 leniter move sine violentia
2 cum restricta fuerint ora omnia consolidentur
sicut prius. Si vero post incisionem apertam
locus 2 fiat dolor fortis quod quandoque fit
quando sanguis non exit sufficienter propter vie strictum
vel humoris grossiciem tunc fiat remedia
anodina que ita diceret i cura blanditia
dicit namque [illegible] 2 dolore ut forte
retinent sterius 2 vina propter opilacionem
quam movere [illegible] illa cibus 2 potus ne
multiplicetur vina et cogitio tribus diebus
donec sedet apa et appareant cancrorum cum
medicamine acutis sicut diximus. Cura vero
blanditia que solum removet tumorem [illegible]
illa est ut ponatur eger in balneo reso
lutio 2 mollificatio sicut est aqua tepi
da decoctionis malue altee florum camo
melle [illegible] si lini foliorum caulium 2 plu
vel fomentetur cum de cum peciis in fusis
in eadem aqua vel fiat emplastrum sup boc (?)
corporis rebus pistatis 2 incorporatis cum
oleo camomille vel nardino 2 si suffi
bu cit sin aut fiat unguentum stupefactivum
quod fit R insquiami al 2 mug an ʒ j
opij ʒ ss. sp̄ius al 2 mug an ʒ ii. cerusse
litargi an ʒ ss. oli ro ʒ iij. cere ʒ ss
dissolvatur cera 2 oleum pstte adiquendum
deinde deponatur ab igne 2 cum tepefacta
fuerint incorporetur pulveris aliorum [illegible]
agitando cum spatula et in fine addatur
modicum aceti hoc namque dolore removet
prohibendo sensum deinde recitetur me
dicine resolutive tam donec tumor re
sedit 2 dolor cessaverit omnino. Et si tumor
2 apa cancrorum fuit durus difficilis
resolucionibus requirunt apto etiam cum
sanguissug vel medicamine acuto predicto
donec iam innovata fuit [illegible] stoia
sup dicta deinde predicta ad [illegible] et
anodina sicut tam [illegible] sit namque inabi
donec alia iam requiret. Cura cancrorum
intrinsecarum est ut premissa floia et
farmacia sup dictis ponatur veterse

[illegible]

[illegible]

super annum ut vincet et cinor appareat tunc fiat cura completa vel blandita sicut dictum est. Et dieta eius convenientibus cibis generantibus sanguinem subtilem temperatum sicut est caro edorum vel pullorum [illegible] feniculo vel lactucis spinachiis vel borragine buglossa et [illegible] et olus [illegible] lactucis coctis cum butyro et sale. Bibat vinum album clarum subtile limphatum cum aqua fontis vivi. Caveat autem a cibis et potu generantibus melancoliam vel valentem sunt lentes caules carnes vaccina carnes bovina carnes ferina milium rapum sine vinum rubeum potum vinum turbidum panis [illegible] et res omnes asse vel frixe. Cibi vero generantes melancoliam non valentem per adustionem et isti sunt pessimi in hoc casu sunt cibi valde saliti carnes [illegible] pisces saliti antiqui piper allium sinapis tepe vinum vetus amarum et similia. Cibi vero generantes melancoliam non valentem per congelationem sunt tantum pasta tortelle pisces grossi de aqua fetida habentes carnes non frangibiles neque squamosas aqua sua turbida et similia. Experta de [illegible] eradicandi emorroidas est duplex in quo unus cum ferro ignito [illegible] cauterium dicitur vel non ignito ut puta cum rasorio vel forpice vel [illegible]. Secundus cum medicina et iste est [illegible] sic fit. R. tartari vini veteris acutissimi lib. ii. frange in minutis et pone super laminas ferreas ignitas donec in cinere album convertatur deinde ebullient subtiliter atque suspendatur in sacculo lineo valde denso positis aliquod sub aere [illegible] humido vaporoso qualis est in locis subterraneis [illegible] sacculi predictus [illegible] fluet liquor unde qui colligatur in vase vitreo stricti orificii et omni die [illegible] cum penna tribus vicibus [illegible] post decimum diem [illegible] atque [illegible] faciet paulatim. Durat autem virtus huius aque per annum unum vel amplius in loco [illegible]. Et idem operatur aqua fragarie et [illegible] fructus eius quando distillatur sicut [illegible] aqua rosacea. Aqua vero fortior predictis et que [illegible] tumorosa illico cum apponitur sic fit. R. cineris vitis albe [illegible] vinee ana lib. iiii. salis gemme lib. i. dissolvantur omnia in lib. [illegible] aque clare atque bulliat donec iii partes aque consumantur cum

spatula assidue agitando. Cum igitur [illegible] deponatur [illegible] residuum [illegible] est [illegible] deinde 3a pars [illegible] deponatur et cum infrigidatum fuerit iterum bulliat deinde [illegible] cocto solum quarta pars remanserit aut minus [illegible] volumus quando sufficiat bulliendo. 3a mitte penna aut in aqua [illegible] ipsum [illegible] sicut aqua [illegible] autem [illegible] valens cum ipsa mitte aliquid [illegible] talis vinee deinde fiat sic [illegible] ne forte fluat super loca sana. Aqua autem omnium fortissima sic fit. R. arsenici citrini viridis eris [illegible] vinee argenti vivi alcali vel loco eius salis gemme ana lib. ii. salis armoniaci [illegible] sufficiens vini ana [illegible] iii. terantur omnia subtilissime et infundantur per 3es dies in [illegible] lixivii acutissimi ad aque dissolutionem [illegible] vine omni die agitando ter vel quater cum spatula. Certa vero die addatur argentum vivum et in[illegible] cum rebus predictis deinde [illegible] post informentur [illegible] et exponantur in umbra. Deinde iterum terantur et infundantur in eodem liquore magis ac magis acuato [illegible] una ipso denuo dissoluta et predicte [illegible] dissolvantur tamen fiant formule molles sicut pasta [illegible] que ponatur in alembico et distillet sicut aqua rosacea quia ista aqua [illegible] locum quem tetigit [illegible] mortificat atque [illegible] de die in diem. Postquam igitur emorroide fuerint [illegible] emplastrentur cum emplastro [illegible] ipsas [illegible] sicut sunt caules elixati et pistati et incorporati cum butiro recenti vel axungia porcina et postquam [illegible] consolidentur loca sicut dictum est. Secundus modus est cum unguento caustico quod fit ex arsenico sublimato vel [illegible] vel calce viva [illegible] incorporatis cum [illegible] succo affodillorum [illegible] linientur loca [illegible] cum populeon et albugine ovi vel cum oleo ro et cera ne [illegible] dilatetur [illegible] est unguentum viride et unguentum de tartaro que [illegible] et post [illegible] emorroidarum et eorum casum consolidentur loca cum unguento apostolorum

[illegible]

[illegible]

dco m° de vlce i aure ul ru vngeto
de terrosa qq oli ro z m cere s
dissoluat ambo sl adigne et tazola
tur dispouat abigue z incorpetur
pulus ystarum rerum litargiri ab
luti i aqua ro camphore ch z i opij
quia py se msscam quia pxim cor
ticis madragore z i ter ipse q suffi
ad inspissandu omnia z m sic addat
duo albugia ouorum diligeter i cor
pando cum spatula dot omnia redie
rint ad forma vngeti. Tercius mo
est cu filo serico forti subtili ul
cu pilis equinis fracedo ligu cca sin
gulas radices emoroidarum z ip oi die
bus magis ac magis angustando
dot ceciderit omio. Deinde cosolidet
sic prius Et om modorum melior e
qui cu fro qm alij ppt in ocrum
diutina sue opacionis inducunt do
lorem itollerabile i loco z apa adeo
ut secus z vna retineat. Radicu
secundor z nobilior est qui fit cum
ferro igito qm catu fiat estatim sup
labia phibente sam emoroyrum
suppfluicte z u exemus hoc expm gali
quatuli andro pposito qm prius ma
ad tyolo cu ptinet doctrina Indicit
ptea oppti q secus retecs gallinarum
z ppe ps eius alba cu liniatur sup
emoroidas dolore mitigat z mfla
tum resoluit appete si secus solu
bazo w opa aqualitate calida
put dinali euapoare fiat prinsa
ty flou dnsuna qua dyalun gi
methodo ne fortassis ma augme
tet. Canon vo abscindat
omis emoroide sil vna ho ne forte
dolor augmentatus inducat apa
r moueat go gdati vna post
alia de die i die nisi ictus fuerint
fortis exeperencs ab erucat fedatoz
Ite vo cosolidet omis sz reliquat
vna sic est sz pure oim clia copleta
z solu fiat cca ipam cua blanditia
ul z si omis cosolidetur de vno apiat
vna ceterum cu sanguisugi ul cu mem
dicitis pdictis i cua copleta qm ut
dicit ypo vbi sup emoroidas antiquas
sanauerit dic aut antiquas qm rece
tes z multo tpe cosuetas possumus

[illegible]

[illegible]

omis cosolidare sine tiore omo z ppe si
splen extisicet z sem diuitur ad loca alia
cu flora baplite sunistre frequentata
Pronosticatio. Si i corpe cosrecto e
moroide plurim fluxerint ul prodiu accelera
uerit plus debito fit qm cor i idigoe
euonelhuorum subtilium calidorum acutorum
Si vo restricte fuerint omio ul prodium
tardauerint fit qm indiget euonehuorum
grossorum frigidorum de flate similiter fit z i q
hoc cotingit vnde ypo r ta pla affor
mulicri cp luti sine colore ppo z vo sedm
se eps sua purgatioe indige fit. Ite si fluxus
emorum sunt lucidus subtilis domum
colere fit Si vo albus ul pallidus dum
flatis si nigr ul plubeus melacoliam dnante
significat purge igr huor pecurum inducens
Item emoroidas antiquas omio rstringi
ppe ul parte malu est qm ydropisim t
ptisim ul lepra ul mania ul catarre
ul aliud apa p ambulatis inducit ceterum
cessant emoroidas vltra mediti flue ma
lu qm marasmum ul ethica ul ydro
pisim psignat sic cessi i menstruis vnde
ypo r ta pla affor menstruis plibus
euenientibus atidunt egritudines z vo eue
nientibus amrite acadunt egritudines z
pmo quidem egritudines sit de in anicoe
2c vo de repletoe purge igr huor
pecantibus z ptea vti sicetur emoroidas Ite
mania ac z sulfutibus dolore rem emor
rupveniences tollit egritudine vnde ypo
vi ptickla affor mulcs z ne sfremurs
emoroide i uate bonum ppe ul parte
z parum post incliatur vaia bg aut emor
i iratio soluto fit mane ce Cam

vi. De apate et vlcere ani z cc

Apostemata anus z cius lacti. aut
intrius aut extrius z cua z pigua
dcta ceo de epitu ani p agusso de eig
epitu ppter apa hic vo addendu q
si retineat hic apa ad colliriorum q sicces qm
ppter applicationem resolu vorum non
dimit dolor tuor z sse si potius inte
dut. Vtendu tuc maturatiis dicti
cio de apa bg stoi usqz ad tpus rup
ture que si fiat ppe vtendu est rup
tinis abstersiuis mundisicatibus vlcus
z p g hoc cosolidatibus dctis ccio de vera
gadibus ani Si vo cubus ppe rupturas

[illegible]

tardant apta cu ferro. Sciendu(m) p(re)t(er)ea
q(uod) hoc ap(er)ta si fuit iuiu(n)cte difficilioris e(st)
cure q(uam) p(ri)uor(um) a(n)tea vel p(ro)pt(er) magis oppo(sitio)n(em) sitū
stomac(h)a vel p(ro)p(ter) ulc(er)os i(n) macu(lat)e (et) p(ro)p(ter) p(re)ssione(m)
Et n(on) optimus fuit e(st) cure (et) a(n)tea i(n) n(on)
n(on) p(ri)uor(um) s(e)c(un)d(u)m methodo aucto(r)e(m) s(e)c(un)d(u)m. Incipit tractatus vi(us) de passionibus
renum cui(us) sunt septe(m) capitula

Renum passiones sunt vii. p(ri)ma debilitas
2a inu(n)ct(i)o sanguinis vel semi(n)is / t(er)tia
calculus vel lapis / q(uar)ta dyabetes
q(ui)nta macies / s(ex)ta opilatio s(e)p(ti)ma
duricies vel apostema. Cum aut(em) dico renes
intelligo alcatu(m) i. loc(um) renu(m) i(n) corpo(r)e
atq(ue) poros urtides q(ui) sunt p(er)ueniente(s)
s(ecundu)m e p(ro)cedentes a renibus (et) descendentes
p(er) vesica(m) ab utroq(ue) duor(um) lat(er)u(m) redeunt
in vesicam (et)c. Ca(pitulu)m p(ri)mu(m) de debilitate renum (et)c.

Debilitatur renes q(uan)do e(st) causa
p(ro)hibete vel diminuete ip(s)or(um) op(er)atio(n)e(m)
que est aquosa p(ar)te sive serosa
a massa sanguinis in p(r)incipiate generati
segregare qua n(on) indiget ad nutrimentu(m)
ratione corporis totius. Hec aut(em) segrega-
tio tribus p(er)ficit(ur). Primu(m) est a(t)tractio sanguinis
aquosi a vena chilis q(uo)d h(abe)t fit p(ro)ueniens
ad epatis. Secundu(m) est divisio sanguinis
attracti in p(ar)te grossa nutritiva substa(n)c(i)e renu(m)
(et) p(ar)te subtile(m) sup(er)flua (et) hoc fit p(er) vir-
tute(m) colorativa(m) c(on)versiva i(n) co(n)cavitate
renu(m) co(n)te(n)tu(m) p(er) ei(us) pos(itionem) angustissimos
ex p(ar)te p(ro)pt(er) aqua subtilis grossa remanente.
Tertiu(m) est expulsio p(ar)tis aquose
subtilis adveniat (et) deinde ad corporis
que fit p(er) poros urtides q(ui) sunt meatus
longi s(ecundu)m puri p(ro)cedentes a co(n)cavitate renu(m)
i(n) co(n)cavu(m) vesice (et) deinde se obliqua(n)-
tes inter tunica(m) i. corio eius(dem).
Cause igit(ur) talem op(er)atio(n)e(m) p(ro)hibentes
diminuentes vel corrumpentes sunt tres
in genere s(cilicet) mala c(om)plexio mala c(om)positio et
continui solutio quemadmodu(m) ex p(re)dictis sequen-
tibus renu(m) op(er)atio simpl(ex) (et) in s(e)c(un)da p(ar)ticule
uni corporis debilitate regulatur.
Mala aute(m) c(om)plexio licet sit c(on) modor(um) s(ecundu)m
ta(men) videt(ur) i(n) renibus maxi(m)e s(ecundu)m dy-
as modos q(ui) sunt calidis (et) de ipsa dicet(ur)
de macie renu(m). Tertia s(e)c(un)d(u)m ca(pitulu)m
de dyabete. Secu(n)da s(e)c(un)d(u)m frigiditas (et) de ipsa dicet(ur)
de macie renu(m). Tertia humiditas (et)
hec raro stat sine frigiditate (et) de ipsa dicet(ur)

p(re)ue(n)ti ca(pitul)o ubi de mala c(om)plexio(n)e loquimur.
Se(cun)do de opilatione (et) duritie renu(m). Mala
u(er)o c(om)positio aut est opilatio renu(m) q(ua)n(do) con-
tinua(n)te c(om)pri(m)ente aut est laxitas
s(ub)sta(n)c(i)e que tritas texture n(on) c(om)parat.
Solutio v(er)o co(n)ti(nui) est vel ulc(er)a vel apost(ema) vel
ulcus i. renib(us) (et) de ip(s)is dicet(ur) ca(pitul)o de
inu(n)ctione sanguinis vel seminis (et)c. Methodus. Signa male c(om)ponis p(ro)p(ter)
inutilit(ate)m q(uia) opilate sunt dolor cu(m) gravitate
circa alcatu(m) urina alba grossa s(ub)viscosa
ap(er)tulosa cu(m) residentijs viscosis vel di-
minuto appetitu coeundi. Cura. ut p(ri)us una p(ro) pla
asso(rum) renibus s(e)c(un)d(u)m q(ui)n(que) i(n) vini ap(er)tule na-
tant necessariu(m) sit (et) longi egritudine(m)
necessaria fore. Et cura eius est ut
fiat dies i. i(n) uno d(e)pulu(m) purgatio q(ue)
dicet(ur) ca(pitul)o de calculo (et) renibus cu(m) vino
albo subtili aquoso. Purge(tur) cu(m) 3 vi.
vel q(ui)nq(ue) benedicte laxative dando
i(n) f(er)ro cu(m) vino calido p(ri)missa decoctione
cu(m) oximelle q(ui)nto. Post(ea) s(e)c(un)d(u)m i(n) renu(m)
q(ui) p(ur)gat renes si fiat usu moderato
Vnga(tur) alcatu(m) dext(r)a (et) sinistra
cu(m) ungue(n)tis agrippa marciaton
arogon ad igne bis i(n) die an(te) p(ra)ndiu(m)
(et) ante cena(m). Post(ea) electuarijs vrinatis
ut p(ri)mis sicut est dyamu(n)sc(i) dyacium(in)i
(et) similia. Nutria(tur) renibus pullor(um) et
edor(um) coctis cu(m) petro(selino) (et) feb(riis) aro(matis) et
bibat vinu(m) al(bum) clar(um). Vitet grossa
viscosa sic(ut) est vinu(m) rub(eum) vinu(m)
turbidu(m) panis azimus carnes porc(orum)
tellor(um) vel vitulor(um). Signa male
c(om)positionis p(ro)p(ter) laxitate(m) corpulentie renu(m)
sunt urina sic lotura carnis cu(m) dolore
vel alcatu(m) (et) debilitate dorsi (et) p(ro)stratione
appetitus coitus. Et cura eius est
ut purgat(ur) lota renu(m) cu(m) unguento s(e)c(un)d(u)m
c(om)posito mastico olio mirtino olio ro-
sarum p(er) e. cere mastice q(ua)n(tum) sufficiat
ad igne(m) vel solem calidu(m) (et) ponat(ur)
desup(er) emplastru(m) s(e)c(un)d(u)m stipticu(m) c(on)fortativu(m)
cu(m) s(e)c(un)d(u)m c(om)plentibus c(on)fortativis
rosis bolo ar(menico) gu(m)mi arab(ico) mastice
nucibus cipressi galliis (et) absinthio nuce
cipressi balaustijs sandalis (et) similib(us)
coctis (et) dissolutis (et) incorporatis cu(m)
olio ro(sato) q(ua)n(tum) sufficit (et) mixto aceto. Cibo
fuerit ad h(oc) etiam omnia stiptica p(re)parata

[illegible marginal notes]

in talis et fro cu aliquali declinatione
ad friu. Sicut est iste sirupus. Rx rose
an. aucos acatie cipperi ypoquistidos
squinanti cinnamomi et ubi petrosilini semin. gummi
frouos an. ℥ i ß. masticis thuris dra
gaganti spice. pilo al. foly indi sandal.
an. ℥ ij. cinamomi ℥℥ an. ℥ ij. zucari
℥ viij. fiat sirupus bn coctus et clarifi
catus de quo bibat omni die in aurora
℥ i cu aqua mirtillorum. Et sic fiunt
trocisci de karabe mixti cu trocisc
de campfora quos describunt cap. de
ptisi passio. Decem post sumat car
nibus laudabilibus assis vel elixis
cu petro coditis cu succo berberis
vel citoniorum inspissatis cu vitellis
ouorum impinguatibus cu adipe rum
tapsorum vel edorum avotizatis cu pulue
re cinamomi carioff ℥℥ mirtillorum. Bi
bat vinum stipticum lymphatum cu aqua
mirtillorum. Evitet coytum et posse et
resupinatione sup dorsum et vsum
diureticorum et inodatum et inferiorum de
ligat stiptica mediocriter grossa
si opilatio epatis et necessitatem no
prohibeat. Vitat ergo nimis stipticis ne
appetitis ne aliorum membrorum nocea.
Et si corpus sit carnosum fiat a
pud flora dulsina ex basilica ibra
chio vel pede lateris oppositi et post ca
i epatis late eiusdem et si no suffit deut
omnes medicine cosentes in initium fluxus
quas diximus in cap. et regatur
dos vina vista sicut vesica et dolor
sedatus omo. Canon. oportet
ut medicine exhibite primo initio sint sub
tilis sbe aliqua admixta pbene
valeant pvias longas atque augu
stis. Si igitur sunt sirupi colent panno
duplici si plures ebullient ut
althol. Si no postremus addit
aliquid aceti acutissimi quod penet
tamis bonum est etiam ut medicinis addat
digestia aliqua ut tamus ad membrum
pvenerat sic sunt semina urina
et melon psilis atque saxifraga. Sed
postea in regione dicte quod adeo vires
debilitet ut grossum visosum opilas
vel reptitum lacertis plr et coytus
qui turpe duo ppinalem pvenit
inlget ren oriunt quare ipos

prostio de dolore renum ypo dag puo refert
... [illegible]

[illegible marginal notes]

intimeto purat atque i mactevat corpus
forti sudatione semi[us] prissimum ano eget
testicti ioptu superfluo augustiati ad
restaurationem spermatis gignendi propter
qd dictum est alopeptus qui vires dyasa
terion frequens cofert. Cum renum debili
tati. Pronosticatio. Debili et confor
tatione renum et viarum eius qui pcorum
repletionem fit ea ydropisis et lapides p
ipsorum no remittunt purgit causa febris
etique vel marasmi etc. Capitolu
2m de mictu san[us] vel sanei
et vlcere i renibus etc.

Mictus san[us] fit propter aliquantulum
rarum. Primum est casus et percussio sr.
Alentum rupetis vena kilis et
vena ulgetez et eolatoria renum. Secunda
est liquor acutus subtilis corrodens lota
pdicta vel orificia corporis apiens. Tertia
ostiatur voscemes vel coitus superfluus
lota pdicta laterans vesitatione frequen
tata et ppe i tolito et ppe tado. Mictus
no sanei fit propter aliqua tu causas
primo est auccessio mictus san[us] antiq
ta propter qd san[us] opti venas strus
que sunt latus sibi pprius i sanie mol
varus vtrosque conuerti ut dt ypo.
Secunda est vlcus sine corrosio pdictorum
locorum ab humoribus calidis adustis
vel salsis vtrosque. Tertia est apasa
mosp i renibus firmatum ad erupti
vni quando mictus san[us] et mictus sa
nei et vlcera i renibus sunt sibi inuice
corame ut dictum est. Vnum etiam qui corpo
reant scis pstiptica i frigidatiue cu
lenite aliquali eo despis vnodices
cap. Adutendum tum qui iste tres passiones
quibus accidunt in renibus et quibus sibe
sica et collo cuius gigit i vitro dicat.
Vnde ypo quarta particula affo 2 Cum mei
aut plus mingit renum aut vesice
a vlceratione fit. Signa igitur distinctiva
mictus san[us] sunt venit a renibus
sunt quod san[us] extit plures et i ppe si est
coruptiura vene aliquando tamen venis
et est gibbosus et quibus globosus et quibus
subtilis et filamatus. Vn ypo in ta pla
affo 2 Renibus scis i vrina grossa ca
rarum frustra vel petit psili de vnis.

[illegible marginal notes]

[illegible marginal notes]

exeunt. Et scito subdit. Quandoque sponte sanguinem mingunt hii de renibus vene rupture sicut et intellige sponte i. subito et casu non propter ubi aliis accidentibus quibuscumque et sentit eger dolorem circa alcatum et forte accessit ex casu et percussione super dorsum spondilibus vel operibus laboriosis acutorum et similibus propter potus vini veteris clari vel coitum vel coitus iteratos. Cum non venit a vesica vel a collo eius cognoscitur paucitas cum sunt membra spermatica et egreditur ante urinam vel non ... tus urine et sentit paciens dolorem circa pectinem et inguina et habet stranguriam dolorosam. Urina non distincta super mictu sanie sunt et si velit a renibus et ponit urinis accessit apa saniosa i. sanguis aptu vel mictus sanie et sepat cum urina sicut panni frustra carnis vel sicut pili et sentit primus dolor pungitivus circa lacti venit et urina ubi fuerint pori ventides. Cum non sit a vesica accessit scabies vesice et sanies egreditur ante urinam et apparet squame in urina et dolor est fortior. Cura. Methodus

Cura mictus sanie ut venit a renibus et lotis ventis quam de eo qui venit a vesica et collo eius dicemus tamen de scabie et ulcere in vesica est eadem curatio ut tam tamen et eveniunt sanat. Fiat ... apura flo ... de baslica de ... in brachio vel manu et ponatur emplastrum stipticum frigidum super alcatum factum ex rosis plantagine balaustia ... corticis ... ligni pastoris ... vitis et rubi ... in aqua et ... et in corporetur cum pulvere boli armeni sandali ... acacie ... addendo aliquid aloes et aceti acutissimi ... Fiat epitima super totum in aqua de coctionis earundem rerum vel aqua rosarum et ... aceti. Vel fiat unguentum ... populeon ... psillii et ... citoniorum ana ... gummi arabici ... tarabe ... dragaganti ana ... fiat ... in aqua rosarum et ... aceti et ... addendo aliquid olei ... suffficiat ... incorporent ... et si volueris adde ... sicut est adeps ... vel galline et ... mictu sanie ... omni die

de sirupi quam ... sirupi rosarum sirupus myrtinum ... ana ... ii infrigidet et addatur ... decoctionis ... i. ... vel sirupo ... in aqua de ... maslicis vel mirtillorum ... post hoc cum ... solvere ... et ... in aqua sunt mirabolani sicut est ista ... mirabolanorum ... emblici ana ... ii turbith ... i ... sen ... ana ... terantur et misceantur cum aqua decoctionis prunorum vel addatur ... et fiat ... cum ... seros ... ut ... colatum ... vel ... cum ... ii ... dissolutis cum tamarindis in aqua ... vel cum ... de succo ... vel laxis neque per ... aliqua die ... yma levetur cum suppositorio vel clistere quam ... abiit urine ... omni die ... tali mixtura ... dyarodon abbatis ... recipite ... tragaganth ana ... ii ... i. ... omni die ... vel mirtillorum quorum ... Eben mesue que est melior ... talis est ... ana ... adusti ... arabici adusti ... gummi ... balaustie ... mastices ... ana ... ii ... opii ana ... i. ... fiat trociscos cum ... psillii vel succo berberis vel succo ... vel mespilorum vel citoniorum vel plantaginis vel vino ... pontico vel aqua pluviali quorum ... sit ... ii. et detur ... vel cum ... liquoribus ... vel ... fortificatis ... addatur terre sigillate ... lapidis ... boli armeni ... si velles ... addatur in descriptione ... Vel fiat aliquis ... de ... vel de ... ordeo ... cum adipe ... cum aqua ... vel mirtillorum bibat vinum ... stipticum ... et ... cum eisdem aquis. Devitet cibos et potus acutos ... et ...

[illegible marginal notes at top of page]

sicut sunt ura carum codita cu pet
feno silma scolera omnia pter causas
z vrinu al aquosu sz requir p grossa
stiptica insi opilatio epatis quis
(…)ibeat quare tunc aptua cu stiptic
alterat. Prima nectus sanei put
renibus arenibus est cadz cu pdta
sz scundo est cu ardore vrine z dolore
in virga vtere enim mane trociscis
de alkekengi qui sic fiunt scdm Ebeu
Mesue. Rec. gnor alkekengi ℥ iii sc
minis portu. cuc citrulli mundator
an ℥ iii. sz boli ar gm ara thuris
sau dra seis spaius albi amigd
dulciu excorticatan sucu liquis dra
ganti amil sthuos solati an ℥ s.
op oppi kancabe insthani opii an
℥ ii fiat trocisci cu mucilla e psilly
det mane z sero cu silep
vel ydromelle qui dolore mitigat
sume abstergit sicu vrina educunt
z cuncte vlcera consolidat si deus vo
luerit z fiunt omnia que dicentur
cao de vlcere i vesica. Experimenta
dicunt expti mictu san ex renibus
quiz pvenire consultu e san in
corpe sit sit z vomitu salis ocio
gaudete arquiete. Et tunc eius est
eadem cu pdco pter q in sistedu
eicon cu fuoia z puocatom mestruo
z emoroidas i corpe consueto ut dicta
san ad loca alia z innovacioni tibi z
potius z rectificacioni epatis z splenis
ut scripsimus sius caplis z addicio cap
tio z labore. Affirmat pterea q ad
mictu sanis ex renibus z vesice exhibe
tantum quatuor consueunt supbenie
attuua timosa que cura ad se traxit
Pri est sanis coagulatio i vesica
pter q retinet vrina z sit dissuria
vel scuria dolorosa. Scu ypo q pa
affo p renibus i vrina grossa q car
nu frustra vel sicut pili de renibus
apenit. Et cura eius est ut vrgat
pecten z virga cu vngento calido molli
ficatio q Rec. marciaton dialtee
an ℥ i. buti veteris ℥ s. cera ℥ i.
misceat pfrte adiungatz vel solem
calidu z post mollificatione seminat
aliquid ex diureticis si no rumperis
vlcus que dicetur cao de calculo

Si sanies fuit avct vlcerata q p̃ z[illegible] [illegible] alba
[illegible marginal notes at foot of left column]

z cao de dissuria. Et si phor no educet
fru sinit z adhuc retinet vrina mitta
collia dissolutiua z lubrificatiua purgativa
cu syringa que dicet cao de scuria et
dissuria. Scdm est vlcatio vesice ppt
sanis fue i ea longo tpe retetuz sicunt
consueunt. Et cura eius est cura vlcerus
i vesica. Tertiu est ydropisis z infiacio
epatis pter curo san is z calore insluct
Et cura eius est rectificatio epatis z splenis
cu clenatis z amplis calidis stipticis dis
cao de debilitate epatis z cao de ydropisi astlite
Quartu est q z frequens mictu est ta
bes z co stipco corpis pter ramicom ve
narp z mebrorp que sse ethica dcceit
Et cura eius est coposita confirmaticu
rerum que dicet z cura mictus san is
que nu dta est z cura sse ethice que
dicet libro 2o si deus voluerit. Canon
Remedia exhibita p infius sz tistia
z collia petra vel in eps pfienit i passio
nibus rerum conguituz carp adlorum
ad ptingit. Confrere ty vidunt pari as
sz gra psuacom z vesice ablocom imiat
go frequenter collia lenitiua cu syringa
que dicet cao de vlce ut san z sanies
expitus velocitet. Ite canones dispig
i cao debilit rerum qutes z neccos sput
cao z totu tractatu puti Pronosti
cacio. Si mictus san puri pradice supe
ueit z in alleviatoe infirmi vltatog
restringat insi supfluat z totute deriat
qui nalis est z riectis consueunt naqz
talis fluxus quadmodu z vomitu sanis
z fluxus vetris sanguineus i quibusdam
corpibus cu is viribus salubriter eue
nire ipos multis psuas passionibz
sz fissura ventris synocha ydropisi
lepra et plibus. et spe i corpe ostoso
crapuloso vel post restrictom mestruo
et emor p i corpe consuete. Ite mictu
san is exhibetur antiquatus qui neq
ipse neqz parte restringit ydropisi
vel marasmu et finaliter morte
inducit. Ite ad mictu san is scronu
sequi consueuit mictus saniei et
pulus vlceracio in renibus z vesica
cu ardore et dolore i vrinado q e
i pncipio sutciat qui vlcus difficilit
consolidat qui volunis difficilius
consolidat qui ppt intencoem mu
puctio de mictu sanguis [illegible]

[illegible marginal notes at foot of right column and in outer margin]

i curando Unde ypo vii ptla affo
n sam.is sputo sanici pouti ter

Tertiu de calculo et arena ru bea ul alba

Lapis calculus et area g'nant̄ opina grossa sita tinorosa terrestri atq loc uali assante sicut i camno Si igit' tal ine tincrose aliquid adveniat ca humore viscoso glutinoso co'ggante ptes fit lapis Si no nichil viscosi advenerit fit arena ppter qd et sabulu nequaquam i petra convertit' neq atq loc adurete neq afro constringete qualitcq Si no medio modo se hubuent obscuritia quia ps queda pti conmiscat' et pti alti no cosista fit calculus Est em calculus lapp pums seu putrifatus Arena no est pulvis de quo fiut calculus atq lapis Et licet lapis inmortalis fieri possit afro constringete pte tucrosa tu pte argilla sa lapis tame i corpe aialis necsq qui vita no sustinet tanta sicitatem sfiut aut iste passiones soli modo i mebris de sfinctibus receptoris et expulsioni supsluitatu digestionis ze que sunt renes et vesica qui ad ipsa expellit' virtute regulate totu supsluites flatice intillagiose gnate in epate ppter indigoni quae stantes inter loca angusta figunt' do' assentur Unde ypo xi ptla affo Ex renibus in vrins arenosa subsistit hys vesice aut renes lithi tisim patiunt' em gnaton lapidis ul eius dissolucioni Signa ut distic sut qui si pt arenibus est color vpoz rubeus et forte exeunt' in vrina sila alba longa sicut pili vn ypo xx ptla affo Ex renibus in vrina grossa qr carimi frustra ce ul sicut pili de renibus exeunt et se tit eger dolore silem colico Et ideo qui venter et vrina restrig' et movet' nausea et fit dolor in ylis sicut i passione colica Et hoc quide fit ppt' i tima istorz mebro et copassioni Sed opz ut distinguat'

inter ipm et colica ponicq Nam qui est in fundo eius remdet sit arena rubea aut de consuetudine eg est ut mingat pq huius dolore lapide aut arena rub aut ia impit antea p aliquod meses vrinaq nigra tu qua fiut dolor i alcatin qui est locus spondilia sub quibus situati sut renes Et tuc magis fuet qr e lapis in renibus et ppe si dolor de scendit p inglvina et pectine donec pvenerit ad testiculos et vesica et forte retinet' vrina ul patz exea eg di' qui post vntides optat opilat Si no no afficit aliquod signum decoz tur dolor pdictus post sincetate nauseatiaq antiqua ul verete est significo colice et nausea ps e in co lica et locus doloris vetris i colica latior est et ad interiora declinior versus umbilicum In lapide no qui est in renibus est locus doloris minor et versus spondiles dorsi declinior Et itez dolor colice punctat' de loco ad locu eo q' eius causa est ventositas et ista dolor renu no stat fixus sicut clavus qui eius causa e lapis Et si lap ia renes exierit et ad poros vritides descenderit senti' dolor est abolatum ad inglvina descendes q' si fit in eis aut quid suppensum Et si lap ia ppinquus vesice fuit sentitur dolor i concavitate que est sup anu et sub spondilibus cauda Signa no lapidis calculi ul arene i vesica sit albedo vrine et subtilitas eius et re sidentia alba i fundo vrinalis pq qui fuit amedicto tm ita cogna situ et erectio v'ge ppter retentioz vrine et difficultatis exitus eius cu dolore vehemeti et quia paries prabit v'ga et ita ipam laborat manibus tractando et quz acat exitus am ppter vrine multitudine et plus coma mine et repellende et sentit paties dolorem sub pectine et pudendis Et sciendus q' lapis i renibus ut plus acat adultis infantibus no i vesica qui i adultis est calor assans plus

quoniam intus expulsive in infantibus fortes
sunt omnes virtutes naturales si est renibus gu-
losis que multitudinem superfluitates argil-
losas que licet renes pertranseat ad ve-
sicam tamen [illegible] eius sicut nati-
vo condensant et puerorum [illegible] di-
cuntur retinet dolor a calore naturali superex-
stant [illegible] Generaliter autem postea
quod lapis in renibus vel vesica durari
est spetiorum unus namque est qui frangi
potest per medicinas ut puta quia renes
mollis primus Alius vero qui necessario
frangi se permittit ut puta quia an-
tiquus levis planus solidus grossus
cum incisione indiget cum ferro et extractione
que tamen facienda non est nisi post
desperationem medicinarum apparuit arenule
infundo urinalis magis solito multe et
facilitas emissionis urine et mitigato
doloris circa alcatinum vel pectine atque
inguinum tunc scire debes quod lapis frangitur
quare usque medicinas assidua Si vero
res econtrario se habuerit scire oportet quia
manuali indiget operatione ista tamen
operatio locum non habet nisi de lapide in ve-
sica vel de lapide renum postquam transeunt
per poros urinales in vesica quoniam ad
renes et poros est nulla profunditas
[illegible] est indubitabiliter desperato
ad salutem **Methodus** Curationis lapidis
in renibus est duplex Una curativa
qua indiget hora doloris et paroxismi
Alia preservativa qua indiget ante
cum et post paroxismum Renalis passioni
quibusdam corporibus prodire resolutum
quemadmodum et emoroide et empla-
et dolor incturetur et minuitur quoniam
omnis morbus a causa dependens successio-
ne participat et prodo ut ait [illegible] de
febribus Actus curationis hic est ut
eger illico post sensationem doloris in
ungat alcatinum totum inguinam pectine
et ungat cum oleo de lilio vel camomilla vel
aneto vel cum oleo de scorpionibus quod di-
citur [illegible] de empiricis Post hoc
etiam [illegible] a testudine cum suppositorio
vel clistere lenitivo dicto tertio de spe-
nese [illegible] de bolismo quam [illegible]

et poros magis augustant Post hoc intret
eger tinam aque dulcis tepide vel aque
decoctionis malve bismalve violarie
camomille [illegible] senecii semen lini foliorum
[illegible] vinguele [illegible] caulium
Deinde aneti [illegible] lactuce deinde pa-
stinace et omnia et [illegible] [illegible]
fiunt [illegible] coliquat [illegible] clarificat
urina provocat atque dolorem sedat et ex
eisdem rebus fiat emplastrum cum oleo aneto
vel camomille quod sufficit et ponatur tepidum
super locum doloris emplastrum et post ungat
locum predictum cum ungento aragon et agrippa
cum [illegible] dialtea [illegible] butiri recentis
[illegible] Et fiat per tempus per horas duas in
balneo sederit et vie dilatatum reperit
de medicinis frangente lapidem et provocante
urinam quoniam [illegible] pagirafo de
empiricis et bibat super ipsam aliquid
vini albi subtilis aquosi et cum balneum
exierit stet erectus super pede uno
et saltet vel descendat climos vel scalas
velociter vel equitet equum diuter
ambulante Vel ponat ventosas siccas
super locum doloris [illegible] descendendo
cum ipsis [illegible] et pectine usque ad
[illegible] tolli vestire sic namque exibit cum
urina si deus voluit Si aut lapis ad
vesicam descendit et in eius collo fi-
xus steterit propter sui magnitudine
vel latitudinem obliquitate tunc educatur sicut
inferius dicetur Si autem post exitum lapidis
cum urina non sequatur mictus sanguinis
tunc est melius et plus illius sit cum
lapis est planus et primus et si non sequitur
mictus sanguinis propter magnitudinem vel
turbositate lapidis laceratis vias
per quas transit tunc curetur cum flora
dimpnia basilice et medicinis stipticis
dictis tractatu de mictu sanguinis et que dicetur
tractatu de plagere in vesica Cum igitur regula
alterata cum medicinis dictis dolor lapidis
totius expellatur et dolor sedatur
Consertur postea ut frequenter utatur
medicinis solutivibus leniendo sicut
sunt cassiafistula tamarindi manna
prima viole quoniam intestina evacuant
et vias urinales mollificant et dilatant

[illegible marginal and upper-margin annotations]

necz vtat hora illa farmacys attutis
ne forte mats adinferiora descendent
yn vino vtar vomitu si sint p[ro]p[ter] q[uod] cra
dicatonis [et] dispons Si aut p[er] h[ec] omnia
no cesserint vino lapis fixus stetit
in renibus ut por[us] sut nartotica
donabis que s[unt] dolores auferant
i[n] frando atq[ue] mortificando. quam melius
est aliquod medicamentum egris gignere q[uam]
sine eos i[n] morte tradere ut dicit G[alienus] in
de ingenio sanit[atis] [et] humor sunt filonen
recens ul tyriaca infra vi menses
constructa ul tyriace ʒ ii opii tamen sex
i[n] potu da cu vino calido Victus presenta
tiumis est ut patiens abstineat acibis
et potibus grossis viscosis sicut sunt
casceus [et] panis azimus vinum rubeum
vinu grossum [et] agrossis dulcibus ut
sicut dactili carnes porcorum optima
aialium tritici pasta [et] frixa omnia
in oleo ul butiro sed vtatur penetibus
subtilibus ut sunt carnes laudabiles
clipe et iura carnis cocta cu petro
et speciebus arotices et vinum album clarum
purum ul limphatum cu aqua fontis
vim Vtar quoq[ue] tritum et ipse tremo
tinn reneus potenter curat [et] fortificat
si fiat vsus moderato Vtar purgatoribus
i[n] principio veris et autumni educentibus
humores grossos frigidos uel adustos
spatiis cu suis [ex]p[er]tis digestis ut dicemus
tia de passione arthetica si deus voluerit
Decoctio ne subsplenio pt tri pille
sublimes arcimilas et corp[us] magis [ex]
renibus adusta et no adusta sic sunt
Rp. semis eruce silvestris milii sol[is]
saxifrage an[a] carui amcos maratri
an[a] ʒ i semi[nis] quatuor frig[idorum] mundatorum ʒ ii
cassie ligne castorei capparis radicis
capperi an[a] ʒ i spice ℈ i semi[nis] ar
mel ʒ ß sirupum bdellii opoponaci an[a]
ʒ iiii reubarbari boni ʒ iii dissoluatur
gumme i[n] vino al claro et reliqua
pulverizata conficiatur cu eo et fiant
pille minime ut citer detur opeis
sero sine cena a ʒ i usq[ue] ad ʒ ii
cu vino calido Abstineat a sompno
illito sup tibu [et] sompno sup dorsum
et sectura cuiuglia pluma et equitatione
superflua et fatigatione corporis cu teroribus

ul susceptationibus ul coytu superfluo
no permittat ventre strictum sed ipsum
leniat cu suppositorio ul clisteri No
permittat eciam ista acuari i[n] ... urinalibus
vino ipsum omni die cuiat cu pulvere
et sirupo diuretico qui sic fit Rp semin
quatuor calidorum que sunt radices
corum [et] semin quatuor frigidorum meliorum que
sunt semine endivie lactuce portulace por
tulis ul an anicos amor carui cumini
dauci milii solis saxifrage granis
lactuce melonum endivie valeriane
rubee cicerorum an[a] fiat sirupus cu lib. i
zuccari [et] dec[octio] i[n] aurora cotidie cu vino
albo aquoso Rp. si vis ipsum aromatizare
pone ʒ ʒ cinamomi ligni aloes folii cariofili
baccarum lauri an[a] ʒ ii terantur grosso
modo et ligentur i[n] panno lineo et suspendatur
in syropo hic decoctionis. Si aut volueris
ipsum attinere adde capperi cappari acori
a ʒ ii iuniperi cantaridarum sine alis
et capitibus an[a] ʒ i ul fiat ex omnibus
predictis seu pluribus pulvis subtilis
ut alcohol ul electuarium put magis
competit egrotanti Vel vtatur electuariis
diureticis famosis que sunt dyamusi
dyacimini litontripon uel datu ne
fricatarum dyacastor bibendo post ipsa
aliquid vini al clari Confert preterea
tremo sume ambas ul tyria
ce ʒ ii cu cocto vino semel ul bis i[n] ebdo
mada Cura lapidis i[n] vesica est ut aut
omnia supradicta cura lapidis i[n] renibus
per ordinem cu reiteratione frequentata
vicibus alternatis Dor experit cu urina
Si aute omnia illa no contulerit vino
lapis i[n] meatu virge steterit et vias
opilauit et urine retentionem induxerit
dolorosam fiet mingatio per quoscumque virge
aliquid impellit sup[er] dictis ul tasta
tilligo alte ul ... ul olim viol
cu siringa donec via mollificetur
et dilatetur [et] ponatur virga i[n] aqua calida
predicta ul embrocetur cu aqua calida
quam maxime et calefacta in frigida
ponatur in eis et i[n]volvendo virga
et sine ventris et frigore locus in
quo lapis est et ad inferiora expel
latur vina vice post alia Dor egreditur
Si no i[n] medio virge steterit neque
aliquid predictorum contulerit [et] locus

[illegible lower-margin annotations]

[illegible]

[illegible]

apostemet vel tumescat tunc ma
dete virga inferius sub ea et contra
di uos i radice virge lapis consistit in
loco qui est puc. tolle vesicam et virge con
tu proprius inciat / tunc scias quod lapis est
durus planus magnus non obediens
ad frangendum vel educendum. quare oportet ut
incidatur collum vesice i loco eodem in obli
quatone virge super latus oppositum et contra
et postea consolidetur quod si extrahi non
potuerit dittatur locus aptus per toto
tempus residuum vite sue cum necesse fuerit
vrinare i mittatur cannula per quam reddet
vrina. Et non incidatur supra vesice quia e
nervosa spermatica quare sequeretur dolor
et prius distractio spasmosa. Collum aut
est carnosum musculosum facile conso
lidabile. Et si incisionem facere volunt
ut puta cum patiens est adultus i cuius
maiore cadit timor mortis. vngatur
cum i pueris propter sensus acuitatem et me
brorum duriciem. Tunc fiat sibi cura
blanditiva qua vrina educatur omni
hora cum necesse fuerit et vita consumetur
que est ut eger ponatur i balneo pre
dicto vel fomentetur cum virga cum
aqua et oleo tepidis tempore longo postea
resupinetur patiens et leuetur virga et
per eius orificium intromittatur syringa
ad longitudinem virge / vel plus i cuius
totalitate sit tenta vel filum contentum
de extremo i extremum et descendit
syringa i collum vesice et lapide ope
lante impellat et contrahatur tenta vel
filum subito et inget patiens [illegible] illa
per syringam et post expulsionem vrine co
pleta mittatur per syringam liquor ab
stersivus ut est aqua mellis ferri rapi
fe endivie fe feni et plantaginis vel sic est
oximel etc. postea cum vrinam provocabit
et fluores vscosos qui sunt ruid aug
mentationis lapidis. abstergit et est qui
per sola resupinatione vrinam expellunt
sine impositione syringe Est aute sy
ringa cava ex auro vel argento fa
bricata quibus vir viliis virge similit
eius longitudine continens vel pars
plus grossior i parte que retinetur
et subtilior i parte que intromittitur
per cuius totalitatem transit de extremo

in extremum virga ferrea vel setha por
cina vel filum de lana / vel pilus equi re
pletus vel aliud simile et tegatur predictis
residuos vite sue quotiensque diffi
cultas advenerit vrinandi. Et si autem
iectionem syringe curare penitus nichi
lominus liberatio et virtuoso plus so
lito vtile reputatur **Empertica** ne
dicitur completum ad frangendum lapides
i renibus et vesica si pueris frangi
potest reducendo in vrina sicut sit. Recipe ci
neris scorpionum viuorum adustorum in
olla terrea noua sicca parte obturata
lapidis iudaici lapidis spongie lapis lincis
lapis renalis hominis vitri adusti lapidis la
zuli lapidis ematitis ossis sepie san
guinis leporis exsiccati pilorum leporis adu
storum cicadarum adustorum tritorum adustorum
sanguinis hirci antiqui nutriti tempore longo
cum herbis diureticis mactati i diebus
canicularibus exsiccati parte super prunas
ardentes atque asperso cum sale vsto suff
ne putrescat trite malue saxifrage
omnium ana parte i semen diureticorum semi
num frigidorum ana et cum mundatorum radicum
diureticarum agrimonie ven barbe ana parte
si teratur omnia subtilissime ut
alcohol et cum zucaro fiat pulvis vel ele
ctuarium de quo sumat omni die i ieiuno [illegible]
vel z ij vel z j in vino al aquoso Et
si dispositionem augmentare volueris adde
aliquid ex quolibet eorum que sunt se
menum eruce se symphyti se carvi
se vrtice se nigelle se cicute se rute
se dragante raphani se dauci se ge
nestre radicum enule seminis stolope
die gentiane piperis aristolo longe
et ro salis inter adusti granorum iumpi
granorum seminis cassie ligni populi cum
rube tinctorum Et si dispositionem adhuc
magis fortificare volueris adde aliquod
ex quinque ar caldis acutis vero est gal
banum opopanacum armoniacum bdellium sagapi
num et serebus mestrua provocantibus vero
est nuxva acarus asarus Et si in
predictis ponere volueris ditamni fortissimi
sed venenis vltimate adde cantaridarum
abscissis capitibus et alis que sunt partes
venenose vii p i cantarides namque
tanta proprietate vrinas vrie et [illegible]

[illegible]

ut plerumque vesica ulcerent et ardorem effi-
ciat in urina. Remaxyter tamen est ab
ipsis supra et amirra reguminis ponitis
cum ad est inietus sanguinis aut dissinteria
aut fluxus menstruorum aut timor darum
ut aut medicina ia dicta sit delectablior
fiunt aromatizet zinziberi cinamo car-
damo cinnoff spica calamo macis ttro
et pluribus. Et quidam addit anacosamonum
tippen cappari corticis amigdalarum amararum in-
teriorum psicorum et ceraporum nucum foliis
maccedonia lenisticum matat pilos
carpobal et bene sicut est namque tunc
totinet duas medicinas simplices
urinativas et lapides frangitivas. Item
optimum ad hoc est ut accipiatur lepus
vivus et extrahantur ab eo intestina
et scrotus cum pilis et sanguine et carne
tota sicut est ponatur in olla terre nova
vitreata et fundatur super ipsum sanguinis
hirci non castrati. Et totus sint cooperti
et obtuetur os olle diligenter cum terra
sigillata et ponatur ad ignem tempore donec
totum aggratit in cinere convertatur vel re-
adusta tunc extrahatur et pulverizet ut
acohol et detur de hoc pulvere omni
die ℥ i vel ii cum vino diuretico. Item
liquor qui extrahitur a dictis sicut fit de in-
teriorum psicorum et ceraporum mundatorum
amigdalarum amararum mundatarum cum teratur
et imbibatur cum aqua clara dulci vel vino
diuretico et exprimatur lac ex hoc mixto
quod potetur in ieiuno. Ad idem confert aqua
distillationis saxifrage milii solis foliorum
semins apii senationis psorate tribulum
marini tamepitthos rute agrestis
ciniorum vitis albe tardi radicum rubi
corticis radicum genestre capilli veneris petro-
maccedonici cinnis pentafilon scolo-
pendie trinmaysta agrimonie asparagi
lupuli enpatori endivie lactuce sclerosis
mon pulegii ysopi seu cuiuslibet radicum
quorum quinque omnium ana m. i. contrita
ponatur in allem et distillentur sicut
fit aqua ro. De qua bibat patiens omni die
aliquid in ieiuno et cum ipso inungat renes
et vesica atque inguina tota. Qui non res omnes
habere non possunt recentes obligata ut
veniunt tunc infundant res siccas per
diem et noctem vel amplius in vino
albo claro postea distillentur sicut prius. Hic
magis liquor urinam provocat potenter
flia viscosa subtiliat arenulas dissi-
pat vias elargat et renes purgat. Oleum
de scorpionibus quod si inunctum super renes
et vesica in ceteris et psyringa lapides
frangit et expellit sicut fit secundum Johannem
Mesue in suo anti. Recipe scorpionum
numero xx vel plus illum in ista ipsorum
quantitate et pone in vase vitreo et funde
super eos olei amigdalarum amararum libram unam
stringe caput vasis et ditte in sole die-
bus xxx tunc cola et ypte. Alius mo-
dus secundum ipsum est de anstote vero ge-
tiane cippen cappari ana ℥ i funde
super ipsa olei amigdalarum amararum libram i
et dittatur in sole diebus xxx deinde
pone super ea scorpionum a x usque ad
xx in ista ipsorum quantitate et iterum stri-
ge orificium et pone in sole diebus xxx
inde inde cola et repone. Est enim mira-
bile si de ipso patiens inungatur postquam
cura ingreditur et de ipso iniciatur aliquis
psyringam. Oleum autem de amigdalis
amararum ad idem conferens sicut fit. Recipe amigdalarum
amararum mundatarum a corticibus tortice
quantum vis terratur et coque ulterius et fiat
pasta ex eis et ditte in loca calida per unum
horas tunc iterum contere et pone in tortulari
et exprime et manebit oleum. Si aut
in vase duplici decoxeris sicut pro hoc spa-
cium et deinde expressis in torculari
melius habundantius. Aut amigdalas
costas sacculis imples et subanere
calido aut arena calida inter panos
sepelieris et post ea expresseris ha-
bundabit. Est namque hoc oleum aptum
opilationi terminatum vetositatum
lenitum asperitatem mollificatum diu-
tiorum decoriatum coloris et plurimum confe-
rens dolori aurium atque surditati
et tinnitui. Si de ipso fundatur in aures
et cum hoc fit oleum de amigdalis dulcibus
si non est tum confert in hoc tamen est tum
magis lenitum et humectatum pecto-
ris et duarum asperorum quae confert
raucedini et tussi et ptisi et Canon.
Non est quod ut negligatur cura dolor-
rium et vesice cum tamen ancadis vel
stupefacimus et si non aliter quam prius
mensem enim perducit egrum ad

Dyabetica q̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... dya
betica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ...
qz [illegible] ... alia [illegible] ...
Dyabetica [illegible] pot [illegible] ...
[illegible] dyabetica [illegible] eadem pot. 6 ... dyabe
tica [illegible] ...
ad [illegible] [illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] [illegible] Dyabetica appellat [illegible] ...
[illegible] ... Dyabetica [illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] ...
[illegible] et [illegible] ... potest [illegible]

[illegible]

[illegible]

ethicam cum assiduatione doloris et egritudinis (?) [illegible] vesica et inducat urine ardorem et forte si dolor ultimo pervenerit. Item per ubi non emordans vel menstrua in corpore coadunato confert quoniam materia grossius adustas et non adustas evacuat et dividit. Dum ypocon-
drita [illegible] nefretices emorroydes in nate ba[...] **Pronostico**
Calculus in renibus vel poris steterit et urinam prohibuerit et dolorem forte induxerit neque per se neque per arte [illegible] mortem. Item lapis (?) calculus et arena in renibus et vesica et ulcera in ipsis raro possunt curari et ypes si fuerint antiquata quod quidem contingit propter materie grossiciem vel ad [illegible] viarum augustiam et membrorum profunditatem et si corpus fuerit senex [illegible] curatur propter cause fortitudinem et virtutis defectum. Dum ypo. vi. particula [illegible] nefretici et circa vesicam dolentes laboriose sanantur in senibus et intellige senes eos qui sunt ultra .lx. annos. **Capitulum**
quartum de dyabete sive dy-

Dyabetes est vel **atracia urine** diabetes est vel atracio urine [illegible] cum superflua ex renum calidi [illegible] provenies cum nocumento virtutis attractive atque digestive que in renibus propter quod ab antiquis nuncupata est dyamia urine [illegible] cuius sunt sitis fortis assidua et cum post potum aque vel alterius liquoris sit illico minctura plurima replens urinale atque [illegible] [illegible] et labia propter potum hora aliqua et est urina alba subtilis sicut aqua propter simplicitatem [illegible] atque cruditatem et corporis extenuatio de die in diem. **Methodus** Cura eius est in frigido renum apposite et debilitatio virtutis attractive in renibus [illegible] in exemplo [illegible] sigillum [illegible] sandalis [illegible] [illegible] ex aceto et aqua [illegible] infundendo [illegible] ipsos [illegible] ponendo super locum renum vel in emplastro [illegible] rubi et urtice albe et [illegible] vel spumne et plantaginis tortis in aqua et aceto et [illegible] et incorporatis cum farina ordei vel cum unguento [illegible] oli ro[sati] oli viol[arum] oli nenufaris an[a] [illegible] cum mucillaginibus psilii [illegible] et si vis fortificare magis adde dragaganti [illegible] aqua ro[sarum] et camphora et cum eo [illegible] inunge [illegible] et spina tota sit corpus plenum [illegible] marasmum prohibet vel tardat sit in aere frigido humido [illegible] et ungendo aqua frigida ter in die usque ad umbilicum si corpus sit carnosum aliqualiter et dormiat resupinus super terram vel lecto strato rosis violis salicibus [illegible] [illegible] [illegible] alkekengi [illegible] ibidem quoniam [illegible] ingrossat calorem reprimunt attractiva [illegible] et sitim [illegible] [illegible] omnia dicta [illegible] [illegible] diectus [illegible] de materia et in [illegible] omnia dum rectitia atque urinatia [illegible] omnino et [illegible] lentes [illegible] me dimittat sicut sunt pulmenta ordei vel farris vel avene cocta cum a milio [illegible] amigdal[is] dulcibus et [illegible] et stipticis alterati sicut sunt lentes [illegible] carnes asse vel clixe cum mirtillis et [illegible] cocte cum [illegible] berberis [illegible] vel agresta [illegible] et tibiis plurimum [illegible] sicut sunt testiculi gallorum nondum coeuntium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porcellorum [illegible] alteratibus sicut sunt [illegible] [illegible] pisces petrosi lac recens [illegible] bibat aqua ordei vel se [illegible] damascenorum vel [illegible] [illegible] [illegible] cum aqua pluvie [illegible] ordei in [illegible] dolceat [illegible] [illegible] [illegible] nonelle dyarodon albati [illegible] [illegible] viol[arum] [illegible] an [illegible] [illegible] **Experimentum** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subtile valde spisse [illegible] cata sit [illegible] qua panes defert super renes firmata cum fascia tempore [illegible]

Pronosticato sollicitadi in cura [illegible] passionis statim apparet [illegible] in [illegible] veniat calorem inflamat humiditates

substanti in consistit et febre ethica inducit et si dyabetes supervenit in febre acuta vel non acuta post signa digestionis in die tertia vel ubi ebullitates restringatur primo fortificet cum aqua ciceris vel pisterum si natura pigritavit quoniam extenuatus est et validus. Si non ante signa digestionis et die non tertia et cum debilitate virtutis assidua et corporis arefactione restringatur quoniam sanctius esse corporis colliquationem fit et ipse si suppressa est urine apparuit oleaginea.

Capitulum de macie renum

Macies renum est consumptio adipis stantis circa renes cum consumptione humiditatis sub infixe que in eis stat nam pinguedo quedam condensata circa renes partem coraama que admodum circa vasa cordis non sunt generata sit in aliis membris inter corporis sed inventa ne regulatas totum potius fabricata gratia defensandi ipsa amarasmo quoniam ad eorum arefactionem sed arefacto totius fit ante propter coitum superfluum aut siccitate dominante in ipsis aut propter famem et privationem nutrimenti. Signa eius quando sunt paucitas desiderii coitus vel impotentia ad illud. Et si appetitus fuerit aliqualis lassitudo et multitudo urine cum albedine spermatis et unctuositate et extenuatio corporis plus solito et sitis assidua et dolor in dorso non fortis quoniam renum substantia non sentit. Est ergo non dolor ipse sed virtutis defectio partis cuius sit post coitum vel laborem. Et aut fuit coitus propter vel fame superfluum patet confirmatione patientis. Si propter mala complexionem sicca innata vel influxa patebit comparatione causarum precedentium iam dictarum. **Methodus**

Cura eius quacumque causa acciderit eadem est scilicet ut habeatur respectus ad impinguationem renum et corporis totius quod fit cum esu lactum et subito nutrimentum que sunt pisces petrosi recentes et ipse assi et ova tarmina laudabilium inspissata cum vitellis ovorum condita cum cinnamomo cardamomo liquiritia croco et pultes et similia condita cum amilo pinedis lacte recentis caprine vel lacte amigdalarum dulcium et similis sunt ova sorbilia testiculi gallorum vel edorum et renes

avellane ficus sicce pinguedines fistice amice dactili et vinum dulce et sit calidum cum malvatico mixtum cum zucaro et vinum cum pane. Et sit balneum aque dulcis tepide post cibum per II horas sine mora in ipso. Et cum exire voluerit ungatur corpus totum oleo de rosis vel violis et nenufaris post ponatur aqua frigida super ipsum quoniam calorem naturalem adiuvat et tunc dormiat super lecto molli in aere frigido humido vel temperato / et si fuerit aqua decoctionis malvarum viol[arum] filiorum ipsi [illegible] confert. Utatur sompno longo post cibum otio gaudio et quiete / abstineat a coitu propositione et flore et solone ve tus quia ubi indiget non oportet laborare. Et a provenientibus urinam et ipse diuretis quoniam addunt in consumptione vehementer. Et a mare vel aceto non utatur nec aromaticis nisi forte contra probationes appetitus. Utatur lutipha calefactiva spermata sicut est dyasatirion dyadragant cum ovis que diximus in capitulo de diminutione coitus. Ungantur renes et spina tota et pectus cum ungento quod sit: Recipe olei rosacei olei violacei ana ʒ. i. butiri recentis sine sale ʒ. iii. adipis renum edorum et arietum ana ʒ. ii. cere ʒ. i. dissolvantur omnia in tezola et colentur et refrigerentur vel cum ungento tali si aliud presto non sit: Recipe croci ʒ. i. populeon dyaltee ana ʒ. i. mucillaginis psillii butiri ana ʒ. ii. misceantur et si volueris magis resistere talefactioni adde camphore ʒ. i.

Experta. Circa hanc egritudinem tribus posita intentionibus prima calorem assanti / secunda in alteratione siccitatis marasmatis / tertia in multiplicatione spermatis renes confortatis / prima tollitur capitulo de ptisi et capitulo de febre ethica / secunda capitulo de debilitate stomachi passione et de mala complexione sicca et capitulo de dyabete / tertia in capitulo de diminutione coitus. Item sciendum quod supra in capitulo de spasmo et ipse de marasmo supra capitulo de ptisi et capitulo de debilitate stomachi sicca et capitulo de diminutione renum et capitulo de febre ethica

[illegible]

fil aggregetur integrabitur perfectum [illegible] generationis et impinguationis prout est fieri possibile parte qua fiat generatio. De modo difficilior est propter profunditatem activa.

Canon. Hec passio fortibus indiget medicinis atque penetrativis et abstergentibus quia subtilius est generata comparatione qua sedit generatio ut dicitur supra de ingenio sanitatis et ratio et propter ubi siccitas stat in talem qua tunc dupliciter opus est in retentione siccitatis indigetque est linia colonis talis autem est formo siccitatis ut dicitur ibidem.

Pronosticatio. Colligatio in via huius passionis stitit apud eos quia autem est et confirmetur non tollatur primo producit corpus ad tabem et ad febrem ethicam et demum ad mortem.

Capitulum vii de opilatione et duritie in renibus.

Fit autem propter flegma grossum viscosum adherens renibus et poris venalibus aut propter capta [illegible] signa eius. Propter flegma grossum vel melancoliam vel compositum ex hiis est paucitas urine amplior debito vel spolita tamen albe, compositum tunc, urine et dolor [illegible] in spondilibus corporis circa locum renum et si ista passio prolongetur incipit venter inflammari et urina magis retinetur et sequitur ydropisis ascites. Signa eius propter capta [illegible] tum sunt cum cessatio causatis in renibus tunc signis propter passionem dicitur antiquitus fuerit non sequebatur resolutio et dolor [illegible] necessario fiunt vel prius in urina primo remansit quantitas i altera [illegible] et venter inflatur etc.

Methodus. Cura eius propter flegma grossum vel melancoliam vel compositum ex hiis est ut dirigitur [illegible] et educitur sic [illegible] ta de cartetica [illegible] sunt adhibere etiam plurimum pillule [illegible] de lapide in renibus passio et actu [illegible] quia educunt materias grossas et frangunt lapides. Confert etiam [illegible] oximel [illegible] vel sirupus acetosus. Datus cum aqua decoctionis seminum diureticorum post [illegible] aliquod [illegible] pulvere et sirupo diuretico [illegible] in renibus et vesica et plura [illegible]

[illegible]

tarum de sanguine et dissinteria vel urina diureticorum [illegible] [illegible] [illegible] fiat cum pluribus [illegible] quinque malva bismalva et pluribus de contrarietate renum et si propter magis fortificare volumus in mollificando et penetrando ad medulle [illegible] vel cum [illegible] et aliquid aceti [illegible]

Cura eius propter capta [illegible] licet sit difficilis est ut fiat [illegible] mollificatio vel resolutio sicut est oximel compositum datum cum aqua decoctionis [illegible] mellis [illegible] vel seminis malvavisci et mellis et [illegible] est melior. Purgetur [illegible] [illegible] per [illegible] cum benedicta laxativa vel cum oximelle [illegible] bonum [illegible] et emplastra fiant supra pubem.

Experimenta. Electuarium [illegible] mollificatum [illegible] resolutum [illegible] [illegible] [illegible] mundatarum [illegible] seminis altee, seminis lini, seminis [illegible] capilli veneris ana [illegible] saxifrage [illegible] semel macedonia pulegii [illegible] [illegible] [illegible] ana [illegible] [illegible] [illegible] lapidis spongie, lapidis iudaici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reubarbari optimi [illegible] [illegible] vel mellis quod sufficit et si vis aromatizare adde [illegible] cinnamomi cardamomi [illegible] ana [illegible] [illegible] mane et sero [illegible] cum vino albo aquoso [illegible] [illegible] vel [illegible] seu cum aqua decoctionis seminis altee et mellis [illegible]

Canon. [illegible] sit [illegible] diureticorum [illegible] solutivarum [illegible] viribus alternatis interferere mollificativa ita est ut mollificativa ducantur proportione [illegible] alta vel dupla [illegible] est quia [illegible] lapidificationis [illegible] [illegible] in mollificando ut plurimum resolvendo etc.

Pronosticatio. Opilatio renum [illegible] est facilis antiquata non que diuturna dicitur difficilis. [illegible] [illegible] est [illegible] propter [illegible] et membra [illegible] [illegible] et [illegible] opilatio renum inducit primo stranguriam, 2° dissinteriam, 3° ydropisim [illegible] [illegible] ut etc.

Capitulum viii de apostematibus renum.

Apostemant renes sicut et membra alia ex congestione humorum

[illegible]

[illegible]

pectatum in quito equali in veris et arterys
corporum vel compodestum illorum proprius Et fit ex
omni qui quatuor humorum ut plurimum tamen
ex commixtione flatis in eo. tu de imo flatis
Sig eius sunt esse gravitas pruritus et cum hom
plene non sunt proximum et spacio doloris
tumati elevatum quasi sit aliquid in eo fu
spensum tu papit egro ut videat superius
et inordinato urine eundem, et si apa sit ina
tum superveniat singultus et pungit mor
tua epar propter urine regisitatem Et
stas complicet ad complibus apa mebrorum in fio
ru sequatur esse tota propter totium tum spi
rantium fuorum respirando ad carpum inflamma
matum artum si mebrorum principium sunt ut
pulmo plenra stomachus epar et splen fit esse
tota acuta Si non remotiu sunt ut venes
surget esse tota prima a non acuta
nisi forte membrum sunt nuosum spiritum ut
vesica et matrix vel pultile et nobile ut
cerebrum et testiculi vel ima tuda acuta tum
nam fiet esse in flammationis intense Me

thodus In puri° hom apatis fiat flebotomia
diuina et basilica pedis eius compositis &
inde ex basilica brachy dextri et si corpus
sunt sanguineum et totus astas extrahat
sanguinis plurimum ut diuisio ptrungat ad venes
post flebotomiam fiat emplastrum repercussiuum ex rosis
sandal spinna solatro ex cepibus rubi
vite albe cortis et spissatis et incorporatis
tu farina ordei et plantagine ponendo
tepidum super locum Et addatur aliquid aceti for
tissimi propter penetrationem Epithimet tu
sandal ros bolo ar. terra sigill. in fusis
in aqua ros et aceto vel succo rerum spondaram
Nutriatur hora illa tum cum melone et le
farina ordei vel abene cortis et coditus tu
lacte amigdalarum dulcium et aceto bibat aqua
ordei vel pi eorum succorum ut semina frigidorum Bu
niat in anora syr. ros vel de benefic
in eisdem aquis et sit regis dos Apa em
te si sunt posse In augmento non esse
post dies quatuor addatur templo ali
quid ex aridis i paluctibus reliquas flu
xas que sunt flores camomille mellilote se
mini farina fenugreca aneti et psilia et si vides
reis ptitum fortissima ipa upus statim
et ad hunc plus ad delictiam donec pse
libetur Si non non vides in repercussiuis
pstum ipsis addere vii vel viii puls tur
sie attenuant et dolor et sanies quatur
tur incipe alia cura sed digestiua et
maturatiua procedens et addimus Fiat ign
emplastrum ex malua altea semine lini

[illegible]

farina fenugreci et similibus coctis et in
corporatis tu oleo anetino et camo
millino et si vis ipsum fortificare
adde auxungia recente porci vel
butirum vel adipem ansceris anetis
et galline et si vis magis fortis
tare in maturando et sanie generando
adde amigdalas amaras dragaguntum
gumi arabis semen nasturtii mel sinapis
guatur ex psi onibus ad rad cum
sic cinis ex ligneis viridibus ut dicit
G. in 19 illius afforismi pterrage
nerationem saniei Et plura matu
ratiua de quibus tamen de apostematibus pa
ssio de methodo° et si tices esse infla
matam pone in emplo farina ordei
et fria bibat hora illa aqua decoctionis
ordei et seminis altee et seminis malue
et endiuie et se lini ipsum maturat
et lenit et non dilatatur venter vestige
si leniatur sufficiens lenitio decoctio
de bolismo et tamarindi purgetur
etiam ipsis tum mena leniuiua non
acuta sicut est cassia fistula tamarindi ma
na dissoluendo ex aliquo ipsorum et s. l.
ij. in aqua decoctionis talia lactuce
prunorum et psilii et potest addi zuccarum viol
vel syrupus viol Si autem vis acuere
medicinam adde reubarbari boni et s.
in pulue vel purgetur cum s. fi. bendite
lexatiue vel yrapigre G. decoctio in eo
tu aqua talia et sit regatur donec
adsti ... maturationem saniei perfectam
cognoscetis ex esse lentescit et super
veniunt rigores et remanet aliquod gutas
in dorso Tunc fiat ruptura parte si
per se non euenerit et sanies ruptam
rupta sunt Tunc quasse ego corpus
infirmum et tertet cleaium manibus
comprimendo et si non sufficit eingatur
et preparatur ut solet Tunc rupta sunt
sanies detur primo ruptura lauatiua
in potu sicut est aqua decoctionis
mellis et seminis apii vel oximel cum eo
Post dies non duos a ruptura detur
uitissimum consolidatiua sicut est trocisci
de carabe vel de alkekengi dicti
tio de nictu sanguis et saniei ptrg
hora illa lacte calido ex mumulle
mixto cum melle et succo Et forte
hora illa tu tarinibus laudabilibus
coctis tu sinapi et melle et pulte
ex amilo et pendyt et farina sile

[illegible]

coctio in lacte damus et aluas qm
ista omnia confortant et mundificant ul
tus bibat ydromel ul vinum albu
limphatum cum ydromelle. In fine uo
fiat emplastrum consolidatiuum dictum tacto eadem
vel emplastrum quod fit ex thuris mastic
mumie mirre boli ar. gum. ara. dra
ganti sandi dra. gallarum accipiatur mirtil
lorum an. ʒ. i. ss. olei masticum ul mir
tinum accipe quod sufficit teratur gumme ut
alcohol et dissoluantur in oleo et cera
adiungantur et reddantur et fiat ceroten ul un
gentum. Et scias quod unguentum magis
penetrat propter subtilitatem sue substantie
Si autem apostema dicte non consulerint
et quantitas de die in diem augmentetur
tata sunt et vrine difficultas sine esse
ul morata tunc apostema tendit ad sclirosim
sin quae tunc predam ut dixi in tractatu
de opilatione et duricie renum. Ter. Ita
Non licet apostema sit et quodcumque aliud
aut primitum ad locum alium nobilem
magis aut ignobilem aut stat
et persistet aut terminatur ad resolutionem
et est salubre et ad supposite et est diffi
cile aut ad sclirosim et est morale.
Et postquam tractatum ideo vtilis compo
sitione ul in ope sic quod post vsum rep
cussiuorum per dies iiii. or vel v. incipias
pro mo habere intencione ad resolucionem
et si non proficiat ibis usque ad dies vii. ul
tamen id sufficiat cauteris ad maturandum
et si non proficiat pro id usque ad dies l. ul
xl. ul lx. vel lxx. predat despa
tus ad mollificandum. Item apostema renum
maturans et cum sequitur stranguiria post
vesice compressionem licet tamen stranguiria
maturari non potest medicinis circa vesicam
adhibitis cum ibi non est eius cor.
Unde ypo. iii. particula afforismorum. In ano
flores parte et vriatte florem habentem
stranguiria superueniunt et separate flore
habente singultus superueniunt et in renibus
habentibus sanie stranguiria superueniunt.
Pronosticatio. Apostema renum
si tunnet et ad resolucionem salubre si ad
dubellationem et rupturam timorosum propter
morbi longitudinem doloris et esse in
tempore et vlceris difficilem consolidationem
vrine infecte propter fluxus predicte.
Unde ypo. vi. particula afforismorum. Nefretica
et circa vesicam dolentes laboriose do
lentes sanantur in senibus. Si autem
timetur ad lapidificationem morbile. Item
si ad apostema renum sequatur tumor ys

tris maximus ydropisim una principali
sit est ydropisis que fit propter apostema dura
epatis ul splenis. Item si in parte renum sup
veniunt fluxus cruoris ul menstruorum
in corpore consueto per se ul parte salubre et
propter ipsum fit in alleuiatione febris et doloris. Unde
ypo. ibidem in illis et nefreticis cruor de
riuatur bonum. Est enim nefresis nomen
equale ad omnem renum passionem sicut ne
freticitas est nomen quod ad ineptam omnem
passionem in renibus quacumque ter. Incipit
Tractatus vii.us de passionibus vesice
tinus sunt. vi. ca.

Vesice passiones sunt sex in quibus pa
tiatur que plures sunt ardor vrine et
stranguiria quarta dissuria tertia exitus
vrine in sufficiens sexta apostema. Ter de lapide et a
rena in vesica diximus ubi de renibus loquebatur
ni. Cum autem dico vesica intelligo eius duas
tunicas cum quibus quod collum spermis quod in mare vo
catur virga dicitur et in femella collum matricis modo
tamen puto. Ita in principio collum vesice est vna
parte. Vesica autem spermatica a testiculis ascendit
circa medium virge latentur cum ipso coniungit vnum
a dextris aliud a sinistris. In meretrice
non collum vesice est eiusmodi collum matricis
et in media via differentes dependit in collum ma
tricis ista ut apud veluam iuncta vias efficiatur.
Cam. p.m de scabie et plura in vesica et virga.

Scabies in vesica ul virga sit quandoque vlce
cauteris aut per apostema saniosum eruptum
et de ipsa diximus. Ut de apostemate in vesica
et virga. Aut propter humoris tales nitrosas
corrodentes partes quibus dum suprafluerent ul mo
rantur sicut est flegma salsum et co. Signa eius
sunt cum si sunt iste passiones in vesica sentit
eger circa finem et per tunc cum extremitate
corporis totius et egredi sanies mixta aliquanto
cum vrina licet non adeo perfecte sed apud vlcus in
renibus de quo diximus tamen de mictu saniei
et spumei cum quanto via longior sunt tanto
res purificatae melius commiscentur et inest ei
fetor et si antique egrediuntur cum vrina et sa
mie squame subtiles albe ul cortices pen
dentes sanguinibus. Unde ypo. iii. particula afforismorum
In renibus vrina ut pustule quante furfurea
minguntur hys vesica scabit et statim post
si sanie aut plus minguntur et squamas et
odor quibus fit vesice vlceracione sit. Si autem
fuerint predicte passiones in collo vesice sentit
eger dolorem in radice ul medio ul capite virge
ul apud lumbos velut ul circa id quando mingit
et vrina labitur super vlcus et egreditur sanies
ante vrinam. Et scias quod dolor est fortior

[illegible]

[illegible]

in ulceribus vesice et colli eius quoniam in ulceribus eorum et poros urinales propter istorum membrorum minorem separatione i. [illegible]

Methodus. Cura amborum est eadem, possunt autem distingui intentionibus prima in curatione morbi que est ulceris mundificatio et post hec consolidatio. Alia in curatione accidentis que est doloris et ardoris urine mitigatio. Cura morbi est ut aqua digeratur, meatus acute cum syrupo de succo terre et post hec evacuentur putredines et ea que destillant per partem corporis his (?) de si deus voluerit. Post hec procedatur ad remedia localia. Bibat igitur patiens cotidie in aurora ℥ iij vel circa id decoctionis lenitivi sicut est aqua decoctionis ordei seminis altee, seminis malve liquiritie vel buglossi (?) et si vis adde quatuor seminum frigidorum maiorum, adde semina quia sunt maiora vel minora. Vel sumat eadem hora aliquid gummis lenibus sicut sunt una galliarum pinguium vel pultes confecte cum farina simile coctum cum lacte amigdalarum vel in oleo cap. Post ista vero perducatur hora intret balneum lene sicut est aqua decoctionis malve altee violis psillii salicis brance ursine umbilici veneris scabiose atriplicis mercurialis et mingat in balneo quoniam plus mundificat cum lenitate et operosis rebus fiat emplastrum in oleo camomille temperatum ponatur super pectine et virga post exitum a balneo et unguento cum dyaltea et apostolicon mixtis post tempus hec ferentes per dies aliquos erit ad mundificantia fortiora procedendum. Bibat igitur patiens hora predicta ydromel cum vino albo subtili vel aqua decoctionis seminum citrullorum pistillorum et cucumerum sicut est oximel quorum si vero timueris ampliationem ulceris et debilitatem dicta illa cum lacte caprino vel asinino si bibatur calidum cum mellis post quam exprimatur fuerit in decoctione capillorum vel caponis (?) ℥ iij vel ℥ iiij additis post hoc aliquantulo mellis vel zuccari simile ... est vinum album subtile limphatum cum aqua decoctionis ordei seminum frigidorum ... idem ... convenienter ad localia post. Incipiat ergo cum syringa post ydromel puro vel lac mulieris vel lac asine vel capre vel aqua decoctionis ... eiusdem seminis altee seminis ... malve vel aqua decoctionis ... et ... quando ista sanie absterserit et ... eger ... ista mittatur illico cum syringa ... cum ... de ... dictis ... de ... seminis ... dissolutis in aliquo liquorum ... quoniam mundificat mitigat et consolidat ... ... lavatio de ... ... consolidativa fortiora sicut fiat trocisci de karabe ... ... dissoluti cum ... et ... in istos trociscos cum eisdem liquoribus per...

... supinus in aurora conferunt ut ... collirium album ... suo cum lacte ... quando dolor est vehemens cum aqua ... mellis et ... cum est sordities plurima in vesica ... sit fit ... cum. ℥ i. Fiat syringa in forma ... anclie (?) cum mucillagine seminis altee vel psillii vel seminis citoniorum vel lacte asine seu mulieris ... vicissitudines mundificatiua et consolidativa ... patiens habet ... ... accidentis dicetur proximo sequenti. Confert preterea in ... vel syringa ... lenium sicut est mucillago seminis citoniorum seminis psillii seminis altee et sic est oleum ... cum lacte mulieris et instillatio ... cum apostolicon et ... si dolor sit prope colli ... **Emperium** ... ... cum ... indigestio ... aut ... ordinatus ... attendendo ... debilitato. Non ... sicut sunt sal ... ... alleum sinapis ... caro ... dura ... semen apii ... confert in principio cibi lenientes ut pultes ... vel ... ordei vel ... et ... seminis ut tamarindi ... violis ... vero glutinosa sicut ... non impedientes ut est caro porcorum recentes sine sale vel ... cum ... et ... cum ... vel ... in brodio vel adipe ... Conferunt preterea unguentum ... mitigativis ... album et ... cum ... ... mixtum ... ... vero ... ... sive ... **Canon.** ... in ulceribus vesice et ... conferunt ... ... consolidative post ... et ... lenitive quoniam ... ... nulli tamen ... ... melius operari quanto ... ... consuevit ... ... **Pronosticatio.** Iste passiones si perduraverint ... ... et ... in senibus ... ... vesica ... dolentes laboriose sanantur in senibus.

[illegible]

Consilium [illegible]

[illegible]

de ulcere [illegible] Item de [illegible]

[illegible]

de [illegible] desingulis [illegible]

Item ad ulcera [illegible]

[illegible] plantaginis [illegible]

Ad ulcera [illegible]

[illegible] plantaginis [illegible]

[illegible]

Ad ulcera [illegible]

[illegible]

Ad ulcera [illegible]

[illegible]

De [illegible]

[illegible]

et intellige psenet z^a et qntam
etate quam vesica sit mebrum gnima
tum frigid. ualde magis fiet ssum per
etate vlceribus aut frigidite mo
dorum Unde ypo dt ita ptla affo
dh fit etia urie suptus assidue
corrodentis Item si i scabie vesice cor
tites grosse eicient cum fetore urie
plimo diffic^le tiam, sit igi^t tale si
gnum i vlceribus i testinorum immat^e
qua eger qo eo moriet^r ita i vlcere
vesice ctificat quia^o ego gmouet
Unde ypo gta ptla affo Si adissin
teria scito ut intestinorum carnes ege
rant^r morle Et hoc fit ppter dissin
teria esse morbu velocem Item vlcg
vesice penetrans morle Unde ypo
vi ptla affo Vesica incisa aut
cebrum aut cor aut dyafragma a
epar aut renes aut intestinorum
aliquod gtilm d stom morle z
hoc vm ut i pluribus et ppter sba
vesice no tollo eius Item vrina
ethicorum z vrina scabiem i vesica
sit ples i vntuosite supsinnei
i rotentis squamosis, caueq ne
decipiaris ut dt ypo ze pnosticorum
distinguere qo per fetore z doloe
que non sunt in sse ethica ut Ca^m

2^m De Ardore Urine

Ardor urine est mordicatio
ptis vlcerose are nitrosa
pveniete tete sup ptes
l in urina siue sit vesica siue
tollu eius siue carnes uige siue
vlua siue renes et poreeius
ppter quam senti^r dolor acutus
i pte ead z ppe i sine exitu vrie
Fit aute ab hnore acuto ut sit
fla salsu zco aut astime Et
scias quod istud acuus siue potest
in morbis diusis vbigmi in vl
te i renibus in scabie i vesica
in vlce i uga in stugoria ppter
q eius singlis causis passionibus
tlis subiunt^r suffiagi Cog^n
eius patet ep relacone patientis
in ctessione signorum morborum
pdictorum et ssito doloris locoi
leso Methodus Cura eius dua
bus intentionibus psicit Una
sua morbi cu est morbi acuus
Alia cua sni qua dureq indigat^r
igit^r apnro^o hnor acuto cu syr^o

de fumotre et pge^z post hoc cu pillis
plibus put diceret tib de putre tort
libo ze ueude predi^z ad localia qua qe
uigdia^z eger tinca in pati aque dulcis
tepide ul aque decotionis malue altee
ppli scilicet seminum lini psilly zomni i fran
in ethucthem cu lenitiue z an balnea
ul i balneo sumat vinu cptiorasis vrinatis
lenitis sic sit trosci d alkekengi dti
ta^o dematha saui z samea cu syr^o violetum
z j. z aqua fra z ij ul cu vio al aquoso
ul cu aqua decoctos semin quatuor frigidorum ma
iorum mundatorum ul fuilet i amora z ante
tenia vim cptiorusi d scis sis q fit
Semen quatuor frigidorum maiorum ut sunt se me
lonis cucum cucur citrol mudat semen co
minus frigidorum minorum que sunt semen lactuce
portu cudi^e scariole an z j. seminis
iusqiami se altee se ppaiunt se solatri
an z ß se apy z ij amigd dulcium cu
corticibus decrigati amili succi liquiricie
boli ar. acatie an z iiij incorporetur
cum mucilagine psilly zd^z in aqua ligi
nibus ul cu aqua ordei ul cu aqua decoc
tonis priorum demaseni et viol ul cu
iure pullorum z agnorum piglon quia sa
me leuit abstergendo z cu pura educendo
tam doloris remouet q data Nutriat^r
ep carnibus laudabilibus z iuribus earum
coctis cu lacte amigd dulcium et ppe agrorum
amabil portorum iuuenum pullorum et edorum
coct i cu gut^z sunt malua bliti et portu
lac ex fructibus ut citru^z ceras psicis ficubus
uvis maturis prunis z pomis dulcibus
aquosis si sto^q no phibeat bibat in
lep ul ydromel aquosu ul aqua ordei
ul vinum al aquosu lmphatu maq
decoctos semin quatuor frigidorum maiorum munda
torum z cu eisd liquoribus sumat omni die i
auora d syr^o viol ul vo ul nenufare
si dolor supfluat Unq^m cu medicam^z
hic patiens bonu videt^r ut ab strinet
ab omi potu ppe p v ul vj dies ita
ut desiccet vrina quando supfluit plus
elungat et medicinas i loco suo non
pmittit Et si potus sit ei necess^s aut
ppter sitim tollerabilem aut ppter famem
ab stiores mordicant plus vehementer
Abstineat ppe acuminibus ut sunt
acetu agresta berberis pura potica
mala austeria silr z abatius ut sunt
piper sinapis sal allea cepe nasturtium

pet' apium vinum vetus amarum purum insi for
te gitta digonis stom vel appetitu Item quando
cum pediculo quando spina inas venit et
p[ur]gat sanies frequenter inas attrahit et in
partibus sunt angustia inducit frequenter
remedium ad localia propria. In bunga go ta
pud unge cum lacte mulieris talibus ex mall
vel lacte primus vel cum mucillagine psilly
et sic itorum vel olo ro vel olo viol' vel sple
on dissoluto in aliquo ypo stan stillet' quasi
aliquo involua stap' unge si sit ibi do
lor Et si non sufficit iniciat' cum siringa
collirium album dicto tamen de scabie in vesica
vel trociscus primus supradictis dissolutus
cum lacte mulieris vel cum lacte psillii si
dolor est fortis vel cum aqua mell' si in
tedis absorpcionem et si talis aqua iniciet' sirin
ga q[ua]nta lotionis vespere unge et post eius
inunctura illico predicta anodina iniciet'
melior sunt opato In fine non doloris
mundificacionis mitian' copaliua dicta tamen
de scabie in vesica si urine videat' **Empe**
rica Collirium sublime q[uod] iniciat' cum sirin
ga ad ardorem urine mitigandum sic fit Rx
semen papaveris al. ℥ iii. pistet' et ex
prima' cum hiud pinod oli de iii. inspe
ciat' cum ypis oli violis ℥ i. opp bom ℥ i.
et talis fiat ad igne cotinuo inspedo cum
spatula deinde colent' papaver deinde sic fortit'
exprimendo sic in torcular et resiniet'
et si vis fortificare adde oli nenufar ℥ ii.
psilicon ii. ℥ mucillaginis psilly quantum
volueris Item adiciendo confert oleum seminis [illegible]
primus recentibus comprimendo ea cum torcular
sic fit oleum de mitibus et ferebuni Adicit
confert lac seminis ex seminibus quatuor
fris vna pistatis in mortario et distemp
cum aqua frigida colatis Cofrio syr' nobilis
adicit sic fit Rx adyanti ℥ viii. pollitri
capill ve scolopendrie foliorum lactucis
endivie lingue bovine borragie violis
ana ℥ iiii. mirtillorum liquiricie ana ℥ i.
pistent' grosso modo et bulliat' in lib iii
aque decoctis et lib ii. vini albi aquosi de
lib ii consumant' et colet' addat' suc
℥ vi. zuc bulliat' parum et cola [illegible]
[illegible] de h syr' [illegible] die [illegible]
cum tenua ℥ iii. sine aliquo liquore in
[illegible] rene scabie vesice et ardore
urine potere sine pote' sine mitigat
[illegible] et vel fiat ac mox nat

Item vaporacio sublimis adicitur sic fit de
coquat' herbe frigide in aqua pluvia si
solatri portulaca psilius salix violaria
cum violis rosis malva altea mal
ua ungula caballina capillus ve
folia nenufari lactuca cucurbita portu
et fructus frigidi cum seminibus suis scilicet cucu
meri melones citruli cucumer [illegible]
et aliqua anodina et flores camomille
mellilotum et ponat' eger modicum in
vase [illegible] et cooperiatur [illegible]
predictis calido decocto in vitrum applic
liga vel involua quanto minus poterit
quia hic vapor inas acutus resoluit
loca lesa confortat dolorem mitigat
et potest addi fimum terre si urine videat'
et spe [illegible] quando humores acutos
[illegible] cum [illegible] aut fomentetur
[illegible] cum pannis lineis mollibus
infusis in eadem decoctione aut fome
tetur cum lacte [illegible] appo [illegible]
vel vino vel stiptico atque pannis li
neis involutis quia hic vapor inas
acutus [illegible] et membra debilia
confortat Confert preterea assiduus usus
talis tragea quinquies die in ieiunio
cum potu vini al. aquosi lymphati cum
aqua pura Rx seminum quatuor frigidorum ma
iorum mundatorum ℥ ii. se portulace se papa
veris al. ana ℥ ß. se iusquiami ℥ ii.
zuccari albissimi ad pondus omnium te
rantur grosso modo vel fiat opiatis pul
vis terendo subtiliter et bellando vel
fiat opiatis electuarium addendo [illegible]
[illegible] ana ℥ ii. Item confert hec mixtura
Rx dyadragant zuccari violis dya
papaveris ana partes equales **Canon**
[illegible] ardor urine sine tua
vlceris [illegible] est sicut tua bla
[illegible] sine cum eradicacione vel sic tua
temporalis sine duracione perpetua [illegible]
[illegible] est [illegible] sine suo morbo
cum [illegible] sequat' sicut plurima corporis
et sic morbus sua tam propter [illegible]
[illegible] de ingenio sanitatis [illegible]
est [illegible] prime [illegible]
tur [illegible] acutis intendit de quibus
infirmum cognoscit' neglectis morbis
quos non cognoscunt [illegible]
[illegible] morbo et eius [illegible] vehement
[illegible] adeo ut morbum et [illegible]
[illegible] intimat Iterum [illegible]

sz q morbo et sue cae obviat cu
remedys q° dictis alenoib; adal
toria studendo ut sit morbu devi
ant et virtute obsistet que e pura
passissima uidex i actu curatio autem
incisionis no pretendo et ppe diffi
cilia que cura abstrahit sit. **Pro**
nosticacio. Colli q i cura huius do
loris et sue cause cessat apud ne
forte antique corpus consumat
vigilys atque doloib; supplicius et
sit febris ethica accedat. Iste ardor
urine sine semine facilis est curacio
cum semine vero difficilis. **Capitulum 3m**

Stragna lz **De stranguria**
apud quater loquentes ad
optineas trahat significatio
nes utpote actionem actionem
lesam acuitatem cum expulsionem urine
sive sit ablata sive diminuta sive
corrupta. Nos tamen actus 3 nota
ipse proposse distinguentes stranguriam
soli actioni corrupte appropriavimus dis
suriam vero actioni dicte. Iscuria autem
actioni ablate copulavimus. Est igitur
stranguria ut dicit G. in 3° de interioribus ille
vij particula. Stranguria et dissuria
sunt urina guttatim mingitur cum frequenti
necessitate ad urine expulsionem
sed exit velociter postquam imper
... ceptus est in vesica et sic totum preter
voluntate. Et est duarum specierum aut
cum ardore urine aut sine. Prima
est stranguria que est cum ardore
aut acumine urine propter quod illico
cum in vesica guttatim stillat provocat
virtutes expellat expulsiva aut co
plete in vesica propter sentiens mor
dicationem ... Stra
nguria vero que est sine ardore fit aut
propter debilitatem vesice in sua cor
pulentia quod nichil aliud quam va
rietas compositionis seu texture dicit
aut propter mollificationem et paralisim
in collo vesice propter quod musculi
... retentive ...
... lavant et ista passio
nichil aliud est quam mala compl
exio ... super
... aut propter causam precedentem
utpote ... difficile vel ...
passionem. Signa eius in qua sive

sit cum ardore urine sive non patet ex re
latione pacientis. Si non sit propter acui
tate urine apparet urina citrina vel
rubea intense subtilis valde cum puna
cione signorum ... si non sit complete
apparent omnia signa ... de vesi
ca et virga. Si autem propter debilitatem vesice
apparet quod urina non egreditur copiose nisi
cum ... manibus comprimitur vehementer.
Si autem sit propter mollificationem apparet
urina aliquando grossa lactea cum ... et
pluribus ... **Metho**
dus. Cura stranguric dolorose propter acu
mine urine est ut apud fiant purgationes
... humorum acutorum et contra ... calem
cia sic remedia lavativa ... urine cum
infusione sufficienter ut plene dictum est
de ardore urine passio de methodo sic
non negligitur alteratio epatis cum cibis
et medicinis sicut ut dictum est de debilitate
epatis passio de causa talia ... ab
lata ... adiutiva accidentis
videntur ergo ... sic ... ut conforte
... retentiva vesice sicut sunt trocisci de
alkekengi ... et ...
et inferius cum syringa ... sunt trocisci
de bolo ar. karabe an. ℨ v. acacie balau
stie gumi arabici ypoquistidos an. ℨ j et ℔ s. se ...
se ... an. ℨ j conficiatur cum succo ber
beris vel mirtillorum vel sumach vel ...
... psillii quam ardorem reprimunt et
ulcerationem prohibent et retentiva confortat
vel sic sunt trocisci de glandibus qui fit R.
glandium ℨ v. mirtillorum rosarum ... an.
ℨ j et ℔ s. acacie ℨ j. ... gumi arabici boli
ar. an. ℨ ℔ s. ... ℨ v. co
ficiatur cum aqua rosarum vel succo ...
succo ... vel sorbarum vel ...
immaturorum. Ungantur pectem et virga cum
ungento stiptico quod fit R. gumi arabici ...
an. ℨ j. mirtillorum ... boli ar. an.
ℨ ij acacie ℨ ℔ s. olei rosarum ℨ iij cere ℨ ℔ s. te
rantur et incorporentur ...
vel cum ungento tali si aliud presto non sit
R. ... unguenti albi ... ℨ ℔ s. ...
... ematites an. ℨ j. pulverizentur
subtilissime et incorporentur simul ...
vel ... cum ... in aqua
ro. p. ij aceti p. ℔ s. ...
fuerit ... bolus ar. ...
mirtille acacie gumi arabici ypoquistidos
masticis ...
... vel ... herbis

[illegible marginal annotations]

fris coditus cu succo herbeis vel granatorum vel agreste. Vtatur etiam rizo farre ordeo coditis cum lacte amigdalarum dulcium et lentibus corticatis vel his coctis cum decoctione primo aque. Bibat vinum rubeum stipticum limphatum in aqua pluviali vel aqua decocto plantaginis, succi mirtillorum sed stomachi vel epatis non gravedinem. Catum posse tolleret pedicis plumeos dicit vrina restringatur quam dum propter frigiditatem virtute medicinarum in loco suo statim non permittit, vinum sed potus sit necessarius. Abstineat ab omnibus diureticis et acutis quamvis hec passio non est desitus sed compressus in ungendo. Cura eius propter plenitudinem vesice est ut apertio fiat cum vrinis dicta suo tempore (?) et non prius preveniat ad loca [illegible]. Cura eius propter mollificationem vesice est ut digatur sola medium et purgetur vesica sicut de ingestione de paralisi et sit dietis dicta de passione dicta frigida et balneet in aquis stipticis calidis sic est aqua [illegible] vel aqua decoctionis salvie absinthii rute artemisie savine iunipi mente meta[stri] calamenti origani serpilli costi et similia. Vel fiat fomentum partis assidua cum easdem rebus bullitis in aqua pluviali vel vino rub[eo] stiptico et templum (?) conspersus [illegible] bullitis in vino et oleo [illegible] dein pistatis et incorporatis cum pulvere [illegible] (?) comporticatarum et cuppularum glandium et karabe atque [illegible] subtiliter cribellato. Confert postea suffumigium compositum de mastice bdellio tarum terinuo gummi arabica [illegible] tritis et incorporatis cum pice vel laudano vel terebentina dicto fiat pedis forme pillarum conquibus vna ponitur super carbones et si pacientis sit inter fumum in vrina et tapeta mediate canna. Confert et licinum bombacinum assidue gestatum intra volvam perquem impletum sint cum vnguento marciaton vel argento vel oleo de castore vel decocto cum quibus pulvis olibani mastice gummi arabica subtiliter cribellatum sunt incorporatis. Vngatur postea pecten et inguina cum vnguentis eiusdem calefactis adeque si mollificationem magis timueris quam stranguriam addatur castorium. Mirre ase (?) minime quantum pollicis de vino tamen vtatur propriis aliorum calidis, cetera tamen sumpsit de coriandro quam sic sunt. Recipe seminum coriandri cipi semini [illegible] calamenti anisi ana ʒ ii. gariophilorum ana ʒ i. conficiatur cum vino rubeo et detur vnge nec eam vel cum vino albo veteri claro. Vel fiat confectio vinum compositum de mastice quod fit

[illegible]

[illegible annotations]

Recipe mastices mirre thuris mumie ana ʒ ii. conficiatur cum succo plantaginis vel citoniorum vel sorborum vel vespilorum vel prunorum et granatorum et detur sicut pro ceteris. Nutriatur carnibus laudabilibus assis vel elixis coditis cum speciebus aromaticis vel iuribus carnium altatis cum incta plantaginis vel agresta. Comedat etiam vitellos ovorum assorum et pultes corpso (?) et similia coditos cum lacte [illegible]. Bibat vinum vetus amarum vel vinum rubeum stipticum limphatum cum aqua decoctionis cinamomi et piperis longi aut bibat ydromel coditum cum speciebus calidis vinum tamen conferens videtur ut paciens abstineret ab omni potu per v vel vi dies quod si non sit possibile abstineat ad minus nisi copulatis cum stipticis competenter. Cura eius propter debilitatem operacionis virtutis vesice aut propter causam primitivam est ut vtatur in cemo frequenter et assidue clisteris calidis stipticis cum aromatice ut sunt dyagalanga dyaciton pipion dyatardamon electuarium ducis filonio persico et similia. Vngatur pecten et inguina cum vnguento marciaton vel oleo de costo vel mastice quibus incorporata sunt castoreum spica mastix olibanum cum nonnullis galbanum et aliis addendo tere (?) quod sufficit et si paciens sit mulier inungatur licinium de bombace eodem vnguento adigue et cum ea gestetur assidue intra volvam et fiat omnia lociliia super pectine et inguina quod dyngignitatio debilitatis stomachi passio de debilitate eius in sua (?) simili dicetur. Sit in stranguria propter mollificationem.

Emperita

Dicit ypocras vii. particula afforismorum: Stranguria et dissuria vini potatio et flebotomia solvunt. Inciditur vero vena que intus in talo ponitur cum visicatis conveniat hic quod vinum est quod quamquam condicionibus observatis prima ut sint dicta frigida, secunda ut vinum bibitum sit plurime quantitatis, tertia ut sit vetus purum vel parum adaquatum, quarta ut corpus non sit plectoricum et estivum vel omnibus humoribus sic fiat flebotomia predicta, sed non de humore alio fiat farmacia.

Canon

Stranguria secundum omnes modos reducatur ad dyabetem qui est fluxus vrine superfluus [illegible] in imo [illegible] propter

[illegible annotation]

[illegible]

124

quod concludit[ur] ma[nifes]te q[uod] dicta unde suffragat[ur] p[rac]tica et ip[s]e q[ui] cum ad stranguria[m] in ordine Pronosticatio

Stranguria raro curatur in senibus et q[ui] sunt ultra xl[ta] annos et ip[s]e si fuerit p[er]maneat p[ro]pt[er] v[er]ba illa afforismi Ve[sice] re[n]um dolentes laboriose sanat[ur] in senibus. Item stranguria de causa calida est periculosior in senibus q[uam] de causa frigida in iuvenibus quam forte causa est. Vide s[upra] 19 affor[ismu]m 2a p[ar]ticula In morbis minus periclitantur q[ui]bus fortis est ignis quia in aqua non congelent[ur]. Item stranguria p[ro]pter plus q[ua]ntum ad causam calidam vel p[ro]pt[er] debilitate[m] vesice ad finem om[n]ium difficilem sunt curatos.

Ca[pitulu]m quartum de suria et dissuria

Dissuria et suria sive senia dicit[ur] quandoque dicimo non p[otes]t urina[m] appellare dissuria[m] non qui urinam expellit s[ed] cu[m] difficultate et insufficientia et guttatim solu[m] sive hoc accidit p[er]iodice sive t[em]p[or]e om[n]i et c[etera]. P[atet] q[uod] suria s[ecundu]m a[n]tiq[ua]m leta ablata contingere i[n] virtute expulsiva urina dissuria no[n] a[n]tiq[uorum] lesiom di[mi]nuta nec differunt s[ecundu]m magis et minus quare ipso[rum] eadem sunt signa causa et s[ecundu]m o[mn]ia testificat[ur]. S[ed] i[n] q[uan]to illius affor[ismi] vij[e] p[ar]ticule Stranguria et dissuria et c[etera] et vj de a[n]ti[dotario] ait q[uod] dissuria vel suria su[n]t de sensu expulsi[v]e. Stranguria no[n] i[n] defectu retentive ut supra tetigimus. Causa dis[tran]guria sunt suria et dissuria aut p[ro]pter egritudine[m] i[n] vesica collo et virga. Si p[ro]pt[er] egritudine[m] i[n] renibus vel poris et h[uius] egritudo aut est lapis opilans vel apa aut v[er]ruca et carnis duritia. Si p[ro]pter egritudine[m] i[n] vesica aut est mollificatio aut extensio p[ro]pter vehementem urine retentionem aut sanguis coagulatus purus vel cu[m] sanie p[er]mixtus. Si vero i[n] collo vesice et virga causa est lapis stans i[n] tridite vel meatu eius aut apa aut v[er]ruca. Methodus

Signa eius p[ro]pter lapidem i[n] renibus et poris sunt gravitas i[n] dorso et in a[n]terio[r]e vesice expulsiva q[uan]do ad[h]uc descendit non p[otes]t et dolor circa extremitate[m] in inflatione ventris et p[er]dicas p[er]sis et a[n]tecessio lapidis vel arene i[n] urinali. Et cura eius est sumere potum medicinas que frangunt lapidem et provocant urinas quas supra diximus i[n] c[apitul]o. Signa eius p[ro]pt[er] apa[m] i[n] renibus similiter et cura su[n]t dicta i[n] c[apitul]o de apate i[n] renibus. Similiter et cura sunt dicta i[n] c[apitul]o de apate i[n] renibus. Signa eius p[ro]pter v[er]rucam et carnes ortam i[n] renibus vel poris sunt q[uod] fit se[cundu]m plurimu[m] p[ro]pter ulcera antiqua meatuu[m] p[ro]pter q[uod] sunt a[n]tecessio urine p[er] impote[n]tiam sanie et sanguinis et dolor continuatus et pungitivus i[n] dorso renibus cu[m] ipse columna... acuta et non possibiliter i[n] curatura tota urina[m] s[ed] mora eius p[er]sistit. Et cura eradicatio non l[icet] q[ui]a medicine corrosive p[er] co[n]trarium exhibite no[n] penetrant p[er]fectius non nocu[men]tu[m] magnum inferret s[ed] s[e]c[un]d[u]m corrosionem sed medicatio eius blandit[iv]a est cu[m] balneo aque dulcis tepide decoction[is] malue altee tamen reretum seminis lini fenu[gre]ci viol[arum] salicis ungule caballine mitu[n]iac. Et aplicet et om[n]ium mollificatum et infucta eum cu[m] lenitate q[ui]a vias amplificat dolorem mitigat et urinam provocat et simplicibus et unguent[is] lenificantibus que diximus i[n] c[apitul]o de opilatione et duritie i[n] renibus. Signa eius p[ro]pt[er] mollificationem et paralisim vesice et lactor[um] colli eius sunt q[uod] i[ps]e ea[m] mingit cum sinistrate q[uan]do sup[er] vesica[m] fit co[m]pressio cum manibus et tumor et repletio vesice expulsiva. Et cura eius est i[n] unctio pectinis ingerorius cu[m] unguent[is] calidis sup[er] cerotis sicut su[n]t ungenta marciaton vel sole calido et cu[m] olis similibus sic su[n]t oleum nardinum costinum castorileon et scorpionibus dictu[m] i[n] c[apitul]o de lapide in renibus p[er]misso de empiras et si aliquo istorum olorum dissolute fuerit gumme s[ed] opoponatu[m] bdellium armoniacu[m] storax melius operabit[ur]. Circa membra finem. Detur electuaria calida i[n] cum vino ab eis ita ut sit sicut dyamargaritum dyacastoreu[m] tyriaca et i[n] fine rei vitatur diuretic[is] sic ut filantropos nefrocaturum balnee p[ro]p[ri]e a i[n] balneis calidis i[n] cum sit si aque ...vel sulphuris sitis et apte apud i[n] a[n]tiom vesice. Signa eius p[ro]pter extensione[m] vesice p[ro]pter retentionem urine vehementem suppletiva sunt q[ui]a ut plurimum accidit pueris scolaribus cu[m] ignua vel adultis statibus i[n] p[rese]ntia magnatum vel loco honesto p[ro]pter q[uo]d replent[ur] eo[rum] vesice inflant[ur] vehement[er] adeo ut costringi non possint neq[ue] urinam

[illegible]

copelle nisi fortiter manibus comprimatur. Et
cura eius est ut intret balneum diureticum et
ipse post compressionem et purgationem sit sicut est
decoctione apii ebuli lupuli melliloti
tauri recentis siluli tartarum et plu et
si non sufficit fiat dia... de distinguenda
propter mollificationem. Signa eius propter
san. vel saniei coagula in vesica sunt
attractio nimius sanguinis et saniei propter hoc
retinetur urina et inflatur vesica. Et cura
eius est aperitio viarum cum syringa medica
minis dissolventibus sicut est oximel et fortius
illa est oximel mixtum cum vino albo vel
aqua decoctionis seminum sinapis et apii et for
tius illa est oximel oppo... et fortius
est oximel squillitici et adhuc fortius est
vinum album vetus in quo dissoluta sit armoniaca
cum bdellio sagapino ad quantitatem ... sola
si non timueris plus in vesica et virga
locus cum ungento dissolutio mollificatio
quod fit ex marciaton et agrippa dial
tee butiri recentis ana partem semis in sic
non vero ... frangente lapide et pro
vocante urinam sicut diximus in capitulo in renibus
et vesica et in pluribus dicemus. Signa eius
propter lapidem stantem in radice virge vel in collo
sit dolor in loco in quo stat lapis et repleto
vesice et eius inflatio que si comprimatur vel
egreditur sit dolor fortificatur et si puer
infirmus super dorsum suum et levaveris pe
des eius ad superiora et vehementer cum commo
tus egreditur urina. Et cura eius est ut
utatur medicinis frangentibus lapidem superius
dictis frangatur et operatur in urina. Et si frangi
non potest fiat tunc elevato omni hora quod
necesse sit et extrahatur lapis maior scissa
in collo vesice ut docuimus in capitulo de lapide in renibus
et vesica. Signa eius propter apostema in virga sive
scissura dicemus in capitulo de apostemate in vesica. Signa
eius propter verrucam in collo vesice et virga
sit dolor acutus in virga et cum fit sedimen
plurimum ... in hoc meatu quando ...
cessit nimius sanguinis vel saniei et ipse ...
... urine in eiusdem post dies aliquod
impedit ... si non totus ...
eius quando parte non oppilat et replet vesica
et inflammat. Et cura eius est ut si fit
... corrodatur et mundificetur cum ungento
viridi ... de ... auri ... post hoc
consolidet sit ibidem diximus et sublime con
solidativum cum ungento fusco et ungento
albo. Si autem sit in radice ... dantur
medicine frangentes lapidem ... superius et inferius

quando cuius ... cum eis et ipse in
puro. Si vero non sufficit et ... fuerit
indurata fiat incisio virge secundum
longitudinem usque ad ... virge et abscidatur
cum rasorio et consolidetur virga et
nervus. **Emperlam** ex compositionibus me
dicinis completis ad frangendum la
pidem ad provocandum urinam in capitulo de la
pide quibus nichil potest addi in
naturalibus simplicibus sed solum
in modo dispensandi que sunt pone...
Aqua sublimis diuretica sic fit.
Recipe radicum quinque ... ana ...
... senationis saxifrage milii solis
petrosilini volubilis maior et
minor scolopendrie tamarisci eupa
torii ... ana ... seminum quinque frigidorum
...orum ana ... ungulatorum ...
... ana
... omnia parte terantur et in lib...
vini albi subtilis aquosi ve
teris bulliat parum in eadem totum
ponatur in alembico et distillet. Similiter cum
istis rebus ... citri ... ca
... apii petrosilini capillorum ...
... ana ... corticis ... vel piperis
rubearum ... cineris scorpionum
adustorum vel loco eius cicadarum ...
sanguinis hirci mactati in augusto ex
siccati sanguinis vulpis sanguinis leporis
collecti et exsiccati ana ... vitri com
busti ... cancrorum combustorum ... pi
peris ... corticis radicum capparis
lapidis iudaici lapidis spongie liquiritie
... al. se portulace se urtice se
... se nigelle se dauci ana ...
hec omnia terantur et cum vino predicto
et rebus aliis misceantur et distillet.
Pulvis eiusdem. Recipe brusci sparagi fe
niculi pulegii milii solis saxi
frage ... ana ... carvi ...
ana ... cardamomi foly ...
... ... turbith ... liquiritie ... reubarbari
... siler ...
seminis nasturtii, spice nardi ... petrosilini
apii ... ana ...
mon ana ... albissimi ...
... terantur omnia subtilissime et
misceantur et fiat de ipso pulvis
omni die ... in vino albo
claro aquoso et si vis ...

209

De [illegible] in lecto [illegible] de [illegible]

ut doceat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] habeat [illegible] plura ut [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] valde [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] valde ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] desperatio [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] desperatio [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dissolutum cum modico vini [illegible] et appone ad [illegible]

[illegible] alii [illegible] Et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] vino [illegible]
cum [illegible]
[illegible] galanga cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
Et [illegible] da ei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] vino [illegible] bibat [illegible]
[illegible] salsa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] passionibus [illegible]

diam... [illegible] voluntaria ... emissio ... vesice ... [illegible]
lactuce ... vesice ... [illegible]
... data ... [illegible]

fortica(n)e adde tatarid(is) absisis ta
pitibus (et) alis ... apii ... alneos
... timeo ... tempore talis ... ul
vlcus i renibus (et) vesica ... ea
et pone ... sicut ... frig(id)e
mundatoris. Et aut volunt ... fa
c(er)e trociscos adde armonicum ... disso
lutum in vino albo (et) alie species ...
tu ipo ... opilationem ... lapid(e)
... sit pole ... re
moueri ... viua ... [illegible]

Non dicit Rasis in dispositionibus ca(usa)
de retentione vrine q(uod) pluribus medicis
difficultatis vrine conuenit i troiscis ...
... qua decocta sunt folia caulium
... tartarum (et) feniculi et
rubea tinctorum (et) apium (et) eupatorium
(et) similiter emplastro ... sup(er) ...
pectine ... appetit mollificat (et) pro
vocat similiter (et) ... medicinas ... pro(v)ocantium
vrinam per intestinus ... est ...
da ... qui est ... vesica
est vacua nocet tamen vehemens
que est plena ... ostendunt (et) forte
stimulant replendo. Et dicendum preterea q(uod)
diuretica (et) vrinativa
... diuretica q(uod) sui ca
liditate (et) ... vehementi ... re
(et) ... subtiliat ... dissol(vit)
quare ... plurima ... preuenes (et)
sequestrat ... v. de simplicibus
... vinum ... al
... radices ... (et)
... talia ... vrinatiua ... dici
... frigida humida ... corp(us) ...
plurima ... corporis ... i
corporis ... vinum al
... aquosum (et) ... ...
... et ... frigida. Conuenit
autem ... corp(us) est vrine prouoca
tiuum ... intelligere scripta auctorum. Con
ferunt igitur diuretica i tanta fra(ctura) et
lapide et opilatione. Vrinatiua ... in
... talia ... vl(tra) ... sani ma
... et corp(us) debilitate ...

In causa ... mixta ... vrine
prouocativa. **Pronosticatio.** Iste
passiones raro sanantur ... qui
sunt vltra ... annos (et) ... si per
duret ... viii. ... particula afforismorum.
Nefreticum ... vesicam dolentes ...
Item si fuerit propter ... in renibus
vel carne ... vel lapide ...

ablacio ... dum durant morte(m) ...
... incisio ... in ... dies morte(m) ...
... rapiens ...

se frangit non permittit ... tito ... fuerit ...
... aut ... cum ... iudicant pun
ctum. Item si fuerit propter sanguinem coagu
latum in vesica ... fuerint ea n
... dies aut xl ... ad plus ...
pellatur ... i ... talio ... contingit
in ... diebus ... ut co
tingit i pleuresi (et) peripleumonia. In petre
... i xl. diebus ... contingit ... ca
... per adustionem ... fuerit
contingit i testibus ... (et) vesica ... hypo
... particula afforismorum. Cataracta ... vetre
... contingit ... diebus (et) ... est
dicit ibidem commentator ... dies
est ... periodo ... xl ... ste
... mollificatione vesice ...
... ut plurimum ... eius ...
atque emplastra ... fuit ...

Capitulum de insensibili exitu vrine et mictionibus in sompno superfluo

Accidit i quibusdam et precipue pueris ut
mingant nescienter in sompno (et) quandoque
tempore vigiliarum ... et si in eis virtutes
naturales sint fortes ... animales
sunt debiles ut dicit Auicenna 3° canonis fen 2a
... de causis ... quibus ... virtus
retentiua (et) ... in vesica ... igitur ista
passio propter aliquam ... aut propter ...
talem humida aut ... mollificatione lacertorum
vesice aut propter potum superfluum. **Methodus.** Signa eius propter ... talem
humida sunt habitudo corporis carnosa ...
da ... plurima vrina ... vel rub(ea) et
forte sentit ... ardore aliquem ... eius
... Et fit maxime i pueris quare cum
se inuoluunt ... non ...
pulsum et ... imaginatio
standi i loco ... homines min
gere. Et cura eius est si sit puer ut
... et ... (et) ... ri
gidis ... eius remanebunt ...
... fantasia ... sompni. Si
vero sit iuuenis vel adultus ...
... (et) vesica ... emplastris (et) vnguentis ...
stipticis ... de ... similiter ... puluere
... possunt ... i ...
... de ... et ...
... vini ... quia fiet ...
stiptica ... mirabolorum emblicorum ...
boli ... gladiun ... karabe ...
... corticum ... equales ...
terat omnia ...

... vrine ... voluntarie ... mollire ... vesice ...
... vrine ...
...
...
... [illegible]

cum aqua pluviali vel vino xn pontico [illegible]
hoc etiam conferunt trocisci de karabe et troci
sci de alkekengi dicti cap° de emuntu salui[6]
fiat quoque flobotomia basilice in brachio vel sa
phene in pede quoniam confert. Dieta dieta sta
stica in cibo et potu et eo diminutio si stoma
et intestina non prohibeat. Signa eius propter
complexionem frigidam et humidam sunt habitudo cor
poris lata urina alba grossa et quies sine mor
dicatione omnino et pressura sompni plurima
et privatio sitis omnino. Et cura eius est ut si
sit adultus detur ei cophor pulverizatum cum stip
que ponit Rasis ibidem. Recipe glandium sitarum
℥ v. thuris ℥ ℞ mirre ℥ [illegible] coriandri
assari aperi capparis acori omnium ana ℥
conteratur omnia sicut alcohol. detur
ex eo mane et sero ℥ iii cum vino vel pontico
vel vino veteri amaro. Unguatur pecten
unga cum oleo mastico vel ruttaceo postquam
in eis dissoluta fuerint euforbium castoreum
et mirra. Empletur cum herbis calidis sicut
sunt metamentastrum salvia ruta absin
thium serpillum postquam cocta fuerint et pista
ta et incorporata cum mastice et bdellio disso
lutis cum vino veteri amaro vel aceto acu
tissimo addique in [illegible]. Confert epitima
balnea calida vel stuphe super pectine et ipse
purgationes flatus frequenter si sit cum
[illegible]. Dicte cibis et potibus et eo diminutis
calidis sicut si corpus non contradicat. Fit eius
propter mollificationem sicut cum et propter vigi
lias egreditur urina insensibiliter et fit
maxime in senibus et decrepitis et cura
eius est eadem cum cura stranguirie propter
mollificationem vesice et eius que fit propter
debilitatem corporis vesice. Signa eius
que fit propter potum superfluum sunt narra
to infirmi et quoniam fit solum non post inebria
tionem et crapula. Et cura eius est cura generis
omnium passionum contingentium circa principia
in tercie qua post vero ubi dicit in omni
motione corporis.

Canon. Et cura istius
passionis ad inferiora quetit medicinas
localles non tamen circa membra colliges sed
circa membra generativa urine quod est corpus
et regio sua quod est renes sicut in metrado pro
cedat. Medicine igitur debite sunt subtiles
in ultimo pulverizate et cribellate ut cito ad
renes et vesica pervenire valeant cum utili
tate. Unius speciei quod renes magis alterant
put per interius vesica non posterius inspi
forte inferiora iniciat per inferius
per siringa

Pronosticacio. Iste passiones
si fuerint in pueris prope rasitatur
corporum gonie quod compescant quod sit
usque ad xxv annos et plus quando pu
her remanserit plerumque conveniunt in
ypo 3ª particula affo. Queuntque non
permanent pueris et non solvuntur
circa iuventutem aut senibus circa in
structionem eruptionem vetere cito consue
luntur. Iste ista passio superveniens in
senio non sanatur quoniam eius causa magis
fortificatur. In ypo vi particula affo.
Desectura circa vesicam dolores labo
riose sanatur in senibus.

Capitulum vii. De apostemate in vesica et collo eius.

Hoc apostema licet contingat in quibus
possit fieri compositionum generibus qua
tuor humorum illud tamen quod sit
ut plurimum est apostema calidum ut dicit
Rasis et ipse dico vel sanguineum vel colericum quoniam
in vesica penetrare non potest nisi humor
acutus subtilis non sit membrum unum
sinum corpore stinc. Et signa eius sunt
febre acuta et dolor vehemens in
pectine vel in vesica et alienatio mentis
et in grado languore sicut in frenesi quia
totum acutum propter ipsum membrum plu
rima sensitivum et in calitas et
magis retinet sensus et urina. **Methodus.** Cura eius est omnis cura
frenesis. Fiat igitur statim apertio flobotomia
diusmia ex basilica dextra in brachio
vel manu et non empletur cum sibi stip
sit sicut in rep aliorum membrorum apostema
tum sed cum sibi lenibus quoniam inducunt
in vesica sanitatem solutam cum sit membrum
pectinale sine te prohibet nec resoluto
liniatur ergo pecten et unga tota usque
addices quater apertio cum oleo violarum
vel ro vel demusc vel de sponsice et em
plestretur cum malva violaria et pila
cortis exprimatis et incorporatis cum eisdem
ponendo tepidum supplo in die vero
quarto vel circa illud fiat flobotomia circa
dicta de saphena pedis sinistri
que est interius in talo et tunc liniatur
loca cum resolutis lenibus sine acuitate
sicut est oleum camomillinum calefactum
in vase duplici vel anetinum quoniam mi
tigat dolorem et empletur cum farina
seminis lini fenugreci et fe aneti et
floribus camomille et melliloto et

[illegible]

altea coctis in aqua et pistatis et incorporatis cum mucillagine seminis altee et butiro recenti sine sale et oleo camomillino sufficienter et potest addi farina fabarum contra absconsiones et apostemata porrorum et apponere impressum hoc namque emplastrum dolorem mitigat tumorem et apostema resolvit et maturat in superficie resolvit si sit possibile et si sit regativum pro toto statim si in declinatione conforte cum resolutivis fortioribus sicut sunt semen apii et aneti nutritum hora illa ex ordeo vel avena coctis cum lacte amigdalarum dulcium vel cum micibus carnium altilium cum lactucis portulaca cum cucurbita et bibat aquam decoctionis ordei vel liquiricie vel ordei et pruorum siccorum. Si autem non videris profectum ex resolventibus usque addere .vij. vel circa illud primo tunc dolor et ipse acuitur quia saniem incipit generare procede cum maturativa que diximus tractatu de apostemate in renibus et si procede usque ad perfectionem maturationis et rupturam et coopitura sit diximus illic. Si non neque in illis videris profectum usque addere .xiiij. vel .xx. Adplus primo oportet dolor et ipse moratur et apparet tantum tumor cum duritie pro consumptiva que est inter testiculos et anum et augmentatur retento urine et secessus. Tunc ut scias quod subtile consumptionem talia exhalavit et grossum residuum indurat quare tunc conforte virtus cum cruribus bonis et primo ut longum morbum valeat tollerare et procede ad mollitiam primo quod prius dicte ex tamarindis .i.i. vel .ij. cassie fistule dissolute cum aqua talia vel cum aqua decoctionis seminum quinque frigidorum mediatorum quamquam evacuant et mollificant inde cum cum seminibus calidis utere scilicet feniculi apii et capillus veneris et purget etiam quamquam cum tamarindis et manna coctis et dissolutis cum cassia fistula. Quamquam tria namque sunt farmacia scilicet cassia fistula manna et tamarindi plura conferunt in omni duritie simpliciter et viole condite et emplastretur locus apostematis si apparet et si non apparet emplastretur consumptiva et pecten inguina cum emplastro quod diximus tractatu de apostematibus renum parum supra de cura apostematis duri. Et ungatur supra cum oleis calidis predictis et confert plurimum in mollie-

-ndo et resolvendo multas duritias balneum aque dulcis vel aque decoctionis malve altee camilli veterum violarum cum melonibus et radicum cappari. **Canon.** Idem est canon apostematis renum et vesice quare medeatur illic. **Pronosticatio.** Apostema in vesica cum dolore et duritie inceta et ipse cottinua acuita malum pronuntiat ut dicit ypocras in particula pronosticorum circa finem magis tamen simpliciter cum ventris strictura quam apostema confirmatum sit. Item secundum eundem ibidem apostema vesice si resolvatur salubre si non confirmetur et in sanie convertatur et plus exierit cum urina salubre erit, si non ad stipticum prerrexit vel etiam si ad summationem tendit et plus non exierit neque vesica mollescerit neque ipse deficit morbus in prima periodo accidit in die .vij. adplus quamquam hoc apostema inter terreacutas ipse naturaliter. Item ibidem quicumque morbi ipse scilicet apostematis in vesica cum ipse acuita pueris a pluribus a .vij. anno usque ad .xv. solet evenire quod ideo forte contingit quia dum membra spermatica sunt perfecte ex siccata et fortificata sit post annum .xv. quando ista acute apostema sunt pene trate et apostema inducere etc.

Incipit tractatus .viij. de passionibus virge et testiculorum cuius sunt quatuor capitula

Membra generationis in masculis sunt tria scilicet testiculi et vasa spermatica atque virga. Sunt autem vasa spermatica vene due albe satis longe valde orte prope renes. Dextra quidem a vena kilis supra renes sinistra a dextra vena emulgente infra renes. Inde in procedentes de corsis supra spondiles dorsi perveniunt ad ossem in bursam testiculorum ubi involvuntur circa testiculos singula circa suum involucionibus intricatis propter quod eorum spermam inmediate. Post hoc ascendentes inter cutem et ossa pectinis habentes sua orificia terminata in via virge que est collum vesice in extra quidem a dextris sinistris a sinistris ita ut hec .ij. vie in unica apud virge radicem transformentur. Et dicuntur vasa spermatica quamquam sanguis nobilissimus superfluentem in nutrimento quamquam corporis totius in quanto non inequali generatum quidem incepte secundum medicos in corpore secundum philosophos surgit a locis predictis et vehementer ad testiculos ut eorum albedine dealbetur sicut lac in mamillis et finaliter in sperma convertitur propter quod accidit ut hii quicumque coyerint in coytu sanguinem loco spermatis effundant. Conveniunt autem predictis membris quatuor genus morborum eveniente

[illegible]

P[ost] est ablatio et diminutio coitus / secundum corrup-
tio que nil aliud intelligitur quam oppressio
in desiderio coeundi / 3m impotencia et conuul-
sio spermatis in voluntaria / Quartum morbus
genitalium membro et est apta via deriua-
tiua spermatis quemadmodum tamen de ablatione coitus
et causis eius loquemur. Capitulum [illegible]

De ablatione et diminutione et impotencia coeundi et causis earum

Aufertur uel diminuitur potencia coeundi
quatuor de causis. Prima est appetitus
debilitas / 2a est erectionis virge
frigiditas / 3a spermatis modicitas et siccitas
Quarta corporis virge breuitas atque graci-
litas de quibus per ordinem dicamus. Me-
thodus in debilitate appetitus propter duas
causas. Prima est corporis totius debilitas
ut potest quando [illegible] et extenuatum naturaliter
uel decrepitum uel fame plurima exhaustum
uel egritudine cronica consumptum uel maceratione
et labore fatigatum. Et cura eius est confortatio
corporis et impinguatio cum regimine conualescen-
tium et additione in cibo et potu laudabili ex
multum et subito nutrientibus ut sunt pisces
recentes petrosi et specialiter assi et carnes pullorum
et edorum et agnorum et porcorum iuuenum et cura
earum inspissata cum vitellis ouorum condita cum
speciebus aromaticis dulcibus ut sunt cinamomum
cardamomum liquiricia [illegible] [illegible]
et similia et oua sorbilia et lac capre et vacce
calidum cum amidalis et testiculi gallorum et [illegible]
[illegible] amidalarum et vinum dulce et delectum
et panis de simila et omnia que dicentur in capitulo de se-
ctica [illegible] de impinguatione corporis in alio
libro. Et [illegible] voluit et confortatio cordis
et cerebri cum aromaticis et appositio in sompno cum
inquietate et dimisso coitus omnino et labore
usque ad perfectam resumptionem debitam uel conuale-
scentiam. Secunda est animi debilitas ut potest
passionibus plurimis anxiatum propter quod
virga mollificatur et spermatis [illegible]
ut accidit monachis penitentibus et continen-
tibus. Et cura eius est talium post positio
et additio in gaudio solaciis et [illegible] et [illegible]
puellarum et verbis dissolutis prouocatiuis. Erec-
tionis autem virge fragilitas fit propter alteram
duarum causarum. Una est ventositatis inflatiue
paucitas cuius signum est paucitas erectionis
cum [illegible] inflationis et [illegible] corporis [illegible]
[illegible]. Et cura eius est usus assiduus
ciborum inflatiuorum quorum tamen inflatio non
resoluitur per digestionem primam quam talia inflat
solum intestina ut pisa et poma cruda
comesta sunt quorum ventositas [illegible]
generis post digestionem secundam et conuersionem eorum
in sanguine ut sunt fabe pisa cicera
fasiolli quando comeduntur recentes uel
sicci cocte conditi cum sale et cardamomo
et rape cocte cum carnibus uel asse in
igne et lac recens inpotum cum melle
et pisces sumpti cum cepis crudis et titillatio
virge assidua cum [illegible] [illegible]
non resolutiue. Alia est paucitas [illegible]
tatis in renibus virge cuius signum est quod
sperma est habundans subtile et facile
[illegible] dicens [illegible] coitus sit erectio
in senectute debilis. Et cura eius
est usus electuariorum calidorum ut sunt
dyasatirion piperion uel dyagalanga theodo-
ricon anacardinum et similium et inunctio
virge assidua cum oleis et unguentis calidis
dictis in capitulo de paralisi et assiduatione in cibis
et potibus calidis [illegible]
et [illegible] in renibus et fricatio virge fre-
quens [illegible] [illegible] modicato. Sper-
matis autem modicitas fit propter siccitatem
[illegible] testiculos uel corporis totum
et signum eius est paucitas [illegible]
spermatis apud coitum et eius paruitas
et diminutio in quantitate [illegible] et [illegible]
Et cura eius est humectatio corporis
et impinguatio [illegible] quoniam omne in-
pinguans corpus est multiplicatiuum sperma
et humiditates [illegible] et [illegible]
[illegible] appetitiue est medicamen
[illegible] ut dicit Rasis [illegible]
[illegible] uel [illegible] quam sunt
omnia [illegible] libri ii [illegible]
[illegible] h. ii. [illegible] usque
ad [illegible] omni die [illegible] ii. uel iii. et post
ipsum comedat pisces recentes assos
cum cepis crudis uel [illegible] conditi dul-
cibus predictis. Confert preterea balneum
aque dulcis tepide et specialiter post cibum
p. ii. horas sine mora in ipso et multipli-
catio sompni post ipsum [illegible]
Spermatis vero siccitas [illegible]
quod est paucitas [illegible] in ipso uel
[illegible] ad coitum et [illegible] apud
coitum sperma [illegible] subtile aquosum
et tardi [illegible] post [illegible] plurima.
Et cura eius est cum omnibus que calefaciunt
[illegible] et medicinis et assiduatio [illegible]
conditi et dyasatirion piperion et dyasatirion.
Et [illegible] apponitur [illegible]

De diminucione coitus et de destructione. Notandum [illegible] destructio [illegible]
coitus [illegible] defectus coitus [illegible] coitus [illegible]
quandam alii [illegible] / De [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] coitus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] debilitas [illegible]
[illegible] desiderii debilitas [illegible] corporis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] coitus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] coitus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

112

[illegible] calor [illegible] calor [illegible]
una alia [illegible] ut [illegible] ianuario [illegible] in iulio [illegible]
[illegible] calefacit [illegible]
[illegible] calor [illegible]
[illegible]
[illegible] calida [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vena [illegible]
[illegible] magnus [illegible]
[illegible] vena [illegible] cordis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] pro ita [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Galaga [illegible] ... [illegible]

De p. vocator [illegible] ... [illegible] cum [illegible]

aqua [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ...

[illegible]

213

... [illegible] ...

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

et pectus etiam. Item sed cibaria que confortant ad generandum caro omnium [illegible]
capreoli agni annuati carnes edulium gallinae pigeones perdices fasiani et similia
[illegible] bella passeres et volatilia omnia sorbilia ova posita mixta super [illegible]
[illegible] lacte vacce [illegible] gallinas
[illegible]
[illegible] fabe farina [illegible]
[illegible] lacte [illegible] vacce [illegible]
[illegible]
[illegible] sal [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] lacte vacce [illegible] vitell ovorum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bella passeres [illegible]
[illegible] vitella ovorum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]

[illegible]

i spmate scz sitas et similitas Et sig
eius sut hitudo corpis inflata sz
macra nigra gracilis mollis laxe
carnis paucitas sanguinis et spmatis
et tarditas egrepsionis eius apud coi
tu Et cura eius est aggrauo intectorum
dietarum simul et ptarum et assiduatio ciborum
grossorum tillorum i flatiorum sic sto g
obediat sic utere et cauo pigis cluga
i aqua cu cep et pultes optritico et
rebella aqua odita cu zz et pipe et
spe ebella amu pultus siluestriu
uo agticarum ut sut pdsses fisam
et pdites esfibe cocte cu carne
porcorum salita codita cu pulue
ispe dulcis ul ciannomo cardamo
et pipe et onna ulti tia spma que
dicetur pagso decimpillis Nigeat
breuitas atz uge gracilitas coitu
diuuit et spe gigentur qui spma
no deduat i rotam matris que
lotus ei spus quae stris i collo mi
tis resoluitur et reliqua asso coi
uetis tr effluit salmatur Cura
eius si siri pt uio aliquo zppe ay
spuis cosistentie et cu adlut me
bra recepit est ut ablua uirga
tota omni die cu aqua calida de
coctionis pipis ul sinap ul tatima
li sincado dot cepit rube ei flama
ri post hoc stati uuga cu oliis ul
vugetis atractis sicut est oliu de
costo ul despica et vugetu mar
ciaton dyaltea arrogon ul agrippa
sup vincum vo pona illico cumply
sitis oppinte talia liquida alba media
et armoniaco mixtis equalr et
ptepis sup cotten albu molle
fiat hoc omni die ul bis ulter
usz addicis pllta ul plus epitlez
modu i pigsbra mebris et corporis
totu dequo dicemus libro 2o Confert
ptea assidua tractio uge cu ma
nibus cu ptensioe et dilatatioe
et frequentio coytus cu fricatioe
lenin pducante **Emperita**
Eliuar dyasation coforitis coytu
exonu tunsa diuutu ul ablatu
sit sit R sation reretuiqui ab
scidet apie sno z. iij. pastate
cortiu yringarum au z. vi. radicu
rafani z. ij. fuplam z. ss. teratur
et infundatur in aqua aterp ul
fabarum quorum abiecta sit aqua

pima p die et nocte p grea oppimat et
ponat i lacte vatio ul gummo qui super
emineat radicibus duobus digitis p grea
addat buti veteris vattim z. iij. et coquat
cu sinulte usz ad spissitudinem et si adsint
radices no bene cocte sut fundat atz sic
cas aplacte et butio usz du pfete cocte
sint p grea pistet hec cocti pfete et adda
ci carnium dactillorum pistacearum emulta
tarum fisticorum pinearum mundatarum auella
narum mundatarum au z. iij. mellis albi de
spmati lib. j. fiat tepe cunde z. iii. conna
buliat i simul usz ad pfitatum decoctionis
et spissitudinem postea deponat abigue
et addit pulueis istarum spezierum R fetaude sinta
cu renibus et sangui z. j. ss. eruce zz been
al et ru lingbe auis se nasiti cardamoi
pipis lon se bauce sinap spez au z. ij.
galange nucis indice pipis al pipis nig
se porri se rape au z. j. cebellarum passarum
z. ij. et dictat lenter bulie comme p miste
do cu spatula In fine no addatur cu z. j. bom
muste dissepati cu vino optio veteri clao
et sit dosis eius ab z. ss. usz ad z. j. cu vino
et pane et est dispsito Mesue i pro dicti
parum abera deus pter familiaritate Eliuar
aliud sit sic R se bauce se rape reparum
sige rapham eruce se p incarum nidatarum
cardamoi pipis leni fisticorum lingbe auis
yringorum been al et ru sation costi dulcis
zz pipis lo nastiy au z. ss. terant et bellet
et cosiciat cu melle despumato de cu vio
dul et lacte calido qo melius et si corpus sint
calidi dimittet pipe et rapham et nastio
et pone peis auellanarum et amigdalarum dul
mundatarum et costie cu zucaro ul penidys Eliuar
aliud forte i ustio et dat ante horu coytu
i mete R stincorum recetum ul no corruptorum
z. ij. ul. iiij. cubebis pipis lon lingbe auis
sation au z. j. cassie dulcis z. ss. terant omna
pfete et inmisceatur adigumen cu melle di
spumato cocto et indurato et totu sil come
dat Ungetu adide R oli nardini ul
costi z. iij. cere z. ij. euforbij pipis cubebs
sinap costi dulcis au z. j. et ss. musti et una vin
dissolua cera cu olo et i hoc tota incorpet
puluis rerum aliarum postqua depoita fuerit
abigue vugetur cpeo renes et spina tota
femur pectem et liga si tenuerit abeo i corpe
iuliter talis pro ul cum et i inatie et mi
ul dyabete **Canon** Coytu tera costitium
pmu epitius appetet et hoc est acorde et septe
z. iij. vetositas exigebis et hoc acruue spongiosa
uirga z. ij. humid seminale pfines et hoc est
atesticulis et vasis spmaticis Hoc quo sure

[illegible]

[illegible]

[illegible]

potes mediari no opte negligē cord^s et epa^s cofortatiuoꝝ i corpi prouocado **Pronosticatio** Ablato sp^r et diminuto potentie coitiue si fuit ex fignatōe i pp^ter mala cōplexionem fram sicud^m testicloꝝ i nata pura no recipit cu^m defiinate dna na^2 defite ex medicina immstz ^ste ablato difficiliu^s curat^2 qu^m diminuto ^ste ista passio difficilime curat^2 i senibus imu^s ul frigidis &c

Cam^m 3^m de satiriasi et priapismo et excessu in desiderio coeundi:

Satiriasis est erectio virge assidua in desiderio coeundi priapismus uo est inflato virge continua sine desiderio coeundi ul pauco sic actid ^9busdam impotentibus et pueris desiderii uo est sic que adveteꝝ &c patz q iste bz passiones diuant forma no tn subiecto ul effine te pp^ter q ipoꝝ eade sut signa causa et cura pter q i iuuenibus est satiriasis in primis forte laboꝝ ulue loco erectos

Methodus Sunt aute hec passiones glu or ex causis prima sa^nis et sp^matis multitudo Et signa eius sut ^9titudo et rubicunda rubi tuda cu virtute corpis et paucitas debilitatis post coitu pluru et pollutōe et i pugnatōe mulieꝝ cu ^9bus coeunt Et cura eius est minoratio san^is pposse cu omni re q hoc facit et corpus extenuat que sut que prima flora basilice ul media e frequens 2^a assiduatio medinaꝝ ventre soluentium 3^a fames et labor i ieiuno Quarta ^9 ciboꝝ acetoseꝝ sp^r et medinaꝝ sic ^st lentes cocte i aqua codite cu aceto ul agresta ul vino granatoꝝ et sic est pot^9 aque sic ingeteni aceto et supro syr^i acetosi quacꝫ die i aurora Quinta vsus ciboꝝ frigiꝝ actu et virtute sic ^st lactuca portulata comesta coda cu aceto et agresta cu abstinentia calidoꝝ sic ^st carnes et vinum ul humidoꝝ pinguium sic ^st lac oliu et butiꝝ Sexta assiduatio medicaminu^m et unctiu^m prima actualite et ppete que dicte q passo de empirice p^9 inlia no debilim venenendi ablocalia renes i francia cu ex^9siccatione iungmoi ^st lammeta sup altatim et virga et testiculos ex olo ro mixto cu caphora et cera ul ppleon mixto cu aceto ul vino dico argeti viui z si paties dormierit ul supini iaceat supra mag^s confert z sic sut empla ex ros solatro platagie semina inrtillis virga pastoris lentib^9 cortices cortis i aqua et aceto et spetis et i corpatis cu olo ro ul mirtio

ul nenufarino Et sic sut epithimata ex caphora et sandalis z ros^s pulverizatis et i ^9fectis i aqua ro et aceto et ad h^2 multu cofert ut eger conti^e deferat supr renes lamina plubea subtilia ppssu p foratta **Secūda res** est sp^matis pruligo vehemens ex acuitate et calidite ipsius prouenies Et signa eius sut fortitudo i desiderio coitus vltra modu si debilitat^2 pq ipm plus alys Et eg dic^t apud ipm sp^ma motu et velocit cu ardore ty capite virge qua forte sequu^2 ardor i vrina ppia Et si he quet inducit ^9peraccom z emaciat^e num corpus totius Et cura eius e ^9uertatio et infrigidatio pposse cu medicis et cibis sic est balneu aque tepide dulcis ul aque decoctionis lactuce malue ppli salicis viol et ppe pq potu lactis acetosi ul de quo extr cu est butirꝫ et p .ij. hor et cibus fiut ex lactucis portulacis cucurb^2 cucu mclonib^9 codit^s cum latte acetoso ul cu butiro z moto aceti et ^9uoi sut carnes agnoꝝ ul porcelloꝝ et edoꝝ cocte et alta te cu herbis eisdem sp^r et gelatina facta et ex^9 timulctib^9 malu cottibus codit^s cu vino potico z moto aceti Potus sit eius vinu al ul vinum poticu cu si si corp^9 sit i cantu bibat vinu dulce et vitet vestan tatis de tib ca^o de ptisi z ca^o de manie renu Et si appare ceperit signa ffe ethice fiat cura que dicetur suo tio libra 2° Vitat^2 pterea assidue claudo di uncte sp^ma actualite sicut q^d dicetur infra pxsso de empiritis et fiat oi localia supius iaddita z ad huc ex^s cofert localia dicta ca^o de dyabete **Tertia** res est multitudo humiditatum ppatatꝫ ut fiat ex ocis sp^mal z signa eius st q^m patꝫ debilita^2 ex^ro corpora plurimo et ex^9 verbeatio sp^matis apud ipm sp^r et subtilitas eius et albedo coloris corporis z ^9titudo flatica z multitudo inflatos virge sine desiderio plum accidito Et cura eius est ex^9siccatio talium humiditatum pposse cu cibis et medicinis sic ^st palintu mi ^l^ z et lectes elixe cu origano calamento ruta meta tymino

[illegible]

aleis et carnes asse cocte cum sinapi vel pipe et sic est vinum vetus amarum purum sitim et fame tollet sudet et laboret in venio. Vtat diaciton pipe reon diacimino et omnibus calidis potis et ipse post purgationes suas cum pillulis cochijs vel cum benedicta laxatiua. Quin autem purgatum desiderium augmentaret inabs caliquando et calidis confortando. Vngatur hora illa renes virga et testiculi cum vngentis marciaton et aragon adigne vel sole calidi vestiunt. Et fiat oia que dicta sunt in tractatu de gonorrea.

Quarta res est multitudo ventositatis generata virga et signa eius patent operilacione panctis et si fit cum talitate apparet rubedo coloris corporis et desiderium velsus adcoitum. Si vero cum frigiditate apparet albedo coloris corporis et habitudo sanguinalis et desiderium immoditum adcoitum licet multum coitum valeat perficere propter ventositatis nocumentum. Et cura eius si fit caliga talia flora bajulite frequentes et inuncto renum et virge cum vngentis suis supradictis et assiduatio electuariorum diamerim prima propter frigiditatem que dicta sunt pars fo de empiricis. Si vero fit cum frigiditate purgetur cum pillulis cochijs et assiduet pg hec eleuaria diametria prima pro calididitate. Appetitiue / valet etiam adhc omne quod vetositates carminat sicut diacimini diatrion pipion et eleuuarium. Recipe carvi cimini origani mete serpilli rute calamenti pulegij salme poly ana ℥ i ʒ ij ciamomi pipis cardamomi ana ʒ ij ameos amomi ana ʒ i zuccari lib. vj fiat electuarium. Vel diazuccarum diatrion vel dictis fiat in auora ad quantitatem castanee omni die cum vino al veteri a mero. Abstineat vero ab corporibus ventosis sicut sunt rape cepe eruca et similia et multiplicationibus prima sicut sunt lactuce et pisces recentes et ipse sumit et aprouontibus desiderium apprete sicut sunt saceion yringi bauciae et similia.

Experientia. Diuinmeria coytum et facietia similiter restitute sunt duorum generum quedam namque hoc faciunt complete quedam appetete et quedam equaliter. Sed duorum morum a frigiditate congelate et mortificante sicut est lacca porcum acetum agresta mus opium argentum viuum

pauer et similia. Aut calida cum siccitate et consimilitate huiusmodi sunt piper sinap allen apium semen rute et omnia diuretica talia. Et nec non affectate licet et hec calididitate prima perturpent propter quod et omnium sunt fortissima sicut agnus castus et folia radix et seme eius piretrum et ravandum ruta origanum et smaragdus. Vnum horum operantia ad calididitate in semine vel flatico quibus addunt in desiderium adequando. Com opantia vero a frigiditate sunt principes vite plurimum contraria quare vorum vsus moderetur ne forte ad paralisim vel ad appoplexiam perducat vel ydropisim pineopsia vel ethica senectutis.

Electuarium siccum ad hoc sic fit. Recipe seminis lactuce seminis portul seminis papaueris albi. Origani rute pulegij serpilli mete calamenti ana ʒ v carui cimini baccarum lauri pipis lon pipis ana ʒ ij capperi cappari dineos cinnamomi ana ʒ j liquiricie ʒ ij. Mellis quod sufficit.

Electuarium opans completum ad hoc sic fit. Recipe seminis agnicasti ʒ v foliorum mirti sticados rute lentium balaustie cipri ana ʒ j semen vag ʒ j ʒ iiij. zuccari quod sufficit. Detur ex eo in venio cum vino al aqua. Item adidem conferunt trocisci de ligno cassie de quibus in tractatu de opilacione splenis dictum est.

Canon. Caveri in cura istarum passionum abintroductione passionis maioris contrarie ut si sunt calida talia ne stomacus et cor mortificentur. Si vero calida ne epar et splenem inflammentur. Si vero ab humida ne corpus et membra opprimantur. Cum igitur aliquid talium apparuerit illico cessandum ab opositis potentius et intendendum eis que per contrarium ut sunt empla et vngeta. Item conuenit ut tales medicine sunt subtiles se que quasi ad membra distans et profundius predeaptet ut sint cuius penetratiui. Si igitur sunt liquores colentur si pulueres cribellentur si eleuaria vel trocisci vltime terantur si empla pistentur et adsorbi in axungie reducantur si epithimata vel vngeta addatur aliquid quaretto acutissimo penetratiuo.

Pronosticatio. Coitus et eius desiderium si superfluat et perduret corpus totum et ipse renes et cor et cerebrum et epar consumit et exsiccat et ethica inducunt. Item dicit rasis in diuisionibus quod satias si perseueret est nocens et producet ad spasmum vel ad ethicam de assiduas et ipse spasmum dei circa et ipse effeminatum de lumine et ethica transformatur etiam ex ignorone vltimata in spiritibus.

[illegible marginal and interlinear glosses, top margin]

huorib9 et mebris. Coitus ptea est operibus maxie nocētibus quinq3 pticlis in corpis subqbusdā mal sūs dispoitōib9 existētib9. Prima quā cerebro hūido qm ca tarrū multiplicat ei9 hūiditates coliquādo et tenitate ul ptisim uel epilēcia uel vertigine inducit. Scda uo cordi sicco qm cōsuptoēm et etica inducit. Tercio epi calido qm igitoēm et ardore in opilacōe eius et dcū ne putridus et apata ī fusea puntosa et ipse si fiat supcibū. Quarto stō frio ul lapso qm robur eius dissoluit digestionē impedit cibū fluctuare fcit sin motu coquassādo et calore et spūs ate tro corpus ad circūferēcia distrahēdo. Qunto uo renibus mattis ul sanguie mitteti bus pmmq3 qm ipos magis ī macerat et corp ultus dilatat. Cū igr pq coitū supsluū aliquid illū appacere cepit sūrat cū ppys remedys suo loco dicēs.

Item coitus apnō quād corpus calefit hūcn do spūs ac agitando. In processu uo et quādo supsluit infrigidat resoluēdo et ī mittenit cōsumēdo. Cui go debilitatē cōsyrexit post coitū vtat cibis et electuarys cordiacis calidis aū ipm illimētōibus uo fiēs post ipm ut est asspio facie et extremitat cū aqua rosā pura ul ī qua dissolute sunt rose et sandali cōpositā ta albi qm rubei. Et uitat abis multū et subito infētib9 ut sūt pipes recētes et uia carnium laudabliū ī cōspissata cū vitellis ouorz & sic est vinū dulce purū et clarētum.

Capl'm 3m de gomorrea et pollucione nocturnali etc.

Gomorrea est emissio spmatis ī volūtaria qualis est pollucio nocturnal et fit qnq3 cū erectione uge qnq3 sine erectione ut dr ī vi° de acciete plurio ca° sfit pp̄ter debilitatē virtutis retētiue pa ciū spmaticorz et testiculorz hec aut debilitas aut fit pp̄ter acuitatē spmatis plumā opitatauis expulsiua. Signa ei9 sūt signa saturnis pp̄t acuitatē spmatis plura optatātis expulsiua. Signa eius sūt signa satinas pp̄ter acuitatē spmatis aut pp̄ter multitudinē spmatis et hūiditate cōplexionis ut expcis fiat spma. Et sig° ei9 sūt signa satinas pp̄ter multitudinē hūiditatu et hec oīa depinguis trā° ppo ca°. Curatio dūs. Cura gomorree dē eiuita est ut pmo fiat oīa dca ī cura satiās pp̄ acuitate spmatis. Sllomi° ptea basta dextra frequēter si uitus zetas et s'

[illegible notes, bottom margin, left column]

tudo cōsensent qm magis diutit et calore cōpuit potenter. In fine uo cōfortet ī retētiua cū emplo. Pro stip° cōfit exprossi neusfrē mirtillis plantaginis ugā pastoris lentib9 cortic tuattis ul bris cortis. Prima aqua vitecta postqm oia, ul quedā corpta fuerit ī aqua plui ul mortō aceti. Uidemde cōpssa et pistata et incorpata cū aqua ro ul olo ro uel olo mirtino et actū taliat posita sup ugā et testiculos. Et fiat emplm ex corticāius nespilis sorbis piris ī maturis balaustis hypuikg gladiū et plibus. Et balnen detōcto suorz ul vngetū cōpolitus pdicts confectū addito modico aceti et aqua neufrif et cera suffi. Et in eisd ī vngā et emplāt enā uies et spma tota. Cōfert ptea ut paciens deferat cum hora sup renes lamina subtilia plumbea cōstim psōvita. Curago morree ppt multitudinē spmatis et hūiditatē est ut a pmo fiant oīa dca ī cura satiās ppt multitudinē hūiditatu et cōplexionis ut fiant spma. Et si corpus sit carnosū rubicundū flomia basta dextrō frequenter ī brachio ul pede qm euat mat et alleviat vasa. Si uo vrīa fuit hūitudo alba flatua squalida pura cōuibus cū mysticē et digeoib9 flatf aepiosi. In fine uo cōfortet retētiua cū emplis et vngentis stipticis pdictis additis quibusdā calidis ubi ygna ī emplo addat absinthiū mēta m̄ ruta calatū vitum vetus anacarp. In vngēto uo addat armoniacū mastix olibanū bdelliū postqm dissoluta fuerit ad ignem ī razola cum vino rub potu. Assiduat ptea utq3 corp elatua diluenda spma. Por qō ea que dimit spma ad qlite frā, et 9 uo ea que acali te et qpē te q depicī ca° de satias paq fo & cuprets. Caueat iace supinus ī sopno qm igniat renes et expeccor cōtuat expulsiuam.

Pronosticacio

Gomorrea si supfluat et pdurat pdueit ad etica senectutis qm cū spmate plerim spūs resoluūt et

[illegible notes, bottom margin, right column]

216

[illegible] de [illegible]
[illegible] fabas [illegible]
[illegible] balan[illegible] [illegible] fabas [illegible]
[illegible] medulle [illegible] bdellium [illegible]
[illegible]
[illegible] ammoniaci [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

De emplastro [illegible] [illegible] parum in [illegible]

[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] alii [illegible]

[illegible] ... [illegible] camilla

[illegible] ... [illegible] fiat [illegible]

[illegible] ... [illegible] emplastro [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] emplastrum [illegible]

[illegible] ... [illegible] anno [illegible]

[illegible] ... [illegible] fiat [illegible]

[illegible] ... [illegible] emplastrum [illegible]

[illegible] ... [illegible] ut alia [illegible]

[illegible] millefolium [illegible]

[illegible] ... [illegible] albo [illegible] emplastrum [illegible]

[illegible] ... [illegible] aceto [illegible]

[illegible] ... fiat emplastrum [illegible] ... non possit [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

De corpore

[illegible] ut victoria [illegible] humorum [illegible] ut victoria [illegible]

[illegible]

torum infra. Item gomorrea corpe
sunte stom ul epr talium qui addit
i fridite et lapite pr intus. et in ost
eius stom malitia ul timet.

Ca^m quartu de apatibus virge et testiculorum

Generat in eis apa sit et in
membris aliis quod omnis gne quatuor
humores ut plurimum tum quod duobus
talis qui sunt ut talite plurima
pticipat. innata adeo et pcorp ta
litate complexionale pticiapsus
virgis et eius sit testiculus quat
ul corp itute sit sunt spletum
admodum dicit cruneliis et i pote
tibus punam. Signa apatis calidi
in eis sunt rubor virge et testiculorum
cum tumore et ardore et dolore forti
et segtima. Et si sit cpcolera
ardor et dolor et calor fortificat
sup rubore et tumore si non cpsit
totum sit egrius. Signa apatis fri
sunt tumor sine rubore et dolore plurimo
Et si sit cpflate apparebit tumor
mollis albus. Si non op malicia
durus mg.

Methodus. hic apa
qui optionibus sit in membris. cura
non indiget nisi methodo qui gne
ut pmissa euacuatione vel cu flora i
tu tadall ul firmanta ita fira
Ad inspiret i pmo empla virge
ta repcussiua. In augto non addi
aliquid cpr solutius. In statu deco
multiplicet resolutiua sup repcus
siua. In declinatione non pura capia
tur resolutiua et hec oia nota sunt ali
quid sicut i uetera vim si tibi unde
sunt adcalidi apatis i sto fiat ver
vedi vbi malia dupliciter. Valet
et timores i ma mgistrum apatis
tegentes.

Emperica. Emplm
resolues leuet dicitur inflationem
virge ul testiculorum et ipe pq flora
barbe i bruchio po pq sit i pede
sit sit. Item strom colubini ul par
tim florum camomille rute et rectis
se liui se aneti an ptes equales
fermeti pz silis vitri ul seposit
quarta ptem vini bulliat oui in
aut mora ul olo ro ptea pistet
et supponat in lana succida resolt
tumore i quorumque mebro ex
tiori. Item ad dolore et ardore
loci cofert vngetu scitum cpplexiom

et dyaltea an ptibus equalibus sil per
mixtis. Confert etiam linimentum cpolo ro
et olo camomillino an ptibus equalibus simul
mixtis. Item ad pustulas et corrosiones i virga
et testiculis cofert pcipue oleum de vitellis
ouorum quod sic fit. Recipe oua xx gallinarum
decocta et eliquet i aqua donec i durent
deinde vitella ouorum friget i sartagine
donec cum aduret et cpprima cu spatula
sicut quod est i eis vel destillet i alembico
sic agma ro quod est melius. hoc enim oleum
tenerum calet vlcera cosolidat ardorem et do
lore reprimit et corrosiones prohibit cu pture
hoc cosfit vngetum album et citrinum unto
lui.

Canon. Vitat hic patiens cibos et potus
acutos et calidos et mas carnes vire dul
cibus sicut est aqua ordei ulaui pnorum
et syrupus violarum et oia dicta cum desiper te valens
purgatio de empicis qui diuretica et vriatica
dolore et apa augmentaret nisi forte
i declinatione pfecta.

Pronosticatio. hoc
apa facilis est curationis si non curetur sit
egro et maxime si timetur per resolutionem
Si non pcuratorum malum et si pscluresit
magis malum.

Incipit tractatus nonus de passionibus matricis cuius sunt vndecim capitula

Membra qua
torum i femellis sut ita quadrum
et i masclis licz non eius pncipalis
ul vnus. Primum quod matrix cu collo
eius et duobus orificiis scz orificio cotinuitatis
matricis quod est sic ob timore ad quod vega
vilis hora coitus elogat et orificio colli
eius quod volua dicitur. Et hec quid est i generatione
nerius quadmodum testiculi i viro cu pro agenti
co. Videat sim ppor i paries et sous lo
cato ut declinati est i supiori. Secundo
non membra duo testiculi fabricati int
corpus femellarum sicut gnerali matricis vnus
ad dextris alter a sinistris ut ph i ano
thia sicut minores et frigidiores quam viri.
Tertium est vasa duo spmatica quorum
vnum dicitur alienabilis ppe vne destra
et tumat ad testiculum sinistrum. Et testiculi
quidem atque vasa spmatica i femella non
sunt vtilia i generatione, neque sit tamen agens
neque sit tamen patiens ut pulcre pbat. Quartum
2o coller tamen de fimmanicis membrorum
generatione i femell. Tamen et vise sunt vtilie
res i primate sed declaratione ipa et non
deleteat ut cpressione spmatis quo
ad os matricis. Quintum sunt cosentia et vtilia
i generatione quia hoc spma viris colli matricis

lenificat et inmitis totam. ancha reddit ex quibus melior et perfectior fit conmatis pilis attritio et renes supra ipsum corrugatio repleta ut vel puer vel anus possit os matricis ingredi per horum concepcionis quadmodum et saliva familiari subsequunt circulatione ab propter quod fit post inunct et pigna vel impignata super inpigue sic fit porus porti aptior ex delectatione quam sentit in coytu et renis et ubi perfectum resectione et hoc est debite quando tetingunt quoniam ut plurimum vel sit polligona per seminalis humoris distributionem prelibatus matris de quibus partis non perseminatum deinceps succesionem Est autem matrix membrum densum nervosum rugas habens plurimas in cuius concavo et convexo quadmodum signum ymaginem sinisti vel spongia in signa recipere vel vitre vinum Et est habens duo cornua in duas pelliculas pudendales nervosas, quasi prima basim habet a concavo matricis dextro et cornu affixum ad lumbum dextrum Alia vero habet basim a concavo matricis sinistro inferius ac lumbo et dorso alliga. nec tamen impignatas mole fetus oppressa recidat et turpem figuram faciat qualem habent qui patiuntur herniam et rupturam Situs vero situacionis eius est divite super spondilis dorsi et renes et ab umbilico infra usque ad os pectinis ita ut vena chilis magna descendens existet spondiles et arteria adorti inter descendens existet vena chilis et longaon existet arteria adorti magna et matrix existet longaon et vesica mattem et ipse collum eius quoniam matrix altior est locata Et ex hoc sive potest tamen propter quam in passionibus matricis et nunc tamen fetus et una et quando fit dolor in dorso ita renes et in ventre ita sinne et alacte utrorum et quam circa iglinia Constituunt ergo membris predictis superbeniunt quia passionum prima est fluxus mestruorum superfluus Secunda est restrictio menstruorum 3a est mala disposicio matricis ad coitum et impregnationem 4ta mala disposicio matricis ad partum propter quam contingunt aborsus post conceptionem vel perhibitio concepcionis aperio Quinta difficultas in pariendo Sexta exitus matricis vel umbilici post partum Septima sedis poster[illegible] ad conceptionem in pregnatione et conceptum fetus Octava mola et inflatio matricis Nona perfectio vel suffocatio matricis Decima apostema Undecima ulcera et ragadie in ea Capitulum primum de

exuberantia fluxus mestrorum

Fluxus mestruorum superfluus contingit propter aliqua dicte talia sicut ut colligitur ex predictis Et x. cogitationibus Prima est sanguinis multitudo in corpore toto redundans fluxtis venis matricis 2a est multitudo colere in massa sanguineam acuentis ipsam et ora venarum aperientis que ad cortem matricis terminantur et cotiledones appellantur 3a est multitudo fluxus aquosi penetrantis fluxtis 4ta est venarum corporis latitudo via humoribus patula fluentis Quinta debilitas virtutis retentive in matrice cum mollificatione venarum earum Sexta densitas totius corporis que nichil expellit sed aggregat Septima emorde in matrice in aperto venarum in matrice quadmodum in emorroydis in ano Octava ulcera vel ragadie in matrice Nona lesio matricis post difficultatem partus Decima est captura que contingit vel percussio super spinam vel spondiles antecedentes **Methodus**

Signa cum propter sanguinis dominium superflui fuit habitudo carnosa, urina rubicunda et non debilitatur neque discoloratur corpore Et urina rubea grossa valde et in excessu ori et quiete et vigore sanguinis multiplicacionum sicut sunt carnes laudabiles et vinum rubeum dulce Et tunc cure ut non constringat nisi prius superfluitatem virtute deciperit quod est aperto fiat flobotomia de basilica dextra in brachio vel manu vel de basilica sinistra locis eius et non fluere videtur post hoc ligentur extrema superiora ut sunt cum fascia Deinde radices mamillarum et ponatur ventose magne cum igne sine scarificatione super pectus elevatas mamillis cum suctione vehementi Deinde fiat encatisma in balneo ab umbilico infra decocti vi frigidis vel ex aqua frigida in qua dissolvatur pulvis bali vel myrtillorum balaustiorum corticum granatorum cupressorum glandium rosarum gallarum cupressi plantaginis acacie nespularum sorbarum uve passe, et nucum rubi Post hoc quia hec dicta vel quedam fuerint incorporata et per hoc infrigidata Vel epithime sume et volue cum pecys infusis in aqua eadem cum vertatione ipsarum frequentata

Vel fiat ex eisdem emplastrum tortellarum pluviali et pistatis et incorporatis cum rosata et albuginibus ovorum et modico aceti et fiant omnia que dicentur capitulo de empimatis. In debilitatione vero virtutis sunt optima in sotiora sunt toxet et triumphera sed non apponatur. Mutatur lectus et ipse fiat in alio panno et ambulet frigidis et acetosis et si virtus debilis fuerit utatur carnibus assis pullorum et castratorum altilis cum suppositione optimarum... torum vel succo berberis vel aceto et agresta. Bibat vinum rubeum potens limphatum cum aqua pluviali vel decoctione minus et glaciei. Signa eius propter multitudinem coleris acute sunt lectitudo maior citrina cum debilitate virtutis plurimum post fluxum et tenuitas sanguinis menstrualis quoniam cadit super pecia linea alba et forte sentit vel ardorem in labiis vulve et sit urina subtilis citrina intense. Et si acciderit usus piperis et similium et allei et ceparum et porrorum et etiam acrimonia vel ...tum et labor maiorum erit signum. Et cura eius est eadem cum predicta preter quod illa tenus stomacus et purgetur et sit post lac cum electuario vel de succo rosarum vel cum tisera seu rata acuta vel quod melius est cum diaprunis acuato. Et non negligatur alteratio epatis et eius confortatio cum frigidis stipticis sicut est hoc emplastrum. Recipe sandalorum rubeorum rosarum sumac mirtillorum balaustiarum ana ℥ i. masticis thuris sandali citrini mumie dragaganti boli armenici ana ℥ ss. Pulverizentur et bulliantur et conficiantur cum oleo mastici vel oleo rosarum vel mirtino addito modico aceti et si necesse fuerit imprimatur cum sanguine draconis et ponatur actu calidum super epar. Et si est unguentum scilicet zopaleon et oleum rosarum. Aliter et epithima cum aqua rosarum et aceto in quibus dissolutus sit pulvis rosarum sandalorum sive sigilli sandali citrini et spodii. Et sic idem epithima fiat super renes et iuxta vulvam. Comminat bundie camfora et canfena de siropo rosarum vel ozizakara cum aqua decoctionis sumach plantaginis mirtillorum et ...rce vel de siropo mirtino dicto capitulo de fluxu ventris capitulo de empimatis cum aqua decoctionis mirobolanorum. Non negligatur etiam alteratio splenis et ipse si materia sit nigra adusta fumosa. Curare sicut purgatione et fomentis splenis dicte capitulo de fluxu ventris capitulo de ... dissinterie propter melancoliam adustam. Et curatione de debilitate splenis capitulo de eius debilitate propter causam calidam. Et illa tamen utatur cibis virtutis lenitis sicut sunt pulli et pullula et agnello et additis tamen pendijs vel zuccaro. Et sic sit optima portellorum et vitulorum cocta in aqua pluviali vel aqua decoctionis seminis fenici et altata cum agresta vel succo berberis et sic si talia ut in cibus assa et piri et pomaci. Et abstineat ab aceto propter forte nisi forte contra putredinis appetitus. Signa eius propter multitudinem superfluitatis subtilis aquosi et humiditatum propter causarum ut fiat sanguis menstruosus. Multitudo superfluitatis flatura alba vel plumbea in corpore et alteratione et subtilitatibus eius quia egreditur in colore albo vel sicut lotura carnium. Et si quidem est grossa vicosa que eius dicitur sed raro et urina alba lactea vel raro et si acciderit ocium vel quies assidua et usus ciborum flaturorum cum subtilitate sicut sunt macaronum et olera omnia preter tamen lens et fructus omnes preter citonia nespilas sorbas et pira et sic sunt lac caseus recens et pisces recentes vel erit signum. Et cura eius est ut non restringatur hic fluxus. Appositio sed cum superfluit et virtutem debilitat. Cum igitur ordine dicta contrario et subtiliter regimine et digeratur flegma cum siropo quem dixi capitulo de empimatis. Et purget corpus cum pillulis ... vel benedicta laxativa. Et postquam purgatus utatur electuariis calidis stipticis sicut est electuarium ducis et dyaciton piperon et similia. Et confortet epar cum emplastris et unguentis calidis dictis capitulo de debilitate epatis capitulo de causa frigida. Ubi et stomachus cum suis remedijs dictis capitulo de debilitate stomachi capitulo de causa frigida. Bibat vinum vetus aureum purum ipsum tamen et moderato sumere et sitim tollere propter ... Et balneetur et sudet in crinum in stipticis vel aquis ferrariis vel aqua decoctionis absinthij rute mente calamenti artemesie pulegij saluie serpilli mellisse et similium. In fine vero fiant omnia localia dicta de fluxu menstruorum propter sanguinem et que dicentur capitulo de empimatis. Signa eius propter amplitudinem venarum sunt lectitudo virtutis cum

apparentia et inflatio ventris in manibus et
pedibus et facie cum colore subrubicundo.
Et si fuit cum hiis punctis signorum altius acce-
dior fiet fistula. Et cura eius est [illegible]
[illegible] cum pasta et comestibilia alia et ca-
seo et pultibus optime [illegible] rub-
dul et pane azimo si fistula non est quoniam hic
corpus [illegible] est abstinere. Fiat plenaria
flebotomia de basilica in manibus frequenter.
Et omnia dicta in sanguinea [illegible] tamen mo-
derato quoniam hic corpus licet habeat sanguinem plurimum
hic tamen plus consistit secundum totum [illegible] con-
tentum. Fiant etiam balnea lenia resolu-
tiva sicut est aqua decoctionis florum camomille
meliloti et furfuris cum [illegible] lenem
sine mora in ipso ita ut sufficiat ad at-
[illegible] non ad [illegible]. Signa eius propter
densitatem corporis totius repellente omnes
materias ad inferiora fuit corpus durum [illegible]
[illegible]. Iude tangitur matrix
[illegible] licet raro fit hec causa. Et si fuit
cum [illegible] signorum causae altius [illegible]
[illegible] et multiplicatione cibi et potus et otio
et quiete sub loco umbroso [illegible]
[illegible] fit. Et cura eius est cura fluxus
ventris passio de [illegible] dissenterie propter
densitatem corporis totius. Signa eius propter
emoroidas fiant ut dicit Rasis [illegible]
[illegible] prodis aliis [illegible] menstruorum
[illegible]. Et cura eius
est ut [illegible] fiat flebotomia [illegible]
[illegible] quod dicitur
passio de [illegible]. Et fiant clisteria et
suppositoria [illegible] que dicitur illic.
Et ad hec etiam plurimum conferunt dicta [illegible] de
emoroidibus [illegible]
Signa eius propter ulcera et ragadias
in matrice [illegible]
[illegible]. Signa eius propter debilitatem virtutis
retentive in matrice et mollificationem
ventris eius fuit assidua [illegible]
cum sterilitate et si concipit patitur aborsum
[illegible] signum fluxus propter [illegible]
[illegible] hec tamen non differt ab illa
[illegible] quia in illa [illegible]
in matrice sola in illa non [illegible] corpus
totum. Signa eius propter [illegible] matricis
post difficultatem partus fuit [illegible] partus
cum emorosagia sanguinis plurima [illegible]
[illegible] et dolore vehementi [illegible]
menstrua non restringetur quod rupture
[illegible] in matrice fit. Et cura eius
[illegible]
[illegible] et hec est in dicta [illegible]

[illegible] sanguinea et solita loquebatur.
Alia ad consolidationem partis solute
et hec colligitur [illegible] de ulceribus et
ragadiis in matrice [illegible] de herma
et ruptura [illegible] et [illegible] de fluxu
ventris passio de cura dissinterie
propter corrosionem intestinorum [illegible]
[illegible] pessaria fomentum. Signa
eius propter casum vel percussionem patent
[illegible] patientis. Et cura eius
est sex res. Una diuisio sanguinis
[illegible] statim
[illegible]
[illegible]. Secunda percussio [illegible]
ne aposteme quod fit cum emplastro
[illegible] plantagine [illegible] et
pluribus [illegible] in aqua [illegible]
et [illegible] cum oleo rosarum vel mirtino
et cum [illegible] et
[illegible] plantaginis in quibus dissolutus
sit puluis boli armenici [illegible]
sigilli et [illegible]. Tertia mitigatio do-
loris cum emplastro anodino quod fit
[illegible] florum camomille
meliloti [illegible]
Quarta [illegible]
quod fit cum [illegible]
[illegible] vel mirtino
vel [illegible]. Quinta re-
[illegible] fluxus quod fit per emplastra et
suppositoria que iam dicentur. Sexta conso-
lidatio [illegible] si quod accidit
vel percussione quod fit in [illegible]
[illegible] quod dicetur [illegible]
de ulceribus et ragadiis in matrice.
Emperia [illegible] passionis cura
[illegible] alterius [illegible]
[illegible]
[illegible] Intentio generalis consistit in [illegible]
et purgationibus corporis totius [illegible]
[illegible] digerentes omnes materias [illegible]
[illegible] in corpore [illegible] talem
fluxum et cum [illegible]
[illegible] calamenti pulegii [illegible]
[illegible] balsamite [illegible]
[illegible] rosarum plantaginis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mastices

[illegible marginal note at top of page: ... de karabe ʒ i ...]

drugati an ʒ i · xilo aloes sandalorum
xilobalsami foly cardamomi an ʒ
iii · ameos amomi apii carui an ʒ ii ·
ʒʒ cinamomi an ʒ iiii · mellis et
zucari an ʒ viii · decoquatur omnia
in lib iiii aque pure fontane donec
3a pars consumatur tunc coletur et syrupizetur
cum melle et zucaro Detur decoco omni
die in aurora ʒ iii vel iiii per se vel in
aqua decoctionis plantaginis et si
laxatiuum facere volueris addendum esset
hermodactilorum an ʒ ss · sene cur
bith agarici an ʒ i · mirabolorum citrinorum
emblicorum an ʒ ii in decoctione predicte
ad hoc conferens est syrupus mirtinus qui
disponitur tractatu de fluxu ventris per se
de compositis in tractatu talia vel syrupus de men
ta ibidem positus in tractatu fra... si dentur
cum succis [illegible] diureticis sicut est
aqua decoctionis saxifrage milii sol
[illegible] sumpti et macedonici et
apii et omnium diureticorum Purgatio
non melior in hoc casu est ea que cum
reubarbaro ut quidam dicunt quam ...
[illegible] tractatu de debilitate digestionis stomaci pa
[illegible] de ratione quia soluendo tamen
stringit fluxum Et licet hoc verum sit
in fluxu ventris non tamen hoc approbauimus in fluxu menstruorum vel emorroydarum
propter causas duas primo quia stringentia
ventre augmentant tamen fluxum
aliorum Secundo quia utimur medicinis
solutiuis corrumpendo non tamen sedit
menstruis ut dicunt auctores si
neque et earum utimur que solent le
niendo vel lubricum faciendo In tertio
non ... localibus remediis intendit
quorum quedam sumuntur per superius ut
electuaria et trocisci et syrupi stiptici quedam
per inferius ut clisteria suppositoria et
fumigia Quedam per exterius ut bal
nea et emplastra que omnia ut diximus
Electuarium optimum ad hoc est anathasia
si ... detur ʒ ss omni die bis in aurora
et in cena cum succo plantaginis vel
solatri dissoluta et cum ea ... [illegible]
aqua pluuialis vel aqua decoctionis
mirtillorum vel vini rubeum potetur
in tractatu fra... Trocisci optimi ad hoc sunt
trocisci de karabe vel de bolo ar
menico in superioribus ... de ...
descriptionibus ... in tractatu de ptisi et ...

de sputo sanguinis et tractatu de fluxu ventris pa
... de compositis ... et de menstruis sanguinis que
est melior descriptionum Syrupus optimus
ad hoc sic fit Recipe succi plantaginis succi
consolide maioris succi mirte an ʒ iiii
acacie sumach an ʒ i ss · terre sigillate? adusti
sanguinis draconis boli armenici lapidis ematitis an
ʒ i · ypoquistidos ʒ i ss · seminis rose rubee ʒ i
et ʒ i · puluerizentur omnia et fiat syrupus cum
lib i zuccari et si fecerit aquosum detur
per se si vero spissum detur cum succis vel
aqua plantaginis et valet plurimum in dissen
teria et menstruis sanguinis Cliste optimum
ad hoc sic fit Recipe plantaginis cinamomi rub
ee? absynthy corticis ... et
... atque rub radicum ... ana
ʒ i · balaustie ... gladioli ... cauda
ne? ypoquistidos an ʒ ss · bulliantur omnia in
aqua pluuiali vel vino rub pontico per quartam
coletur et addatur zuccari ro ʒ ii · et cum bu
lliantur aliquantulum et coletur et iniciatur ... actu
in vulua et matrice ... quod est in ...
... clisteris sed est maius et lon
gius quod ... vel ... Suppo
sitorium ad idem sic fit Recipe karabe gummi arabici
... balaustie ypoquistidos ... an ʒ v
thuris ʒ ii opii ʒ iii · terantur et cum ...
omnia et fiat suppositoria subtilia cum
mucillagine psillii et dissoluatur in vulua
omni hora vel dissoluatur omnia cum aqua
decoctionis sumach donec fiat in forma mellis
et ... et supponatur cum ... toto in
tincto in eis et ad hoc etiam faciunt trocisci
de karabe dissoluti cum aqua eadem Suffu
migium fit ex mastice thure draganti
gummi arabici ... storace ... et galbano
fiat ex eis ... sicut ... cum
laudano vel terebentina vel pice naturali
que ponite super carbones reddat fumum in
vulua ... corpore ... apto secundum
... et quedam dicunt ...
... rapitur et constringitur ex fumo
fetido sic est ... cornu
vel ... quemadmodum et ...
... et dilatatur Balnea fiant ex aqua
decoctionis balaustie absynthy plantaginis
... et rubi ... et ...
et ... et ... et ...
... pastoris ... rose ...
... coriandri ... et ...
... ex aqua pluuiali Fomentationes fiant

[illegible marginal notes at foot of page and in the right margin]

operys lineis mollibus infusis in aqua
eadem positis actu frigida super simine petrus
et intravolua vel infusis in aqua sumach
et masticis prius quam in ea dissolutum fuerit
duo tonsa et karabe sepedicti Emplastrum
sic fit Recipe boli ar. mirtillorum rosarum rub
balaustie acacie ana ℥ iiii terantur partes
et incorporentur in aqua rosarum et albuginibus
ovorum et ponendo actu et frigida super vulvam
ponatur Ceroteum ad idem sic fit quod et positum
super lumbis illico stringit continue facies
corporis Recipe masticis ℥ i et ß boli ar. san
dali ana ℥ iiii glutinis piscium vel gluten
albotum ℥ ß acacie yppoquistidos ana ℥ ii
olei rosarum olei mirtini ana quantum sufficit cere
albe eiusdem incorporetur omnia simul ad
ignem in razola et extendatur super corium
album molle et ponatur super lumen et
vulvam panno lineo mediante frigidum actu et
in ea calida potest addi opii ℥ i quod optime
mitigat et constringit Licinium sic fit ad
idem Recipe al. cume boli ar. terre sigillate
san dali lapidis ematitis ana ℥ iii tera
tur omnia subtiliter et cum albuginibus ovorum
et incorporetur in formam incerti ad formam mellis
tractus aut cum aqua decoctionis balau
stie et sumach et psidie aut cum succo
sanguinarie aut cum succo plantaginis et
licinium confecto vel lana intinge in
ipso et dirige in ligo intra vulvam et potest
addi alumen zuccarinum in ea frigida pe
tostico pretera utilis ad hoc est quod sit
super radices mamillarum ventosis infusis
mamillis elevatis quia inde procedit
vena lactea tendens ad matricem ut ibi
sanguinem attrahat et materia lactis ad ma
millas traducat Unde ypo. in ca. pla
affo. 4° Mulieri si vis menstrua
tinere sicut magna appone ad mamillas
et fiat hec sine scarificatione et si non sufficit
ponatur etiam ventosa super epar et splene
cum igne et suctione vehementi Et si non
dum sufficiat fiat scarificatio cum profunda
Item d. Rasis in divisionibus quod quando curat
curatis fluxibus menstruorum taliter ordinatum
proficit scilicet ut primo extrahatur sanguinem de
sedendo vel ut debet stringeria sanguis
primitus et 3° localia per optimus In
quibus adhuc tempore est obstinatio tan
tola prima quidem ut hoc non fiat su
bito sed gradatim quia in nullius morbi

cura et ipse fluxibus et evacuationibus
est periculose festinandum
sed paulatim alemonibus per fortio
ra ad ultima tendendum donec remediet
ur fluxus similitur ut sit vel iudicis
Secunda vero ut remedia stiptitia
cognoscant virtuti etati et complexioni
quia ut ait Avicenna primo de ingenio sa
nitatis frigidiora requiruntur in sta
tibus et senibus et causa talia la
boratibus quam calcitis et iuvenibus
Tertia vero ut si calidis uti oportuit
non respicimus in se ea que constant
sine calefactione maxima Unde ypo
in ca. pila affo. 4° Quecumque in strata
sunt rem calefactione optime constrictis
propter quecumque sanguinis emanare solitum
est Clisteria igitur et emplastra et bal
nea predictis passionibus remedia
administretur actu frigida vel saltem
tepefacta Canon Mestruorum retentio
ne sunt cause Prima causa eius
et hec est calor in actus diminu
tiale unde fetus principium. si
sufficienter talis ut principaliter conponat
suppnet meliorum sit sic fructus non femel
la sed masculum generasset propter
quod ait Aristoteles 2° de generatione ani
malium Mulier est vir occasionatus
Et primo physice dicebat Mulier
appetit virum sicut forma materiam et
turpe bonum 2a vero malis et hec
est pus masse sanguinee cruda flata
et indigesta Tertia fortis et hec
est cpatis digesto diminuta tamen sub
venit virtus totius regimina in
prodita compulsione hec autem
periodus est de mense lunare in
mensem lunare quod est tempus quatuor
ebdomadarum vel circa id quare tali titulo
menstrua perficiatur et mensium itaque
quibusdam eveniat in plenilunio
propter exuberantiam humorum frigorum
quibus luna dominatur Quibusdam
vero in defectu lune propter mala
et in perfectum talium humorum regula
tionem hora illa Aliis vero in novilu
nio propter humorum agitationem prorsus
post quietem diuturnam Quarta
vero et ultima est finalis et hec
est duplex Una quidem in demum

[illegible] 133 [illegible]

que est corporis emundatio in custodia
sanitatis. Alia non spei que est humorum
in quanto peccantium relegatio ab aliis corpo-
ris et intestinis. propter quod accidit
in tenella non habeat menstrua ante tempus
pubertatis quod est circa xiiii annum vel circa
id. quoniam ante hoc tempus calore aptiori
participat natura et nutrimento plurimo
indiget pro corporis incremento. Sed neque
post annum l vel circa id communiter [illegible]
deficiendum quia ipse appetitive et expulsive
[illegible] neque ante hoc tempus neque post
concipiunt. Sed si concipiant abortiunt. Abor-
sionem causa nisi bonitas regiminis op-
tificetur male. Unde ypo. v particula affo-
rismorum. [illegible] tenues consistentes corpora
ut abortiunt antequam [illegible]. Men-
struorum autem quatuor sunt partes et genera
diversa. Prima quidem purissima et no-
bilissima que est superfluitas alimenti
[illegible] pro toto et hec cedit in alimentum
fetus in utero. Secunda post istam prior
et hec vertitur in nutrimentum embrionis
[illegible]. Tercia cruda aquosa que
sursum per venas duas lacteas et de-
fertur in mamillas ut earum calidate
decoquatur et earum albedine
dealbetur in lac. sunt caro glandosa pro
conversione [illegible] post partum. Quarta
grossa nigra feculenta terrestris que est
sicut fex predictarum neque [illegible]
alterum in [illegible] predictorum. Et hec
reservatur [illegible] in matrice usque
fetum que collegit secundina ne ab ipso
inficiatur. Secundum hora partus simul expellitur
cum fetu [illegible] facilitate partus
in mollificatione lubricitate [illegible]
Sed preterea in complexionibus sunt quedam in tempore
menstruorum velocitant ut colera et sunt
que retardant ut melancolia. Et sunt
quedam horum medii [illegible] adhuc duorum
sunt genera. Quedam namque sunt medii
[illegible] destituta [illegible] ut sanguis.
Quedam non [illegible] indifferentia [illegible]
ut fleuma. Fleuma namque si subtile aquosum
fuerit anticipat. Si vero grosse [illegible]
tempus retardat. Colera igitur [illegible]
et subtilitate et ardore menstruorum [illegible]
[illegible] fleuma vero [illegible] albedine mucosa
subtili vel grossa. Melancolia vero [illegible]

grossitie et nigredine. Sanguis vero [illegible]
struorum rubicunda claritate in substancia temperata.
Unde ypo. v particula afforismorum. Mulieri
habenti menstrua sine colore [illegible] et non
[illegible] purgatione indigere
[illegible] Preterea [illegible] tollet [illegible]
[illegible] menstruorum provocatione
[illegible] quia [illegible] et menstrua [illegible] sanguinis
colliquationem [illegible] venas et subtiliationem
proveniunt tamen quia digestia adurere et
vesicam digerit adunationem nisi forte
aliqua [illegible] appetitive operentur ut ca-
[illegible] vesicam [illegible] men-
struorum superfluo et [illegible] in quibus
est [illegible] aborsus [illegible] est
[illegible] medicinis [illegible]
[illegible] directionis
[illegible] confessioni
[illegible]
[illegible] dyabete [illegible]
[illegible] sublimant suffragant

Pronosticatio. Pluribus ventris
[illegible] menstruorum sit ut plus in
fine veris in principio estatis propter dominium
sanguinis. In fine vero estatis et principio au-
tumpni ratione colere. In fine vero autump-
ni et principio yemis ratione melancolie aduste.
In fine vero yemis et principio veris ratione
fleumatis replecionis. In qualibet tamen horum
preter complexionem qualibet [illegible]
tempus [illegible]
Considerentur ergo signa [illegible] humorum dominantia
in quibus adhuc utilis est attendenda
cautela ut [illegible] signis [illegible]
et coloris corporis [illegible]
[illegible] ut ait G. in commento illius affo-
rismorum particule. In perturbationibus ventris et
color corporis humorum habundancia [illegible]
[illegible] corporis attribuerunt
[illegible] pluribus menstruorum [illegible]
in debili [illegible]
ethica vel ydropisim [illegible]
[illegible] vel [illegible] coloris
influentis [illegible]. Considerandum [illegible] me-
dicis talibus accidentibus observare. Preterea
si menstrua [illegible] cum constantia
et alleviatione corporis nequaquam
restringatur et ipse in corpore [illegible]
robusto vel squalido [illegible]
egrum multis liberat passionibus.

[illegible]

221

[illegible]

ex suffocatione matricis lepra ptisi sic putridi et apatibus putrosibus si moderetur corporis vt cum reductione ad contrarium donec ad moderatum adveniat. Item dicit ypocras 7a ptla afforismorum Mulieri sanguis vomenti menstruis subveniencibus solutio fit. Et equus sponte vel partem. Idem ibidem Mulieri in utero habenti si multum venter fluat suspectum est aborciendi. Idem secundo In fluxu muliebre spasmus et raum defectio si superveniat malum est et morbe quin spasmum de inanitione dicit accidere decimo passionum. Idem ibidem menstruis pluribus venientibus accidunt egritudines et prime quando fiunt non evenientibus accidunt accidunt egritudines et prime de inanitione 2a non de repletione. Idem subdit ibidem Mulieri in utero habenti si purgationes operiat impossibile est fetum esse sanum. Et hic per hoc intelligere si fuerint purgationes fortes et plures et prope post tres menses quia ante hoc tempus potest menstrua naturaliter fluere tamen, adhuc fetus modico indigeat nutrimento et propter si mulier sit grossa sanguinea robusta est.

Capitulum secundum de restrictione menstruorum

Retinetur menstrua operantur contrarium dictis in tractatu precedenti quia tamen bene differunt circa assignat ut dicit Lotarius hec tamen talia adquirunt. Prima est sanguinis modicitas in corpore toto. 2a sanguinis grossities vel viscositas opilans. Tercia sanguinis diversio ad loca alia sicut ad mamillas ut fiat lac vel ad venes sine loca alia. Certa strictio venarum corporis et propter matricis. **Methodius.** Signa causarum propter paucitatem sanguinis est si sic insunt propter et opilatio extitudo sicca extenuata succinctura corporis et loca vel plubei in vultu quae opilata matrix et fortificat causa retentiva propter modum quod si talis sunt accita sunt opus [illegible] dicte antecessit labor fortis et abulatio in locis calidis et fames et tristicia et opus laborum stricto actu vel virtute sicut patet in mulieribus rusticorum rusticanis vel antecessit egritudo cronica per dietas. Et cura est humectatio et impinguatio corporis opposite et dilatatio cibis et potibus dulcibus vegetibus adtrahentibus ardizate in ubi vel ad suite stolico et ad dentibus in sanguine et menstruosis sicut plene decimus tractatus de materie regimini et praedicti dictum tractatus de sefe et hora hec 2o. Signa causarum propter sanguinis grossitiem vel viscositate opilate sunt habitudo corporis sirnali vel flatura in mollitie et multitudine pinguedinis et si antecessit ocium et quies plurima in ...... sanitate operibus fructus viscosis sicut sunt pisces et tortelle et caro porcina et panis azimus et risum et milium et pultes et sicca et lentes et sibe ... cura est talium per parvo anno et quietum et labor iciunius. Et regimen subtiliatum operibus et medicinis acutis calidis sicut sunt omnia diuretica et aqua decoctionis ciceris fistolorum et pretosilinum petrarum cimino et anetho. Et sicut sunt porra et cauleis veretes decocte et mica corporis condita cum piper unctam cimino. Et sicut sunt carnes arietum et pullorum cocte cum origano cala[mento] ser pillo nasturtio porris et pluribus condite cum sinapi alleis vel succo rute. Et mica corporis condita cum piper siler plurimo et cimino quod si hec non sufficient fiat post ipsa storia supposita pede quae est intus in talo quia appetitui menstrua provocat quemadmodum in manifesta ea abscidit et propter si fiat post sessionem interna pedum vante donec liquores dissoluuntur et ponatur ventose sicce super superiore ventris sub umbilico. Et si illa adhuc non sufficiant fiat ovi loca ... decocta pagis ... de compositis tam pretiosis quam profectis ita tamen ut alentibus interponantur regulatim pinedia tedag ad fortiora quia hic est ordo sapiens perfecte. Signa causarum propter diversionem sanguinis ad loca alia sunt exuberantia lactis in mamillis cum carum inflatione que ad modum accidit nutricibus. Primo illud ypocras 7a ptla afforismorum Si mulier que neque pregnans est neque genuit lac habeat menstrua defecerunt. Vel si sanguis ad venes fuerint apparebunt signa dyabetis et antecessio diminutionis corporis supplicis. Primo non adeo multiplicabitur fluxus sanguinis narium secundum prodigium menstruorum. Primo illud ypocras ptla afforismorum mulieri menstruis

[illegible]

[illegible]

132

222

[illegible marginal notes]

de fluxibus sanguinis fluxe cum aliis bonum est. Et si non adeptus et stomachum fiat sanguinis vomitus prodit cursus. Si non adveniunt ... sudor ... plurimum ordine et ... in aurora. Si non fan... ad cimbone ... tesserit signa ... dicetur. Et cura eius est ut primo fiat ... sanguinis alterius ... cum emplastris et epithimatibus fiat ... de ... lactis et ... ut fiat ... admisceatur in ... et ... 3o fiat ... dicetur ... propter ... cum ... nichil fiat omnino ne ... Signa eius propter ... fiat ... in sit ... apparebunt ... subtiles ... et ... dolor ... propter opilationem epatis et splenis ... est modicus et subtilis. Si non talis ... fiat adventitia fiet ... in matrice de quo ... dicetur ... vel propter ... grossi ... de ... grossi ... Cura ... est abstinentia ... et potibus grassis ... sanitate ... et balneo ... et ut ... potibus talibus subtilibus ... sicut sunt ... laudabilium ... et ... aquosum ... frigidis ... et fabarum et ... et omnium ... post tale ... fiat ... potius et ... ad inferiora ... fiat ... loca fortiora ne forte ... intra loca angusta et dolore inducat in matrice. ... eius non ... et sanguis ... constitit et dolorem induxerit ...

[illegible marginal notes]

baslica dextra et sinistra propter et ... sanguis ... posse ne forte venas rumpat et suffocationem talem ... subitam inducat. ... fiat grosse ... balneo primo corporis in aqua tepida ... et post hoc fiat ... cum ... obtuso ... Ampervia ... morbi ... indigent ... et ... est ... et ... Cura igitur digerere ... grossas in matrice et renibus et ... lapides ... et opilationem ... absinthii ... sub ... valeriane ... petrosilli ... calamenti ... artemisie ... rute ... pulegii ... balsamite ... agrestis ... saturegie ... borraginis ... fiat ... subtilis aquosus ... in albuginibus ... addito ... de quo bibat ... addito ... Si non ... grasso ... in ... vel in ... magna ... vel ... fortius in pillulis ... lapide in renibus ... et ... fortiores illis sunt pillule ... quas dicemus ... de arthetica ... sanguis ... subtiliato ... et ... fit ... ut sunt ... et ... ut sunt balnea et ... ut sunt suffumigia suppositoria et pessaria ... meliores ad hoc sunt ... que sunt ...

[illegible marginal notes]

[illegible]

sabine lupinorum anisi et amarorum ʒ. i. et ʒ. ss. fo-
liorum rute sicce mentastri pulegii et
radice [illegible] asefetide serapini oppopona-
cum ʒ. i. dissoluantur in vino in succo rute
uel cum eo confitiatur trocisci quorum quo-
libet sit ʒ. ii. detur unus omni die cum calida
cum aqua decoctionis iuniperi uel saphine
et ipsa predicta aliquod ante tempus men-
struorum sunt enim tante fortitudinis ut si
dentur pregnanti difficulter faciet
aborsum et educet fetum uiuum et mor-
tuum et si dentur parienti difficulter
uel contra voluntatem perficit et educet secundinam

Trocisci de gummis ad idem sic fiunt ℞
mirre opoponacis galbani serapini ana ʒ.
i. asefetide ʒ. ss. confitiatur cum succo ru-
te et dentur sicut predicti de confectione bo-
na ad idem est dyatesseron quod fit ex qua-
tuor speciebus scilicet terra [illegible] gentiana ari-
stologia rotunda bacche lauri ana partibus equalibus
confectis cum melle cocto uel [illegible]
[illegible] Electuaria uero op-
tima ad hoc sunt antidota emagogum et
[illegible] tyriaca magna si de-
tur [illegible] omni die [illegible] cum vino decoctionis
saphine uel iuniperi uel foliorum lauri
uel [illegible] uel rute uel absinthii uel
apii uel aliorum [illegible] pul-
uis ad idem ℞ cassie lignee corticum
cassiefistule ana ʒ. ii. detur [illegible]
cum vino decoctionis saphine et puluis
fortior sic fit ℞ [illegible] cum
lacte et oleo amigdalarum dulcium oppopona-
cum ʒ. ss. [illegible] serapini ana ʒ. ss.
armoniaci oppopo ana ʒ. i. turbith
ʒ. ss. [illegible]
ana ʒ. ii. fiat ex omnibus puluis [illegible]
[illegible] ʒ. ss. [illegible]
die cum decoctione [illegible] uel [illegible]
[illegible] Et item fortius est si [illegible] aristo-
logia rotunda piperis mirre [illegible]
[illegible] ana ʒ. i. si uolueris in forma
[illegible] pillas cum succo [illegible]
[illegible] sicut predictum Balneum
ad idem sic fit ex aqua decoctionis sabine
mentastri pulegii iuniperi origani
[illegible] foliorum lauri [illegible]
[illegible]
[illegible]
pedis que sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Suppositoria sic fiunt ℞ ra-
dicis malue uel maluauisci uel tapsibar-
bati et fiant [illegible] suppositoria et in-
ungantur cum oleo laurino uel laterino uel oleo
[illegible] uel euforbio uel [illegible] et intromittantur
in uuluam [illegible] post balneum assidue
tribus diebus [illegible] sufficit
aspergatur post [illegible] puluis eu-
forbii uel costi uel castorei [illegible] cum [illegible]
magna [illegible] cum [illegible] uel cum
aloe epatico bono Suffumigium sit cum
[illegible] predictis positis super carbones
et recepto fumo in uuluam cum [illegible]
uel fiat suffumigatio cum hiis ℞ cassie
ligni costi [illegible] mirre [illegible]
[illegible] talamenti origani
[illegible] balsamite [illegible] iuniperi [illegible]
aloes [illegible] alipte [illegible]
[illegible] uel [illegible]
ana [illegible] serapini opoponacum ana
[illegible] ʒ. ss. confitiatur [illegible] cum laudano
et [illegible] et fiet cum eis suffu-
migatio [illegible] vias aperit [illegible]
[illegible] et matricem [illegible] et ad inte-
riora trahit [illegible]
[illegible] educunt [illegible]
[illegible] Alia utilis
esset si [illegible] faceret
[illegible] ficus et [illegible] cum
aqua [illegible] suffumigatio [illegible]
[illegible] suffumigia fetida sicut
[illegible] et nares [illegible]
uel [illegible] melior fieret [illegible]
[illegible] matrix [illegible]
[illegible] et fugit fetida [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] puluis piperis [illegible] euforbii et
[illegible] in sufflato [illegible]
[illegible] que [illegible] molestia aut
difficulter [illegible]
bonum [illegible] sic fit ℞ [illegible]
[illegible] calamenti serapini euforbii ana
ʒ. ii. [illegible] cum succo rute
uel aqua decoctionis saphine [illegible] ad
formam mellis [illegible] reducatur et
[illegible] cum [illegible] est forte
in [illegible] menstrua [illegible]
aborsum [illegible] fit puluis aloes mirre
asefetide euforbii [illegible] ana ʒ. i. [illegible]
[illegible] uel [illegible]

[illegible]

[illegible] defuncti [illegible]
[illegible]
[illegible] vita [illegible] hora [illegible]
[illegible] theod[eric]us [illegible]
[illegible]
[illegible] dampna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] theod[eric]us [illegible]
[illegible] de petro [illegible]
[illegible] magdaleo [illegible]
[illegible]
[illegible] dampna [illegible]
[illegible]
[illegible] februarii [illegible] villa [illegible]
[illegible]

[illegible]

Item si febricitat [illegible] recipe [illegible] [illegible] [illegible] in oleo [illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] [illegible] [illegible] in ampulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in oleo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item recipe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ampulla [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

corpore addito succo apii vel ysopi humi
te vel lana carminata imbibatur et ipsa
totociens donec egestat et supponatur. Et
debilius istis est si tabella nova liniatur
oleo nardino vel de lilio in quo decocta
sint [illegible] musci vel abe et costino
deferatur intra vulvam et vel imbibatur
pecia linea in oleo predicto et ligetur circa
tabella et ponatur. Oportet autem ut filum
appendatur cum quo trahi possit cum
et matrix ea sugeret ad interiora.
Fortior fit si digitus vel pecia co
torta in figura digiti imbibatur in oleo
eodem sic aromatizato et cum eo vehemens
fiat fricatio intra labia vulve. Ba
porizatio fit si nigella artemisia aristo
logia ruta vel sapina bulliat pariter
in aqua fontis et vino albo veteri et
cum in immissione canne intra vulvam va
por calidissimus recipiatur corpore undique
bene contecto. Et si addideris [illegible]
pulegii salvia mentastri et ciperi si mir
ram et armoniacum et assam fetidam
melior fiet operatio. Et quidam addunt
ciceris agrestis scolopendria tamarisci
sambuci squilla sinapim baccas lau
ri [illegible] et omnia acuta penetrativa
sed ubi est vulva inungere cum oleis fri
gidis ne talis fiat superflue vel ulceretur
sicut est oleum rosarum vel de [illegible] vel sepu
[illegible] cum [illegible] vel unguentum
album. [illegible] postea rute vel absinthii
bibitus frequenter in vino similiter et aqua
decoctionis asari nepite sapine et
iuniperi menstrua provocat et ab
ortum facit similiter et aqua talia valde
decocta donec fiat amara. **Canon**
Medicinalia acuta similiter et amara men
strua provocant sua caliditate materias colliquan
do et sua acuitate separando virtutem
expulsivam et sua penetratione vias claudendo
et sua amaritudine humores desopilabi
les et vie odiosos reddendo [illegible]
[illegible] indicat postea. Avicenna [illegible] collec
[illegible] Non omnis [illegible] provocans urinam pro
[illegible] et menstrua [illegible] calculos et la
pides frangentibus [illegible] dissolvunt [illegible]
[illegible] sublimant suffragantur. Est
[illegible] provocatio menstruorum et
aborsus non [illegible] magis
et magis [illegible]
[illegible] et [illegible] in fine [illegible]

nichil predictorum visum fuit conferre. Et
complexiones que plurimum contulerunt est coitus
frequens cum viro tarde pollucionis
post fricationem predicte ante et potus vini
veteris albi clari potentis. Item si mulier
sepe ponatur in balneo aque dulcis
tepide ante et post suppositionem medicinarum
predictarum ita ut sudat vehementer
melior fiet operatio [illegible] **Pronosti
catio.** Mulieri si menstrua defecerint
vomitus sanguinis superveniens tollit egri
tudinem et eius [illegible] unde Ypocras [illegible] particula
afforismorum: Mulieri sanguinem vomenti men
struis supervenientibus solutio fit. Item
eadem mulieri menstruis deficientibus
sanguinem fluere ex naribus bonum est. Item
in eadem mulieri menstruis pluribus
existentibus accidunt egritudines [illegible]
intellige quod ex fluxu menstruorum
superfluo sequitur marasmus et consumptio
in ydropisi ypostarcha propter [illegible]
[illegible] consumptione
ex menstruorum superfluum sequitur mola
vel ydropisis ascites propter retenta
[illegible] ad corpus suum frigi
dum mortificatum et sua multitudine opprimens
calidum naturale. Item retento menstruorum
cum aliis signis impregnationis certificat
unde Ypocras tertia particula afforismorum: Si mulieri [illegible]
[illegible] non [illegible] neque frigore neque
febre supervenientibus [illegible] et ab
hominationes et defectiones ei accidunt
reputa eam in utero habere. **Capitulum
tertium de causis [illegible] et facien
tibus ad impregnationem.**

Difficultas impregnationis [illegible]
accidit ratione mulieris [illegible] sexus pa[illegible]
est materie disposita caliditas
[illegible] similiter [illegible]
in [illegible] Secunda cuius est [illegible] frigiditas
[illegible] mortificans et congelans. Ter
tia [illegible] cuius humiditas [illegible]
debilitatem retentiva. Quarta [illegible] siccitas
[illegible] generationem materiam [illegible]
Quinta est venarum strictio in matrice
similiter et opilatio fetum pabulum necessarium
non transmittens aut vulve coartatio
ultra modum introitum virilis virge non
admittens. Sexta et ultima est egritudo

ipa matris scz apta ul vlcus ipaz pphibet a opone debita ul cosueta. Si uero fuit ipedimentu rone vi tiis scz qrqz pma est spmatis talitas advrtes/ Za lis frutus cogelans / 3a siccitas ginnet a tahuiditas dissolues / 4ta uge bre uitas ul tunuitas spma ad locu spmy sibi no pducet. Impeditu no cōueniētt sil pducet est bruu qr est glutis coplexionis distempate i utriqz vbiq qrq colicus no gnat cp colica neqz fla tiens cp flata tu pecaz pmixtioe dist ta vltre. Ropato nalis auferitur Vine nāqz nale e tpatu ut oē tpatu C nale ut dt G po dcatun po cao Oppo actit ut masculus tpatus gnet ce femella tpata ul tca illud Similr et masculus calidus cp femella fria ul equo

Methodus

Sig eius ppt taliter matricis sit hitudo corpois mac tina tu altiue pilos ma simne nigroz z grossoz z rubeoz z paucitas menstruoz tu nigredine z grossitie ipoz z ardor vulue tu appetitu hō coitus Et cura eius est impignando cor et eius altato cum cibis i frigidatibus no epcellētibus ne forte distepancia detior induat qn difficile est coplexionem nalez p uiure Sit g melior intētio impin gnando qnz i friando qnz oīs huidi tas tu supfluit obtedit taliter stiny ul sumen no tollet z gnidat ocio sompno z quiete Fomētet qrdoz vulua ul vapore tu aqua tepida de coctionibus lactuce portu. cucbi iuiutil loz z si bonu videbit pt addi aliquid iusqiamu ul madragore pputy mo derato / sil z viole rubus plātigo malua acorea arctosa folia quercus et se. nensun z silia Suffulige qnqz ca camphora et gūn ara ul cō san dra z boli ar Vtā sepe i ticino caputum succo rosis succo viol dya rodon abbatis rosata honella z silib si sto ul cpr cio gdicat Sig eia ppt siccitatez nimis sit color fuaci al uel plubens subtilitas mestruoz et paucitas rubedis coz et coz mo dicitas z tarditas z pilos paucitas ātui simne gnoz calorē flauci ul sub albidius tu coz subtilite et qnqz inflat matrix ul tgēt sune

cxcoplitute fia grossa intus retenta Et cura eius est regime calefaciēs cor dis et potibus tu 3tute z vsus assiduus dyaton piperion dyaciniu et sepe si ma trix sit inflata frigida cura sime sil r dyagalange dyacitrimo etiā adducit et silia Clisteizet matrix qnqz cu vino rub veti iti bdelliu ul mastix ul thus sint dissoluta ul tu aqua callida decoctionibus carui cimi siseleos calamenti pulegy amcos amoi peome. metastiti z origanu Vngat vulua frequet et sepe post pgacionem mestruoz cu olo castino ul nardino ul tu olo balsamu qd melius est et si dissoluat i aliquo coz pul peome ul siseleos sict melior opa to Vtā sepe dyami bo dyamargariton i ticino suffumiget e cpthure mastice alipta muscata gallia musta matris sit vulue lubricitas apud coitu et bun hoā z mollificatio corpis/ z sepe maxillaz z corpus cu pigricia et tarditate ad opaciones z si corripiat ab ortiu pussim embrio mastificetur et sepe mese 2o ul 3o Vn ypo vi pti la asso 4 Quetiqz corpus modicate hntes abortiunt 2o mese aut 3o sy ocasione maiis hys cotiledones inucillaminibus plene sut z no pnt tenē pgruedine fetu si abrupit Et cura eius est ut digerat sla i ma trice et corpe z purget sic gadinus tco de fluxu menstruoz pagfo de fluxu coz ppt multitudinē flatis coz aquosi et pagrafo de inplcis et sepe an hora impgnacionis et post pgacionem mestruoz qnz hec est melior hora z ista tam z ad hoc cosunt pgacones qs dicet sic de pessione arthetica pagfo dcta fia si deus voluit Regatur dieta talia pura i cibis z potibus si cpr no condicat ul cpler ul actus aliquod z si fuerit po ke pborcet vomitus semel i mese duobus diebus supper put dormiu tu de fetore nasi qnz melius eua z ducit pq sic vo fuit locutus Cliste rizet g matrix cu vino rubeo veteri stiptico ubi mastix z oliban ul bdelliu fuerit dissoluta z bulita ul tu aqua calida decoctionibus calamenti absinthy bethonice balaustie mete metastri mirti cipssi Vdit z vapoet

De causis impedientibus [illegible]

[illegible] mala [illegible]

[illegible]

[illegible]

ꝛ fomentet et balneet cum eisdem ꝛ si fue-
rit tempus pluuiale uel aqua fabri ferra-
rii extinguunt ferra sua fiet melius
et si timetur caliditate suppositorium addere
oportet stipticas sicut rose mirtilli ba-
laustie cupule glandium ꝛ similia Ue-
rumtamen ante experimentaliter apparatur
bis fricabitur oppido sicut sunt spica aloe xilo-
cassialigni xilobalsamum calamus aromaticus
nucum [?] cinamomi castoreum ꝛ similia Suffumige-
tur frequenter cum pillulis factis ex thure mir-
ra bdellio dissolutis in vino rubeo
stiptico et incorporatis cum eodem uel ex stora-
ce sicco galbano armoniaco euforbio
ꝛ mitte expressis ꝛ fiat quia que dicet(ur)
in capitulo de empimate [?] Quia eius propter sen-
ectutem matris sunt humiditas [?] scilicet ma-
tris ꝛ paucitas menstruorum ꝛ spiritas
vel(ut) assidua ꝛ si ante fuerit fumus lo-
ngena ꝛ labor ꝛ coitum et egritudo corrupta
mor est cura pro eo Et cura eius est
in pinguefaciendo corpus ꝛ humectando propter
cibis ꝛ potibus ꝛ balneis dilatati-
bus que plene scripsimus in capitulo de spasmo
ꝛ capitulo de ptisi ꝛ capitulo de macie renum et
plura dicentur capitulo de sic(citate) ethica hic 2º sic d(ictu)m
valent i(n) lotura ud(o) [?] humectatio quam post
confert sit coitus assiduus cum fri-
catione per dicantur ꝛ uulue plurimum proinde
quod talis fricatio mirice delectat ... s(er)pite
robent et in pinguat quemadmodum ex
operatio naturalis membrorum confortat proinde est
propterea si fiat usu uel mo no distonuerit
Item lunio uulue assidua cum digito
inuncto oleo quod tepide uel adipe anetum
anseris ꝛ galline Item ꝛ suppositoria
ex eisdem dissolutis ꝛ in pinguis cum radice
altee uel maluae uel cum bdellium ꝛ assidue
in uulua retenta Ad hoc etiam confert licinia
explana uel toto contorta in figura digiti
ꝛ cum eisdem illinita ꝛ omni hora in uulua
gestata usque ad profundum Item clistera
ex aqua decoctionis maluae altee sim(ilite)r fo-
liorum radicis ꝛ seminum decolata ꝛ commixta
cum oleis ꝛ adipibus predictis Et ipsa pa-
riter bullita ꝛ tepida iniecta frequenter
confert preterea ꝛ unguentum dyaltea ex(-)
eius caliditate timueris addere ex ... quoniam
tum est 3ª pars ipsius Quia eius propter
strictitudinem ꝛ opilationem venarum in
matrice sit quoniam si sit exsiccatione erit

sigualis et est gressus cum uulue ideo e(st) prin-
cipalis ita membra exteriora s(unt) uel interiora
tum propter multitudinem adipis apud rethe
tegentis stomachum ꝛ intestina ꝛ apud matricem
ꝛ propter eius grossitudinem et ... ꝛ habent et
impediunt intus attractionem Et signum eius
sunt depressio ventris ultra mensuram
et frequentia anhelitus cum modico ꝛ quia
ledit ex retentione sectionis et vetustas plus
aliis hominibus grossioribus in ablutione totaliter
Si uero talis strictitudo venarum ꝛ opilatio
sint absque ca ... ad uerum alteratum fit multa cum uel
totaliter Et cura aborsus quibus est exte-
nuatio corporis propter coitum in ieiunio ꝛ labore
ꝛ vigiliis ꝛ usu ciborum subtilium parum
et breuiter nutrientium sicut sunt cibi in illis
omnia ꝛ modica cuiusmodi ꝛ ... acquosa ꝛ ...
abstinentia sicut sunt cibi uel de salsa et
carnes fere condite cum sinapi et ace-
to ꝛ comedat omni die in ieiuno micam
panis suffusam in suco aceto uel assata
confert Et sicut sunt allea tepe porra
Et si opilatio fuit absque digitatione [?] ...
grossum uiscosum et euacuatione sit digiuum
uel de restrictione menstruorum ꝛ post pur-
gationem uteri diureticis penetratiuus
dictis utatur Ad hoc etiam confert dya-
tia de lapide in renibus ꝛ capitulo de dissuria
quoniam omnia que renes purgat appareat ex
opilat mundificat ꝛ matricem ut dicit
auicenna 2º colliget In fine uero fiat
lotura dicta uulua apponatur ꝛ abs-
tergat matricem ꝛ orificium venarum eius aper-
tiua humana ꝛ ... matrisque
cotilidones appellantur ꝛ ad que uene um-
bilicales procedunt a uentre embrionis
ꝛ secundina ... ramorum suorum colligata
ut exterius embrionis attrahat alimentum
Cuius sunt suffumigia ex puluere ruta
sicca pulegio castoreo euforbio sina-
pi costo mirra sarcocolla ex quolibet
eorum per se uel pluribus simul potius super
carbones ꝛ recepto fumo calidissimo
in matricem in ... tubulo uel cortice posito
in profundum uulue Et ad hoc confert suffu-
migium ex calamento nigella ꝛ gallia muscata Item
et suppositoria facta ex eisdem ... eisdem
dissolutis in vino veteri claro et in-
uoluuntur cum radicem maluae uel altee
uel caulem appensam tamen filo quod extra-
hatur ꝛ licinia ex plana uel tota linita
cum eisdem uel cum unguentis aragon mar-
tiaton.

et agrippi actu calida in messu sic et va-
porato cum aqua decoctionis pulegii savine
et iuniperi recepta per tractatorium quanto
calidius est possibile. Post predicta vero omnia
et cum matrix perfecte fuit preparata fiant
localia fomenta ad impregnationem apperte
que dicentur postquam [illegible]. Si vero propter
[illegible] strictitudo prohibens actum generationis fuit
[illegible] ut in vaporis dilatetur donec
introitum virilis virge con[illegible]. Signa cuius sunt
propter [illegible] in matrice sunt supra apparet
et signa plerisque in ea que [illegible]
[illegible]. Signa cuius propter ca-
liditatem superflua spermatis virilis vel
frigiditatem vel humiditatem vel siccitatem sic
et cura sunt penitus eadem cum hiis que
dicta sunt de muliere. Conferunt preterea
plurimum talia vel humida [illegible]
frigida vero et pontica multum subveniunt
dicta causa de impotentia coeundi. Signa
cuius propter brevitatem vel tenuitatem virge
[illegible] vel egre narratione. Et cura
cuius est ut si sit in ea brevitas eli-
gat convenientibus [illegible] et
in eis extra tollat matricis [illegible]. Et quod
tantus elevet anchas mulieris et [illegible]
trahat vehementer manibus [illegible] et ca-
put cuius ad inferiora declinet. Si vero
virga tortuosa fuerit [illegible]
[illegible] hoc faciens extendat virgam et
liget inter duas tabulas leviter donec
consolidetur. [illegible] namque [illegible]
de generatione [illegible]. Si virge brevitas
[illegible] quatenus sperma non
recipit [illegible] matricis locum sibi
proprium [illegible] quam stans
in [illegible] et resolvitur
et effluit [illegible]. Si vero [illegible] fuerit
virge prolixitas in [illegible] sperma
moritur superfluus donec [illegible] melior
[illegible] est virga vero moderata
[illegible] sanguis [illegible] venam [illegible]
[illegible] et venam mala [illegible] ita sperma
vile [illegible] vasis spermatis vel [illegible]
[illegible] locum fuerit [illegible] corrumpet.
Eligat igitur brevis cum brevibus et lon-
gus cum longis et grossos circa coxas.
Signa cuius propter disconvenientiam
amborum inter se sunt cum masculi
[illegible] et femella [illegible]

licet vir [illegible] se non valeat generare. Et cura
cuius est ut [illegible] contractus conjungunti
vir robustus eligat [illegible] statim
[illegible] et humidam [illegible] et [illegible] tem-
perantis cum [illegible] medicorum perfectorum
in [illegible] complexionem. Licet hoc sit difficile
quia quanto [illegible]
non [illegible] temperamento [illegible]
generationem. Et si convenerit [illegible]
[illegible] disparitate alterum [illegible]
[illegible] sic non fuerit
possibile [illegible] videtur ut mulier ad contraria
perducat dispositionem cum cibis et medicinis
alterantibus, usu tamen moderato et pau-
latino quia mulier est sicut [illegible] vir vero
sit efficiens atque forma quare melius
est ut mulier alteretur et vir [illegible].
Istud etiam impedimentum [illegible]
se [illegible] plurimum [illegible].

Experientia. Docuit experimentum et
ratio testantur preter causas dictas in metho-
do sunt et cause quatuor alie prohibentes
impregnationem quarum prima est modus
indecens coeundi. Signa. Si mulier fuerit
supinus et vir inferius, vel si vir plurimum
festinet ad opus perficiendum, priusquam mulier
incitetur ad libidinem et matrix ad avi-
ditatem, vel si mulier iacuerit capite eleva-
to et coxis depressis. Cura est ut [illegible]
[illegible] contrarium [illegible] quod est ut mulier
subiaceat capite depresso [illegible]
[illegible] palpitationibus [illegible]
[illegible] circa mamillas et pudenda et
ut vir non compleat suum desiderium donec
in vulva senserit humiditatem effluentem
circa virgam et mulierem delectatam [illegible]
namque et sperma proprium effundat [illegible]
diligenter [illegible] anchas mulieris
talis namque modus mulierem delectat
et opus [illegible]
ab eterno utrique [illegible] delectationem
atque libidinem ingessit ne dolerent
parientes et laborem [illegible] horre-
rent opus negligent conjunctionis. Se-
cunda igitur [illegible] delectari [illegible] sperma
[illegible] propter leve ac [illegible]
[illegible] membra nervosum [illegible]
[illegible] quod est in viro est [illegible]
et in femella [illegible]
[illegible]. Et licet sperma mulieris non

[illegible]

[illegible]

sit ad generationem necessarium neque sit matrix ... sepius in anthiona ... ordinis et tamen plurimum ad generationem mulieres inferens. Secunda non causa est in debitis modis se tenendi post coitum. Si igitur illico se erexerit vel steterit vel saltaverit quare cadit ab ea sperma, ordinetur autem ut remaneat sub eodem situ post coitum post tempus aliquid quo dormiendo ... sit resupinata et capite depresso et naribus exaltatis. Et si possibile fuerit obdormiat sic iacens et in hoc tamen multum confert vetose lente caperis porte supra ... in igne sine ... refrigeratione ... attractionem adiuvat et retentiva confortat. Sed hec compleat ... stiptica in methodo ... dictis. Tertia est tolli matricis et vulve ... in ... quare ingreditur aer frigidus congelans. Cui subvenitur in balneis et fomentationibus stipticis sicut est aqua decoctionis gallarum ... ... ara ... mastices ... alius sulfuris ... arthemesie ... lirueti ... in qua frequenter sedeat ... petiis lineis mollibus ... calidis loca ... fomenta ... et ... et ... diligenter ... Ad hoc etiam conferunt supposita ... vel cortice ... Gallie ... ... tanos ... ... teratur dissolvatur ... iii ... rub ... et aliquantulum ... Aliud addidem ... ... ara mastices gallarum alius ... ... vant ebelleatur ... lib ... ... et ... liquore ... frequenter vulva abluatur usque ad profundum quo digitus possit elongari. Et post ablutionem singulis diebus ... loco abluati ... et ... in pulvere stip... ... ... mastice ... ara ... ... an ... ... ebellatur et post ... in pannis lineis mollibus in ... liquore ... vel vino rub... ... Et ... remediorum ... tanta stipticitate et ... ut etiam corrupta ... ... videatur. Quarta causa

... non competens coeundi ... ut ... vel mulier abstineat a coitu pluribus ... quia hoc vulva constringit et eius retentiva roborat ... in testiculis decoquit et maturat ... ut mulieres pluribus se commiscentes non concipiunt ... vulve ... et menstruorum confusione prohibente. Oportet etiam ut hora qua voluerit coire caveat ... ... et alia anime passione. Propterea plus ad hoc ... est post menstruorum ... completa ... balneis aqua decoctionis ... ... vulva diligenter ... ... et suffumiget ... carpobalsamo vel ... vel ... vel costo vel alio aromatico et ... Propterea ... ad hoc ... est ... vel ... aurora postquam ... et ... iam fuerit celebrata, tunc namque vir et mulier ... et ... et inter se colludat et ad actum ... predat. Et dicunt quidam ... pulvere ... plenam ... reddit ... Secunda propterea ad ... sufficientia sunt duo ... quedam ... hoc faciunt ... et quedam ... Et que ... sunt duplicia ... delectationem faciunt ... hora coitus et eius attractiva ... et ... in ea conferunt ... confortant ... ... appetitu conferens est balsamum ... ... agnus castus ... ambra ... ... testiculi leporis ... vulpis et medulla ... et vituli si ante horam coitus applicetur vulve ... Fiat igitur suppositorium ... hoc modo. ... balsamum carpobalsamum ... calamite ... an ... ... et ebellentur ... in oleo ... in quo dissolutum sit ... ad formam ... et ... vel ... vehementer ... figura digiti ... et supponat frequenter ante coitum. ... fieri ...

quorum unam mulier recipiat omni die in ieiunio cum vino veteri vel aromatico. Suppositorium aliud ex eisdem sic fit. Recipe balsami ʒ. ss. xilobalsami carpobalsami ana ʒ. i. seminis sileos peonie ana ʒ. i. terantur et cribellentur conficiantur cum oleo rosarum sufficienti in quo dissolutus sit primitus conficiatur formule sicut corpora dactillorum et supponatur. Suffumigium fit ex carpobalsamo vel xilobalsamo vel spica nardi vel galla muscata vel alipta muscata et hoc ante horam coitus frequenter. Liquor adidem bibitus sit ex semine bancie trito et dispositio vino vel veteri claro. Siler et vinum decoctionis mandragore et agni casti in ieiunio. Confectio ad idem que comedit in ieiunio sit ex semine ulsinie bancie hoc vel quando coquitur in vino aromatico cum spica et peonia et castoreo et pistatur et incorporatur cum eodem. Suppositorium sic fit. Recipe ancos ancos spice ana partes equales terantur et incorporentur cum medulla ossis cervi vel vituli et supponatur cum lana ante horam coitus frequenter. Et pilus coaguli leporis quando primitus cum butiro et supponatur cum lana vel stercus vulpis distemperatum cum oleo rosarum et suppositum cum lana ante horam coitus frequenter quoniam hec omnia confortant appetitum ut dicit Rasis in divisionibus. Tertio principaliter aliquando vero confertur unire delectando et eius attractiva ex tritura et virtus vivificativa tenebris et aromatum quodamque constringit igitur rubebis in decoctione vini et in saliva eius in virga tota et hoc tempore quoniam apud coitum forte inducit delectationem similiter mulier et piretrum eodem modo masticatum subtiliter in quantitate qua cum rubebis quam fieret pro tanto. Siler et pilus fere cinamomo rubebis ʒ ii spica zinziber ana ʒ i ambre musci ana grana i. terantur et incorporantur cum vino aromatico vel aqua rosarum in qua gummi arabica sint dissolutum hoc tamen masticatum in ieiunio et in vincte hora coitus super virgam forte inducit in mulieri delectationem. Idem facit oleum de lilio vel de spica in quo pulvis rubebarum aut tamen mos sint dissolutus et predicta aliquos repositus donec olea virtute rerum assumpserint et ex eis apud coitum virga liniatur. Aqualiter vero confertur matrice confortando et ante retentiva

ro borando est omne illud sicut in actio inordinate est sicut balnea stiptica et fomentationes quod depremitur in ulcere et empiricis ... Aqualiter modo et hoc tempore confertur attractivo virtutis est sicut secundinis porcine masculi vel femelle insitata in pulvere seminis eiusdem et supponatur tamen medicinis predictis primis post menstruorum purgationem et post hec coitus modo et ordine supradictis. Sepe tum completum est ut mulier purgetur ante tempus menstruorum cum appropinquante quasi in mediis abluciones decoctione cimbrorum ana ʒ i rosarum rubearum ʒ ss decoquantur omnia in tribus libris aque donec medietas consumatur tunc coletur et in colatura addatur cinamomi ʒ i detur totum ante die in vespera tunc duplica vel trina ante purgationem menstruorum. Idem post purgationem menstruorum baluet mulier quinque diebus vel tria illud in aquis stipticis sicut est aqua decoctionis rosarum balaustie gallarum mirtillorum peonie et similium et hora qualibet post balneum apponatur volva cum lintheo et supponatur lana infusa in balsamo in quo dissolutum sit primitus peonie et pulvis seminis peonie vel in oleo rosarum in quo dissoluta sint grana xii musci et grana xii ambre vel supponatur aliquid aliud ex predictis et sumat prius supra omni die in ieiunio per mensem integrum vinum et trociscos supradictis vel sumat ʒ ii pulveris fiat ex seminibus sileos et ancos ana partes equales et post hec omnia coeant hora competenti et modo et ordine supradictis quoniam concipiet si parte hoc fuerit possibile quotiens complementum generabit. Canon. Re media localia in empiricis in dicta medicinis operantur si post menstruorum purgationem completa exhibentur et hoc primis quatuor vel quinque diebus quoniam tunc via corporis munditur et ad opus promptius fieret quam alio tempore videatur aliqualiter conferre. Scarpe pterea ut mala complexio spermatis vel menstrui prohibens generationem sit semper ut plurimum causa tertius si redderet associat sibi paritate et fortis humiditatem ut probat Avicenna 2o colliget primo tertio. Affirmat preterea Rasis in divisionibus tertio principaliter quoniam mala complexio humida vel sicca spermatis non potest prohibere generationem nisi ponatur in vehementer in menstruo mulieris tunc enim fortis sit atque vitiatam eius malitia

propter quod ait G. ut 9° illius aff°, et propterea adurentibus vincibus complexionibus, et quod omnia mala complexio ultima destruit actum operationis et virtutis. Asserit etiam eodem libro tractatu de sterilitate quod quinque prohibent generationem in viris et mulieribus absque aliqua causa extrinseca, unus dictorum primo complexione que est in spermate vel menstruo sicut est dispositio arboris non fructificantis. Ubi sciendum quod appetitus sive forma specifica est duorum generum ut docet Avicenna primo tractatu secunda et eo quod comedit et bibit. Est enim in quibusdam forma specialis ut in quibus operatio adipiscitur proveniens omnibus in eis individuis sicut adamas attrahit ferrum et omnis salix est sterilis. Nullum namque accidens in est omnibus individuis sue speciei nisi propria passio cum accidentia contraria inveniuntur. Quedam sufficiunt individuis post non formam. In quibusdam non appetitus est forma accidentalis utpote in quibus operatio propria proveniens quibusdam in est individuis sue speciei quibusdam non, nunc ut quidam homines abhorrent caseum et quidam vinum. Et secundum sit forma specialis ut est forma quercus que non est forma lignati neque est forma elementi quod elementum est forma mixti in eo quod mixtum. Similiter sicut accidens non est quantitas vel relatio sed qualitas et nec qualitas sed vel complexio naturalis vel dispositio consequens complexionem naturalem et hic secundum est verius que est naturalis potentia vel impotentia aliquid faciendi vel patiendi et secunda species qualitatis propter quod ait Avicenna libro suo de viribus cordis tractatu tertio ultimo appetitus est utique quedam in mixtis reperta corporibus qua res agit operationes in subiectis et quibus manifestum. **Pronosticum.**

Sterilitas non recipit curationem cum proprietas nobis sit ignota. Item si difficultas impregnationis fuerit propter vitia vel apparentia ut causa in matrice non recipit curationem cum tamen curatio non potest. Item si fuit propter fluxum menstruorum assiduum vel corporis retentionem curatur per eorum curationem. Item si sperma viri prius in aquam declinaverit et preparatum non fructificabit. Similiter neque si liquefiat cum sperma

gignitur oportet ut sit densum grossum globosum ut dicit Ypocras in libello suo de natura fetus. Item si volubilis fuerit omnino et subtilis liberata propter retentionem defectum quod si concipit omnino lente abortit quapropter reficiatur cum confortantibus et prohibeatur a saltu, contractione plurima et forti vociferatione et cibis ventuosis. Item si matrix et corpus totum fuerit spissa densa compacta neque viri corpus non concipiet. Similiter neque si calida aduret vel petra fame sitientes unde Ypocras quinta particula afforismorum: quecumque frigida et densa matrices habent non concipient, et quecumque humidas etc. Et subdit quod similiter est in masculis. Idem in eodem: mulier si non concipit in utero et velis scire si concipere possit cooperies eam vestimentis, suffumigans deorsum cum aromaticis, et si quidem tibi videatur odor per corpus usque ad os et nares cognosce eam quod ipsa non generat. Est igitur culpa viri. Quod quidem intellige generatum ad impedimentum quod fit oppilatione vel strictitudine venarum in matrice si non ex mala complexione aut proprietate nequam. Item dicunt alii quod si uterus conungitur super lactucam recente nuxerit capillo fiet sterilitas cum vina expressaverunt lactuca cum est in ypo mala complexio pures etc. **Capitulum quartum de impedimentis impregnationis et femellis aborsum.**

Istud autem licet repugnat omni legi est tamen de natura legis artis legis complendo simpliciter et utilitate periculum debilium. Mulier namque si ante tempus pubertatis quod est .xv. annus vel circa id concepit, vel si debilitata congenitum dumbus tronchis fuerit vel gracilis et non non proportionata aut aborcet aut hora partus succumbet et moriet cum fetu et sim fetum. Unde Ypocras quinta particula afforismorum: Mulier preter naturam tenuis existentes concipiunt abortiunt ante quam ingrassescant. **Methodus**

Prohibet illud erectio mulieris post coitum velociter et saltus eius ad posteriora frequentes et fortis cum tibiis distensis dispansis et depensis cum dibus

velox dr̄ i volua senserit humiditates &
ponderositates et grauitate capitis hoc contin
git de ipsione coitus vel eius post
sup viri et ut vir sentiet i coitu et
caliditas eleuet hō illa passionē mlr
[illegible] et Confert ptera et bibita
et supposita q est qz si mlr an coitu
pdicta plurimos apponet i remo
tione (?) offscime sabine vl Juniperi
vl rute vl synapis vl piperis vl cepar
vl alterius acuti donec odor sentiat
in ore no concipiet vl si conceperit
abortiet Sibi si an coitu et post suppo
nit olij de Juniperis vl de spica vl
de lateum vl laurinu vl fel bouinu
vl succu rute, vl succu mete vl ab
sinthij vl sauine vl Juniperi vl salicis
vl lana vl coto infuso i aliq eorum
et i volua sua pmdicto Siliter et
confert suppone hora illa aquadictio
apum colloquinde sub tinctorum aloes
scolopendrie tamarisci omn sl vl quo
dam Confert ptera suffumigatio
i mete post coitu composita sapno
mit apressi posito quoque corn
suprauribus i recepto fumo calidis
simo per tractoru intra psundi
vlue dor sensent lesiony Simulit
et in porco salis geme vl Nitri vl
alius lamen sitis specis sor unis ob
logis tamquam digitorum Confert et
omnde i remo potue pdicta plurimos
an coitu succu rute vl Juniperi
vl sauine vl salicis vl aqua decoc
tionis asari apij radicis leuistici
mne vreos quorum Juniperi rubee
tinctorum et plura vl alia psilita plu
rima vz ✠ et si vnus i vinxerint
apud coitum virga tota et ipse cap
eius opposita Juniperi vl rute vl
Juniperi vl cologni & vl sauine
vl scolopendrie vl quoliquo succorum
pdictorum vl olorum decoctionum vl follin
quorumque tu eis virga diget int
volutum Emperica Electuari i
sublime quo si mlr vtr omnidie i
remo p noctem vnum an coytu no
concipiet abortiet 2° mese aut 3°
si sit Rx quorum Juniperi quorum
sauine piperis nigri an 3. i rute
sine pulegij mentastri succi an
3 s acori ciperi scolopendrie tama
risci sub tinctorum an 3 ii apij

carin yreos an 3 i. terant oia et co
ficiat cu succo tritico coctum et co
pissetur vl cu melle dr̄ goto ad mod
auellane cu vino decoctionis sabine
vl alioliquore supdicto pille adide
Rx mirre piperis piretri arostolo
rotunde se rute centauree an ptes
equales i formet pille pne sic
iter cu succo psilij vl mercurial &
dent omnidie ter vl v. i remo Dicti
ptea q licz oia remedia pdicta sunt
fortia et marte humana copleta tan
tus tamen est in talibus no cered
in eas spma no pire quia ptextus
talium pulsum mere tum no est pos
aliqd spma tante ritutis reperire
ut a nullo pdictorum valeat impedire
adeo ut cum spma i balneum aque
dulcis tepide a mal hominibus recepta
sit mulier in pugnasse que podeat
in eo ut dicat Alois 2° coller quia
ppetate matrix attrahit spma in
difficile est repugnare Canon
Dme calidu acuti mordicatiuu confert
isti cas qualitatique fuit applicatum quia
sau et menstruale cumulat i odiosu
ne reddit et eius oppositus dissolue
te si pmittaus assuat spma coniunctum
interfecit si per inferius apponat
Dicendu ptera q iste quatuor vne
provocatio menstruorum eductio conceptus
pstitutio et aborsus inducio no debent
nisi secundum magis et minus ordine
in locato. quapropter dicta i cas cuilibz
eorum subseruiunt cuilibz ipsorum Solliu
tandu etiam i vsu pdictorum q si psn
perius exhibita fuerit epar forte
vl splenem inflamabit si p inferius
vulua vlcerabit, cu ergo talium aliqd
apparere cepit corporis modicis
decantibus illico succurat Flora ptea
fortis et plura post conceptionem et ipse
de zaphena pedis vl basilica do
opera mlr debiliter facit aborsu
quia nutrimentu et magis quatoris
subtrahit embrionis quae debilitatur
et moritur et matrici redditur onero
sus ita ut adeius consurgat expulsione
In ypo. et ca ptilla afto ꝑ mulieri
i vtero hnti flobotomia aborsu facit sed
maxime tunc maior est fetus //

[illegible marginal gloss]

Secunda[a] ... fortis tactuta p[a] ... 3° vel viii° vel ix° mense exhibita abortire fecit ligamenta fetus dissipando et sanguine coagulando ... ypocras in particula 5a aphorismorum. Pregnantes purgare si tobe(n)t a quarto mense usque ad vii. cumbeit minus ... non hiis minora vero et remora veren(da) oportet.

Pronosticatio. Inquit ypocras in particula 5a aphorismorum: mulieri in utero habenti aliqua accidente egritudine acuta mortale est ut plurimum et tempore si(militer) ... fortis ... Idem in eodem: mulieri in utero habenti si multum venter fluat suspectio est abortiendi ... vii intelligere defluxum quorumque forti ... et tempore corpore sicco. Item idem ibidem: mulieri in utero habenti si subito mamille graciles fiat abortit. Item ibidem: mulieri in utero habenti si altera mamilla gracilis fuit geminos habenti alterum abortiet et si quidem si dextra gracilis fiat masculum si vero si sinistra feminam. Idem ibidem: que contra corpus moderate habentes abortiunt 2° mense aut 3° sine occasione manifesta ... cotiledones ... plene sunt et non possunt tenere pre gravedine fetum sed abrumpunt. Item in eodem: mulieri in utero habenti tenasmo ... abortum facit. Item idem in eodem: mulieri in utero habenti lac ex mamillis fluens multum fetum significat debile. Cum vero ubera dura fuerint sanum sit fetum. Item ibidem: mulieri in utero habenti si purgationes eveniunt impossibile est esse fetum sanum ... viii ... salubus ... Secunda ... ut ... menstruorum sit plurimum aut ... sit gracilis matrix vero robusta. 3a ut sit post 3m mensem quem primo et secundo mense possunt adhuc menstrua prodire ... fetus ... adhuc modico indiget ... Mulier postea si semel passa est abortivum et ... difficile ... 2° vero ... et si concepit ... et uno ... abortit velud sunt saltus ... aut frequentes ... et usus ciborum lubricorum etc.

Capitulum de fecunditatibus partus et eiusdem temporibus secundinam etc.

Recipit fetus in matrice tribus ... umbilicum et facie velata manibus ...

[illegible marginal gloss]

... corpore ... ita ut caput erectum habeat versus caput mulieris et faciem ad anteriora ... Et est tamen panniculis involutus quorum primus est fetus totus, et alios duos panniculos involvens ad defendendum a superfluitatibus ... sanguinis menstrui que neque nutrimento neque augmentationi neque nutritioni apte fuerunt ... inter matrem et panniculum et ... plus ... fetu et ... panniculus dicitur secundina que nate ut apud homines plus ... et ... fetus ... Secundus vero panniculus est velamen fetum cooperiens ab umbilico ... quo urina tollitur et usque ad horam partus retinetur ... embrione ... nominabiles neque indigent panniculo ... fetus quamdiu stat in alvo matris non nutritur cibo digesto in suo stomacho ... et 3a ... que est epatis et venarum ... sit ... vena umbilicalis orta ab umbilico fetus et ... secundina ... venarum ab epate mulieris procedentium sunt ... ab epate mulieris ad ... embrionem ... non traduntur ... et ... superfluitates ... aliquem ... in embrione ... in ... morte ... ne ... embrionis ut corporis ... et ... ut ... fetus ... liquidas ... panniculus ... embrionis super umbilicum ... mollis atque tener ut membra fetus fragilia non ... secundine defendat et sudores sordidos imbibat embrionis ... hora partus et ... sentit corpore matris dolore ... ordine ne totum regulatus ... ut ... et ... embrionis ad ... mulieris ... est modus ... fetu ... capite primo ad anteriora pulso ... alter difficilis est et ... naturalis.

[illegible marginal glosses]

Methodus Fiat igitur pariendi hora in mulier. xl. septimanarum vnde non est vitiata intret omni die aquotiens aut hora partus per mensem integrum balneum aque dulcis decoctionem herbarum mollificantium sicut sunt malua viole et altea non tamen plonget in ea sessionem. Ipse namque mensis est tempus pariendi secundum terminum totalitatis quia in ipso embrio completus est. Ipse tamen cum balneum operuerit vngat spondilles dorsi atque ventre totum oleo nardino uel camomillino uel de lilio et inflat hora illa cibis mollibus sicut sunt pultes sorbiles et inde pugillos vi ante horam partus. Et cum advenerit non multiplicet involutos. Dilatetur super latus suum super lecto elevato sedes extendat pedes suos deinde erigat subito aquotiens super eos et tunc humectet os vulue cum oleis predictis tepidis uel adipe anetis anseris et gallinarum aloe mucillaginem seminis lini altee quia ista omnia dolorem rupture mitigant. Remedio et difficultatis suppositis sint secundina sin dat ea obstetrix in vnguibus suis aut cultello parvo. Et si partus sit difficilis propter virtutis expulsive debilitatem uel embrionis grossitiem latitatem in corpusculum aut ut auus et volua efficiatur vna via. Detur in potu triacis et mirra cum aqua decoctionis rute iunipei et sauine quos derivent tam de distractione menstruorum. Pessos de emplastris uel detur in potu aqua decoctionis rute aut mirre cum saxifragia aque decoctionis rute uel detur in potu aqua decoctionis iuniperi feniculi et dactillorum uel tantum tempore prouocat. Alhuedelit. Et si virtus sit debilis cum dolore detur in potu galbanum in statera sex pars est vnius dragme in vino antiquo vna vice post aliam uel detur aqua carnis uel vinum purum put magis delectetur et maxime suffingetur cum mirra opoponaco uel castoreo vapore fumi cum tranctoria. Suffumigetur vulue quanto calidiore poterit sufferre et fiat suffumigatio cum cordis uel pipe uel eufor bio quia statim eiicit fetum et secundinam. Et si adhuc partus adhuc magis sunt difficilis et mortua fetus. Constituta uel apertio mortuus sunt quod cognoscitur quia mulier non sentit. Demum motum et cum revolutus fuerit ad latere super latus sentit quasi casum lapidis de latere in lateribus indiges quia non solum virtutis expulsiva que est in matrice verum etiam levitas embrionis vivi partum facilem efficit. Quare detur in potu triaca de gummis ponte ibidem et suffingetur mulier cum operis quia namque statim fetum eiicit vivum et expellit secundinam et sedat. Mulier que conceperit postquam fetum senserit nouit mortuum aqua decoctionis meticiferi seminis rute tala meti.

Emperica dicit Auicenna 3o tractatu fen 21 de eductione fetus secundine quod suffumigium fetidum ad os et nares expulsivum. Et romanum non aperit vulua appetente matrice odoris trahit et fetum conducit propter solum vngulas asinorum quorum licet sunt fetidum appetente habet ut vulue applicantur fetum contrahit et secundinam que confert suffocationi matricis. Item dicit Razis in diuisionibus partus tanto quod radix buthor marien i. tietamus appetente partum facilem efficit. Si partus ligetur supra coxam inferioris sed dicunt alii quod si collo appenderetur hora tocius partus totus pronus quam matrice ad se trahit cum quidque. Item si post partum fieret observantia semel ix emissa restringat ut domus defluxum menstruorum. Et si non menstruum retinetur uel diminute purgatur tunc prebeatur ut suo superius dictum. Et si non dolor fortificaverit detur in potu vicibus pluribus 3 i. trifere magne cum vino calido uel aqua decoctionis athanasie et ponatur fomentum vulue cum lana uel toto imbuto sumptum quod si non sufficit narcoticum donabis sicut est trifera magna data cum aqua decoctionis mandragoe uel opii vt ne forte dolor consternat virtutem.

Canon Omnia provocativa fluxum menstruorum cum fortitudine conferentia sunt partui tamen quia virtute retentiua debilitat et expulsiua fortificat in matrice.

Pronosticatio Dicit Ypocras 5o particula aforismorum mulieri que a matrice molestatur aut difficulter generanti sternutatio superueniens bonum. Sive post sive ante partum. Ipocras inquit in tempore impregnationis est mortale. Vnde Ypocras ibidem Si mulieri pregnanti hereses plurima in matrice

[illegible]

Cum difficultates [illegible]

[illegible]

[illegible marginal gloss, upper margin] 120 [illegible]

tempore impregnationis est mortale si manus vel pedes primo vulva exierint malum oportet enim in partu salubri et capud embrionis ut primo egrediatur vel manus ambe simul et capud extense quae non obstetrix sciens eius positionem cognoverit manibus unctis opposite cum forcius. Item si retineatur secundina post partum neque per se neque partem exierit vel si partus ultra xl septimanas se tardaverit fiet ut plurimum mortale.

Item si menstruum retentum fuit vel diu ante purgatum ydropisim vel mola vel suffocationem matricis inducit. Item si femina cum fluxibus superhabundantibus fuit neque restringi possit mortale. Item partus est difficilior in fetu mortuo quam in vivo propter quod abortus est omnino difficilior cum in eo neque matrix neque fetus neque spiritus regulariter operentur. Item dicit Avicenna 3° canonis fen 21 tractatu 1° de generacione embrionis quod si partus fuit in mense viiº possibile est fetum salvari in esse vivo si non fuerit in mense viiiº necesse est ut moriatur quod est quia inter dies septem dies viii et contra circa Bennuoli dies non sextus et viii per circulos planetarum et in mensibus recipitur quod totum fit confluencia corporum supercelestium ut patet in dictis et propter planetarum etc. **Capitulum vi de exitu matricis vel umbilici.** Accidit quoque mulieribus ut corpus matricis inferiora petat adeo ut quandoque vulva pendeat videntur similiter et umbilicus et hoc post partum quando acetabulo matricis origiatur. Sit ex aliqua quatuor causarum prima est causa in matrice et signa eius atque cura suo dicentur loco. Secunda est partus difficilis laceratis vulva ita ut quandoque anus et vulva coniungitur et debilitatis matrice. Tercia est mollificatio matricis et ligamentorum atque tormentum eius communicantia que vide supra similiter prebementis. Quarta vero est cum pruritu sternutis et pressio super dorsum ad modum dilatationis aut simili pariter et tollitur cum vino cum virga longa et grossa ledens fuit et hic exitus acquisitus appellatus est precipitatio matricis. Signa eius patent corpore ipsa atque in fine relatione super ea.

Methodus. Cura eius eadem atque conveniens ad causas omnes quod est ut a principio si necesse sit et propter ita quod Avicenna dicatur

[illegible]

et porrigetur secundam ut dictum est de fluxione menstruorum et confert ad hoc buctala laparua in virtute et propter apud naturam postea vero balneum et vapore et fomentet ex aquis calidis super. Et sic erat cure que sic fit secundum Rasim in suo antidotario. Recipe cipressi costi spice celtice spice nardi nucis cipressi myrti balaustie corticum granatorum mirobalanorum glandium pinearum ana zi. nespilorum sorbarum pirorum immaturorum si tempus fuerit ana lib. ss. pistentur grosso modo et eo quiescant et bulliat cum aqua pluviali sufficienti et fiat encatisma in balneo ab umbilico cum aqua illa calida et cum exierit vulva diligenter comprimet cum panno albo lineo molli et aspergatur super eam pulverem cribellatum qui fit ex olibano karabe gallarum balaustiarum antimonii acacie aluminis nucis cipressi ana partes equales et si volueris adde mumie boli armeni mirtillarum glandium ceruse mastices draganti ana quantum competit ex predictis cum pannis calidis firmiter reprimatur. Si non matrix egressa fuit reducatur per manus calidas adiutiora quod si propter duriciem non intrare et mollificetur cum vino aromatico tepido in quo butirum fuerit dissolutum. Et deinde reducatur et ponatur ventose due satis super duo inguina et iaceat mulier capite depresso et anchis elevatis per dies plures et impleatur locus cum pulvere de quo dictum est supra confirmetur. Et si laceratum fuit intestinum quod est inter anum et vulvam consuatur cum filo serico forti quatuor vel v. perforationibus. Et si non umbilicus solus exierit post partum fiat tota cura talis similiter et in vulva pannus lineus mollis super ipsam et accipiat pulvis cribellatus thuris et confiat cum albumine ovi in modum mellis decocti et impleat ex eo umbilicus interius et linea ponatur et sic intromittatur usque ad hoc pulvis supradictus et alias fiat sicut prius.

Experimenta. Communiter ex aptitudine predicta fiunt suffumigia aromatica cum optima ymate gallia muscata aliptamuscata et similibus fetida vero per inferius cum re fetida prope liquida capillis capitis fimo et similibus quia aptitudine matrix petet odorifera et fugit horribilia precipue suffumigium convenit asinorum est

[illegible]

[illegible]

[illegible]

spe ꝑpetas matre ad se trahē ⁊ fetu
mortuum educē licet sit de magnis secre
tibus ut dt Auicē .2o. can fen .2a. tract.
tao de eductione fetus ul secundine Cum
busta etia et ꝑpetaruois fa^{nt} cen
taurisima cpaqua fra sine mora quia
et si fra noceat matri ano et oibꝫ
inosis ptibꝫ breuius tamen i commodi
plus affert mameti pantipai stupi
costugeco qꝫ nocuit ꝑse altnado quad
mod et mctano Item ordinat dicta
stiptica opatrubius laudabiliꝫ assis
et poris et cortanus et oms assis ⁊ tor
tellis et vino rubpuro ica fra ul lum
phato cu aqua optuncos calibis ul lapid
ignti et regim subtiliat quia frequens
motus ad appellacom et vinaq plum
retardat cura Sꝫ electuaryꝫ cosunt
dyacitomiton dyamargariton dyarodon
abbatis ⁊ mam rosꝫ i ca talia Vngetu
stiptici sic fit Rꝫ mumie balausti
alums incstypꝫ boli ar thus mastic
litargi galbani bdelly sarcocolle
mastices san. dra. an ⁊ ij. i razola cu
olo rosꝫ ul mirtio ⁊ cera suffi^{ti} et
incorporet^{r} ꝑfite Et ut addi cerusa
si dolor fuit fortis Canon Cum
amus et bolua opua fuit fra fuit et
orificia viarꝫ oppilacoibus pmarꝫ ad
hꝫ opus febricata cosequens est ut
dicta cao de optatu ani putitao sublimet
suffragat^{r} Sili ceu vitꝫ quia optimi
sit pessetia mollificato necte vide^{r}
ut cura palis coferat nimirum

Pronostica^{o} est cad cu pronostica
oppinus ⁊ Sꝫ ca^{m} Cam vn de
signis impregnatoꝫ ⁊ sexꝫ fetus

Signa impregnatois Cta pute
spole Tartelhana fuit vnꝫ^{o}
ut dicit Rasꝫ et Auicē cao
puti Pm est besemens adherencia
volue sup vga et eius corrugatio
apud coitu gigantur Scd^{m} est sicci
tas volue post talem coitu maior
debito et solito ita qꝫ no i ca rpt
humiditas qꝫ admodu accidit labys
oris et linguibus post cibu comestu
in fume oplima Et si quarto die
ul quito cntegsit purgato mestroꝫ
regularis atqꝫ copleta vrior erit
cura ſtro. quia talis purgato dispont
plus ad receptom Terciu est qꝫ
cidat mulieꝫ pigricia et tarditas

et delinato ad sonpinu Quartu qꝫ
si obstitrix digitu longu immisit volua
reperiet os matris adeo constitu quasi
stilꝫ ingredi possit sine lesioe ut
dicit G. 3o. de ptutibꝫ naturalibus Quitu
est quia pdiet aliquod et ꝑpe psꝫ duos
menses ul circa id retinentur mestra
et incipiunt mamille ingrossari et
papille earꝫ denigri licet et vtero
mestruoꝫ quibusda accidat statim
capiuo et ꝑ menstruacibꝫ suis oscan
glarnibꝫ Sextu est qꝫ post duos
menses ul tres adueniet appetitus
corruptus ⁊ nausea Septi^{m} est
quia post menses illos fit sicob ⁊ pa mus
i facie qui est colorꝫ inuiito quadmod
a sole ul igne Octauum est vrina sb
tilis ꝑpter viarꝫ opilacom alba
aquosa i mulieribꝫ fris et ꝑpe in
putre Subtilitas vero i talibꝫ et ꝑpe
i ꝑpressi corꝑoꝫ In subtilitate tu
est nebula et est liquor eius
diuersi colorꝫ sic est yrꝫ et i medio
eius est sicut coitu terminatu et
cu commoue^{r} turbat^{r} nimie, sꝫ qnto
magis ꝑcessit impregnatio tanto
magis rubescit et turbat^{r} Et est
tiusqꝫ i vrinis pgnatu apparebunt
quedi granula ascendentia ⁊ descendentia
alba cotilia velud anthomi ut dt
Auicē p^{o} can fen .2a. cao de signis
impgnatoꝫ corpora Et pa qꝫ signa
sit quatuor. ꝑpa cta atqꝫ efficacia que
no fa^{nt} errare cu si fuerit Reliqua
no quatuor dubia fuit signa et pbabilia
Signa fetus masculi sunt ut dicit ypo
cras ptila asse ꝫ bonitas colorꝫ i facie
mulieris iuxta debitu ul solitu ⁊ pui
tas appetitus coytus licet omni mulieꝫ
accidat ardor et pruritus titillosus
i volua post impgnatom epraiate
fetus et sicitate volue que impiti
credunt despicum coeundi Similiter et
ingrossatio mamille dextre amplior
et papille eius rubificato et ꝑfectio
quantitatis in late dextro et fluxꝫ san
gwinare dxo ⁊ color rubor ⁊ lenitas
admotu Signa fetus femi sunt signa
contraria que sunt parmis fuctica plum

[illegible]

[illegible]

[illegible marginal annotations]

vel color pallidus seu plumbeus et appetitus ad coitum. et inflatio mamille sinistre amplior cum denigratione papille sue et multitudo desideriorum malorum et fastidium et gravitas continua in latere sinistro et stringens [illegible] quare sinistra et plumbeitas odorum cum pigritia ad motum. Signa gemellorum est duplicatio signorum cum permixtione contrariorum. Experimentum. Si mulieri detur ad potandum sero post cenam cum vadit dormitum ℥ ii ydromellis cum ℥ ii aque pluvie et sese [illegible] torsiones circa ventrem et precipue infra umbilicum tunc concepit si vero non concepit. Et oportet ut ydromel conficiatur ex partibus viii aque dulcis et parte i mellis crudi mixtis non bulitis ut dicit Avicenna.

Iste namque torsiones proveniunt eo quod matrix corrugata super sperma incorporatur secundum longum et ingrossatur secundum profundum quare comprimit longaonem ne ventositates egredi valeant que sunt ab ydromelle neque sit mulier famelica que bibit mellicratum ne forte calor inflammatus causet ventositates. Dicit Ypocrates 7 particula aforismorum 41 Mulierem si vis scire si conceperit mellicratum cum dormitura est da bibere et si quidem torsiones habuerit circa ventrem concepit si vero non non concepit. Istud tamen vim intellige tribus salvis conditionibus prima ne sit aqua in intestinis vel vlcus vel humor attractus. Secunda vero ne sit venter constipatus et stercore plenus. Tertia vero ne mulier consuetata fuerit per diem sed separata vinceretur namque sompnum et quies vero predictam ventositatem elevabunt cibo plene et mellis crudite ut visitat ibidem commentator. Dicunt preterea quod oportet quod purgare mulierem ante tempus menstruorum per 8 dies et matricem eius [illegible] preparare cum emplastris suffumigiis balneis et suppositoriis stipticis aromaticis post menstruorum purgationem per dies v. et tunc cum ea coire modo et ordine convenienti et apud effusionem spermatis amplexas mulierem ad se firmare cum inclinatione quadam supra latus dextrum fiat ad masculum generandum super sinistrum vero feminam et hec omnia [illegible] speciali possessionis de fructibus ad impregnandum. Canon affirmat Avicenna 19 illius aforismi quinte particule [illegible] masculum et quod mellicratum [illegible]

[illegible annotation]

signorum predictorum est omni quamque etiam quia namque splen mulieris esse calidior epate quare fiet masculus in latere sinistro quia etiam fetus orbari statim apparet quare fiet femella in latere dextro quia etiam menstruum esse calidissimum respectu spermatis ut ipsum perfecte regulare non possit quare etiam fiet femina in latere quocumque quia etiam sperma esse eminentis bonitatis omni quacumque quare semper fiet masculus. quia etiam flores menstruorum vestigia et appetitus viciari consilium aggravatione florum grossorum in isto venis et matrice preter quod impregnetur quia etiam venter propter inolam tumescere quia etiam calor fuerit propter laborem alterari quia etiam menstrua fluere hora impregnationis contingit vel etiam modis observatis ut dicit Avicenna in 9 illius aforismi Mulieri in utero habenti si purgationes appareant etc. et si non accidat mammis fit abcessus qui est in eius collo. Ex quibus omnibus autem causis concluditur quod super [illegible] non possunt fundari sed certum signum solido notum est quare medicus in huiusmodi sine retineat [illegible] signorum certitudo cum multitudine [illegible] Credendum preterea quod gemellorum conceptio fit hoc una ut plurimum apud coitum in quo sperma fortitudo et multitudo gradatim impellit ad matricem veluti buccella ingluti per buccellam et sic ea recipit in cellulis diversis et abundantia recipit menstruum sanguinem alterendum. Raro autem propter superimpregnationem hoc accidit hoc matricis [illegible] perfecte et si fiet propter impregnationem fieri possibile est prima die conceptionis usque ad diem plurium ad plus quare et hic fiet ipsorum exitus apud partum si alterum ipsorum non accideat orbari. Gemellorum autem multiplicatio vii numero non transcendit quia et plures non recipiunt cellule seu interceptiones matricis notabiliter distincte quarum tres sunt in latere dextro et tres in latere sinistro una vero in medio. Unde hoc licet fit vel polligonum est tamen ut plurimum unum fetum generans cum nobilitate sue conceptionis. quamque vero duos ultra preter quod orbet quod si [illegible] numerum transcendit pertio est quando omnes vel plures orbent et moriantur. Pro nosticatio [illegible] prenosticatio [illegible]

[illegible annotation] De aborsu [illegible]

Capitulum octavum de mola et inflatione matricis

Accidit quandoque mulieribus post retentionem menstruorum plurimam vel aggregationem spermatis et cetera longum ut parum venter magnificatur et surgunt dispositiones omnes que sunt in pregnante. Et si quidem hec sunt a causa fixa mola dicitur. Si vero ventosa nominabitur inflatio matricis. Signa autem ipsius sunt signa distinguentia inter ipsam et impregnatam que sunt quoniam in hac passione est maior siccitas ventris cum mollificatione mamillarum et quoniam post menses quatuor non sentitur motus embrionis omnino vel si sentitur quasi tamquam lapidis de latere super latus. Si quando ventris quantitas est in dicto sumus magis quam aliquod similiter latum quorum omnium contraria dispositio reperitur in pregnante. Et certius signum est quod post apparentibus ut ex post menses .x. non parit sed remanet sic vel si parit parit post laborem plurimum cum dissinteria cui non est forma quam conglutinatione vehementi matricis predictarum vel forte emittit saniem nigram grossam vel ventositatem cum quantitate menstruorum et tunc recipit venter et sanatur.

Methodus. Cura eius est cura retentionis menstruorum quam diximus et si non sufficit que dicta sunt ad illa esset provocatio aborsum que etiam supra diximus et quoniam hec passio sicut non nisi calidis attenuantibus subtiliantibus et penetrativis cum provocatione. Et si sit ventosa consistit ex plurimo ventositate et sonorum cavitatis vel instrumentis per intestina et pertinentibus terminata dicta de colica passione de colica ventosa.

Experimentum. Contra plurimorum mola post coitum mulieris sanguinem cum viro sic spermatis que attrahant plurimum menstruum ad locum generationis et item dura et nervosa cadens sit propter quod appropriate valeat regulari et defluat virtus informativa spermatis ... et apud homines plures partus egreditur fetus orbatus. Accidit preterea mulieribus satis frequenter inflatio matricis post impregnationem et partum quoniam matrix et membra sua fuerunt pro toto tempore impregnationis expansa remanet post partum dura inflata sed plus nisi cum emplastris calidis et vaporationibus fiat ... que sunt ex ruta origano sinapi nigella cimino salvia satureia serpillo et similibus.

Canon. In cura huius passionis talis ordo ut observetur ordo quo nam exhibeatur talia subtiliantia per superius in potu post dies non .xiiii. vel circa ad applicetur talia mollificantia in emplastris deinde post dies quatuor vel circa aliud stomaticum et ... si corpus sit carnosum exhibeantur aromatica provocativa priusque sit. Et hec omnia supposita ad restrictionem menstruorum quoniam si predicta omnia non sufficient balneetur multis diebus pluribus ab ... infra in aqua decoctionis malve altee et ungatur rute semper ... et ante introitum balnei per .ii. horas detur ei confectio de nitro vel de cyminis quos diximus ... cum passo de cimino ... ibi cum vino vel aceto ... et quod dicitur quod nimis est si Deus voluit.

Pronosticum. Mola si antiquata fuit vel per remedia rationabilia ad menstruationem nichil conficit maxime grosse ... pretera si antiquatur ydropisim ... inducit mortem. Post mola preterea rarum est ut mulier impregnetur quoniam si conceperit vel abortit vel morbidum fetum parit propter debilitatem nimiam vehementem. Mola difficilioris est curationis quam inflatio quoniam inflatio non ... si perdurat cura non recipitur sed remanet per totam vitam quoniam si ipsius materia ultra ydropisim inducit ... partem tenorosam.

Capitulum nonum de precipitatione matricis et cetera

Accidit quandoque mulieri post retentionem menstruorum diuturna vel abstinentia a coitu et ipse si sunt multi sanguinis et multe consueta ut eius matrix quantitate et lesione patiens sensum quodam naturali ... membrum spermaticum sine corpore sentit ... notitia et si plurimum ... vel careat ... ut apparet in pulmone et cerebro et epate et renibus atque splene quorum ... non sentit sed nisi mediantibus pannis ... corporis corpulentia in voluntatibus ... pinguedo ... cum ... sit ...

Mola mulier[is] geraldus de sola ... Mola duplex vera et non vera ...

... paulatim ...

... vita ...

... mola mulieris ...

... paulatim ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

inuoso utique homini per datum uomitum pre-
piens in se constringit et in unius per
corporum opprimit negat oppilationem
prohibete [illegible] supra ante quae sentit
illa [illegible] elevari a sine vetus usque ad
os stomachi quare constringit dyafragma
et prohibet anhelitus et fit sincopis
et cadit quasi mortua et fuit non sentit
pulsus neque anhelitus vel difficile per-
cipitur toto substali naribus applicato
et quasi suffocatur et moritur. Et quandoque sa-
na post laborem et desperationem. Et haec
passio venit in matricibus [illegible]
Signa eius sunt signa epilentie preter
quod mulier non desistit [illegible] sua neque
egreditur spuma a corpore sicut in epilentia
unde accidit haec passio subito et co-
torquet membra sicut in epilentia et
quia signa distincta passionum quibus
[illegible] corpus [illegible] et motu [illegible]
[illegible] Et [illegible] est cum
oppilatione [illegible] proprie [illegible] cum
[illegible] retento menstruo difficile
vel abstinentia [illegible] post desiderium
intensum. **Methodus.** Cura eius du-
plex est. Una hora paroxismi quod est ut
fricet plante pedum vehementer cum
sale et aceto acutissimo et ligetur toxe li-
gatura forti et fricet labia [illegible] ve-
hementer cum sale et aceto acutissimo
et ligetur toxe ligatura forti cum di-
gito cum candela nova [illegible] figuram
[illegible] involuta panno lineo [illegible]
nardino vel de lilio in quo dissoluta sint
[illegible] musci vel ambre vel oleo bal-
samum et profundet haec fricato ut tam
tangat os matricis et assidue donec
mulier sentiat. Et si non sufficit fumigatio
fiat cum [illegible] vel pipe et ponatur ven-
tosa magna sine scarificatione super
pectine et [illegible] eius et
suffumiget os et nares cum asafetida
vel pilis adustis [illegible] cum galla
[illegible] vel [illegible]. Cura non alia est in
paroxismum et post quae est ut provocet
menstrua [illegible] sicut dictum est et co-
ut frequenter [illegible] coire volunt [illegible]
cum die [illegible] electuario et pluribus
[illegible] et est [illegible]
[illegible] cum aqua [illegible]
vino [illegible] et alia [illegible]
de [illegible] et virgine
[illegible] et cito [illegible]
Emperici dicunt emperica [illegible]

[illegible]

apud paroxismum [illegible] melius [illegible]
qua ut vir cum muliere coeat et fri-
cationem prolonget donec resurgat et
moveat. Asserit postea Avicenna [illegible]
[illegible] de educatione fetus et secun-
dine [illegible] est fetidorum suffumigiorum
per superius appositorum et aromaticorum per
inferius hora paroxismi matrice de-
orsum trahit et eius superfluitates educit
preter quod exungit [illegible] quorum
[illegible] est [illegible] matricem
deorsum trahit et menstrua provocat
sive per inferius sive per superius applicet.
Cautio. Non sepeliatur ad sepultura
[illegible] post dies duos ut dicit [illegible]
quod [illegible] calor naturalis [illegible] interioribus
corporis [illegible] fit etc
[illegible] preter quod sufficit licet exterius
anhelitus vel pulsus nunc valeat de-
prehendi [illegible] tempus nulla vita
est [illegible]. **Pronosticum.** Mulier
si [illegible] moveri vel [illegible]
[illegible]
[illegible] molestia difficile
[illegible]
si post [illegible] in rebus [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]. Item si [illegible]
[illegible] post die [illegible]
delinquas. Item quanto magis retento
menstruorum vel [illegible] precessit ante
[illegible] tanto periculosior fiet afflictio.
Item magis accidit haec [illegible] mulieribus
sanguineis vel [illegible]
[illegible] bonitate [illegible]
[illegible] et [illegible] fit magis in vere
et yeme [illegible] estate et autumpno
[illegible] magis corporibus delicatis et
[illegible] venientis [illegible]
laborantibus in latitudine venarum [illegible]

Capitulum X^m de apostemate et cancro in matrice.

Apostema quod fit [illegible] superfluitatum per venas ca-
pillares et arterias [illegible]
membrorum [illegible] que sui quantitate
[illegible] et [illegible] al-
[illegible] et [illegible]
te et operationem membri [illegible]
[illegible] matrix est membrum
solidum [illegible] ut [illegible]
grosse [illegible] penetret ut plurimum
aut subtiles [illegible] fit hoc
apostema [illegible] et [illegible] sanguinis.

[illegible]

vel melia. Causa vero antecedens est retentio cholere vel plectoria corporis totius. Causa vero primitiva est omnis que est causa et propter sui alterationem et summe ventris vel difficultas . Signa apostematis in matrice sunt febris continua acuta valde et pulsus velox spissus frequens et anhelitus et urina parva rubea vel citrina vel nigredo lingue cum dolore capitis et alienatio velud in frenesi quia matrix compatitur cum pluribus cerebro colligata. Et error sensus est ex dolore et summe ventris et alteratio dorsi et ex difficultate egerendi et urine. Ista namque sunt propria signa apostematis matricis propter rectum et anum vicinitate. Cancer vero In anno secundo patiente vero quanto magis calidior fuit signa fiat fortiora quanto vero frigidior remissiora. Terminatur autem hec apostema quemadmodum et cetera vel apostematis aliquo trium modorum aut enim resolvitur aut saniatur aut induratur et producitur aut putrefactionem et hoc est ut multum. Et si quidem per adustionem aut antiquitatem adustio convertitur et tunc cancer appellatur aut non antiquatur neque ultra adustio et apostema durum vel sclirosim nuncupatur. Est namque sclirosis apostema durum cuius subtile resolutum est et grossum remansit non adustum. Cancer vero est apostema calidum durum cuius subtile exhalavit et grossum adustum est in nigrum et malum virosum. Et cancer quidem curationem perfectam non recipit nisi cum abscisione membri totalis si fuerit membrum possibile truncari. Sin autem membra vicina putrefaciet et mortem finaliter inducet. Et sic apparet quod cancer refertur ad apostema calidum induratum verumtamen frequentius fit per se incipiendo ex congestione melancolie non naturalis aduste in membro quocumque. Signa autem fundationem omni periculo et temporis mensurat plene in capitulo de apostematibus sororum et capitulis preter quod signa cancri sicut hic dicendum. Signa igitur cancri in matrice seu in membro alio sive quando sit fiat consequendo sive per se incipiendo et cetera. Et quando incipit res nigra vel livida dura velud faba vel citer habens tamquam radice venas nigras vel lividas et cumque membro vehementer insertas per quas melia adusta fluit ad locum cum ardore et pulsatione et prurit et hee vene sunt cause quare cancer non curatur perfecte nisi cum membri mutillatione. Cum autem cancer confirmatur atque antiquatur aperitur et ulceratur et virus fedum putridum subtile fetidum corrosivum emittit quae gradatim non subito partes vicinas circumquaque corrodit et membrum et eius operationem destruit et demum aliorum et finaliter membra destruat nobilia et mortem inducat. Erit autem eius labia non alba mollia velud ulceris sinuosi sed dura livida tuberosa velud ulceris fistulosi et non differt hoc apostema ab aliis preter aliqua eorum essentialia sed solo subiecto quoniam ut dicit Avicenna libro tertio fen 3a tractatu de formis lepre cancer est lepra particularis, lepra vero est cancer universalis corporis totius. Et hic quod cancer sic in capite dicitur amodervus noli me tangere si non in pectore seu ventre dicitur cum perpessione si vero in extremitatibus et ipse in cruribus dicitur lupus. Nam in facie noli me tangere in pectoribus corpus. Et sic cetera dicitur esse lupus. Et licet cancer aut est pectoris cum membro simone tamen disposito ... sunt eius proprie propter naturam esse receptivum superfluitatum pessimarum ex quibus cancer generatur.

Methodus. Cura apostematis in matrice est ut apud fiat flebotomia de basilica dextra vel sinistra in brachio per dolor ad alterum latus magis declinat et extrahatur sanguis plurimus. Si virtus tollet et corpus sit carnosum sequenti vero die flebotomie saphena pedis et adhibeatur repercussiva per interius et exterius frequenter. Iniciantur ergo per vulvam cum clistere aqua decoctionis plantaginis solatri semper vive lentium corticum ... vel bis coctarum prima aqua reiecta postquam in ea dissolutum fuit aliquid olei rosarum et mucillaginis psillii vel camphore. Inungatur etiam summe ventris et vulva tota usque ad profundum ex unguento confecto ex subtiliato cum modo olei rosarum vel salicis sparsis in quo camphora et psillium fuerint dissoluta. Compleatur etiam cum succo violis plantaginis extremitatibus rubi

solatro spuma malua cocti i aqua p
fecte deinde expssis et pistatis pfecte
et incorporatis cu olo ro et farina ordei
Epittimet etia ldoib renib et cont̄a
aqua vo i aqua dissoluta sint camphora et pulu̇s sandal. Cu at ill
diebus i aurora fpi'd ro ul malig
ul aqua frca ven pdiczuto ro ul
viol fapmdali vapita nouella z
plibus ulnta laccuci portulacis
pulmeto albene ul ordei codito cu
iureto sorbeat ius capi bibat aqm
ordei ul aqua decoctionis pruoz da
mascen pitacoz ul pomoz sapidoz
vin aqua frca pinca trudificat apa
zc regat cu frib pdicts quatuor dor
tilor z ffe mitiget z apa eunte
si fuit pole. Si no dolor capitis ul
insopnictats assint secunc ut pus
dixim) capits z si no alit sulte cu
narcoticis ut scripsim) cu defrenesi lo
quebam. Si vo pter dia no eunte
apa ymo ffe et dolor augmetativite
perit tuc post die qtu z cofirmato
lo apate vtendu ḗ solutis mo et
ordine que scripsim) cu o de apate stoi
Cu vo dies aliquot transierit neqz
dolor cessauit neqz solutis fugis quia
apa tendit ad collectionem quae pro
redeundu erit ad maturatiu et sumeri
quatiua put dixim) ibidem z fra in
finne atqz dubellati sollicitadu est
de vlce et ruptura si apa pse rupta
no fuit neqz sames neqz sanguis egdi
fuit vpa pxima. et vltio procede
ent ad absterguma inundi ut vlceris
sic est aqua mollis recta cu clistel
dein adoppitatia z co solidatiua que
dicet tia c de vlceribus i universe. Si vo
ffe et dolor inorum reperit pter
qm vpa sit cura ssit omo zno re
maneat tuor zgrauitas eta simile
que qneqz tactu pupit si sit magna
tue ad mollificatiua te tnfferas qm
apa scliros sit et licet om scripsim)
plene pdto ca o. Et si tibi i notu fiat
apa induratu foe tatzo expsigts g de
pimus que ia do tuo tue cu matrice
absumdi no possit apter q quante
rionbus corpis latitudita egis de so
luti deliquiat qm ut aut r ppri
ptela affo z z ubi ustio absodita

tat fuit no curare melius est curari
neqz nans peut i no curati aio multu
tpus psiuant vm si eg o placuerit curz
fruct blanditiaz atqz mortis dilation
q est ut egz dormire no pmittas
qntu sit pole et ab omi re calefaciente
defendas et corpus eius mundifices
semel ul bis i mense cu medicinis
lenibus euacuatibus maxime adusta
ut sit fumi epithimi z spla q dupig
tato decimlia. Et vngat locus cu
vngeto albo et camphora ce rnsa
ul cu vngeto citrino Nicolai pse
ul ppuuĳto cu pplion z lacte ṗpuis
z pilibus sus repsimus z balnee
quoqz et sepe apud dolorem i aqua
dulci decoctionis semin lini fenugi
malue viola zoss psilly z altee
et pscibat cibus maxime quanti
tibus ut sut caro gelata casens
antiquus lotes rancido actu agsta
piper simap alle. vin rub puum
vetus ameza h ygra dulcibus
subtilibus ut sut ova pullozv vin
ul assugsu carnes dolor cu lacte
sis z cae lb z spla. Cu aute cancer
vlceratu repit est i pluo malicie si
igit vti tenent leniconibus surge
stonibus pdictis qm dolor sit fortior
Addi go i vngetis pdictis aliquid
opp i elmscham ul madragore
z si addit aliquid croci pfisbet me
bri mortificatio z stupefactis et
btisicabi opato. et i illo tar mltu
confert i cetro collyrii albi cu lacte
mlieris q sepsim) aute. Et sistao
de obtalmica qm vlceram mundat
z dolore mitigat euidentis. Et si
fuit cancer humor i mebro aliq
qotiori quctit i finib 9 et eiq labia
et quasz cauterizet cu ferro ignito
qm escara fuict z abulteraz ipig
refrenabit Emperica In apo
te matris consuevit subbenire
arius tamosa sz veteto. stronis
z vne dolorosi. Cu puczg cu
porone egri i balneo aque dulcis
ul aque decoctionis malue altee
tnnmalle fenugi seminis lini qm
vetre lenificat vias elargat z
dolore sedat. et pscibeat ebar sho
illa apotu donec vrina et egtio
egredi videat z cod balneo vti oberit

in via resolutionis et supra ab umbilico infra. In via vero repercussionis similiter et in via maturationis nequaquam.

Unguentum quod in unctu est a [illegible] et altee [illegible] suppositum in lana et vel toto intra [illegible] mollificat sic fit. Recipe adipis anetis et galline ana ℥ i. butiri recentis ℥ iii. armoniaci bdellii ana ℥ ß. olei de semine lini vel de camomilla ℥ ii. dissolvatur gummi in oleo et liquefiat cum adipibus et butiro ad ignem in cazola postea coletur et refrigeretur. Et si vis etiam adde galbanum opopanacum ana ℥ ß.

Item unguentum mollificativum si aliud [illegible] non sit confectum diachylon [illegible] parte i. [illegible] parte ß. butiro et adipe galline parte ii. dissolvendo butirum et adipem simul ad ignem postea deponendo ab igne et diachylon et [illegible] incorporando fortiter in eisdem. Et si volueris etiam dissolve gummas predictas in butiro et adipe ad ignem et sic sit prius.

Emplastrum mollificativum conficiatur [illegible] bismalva altea ab [illegible] ana m. i. seminis lini farina fenugreci semine altee ana p. i. farina ordei quantum volueris coctis omnibus in aqua et pistatis fortiter et incorporatis cum oleis et adipibus [illegible] tis cum gummis [illegible] et actu tepidum [illegible] superposita applicetur venter ab umbilico infra cum renovatione eius frequentata. Postquam [illegible] fomentatio seu balneum [illegible] longo sit [illegible] decoctionis [illegible] violis [illegible] psillii foliorum [illegible] et [illegible] blitis [illegible] plantaginis [illegible] altee [illegible] vel [illegible] molles et actu tepidas frequenter ponendo super [illegible] mollificat ardorem reprimit dolorem mitigat et ulcerationem retardat licet tamen frequenter negat [illegible] nisi [illegible] membri.

Unguentum album [illegible] et cerusa refrenans maliciam [illegible] in ulceratione sic fit. Recipe [illegible] olei rosati ℥ iii [illegible] ℥ i. dissolvatur [illegible] ad ignem in cazola. Deinde ab igne deponatur et in [illegible] ponatur [illegible] pulvis [illegible]

Recipe cerusse pulvis [illegible] ana ℥ v. litargirii ℥ ii. [illegible] argenti auri i. dragaganti [illegible] ana ℥ ß. [illegible] miscendo cum spatula donec fuerit [illegible] et [illegible] de [illegible] incorporata et incorporata hoc [illegible] unguentum [illegible] ardorem reprimit ulcerationem [illegible]. Et si non sint ulcus [illegible] consolidat fortiter. Et si fortificare volueris [illegible] et dolorem mitigando adde opii [illegible] ultra [illegible] bonitas in reprimendo [illegible] ulcerosum et morte [illegible] defendendo.

Canon. Cum matrix [illegible] membra spermatica nervosa [illegible] bilia [illegible] consequens est ut [illegible] utilis [illegible] applicetur [illegible] remedia [illegible] custodit [illegible] et [illegible] alia [illegible] nobilius [illegible] magis sollicitatur [illegible] de virtutis custodia [illegible]. In matrice non et vesica [illegible] cum [illegible] ab [illegible] et corde aut membris nobilibus quibuscumque.

Pronosticatio. Apostema matricis si terminet per resolutionem salubre, si per [illegible] difficile, si per [illegible] morte. Cancer in matrice seu membro alio [illegible] sine [illegible] morte. [illegible] si ibra[illegible] vel [illegible] mortis effugitur non nisi per membri [illegible] dolor [illegible] neque parte subito morte morte. In apostemate [illegible] vel sudor [illegible] circa fronte et tympora morte [illegible] angustia demonstrat. Item [illegible] fortis [illegible] vigilans que per arte removeri non potest infra die [illegible] morte [illegible] aliis [illegible] figurant. Item [illegible] vel utroque et [illegible] consolidatum.

[illegible marginal notes, top of page:] … color … et … ulcera … cum … de … / … 180 … despectate … valetes … cura fiat cum … [illegible]

Unde ypo(cras) 5a particula aph(orismorum). Si mulieri
pregnanti erisipila in matrice fiat mortale.

Capitulum xi de ulceribus et ragadiis et emoroydibus in matrice.

Ulcera fiunt in matrice aut per se
incipiendo et tunc fiunt ex materia
calida corrosiva ut sunt flegma sal-
sum et humores adusti aut consequendo
apostema in matrice et tunc fiunt post
maturationem apostematis ad similitudinem et rup-
turam. Signa ulcerum in matrice sunt ardor
et dolor in vulva cum pruritu et promocione
… villoso quemadmodum in pectine, post hoc
vero dum fortificatur accidentia punctio et forte
nichil egreditur sanies nigra lucida
viridis et aquosa fetens et tunc ulcus appellatur
et forte egreditur sanguis niger grossus
et tunc emoroydes matricis appellantur.
Et si quando fiat per se incipiendo apparebit
precedens signum apostematis in matrice. Si vero
consequendo fiat antecessit signum apostematis. Sa-
nies in matrice declaratur precedenti. Et signa
quibus distinctionem ulcerum matricis et vesice
sunt quia si sunt in matrice apparebunt …
…a separatim ab urina et dolor sentietur
in profundo pectinis et in … color albus
in vellus. Si vero in vesica sunt apparebunt
… commixta cum urina et dolor sentietur
magis apud anteriora vulve et multipli-
cabitur color albus in … operantibus
et alia accidentia que diximus tractatu de … in
vesica. **Methodus.** Cura ulceris in ma-
trice quod fit per se incipiendo est ut …
digitum … cum syropo de fumo
terre quem diximus tractatu de … et …
… lib. ii. Post hoc purgetur bis uel ter
de vii in viii cum apozimate quod … …
nes epithimi mirabolanorum citrinorum … in-
dorum ana ℥ ii. Bulliat in aqua dulci de in
… fricet diligenter et aqua coletur
et detur ℥ iii uel v in aurora post
quam dulcorata fuerit cum zucaro uel …
… uel melle … … ante
… … distiletur
… cum clistere quod fit … …
cum … …
p. i. … … ℥ i. Bulliat
in aqua pluviali et modico vini …
ponatur coletur et in colatura dissolvatur
aliquid mellis et terebentine …
… bulliendo et colando et tepidum
frequenter iniciendo in vulva donec
sanies et sanguis moveatur. Si autem
dolor et mordicatio ulceris fuerit aug-
mentata adde in decoctione … seminis psilli-
um et foliorum eius et … …
… in colatura vero adde ii uel iii vitella
ovorum et cum eadem aqua fiat …
ita ut ipsa sedeat et moveatur. Sedato do-
lore vehementi ulcus mundificetur cum unguen-
to quod … … … …
in aqua mellis … et in-
corporetur cum eis farina fenugreci et farina
ordei donec fiant sicut mel … et in …
involvatur licinium seu tenta … intromittatur
in profundum vulve … … …
… et postea … … …
… … fiat …
… locus … … consolidetur
cum unguento … quod … …
… … … lapidis
… aloes pulveris … combuste
ana … … … et si vo-
lens … … … pulveris
… omni die bis et si … fortificare
volueris adde boli armenici sanguinis draconis thuris
aristologie … Si vero fuit … consi-
ciat … … plantaginis uel consolide ma-
ioris … unguenti et imponatur cum
licinio … cum aqua decoctionis
… … balaustie …
et … … clistere …
omni die bis … … balneo.
Abstineat … … consolidando
… … …
… **Cura ulcerum in matrice** quod fit
consequendo apostema … est ut
post quam ruptum fuerit apostema per se uel per
arte ut potest … … et motu
corporis et … veloce gradiendo
uel saltu … fuerint sanies egredi
per vulvam et sanguis tunc in potu sumat
aquam decoctionis seminum diureticorum ca-
lidorum uel frigidorum … et plus …
… … ulcus cum …
et hoc fiat tot diebus donec sanies
et sanguis moveatur, deinde consolidetur cum
incarnativis predictis, et detur omni die
in aurora … … …
de karabe … … …
… aqua decoctionis … et plan-
… uel vino … … fuit
dissolutum. **Experimenta.** Medicina
bona … ulcera … et in
… … … …
de ulcere … … de fissura la-
biorum oris et … de ragadiis in …

[illegible marginal notes, foot of page:] … dolor … fiat … gallitricum … cum … / … plantaginis … fiat … cum …

ano licet quod dicta in illis al[illegible]tuctur
Cancri. Cura omnibus ulceris duplici
intentione perficitur. prima scilicet mundificatione cum
tellidis acutis receptis abstersivis. secunda
vero incarnandi cum aptis stipticis congluti-
nativis. Est et intentio tertia lavativis
que est doloris mitigatio cum resoluti-
vis debilibus anodinis. et licet omnia
plene iam doctrina tertia predicta. **Pro-
nosticatio.** Ulcera in matrice raro sunt
consequenda ut plurimum non propter incipiendo
colli et immoderate dolores quod si perduratur
erit fistula inducet. Ulcus si contingat
fistula preter timorosa ulcera universa
apparuo prohibet conceptionem. si vero pregna-
ti supervenient faciet abortum nisi illi-
to sentiatur quam virtute expulsiva sti-
mulat quemadmodum retenta superius dicit.

Expleta est sectio tertia. Incipit sectio quarta et cetera. Licet

Per veniendum videtur ad curam
passionum contingentium circa ramices
corporis humani prius quam earum que
circa superficiem accidunt et radice dispersis
remedia apposite. Vocamus autem ramos
corporis manus et brachia et crura
et coxas atque pedes. Unde quia dum in ca-
pitulo cognitionis patitur laboris iudica-
tum fore atque per ductum adhuc usque
de toto demum plenarie summa custode
possumus quatenus prohibetur talem diguet
ad finem volumen deducere. Unde auctoris spi-
ritu unus colliget orantes et deus aberrare
nos omnes faciat. vivos illuminare digne.

Sectionis quarte tractatus est unicus. sunt vi capitula.

Tractatus iste plurimum patitur in libri
totius prohemio dispositionis totius
est sex ulcera et ... Verum
tamen quod ordine nobis placuit primus
librum placuit observare. Disponemus
autem de quibus in hoc tractatu sunt que
accidunt in extremitatibus membrorum et
sunt in uno sexu. prima de ramice et
hernia. secunda vero arthetica. tertia de varice et
elephancia contra dolores spodilium corpo-
ris. vel gibbositates. sexta labores spina-
trinei contrates per musculos qui sunt
in ambitu totius et cetera. Capitulum primum

De ruptura siphac et ramice et hernia

Siphac est panniculus magnus
rotundus stomachum epar et splene atque intestina
omnia totaliter amplectens, et hoc ob hoc
ipsum ita solidum fabricavit que tamen
peritoneum nuncupavit. Ubi igitur pan-
niculo circa duo inguina duo alii oriuntur
panniculi in corporibus virorum figura duorum
cornuum similes quos didimi nuncupat
ita ut totus corpus panniculo siphac assi-
gnat et basis puglovina descendens deum
testiculis ambobus circumducta per orbe
osseum construat in bursa testiculorum. Ca-
dit autem plerumque et precipue in pueris et
humida complexionis similibus sive per
nervum sive per dictam inguinalem ut
siphac predictum dilatetur vel etiam rupatur
predictis locis et inde descendat per didimum
et osseum et mala corporum faciunt
cum tumore et inflatione inguinum et testi-
culorum. Et propter quod siphac dilatetur preter
quod rupatur ramex vel hernia simul in-
rupatur. Si non rumpitur ruptura siphac
appellatur. Et si rupatur tunc illud quod descen-
dit aut est intestinum quale aut zirbus
adipinus. Est autem zirbus panniculus
unctuosus latus operiens super stomachum
et intestina ut eorum coquat calorem
caloremque et ad interiora recubet et
a frigore aeris continetis defendat cum
sint membra nullia modicum corporis ca-
lore similia licet non nisi per calore
operent. Si vero dilatetur preter quod rupatur
tunc res que descendit aut est aquosi-
tas et tunc hernia aquosa dicitur. Aut
est ventositas et tunc hernia ventosa dicitur.
Aut est humor fixus qui si antiquetur
vertitur in carne et duricie aggregationem
et condensationem et tunc hernia dicitur carnosa.
Cognitio igitur distinctiva inter herniam
et rupturam patitur quoniam in hernia non fit do-
lor cum res inanibus propter ducitur
per didimum in ventre vel quolibet colli-
catur. In ruptura vero fit dolor et adhuc
magis si res que descendit sunt inte-
stinum quoniam membra nervosa sunt intima ac-
tum et exterior siphac est corpore que descendit
patitur nunc dicemus. Color et configuratio
quoniam in ruptura siphac atque tumor
et inflatio circa inguina cum patiens stat
erectus. In hernia vero non ex neque inflatio
nisi circa bursam testiculorum. Hernia vero
a ruptura patitur quoniam si eorum ...

[illegible marginal annotations]

124

precipere iacere et anchis preципitatis atque capite depresso et tunc in osseo scrotali digitis cum pressura superius per ilidum mediis compiuendo redibit aut tota aut per ceruis cum difficultate multa et sine rugitu omnino vel pauco ita tamen ut in zirbus sint tumor testiculorum et inflato fiet mollior et subtilior cum reductionem et dolor rugitibus minor. Et non intestinum sint tumor et inflato fiet tangibilior et grossior et apud reductionem dolor et rugitibus minor. Cuius non ypoblasme sint quamvis si eger resupinaverit se per se et tu reduxeris redibit aut tota aut per cervis cum facilitate et rugitu plurimo vel mediocri ita tamen ut si ventositatis sint fiet rugitus plurimus apud reductionem et tumore inflato testiculorum dura quam tactui resistit et sonat cum tangitur ante reductionem. Si vero sint aquositatis fiet rugitus mediocris apud reductionem et tumor et inflato testiculorum inmensa valde et mollis splendens sicut sunt ydropicorum et viria quam tangitur fiet sancta. Si vero sint humoris tunc corpus in carne ad tactum proprie res dura inter testiculos et offerunt mobilis huic unde necesse reduci quantum tempus compressura. **Methodus** Cura rupture semper est una quamvis in incisione et ratio dicendum penetrare et ipse si sint difficilis antiquata et huic coologus de reliquo alia non medicatis stypticis constringens et ipse si sint pura recens sicut talis curationibus et hinc proposse dicemus. Curatur igitur a principio intestina omnia cum suppositoriis vel clisteri lenitivo in recto bis una die per cerpoua eger taliter dulci tepida tempore longo dominus dicitur intestina fuerint complete mollificata. Deinde resupinetur supplecto suo anchis elevatis et capite depresso et reducat medicus zirbum et intestinum sursum per ilidum in ventre paulatim partem post partem donec totum reducatur. Tunc igitur ponat super locum rupture emplastrum stypticum quod sit sic: thuris mastices gummi arabici dragaganti ana ℥ ij bolo ar[meni] sanguinis draconis aloes mirre ana ℥ iij nucum gallarum cipressi glandium ypoquistidos ana ℥ vj aristologie longe bdellij galbani sarcocolle resine pini naturalis [liquefacte] ana ℥ v. colofonie uncie in ... thus ... an ℥ j. ... fiat sic: infundatur bdellium et viscus et galbanum et sarcocolla in aceto vini rubei per horas iij postquam frustrati fuerint magna decoctione trahatur et in re sina et pice navali et colofonia et dissolvatur simul adiungere in razola et post liquefactionem omnium deponetur a fundo et interponere cum cibis pulveres aliarum rerum subtiliter cribellatis et fiant magdaliones sicut in templo apotecarii quorum unus mollificetur adiungere lenitivo et extendatur super pecia linea molli et actum calidis firmetur super locum et plumaceolo duplicato suppo sito cum fascia lata fortiter alligetur et sit plumaceolum latum ne faciat rupturam dilatari et dimittatur per x dies. Et eger omni tempore iaceat supinus in lecto post dies non dicte dissolvatur et iterum renovetur sicut prius et per dies v dimittatur et iterum renovetur et fiat donec ruptura perfecte consolidetur. Dietetur cibis et potibus stypticis famosis et quibus medullis et olentibus ventre lenificatibus vel lenitatum suppositorio vel clisteri prout docetur. Ca. de stiptice ventris pergratiis et ... Et cum sanatus sint abstineat a crapula pro posse neque stet neque moveatur super pedibus vel potum primo sedeat vel resupinetur donec tibus sueverit in isto fe... Abstineat a carnibus et piscibus et ... pinguibus et balneo cum dulcibus tepide et aliis mollificantibus. Abstineat etiam a leguminibus et rapis et omnibus ventosis. Abstineat a cantu et saltu et vociferatione forti et luctamine forti violento et cursu velociter pedibus et omni labore in quo retinet anhelitum et intestina coaquassentur dilatatur ruptura sicut est et sicut si non est. Et re si quis contra voluit facit non inscienus et firmibus oppignetis et vetere vinum sit vinum forma lata. Cura hernie aquose est ut si sit pura recens facilis. emplastretur testiculi cum emplastris talibus resolutivis desiccativis dictis cum de ydropisi per regi... de asclite. Si vero fuerit multa antiqua difficilis perforetur bursa testiculorum in loco communione duorum testiculorum perforatione penetrante per utrumque cum tenta anea vel ferrea ignita quam si fuit in ... reddit

244

tina post dies aliquod inst subsequa(n)te tentanp(ro)ato et extracta aqua paulatim de die in diem s(ed) no(n) tota subito ne forte accidat sincopis atq(ue) mors neq(ue) consolidet(ur) donec aqua p(er)fecte evacuet(ur) fetiet etia(m) q(uo)q(ue) no(n) tardi(us) ficor ... volum(en) ... cu(m) filo lineo ul(tra) serico ... ducto ... attract ... diebus ... optime ... vesicata ... indicte ... ydropisia undiq(ue)q(ue). Cum a(utem) hernia ventose est ut s(ae)pi(us) veteres sinalis implent(ur) testiculi cum emplo ... dicta de colica pa(ssione) ... de colica ventosa ... dicte sicut dictu(m) est illic. Si no(n) fuit antiq(ua) difficulter curet(ur) cu(m) p(er)foratione ... sicut i(n) aquosa curat(ur) aqua ... post i(n) ventosa curat(ur) ventu(m) ... neq(ue) ... est i(n) corpe ... altu(m) ... altero ... ibidem ... ut d(icitu)r ... Cum hernie ventose est ut s(ae)pi(us) pua molli et facilis emplet(ur) cu(m) emplis molli entibus ... et resolventibus dict(is) ... de apate ... de apate ... Si no(n) fuit magna dura difficulter ... puta ... et labia cutis ... cicatrizatis ... dictis ... de ... de fissura labiorum ... de ragadys ... Emplastrum.

Emplastrum ... alo(e)s ... gallet(ri)e ... armeniac(i) ... libarge tere ... galbani ... sicut ... aristologie longe rotunde ... terebentine ... ceti ... de rogia ... est ab ariete magna ... et in colatura ... bene et fortiter ... et agitado cu(m) spatula ne comburatur ... fiat ... emplastrum et ... vehementer ... fuerit ... emplastrum ... aquosa et ventosa ... de apatibus ... de emplastris illic ... Canon est ... cu(m)

asciti apud ... est fortis ac solide torture quae accidit ... corporibus ruptura ul(tra) dilatatio apud umbilicum et p(ro)pt(er) motus laboriosos aut casus a(ut) p(er)cussio antecedat et talis ruptura ut plu(rimum) ... est ... Curatio p(ro)pt(er)ea ... corpe debili ul(tra) delicato et p(ro)pt(er) ... ruptura est magna antiquata difficulter ... blanditia ... est ut patiens ... ruptura ... infelon ... ut plus ... iaceat ... pronostica. Ruptura ... in pueris et mulieribus et omnibus ... et p(ro)pt(er) sanguinis ... est ... in adultis ... difficulter. Item ruptura veteris ... nichil adhuc ... Item ... antiqua ... magna ... testiculi ... sit inflata difficulter. Item hernia aquosa ... ydropisim asciten ventosa ... timpanite ... aquosa ... ventosa ... deterior est timpanite ... Item hernia aquosa ... digestio ... quae sit in aquosa ... ut ... in pueritia ... calidis ... in ventosa ... plene ... Item hernia aquosa antiqua magna valde ... una pauca rubea ul(tra) ... colores ... regione ... et ... Item pronosticatio ydropisis ... Capitulum ... de passione arthetica et eius speciebus

Dolor articulorum qui nomine ... arthetica ... si in brachio ul(tra) manibus ... ypp... Si no(n) i(n) iunctura ... dolor ... Si no(n) ... iunctura ... sciatica ... licet dolor ... sciatica ... Si no(n) ... ul(tra) digitis pedu(m) ... podagra ... et ... in ... Et ... dolor ... capillares ...

[illegible marginal notes]

membrorum porositates donec perficiat in ossibus et in iuncturis et ubi stas induat alienationem a ligamento coniunge ossa predicta et sanguinitate corrodens et cum putredine ipsius substantiam destruit et corrupat et ipsa siccat et demum operationem membri prohibeat et forte ossa iuncture dissolvet et perduret. Omnis enim spasmus et tetha[nus] sunt contractio simplex nervorum et cordarum et musculorum corruptione ita dolor artheticus contrahit iuncturas et ligamenta ledente propter quod neque in aliquo dolore arthetico accidit spasmus ut dicit G. in commento illius afforismi. Rursus podagre et ceteris autem sit igitur ipsa iuncturarum eorum conditione quatuor humorum simplicium et cum compositione eorum ad istud verum quod maxime accidit est consuetudo stato vitioso cum adhuc aliquid cole vel sanguinis acute sunt additum ut ipsum reserent in loca profunda neque paristet ipsa quod admodum reliqua humana preservatione corporum membrorum grossities et membrorum frigiditatem atque loci profunditas illud non admittit sed fixuram per resolutionem vel per lapidificationem. Istud contra ipsa in quibusdam corporibus ratos sed prodest quibus advenit vel redit et obliquus de mense in mense a de ano in annum aut de .x. in .x. Et dicit Ypo[cras] quod tempus resolutionis ipsius cum accidit est .x. dierum plus tamen vel minus secundum inequalitatem et fortitudinem. Unde ait Ypo[cras] in particula affo[rismorum] et ceterorum podagre et tumidarum sunt hec .i. .x. diebus desinentes rependit sit ergo ipsa in complexionibus iuncturarum acciderit tumore sit et rubore et calore plus vel minus secundum inequalitatem et caliditatem pro ipsum in alteram in qua tumor et calor et rubor apparet non apparentibus causis inequalitate et loci profunditate prohibente. Sig[na] humorum calidorum sunt loci rubedo et calias apud tactum fortis et dolor pulsativus in incepto cum tumore et inflatione et urina cetrina. Et si materia fuerit colerica fiet dolor acutior et rubor et tumor minor et urina subtilis cetrina et si antecessit usus rerum calidarum vel piperis vel allei vel vini veteris amari et etas et complexio et tempus anni colerica fuerit erit sanguinea. Si vero materia fuerit sanguinea fiet dolor gravior et tumor et rubor maior et urina grossa rubea. Et si antecessit usus ciborum laudabilium et vinorum fortium

[illegible marginal notes]

lum et vinum rubeum dulce et etas et complexio et tempus anni fuerit sanguinea erit fiet tunc sanguinea. Sig[na] humorum frigidorum sunt loci rubedo nigro cum vigetia ad album vel plumbeum et calias modica vel nulla et tumor magnus et urina remissa et dolor non multum acutus. Et si materia fleumatica fuerit tumor et albedo fortificabuntur cum mollicie et fiet urina alba grossa nisi fortissime corpus inflammetur cum dolore et si antecessit nausea et varietas appetitus et potus vini plurimi et cenis et supra plenum et olorum frigidorum et etas et complexio et tempus anni fuerit fleumatica erit fiet tunc fleumatica. Si vero materia fuerit melancolica tumor et plumbositas fortificabuntur cum duricie et fiet urina subtilis subcitrina. Et si precedentia et futura concordaverint vel fiet tunc sig[na]. Sig[na] humorum corporalium sunt convicto et alterationes signorum cum predictorum secundum ordinem proportionalitatem vnionis. Verum tamen in quibusdam paroxismis mixtorum predictorum non possumus in talem comparationem redire propter eorum humorum contrariorum mixtionis latitudinem propter quod ait igitur illius affo[rismi] in particula: Tempus balneationibus veteris et Ypo[cras] quod testatus est quod color corporis habundantiam humorum ostendit si non in profundo accumulentur. Quare investigare prius oportet considerationem temporis etatis et regionis atque morbi nam et ipsa consistit in signis humorum dicuntur.

Methodus

Cura passionis arthetice duplex est: una quedam aput paroxismum et afflictionem que preservativa dicitur. Alia vero ante et post paroxismum que preservativa intitulatur et desipis ordinati sub ea tum prima talia quam prima vel quam mixta. Cura igitur ipsius hora doloris et paroxismi prout sit aut calida sive colerica sive sanguinea sive composita ex hiis ut primo fiat fleubotomia de basilica sinistra si dolor est in brachio dextro vel de basilica dextra si dolor est in brachio sinistro et contrarie secundum sufficientiam totius sibi vel cum sanguinitate neque negligat primo flebotomia. Talis enim si pervenit tempus super fluxu[m] per ventus patientis ipsius et convenientibus maxime necessariis in methodo multa cum sive reparatione reprussio neque resolutio conferens

[illegible marginal notes]

[illegible marginal notes]

[illegible]

videatur. Et si corpus sit plectoricum flebotomie apud salvatellam pedis dextri si dolor est in manu dextra / vel pedis sinistri si dolor est in manu sinistra. Et eque fiat si dolor sit in tibiis et pedibus et post illam flebotomiam fiat flebotomia super [illegible] que ut ait Damascenus ... contra flebotomia diversiva / quia flebotomia facta per diametrum nequaquam. Et post flebotomiam solvatur venter cum medicina leniente educente coleram et humores acutos sicut est electuarium [illegible] vel electuarium de succo rosarum vel alia operis gratia in quantum permiserit virtus. Fortis namque medicina humores agitaret et dolorem augmentaret et fortassis pervenit virtute. Fiat post evacuationem remedia localia primo quidem repercussiva [illegible] ponantur [illegible] vel fomente cum aqua frigida et aqua [illegible] aceti [illegible] et [illegible] aqua vero agreste cum [illegible]. Vel epithimet cum pulvere rosarum [illegible] aqua rosarum et agresta et modico aceto. Vel linietur oleo [illegible] quando dolor incitatur sine [illegible] in principio [illegible] rebus frigidis actu et virtute licet corpus [illegible] manum ingrossaret et fortiore [illegible] faciat dolorem. In [illegible]. In artificialibus [illegible] et doloribus [illegible] et podagra et spasmum [illegible] aqua frigida infusa refrigerat et attenuat et a dolore salvat. Stupor [illegible] dolore minuit. Emplastrum etiam [illegible] [illegible] rubus [illegible] in aqua pluviali vel ferrata. Deinde [illegible] et incorporetur [illegible] pulvere [illegible] cortis aqua [illegible] addito oleo rosarum vel [illegible] quantum sufficit et modico aceti vel agreste et si predicta dolor non cessaverint [illegible] addatur aliquid [illegible] et [illegible] cortex [illegible] et item fortius est [illegible] tamen [illegible] membra [illegible] et ad [illegible]. In non per applicationem repercussivorum dolor fortificetur vel non [illegible] vel [illegible] nequaquam

[illegible]

[illegible]

[illegible] pona sed cum [illegible] et [illegible] illa [illegible] ut sit elevatum ne fluxus [illegible]. In augmento non [illegible] aggregato [illegible] et [illegible] fiat emplastrum [illegible] stipticis [illegible] cum resolventibus sine attractione sicut est emplastrum [illegible] rosarum [illegible] [illegible] farina fenugreci farina ordei [illegible] altee [illegible] et [illegible] et [illegible] et incorporatis cum oleo [illegible] vel nardino [illegible] et tepide applicetur. Confert etiam [illegible] fomentatio [illegible] aqua [illegible] repetatur et [illegible] sine fricatione [illegible]. In statu vero et cum [illegible] [illegible] adde plus [illegible] in emplastro [illegible] sicut est [illegible] oleum [illegible] radices [illegible] et ultra illud non [illegible]. In declinatione aut [illegible] tumor cepit residere et rubor pallescere et dolor mitigari fiat emplastrum [illegible] sine [illegible] sicut est stercus [illegible] vel equinum vel porcinum [illegible] est et fortius stercus columbinum. Et si [illegible] incorporet ℥ i. pulveris euforbii vel [illegible] fortior fieret operatio. Caveatur in [illegible] in moderato ne solvatur [illegible] subtile vel lapidificetur grossum illud namque frequenter [illegible] calidis et [illegible] sanguineis [illegible] postquam illud [illegible] caloris et humiditatis coloris et duritie tumoris et insensibilitate doloris [illegible] resoluta et parte mollificatis

~~in moderato ne resolvatur [illegible] subtile et lapidificetur grossum illud namque frequenter accidit in [illegible] calidis et [illegible] sanguineis [illegible] postquam illud [illegible] caloris et humiditatis coloris et duritie tumoris et insensibilitate doloris [illegible] resoluta et parte mollificatis~~

[illegible] sicut est [illegible] ulcerans [illegible] vel [illegible] vel [illegible] et [illegible] fenugreci [illegible] altee [illegible] resolventibus [illegible] in emplastro. Et item fortius est in mollificando atque [illegible] si addideris aliquid [illegible] calides sicut sunt [illegible] armoniacum

[illegible]

[illegible]

Et non negligat studium in mollificationibus appositorum quia si manent in capite duricies disrumpetur fortissime in iunctura cum tibiis velud margarite et perlitabuntur membra atque spasmabuntur et fortissime dissolvabuntur ossa in iuncturis et in duricie cum mundicato et perdurans omni tempore et quandoque si percusso sit, in aucta dure antequam mollificandi et resolvendi apparata dura plene supponantur de capite scilicet. In fine vero deliciatorum consumit balnea cum aliis stiptica confortativa sicut est aqua ciniarum vel aqua decoctionis alumi sulfuris et pilis quinque / vel aqua de coctionis absinthii arthemesie salvie calamenti melisse arthemisie savine in aqua dissoluta aliquid salis gemme vel vitri. Et si super calefactione operis tumentis addentur stiptica sicut in decoctione sicut est plantago mirtilla balaustie glandes rose lentes bistorte et similia. Confert etiam hoc fomentum facta ex aqua frigida cum modico rubei vini pontici vel succo citoniorum vel berberis vel aqua pluviali et simili in ea cocta sunt rosa umilim acacia et galle cipressi quia fortificant iuncturas ne alias recipiant superfluitates. Et si non per omnia tumor cum rubedine vel duricie remansit aliqualis apponat sanguisuga quam cum recedit ponatur super eius morsura folia sambuci et pungatur materia effluere pluribus diebus postea cum locus consiccatus fuerit et tumor applanatus ponat folia quercum que induratur et cicatrizat. Et si nichil remediorum predictorum contulerit ad manuale operam fiet ultro reccedum cum sit omnium fortissima. Fiat cauterium cum ferro acuto sub iunctura dolente vel supra in loco magis eminente ita ut corde vel nervi non tangantur et profundetur usque ad os neque ditat consolidum tempore longo sed ponatur in eo pilla operta et pilis leporis vel pilis lane constricta ut non pungatur materia effluere paulatim vel aplicetur dolor membri arthetica recedet et istud cauterium est manifestum in dolore antique cum est in eo materie parva confirmant propter longitudinem profunditatem. Nutriatur hic paciens cibariis frigidis sicut sunt pulles orde vel avene cocta cum lacte amigdalarum dulcium et lactuce et rapum et mel cum ceteris recentibus et olus scilicet ellactuce et portulace. Abstineat acetum ab omnibus ipse alterari cum oleribus eisdem vel semibus eorum

Dolor articulorum ex frigiditate [illegible] [illegible]

Utatur saporibus ex aqua rosacea et agresta et vino citoniorum vel berberis vel succo acetoso vel trifolii succo confectis sed non ex aceto vel synapi. Bibat aquam frigidam vel quod melius est iulep, / vel aqua decoctionis pirorum dulcorata cum zuccaro. Abstineat a vino proprie et mellito. Et si vino non fuerunt usi propter debilitate vel consuetudine bibat vinum ponticum limphatum adunc dictante cum aqua composita scilicet sicut in aqua predicta. Cura passionum arthetice de causa calida est quod cum hominem potentem predicte plurimus. Sit corpus purgatio vene et antequam fiat flobotomia per vene vel mediane modo et ordine quem dicimus in cura tumoris / post flobotomiam vero digeratur humor calidus cum syrupo rosarum in vitro ad iuncturas apponitur. Est et purgatio cum mirabola citrina plantagine arthetice epatice et olope dine absinthii sem. ire viol rosa et cotice an. ℈ i. radicum quinque quinque an. ʒ i. seminum quinque frigidorum maiorum et minorum an. ʒ ss. sandalorum berberis seminum se. ame. an. ʒ iii. cuscute sticados an. ʒ iiii. fiat syrupus cum lib. zuccari et aceto citoniorum. Detur corpori in aurora per dies vii. in aqua decoctionis pirorum ferroris. Et sit quod digestum fuerit cum syrupo rosis vel viol. et cum his longe ad loca passionis non proficit. Aut tabule qui habent fuerunt cum syrupo ro. vel violis acetoso quod etiam non plus quam si si fuerint iuncturas perdunt et iuncturas nervos atque ossa vehementer congelat cum illud incipit aceto purgatio et per proximo. Et vino apponitur fuerit vinum provocabit urinam velut et humores colligabit. Purgare post hoc cum pillulis humoralis nuncupantur. Ioh. Mesue in quo autem qui sit confortatis melioris. Est humor dabit albarum et indi citrinorum ʒ v. scamonee ʒ ii. et ss. mirabolanorum citrinorum ʒ ii. rosis ʒ ii. aloes ʒ x. confice cum syrupo rosis et datur ʒ ii. in sero cum it dormiturus. Pillule de aloes composite sic fiunt. Recipe aloes citrini ʒ iiii. partes et v. nucum mirabolanorum citrinorum ʒ i. scamonee unam partem ʒ vi. esule v. partes ʒ iiii. mastic octavam partem ʒ v. fiat pillule cum succo citoniorum vel malorum granatorum vel vino berberis vel aqua decoctionis eorum et

[illegible]

[illegible marginal and upper-margin glosses]

sint omnes prima dosis si corpus sint
corpulentum carnosum difficilis solutionis
Si vero macrum sint lapis [illegible] et
facilis solutionis mediocriter. Pille vero
de hermodactilis maiores [illegible] expel-
lentes quosdam sic sunt. Rx hermodactilorum
aloes ana ʒ i. scamonee ℈ i. rosarum [illegible]
ana ℈ ß. informentur cum vino decoctionis
hermodactilorum detur cum cibo a ʒ i usque ad
ʒ i et ß. Vel si aliud pro isto non fuerit
purgetur cum ʒ ß benedicte laxative
lavata cum ʒ i pulveris mirabolanorum citrinorum
vel cum ʒ ß electuarii de succo rosarum laxa-
tivi dissoluto in [illegible]. Et detur ista
electuaria post mediam noctem et sic quin-
que purgationes fiunt cum decoctione camomille
[illegible] mane [illegible] sene [illegible]
per [illegible] humores
acutos cum lenitate. Sed illud non con-
tingit nisi corpore [illegible] quam iterum
approximatum non attingit [illegible]
quare pille sunt [illegible] eligende
et reiterentur purgatio de ebdomada
in ebdomadam donec corpus sit munda-
tum neque permittatur venter constipari
sub regimine diete sed leniatur cum reb-
et medicinis convenientibus [illegible]
tis et arte illa plene [illegible]
descriptum [illegible]
[illegible] cibis humidis [illegible] talio et
[illegible] vel [illegible] ad frigiditatem sicut
quod [illegible] nocere sicut sunt pul-
tes [illegible] ordei vel avene cocte
cum lacte recenti [illegible] vel carne et
sicut sunt carnes laudabiles elixe
cum [illegible] vel lactuca et pisces petro-
si [illegible] dulcibus [illegible]
Et pisces squamosi fragiles
atque alba [illegible] carne. Bibat vinum
album aquosum vel [illegible] vel parte [illegible]
tiat vomitum omni mense semel
duobus diebus continuis ut [illegible]
tamen debilissimo [illegible]
Abstineat a potu vini plurimum et
[illegible] et [illegible]
[illegible] assidua vel contra frequenti
et [illegible] post cibum et labore [illegible]
debilium et [illegible] in tempus paroxismi
sint [illegible] et postmodum [illegible] Ca-
veat ab [illegible] qualitercumque [illegible]
[illegible] quam si calidus fuerit
coliquat si frigidus mortificat si

siccus indurat si humidus relaxat
propter quod et ab omnibus dicitur quod
frequens ablutio membrorum in aqua ca-
lida mollificat membra iuncturarum. Vomi-
tus [illegible] Calidus namque fre-
quenter [illegible]
iuncturarum [illegible] stupore [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] spiritus in quibus
est mors. Et [illegible] post [illegible] frig-
idum nocivum nervis ossibus dentibus
cerebro spinali [illegible] calidum non [illegible] utile
Et [illegible] colligitur [illegible] ut [illegible]
[illegible] sint omni [illegible] parte
in [illegible] quadam [illegible] et [illegible]
tate moderata. Sint enim vestimenta lar-
ga mollia cum [illegible] in [illegible]
debilitat iuncturas. Confortentur
quoque iuncture debiles in ablutione earum
cum vino rubeo stiptico vel vino [illegible]
in quibus bullite sunt rose plantago
balaustia glandes galle [illegible] pon-
tica [illegible]
vel in aqua decoctionis [illegible] cor-
[illegible] aqua [illegible]
rubi foliorum vitis [illegible]
sint [illegible] lapidibus [illegible]
et in ea quoque balneetur [illegible] post
[illegible] Confert [illegible] apud sa-
nitate [illegible] non [illegible] paroxis-
mum [illegible] neque corpore repleto [illegible] et
[illegible] in membro opposito [illegible]
quam [illegible] Cura paroxismi
arthetice et sciatice apud [illegible] paroxis-
mi [illegible]
[illegible] ut [illegible] fiat [illegible]
in [illegible] talia quam si non [illegible]
tollit multitudinem. Post [illegible]
cum ʒ ß benedicte laxative et [illegible]
cum [illegible] et aqua decoctionis
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] et si [illegible]
[illegible] ʒ i vel [illegible]
[illegible] linea [illegible]
[illegible] applicentur super
[illegible]
[illegible] magis quam
illud quam est maior [illegible] de
lapidificatione [illegible] quam in talia [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] applicentur [illegible]

[illegible lower-margin glosses]

248

[illegible] ad [illegible] fit [illegible]
[illegible] articul[illegible] [illegible] expulsiv[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digestiv[illegible] [illegible] expulsiv[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expulsiva [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] guttos[illegible] [illegible] podagra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gutta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] expulsiv[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] articul[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] guttos[illegible] [illegible] podagra [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] guttos[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] podagra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] podagr[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] podagr[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et expulsiv[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

primo q̄d debilia de iij sortoria do adgu
mat pueia ut ipsi dicunt vij qui vna
est materia est frigida addendum est i emplastro
de vitellis ovorum et cetera. Et cum sit grossa
viscosa addendum est necessariter comolli
ficativis predictis amplius cum ita talia qui
si tunc cepit indurari et color obfuscari
et membris infrigidari ratio sit eius veno
lenta repleta. Et ad hoc satis conferre vi
detur i vinum patris adiungere vel solem calidum
cum pingeto marciaton vel agrippa die
tet subtilibus operibus tepidis vegetibus
adeclis te ut sunt carnes laudabiles
non frigidate sed elixe cum feniculo et petroselino
ova sorbilia et vinum album clarum lim
phatum leniatur venter cum suppositorio
vel clistere frequenter una vice acuto
et alia non acuto ut dixi cum de stipticitate
ventris prius de cumpiaris et detur i potu
liquoricia urina provocantes alterati mo
hoc non illud donec auferat vel inmove
ne multo prius quam ingrossetur. Caveat
a potu aque frigide omnino et abstineat sive in
pellibus vulpinis et omnibus vestibus
largis mollibus rarificantibus poros
membri cum ex apertione bibat mellicratum
acetozatum cum pipere et cinamomo et post ea post
deliniacionem frumenti et saltim tollerit post
se. In fine vero deliniacionis fiant balnea calida
stiptica prescripta sicut tercia dicta illic. Cu
ra prefuatica cum tisice dicta frigida est ...
aut hora paroxismi diebus sicut dicti iiij
veris et antiquum dicatur in frigida grossa
viscosa cum syropo de ... de restrictione
menstruorum prius de cumpiariis vel cum isto
syrupo. R' pulleium calamenti salvie rute
bethonice balsamite pimpinelle ...
origani siler ... an. m. j. florum
borraginis florum ... scolopendrie ca
mariste foliorum ... an. m. ij. ...
... ... polly
an. ʒ. ij. ʒʒ. cinamomi an. ʒ. ij. piperis
... an. ʒ. iij. fiat syrupus cum
lib. ij. mellis aut zucari de ... i
... cum aqua de coctionis radicum vel semi
num ... et si ... volumus
addere i decoctione p'ma ... turbith
... an. ʒ. j. mirabolanorum emblicorum
... an. ʒ. j. ... mastice ʒ. j. et detur ...
... vij. in aurora et sunt ... frigidas
i ... digeruit cum oximelle composito

ut scmelli vij ... acuti frequentes
debilitat ... que multiplicat
... et movet acutu pyre
post hoc cum pillulis de ... modicum albo
... acrem ... optima alo
es optimi mirabolanorum citrinorum turbith
albissimum coloquintide bdellii sagapini
an. ʒ. vj. ... sarcocolle euforbii
... an. ʒ. ij. ... ʒ. j. et fiant
pillule cum succo porri et ...
ʒ. j. usque ad ... j. vel cum pillulis de oppo
... que ... ... confert ...
... et ...
... ... R' opopanaci ...
... sagapini bdellii ... colo
quintide an. ʒ. v. ... castor ...
ʒʒ. piperis ... piperis ... mirabolanorum
citrinorum emblicorum ... bellericorum
an. ʒ. j. ... ʒ. ij. turbith ʒ. iiij.
aloes ʒ. xij. infundantur ... aqua
... et fiat ... pille et dentur
si ... vel si ad ... non sit ...
cum pillulis ... vel ... vel fetidis
... ... ut ... ʒ. j. ...
... cum ʒ. j. ...
mirabolanorum emblicorum ...
subtilibus calidis ...
tibus ut sunt carnes laudabiles
... gallinarum ... et
carnes elixe cum petro ... cum
pipere et sinapi ...
et ... et omnibus provocantium ...
... venter cum ...
cum suppositorio vel clistere acuto.
... de stiptice ventris pa
... de cumpiariis. Bibat mellicratum
vel vinum ... vetus ...
... moderato. Caveat ...
... vel potus ... Vomat omni
mense ... ut ... Caveat
a ... et aqua frigida et ... omnino
et ... motibus
vel ... laboriosis et ... po
... sicut ...
... et pane ... atque ...
sicut ...
tibus ... sicut
... veteri et ...
... calida vel frigida ...
... in ... et ...
... et ... purga
... Et ...

[illegible]

[illegible]

calidis in uino sicut est tyriaca vetus et
dyatrion pipion ʒ ss. conditum et melius
omnibus [illegible] conditum sic fit ʒ iii. conditum
cum assetate fortificat cerebrum nervos et
membra similia ut dicit Mesue in suo tractatu
de appropriatis capitulo de epilencia aliter ypo

Experta. Arthetica cum sit passio ti
morosa sepe contingens nisi sint fortiter
operantes localium remediorum confectionum
per pyctationes vlcerum et propter cicatricem
[illegible] quia diu [illegible] corporibus sit vnge
ta olea balnea fomentaciones et suffu
migia que dicam. Vnguentum ranarum optimum
sic fit. Recipe adipis ranarum lib. j et ss. buti
recentis ʒ j sex nastorcion agrippe dyal
tee ana ʒ iij olei camomille olei aneti
olei castorei ana ʒ ij olei rosarum ʒ iiij
olei costini terbentine ana ʒ j cere ʒ j olei
omnis antiquissimi lib. j sepi castrati
vetustissimi lib. j euforbij ʒ j ss. resine
pini ʒ ij thuris ʒ j conficiat omnia simul
ad formam vnguenti et opero vngatur
iuncture debiles [illegible] talia [illegible]
tamen [illegible] adigne uel
solem calidum leniter fricando donec pe
netret cum reiteracione frequentata [illegible]
[illegible] mollificat materias residu
as et insensibiliter resoluit. Vnguentum
aliud optimum accipe vulpem vivam [illegible]
[illegible] et ipsam fac
bullire in pelle [illegible] et sale
[illegible] ab ossibus dissoluatur
[illegible] olei quod remanet [illegible] dissolue
in eo ceram [illegible] sufficienter et si fortifi
care volueris adde sapino euforbij.
Oppoponacum postquam dissoluta fuerint ad ignem
in cazola et incorporentur omnia postea sic
[illegible] modo fit vnguentum cum adipe casto
reis uel canis uel [illegible] Vnguentum
aliud [illegible] calidis
[illegible] atque resolutiuis [illegible]
[illegible] est plurimum [illegible]
[illegible] tortura et spasmo repletionali
et [illegible] passionum [illegible]
vnguentorum cum [illegible] marciato
arogon et agrippa ana ʒ iiij olei lau
rini ʒ iij olei castorei olei rute olei
[illegible] terbentine ana ʒ j pingue
dinis vulpis ʒ ij pinguedinis castoris
ʒ j. [illegible] postea cum istis rebus [illegible]
euforbij sapinum galbanum asse fetide
ana ʒ j castorei pulverizati ʒ j piperis

similiter [illegible] sulfuris ana ʒ ij oppopona
ci ʒ ss. dissoluatur gumme in vino uel aqua
decoctionis [illegible] adigne et cum eis in
corporentur res omnes alie subtilissime
[illegible] et fit vnguentum uel extendatur
super corio albo molli et fiat cerotum. Si
[illegible] tumor durus fuit bonum videtur ut
aliquid cum mollificatiuis apponatur [illegible]
[illegible] galbanum et [illegible]
[illegible] porcorum et medulla [illegible] et
medulla cruris [illegible] et storax liquida
[illegible]
[illegible]
[illegible] conferentibus [illegible] et apponatur
aliquid [illegible] penetratiuis [illegible]
[illegible] calidum [illegible] costus et
galbanum [illegible] atque [illegible]
delectatione sicut apud [illegible] melius
operatur sine [illegible] sine potentius [illegible]
[illegible] Oleum de ranis conferens ad arthe
ticam [illegible] talia [illegible] cum in
fricatione et [illegible]
fit sic secundum Johannem Mesue in suo anti
dotario. Recipe ranarum aquaticarum [illegible] lib. [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] diligenter obturetur et
coquatur lento igne usque dum capita dis
soluantur [illegible]
[illegible] in vase vitreo et [illegible]
[illegible] omnino
Oleum benedictum conferens ad arthetica et
[illegible] magi
sterium [illegible] est quoddam [illegible]
[illegible]
coloris subalbidi et subrubei subtilis
uel [illegible] grassi licet subalbidum sit nobi
lius. Est et aliud [illegible] lateinum
dicitur et fit secundum Mesue loco predicto
Recipe lateres [illegible] rubea quos
aqua non tetigit et [illegible] eos in frust
[illegible] super eos ignem carbonum sine fu
mo donec rubeat et inflametur. De
inde [illegible] eos in vase pleno oleo
[illegible] ita ut cooperiantur [illegible]
[illegible] ultra
et pone [illegible]
igne post illud [illegible] eos in puluerem
subtilissimum et ponantur in cazola et [illegible]
cazole [illegible] cum [illegible] alembico et [illegible]
[illegible] obturata cum luto [illegible]
[illegible]

[illegible] in pedagra [illegible] modero [illegible] et [illegible]

[illegible] ad [illegible] appor [illegible] sola [illegible] arcto [illegible]

[illegible] argilla [illegible] cum aceto [illegible]

[illegible] dealtea [illegible] malua [illegible]

[illegible] modum [illegible] lacte [illegible] vitella ouorum [illegible]

[illegible] appone [illegible] modicum [illegible]

[illegible] arborum [illegible] ramell[illegible]

[illegible] podagre [illegible] ad [illegible]

[illegible] solo [illegible] medicina [illegible]

[illegible] dolore [illegible] podagre [illegible]

[illegible] ad podagram [illegible]

[illegible] aceto [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] dolores [illegible]

Explicit [illegible] in Gordon 7c

accessi in additionibus sine et cum depredatibus dolorem mitigans [illegible] cum doloribus et accessi [illegible]
[illegible] plurimis oportet [illegible] more [illegible] suppositis cum [illegible] sub gallorum [illegible] / [illegible]
[illegible] dolorem [illegible] columbarum [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] emplastrum cum melle [illegible] alijs [illegible] dolorem mitigans, [illegible] et
[illegible] cum doloribus [illegible] et [illegible] more [illegible] [illegible] sit
[illegible] dolori [illegible] / [illegible]
[illegible] bibita et emplastrum [illegible] bibita ad dolorem mitigandum
[illegible] dolorem mitigans et [illegible] / et in
[illegible] emplastrum [illegible] et [illegible]
[illegible] emplastrum [illegible] et [illegible]
[illegible] dolores [illegible] [illegible] et [illegible] sit
[illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] dolor [illegible] dolorem [illegible] sit
[illegible]

De podagra [illegible] podagram sit [illegible]
[illegible] podagram [illegible] ad pedes [illegible]
et podagram sit [illegible] medicina podagre [illegible] medicina po
dagram [illegible] /
De podagra [illegible] data [illegible]
[illegible] dolorem [illegible] suppositis [illegible]
medicina [illegible] suppositum dolorem mitigat [illegible] aufert [illegible]
[illegible]
[illegible] suppositum /

scripsi totum

[illegible marginal annotations]

et storace equo vel oleo simplici composite coniunctis et pone super foramine tunc ignis sint parte et copulentur usque dum stillet aliquid sic fit aqua roris et recondere in vase vitreo strictioris diligenter obturati et auri stra ubi quanto antiquius tanto melius est. Est namque in ipso virtus talis eius virtus resolutiva penetrativa consumptiva superfluitatis quae confert epilenticis paraliticis oblivionibus paralisi doloribus dorsi et iuncturarum atque incurvitatis immanenti maxime si fuerit composite simplex et diminuti plenius et dolori renum vesice vel matricis. Oleum vulpinum medicamen ultimum est ad artheticam et dolorem renum et dorsi sic fit secundum eundem ibidem. Recipe vulpem integram intestinis evulsis et pone in vase et fiat desuper aque fontis et aque salse cum fuerit in aqua est pondus 30 et ultra de oleo quod est antiquum clarum fuerit et si et decoque lento igne cum sale et in usque ad aque consumptionem. Idem pone in vase et ponens ipsam herba aneti et ysopi et decoque sic plus usque ad aque consumptionem ulteriorem et oleum separatum cola et vere linimento tum eo membra apud de limacorum est mirabile. Balneum de vulpe secundum eundem ibidem et addidem sic fit decoctio vulpis integra cum pilis et sanguine evulsis intestinis est aqua dulci et in aqua salsa et cum herba ysopi et aneti et sit quantitas aque multa et decoquatur usque dum eius artus omnes laxentur et dissolventur abiciatur corpus eius et annisetur aqua lavando cum ea membra intima et post exitum abea ungatur membra debilia cum unguentorum et oleorum predictorum. Eodem fit balneum ex aqua decoctionis minime vel cum simeius pinguis si inimo est virtute efficatie si ex vulpe adiutur aliunde sulfur et opponatur. Fomentum fit ex aqua et vino veteri frequenter in eis cocta sit artetica summa ruta prasium serpillum bdellium opponatur insidendo et liquore calido petias lineas molles et pticle lese frequenter apponendo atque reiterando cum infrigidari cepit et si tibi mollificationem membrorum et ligamentorum ex ea exprimatur diligenter petie et calide apponantur. Suffumigium sic fit ex assa fetida euforbia galbano sagapino positis super carbones et recepto fumo talis superflui undique cooperti quam re

solvit cum virtute et ipse apud deliatam impuerisat et podagre pura sufficiet suffumigium ex radicibus et stipitibus ebuli combustorum super carbones quam habent partes tales acuitas quibus penetrant et resolvunt. Canon. Apostema incurvatis in quacumque parte corporis extiterit equaliter curatur prout in methodo per eius singulis distinximus et propter aqua ... plura morbi vim preter illic dicta requirent in dolore anche et ipse apud sentium et delimacorum non sufficiunt resolutiva super dicta quam corporis virtutis profunditate coxarum non valet penetrare quare unio sit appone superlorum emplastrum rubificativum et vesicativum quod sic fit. Recipe stercoris columbini recentis et incorporetur cum eo sinapis trita et euforbium et ficus pingue cocte vel decocte in aqua salsa et corpande omnia simul composite cum decoctione ficuum et calide applicando super ancham et dimittendo sic donec fecerit vesicas et si fortificare volueris adde cantarides et folia sambuci et cortice eius mediana et folia recentia taulis et sale et ultra fermenti et plura idem vesicas trahatur acus cum filo longo et dimittatur diebus pluribus atque currat ex vesica et frequentet donec tumor et dolor minoretur tum vaporet cum aqua tepida decoctionis florum camomille mellilloti et similium. Si autem istud non sufficerent fiat cauterium cum acu aurea ferrea igitur penetrante cute carne et oplatem utrumque et petrahatur filum laneum et in intersticia et omnia dextino in exterium resistentis donec carne atque tota corrosit et readeat. Et item illo fortius est cauterium triangulare penetrans ducite per dorsum usque ad os medium comprehendens nodum anche totum. Et debet mittatur aptum panni vel aut plus donec ima currat pluma sanguinosa et cum ... ponatur sub vice folia sambuci contrita vel cepe crudum contusum cum butiro donec plenius dilatetur. Si tum ultra cauterizato plurimum est sil lax atque ad timore producens propter loci profunditatem. Sciendum preterea quod in arthetica passione et ipse quod est in ancha confert provocatio emorroydarum et menstruorum in corpore consueto similiter et ventositas crurum et cor pe cum sui fundatione profunda ut tunc operis sunt

[illegible marginal and lower-margin annotations]

Et neque podagre ex̄tes sunt hec in . vel dicb' defrimgsteten ... respdet . 6 . aff 29
podag' et mamata vē ... mō' et ī ptb 6 aff 71
Simbusq asciatica molestatis respit apra ītebrs forās ... hys ... 6 aff 79
Simbusq asciatica molestatis ītebrs respit forās hys tabescit ... reclaudicat si nō ... 6 aff 60

[illegible]

plurimum apud declinacionem. Frequens etiam quod dislocacio cum apostemate et dolore fit sepius in iunctura anche quam ceteris propter 3 causas. Prima est corporis totius gravitas quod super ipsam sustentatur. Secunda vero iuncture profunditas sub carne que perfectionem mediciñe non admittit. Tercia vero est ossium iuncture coniunctio nodali quadam media pila intrat in mortuum et talis est etiam in superiora iunctura humerorum quam ut dicitur nodus adiutorii ingreditur pixide vertebri. In aliis autem omnibus iuncturis est coniunctio serratilis que admodum cum dentes serre dentibus implicantur. Et consequenter sciendum quod pretera que post casum et percussione dissolutione aliqua iuncturarum difficilior fit ossium reposicio in iunctura genuali vel cubitali vel manuali vel pedali quam in iunctura humerorum aut anche. Sunt preterea operationibus non naturalibus 8 modo que novent appetitate dolori iuncturarum. Quarum prima quarum est potus frequens acutorum ut sinapis et piperis quam incitat. Secunda potus superfluus penetrativum ut vinum sacrati et precipue cum tibi quam cruda superundat et nimis et nimis secum trahit propter quod dicitur est comedentis quod vinum non digestum plus nocet quam aqua sicut et agrestium magis quam agrestis licet in agrestu et aqua multe sunt partes tales que sunt in acuto. Tercia est nimis satietas fractus assidua et precipue cibis et potibus viscosis ut sunt carnes porcorum et panis azimi et piscis marini et vinum penetrativum. Quarta caliditas aeris adurens vel frigiditas congelans. 5ta balneacio plurima in tina et membrorum ablucio iuncturas relaxans. Sexta membrorum articularium fatigacio cum cursu vel statione plurima vel vestium strictura. Quarta vero est coitus ipse namque appetitate ledit cerebrum et nervos ligamenta stomachum atque omnia membra nervosa et precipue si fuerint in moderatus in quantitate vel qualitate.

Pronosticatio

Dolor articulorum si fortificetur ad ultimum difficultate anhelitus et mortem subitam inducat. Item si tremor et asma et frequentia turbacio accidunt subito per dolorem morbe. Item dolor articulorum quandoque tinuat ad paralisim et apoplexiam cerebri compassione. Item dislocacio iuncturarum cum dolore fit in lexure et iuncturis duabus

sed anche et cavuille et hoc nisi statim apponatur paralisim et claudicacionem inducit per duracione. Item apud iuncturarum timetur ad resolucionem gradati quamquam die siluber si vero ad inductionem que possibili fe non permittit per remedia et impossibilia difficile que si antiquetur non tam moritur ut timetur in dolor anche vel altius intime si fuit in latere sinistro vehementior est quam in dextro. Artetica difficilius curatur in senibus et flaticis et in ultimis pueritum et yeme et autumpno quam eorum dolor artheticus antiquatus sedem prodit et assiduitate raro recipit curationem nisi blanditiva. Item dicit ypocras in pronostica. Afforismus. Eunuchi neque podagrici fiunt neque calvi fiunt quod verificatis dicit Commento hoc verum fuisse tempore ypocratis sed non nunc propter homines vel gulosi. Idem in eodem. Mulier non podagrizat si non ei deficerent menstrua quod Galienus 19to verificat ut in pluribus sed non semper. Idem ibidem. Puer non podagrizat ante antrodosiam in ipsamatis emissorum quod est annus quintus decimus. Contra illud quod Galienus 19to verificat ait se numquam pueros podagricos vidisse sed nisi aliquos tenore in genitibus accidentem propter eorum gulositatem. Idem in eodem. Podagra in vere et in autumpnata in antiquo non movetur ut in pluribus. Idem ibidem. Quibuscunque asciatica molestatis vertebrarum respit foras hys tabescit crus et claudicat si non urantur. Quia dicit desicit cutis viscosum vel ... per ... cruris ... dorsi usque ad digitos pedum et palatum membrorum si non cum cauterio curantur. Item dissolocacio anche si fuit veteres curantur. Sed non antique non curantur. Item ypocras ibidem. Quibuscunque asciatica molestatis vertebrarum precipiunt foras et rursum introcedit hys mutillagines fieri sed per ... si ... inducitur non incidet ulterius. Item ypocras in pronostica afforismus ait. In esse egrotante caro lumida mali fit sed calor naturalis mortificationem. Item in dolore fortissimo iuncturarum extremitatum frigiditas et sudor similis contemporalis mor...

Capitulum 23 De varicibus et elephancia

Iste sunt passiones crurum. Varices atque pedis quando grossa cum sit ... orientur in varices dicuntur. Si in venis accipiet elephancia si immensis omnemque corpore hederit thalia

[illegible]

[illegible] xvij [illegible] de dolore [illegible] [illegible] dat [illegible]
[illegible]
[illegible] Aliud [illegible]
Aliud [illegible] Aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] Aliud [illegible]
[illegible] libabit Aliud [illegible]
[illegible] dat [illegible] Aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] Aliud
[illegible] dat [illegible] Aliud [illegible]
[illegible]
[illegible] barbara [illegible]

[illegible]

[illegible] 140

aute grossa ex qua fiunt ille passiones est duplex una quidem que fit per adustionem et hec est sicut lepra pertinens alia vero per congelationem et hec est quam varius contingit. Signa huius sunt quoniam in cruribus inter genua et talum apparent vene grosse nigre vel virides tortuose et accidunt maxime viatoribus et maxime circa portatoribus et dimicatoribus et fabris et aduenientibus regum famulatibus et cruria fatigantibus stando vel currendo. Si autem materia talia sit vel fuerit distinguitur per tactum calidum vel colore nigrum et venam rubeam grossam et antecedentibus talium et labore et etate et complexione colerica vel melancolica quorum omnium contraria recipiuntur in materia frigida. Signa elephantie sunt magnificato cruris in mensa agenum infra adeo ut difficile sit stare vel ambulare et incurere regestat quemadmodum in elephante. Si autem materia talia sit vel frigida sit distinguitur quoniam causa talia adustate sentitur caliditas ad tactum et color apparet rubeus obscurus cum asperitate cutis et pustulis nigris fetentibus. Quando vero frigida congelata sentitur frigiditas ad tactum et color apparet subalbidus cum lenitate cutis et inflato non valde durum neque sunt pustule secundum vepite. **Methodus**

Cura variatum duplex est prima quidem levior per medicinas resolventes et alia vero fortior per incisionem flobotomie igitur aptis basilica brachii pedis oppositi lateris cum flobotomo lato et extrahatur sanguis grossus in quantitate multa et ipse postea colliquatorum sanguinis multa communi in balneo aque dulcis tepide. Si autem varices essent in ambobus cruribus flobotometur primo ambe basilice in brachiis et post hoc ambe basilice in pedibus inter digitum anularem et auricularem. Digatur post hoc materia et purgetur ut dictum est de arthetica tamen ita frigida quoniam talia. Deinde remota causa antecedente ad vena inciso ligetur ergo crura sub iunctura genuali per tres digitos cum fascia linea forti habenti latitudinem duorum digitorum ut prohibeatur cursus humorum deorsum. Et si fascia imbibita fuerit in aqua pluviali et vino rubeo stiptico vel in alkingimbus quorum in quibus pulvis boli armeni sanguinis draconis sigillate balaustie glandium vel forte dissolutus vel in aqua decoctionis lentium

Elephantia sit quando in tibia [illegible] [illegible]

ex corticibus siliquis depilata cum radicibus plantaginis mirtillorum acacie prunorum et maturorum [illegible] nespilorum [illegible] et similium. Melior fiet operatio et cum ligatura stetit per dies viii in cruribus elevatis. Suppleto flobotomie venam varicosam turgidam in loco qui est super iunctura calcanei incisione larga et extrahatur totus sanguis melancolicus qui fuerit in vena una vel pluribus aliquantulum portata per non sto[...] una aliquantum matus sic moris et comprimetur crus totum cum peciis lineis in suff[...] in liquore stiptico predicto actu frigido predictis pluribus quemadmodum suppleto cruribus elevatis et empletur cum rebus eisdem donec locus conforteur et afluxum sanaret. Post hec vero fiat emplastrum resolutivum acutum super locum totum infra genu quod sit quod florum camomille stecados absinthii [illegible] foliorum caulium et stipitum eorum [illegible] ana drachma i decoquantur omnia simul in lixivio facto cum cinere gruis vel sambuci vel vitis albe. Et deinde pistentur et incorporetur cum eis pulvis istorum [illegible] aliud sulfuris gallarum cipressi salis gemme ana drachma iiii aloes baccarum lauri piretri [illegible] ana drachma ii. In fine vero addatur stercus recens columbarum vel capre et actu calidum applicetur frequenter et cum eodem lixivio calido mixto cum aceto acutissimo vel vino veteri amaro vapore et fomente et comprimetur locus frequenter donec tota massa fuerit resoluta. Nec obliviscere emplastrorum frigidorum stipticorum super coxam et genu positorum ne fluxor novus atrahatur. Et si per ipsa [illegible] que aliqua apparuerit in venis apponantur sanguisuge v vel vii a genu infra et donec corpus ulcera consolidata fuerit unilateriter abluatur. Si vero propter ligaturam forte et stiptica predicta crus deinceps cepit et formicare post ponantur predicta aliquot et linia[tur] cum oleis et unguentis calidis ne forte membrum paralitizet. Deinde redeatur ad methodum iam dictum. Si vero per omnia predicta varice non resumuerint vel latenter post dies et menses redierint opus erit incisione venarum quare ligetur crus cum fasciis in locis duobus uno quidem sub iunctura

[illegible marginal notes]

[illegible notes at the foot of the page]

gemali ad quatuor digitos et aperire
venam sub ligatura gemali ut supra li-
gatura tali vel in altero loco tum velut
unda appareat. Deinde eleuetur cum un-
cino separando [illegible] carne [illegible]
et digitis appendendo et ligetur cum filo
viridi et cum supra comprimatur totus san-
guis medius. Deinde [illegible] et ligetur totum
[illegible] sed in suspicionis [illegible] quam [illegible]
rabitur in vena poterit durius quam [illegible]
[illegible] amplius non admittit. Et sci-
as quod iste modus utilis reperitur in poda-
gra postquam venam [illegible]
ma fluit. [illegible] [illegible]
[illegible] et vino albo subtili decoctione
[illegible] grossum sanguinem generantes ut
sunt carnes que venantur capiuntur et
carnes [illegible] vel [illegible] et caro por-
corum antiquorum [illegible] et salita et
vinum dulce rubeum panis [illegible] et
panis de siligine [illegible] Ca-
ueat a labore [illegible] opposite [illegible] vel
[illegible] perdurante. Caueat a leuibus
et [illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
vel [illegible] omnibusque [illegible] per [illegible]
[illegible] et omnibus subtilibus
et omnibus [illegible] et [illegible]
et pultibus subtilibus et [illegible] ordeo
farre vel [illegible] cum lacte [illegible]
vel [illegible] dulcium vel butiro
sine pluribus [illegible]. Cura elephantie est
ut si sit de [illegible] flebotomie [illegible]
mo et ordine que diximus et [illegible]
post flebotomiam digeratur et purgetur materia
grossa [illegible] ut diximus [illegible] de
[illegible] passio [illegible] et freque-
tetur talis purgatio multotiens cum di-
gestionibus [illegible]. Deinde sit decoc-
tio digestiva [illegible] et edu-
catio [illegible] ibidem passio de ca-
[illegible] post hoc [illegible] frequentetur vomitus
semel in mense vel aut bis duobus diebus
super se cum [illegible] et aqua
tepida vel aqua decoctionis [illegible]
[illegible] super [illegible] ciborum
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] aut [illegible] et
[illegible] et quiescat
[illegible] sub lecto [illegible]
[illegible] remedia [illegible]
[illegible] ad localia que sunt

fere eadem in utraque cum flebotomie [illegible] vena
que apparet sub iunctura gemali. De-
inde flebotometur saphena que est intus
super talum et aperiatur [illegible]
Deinde [illegible] cum [illegible]
[illegible] et impleatur cum em-
plastro [illegible] supradicto et [illegible]
[illegible] totum in more. Et si [illegible]
[illegible] sanguis
[illegible] ne abluat [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] consolidetur. In fine vero
[illegible] totum in emplastro [illegible]
[illegible] talibus et [illegible]
[illegible] plantaginis absinthii [illegible]
[illegible] in [illegible] et vino [illegible]
[illegible] et comprimatur et pistetur et in-
corporetur cum puluere [illegible]
[illegible] mirtillorum aloes [illegible]
[illegible] et [illegible] fortiter cum fascia lata super locum [illegible]
[illegible] cum [illegible] et [illegible]
quercus et sambuci et absinthii
et stipitum caulium atque [illegible] addito
modico aceti. Quod si predicta cura non [illegible]
tulerit fiat emplastrum rubificatiuum dictum
[illegible] de [illegible] passio de cancro. Et
si illud non sufficerit iterum perforetur
[illegible] in duobus locis maxime dista-
tibus [illegible] cum [illegible] ferrea
ignita [illegible] cum filo laneo [illegible]
die de [illegible] in [illegible] [illegible]
donec materia tota effluxerit neque [illegible]
[illegible] dissoluatur. Et sunt quidam loco [illegible]
faciunt cauterium cum stilo ferreo ignito sub
iunctura gemali per duos digitos ex
altera latere interius et exterius
[illegible] usque ad os [illegible]
consolidari [illegible] vel [illegible]
in [illegible] pillis [illegible] et [illegible]
[illegible] et folia [illegible]
[illegible] in [illegible] etc. **Emperica**
Elephantia si sunt [illegible] mollis et [illegible]
[illegible] cum emplastris et remediis in
[illegible] corporis [illegible] sit [illegible]
[illegible] membra totum [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] cum vino
veteri amaro. Et deinde ponatur eger
in stuba calefacta [illegible] sambuci
et quercus et vitis ut sudet sudore
plurimo preter quod [illegible] aqua abluatur. [illegible]
sit si membra vel corpus totum sepeliatur.

[illegible marginal gloss]

in sterore predicto talio recenti vel in arena calida ad solem vel ad ignem calefacta in fornace vel in fornace in qua herbe calide ... fuerit robuste ita ut caput et pectus evadent et venter et genua ... calore et plura ... hydropisis ... de asclite

Canon racionabile videtur ut emoroides et menstruorum provocatio in corpore consueto post evacuaciones ... fit conferens ... ydropisie vel ... atque elephancie cum ... universalis adustus ... adustus ... generet.

Pronostica dicit ypocras ... ... emoroidas ... ... fit mane. Item in ... ... sunt. Hii varices valde magne non nascuntur ... vero talibus ... varices magne non nascuntur ... capillati sunt ... ... versiculis ... ut ... esse ... alopicie intelligas ... alopicia ... calvicies vero ... Item splenetici vel ... varices aut elephancia supervenerit tollit egritudinem. Item varices et elephancia in corpore consueto preservat a multis malis passionibus scilicet lepra cancro et ydropisi splene ... quibus ... nullatenus ... subito ... et dispositionibus pluribus ... Item varex si antiquatur non curatur ... incipiens elephancia non si antiquetur et magnificetur atque indurescit nullatenus curatur. Item in varicibus et elephancia si menstrua et emoroides supervenerint ... corpus ... solvit egritudinem. Item ... et ... consueverint supervenire elephancia que difficile curatur. Item si elephancia ... fortuitu malum quia ... malis ... pertendit. Item elephancia ... cum pustulis fetentibus difficilior est ea que fit ... lepra ... curatur ...

Capitulum ... de doloribus dorsi et spatularum

Dolor accidit in dorso spatularum aut ... ante ... in ... et hec quadruplex ... una quando humor calidus sanguineus ... vena ... ostendens intenus ... spondiles dorsi ... quia ... arteria ... dorsi ... ... corporis fit ... ubi vena ... arteria ... ... sapies ... venas et arterias ... et ... ... corporis ... ramos ... capillares quibus ... et efficaces ... in ... Secunda vero causa est humor calidus ... ... nervos et musculos qui ... super dorsum. Tertia vero causa est humor frigidus ... ... vel ... ... atque ossa que sunt ibi ... Quarta vero causa est dolor renum ... vel arena aut fit ... et ... et hec ... est quadruplex ... ... labor ... quarta ... acris ... dicit.

Methodus Si igitur ... propter ... dolor ... in ... et ... vena ... grossa et ... urina ... accessio ... et ... in ... Et cura eius est ut a principio fiat ... die et nocte ... ... et ... et ... vel ... et ... ... fomentacione dorsi totius ... aceto ... et ... ... vel super ... Item in augmento non ... ... et ... fomentetur et compleatur ... ... et ... corticis ... et ... frequenter ... In declinacione vero si necesse sunt ... ... abstineat ... et fame tollet ... ... Si igitur causa ... dolor ... cum ... ad tactum et mobilitate de loco ad locum et ... ...

[illegible marginal gloss]

Carnea ... et apponatur grande ... cum decocto ... apponere valde ad
loca dolentia ... scapularum dolore ... [illegible]
... albumine ... [illegible]
... ad ... [illegible]

tiborum acutorum et apponatur ventosa ad spon-
dilia frequenter. Et cura eius est ut
a principio purget cum ʒ i vel ii medulle
cassiefistule vel manne vel tamarindorum dis-
solute in aqua decoctionis prunarum co-
lando et dando totum in aurora vel cum
ʒ ii electuarii de succo rosarum vel stoma-
tico laxativo dando cum aqua calida ante
diem. Deinde digeratur residuum materie cum
sirupo rosarum vel violarum vel oxizacchara et cetera
dicetur cum pillulis de reubarbaro dictis cum o-
decoctione et fiant repercussiones dicte
in causa sanguinea. Si fervor sit ea-
rum ... adeo ut si ... sint ... ali-
quid ... In aliis vero temporibus
fiat sicut supra dicte operibus et poti-
bus sive ... si non languescet
... sic ... bi-
bat aqua ... vult. In fine
vero si reliquie aliquem remanserit flo-
ment de baptica de ... educat
multitudinem et ... corporis cimedeent
Signa eius propter flegma crudum flaticum vel
frigidum ... fit ... squalida vel
materia plumbea et urina alba grossa
... vel subtilis radiosa; et quia
dolor advenit paulatim et perduret
tempore longo assiduo et ... per exitum
moderatum et forte ... nausea
tuta satietas assidua et potus vini plu-
rimi et ... et solet ... species
doloris accidere in se flatica vel ...
... spondiles et spatulas multipli-
catur ... cum sint membra ossa
... et ... spe se-
tit ... corpus constringes cum hom-
pilacione sicut accidit ... in
hieme. Et cura eius est ut a principio
fiat vomitus frequens si sit possibile
cum oximelle et aqua tepida vel cum ag-
zaccaro modico addito salis et oleo vel
cum aqua decoctionis rafani et aneti
post repletionem stomaci cibis et potibus
... vel ... cum ʒ ii ... laxa-
tiue si vomitus non sit possibilis pro-
pter ... pectoris ... et ...
debile ... tolli. Deinde digeratur re-
siduum materie et educatur sic diximus tractatu
de passione arthetica ... de ca-
lida. Post ... vero ... unga-
tur ... et spina tota cum unguento mar-
tiaton et agrippa ad ignem vel
solem calidum frequenter ... vel
linatur cum oleo de ... vel de costo
vel ... et aliis talibus ...

dictis ibidem et tractatu de paralisi ... Sitim
et famem tolleret ... et labore et
... laudabilibus
assis vel elixis cum ... et potus
... Sorbeat ea ... inspissata
cum vitellis ovorum ... calidis
... Bibat vinum album vetus ...
... vel mellitum. Abstineat a potu aque
... omnino et piscibus quibuscumque. Signa
vero eius propter dolorem renum ... et cetera
... in ... posse ... pas-
sionibus ... Signa eius propter
coytum superfluum sunt ...
urina ... subtili oleaginea in sup-
ficie et dolore ... et ...
oculorum et ... et dolore ...
Et cura eius est ... coytus omnino
et sompnus et quies et omnia que diximus
tractatu de macie renum quando sit ...
... de ... p...
... corpus ...
... Signa eius propter
laborem assiduum sunt quia accidit ... plurimum
... laboratoribus et ... adlectis.
Et cura eius est quies et sompnus super
lecto molli tempore longo ut ait ... si
labor antiquatus sit debilitatis ...
... et ligamentorum et ...
... cum balneis et unguentis talis ...
... dictis tractatu de paralisi et tractatu
de arthetica ... Et ad illud ... con-
fert balneum dictum ibidem ... tempera-
tum ut post exitum ... inungatur
spina tota cum unguento martiaton et
agrippa vel cum adipe vulpino ad solem
vel ignem calidum vel cum fricatione leni assi-
dua penetrante. Signa eius propter casum
vel percussionem ... non nisi ...
patientis et si epar vel splen vel renes
lesi fuerint vel vena rupta ... urina
rubicunda ... Et cura eius est ut
... flebotomet basilica vel mediana ...
... Deinde bibat aliquid ... fre-
quenter cum aceto ...
... et ponatur ...
emplastra repercussiva famosa super locum
et ... et ... et ... clentibus
... et aqua rosarum et aceto et bolo
armeno et terra sigillata et sanguine draconis et balau-
stia et cortice ... et aliis que non
sunt aliquid ... membrorum ...
... Deinde ponatur reso-
lutiva supradicta in causa sanguinea. In fi-
ne vero ... ungatur spina tota et empletur

... [illegible marginal note]

Ad pueros gibbosos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in scapulis, in capitulo de paralisi et capitulo de arthetica
quia sepius restituitur. Signa eius sunt
qualitate aeris continuatis sunt quam accidit
post ambulacionem et aqua frigida, talis namque
sentit quasi membra dormiant et causa fit
propter mortificationem caloris naturalis et propter
constrictiones membrorum distinctum a corde
et epate que sunt caloris naturalis. Et cura
eius eadem cum cura doloris considerandum [illegible]
dicta superius preter quod non est opus evacua-
tionibus sed calefactionibus confortativis predictis.
Unde si membrum aliquod fuit mortificatum
necesse est ut abscidatur si fuit possibile ne forte
membra mortificet vicina. **Experientia**
Emplastrum completum [illegible] atque mitigativum
omnis doloris continuativi particula corporis
scripsimus in capitulo de dolore dentium passio de
emplastris cum sit cum simplicibus aut quid sub-
tili vel apponi prout visum fuit oportere.
Canon dicit ypocras vi particula afforismorum
Renibusque dolores a dorso incubi-
tos fugiunt flebotomia solvunt quod vult intellige-
re causa omni humorali quia flebotomia vel
evacuat sanguinem vel multitudinem ut dicit
Avicenna primo canonis fen [illegible] capitulo de flebotomia. Si
vero dolor dorsi descenderit versus inguina
vel umbilicum solvitur cum scarificatione quia
ut ait ypocras vim [illegible] via recipit illinc
et educere convenit dum non convenientia fue-
runt illa loca. **Pronosticatio** Dolor
spontaneus in dorso sepius fit [illegible]
sicca causa non acuta [illegible] frequentius
complete quia [illegible] similiter [illegible] frequen-
tius quia colera [illegible] est ut in
membris [illegible] humor calidus [illegible]. Dolor
dorsi cum multitudine sanguinis illico perducit ad
apoplexiam vel paralisim nisi cum flebotomia
forti subito curatur. Dolor dorsi de-
[illegible] cito pervenitur ad resolutionem
vel [illegible] de causa non frigida [illegible] venit
perdurare. Item dolor [illegible] crudo [illegible]
[illegible] si perducet apoplexiam super totum
vel paralisim super membra vicina consi-
stunt. Item dolor [illegible] vel percussione
super dorsum [illegible] inducit quasi pa-
ralisim in manum vel pedem vel digitos quia
[illegible] [illegible] motum [illegible]
ad membra [illegible] sibi deputata
[illegible] non membro tantum paralitico re-
media fiat apponendo. Si autem spondilibus
dorsi [illegible] ut dicit [illegible] de [illegible]
membrorum [illegible] 2° [illegible] **Capitulum [illegible]**

De gibbositate pectoris et dorsi.

Accidit plerumque spondilibus dorsi
torum et ossi lato pectoris quod to-
rax vincitur ut intuetur
ad intus vel extrinsecus et feda corporis
fiat figura cum actacione colli et
elevatione humerorum atque [illegible]
ancharum et ista corporis tortura si fue-
rit ante et retro gibbositas dicitur. Si vero
in altera parte tantum gibbositas appellatur.
Fit propter aliquam quandam causam
prima est ossium pectoris tenerit[illegible]
et mollicies similiter et ligamentorum eius
sic accidit pueris et infantibus qui ad-
huc non possunt male capit[illegible] [illegible]
[illegible] sustentare. Secunda est [illegible]
grossa [illegible] ligamenta spondilium di-
stendens. Tertia vero casus et percussio
super lotum. Quarta vero est apostema latens
in profundo dorsi vel costarum quod sua
magnitudine ligamenta expellit a loco
et spondiles dislocat et propterea eius
[illegible] ad [illegible] et in corpore laxo [illegible]
[illegible] [illegible] sunt apostema calidum seu frigidum
seu commixtum. **Methodus** [illegible] eius
propter ossium et ligamentorum teneritatem
sunt quia advenit maxime infantibus
et pueris et est [illegible] febris et calor nisi for-
[illegible] dolor [illegible] febre accidat
Et cura eius est ut fasciet [illegible]
[illegible] cum fasciis latis mollibus [illegible]
firmiter alligatis dorsi [illegible]
inducitur et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
multiplicatur [illegible] [illegible] non
[illegible] magnum [illegible] solidis si fuit
possibile et [illegible] portellorum [illegible]
stat omni tempore super lecto molli in altero
laterum et super dorso. Et si dolor
[illegible] fortis fuit emplastrum [illegible]
[illegible] tam molle [illegible] in aqua
pluvia et vino [illegible] super [illegible]
[illegible] et [illegible] fuerit dissolutus
deinde diligenter [illegible] alligatis
super dorsum et pectus cum fascia predicta
[illegible] corpus [illegible] liquore.
Si vero illud non sufficerent rectificet
corpus [illegible] similiter inter
duas tegulas planas solidas sub-
tiles [illegible] inter posita terminata

[illegible] [illegible] de [illegible] gibbositas [illegible] [illegible] [illegible] et colla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gibbositas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1591

Ad gibbositatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gibbositas [illegible] [illegible] dorsi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]

et si stupa imbibetur predicto liquore iam
dicto et diligenter compressa subtus tegulas
firmaretur melior fieret operacio. Et si
illud etiam non sufficerit firmetur super
locum emplastrum stipticum constrictivum extreme
fortitudinis dictum tractatu de ruptura siphach
paragrapho de methodo et dimittatur super locum
diebus x. deinde removeatur et dimittatur
diebus quinque deinde iterum renovetur et hoc fi
at totiens donec corpus a tortuosi
tate perfecte servetur. Urina eius propter
ventositatem grossa fit cum inflacione
sunt enim post dolorem dorsi assiduum
perdurantem sine febre acuta dorsi vel
pectoris tortura. Et si urina fuerit
alba grossa vel lactea et etas iuvenis
et tempus cum flatu [illegible] fiet. Et
cura eius est ut si sit cum humore vento
dirigatur apozima flatu et evacuetur
cum medicinis fortibus frequentatis quas
diximus tractatu de colica paragrapho de colica
ventosa. Post hec fiant localia super
dorsum et pectus capud acuta carmi
nativa ventositates atque contrahentia cum
virtute sic sunt ventosaciones sicce et
cattellaciones et emplastraciones dicte ibidem
et si non sufficerent provocatur ad emplastrum
rubificativum dictum tractatu de arthetica pa
ragrapho de cura. Ista tamen remedia semper
firmentur vehementer super locum cum tegu
lis et fasciis levibus fortibus predictis ne
forte propter corporis contractionem supposita
tortura augmentaretur. Et si dolor
augmentaretur propter vesicacionem
ex emplastro proposito predicto aliquos
et inungatur cum unguento albo decerus
sa vel oleo rosarum deinde removeatur sicut
prius. In fine vero rei cum cura fuit re
mota fiant omnia localia ad dispositionem
pertinentia dicta in porta tamen. Nutriatur cibis
talibus et vino veteri amaro firme
et stricte tollet propterea sudet in lecto
in stuba sicca et habitet omni tempore in
calido vel calefacto. Utatur sepius an
tidoto dyacimino dyaceron piperion fra
ta mitridato et electuario anacardino
posito tractatu de apoplexia et confectionibus
utatur pipere piretro cardamomo. Urina
eius propter casum et percussionem patet
ex relacione pacientis. Et cura eius
est cura ut apud eos fiat flobotomia
de basilica et alia singula que diximus
tractatu de doloribus dorsi paragrapho de dolore
contra casum et percussionem. Post quam vero
locus securatus fuerit ab apate

per repercussiones fiant stiptica illic dicta
provocatur ad remedia localia tortura
respicientia sicut ea per ordinem posuimus in
premissa. Urina eius propter apa[te] fit fe
bris acuta cum dolore assiduo in dorso
et pectore. Cum non dies pertransierit sedatur
febris sed remanet dolor et incipit dorsum
et pectus elevari. Et si apa fiat calidum
febre et dolor et rubor augmentur. Si vero frigi
da febre et rubor diminuetur sed tumor et quantitas aug
mentatur et urina fiet rubea grossa. Et cu
ra eius est ut si apud [illegible] apatis fiunt
curatus procedas primus per ipsum sit in apate
pectoris vel apate stomachi seu alterius me
bri intrinseci prout prius diximus capitulis que
omnium apatum methodus curativa una et
eadem est igitur dictis modis quibusdam
secundum membrorum proprietates. In declinacione
vero apatis cum in firmatum est ad maturi
racionem procedas alterius cum emplastris et
unguentis mollificativis et resolutivis itaque
ut gibbus dorsi firmetur inter tegulas pre
dictas nequaquam cura dispositionis negligatur
in mollificacione atque resolucione applicatione
que plene diximus tractatu de apate stomachi pa
ragrapho de apate indurato. In fine vero rei fortius
intende soli dispositioni cum ligationibus
emplastris stipticis dictis in prima cura. Si non
non fiunt autem gibbositas cepit appa
rere postponas curam apatis et intende
cure scilicet prius et gibbositati secundo vel utrique
simul alternati. **Experimentum.** Supponeris et
appone si cura non sit fortis antiquis sufficit quin
que [illegible] confectum cum armoniaco et laudano
cum partibus equalibus dissolutis in simul
adique lentum et incorporatis in mortario cum
pistello donec fiat sicut dyaquilon extensis
super corio albo molli et cum tegulis le
vibus et fasciis latis sepius revolutis
firmatis super locum. Et si fortius fieri volueris
adde in ea talia dragagantum acaciam bolum
ar[menicum] terra sigillata balaustia cortices granatorum
capulas glandium. In causa non sicca adde
bdellium opopanacum thus masticem [illegible] de
cortice. In causa vero dubia simul omnia mi
sceantur. **Canon.** Cum ilia et cartilago
et ossa atque ligamenta in compositione sicca
conveniunt per naturam nequaquam in modo sibi [illegible]
contradicere [illegible] diuturni et solidi sunt
consequenter videtur ut rupture vel dissolu
cionum aliquarum corporis [illegible] convenire
aut que dicta tractatu de ruptura siphach et
tractatu de arthetica pertinens sibi suffragantur.
Pronosticatio. Gibbositas si fuerit re

diuturni [illegible] et purificatum [illegible] et glandes [illegible] et [illegible]
[illegible]

cens pua difficile curatur. Si vero antiqua confirmata nullatenus recipit curacionem. Item in pueris et iuuenibus facilius tollitur quam in adultis et senibus inductis. Item si corpori catarroso per naturam gibbositas acciderit cadet in empima suffocatur tempore non longo. Vnde ypo. 6. partikula afforismorum. Quicunque gibbi fiunt ex pasmate aut tussi an iuuentutem pereunt. Cum talor naturalis accidit et cum curatur innouatur.

Item gibbositas toracis pirolopior eo quod in dorso quam corrumpunt pulmonem plus. Et si tumor ad anteriora pressent pirulopior quam si concauat ad exteriora. Vnde quorumque res subsribunt pulmonem angustabit interior neque motu eius secundum latum prohibet exterior vero secundum longum. Item omnes gibbosi sunt asmatici quare vita eorum ut plurimum et in pinguia fundant ante senectutem. Item sunt ut multum calidi hipochondriosi et elati quando in eis calidum cordis efficitur inflamat. Item gibbositas accidens in spondilibus colli contrarit omnium pirulosissima cito namque suffocant velud squinancia. Vnde ypo. in 4a particula afforismorum. Cui a febre subito collum contorquetur et vix deglutire possit tumore non apparente moritur. &c.

Capitulum VI de laboribus spontaneis et tensionibus super extremitates corporis totalis

Accidit frequenter ut neque exercitio neque tamen neque percussione precedente subito quis sentiat dolores fortes vel ruinas brachiis vel pectore vel spatulis seu membris aliis exterioribus que sunt ex parte seu quasi vene et talis dolor dicitur communiter labor spontaneus quem auicenna lassitudo per consequentiam dicitur labor quod absolute ponit distinguit. Et in quinto illius afforismorum et parte afforismorum labores spontanei et cetera. Et fiunt autem isti labores ex passionibus superfluis tensionibus primum solos et unos quando sunt in habitu corporis totius sive tali tempore surgentes sive frequente subito quod pariter membri alteratur et sunt complete quietus solventes. Cuius partem tamen quando ut si astruit ibidem primum namque genus est labor vlcerosus cum scilicet materia peccat in qualitate. Secundum vero labor extensiuus cum scilicet materia peccat in quantitate. Tercium apostemosum cum peccat simul in utroque. Signa laborum dicta talia sunt calor ad tactum mediocris cum rubedine et dolore pungitivo mobili de loco ad locum quod sit materia fumosa. Signa laborum dicta forte est vrina al grossa vel lactea et dolor

quatinus fixus vel parum mobilis cum punctione ruboris et caloris circa locum. Et si stupor vel formicatio superuenerit in membro vero dolor fiet. Secundo scilicet consuetudo corporis si fuit squalida et etas et regio et tempus cum flauica et intempestiue sanitas assidua comedibus et potibus fuit vix stotum in digestione diuturna et potus vini in ieiuno plurimum seu illico superfluitatum fluctuare faciens. Secundo fiet magis circa. Signa autem distincta laborum spontaneorum ab apostemate sunt quia in apostemate statim apparet in quamque parte corporis intus accidit fit pulsus velox frequens spissus et febris et tumor fortassis apparebit aliqualis et vrina fiet rubea vel valde tincta. Cum nullatenus labores apropinquant fortis dolor humores et spiritus inflamat et febrem per accidens inducat et ipse effimera cum qua signa digestionis non inouat in vrina et si corpus consuetum sunt huiusmodi sustinere labores prodire et ipse post negligentiam flebotomie vel balnei vel exercitii consueti vel restrictionem menstruorum vel emoroidarum vel fluxionis ventris consueti vel sanguinarum vel sudoris verior est distincio.

Methodus. Cura dolorum aranpatalia est ut si sanguine in culpa cognouerit ex plenitudine vrinida carnosa et vrina rubea grossa fiet illico flebotomia fortis de basilica partis opposite secundum longum vel latum deinde de basilica partis eiusdem. Quando tollum vel flebotomia salsum in culpa deprehendatur ex plenitudine materia tincta et vrina igitur subtilis tincta statim detur solutiuum cum scilicet stomaticon laxatiuum vel electuarium de succo rosarum dando cum aqua talia et per pirionem secundum ubi 2a die fiet flebotomia partis eiusdem apparet. Namque rei non competit flebotomia quando ut cicit Auicenna primo canonis fen 4a tractatu de flebotomia et sincope tibi caue ne in flebotomando producas egrum ad alteram duarum dispositionum scilicet humorum colericorum ebullitionem et flatuorum pedicitate. Primum accidit cum ante purgationem colere fit flebotomia quando sanguis exstitit eius frenum. Secundum vero est cum ante purgationem flatus fit flebotomia quando sanguis ex stitit quando flatus combat. In utrumque autem casum amplius purgationem fiat post euacuationes

G 2o [illegible] labor [illegible] pot [illegible] do [illegible] vel [illegible] fit [illegible] et [illegible]
[illegible] fiant / 2 [illegible] [illegible] / 3 [illegible]
[illegible] pot / [illegible] / 2 [illegible] / 3 [illegible]
[illegible] mala [illegible] pot [illegible] laboris [illegible]

vles repercussio super locum ex vnguento popule-
on et oleo ro. in frusto super inunge vel ex
aqua ro et aceto vel ex frusto solatri
et sempervive de isti in auguento fiat emplastrum
ex ros. et viol. flor. camomille mellilloti co-
ctis et incorporatis cum farina ordei
et oleo camomillino sufficienter atque modico
aceti et tepidum ponatur super locum In
statu non fortificatur repulsiva coadditione
sanne fenugreci seminis lini In declinacione
non apponatur omnis repercussio sed amplius
attractiva resolutiva predicta dosis prebeatur
ad semine apii et aneti Et si necesse vi-
deatur fiat ventosacio parte cum scarifi-
catione profundata iudicetur expedire
pro acetosis Abstineat acrumibus
et vino propter sitim et sanne tollet
et expedit omni die dosis predicta in iciuno
In fine vero rei totius baluceretur in aqua
decoctionis flor. camomille malve
bismalve sum terre violarum foliorum
salicis et palmitis vitis albe branche
mellilloti et seminis lini vel predicta istuba
facta talis facta dosis omnis reliquie re-
solvatur Cura laborum dicta facta est ut
apud mouent mia cum pergaminis facta
ex benedicta laxativa vel yerapigra vel pillulis
coccheis De istis si ictus et hitudo
consenserit fiat flora predicta In
remediis non localibus fiat sicut
plus preter quod non est opus tanta frigida-
te repercutiendo cum dolor non est
adeo vehemens sed in tali et fortassis
mia si grossa sunt indurata opere
quare resolvenda apud statum et
declinacionem non sufficeret resolutiva
lenia predicta ymo procedendum foret
ad gummas talias que sunt armo-
niacum galbanum euforbium bdellium
serapinum Et si necesse videtur adde emplastrum
rubificativum dictum tertio de arthetica pa-
tisso decastri In fine vero rei baluceret
in aqua talia decoctionis origani co-
sti serpilli absinthii salvie sal-
vine metrisin arthemesie Item pi
et si fortificari valueris adde elunis
lib. ʒ i sulfuris lib. ß salis quan-
tum lib. ʒ i in decoctione vel balucet in
aquis termarum multotiens an. cibum
deinde tegatur tibus calidis pannis Absti-
neat a potu aque frigide et parcibus
ditum et sanne tolleret propter et
expedit omni die post assellacionem debitam
vel consuetam et ante cibum dosis predicta oi-
quaque Emperenta Comuniter operantes
in cura laborum quorumcumque faciunt statim
a principio flora predicta cum licet non evaci-
uet eligendo vero firmaria tollit tamen
multum necessariis medicine antecessio videtur
non esse premittenda cum regulativa malicia
et laborum varietas cum confirmatione stomachi
id non requirunt que ad modum apud vi-
cluarium semitatis temporibus presertim Et et
ypo ad quorum ymitacionem esse loquuntur
auctores posteri et eorum interpretes ine-
thodos aggregatores post florum non sit tempus
et egri volunt illud concessent dige-
runt et eviant mala reditatus tamen
in tali aqua sua put. in tertio de arthetica
dupium evidenter In fine vero rei vel
etiam a principio si materia fuerit pauca fome-
tant particulam ex vapore aque calide
decoctionis flor. camomille mellilloti rosarum
violarum in tali si Item pi absinthii
abrotanum arthemesie salvie in transi-
sia recipiendo vapore super membrum
undique pannis cooperto vel faciant eis
sudare in stubis in iciuno obturatis cale-
factis ex vaporibus aquarum iam dictarum
extinguendo in eis et talibus ignes
ut vapores attrahet Et si post hec omnia
alique videatur reliquie remansisse in-
ungat cum vnguentis calidis scriptis dictis
ibidem vel marciaton dyaltea agrippa
et similibus prius vel commixtis dosis in
consumpte omnino fuerit et membrum confor-
tatum ne alias amplius recipiat vel
regeneret superfluitates Canon
Ad persuadendum corpora absque laboribus
prodit assuetis confert maxime flora
re ipsa ante tempus paroxismi predictus x vel
plures et presertim in principio veris et fine au-
tumni Unde ypo vi particula affo. Omnibus
tibus flora aut firmaria confert hoc
in vere flora aut firmaria convenit
quod ipse presertim in alio affo. cuiusdem
particule dicit flora competit ubi dolor
sursum ascendit firmaria non cum ad
inferius vel ylia descendit tunc namque pur-
gato corpore est necesse et regionem vel aut
cum huiusmodi dolores adorso intubitos
tumescit flora solvit et firmaria inte-
rione contraria sub intellexit cum fuit
vir diligens brevitate Et cum complecti
presertim dixit vomitum aut florum in

r. secunda artifice cum alio qui emptos dat post quod dicit anteriori 1. 2a particula dicens et ? si ??
? ? ante accessionem ? a principio ? accessionem ? ? in ? ? ?
? ? ? febris ? ? ? ? ? ante accessionem ? fiat

[illegible marginal gloss: ... in vigilia ... ptila ... frigido ... calefacto ... in capite ...]

brachio fatienda cum dolore super cingulum
farmacia ut flebotomia in pede facienda
cum dolor fuerit infra cincturam que ait
ypo 2a ptila afforismorum super dyafragma
dolores superius farmacia indigere et que vero
inferius contrarii namque loco per farmaciam
omnem evacuationem intellexit Sciendum
preterea quod labor spontaneus cum sit passio
nervorum et lacertorum que sunt membra
motiva voluntaria sub ministratoria secundo est
in qbocti si remedys pabis et spasmum
et arthetice medicine cum secundum ut calida sunt
et frica calidis applicentur tamen ut
inuncta fomentes ... contra quartam ... tuam

Pronosticatio dicit ypo 2a ptila
afforismorum labores spontanei narrant morbos
et morbi quos nutriat sunt aperta et
esse et ipse si fuerit fortes frequentes Item
esse quarta in qua labores huiusmodi frequenter
accidunt consueverunt tempus fuce salubre p
apa cretum sigtomibus ut post aures
ut subassellis quinque tria loca sunt emunt
toria corporis totius Unde ypo quarta ptila
afforismorum ait laboriosi in febribus carticulis
recta maxillas maxime apostemes fiunt
quod vim intellige nisi ma pus evacuetur
in aliqua die cretica per viam grossam
plurima ut fluxum sanguinis apposuerit te
putat ipse in alio afforismo eiusdem ptile ptitat
ubi dicit Quibus spes ad articulos e
apta tonti Item si quis tempe sanitatis consue
vit pati labores spontaneos in membro
aliquo esse previens ... consueverunt ut
plurimum per apertum cretum in eodem Unde ypo
ibidem Quando vero prius aliquid doluerit ante
egritudine consuevit egritudo quin membra
fortia nuas ppellunt super debiliora Item
si quis convalescet ex esse convalescen
tia vel ... corpore purgato per arte
vel maiori membrum laboriosum habuerit
ex ... antecedente vel prima prodima
ina vel apa in eodem Unde ibidem Cum
busque resurgentibus ex morbis si ali
quid laboriuerit ibi apostemes fiunt
In quo cum dei auxilio liber primus comple
tur ad votum cum ipse largus est deus
quam iuste petentibus nil abnegat ut retar
dat Cum gratias agentes dicamus cum duncens
... secundo ... de spnoribus ipsi sit
laus omnibus fructorum melioris Amen
~~Et est finitus anno domini millesimo CCCC° XXIIJ° in vigilia Nativitatis Christi hora quasi xvi in scola sancti Nicolai ...~~

Sequitur liber secundus

Pex abulan ... morborum
particularium iuxta posse
cum corporis accidentibus eorum
que ad se trahunt Volu
imus forma constituere plu
morborum atque suorum accidentium
tura acceptare Et si quis or
dine nostrum reprehendit confirmans
secundum doctrinam aristotelis plura particularibus
presendam sibi videamus quin in sexto de
geo plura reperitur Quorum primum est ple
phorum quod ple tali debet que admodum
de rebus intelligentie et corpora celestia
cum suis motoribus sumptis et hec que
ple est prius apud naturam Posterius
vero apud hominem cum ad ipsum omnis
nostra cognitio sumitur Secundum vero est ple
predicatione debet que admodum genus atque
differentie specificum quod ... est prior quin
est posterius apud naturam prius vero
apud hominem cum ipso ... cognitio
dicitur Tertium est ple mathematicorum quod
ple dignitate incorpa que admodum
prima pura cum dignitates ipsum quod
est medium ... quin est prius apud
hominem et naturam cum ab ipso ... ve
ritas robore Quartum vero est ple
medicorum quod ple subiecti temporalite
noiatur qualia sunt febris decoratio
venefitium solutio continui dislocatio
simile et apa quin vel totum corpus
simile occupat cum ingenerat vel esse et
venefitium vel apata sunt quibusdam
partibus corporis advenire vero quarta
solutio simile et apa vel partibus pluribus
simile et diminutum que admodum dissolutio
membrorum et hoc est ple posterium
est ... quin est apud naturam simile
et hominem posterius quadmodum totum
integrale sunt posterius sua parte Re
turni itaque de morbis plurimis ...
non locutum nisi de ... quin sunt esse ve
nenato et decoratio Alios vero nominali
delinquentes ... viri quin de talibus
aliquid boni scribere difficilimorum est
Est namque si morbus periculosior quod est
ut ait ... Ypo de ingenio sanitatis
quin actionissima qualitate corpus
afficit principalioribus membrorum partibus inficit

[Marginal notes, right: ... que ple predicatione ... ; Unde ... totum et naturam sua parte ...]

[illegible marginal gloss at foot of page: ... cephalea ... febris ... particulari ... capitis ... bibere ... aqua ...]

[illegible]

et tempus virtuti denegat neque inchoare
possit appetitu, et quod omnium difficilius
abruptas pronosticacionum suis medi
tatis omnino perticit. Quod ego cogitavi pietatis
auxilium de voto cordis sedulus inter
pello quod febricitantis talamum talis man
ducit ut nec de febris cognitione de
viret vel curacione careret neque in futu
rorum presagio vacillet. Offensus febrium
Secundum 3o libro de medicinis simplicibus
vel pharmacali. In primis deum protestor
cuius nomine sit benedictum in seculo quod de
glorioso nomine vires meas confisus scandit
ad ardua et que vires superans non
timens presumpsit intrepidus attemptare
in opus doctrina devoti Johannis [illegible]
in libro suo de apparatus [illegible] dicentibus
[illegible] pone et ponet te honora
eum et [illegible] te timere et semper cuncta
experieris

apparet

devet

Tabula secundi libri

Liber secundus habet quatuor tractatus
Tractatus primus de febribus
Tractatus 2us de crisi et creticis diebus
Tractatus tercius de venenis
Tractatus quartus de decoratione
Tractatus primus habet 16 capitula
Capitulum primum de diffinitione et divisione febris
Capitulum 2um de febre effimera et eius speciebus
Capitulum 3um de ethica senectutis
Capitulum 4um de ethica senectutis [illegible] febre pu
tridarum inequali
Capitulum 6um de febre sanguinea et eius speciebus
Capitulum vii de febre colerica interpolata
Capitulum viii de febre colerica continua et causone
Capitulum ix de febre flegmatica interpolata
Capitulum x de febre flegmatica continua
Capitulum xi de febre empirica et lipparia
Capitulum xii de febre melancolica continua interpolata
Capitulum xiii de febre melancolica continua
Capitulum xiiii de febre quartana et composita et erraticis
que planete dicuntur
Capitulum xv de febre epidimiali
Capitulum xvi de variolis et morbellis
Tractatus 2us habet quinque capitula
Capitulum primum de crisi quid sit et
quot modis habeat fieri et
per quas regiones. Capitulum 2um de significatione
febris an terminanda sit per crisim vel sine
crisi et an sit longa vel brevis
Capitulum 3um de significatione creticorum signorum
in febre et in qua etate debeat fieri crisis
Capitulum quartum de cognitione dierum creticorum
qui sunt et quot
Capitulum 5um de hora diei qua crisis de

[illegible]

beat fieri et per quam regionem et an sit laudabilis
vel maligna
Tractatus tercius habet tria capitula
Capitulum primum de cognitione venenorum et
corporum venenosorum in generali
Capitulum 2um de cura generali venenorum assump
torum in cibo vel potu
Capitulum 3um de cura propria venenorum corpus
ledentium ut morsu vel punctura vel vulneratione
Tractatus quartus habet xii capitula
Capitulum primum de decoratione capillorum
Capitulum 2um de furfuribus capitis
Capitulum 3um de scabie et pruritu corporis totius
Capitulum 4um de lepra
Capitulum 5um de albaras et morfea
Capitulum 6um de saphati et albugine et gutta rosacea
Capitulum vii de albificatione et lenificatione faciei
et corporis totius
Capitulum 8um de impinguatione et in macie corporis
Capitulum 9um de nodis et verrucis
Capitulum 10um de serpigine et impetigine et igne
persico et formica atque miliari
Capitulum xi de lentiginibus et pannis faciei
Capitulum xii de [illegible]

Febris est calor [illegible] continuus naturali
propter quod et fervor intemperatus
[illegible] aut contrarietas
attende in tribus primo communicant in forma et esse
ntia, quoniam calor naturalis est calor mixti sive
compositi. Calor vero febrilis est calor
elementi secundum quod elementum quoniam est calor
naturalis in igneum conversus ut dicit Galienus in 1o
illius afforismorum particula. Communicant secundo
dicit in fine et operatione quoniam calor naturalis
operationes omnes in nobis perficit et corpus
custodit, calor vero febris destruit et corrumpit.
Tercio in effectu atque motu quoniam calor
naturalis movetur a circumferentia ad centrum per
viam unionis, calor vero febrilis a centro ad circum
ferentiam per viam segregationis mixti in sua simpli
cia elementa, propter quod et a philosophis calor pu
tredinis appellatur ut dicit 4o methororum. Non po
terat autem predicti duo calores sufficienter [illegible]
differre tamen sit propter sic calor naturalis
primitus est in corde et in arteriis in membra
corporis universa vitam spiritus tribuens et
virtute ita esse oportuit et in febre enim cum
naturalis calor sit spiritus atque in eo [illegible]
quod est naturale est spiritui, et [illegible] est naturale
ut dicit Galienus in 1o de crisi concludit et inde est
quemadmodum calor febris ab ipso recedit
per egressum ita febris quidem equaliter
ab ipso recedit per defectum et ita dicitur apud
medicos ethica senectutis. Capitulum [illegible]

[illegible]

[illegible]

quem omnibus sensibus a G. i° de febre de sincopatio
febre colligitur argumentum contra quia causatur quia
febris est calor innaturalis accensus in corde per corpus
procedens a corde per venas et arterias mediante
spiritu et sanguine in totum corpus nocens sensibiliter
eius operationi naturali, non sic calor a causa
ut contactu ut a balneo, nisi causa fuerit ut
terius per multum, neque refragatur tali diffi
nitioni philosophi quod dicitur calor innaturalis quemad
modum fuerunt sophiste putantes calorem
naturalem in corpore esse verum aliud a calore
innaturali eiusdem quoniam id assumpcioni comprobatum
est artifice sed quod duo accidentia solo numero
differentia simul eodem tempore possint subiecto
quae sunt, quoniam sit calor primus et secundus
velud in carbone igito et postquam hic magis
igito debet inflammari. Similiter neque obicitur
quod in febre empirica scilicet epyalia calor febris
non expanditur per totum quamvis illud sit per
accidens et accidit per hibete, prout explanabimus
cum de febre ipsa dicemus cum
quid similiter accidit in primo putridali primo febris
tangentium et post hec febris hectica quoniam licet corpus
infrigidatur exterius et tamen super habet rigor
super totum ita ut ethicus stulti putet esse
... febrem nec spontaneo et corpusculo co
...erunt accedente paroxismo febris superbeat
ita putrefiat, talis namque situs corporis
non accidit nisi ex natura febrilis caloris similiter
et sine causa nocumenti precedentibus super
totum renovat sua propria distincta spiritu
um scilicet et calore et sanguine accedit ut
ibidem puncta roboretur contra morbum
quae patitur et pauperantur exteriora ca
lore et colore. Et probatur ergo ostenditur quoniam
et si epar ut stomachus ut cerebrum ut splen et
ultra omnia membra corporis inflammentur preter
quod cor sit inflammatum non fiet vere febris
quemadmodum neque si epar et membra similia
infrigidentur preter quod dicetur ethica senec
tutis sed ut ydropisis aut cachexia super
sequitur ut omnis febris sit calor innaturalis
corporis totius licet illud nequaquam co
nitatur. Concluditur etiam ut quod nullo accide
tium cognosci possit febris preter quam operatione
lesa virtutis vitalis que pulsum proprie
arteriarum quoniam in medio febris defectat a fonte
et stipite in rivulos atque ramos propter quod
G. in libro de pulsibus pulsus est pro
fidelis super dispositiones cordis quod non
fallit propter nullam unam lingua plurimum hic
non sit in corpore febris omnino quamvis debet as
febris dicatur cum ... distinguere ...

nam subiecta per quam differunt in abstracto
ut concreto. Dubitatur autem febris completum
est corpus quantum vincit cum morbus sit passa
... ut auctoritas Avicenne in hoc dicit ...
... vite hic vero corpus et ... partibus
integrum quod sit membrum spiritus et humores
... prima corporis constituunt. Ille ...
in esse ... et opposite consistunt. Dicitur
et ... febris ipse febris sine dubio quoniam
calefactum esse sit in membris et corpo
... calefactio vero in spiritibus
et humoribus ... constituitur febris ethica.
Si non calefactum esse sit in humoribus tale
fieri non in membris et spiritibus consti
tuitur febris humoralis quecumque putrida
... autem ... sub dum
... partibus in sensibus ... appellati
cum propter ... de quibus loquemur.
Dicitur febris in eo quod febris putridalitas
corporis totius apud ... maior
debilitas et ... tamen maxima et
pulsus maior fortior atque spissior
quam sit per naturam ... et
actio lesa in omnibus operationibus nec cor
rupta ... ut ablata ...
quoniam apud actionem lesam virtutis alius
impeditur ymaginatio motus ...
visio gustus et auditus, sed apud actio
nem lesam virtutis vitalis impeditur
pulsus et ... et de
lectatio ... apud actionem non le
sam virtutis naturalis impeditur appetitus
et digestio et ... Verum
tamen ... omnia ... per
febris ... prout ...
... Et febris ...
... talem nobis
tradidit G. in ... et de febre
et eius ... ut ...
... est cum lebes calidus calefacit
aquam in se ... extrahere quod est quando
febris ethice. Est enim cum aqua fuerit
effundatur in lebete ... calefacit
... quod est quando febris putride. Est enim
cum lebes et aqua simul calefiunt ...
... ut calefacto quod est quando
febris effimere. Et ... potest in
... quod facilius est curare febris effi
meram quam febris putrida facilius est
curare quam febris ethica nisi forte
febris ethica ... nec confirmata
... febris putride in ...
... Et ... preterea
... quod febris putrida est febris ...
quoniam eius ... dependet ...
febris ... ethica et febris effimera ...

[illegible]

Bona ...

velocior

[illegible]

febrium alia ...

Synochus ... synochus ...

morbi facti quam pro eorum impressiore aplicatione dependent. Ipse namque sunt ut plurimum accidentia propria eius, quemadmodum bulla vel morula tepiditur inceptioni cruciando. Propter vero quidem sit ut plurimum accidentia antecedentia et comitantia quarum indicatio proprie reponitur in cura, ut ait G[alenus] in libro de ingenio sanitatis. Propter ergo perfecte curationem intentione curantur, que est alteratio. Propter vero febres duabus indiget intentionibus, que sunt curatio atque alteratio prefata, et utrisque preterea. Propter scilicet non diu impressit eius dispositio in corpore, erit in prime reparata quamquam levi causa. Et propter futura fieri et indicatio in eius cura prepropria sunt abactu prefinatia que consistit in rectificatione talis cause vel eius evacuatione. Quia plurimus est prescindi. Propter eccum mala quoque talia sunt est prolongandum contradictis. Est tamen et mala quoque et pessima parcitur et consequenti quam omnis calor non consumpsit apparuit quemadmodum et siccitas humectat, ut dicit G[alenus] loco predicto quare in rebus curatus sine est tibi sine medicine, et ut sunt sicut humide, in virtute unde ait Ypo[crates] primo particula affo[rismorum]. Humide diete omnibus febricitantibus conferunt applicatas qualiter dubia subtilis non etiam propter ...

Capitulum 2m de febre effimera

Febris effimera prius febribus in ponibus ostendimus est malaquoque diminuta, talia corporis totius accepta primitus in corpore habens radice et calefactivum esse in spiritibus, ramos non et calefacit in humoribus atque membris nature sensibile commune. Ideo quam ut G[alenus] in libro de febre melior febrium diffinitio est que sunt prima subiecta dictio propter quas effimeris discrimen spiritibus tamquam directe quam tripliciter est spiritus scilicet vitalis, naturalis et alius non quod prima dicunt esse forma vel effimera vel ima simpliciter sine simpliciter in corporis. Ubi ergo omnis namque spiritus est per essentiam corporis inceptus clarus subtile calidus ingens in plenitudine super celestium corporum, ut ait Avicenna in libro de viribus cordis. Est etiam a corde et in cordis sinistro ventriculo generatus ex sanguinis forma subtile et ideo perfecte consistens principaliter in sinistro ventriculo et prima aggregato virtutum quam sub habet forma et ideo ...

non poterat in medicine operationes omnes corporis ... quam cor calefactus suffluens ... et operationes alias humiditatis non deffinies operationes naturales et consumit propterea sapiens natura ad membra duo pulcra post cor scilicet cerebrum et epar, ut in ipsis novum generationis ... induceret ... operationibus aptaret. Hic igitur calefactivum esse aut operat in spiritu spiritus vitalis corporis atque calidior est simplicior est omnium, aut naturali quod corporeitor est naturali ... quamquam est in natura refractus atque ... Si quid igitur in spiritu primo fuit spiritus vitalis, surgit quatuor species. Prima quidem propter iram inflammate. Secunda vero propter tristitiam restringere. Tertia propter aerem calidum percutientem. Quarta propter aere frigido opilante. Si vero calefactivum esse in spiritu fuerit spiritus in naturali sequitur quinque species. Prima quidem propter famem vel sitim inflammate. Secunda vero propter cibum vel potum calefacientem. Tertia propter inanitionem ... opprimente. Quarta propter vetus ... vel ... superfluente. Quinta propter negligentiam ... vel balnei consuetudinis vel ... opilate ad quam etiam reducuntur omnes res opilatiue per interius ut cibus et potus ... et per exterius ut balneum in aquis ... Et si calefactivum esse sit in spiritu animali sequitur sex species. Prima quidem propter sollicitudinem angustiam. Secunda propter vigilias per duritatem. Tertia propter somnum ... Quarta propter catarrum calidum ... vel frigidum constringentem. Quinta propter aere calido cerebrum colliquantem vel frigido constringente. Sexta propter ... et labore fatigantem. Signa autem effimere prima sunt pulsus non valde velocior neque frequentior naturali vel ... similiter ... Et quam in ipsis ... maior est quam ... necessitatis sit ad ... vel ... non habet ... neque tangit vehementer. Et tactus quidem corporis est talis ... quam manum pungit ... statim remittit sed si manus in loco steterit tempore non longo, neque ... vehementer ... vel ... et ... cum ... aer ... aqua. Et ... sunt ... apparentia quam in ... propter non

[illegible] 146 [illegible]

acuit horripilo vel pauca i declaratione sit
uidor duro vel paucus rotundus subtilis
Si quia uero ista sit species rugositas trahunt
complete consimilem narratione super an
ressionem cause primitive augmentum producte
quia dicet medicum diligenter investigare
Methodus Cum sic esset et omnes cuius
species fere est vna et eadem i que esse ut
dicetur interio super alienatione cause pri
mitive que se induxit cum ad nuscitate di
omo qui dicitur temperies inducit quia
ut ait ypo In omni motione corporis cum
cepit quis laborare statim quiescere reme
dium est ut dicitur tradit error apud aliquos
sint temporis mediocra post quam i duabus cuius
speciebus que vltione adsecutiva dicitur
Prima quarum est ea que fit cum ingratia
sacietate In qua quidem cum per eam deride
et post hoc dispositionem alterare ut ait G viii
de ingenio sanitatis Secunda quam si repleta
sit adhuc i stomacho quam species quarum est neque
ante tempus longum assumpta sit et sentit
paciens dolorem gravatum apud partes ventris
superioribus cum eructationibus cibi sine tur
rio evadit aliquando diuorum mors quam vel est
tibus reddit corruptus plurimum sed post redux
ad benignum quam species eructationibus sa
porem sibi retinentem quare debet dyacit
on piperion vel dyagalanga cum vino ve
teri amaro puro i mediocram quantitate
ne fortassis se dispo augmentet et post
hoc abstineat a balneis per ii vel iii dies
et dormiat quantum posse vel operate dicitur tota cura
pula digestur et redierit appetitus et sanat
omnia deinceps de debilitate stomachi vel cibus est
corruptus quam species quarum eructationes sunt
fetide horribiles famose quidem si corrup
to presenti acalido opportet doctore
uero si a frigido deficiente quare statim educitur
apud praebomitu ut dicitur cum de debolismo
Si uero cibus ad intestina descendit distri
buendum fiet hoc modo quam vel sunt adhuc
in superioribus et intestinalibus quam semper quare cessat
eructationes et dolor sentitur circa umbi
licum et increscit tempus longum post cibum as
sumptum quare si sit benivolus debetur
dyacitona piperion sic prius quam intestinis
quasi in cibus quodam modo perficit digestionem sicut
dicit ut ait G viii de ingenio sanitatis ca
de esse essentialiter sit malum
atque corrosiones et angustias cum virgi
lys i denuo educitur statim apud cum
mediocra lenitiva sicut est stoticon lixis et
benedicta et yera pigra vel cum clistere lenitivo
decoctionis descriptis veteris vel cum suppo
sitoriis de eis ibidem Vel cibus descendit ad
intestina grossa in fecioria que est summa
educitur sine tardius fiat pulte corrup
tus Si uero ipsius difficilis est quod sit
opilatione distrorum venarum capillorum
et pororum cutis In aqua quidem nature
est ut uecta statim aperiatur fugaciter
prodeat ne forte ipsa putrida cor
rupta ad quam maxime prima est penetra
prohibita liquorum tussiendum Primo
igitur iuvat euacet cum flora quidem si
sanguinis solus vel cum his qui posse equa
ducerit quam species cum habitudine carnosa
vel pletorica et vinarum vel confusa
et colore corporis munda vel turbato
cum sanguinea vero si vinus solus ha
uior alius assanis vel duo ducunt
quam species cum vna tenui subtili talia
corpus grossa et vigilie paciente Post
eumodo uero poros aperiat cum balneo
aque dulcis tepide vel aque decoctionis
florum camomille et inde corpus totum
leniter fricet cum pelle longo leniter cum fa
rina fabarum vel furfure vel sale similiter
et pinguibus cum syr aceto vel oximelle
cum cibis subtilibus ita tamen ut si opi
latio fortis fuerit quam si grossis et fortis
fortioribus erit vtendum si uero opi
latio modica fuerit quam species esse et
amplectus est modica lenioribus
in systemodi **Emperica** In cura
autem ipsius esse preter quam illa que fit a sa
nie vel genito opportet cogere videtur
cum cum floria vel fumaria ipsius electuarium
predicta similiter et dieta tenuis i quanto atque
et quali quamvis est uero quibus se esse fiat
cum nimia plurima siue pletoricis i qualibus
tamen repararum leditur stomachus digestiua que
cibum sit plurimum vel grossum propter ela
borare liquorem per hoc tussiendum debilitate
cum tempus longum fuit sit breue ut assa
dicetur In dilatione vero cuiuslibet reparatorum
competit balneum aque dulcis tepide
quamvis calore febrilem alterat et liquorem
consumit et soluit Quidem predicta que i
sit essentialiter predictis quibus si sunt accidentia
mala tamen sunt dolor capitis vomitus
fastidium sitis et alia quibus succurre
possit i similiter cum de eo quod posse
Lethon dicit G viii de ingenio sanitatis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Vnde ... fe effi est no tñ pe die .3.º q si
cessauit die 2.º rubor et humor durit
si uo plurima die cessauit ultima ac prif
sima nuncupat cu nomine fe effi tpis
plurimis diei egreditur inspicitur ut e aliqua
fe effi q die .3.º in tuº possit pt q i fe
putrida conuta coptepta cu q fit oppilacione
distensis uenaz z porosy q qñq durãe pt
usq addie .5. q si tñc no resoluit in
putrida e quia que et si fe no uere effi
si q mediante fe effi et putredibus indicat
unitat etiam G ibid napu est fe effi no
trãsire p(er) dies neq peccans q p(er) dies
...d depedet ... pter q in fe effi
trãsire p(er) dies ex oppilacione q q p(er) dies
.5. ... q si una oppilatus fuerit et ista
... fiet p(er) dies .3.º i .2.º die si alia
diuturnus G no tollitur subtilis fiet
p(er) dies .3.º i die .3.º Similia de effi
i ... si fam affliget assidue velud
yliotica cu opart ... apud antiq
Istis nang altiorum tpibus una paru
oppilat et parz post parz euaporat
ut dicit pterea G ibid q ad apa in
...cetu i ... membro no pt ...de
fe effi ad apa no ... z ppe prim
et i alio ... no se nisi fe effi
... q i eis no pbent uapor putrid
... cu ... sed cu ... z altiare
sola q ... effe.

Pronosticatio

Rollitas ... fe effime ... apud
q si die .4. ul .5. ad plus ...
fe putrida inflammabit Ite si i fe effi
... calor et ... et cu ... de ...
remittat salubre, si uo calor fortificet
z pulsus ... et ... more
cu augmentacione sistolis z urina tinga
nec i ea signa digestionis ... cu
... corpis zonij ... apparuit de
bito ... q apud die .4. ul .5.
... i putredine sumosa si uo sup
uenit sudor ...dus aut uomitus
... aut fluxus uentris q ...
... naru aut alia eius ... sibi ...
dictis ... fe putrida sci futu
Ite i capitibus interioribus si signa fe
effi p(ro)ue apparuerit putrate d'patis
et salute ... G ... uo si ...
... velud i ... fe alius
apparuerit pter q fe effi mag
... d'patis ... durat ...
... in .3.ª pte la asso In bubonibus ...
fe mala ... effimis Ite corpy
... p'ing si febriunt

effi pter oppilacionem patulu est labi i fe ...
tricam humore et ppe ... habent co
... et ... pinosu Item
corporis ... p(er) ... febres fe effi
ab ... solis ul negligencia pg...
et ... pnu est labi i fe putridis
... malignas ... apud die .4.
ul .5. eius ... lis copiosa
Ite corpus inlicu p(er) ... potes
est ... fe effi ... et hic quidem
... quemadmodum cor ... i
potes est ... fortitudis ...
Ite corpus calidu ... facilius
asse effi ... corpus ...
p(er)nag quemadmodum z facilius labit in
... in ... 2.ª pte la asso Inmoro
... ... Ite fe effi
... oppilacionem ... z porozz corpis
est ... dyfficilior i ...
... ut dt G octauo de inge
nio sanitatis quapropter adipatz coglom
... sue ... q hic gen
fe no ... corporibus optemat sed
repletis Adipatz no ... purgato
... apud fortibus i ...

Cam tertiu de febre ethica et eius

Febris ethica ut ... **spebno.**

Febris ... diffinito febrium ... est mala ... equalis calida ...
... cu ... i cord ... et
in ... membres aliorz ... ca
... i humoribus et spiritibus Fit
aute h' gen fe ... p(er) se incipiendo ut
plurimum ... egritudines alias Cu
aut fit p(er) se incipiendo ab ea assidua
ul labore ul fame ... et me
bra inflamate atq ... Cu vero
fit consequendo fit alio ... more q
aut ... egritudines ... ethic est
ut plurimum ... fe putrida ... pduct
et ppe i corpe colico ul ... ul in
... Aut consequitur egritudines pticula
res ... post debilitate quorz membrz
... cor pulmo stomachus epar
et renes cu ... alique ... mala
calida ... longo tpe commanent
ut dicit G ... de ingenio sanitatis
et i ista ... comprehendo
intestina et renes ... q ...
aut epi alligat Unde aut fe ethice

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

2a species sine ethice [illegible] quidem incipiens est et in humiditatibus 2a que tota dicitur membris confluens depascit quemadmodum ignis lignum depascit olei humiditates et hec est curationis facilis sed cognitionis difficilis. Secundus vero procedit et est in humiditatibus 2a que cambium dicitur membris imbibita consistit quemadmodum in lignum consumit oleum imbibitum in lignum et ipsa est facilis cognitionis difficilis vero curationis. Tertius autem est perfectus in humiditate 3a que gluten dicitur membrorum solidorum conglutinat invicem quemadmodum continuant humidum radicale lignum et hec manifeste cognitionis sed impossibilis curationis quia licet humidum influens restaurari possit humidum tamen radicale nequaquam propter quod ait Avicenna 3o canonis fen 1 tractatu 3 capitulo tertio species ethice possibilis curari possibilis senex in iuventute induce et se incipere [illegible] Signa ipsius febris ethice tria habet [illegible] quibus prima quarum est caliditas corporis in se ipsa quam eger non sentit vel parum. Et in medico magis apparet sentit apud calorem lentum nisi febre putrida complicetur. Secundum si manus diutius immoretur sentit augmentum caloris [illegible] Dicta est quia hec febris non habet paroxismos neque exacerbationes aliquas horarum diei immo est semper equalis [illegible] Secundum [illegible] de febribus febris ethica fortificatur per 2 horas post cibum assumptum et licet [illegible] inordinate [illegible] et ideo quia tunc calor [illegible] humidi [illegible] super membra [illegible] in aqua [illegible] super calore urina. Tertia est pulsus velox [illegible] subtilis et languens [illegible] propter [illegible] apud arteria [illegible] super corpus totum [illegible] apud [illegible]. Quarta est urina [illegible] et [illegible] subtilis [illegible] et cum [illegible] fit [illegible] in oleaginositate [illegible] fit aquosa [illegible] plurima [illegible] calor [illegible] humiditatum radicalium membrorum spermaticorum consumptionem. Quinta est ab habitudine corporis

Ethica [illegible] ab ethicus [illegible] et [illegible] calefactus

trahit ut si in predictis corporibus [illegible] die optenebre sine tamen manifesta et visibili suppleat in [illegible] appetitus et [illegible] assiduo [illegible] debere [illegible] Quando autem [illegible] in [illegible] predictorum [illegible] et [illegible] predictorum [illegible] Tertia quando [illegible] prima [illegible] sunt [illegible] atque [illegible] est [illegible] si vero fuerit fortiora et facile apparentia ita ut urina sit oleaginea et adeps [illegible] et [illegible] et oculi [illegible] fit [illegible] Si vero fuerit ultimata ita ut facies sit tornatilis [illegible] donec ossa [illegible] apparere ceperint [illegible] et [illegible] fuerit tempora [illegible] ad [illegible] quem [illegible] redit in plumam [illegible] et vertex fit [illegible] et vene apparentes [illegible] Methodus [illegible] ethica [illegible] ut [illegible] sola [illegible] ingenio [illegible] solis [illegible] ad [illegible] et humiditate [illegible] est opus [illegible] quia [illegible] esse non dependet [illegible] ad [illegible] putrida illa [illegible] complete tribus rebus [illegible] balneum [illegible] et [illegible] et [illegible] duplice completa [illegible] sine strepitu et [illegible] Et ut intret balneum [illegible] quale est [illegible] balneum aque dulcis tepide [illegible] et fortius illo est balneum aque decoctionis malvarum foliorum salicis et [illegible] et [illegible] et violarum et ordei depilati et [illegible] fortius est balneum [illegible] dulci [illegible] aut [illegible] aqua [illegible] balneis [illegible] ut [illegible] in [illegible] et [illegible] sit [illegible] aqua dulci [illegible] capita et pedes [illegible] et [illegible] propter [illegible] vehementer [illegible] balneo leniter [illegible] sine mora [illegible] trahit ad membra [illegible] rubificat atque dilatat quemadmodum mora longa in balneo [illegible] in [illegible] eva[illegible]

Balnea [illegible]

Nota [illegible] ethice [illegible] calor et humiditas [illegible] pulsum [illegible]

[illegible marginal annotations]

Cum autem balneum exierit ungatur pectus et
spina tota oleo ... vel oleo violarum vel
cum ypoleon vel cum butiro recenti dissoluto
cum lacte recentis mulieris et post unctionem
fundatur super corpus totum ... multa
ligeis parum ad stratum tunc quiescat
et dormiat undique pannis coopertus super
lecto molli secundum hoc spacio ... ad frigi
ditatem et humiditatem aliqualem cum attra
hat cum anhelitu suo propter quod corpus
tangat ... / talis namque ordo bal
neacionis et unctionis corpus impin
guat calorem fit alterat et valorem confir
mat et si corpus fuerit catarrosum non
fundatur aqua predicta super caput. Si super
corpus ... / et si ex
hitationis sive non fuerit huiusmodi preparata
fiat thus per artem fundendo aquam
... et ... folia viole ipsi et psilii
et vitis albe. Cum autem bene quieverit et dor
mierit super lecto suo ... paruper
in camera ... ... nullis ... fuerint
fuerit et appetitus comedendi tunc sorbeat
aliquid lactis dulcis recentis preseruati
cum mica panis de simila et postea si co
coctus sit in vase lactis et in ipso debe
bit neque fiat in cocturam alium quia
de facili corruptum ut dicitur. G. vii.
de ingenio sanitatis sit lac sanum et
spuma quod est in isto talio coctum in suo pro
sumptum ad ... et non ... corpus
agitat ... lac corrumpi ...
lac corrumpi ... in isto suo ...
... quod ut fuge
... ... alterentur ab hac
... quod si fieri non est possibile debet
illico ... fiat cum ... et ...
si isto quod sit calidus / vel cum ... ...
si isto quod sit frigidus neque ... est
in hoc omne genus lactis ...
... est lac mulieris propter
homogeneitatem suam ad ... corporis et
post hoc lac ... quod ... est sub
... et ... isto et post
hoc lac capre pasto ... frigid
... bono feno et post hoc lac
vacce et postea lac ovium. Si oportet
ut ... superior ... ...
cum ... ... R. i. ... consistit

Et oportet ut ... cum ferro
vel lapide ignito debet attrahat aliquan
tulum et propter eius butiro se consumat
quod est ... ... inflammatio
et cum huiusmodi balneo et sorbicione lactis
alternatim regatur per ... dies sic cum
cibo alio debet ... confortetur tunc namque

ad cibos alios ... transferat. Si vero non
sit conspectus in vase lactis neque isto quod in
ipso debet sorbeat post balneum loco lactis
... edorum vel pullorum coctis cum
lactis portula ... et ... vel fumat
... ordei vel farre vel avene
coctis cum lac ... dulcium et ...
vel fiat mica panis lota ... vel ...
... ... et oportet ut ... cibus ...
sit actum ... cum admistra et cum post
dies aliquos ... confortatur, sit ...
... ... vel ...
petrosis recentibus assatis super prunas
vel ... coctis cum vino ... ...
... carnium ... edorum et
agnorum et pullorum. Ex fructibus vero
... ...
et ... ... dulcium et ...
... et ... ... lacte dulci
et cum balneis et unctionibus et sorbi
cionibus predictis alternatim fiat omni die
... ... regatur tempore longo debet esse ...
... ... teneat
omnino ... ... et labor ... gaudeat
... ... otio et quiete et
... ... possit. Si non calor sit
intensus sint quemadmodum ... ...
... ... et pectus cum ... ...
... ... aqua dissoluta
sit pulvis ... ...
... vel ... ... rigore
... ... alium
ut induat ... ... et
... ... quibus dor
miat tempore longo et ungatur pectus et
spina tota cum unguento isto ... ...
... ypoleon ℥ ii. olei violarum olei ro
sarum ... olei ... ℥ ... mu
cillaginis psilii mucillaginis ... ...
mucillaginis seminis ... et malue
... ℥ ... ... albe ℥ ii. conficiatur ...
sit in forma unguenti quod ... ...
... ... et ...
in eius ... ...
sit ... vehementer ... ...
est methodus ... ...
... ... ad se
trahat et ... ... / ... vehementer
... ventris et spiritualis ... Ad ...
... ... per duas
horas ... de ... ... de
... et fiat ... ... Ad fluxum
... ventris ... ...

[illegible marginal annotations]

ibidem et fiat cum decoctione defluxu veteris et in hoc tamen principium est lac ustulatum et pultes cocte facte cum riso vel farre vel avena quoniam stipticat et nutrit et alterat et confortat. Ad stipticitatem non veteris utere primo terapis ubi nature sunt ante cibum et sicut fuerit lenia cum suppositorio oppositorio vel sapone vel lardo vel cum aqua dulci tali in qua dissoluta fuerit manna cassia tamarindi sed nequaquam procedat ad acuta quoniam febrem inflamarent et virtute dirverent. Extat preterea febris ethica plerosque cum febre putrida vel ethicudine alia complicata qua recesserit ipsa remanente et tunc fiet cognitio atque curatio difficilior propter multorum multitudine et virtutis oppressionem. Oportet igitur ut dicta in hoc tractatu (?) dicetur amplius seriptibus ubi de febre putrida loquimur debite insistere ita ut si febre ethica curari cognoscatur oportet proter arefactione plurima magis insistamus alterationi quam evacuationi. Quando febre putrida dominatur cognoscitur oportere consumptione corporis pleritoria magis evacuationibus insistamus in veterata tamen vero [illegible] negligamus sed utrisque conditionibus [illegible] post paras intendamus quantum melius fieri possit virtute confortemus cum cibis sufficientibus ne deficiat in via. Et in hoc tamen penitus alleviandus elaces et aqua frigida quoniam magis putridas augmentaret. Postquam cibabuntur et in stomacho vel in testinis [illegible] loca prima ptisana colata capiatur vel iulep vel mellicratum prout materia talia vel frigida postulaverit.

Emperica Electuarium restaurativum quo corpus ethicum impinguatur et infrigidatur sic fit. Recipe succi liquiritie dragaganti gummi arabici [illegible] sandali albi et rubei ana [illegible] seminis portulace seminis papaveris albi seminum frigidorum mundatorum seminis malvarum seminis bombacis corticatis seminis citoniorum ana [illegible] penidiarum amili ordei depilati pinearum amigdalarum dulcium avellanarum corticatarum ana [illegible] et [illegible] [illegible] fit. Qui addunt lactis [illegible] propter [illegible] et sunt qui addunt succi cancrorum fluvialium [illegible] in aqua dulci et post hoc contusorum in mortario [illegible] vel succi torti [illegible] vel succi limaciarum vel succi pullorum vel edorum vel agnorum lib. [illegible] propter

resumptionem et fiat [illegible] omnibus electuarium dictum vel confecto mollis vel zuccaro [illegible] prout egri dispositionem postulaverit et potest addi aliud oppositionibus dulcibus non acutis sicut sunt cinamomum [illegible] solum cardamomum [illegible] propter [illegible] de quo fiat [illegible] post [illegible] cibi [illegible] ante balneum et bibat post ipsum aqua frigida pura vel aqua plurima.

Electuarium aliud restaurativum et infrigidativum sit [illegible] mixtura [illegible] rosarum si vero sit fluxus vel [illegible] si sit stipticus [illegible] dragaganti [illegible] ana [illegible] et sunt qui addunt electuarium [illegible] parte illius [illegible] indigendo.

Canon [illegible] dubitatur utrum in cura febris ethice detur balneum ante cibum vel [illegible] videtur namque quod balneum [illegible] vii. et [illegible] de ingenio sanitatis quod in methodo sui [illegible] sufficientiam quoniam [illegible] balneum [illegible] rapet [illegible] ad membra. Sed [illegible] quoniam [illegible] restauraret balneum [illegible] ethicum cum restaurativa sola indiget non evacuatione videtur quod [illegible] sit balneo permittendus dicendum [illegible] videtur quod quibus potest [illegible] auferri ut [illegible] dicte. Causa [illegible] [illegible] in hoc [illegible] quoniam in hoc corpore necessaria est alteratio simpliciter et restaurativa. Quando medici intendit restaurationem utpote si corpus sit consumptum et virtus debilitata oportet ut cibus premittatur. Quando intendunt alterationem utpote si febris sit intensa et multum processerit [illegible] ut virtus adhuc tollerare possit [illegible] fiet ut balneum premittatur. Sed quod [illegible] potest predictum balneum non est [illegible] offendens sed debet esse mediocris quantitate et caloris [illegible] et qualitate [illegible] est lac [illegible] vel [illegible] ptisana vel [illegible] carnium laudabilium sicut pullorum edorum et debet offerri iii vel iiii horis ante balneum ut [illegible] digestum neque [illegible] virtute balnei super membra rapiatur. Ex quibus apparere potest quod corpus ethicum potest tribus vicibus cibari in die naturali et totidem vicibus balneari sed non pluribus si [illegible] predicta [illegible] in vesperis apud [illegible]

et 3° in media nocte ita tamen ut hec hore anticipentur et retardentur estate in estiuo et yeme. Dicit postea G. 7° de ingenio sanitatis quod magis oportet esse scientem curationem ethice quam in curando propter frigiditate esse qualitatis valde actiua quare necesse ut incedat et extendat naturalia curationem super in sanitate cum virtute. Dicit etiam quod licet omnibus cibis et potibus et aer conueniens corporibus ethicorum sit actu frigidus potestate vero est aqua frigida quia ut si febrili dispositioni conferat membra destruit ualitia aqua magis si frigida potetur et instomacho remanserit sine tempore longo digestione pluribus vero potestate eleuat et tempore morat per meseraicas ad epar ut dicit ypo. 3° regiminis acutorum est timere cum aqua frigida potata illico inflammat et esse atque et concluderet fluxum ventris et tempore in ventre coleri(ca) sit. Sit igitur aqua ipsorum similiter et potus alii cibi tepati cum vigenti quadam ad frigidum quia sit alterunt actu et virtute necesse convenit ut sint tepidi quia tepida est facile vomitiua.

Pronosticatio. Prima species ethice facile curatur sed difficile cognoscitur. Secunda uero species facile cognoscitur sed difficile curatur. Tertia autem species cognitionis est maxime sed curatio impossibilis cumquamque. Ista ethica species maxime accidit inter annum 17 et 35 quod est tempus feruoris quare tamen in contrario marasmus conuenit. Ani uero senectutis estate et post quamque curatur facile uel palliatur tempore longo et tempore in mulieribus et sanguineis et flaticis propinquam. Dicit ypo. 3ª particula afforismorum: ptisis fit maxime etatibus a 18 annis usque ad 35.

Iste species ethica ut plurimum interficit in autumpno quod est tempus patrarum cordiatur et precipit estas calida resolutiua humiditatis influentiam et radicalem. Dicit ypo. 3ª particula afforismorum: autumpnus ptisicis malus. Iste si recipit appetitus continua insaciati venter fluxu et pulli cande cutis arescent ita ut splendeat velud pergamenum in quo apparet rugae omnino propinquus erit morti. Vnde ypo. 4ª particula afforismorum: A ptisi habito diarria superveniens mortale. Iste sollicitudo pronosticationum ethice quod moriendo loquuntur et locuntur moriendo. Iste species ethica facilius accedit in corpore colerico propinquam uel sexum uel etatem et facilius curatur. In corpore uero flatico propinquam uel sexum uel etatem difficilius curatur et difficilius

attendit. In corpore vero sanguineo uel melito medio inter fletibus. Vnde ypo. 3ª particula afforismorum: In morbis minus periclitantur quorum estati ... Iste species ethica si fuit complicata cum species putrida uel egritudine alia quamque difficultatis est curationis quam si sit sola propter quod cum ypostasia est. Incipit capitulum quartum de ethica senectutis.

Hec egritudo non est species sed propter similitudinem ad species ethicam similiter dispositio qua consistit consumatio corporis absolute sub specie ethice solatur. Est autem ethica senectutis mala complexio frigida diuersa super cor et corpus totum ex qua fit similitudo macra rugosa in colore pallido uel plumbeo velud in corporibus senum accidit propter quod propter quod et ethica dicitur senectutis. Fit autem hec passio aut per se incipiendo ethica ut rarius aut consequendo egritudines alias et hec ut plurimum. Et cum fit per se incipiendo fit propter frigiditatem cordis naturalem et epatis siccitate. Hec namque duo membra principalia sunt fons et origo duarum qualitatum principalium quibus virtus naturalis perficitur et vita conseruatur: cor quidem caliditatis, epar vero humiditatis. Vnde accidit per se in corporibus naturaliter et etate uel sollicitudine perdurante. Et sic accidit illi symee de qua loquitur G. 6° de interioribus quae macra manifesta extenuabitur quamque die donec et moreretur qua dicta preposita anthoritate inciso cadauere reperit in capsella cordis et epatis cognouit quod cor propter siccitate perditum qua sibi inatrabunt ne propter motu assiduum et calore spirituum consumitur. Defecit namque in macra et oppone. Cum autem fit consequendo fit propter debilitatem stomaci et intestinorum et meseraicarum assidua perduranti quia sic super aduenit humiditas cruda extra ... propter indigestione et capillarum perdurante velud accidit pueris post ... plurimorum et adultis et senibus ... virtute naturali stomaci defecta. Signa ethice senectutis in qua fit similitudo macra perdurans assidue cum calore fetido et debilitate virtutis quamque die propter solutum sine species ... manifesta et est quamque cum appetitu sufficienti quamque uero cum propter ... appetitus ... cum stomaci ... virtutis eius debilitas ... uel ... Signa autem distincta per se incipiendi uel ad aliud consequendi ... consumptione patientis super debilitate stomaci uel eius puerorum et

[illegible marginal note]

accessione egritudinum cronicarum sicut est
febris cottidiana et quartana completa dicta

Methodus. Intencio curacionis huius
egritudinis duobus perficitur scilicet humectacione
et calefactione et hec perficiuntur cum balneis
et cibis et ungentis quibus curatur omnino cura
febris ethice preter quod opus est calefactione. In
curacione igitur et post sopitum digestionem
completa et sedacione evacuacionum balneetur
in aqua dulci tepida in qua cocta sit mal-
va althea arthemesia calamenti bal-
sata vel in qua cocta sint capita et pedes
edorum vel agnorum et vervecum pinguium in
qua fricet leniter cum farina fabarum
excorticatarum et furfuribus sine mora
in ipso quamdiu membra rubere ceperint
atque dilatari et unctione attracto ex bal-
neo et fricacionibus illico cessandum est ne
forte balnei vel fricacionis superfluitas po-
ros dilataret et corpus tanderet. Tunc
igitur inungatur pectus et spina tota cum dyal-
tea mixta cum modico ysopi vel cum oleo
nardino vel butiro recenti sine sale et
post purgationem fundatur super corpus totum
aqua dulcis temperata vel similia donec non
senserit horrorem et ponatur in lecto molli
in quo pannis mollibus undique cooperto
dormiat et quiescat sine sudore. Postea
vero parum oportet sumere tempore dor-
miendi calor naturalis et appetitus oportet et co-
medat cibos facilis digestionis calefa-
cientibus moderate sicut sunt carnes pullorum
et edorum et agnorum aucium in (?) pessata cum
vitellis ovorum et condita cum zuccaro cinamomo
croco cardamomo et similia sicut ova sorbilia
et pisces petrosi recentes assi vel elixi
conditi cum speciebus aromaticis non acutis
et sic sint buccelle panis de simila
condite cum butiro recenti vel cibo unica vice
multiplicat dolorem digestionis et conforte.
Post hunc aut cibus talis digestus
fuerit quod est apud horam vesperorum re-
deat ad balneum supradictum et regatur
per dies plurimos cum balneis et unctionibus
et cibacionibus alternatis bis vel ter quousque
natura dolet corpus perfecte restauratur et
dispositio prior qualitate quemadmodum plenius
supra dictum est de cura febris ethice et si stomachus
vel intestina fuerint humoribus crudis
repleta digerantur statim aperitivo et educan-
tur prius dominus (?) cura dictum debite
et hec premissa ad balneacionem supradicta
et cum ad sanitatem redierint debitam
vel conversata abstineat a coytu et labore
superfluo et vigiliis et ira et sollicitudine
et potius gaudeat omnino et quiete tempo-

dies et quiete quiete omni die. Gradatim autem
cibum incipiendo motum et debili tendendo
ad fortem et redeundo ad debilem. Sed post cibum
exercitium non conveniunt omnino aut parum
ita ut sedibus ad fundum stomachi descendat
preter quod ad eius latera coaquasset. Ex
fructibus vero competit minus nucleis et amig-
dalis dulcibus et avellanis et fisticis et
ficubus et uvis maturis et quibus si
venter restrictus fuerit purgat cum cibo
cum prunis et ceraso si corpus usu assiduum
devitet leniatur cum cassia fistula tamarindis
et manna si non mediatis acutis.

Emperica. Regimen istius egritudinis et
regimen impinguacionis corporis macri
sit debilis vel macri prorsus hoc aut regi-
men magis complectitur cum cibis et medicinis
sanare et speciali multiplicatoribus sicut sunt
species laudabiles et dyapenidion et dyan-
theos quarum dicta est de confectione corporis
et que dicuntur de ingrossitudine corporis
macri predicto sublimiter suffragantur.

Ex cibis preterea multum et subito nutrientibus
est lac butirosum recens in ubere quale
est lac vaccinum vel ovinum quemadmodum
et lac non butirosum in cura febris ethice
comedatur velud est lac muliebre
vel asininum vel caprinum optime aut ut
qui complacere nutriri et impinguari
voluerint sit in ipso consuetus et in ipso
stomachus et eos eius delectentur. Quod si non fuerit
corrumpetur in stomacho tamen. Quod ad fumosum
sed non ad acetosum quare non mittet
hec eructuaciones et angustias inducet.
Ars autem lac conservandi ne corrum-
patur contra stomachum vel in stomacho hec est videlicet
ut sugatur cum mamillis quod si abhomina-
bile fuerit sorbeatur illico cum mulctum
fuerit per se vel cum mica panis de simila
preter quod alius cibus omnino misceatur
nisi forte stomachus fuit colitus tunc conve-
nit ut aliquid zuccari taberseed in-
miscea vel flaticus tunc conveniet ut aliquid
mellis purissimi misceatur. Cum non
lac recens haberi non sit possibile potius hic
non prohibeat recipere vel tunc illud in bonitate
sua conservari videlicet ut illico cum mulctum
fuit ponatur in vase suo ligneo bene
obturato in aqua calida temperate equi-
valentem facit calorem. Remanet **Cano.**

In cura huius egritudinis tempus calefa-
ciendi breve est tempus vero humectandi
longum valde quod est quia est humiditas
est qualitas tarde imprimens corpori
et siccitate devincens preter quod aut Ga-
lienus de ingenio sanitatis quod facilius

[illegible marginal notes]

264

est humidum conservare quia sicut humectatio cum calidis fortis corpus oportet corroborare parietem abstineat a rebus acutis ut sunt piper allea synapis similiter et ab omnibus acetosis et acerbis et agrestis et omnibus berberis et ribis valde salitis et fugiantur fortiores quamquam parum operis gustaverit ad provocationem appetitus sumantur rebus dulcibus aromatizatis et mollibus similis digestionis sicut est vinum rubeum dulce clarum similiter et claretum cum solum dulce nutrit pulcrum vel prodomnetis [illegible] mixto ut dicit G. de simplicibus medicinis. Succedunt preterea quod cum ethica senectutis non sit aliud quam defectio caloris naturalis et humiditatis ut eius cura sit ea vivificatio et confortatio membrorum membrorum principalium in spiritum et precipue cerebri stomachi et epar cum ungentis et emplastris calidis simplicibus aromaticis que sicut capitulis precedentibus possunt. Pronosticatio. Ethica senectutis maxime accidit ante consumptionem et post consumptionem non egrotatio febris ethice quod est quando ante tempus consumptionis est humidum radicale ad sunt plurimum cum non dicit accidit diminutio de qua sit ruina quare calidum naturale remanet cum sine adquirit deficit plurimum humidum in sensibilibus in tantum ut ipse in puericia gulosis G. post consumptionem autem quod est tunc consumptionis consistentie diminuitur humidum radicale atque dispergit a calore quando defficiente pabulo deficit et calor naturalis. Hec autem egritudo maxime accidit corporibus mulierum per ea vel regimen vel etate et quamquam secundum hec egritudo ut plurimum sit communis egritudinibus cronicis apud delicatos cum tunc est in eis sanitas morbus et calor naturalis destitutus per egritudinem precedente quare fugaciter curatur. Febre ethica senectutis est tardior terminationis ad mortem accessit nec ad salutem cum omnis febris ethica reputatur. Quod eius preterea 3a febris sunt egrotantes quemadmodum etiam febris ethice quamquam prima est finale curabilis sed difficile cognoscibilis secunda non cognoscibilis 3a autem nullatenus latet cum tamen incurabilis recipit curationem quemadmodum neque senectus naturale neque curatur hec [illegible] in [illegible] magis et [illegible] vel [illegible] quibus et recetis in ipso 3a pars laborum que consumpto multo tempore consummant corpora tarde curati convenit

Capitulum quintum de cura febris putride [1] Gal.

Licet omnis febris per naturam sit calor putridinalis et dum calor naturalis contrarius ut quidam tamen de diffinitione febris vult apud medicos illa febris dicitur ipsa putrida cum calefactum esse in humoribus calefiat non in spiritibus atque membris que et febris humoralis incipit. Ad quam autem perfectam notitiam et diffinitionem febris putride duplex cum ista quatuor sunt que ponderis ut dicit G. primo de ingenio sanitatis primo namque humoralis materia collecta a cibis et potibus superfluis in corpore repleat cum sit vasa sua quantitate vel agrauat qualitate sui et qualitate secundum non talis repleto et sentitur poros cutis et ora venarum capillarium opilat. Tertio non talis opilatio cum inspiratio et eventatione caloris naturalis prohibetur. Quarto autem calor naturalis humorum et sic ebulit neque regulatur materia quare fumi calidi sive putridi a corde elevatur ad cum[?] sentientia velud accidit in stercoribus et rebus aliis cum putrescunt qui procedentes corporalis ad cor spiritus inflammat ultra suum debitum deinde precedens ab ipso per venas et arterias in corpus universum febris putrida inducit. Causa igitur febris putride triplex est scilicet primitiva antecedens et coniuncta que sunt cause omnium morborum neque sunt plures alie. Primitiva quidem est causa extrinseca ut estus solis calor etiam et ignis vel balnei vel exercitiis corporis et similiter et anxietate crapule perturbationes et ipse de cibus finale putrescentibus ut sunt lac et fructus colera et pisces et sicut est motus inordinatus superfluus et assumptio vini plurimum vel confectionum calidarum sive motus post cibum. Antecedens vero est causa interna mediata quam sua sint inmediata vocabitur causa coniuncta. Antecedens humor vel cibus superfluus aptus putrescere dicitur et iam putrescat. Ad completum intellectum febris putride et earum specierum diversis species febrium G. vero de febris febrili dicit multiplicitas naturarum primo quidem quod materia et hec est melior earum distinctio cum autem est humor simplex aut compositus secundum simplex sic sunt quatuor febres secundum quod sunt 4a humores et per hoc 3a de complexione et questio contingit in non compositus sic sunt diverse febres putride secundum non de tota febre quam putrefacta. Secunda non dicta febris putride est ex forma afflictionis cum autem eius materia est intra venas et arterias et sic est febris continua quam semper affligit aut extra venas

[illegible]

et sit febris interpolata que certis periodis
evaporat, et certis periodis sumit admi-
nicula putredinis ideo quiete interponit.
Tertia vero dispositio ipsarum et que est maxime
necessaria cognoscenti a medico ipsarum curare
volenti est quod equaliter vel inequaliter et quomodo [illegible]
in pugna eorum utrumque est. Cum autem materia
est acuta et calida tunc fiet febris cronica a
medio [illegible] tunc fiet febris tropica seu conti-
nua. Habent autem dispositionem ipsam precipue
[illegible] de febre an continua sit periodum
vel [illegible] quod non est possibile ipsam perfecte
intelligere sine crisis cognitione. Signa
febris putride quia que non fuerint erratice
si fuerint sunt hec pulsus velocior et
frequentior debito vel consueto in quo sisto-
les est maior quam dyastoles propter ma-
iorem necessitatem expellendi fumum capi-
nosum quam eventandi calidi sibi et ange-
litus et urina rubea confusa. In qua non
apparet digestio statim a principio vel parum apparet
et ipse in urina sint parva benigna et
virtus fortis in regimine bono et tactus quod
corporis apud manum medici sentitur calidus
mordax acutus vaporosus et punctua-
tio lingue ad sapores alienos sine
causa manifesta cum siti et fastidio et an-
xietate plurima vel lassitudine membrorum
corporis totius et pigritudine sompnii
et vigiliarum inordinatione non consuetum et dolore
capitis pulsativo et fetor [illegible] plus
debito vel consueto. Signa vero distinctiva
febris putride an sit continua vel interpolata non pot-
est trahi nisi ex post accessionibus quum in
principio omnis febris putride sentit patiens hor-
ripilationem et rigorem. Hoc tamen est in febre continua
propter remotionem caloris naturalis a membris
[illegible] propter sensationem nocumenti. Sed in febre
interpolata propter sparsionem materie non autem
putrescentis apte tamen in principio febris super
membra sensitiva [illegible] quod sit habitu-
tionis totius sibi et in declinationibus eorum
fit ut plurimum sudor [illegible]
vaporosus [illegible] eius sensibilis mani-
festa [illegible] fortissimis materia sit parva benigna
et virtus fortis in febre ipsam resolvens quod
oportet ut talis distinctionis signum recipiatur
ex afflictione febris. Oblique quum si febre
desinunt aliqua horarum et infebricitet et
quiete perfecta vere erit interpolata
si non [illegible] perfecte desinit eius afflictio
licet exacerbetur magis aliqua horarum diei quam
altera vere dicitur febris continua [illegible]
quum si omni tempore equaliter affligat vere

Signa febris putride incipiunt in debilitate et [illegible]
[illegible] et ipsarum caliditas et pungitiva et [illegible]
[illegible] in diversis pulsu et defectu digestionis in urina [illegible]
[illegible] plana et alba

Synocha dicitur febris continua nulli interpo-
site febris corroborata. Signa non distinc-
tiva febris putridarum sunt [illegible] super quas [illegible]
[illegible] differentias. Methodus curandi febres
putridas in generali duobus perficitur instrumentis
dieta videlicet et medicina oportunas ma-
nuali adiutorio cum non sufficit nisi fue-
rit in capite de quibus tamen nos expedi-
vimus libro primo [illegible] de his duobus
instrumentis auctores medicine et precipue
et Galenus canones scripserunt utiles atque ne-
cessarios diversos. Nos ut autem dicta
breviter perstringamus nichil utilius pretermit-
tentes proposuimus duas tantum questiones
prima quarum est de dieta qualis scilicet et qua
hora diei vel morbi sit offerenda a
medico methodum observanti ad preca-
vendum videtur quod tamen perfectus de modo ci-
bationis in febre putridis quibuscumque
tam continuis quam interpolatis complectens fere
omnes regulas auctorum qualesque sunt partes
vii. Prima quarum est quod in nullius febris paroxis-
mo seu exacerbatione dandus est
cibus neque illico ante ipsum neque
illico post ipsum nisi fortissimis causis
aliquod [illegible] ad hoc ne-
cessitaret. Cibus [illegible] quod consue-
vit quibusdam causis vel defectu in prin-
cipio paroxismi vel augmento vel statu vel
declinatione non solum propter nauseam
sed propter febris molestiam, quare tunc
qualibet hora paroximitibus erit
offerendus et adhuc sit magis suspectus propter
nauseam. Hic tamen cibus oportet ut
sit paucus facile transmutabilis sub-
stantie alterandi atque confortandi po-
tente sicut est mica panis lota plu-
ries in aqua frigida vel vino albo claro
pontico limpidato. Secunda est in initio
remedii in paroxismis febris interpola-
tarum de colera vel flate cum in eis
frigidior fiet ponitur si cibus offe-
ratur [illegible] parte timoris tradidit
nobis ypo. [illegible] particula afforismorum ut dicat
in paroxismis subtrahere oportet apponere
enim lesio est. Quod Galenus ibidem pertractans
in commento ait cum enim tunc cibus ne
subtrahitur calor totaliter suppressus morbi
contineret et paroxismum adveniat bono
fine. Tertia pars canonis est quod magis
debemus eligere omnium declinationem
paroxismi vel exacerbationis sicut oportet quum

[illegible]

primo quia calor naturalis minus impeditur facta pugna quam ante pugnam propter quod ait ypo(cras) in (libro) regiminis acutorum et Damascenus dicit est tibi post quam calor in paleamentum declinaverit i(d est) post quam calor fuerit expansus fuit per totum accidens corporis ad rerum serenitatem omnium quarum sic fit in declinationibus omnium febrium et paroxismorum. Tertia ratio est quia licet initium paroxismi dat magis fugiendum quam declinatio regulariter est tamen iterum quamque necesse fieri contingit vigilia sit molestiora contra ut potentia corporis vel debilitas plurima non tamen facta propter minutionem secundum apparentiam esse molestia super venire consueverunt in declinatione quam in principio quam vel in omni esse hoc contor et tranquillior est eligenda. Aliter natura cibus non digereretur sed corrumperetur et materia esse augmentaret. Certa ratio est quod hora cibi et potionis statim donec tota cibi completur usque quantitatibus vero in fine est tenuissima dieta ut dicit ypo(cras) primo particula afforismorum. Sed in statu est consuetudo et tenuissima dieta necessarie uti tenuissima autem dieta ut dicit Galienus in commento illius afforismi prima particula Tenues et recte diete etc. consistit in omnio vel dando in cibo. Istud tamen fallit quando in statu principii fuit acuta veheta fuerit materia corrupta virtutem deiciencia tunc natura cibus in hoc statu primo et hora cibi non est denegandus cum virtus sit amen dieta principiis observanda. Sciendum tamen quod. acuta natura duorum sunt genera. Quedam namque sunt signa crisis tamen sic dolores capitis, anxietas, alienatio, difficultas anhelitus, rigor et alia per que natura cum cura et materia et confusione discretione et virtutis fortitudine non deceptivus apud crisim quam impedit. Signa namque talia non sunt concutiens dissolutione sed ostendunt ne contra materia morbi quam patitur in eius separatione post digestionem atque expulsione subita ad opatiora. Alia non sunt signa et etiam crisis sic est sudor et fluxus sanguinis narium, fluxus ventris, vomitus, dyarria, urine et vult alia per que natura aliquam de materia actore et cum tali deficione virtutis facta propter aliquam istorum vel plura debet opus cibari egrum in statu vel in ipsa crisi. Ista ratio quinta per canonis sit probata vel in statu cibus esse fallit in aliquibus casibus. Primo quod in statu suppo(sito)

peccans digerem tamen sine difficultate contra contrarium ut dicitur prius contra plenitudo. Secundo in statu quem contendit ultimum spatium quatuor dierum quam sic dicitur primo et patet de annulo in commento illius afforismi prima particula paroxismos et consistentias etc. Status quamque durat per vii dies secundum dicta tenuissima non dicitur dari nisi per spatium quatuor vel quinque dierum ad plus et in maiori in processu morbi cum virtus iam est debilitata ut patet per ypocratem et Galienum in commento prima particula afforismorum. Tertio fallit in statu que non fuerit dieta iterum consumitur sola per constitutionem sunt ratio quedam. Quinta ratio canonis primi est quod si esse putanda tuanda sit esse acuta semper vel quantum fuerit in die xiiii tunc ab hora status usque ad finem crisis et principium declinationis est utendum dieta tenuissima sed in principio et augmento dieta absolute tenui. Si non sit esse parum acuta quam fuerit in die vii dieta tenuis est utendum. Si non sit esse peracuta quantum in ista die futura est facere crisis tunc a principio usque ad finem esse dieta tenuissima est utendum et hanc partem canonis tradit nobis ypocras prima particula afforismorum. Cum vero eius tenuissimus ut est status tenuissimus continuus et tunc venire cum vero possumus ad illum et ante illum patrum est auferendum prius vero uberius reficiendum ut sufficiat egritas. Est autem dieta tenuissima ut dicit Galienus in commento illius afforismi prima particula Tenues et recte diete etc. cum totus cibus aufertur et solum mellicratum vel julep vel succus gelatorum offertur. Est autem dieta tenuis cum ptisana colata vel mellicratum non copiosum offertur. Est autem tenuis absolute cum panis pullorum vel ptisana non colata vel cibus grossis in secunda primus tamen consequenter datur. Et ex quinto intellectu istius canonis. Et quomodo intellectu cognoscis quam esse putanda peracuta vel acuta apud nos grosse dietando. Sunt signa nobis ypocras prima particula afforismorum cum autem in tenuibus dietis praestant egritates etc. In ista tamen quinta parte canonis sunt vii conditiones observande. Secundo quod consuetudo etas tempus anni regio vel habitudo corporis virtus quam si ista omnia vel plurima inclinant ad cibum erit dieta minus subtiliada sed vero quod solita consuetudo quia copiose etas iuventutis et principie tempus

[illegible]

Venit regio boreal. [illegible] et situs delicata in istis [illegible] ~~non debet~~ non dicit [illegible] canonicis [illegible]

Secunda pars canonis principal est [illegible] fuit [illegible] ab ac baco [illegible] non [illegible] horis [illegible] in se sit hora [illegible] consueta [illegible] in magis [illegible] delectat. Septima pars est [illegible] digerenda [illegible] ubi [illegible] non est [illegible] apud omnes [illegible] ut ait G. [illegible] [illegible] digerendi plus temporis [illegible] licet autem [illegible] digeriendo non passit [illegible] et [illegible] mensura [illegible] et

[illegible]

266

sed cum videt quod plus adbeat opeis ma
neri quam nocuit et licet cum plene tra
sivit opi° affo pla pat In acutis pas
sionibus raro et in principiis farmaciis
uti oportet plus bis diminucates fiunt Dic
et opi° affo 2e ptile inchoatibus mor
bis si quid videtur movendum move Se
cundo vero eradicatia sed fieri apte di
gestione perfecta quapropter ait G. p de
ingenio sanitatis quod neque strictiva neque
vnativa neque sudorifera neque setressiva
donabis nisi plus apte cum diuino di
gesta Et Avicen primi canonis docebit Oportet
igitur ut in principio des syrupos et ante simplice
In augmento vero atque statu syrupos ac re-
copatum dabis In statu eius eradi
catiua tradatur distincta ratione et est quod vel
utinus per se sufficiat 2a non debet fieri per
arte sed natura committi in hora crisis
ut dicit Ypo. in ptila affor. Tercia quia crisis
fit a sola est expulsiva vel unus non sola
sufficit et tunc dupliciter quia vel sunt defectus
prognosticum ante statum sed post sumus
debilitate virtutis cum ipsa motiva
est in perfecte ad finem apud statum et
tunc debemus curare in augmento ut nu
postea superstes residuus hora status faciat
crisim perfectam sicut completa cum humore
eradicando Vel sunt defectum non pro
gnosticum ante statum sed prognosticum
crisim ante crisim quod est hora status et
hoc ita sine cum et tunc dupliciter ...
... illius defectus fieri
debemus curare hora crisis et auxiliari ne
non tamen quolibet sed per electa vigiloz cum na
...a si non rumpit fiunt sudores dari
potum Julep calidum et pone vesicas
plenas aqua calida circa corpus totum atque
ipsum panis talis lenibus mollibus
coopi et propre ut cum constates de
gerat anhelitum rursus levi egressu At
rumpit fiunt fluxum sanguinis narium in fige
setas portuncas intra nares et trahe
et cunge eas Si non venit digitum
vel penna olo tepido inuncta intra
gulam et da potum aqua tepida cum a
ceto Si non fluxum ventris illico fiat
suppositorium de sapone vel melle vel
fellibus ut docemus eas de stiptice ve
tris propter quod ait Ypo. 2a ptila affor
vnum longum non rumpit ait Et Aviceñ
circa primum et si non non monuit movendum
hora motus eius vel non circa sumus
in eppura illius defectus hora crisis et
motus et tunc debemus auxiliari ne
post crisim et motum ne fiat recidiva
quapropter ait Ypo. in ptila affor
que relinquunt in morbis post crisim
subuisiones facere quae evacuabitur post cri
sim debilitatos non quia sit vera debilitatio quam
neque virtutis ante crisim sed debilitatio non vera
et adhuc enim quod sit hora crisis non debet
fieri quamvis sed hora qua natura crisis mag
nus infestat Aliter tamen preceditur quod curans
est atque inclinet egra et medico licet
evacuare fieri post crisim et tunc in appunt
oppone dimittat manifeste quam hora
crisis cum non est possibile nobis perfecte co
gnoscere in perfectionem evacuationis hora quod sit
salvo tamen iudicio medici prognostico
dicimus dimitta qua non sequitur debilitato quam
maxime post purgationes sunt relinquendi Sed
quibus diebus accidit quod purgationes
evacuans in febre putridis purpureis non infor
mat dentes primitiva in qua est parapa
cretia sunt tamen venabilis videtur tenendum
quod certo tamen auxiliari possemus natura
post pruriti crisim dimittam Et hoc quidem cum
emplaus calidis acutis ex frictio et aer
medicis testibus sunt frictionibus illius
membri et quia sunt membris ignobilibus vel
emunctoriis doctrina Avicenna fecitates
primo canon fen quarto capitulo de tertia aptitudine diuersis
quod est cum tubalis in quibus apta
et ipsa provocatur si non sit et ipsa aug
mentatur si sit tunc sed cum per corporis
membra intus facta apparuerit Et est aut
aut adhuc quida de cuioue innouatia
post fractam quod est cum in ipsa sit quibus pos
sibile fieri in eadem febre putrida cum flora
et furina ut audivimus in predictis dubium
adhuc videtur an flora sit permittenda
furina vel equa cum sed utique aptitudinem
volumus apud inveratorum Ad quod dicendum
videtur quod si febre sit in potentia permittenda
est furina ne forte flora declinat
ad venas vel partem sed in febre in potentia
faciat ... quam licet permitta maligna
Si vero sit febre coniuncta permittenda flora
et ipse furina sub sequentis debet esse for
tis agitatio quod si fuit debilis
non refert quod opeis antecedat Convenienter
est etiam ut docet G. vii. de ingenio sanitatis
ut in omni febre putrida curanda sit aer co
tinens frigidus et humidus forte per vel per
arte corpus tamen assidue cum pannis tali
dis coopto cum sit enactabitur cor
per inspirationem neque tamen prohibebitur asso
dua resolucio nec per poros cutis
et venarum De sompno postea et vigi
liis sic tenendum quod sunt sibi inbitem
contraria ut ait G. 3o de ingenio sanitatis

[illegible]

[illegible marginal notes]

Dormiens namque desinit in febre putrida ad
digerendum vigilie non ad resolvendum et ipse
sicient naturam se habita in quieto et equali-
tate conservabitur. Et per accipiens dormiens
posse in forte consuetudo vel necessitas
vigilias nocturnas vel debilitatem virtutis
ad illud instigavit. Tunc namque potest efficit ab
aliquam usque ad horam tercia diei ut ait ypo. 2º
aph. per nocte [illegible] quoniam se res habet
inflatam permittere dormire et propter nec
augmento paroxismorum et repercussionem
que virtute debilitat materiam inducat labores
multiplicat et paroxismum et totum se elon-
gat ut ait G. 19º illius aphorismi. Et preterea
in quo morbo dormiens ut [illegible]
non et [illegible] sibi et [illegible] determinat
[illegible] quorum virtute fortificat et expel-
lendo materiam et [illegible] obtundit
vigilie superfluissent methodo [illegible]
ut dormiens [illegible] vigilias libro [illegible]
ne forte virtute debilitat et morbum
abveniet [illegible] per resolutione
potentia. Hoc [illegible] methodo medicinam [illegible]
[illegible] febre putrida predicta et [illegible]
ad [illegible] propter [illegible] quod tempus convalescentie
[illegible] namque conforte et reparat
corporis [illegible] et potibus laudabilibus
conservatis [illegible] restituet.
Et [illegible] in finibus [illegible] febre putridarum
competit balneum aque dulcis tepide
[illegible] sudore [illegible] sine mora multa
[illegible] reliquias materie [illegible] et virtute
confortat [illegible] sub [illegible] membrorum
membrorum. **Empherica** [illegible]
in methodo de instrumentis principalibus
in cura febre putridarum [illegible] et
evacuato. Volumus ut sciebe [illegible]
[illegible] quendam [illegible] potus
potus [illegible] qui [illegible] est [illegible]
febre [illegible] quibus [illegible] est
ut debite [illegible]. Certa [illegible]
sicut ait G. [illegible] de ingenio sanitatis
[illegible] tollerare in febre est necessarium
[illegible] fine [illegible] quam virtutem
debilitat febre [illegible] vigilias [illegible]
augmentat multiplicat. Vias [illegible]
[illegible] et digestionem [illegible] retardat [illegible]
[illegible] potus [illegible] in febre [illegible]
quatuor duo [illegible] in febre [illegible] calida
videlicet iulep et aqua [illegible] et [illegible]
et aqua ordei. Duo vero alii in febre [illegible]
[illegible] videlicet ydromel mellicratum [illegible]
aqua mellis [illegible] aqua
[illegible] vel [illegible] ut [illegible]
aqua [illegible] in febre putrida [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vias opilat et morbos

elongat. Iulep conficitur ex libra aque pure
dulcis fontane vel fluvialis et [illegible] zuccari
albissimi [illegible] et aliquantulum bulliat
ad ignem lentum et spumatur [illegible] quanto
magis additum fuerit de zuccara fiet
[illegible] confortativum et magis lenitivum [illegible]
[illegible] Ydromel fit eodem modo et eadem
[illegible] proportione [illegible] zuccara [illegible] de
spumando [illegible] Aqua zuccari [illegible]
fit [illegible] libra [illegible]
[illegible] integra sit [illegible] aqua
pura fontana libras [illegible] medietas
[illegible] colet [illegible] Confert
in febre [illegible] virtute de opilandi sub-
tiliandi atque urinam provocandi et [illegible] ali-
quid [illegible] vel [illegible]
tamen non tollit. Aqua ordei que [illegible]
[illegible] colata sit [illegible] que
medicorum intendit [illegible] potum medicina-
lem aut cibale. Si medicinale sit fiat
sic: ordei boni excorticati et fricati cum
panno [illegible] cortex interior [illegible]
[illegible] lib. j aque fontane lib. xx. de-
coquatur simul lento igne vel super carbo-
nes donec media pars vel due partes consu-
matur. Colet et [illegible] in vase vitreo
donec infrigidetur [illegible] ipsam [illegible]
[illegible] et [illegible] de pleuresi. Est
namque lenitiva abstersiva [illegible]
[illegible] et pectoris lubrificativa et opilationum
apertiva urine et [illegible]
[illegible] tollet. Aliter ipsam construit. Ordei
boni non excorticati sed integri
sit [illegible] lib. j aque pure lib. xx.
[illegible] ordeum in aqua [illegible]
donec dilatetur et mollificetur [illegible]
[illegible] ad lentum ignem [illegible] volumus
magis clarificare [illegible]. Ordeum post
[illegible] in panno lineo [illegible]
[illegible] volumus potum cibale. Ordeum
et aqua sub [illegible] proportione [illegible]
[illegible] in panno [illegible] et fortius [illegible]
[illegible] donec [illegible] cortex interior [illegible]
[illegible] sit [illegible] in panno fiat
[illegible] medulla alba ordei
lavatum aqua calida ter vel quater
[illegible] aqua [illegible] ubi [illegible]
lento igne [illegible] aqua pura [illegible]
[illegible] donec medietas vel 3ª pars aque
[illegible] inde [illegible] colet et reserve-
tur in vase vitreo. Hec aqua sedat siti-
lenit asperitate gutturis et lingue
[illegible] mitigat sputum provocat [illegible]
[illegible] et ventre lubrificat. Et si [illegible]
[illegible] magis [illegible]
ventre inflabit. Et si [illegible]

[illegible marginal notes]

... puto ... ut ... ho phs ... ordo ... putredo hec sunt ... salubrior ... tanto periculosior ... malum ...

foret volumus adde olim et salem neque co
lat et repletis bonitates cassie et buit dicit
ptisana non colata. **Canon** Necesse
ut in febre putrida viscera illa principue leda
tur que sunt receptacula ipsa materie in
continua febre de co. ephemera sive febre de flate sto
et pulmo sin febre de melia splen in febre de
sanguine cor et vene cordis totius quorum
ut instruis singulares talibus membris eu
alteratis atque confortatis assidue succurat
ut dicit Avicenna vii. quia collet ca quinti ho
rum ad copia repletis in ca sin libro
primo. Quedam preterea quam licet in cunctis omnibus morbi
intencones sunt. Primum attendere quis sit
morbus. secundum morbi virtus etas. aut
consuetudo. tempus anni regio. corporis for
titudo membri situs. membri varietas. me
bri proprietas. membri opus. atque utilitas
et nobilitas membri colligantia. consti
tutio aeris et continentia diete. que nos
docet G. vii. de ingenio sanitatis vin
cum febre putridarum due sunt operis principue
cura scilicet morbi et virtus egri et cum magis
duo sunt qui pugnant inter se inveni
te vel salute conferenda ita scilicet ut in
digestionibus atque alterationibus eorum magis
attendamus scilicet in dieta atque evacuationibus
virtuti magis inspiciamus ne forte
virtute simul cum morbo prosternamus. Scire eciam
convenit quod diete ordinatio in febre putrida
est duplex. una quidem ubi respectu totius
egritudinis. Alia vero particularis. Respectu cuius
cumque diei. Ubi autem est triplex quia aut
trahitur ab essentia morbi ut aliter
dietamus in febre acuta et aliter in febre pa
racuta et aliter in febre peracuta et aliter
in febre cronica et aliter in febre tropica
aut trahitur a quatuor temporibus vel ubius
morbi ut aliter in principio quam in aug
mento vel statu vel declinatione aut tra
hitur a virtute ut aliter in virtute constanti
et aliter in debili. particularis vero est sim
plex. Aut eam trahitur ab intrepolitione
paroxismi a consuetudine unius ci
bationis quaque die tempore sanitatis. Aut
ab accidentibus paroxismi et hec omnia plene
particulariter in methodo vestigiis aut
corporis fideliter inherentes. Cura preterea
in febre est triplex. una quidem contraria dispo
tionis. Et in utrum febre competit sicut in se
da parte. Est alia vero contraria re sit in febre
quibusdam competit tertia secunda preter
flatice quibusdam talia quedam ut
potest inclusis. quibusdam fiat secunda

ut pote colicis. Unde frequenter accidit ut
medicina conveniens cause noceat disposi
tioni et e converso. in hoc casu vel quod corpus magis
immeris in agis attendas Virtute dispon
in febre de co. ne forte tabem inducat
cum vero in febre de flate et melia ne forte
morbum prolonget utraque vero simul in febre
de sanguine et forte suffocationem subitam
inducat. Tertia autem cura est accidentium
consequentium febrem scilicet sicut dolor capitis
fastidii siccitatis vocis vel fluxus ventris
et similium. et quemadmodum est cura triplex est
et medicatum secunda triplex ut septima
ca de ardore vive libro primo. Deinde
sciendum quod omnes febre putrida quemadmodum et
omnes morbus malus salubris quatuor
habet tempora vel alia ut sepius tactum est
ca puti xiiii. quos modo distinguat et
quos modo per signa ipsa cognoscat di
ximus ca de pleuresi. **Pro
nostica** prenosticum pronosticari possit
in febre putrida. igitur scire oportet que et quot
sunt causa signorum attendendorum in febre et
quotalia sunt eorum fundamenta a quibus
trahuntur et quid habeant sive Ideoque
concerning signorum quod et quot sunt quedam
duplex est divisio vera per unam quarum
est quod signorum utrumque de acuitu. Ainor
bo quedam sunt egritudinem quedam causam
egritudinis quedam tempora vel alia egritudinis quedam
salute et morte. Secunda vero est quod signorum
quedam sunt antecedentia egritudinem atque ru
bor faciei antecedit synocham quedam
consistunt egritudinem ut dolor lateris
pungitivus et pleuresi consequens. quedam
vero concomittantur egritudinem et reliqua
sequuntur que febre de co. et vomitus febre
de flate et ydropisis febre de melia et va
riole febre de sanguine. Et ophimori signis
prius appetibilibus sunt omnia signa ...tium
a corpore scilicet urine sputi egestionis et sudo
ris ... digestio et indigestio salutis
et mortis significant. Ideo cognitum autem signorum
a quibus trahatur et que sunt eorum
fundamenta sciendum nos oportet quod omne signum
aut trahitur ab effectibus morbi
ut pote ab actione lesa ablata diminuta
vel corrupta aut trahitur a causis et
accidentibus morbum consequentibus ut pote
a qualitate corporis permutata vel a super
tibus a corpore inuitatis. Ideo cognitione
autem signorum cum contra quarant et

[marginal notes, left: "In cura omnis morbi ... sunt attendenda 18"; "... diete ... duplex"; "ab essentia morbi"; "a virtute"; "... contraria dispositionis"]

... Hec ... dua parum ... licet non sit ... quod inde magis ... et ... non sit ... digestio ... debent ... etiam ...

[illegible]

quod habeat significare Oportet ergo ultra
te nichil aliud significant nisi ut virtutis di
ui super causam morbi que idest est salus
atque vita egri vel tale dum superpotentie in
quo consistit per ea scilicet equale volentes pro
sticari in se per hoc primo necesse est cognoscere for
titudinem virtutis et fortitudinem cause mor
bi inducentis igitur quantitas debilis vel
fortis dupliciter unus formaliter potest esse pote
tia eius et intensum variatur virtutis in se
tudine Alio modo materialiter secundum rationem preoz
(?) ... in sensuum quibus agit contra mor
bum que sunt calor naturalis quem comprobat
ut calor nascitur quem spiritus dicitur et hume
bra et humores per hec ... vel plura
corporis sunt bene se habentia in equalitate et equali
liter ... modo se habere ... et ad hoc non ... mo
diam deffinit in fluxus astrorum in fortuna
torum ut dicitur ... prognosticorum et ... dictis
et eodem modo dico de morbo Cum autem diximus
virtute esse forte in se non sufficit illud
ad salute sed requiritur ut sit fortis per
comparationem ad morbum et e converso tamen potest
... forti virtuti fortior morbus obvi
are qui mortem inferret propter quod ait ypo
in pronosticis quod in signis pronosticis non suffi
cit bonitatem et maliciam penes se sig...
... neque ipsorum ... sed eorum ...
se comparationem potest ... virtus ... effi
cax malis signis pluribus debilibus
resistere similiter et e converso et hec manifeste
... quia ... in se et tempore accidentis egri
... ... pulsus est ma
gnus fortis ordinatus et alter e converso
... pulsus ... parvus debi
lis inordinatus ... signis ... quod
ergo fiet cum virtus et morbus fuerint
equalis fortitudinis omnino ... quod illud
longo tempore ... potest quod alterum ...
ducetur ad illud fit regimine media similiter
appertius astrorum Volentes igitur in speciali
omnia signa pronostica ... esse pu
tenda tam bona quam mala sub ... com
pendio constringere et ... ypo et G. qui
plurima in eis sunt ... Cognitionem
... signum nichil aliud sit preter cessationem
quam accidentis consequentis ... morbum ...
... corporis ut probat G. 3° de
accidenti et morbo ... ut quem
admodum accidens ita et signum trahi...
... ab aliquo istorum ... in ... que
sunt ... qualitatis ... et
... ... quibus ... ordine
... neque ... aliquis in signum
huiusmodi ... sidem ... probabile

solum atque estimata ut ait ypocras 2a particula
aff. Acutorum morborum non omnino
sunt certe pronunciationes neque sanitatis
neque mortis Signa igitur pronostica in
se prudentis in quem ... abatione lesa
sunt tantum bona et totidem eis oppo
sita mala quorum aut trahuntur ab actione
lesa virtutis alis aut vitalis aut naturalis
Ex trahuntur ab actione lesa virtutis animal
... sunt omnia signa ... super alienationem
et ... vel ... sensus et
motus voluntarii super corpus totum
et hec quidem sunt vii modo bona et
totidem mala eis opposita Primum est
... fortitudo mentis interioris secundum dis
cretionem et ymaginationem et ... et me
moria ... similiter et ... se
... sine errore ... sua ...
... Secundum est ... vel ... contractus
tempore sanitatis secundum quantum et quale
et hora diei vel noctis ... vel
lesione post ipsum ... ypocras 2a particula
aff. ... in quo morbo sompnus laborem
prestat mortale Et ... in paroxismo
ubi sompnus ... bonum
si non sompnus prestat mortale Tercium
est ... egri super alto latere non
super dorsum ... propter constrictionem
vel ... declinationem Quartum est mobi
litas facilis et levitatis corporis totius
atque latere ... se revolvunt de latere ...
... Quintum est ... ...
... apud gustum sine ... ta
vel ... debilis diminuta Sex
tum est fortitudo capitis ita ut neque
dolorem sentiat neque augustia omnino
vel pauca Septimum est fortitudo vir
tus ... ... omnia ...
... tempore sanitatis ...
Que autem signa trahuntur ab actione lesa
virtutis vitalis sunt ... modo bona
atque salubria et totidem mala eisdem
... Primum est pulsus magnus fortis
ordinatus cum ... moderata
... fortitudinem ... Similiter et
dyastoles minor ... sistoles et ...
quietis post dyastolem longius ...
post sistolem ... caloris ... de ...
... considerentur ... appareat
in finibus paroxismorum ... ...
lateris Secundum est anhelitus ordina
tus facilis non ... et suspirium
et asmate et orthomia Tercium
est cordis tranquillitas in suo motu

[illegible]

[illegible]

ita ut neqz saltat neqz tremat neqz ca
dat. Quartu est pulmonis et canne
sicitas ita ut neqz tussi neqz sti
medosa neqz catarrate affligatur
neqz voce reddat sonu maiore ul mi
nore solito cotinue. Si vo sig trahā
tur ab actione lesa virtutis nālis sūt
sūt vij. mo bona vitalia et totide
mala eis opposita. pm̄ e bonitas appeti
tus ad cibu debitu ul cosuetu scdm̄ sb
stantia q̄ntitate q̄litate tm̄ z ordine
atqz horā suptos. Scdm̄ est paucitas
sitis z desideriu ad potos nāles debitos
ul cosuetos. Terciu est absencia
inflacionis z rugitus z angustie sta
ventre post cibu assūptu q̄ fortes
virtutis digestiue stoi sit. Quartu est
absencia doloris pugiti ul ḡdutiui
ul alto ytro ypocondrioz q̄ forti
tu virtutis digestiue epatis z splenis
sit. Quītu est expulsio superfluitatu
prime z scde digestionis debita ul co
sueta scdm̄ q̄ntitate et sbam cibo ppor
tionatā et sbi q̄litate nāe cogete
et scdm̄ horā nāe z cosuetudinē q̄litatē.
Sextu est titillacio uirge atqz testiculoz
ad coitu q̄ sit uirtute generatiua i
eis non dū fore sopita que ē nāe
socia. Septimu est puacio spūtos
uale ēta nuscl̄os q̄ sit i. abitu
corporis totius ved horripiloms ul
rigoris ul tremoris ul ardoris
uel puctue nisi fortissis aliquid
talium accidit vi nāe pugnatis q̄
morbu sic sit i pūs paroxismoz
fe inspo ta z tpibus fe acutaz q̄
bonitate sit sensus nālis. Sig̃ vo p
nostica q̄lia i fe putrid' tētaa
q̄litate corpis p multa sūt tria i
q̄ue q̄ aut trahūt a calore et
frigore aut ab habitudine. Si t̄ sūt
a calore sit sic duo mo bo z totide
mala eis opposita. pmū est color
facei debitus ul cosuetus ita ut
neqz liuore neqz pallore neqz ni
grore neqz rubore neqz vario colore
sit mutatus ppter egritudine z ppe
tusia z b dies apuū° egritudinis.
Scds sit color sanioz ul sibi saniorz.
Scdm̄ est ut cacterica cōtud ul
nigra no pypbemat nisi forte
post vij dieu ul circa de lib sigt
dicionis pcita rōtute coste vii
ypo mi ptila assoz p̄ ceteria
si supbemet i fe acuta an septimu
diem malū est. Istud tame dictu ypo
cratis ptractione indigz ved ordinā
cio de vitaelia libo p°. Si no trahatur
a calore z frigore sic sūt duo signa bo
et totide mala eis opposita. pm̄ est ut
calor sit eq̄lis sup corpus planissimi
neqz extima frigeat z viscera adurāt
q̄ eq̄lis q̄nito extima calidiora
fuerint cu sig̃ bonis alys tanto
foret aptior spes salutis vn ypo ḡta
ptila asso z pm no deffinac tibus febris
si que q̄d extria frā fuerit q̄ vo
lutes ardeat z sitim habeat morte.
Scdm̄ est q̄ sspū est caloris putridi
mouen arctiu ad extrinseca i mixto
cu no sūt phibet aliqd ut est apā
magnu i corporis pfundo. Scdm̄ est
ut rigor ul tremor no pypbemat
et ppe i fe acutis nisi fortassis post
signa digonis et i die cētica q̄a pre
cessit dies sua indicatia cu sudore
secuto z cōstitutia uirtutis q̄ cu sic fuerit
cōtiu fit ad salute i alys no morte
sestina significat cp effrenate nāe ul mor
bi longitudinez cp grossitie atqz ul la
titudie nāe demostrat vn ypo. in pti
assoz. Si rigor incidit fe no deffinac
te ia debili existe uirtute mortale in
telliges hec de ryso systhoca. Si cu i
ao asso° eius pticle ait declinatione
sito rigore superuenite soluco fit
intellexerit glo de cursu nāli. Si aut
trahant hec signa ab habitudine
corporis sic sūt quatuor mo bō z totidē
mala eis opposita que pot ypo. p° pno
sticoz. Pmū est despoicio faciei ut si
sit facies sanis sanioz ul sibi sanioz
neqz sit facies cadaueroz mortuoz
q̄ facies torta nuncupatur cuius hec ē
despoicio ut statu aptius fe z ppe nisi
z b dies fiat oculi concaui supercilia
hume vide phoresit z sūt i egles
ut pote p̄mus maior z cum necior
altero ul sūt i versi ita ut pala coz
alba videatur ul sūt tremuli lacrimosi
ul siepi cogelati z tympora sūt plana
velud lamina ferrea z aures frē et
earz pulse ebremate z nares acute
cuius lotes atqz porrecte cu angu
stia foraminu narz z frigidos anda
tenu velud coriu torrestiu ad
ignem q̄ inflatenu nigrū sb neqz
plana neqz redet i situ pa subito

[illegible]

[illegible interlinear gloss in upper margin] 169 [illegible]

si tralsa et mentum longum et vene preeminentes propter consumptionem maxillarum et oculorum ... et cavatum in distorsione labiorum et assiduitas anhelandi per os non provenientes. Fiet eius omnia simul et extenuato corporis toto subita propter debitum vel conspectum mortem propinquam significat esse fortius corporis et pertinet marasmatice et ipse si tamen non accepit pinguia. Vigilie: vigilie assidue, sudor plurimus, fluxus ventris superfluus, ieiunium, in prostratione appetitus et similia quibus eis minor tuditur timor quia quodque se. Secundum est habitudo corporis totius ut si sit corpus totum molle tenerum flexibile neque sit vetus tantum velud vestra vacca neque etiam rigeat velud lapis aliquid cuius talis est dispositio timendum est. Unde Ypocras 2a particula afforismorum: in omni morbo ... pinguem habitudinem habere melius est, nimis non tenue et tabefactum malum. Unde in hoc oportet ut corpus esse contineat magis vel minus prout esse maior vel minor fuerit ... vel corruptum. Unde propter aut Ypocras 2a particula afforismorum: febricitantibus non omnino in superficie permanere et nichil minuere corpus aut tabescere magis eo quod sit secundum rationem malum. Hoc cum longitudine egritudinis et non imbecillitatem virtutis. Tertium: habitudo testiculorum in viris et mamillarum in mulieribus ut si sint dilatata mollia pendentia neque sint arefacta corrugata quia consumptionem humiditatis radicalium demonstrat. Quartum est habitudo nervorum et membrorum articularium scilicet ut sint lenia flexibilia ante et retro neque rigeant vel in tetano neque ... velud in spasmo. Unde Ypocras 2a particula afforismorum: febrem in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre. Signa aut tota abscondentibus ... sicut ... rebus quod sudor vel sputum egro et fluxus menstruorum fluxum san(guinis) narium atque vomitus. Nota hic de sudore et urina solum loquitur ... sermone ... de sputo dixit ... de pluribus ... de egestione non ... de fluxu ... de fluxu menstruorum ... similiter et de vomitu ... in libro ... Sudor vero si supervenerit in die cretica et post signa digestionis et fuerit neque ardens neque ... neque subtilis ... neque viscosus ... neque ... apparuerit non debilitaverit neque in ...

parte corporis acciderit et in quadam parte non sed fuerit corporis equalis ... in suffere sicut virtus equi ... sunt fetidus magis solito vel debito omnia ista bonum significant. Contrarium non malum. Sudor etiam ... solum ... debilitatem sit ... qui si etiam ... et toracem acciderit oppressione cordis sit si non etiam ... pectoris et yppocondria se tenuerit debilitatem virtutis atque ... significat etiam ... Unde Ypocras 4a particula afforismorum: ubi sudor in corpore illic egritudinem demonstrat. Est ergo malus sudor si fuerit circa ... solum peior ... si circa pectus solum. Et pessimus ... atque morbus ... atque ... Sudor ... frigidus timendus est ... egritudinis et ... morbi longitudinem. Quia sit sudor non ... timendus est oppressionem ... et virtutis subita suffocatione. Unde Ypocras 4a particula afforismorum: Sudor multus frigidus et calidus superfluens frigidus maiorem, calidus vero minorem egritudinem significat. Iste sudor frigidus equaliter in omni ... malus est atque timendus quia aut caloris naturalis extinctione ... significat. Unde Ypocras 4a particula afforismorum: frigidi sudores cum acuta ... mortem cum ... non longitudinem egritudinis significant. Urina si statim ... et infra ... incipiat apparere digesta et de die in die ... augmentetur digestio atque ... salubre. ... autem digesta ... quattuor ... quod ... inter grossum et subtile ... colore ... citrinus vel rubeus ... temperata ... que sunt tria ... nebula pendens in superficie ... digestionis sit et nubes natans in medio que ... digestionis sit similiter et ypostasis alba levis equalis in fundo residens in figura piramidis ascendens que vero sit ... digestionis ... cruda et indigesta velud alba lactea vel ... vel ... de die in die augmentatur neque ... neque remedia ... exhibita ... ad producendam digestionem vel ... virtutis mortem sit ... Urina que ... indigestione ... si vel ... morbi ...

de urina

digestio urine ...

[illegible]

Spissa rubea sinochū si sanguis humor obumbrat
Spissa rubea sinocha dempto humore figat
[illegible marginal notes]

et nīe diuersitate ꝛ virtutis augustia demō
strat vbi ergo vrina fuerit digesta scdm̄ sbaz
sed nō scdm̄ colorem / vl' si fit digesta
scdm̄ colore / sed nō scdm̄ sbaz / uel
si nō digesta apparuerit nō cruda re
dierit alternati vrina diuersi coloris
nigra rubea uirens liuida purpurea
aut equpso citrina mat̄ꝛ virtutis
augustia demostrat / quare si pꝫ vrine
superior peyor apparuerit frenesim
vel litargia ul' subeth ꝯpꝫ minat̄
si nō pars inferior deterior euenerit
nefresim ꝛ iliaca ul' colica ꝛ splenis
duricie pmittit si nō pꝫ media
cordis minat̄ suffocatione vrine vidis
spasmum demonstrat ꝛ morte ꝯgelatiōe
fit signat ꝛ ppc si ptreserit
spā viridis ꝯl liuida aucessit
morte seu gelatiōe ꝛ caloris naturalis ꝯ
tratione demostrat / ꝛ quo nigra liuida
descendit ad fundū vrinalis magis
malu pnunciabis ut dt G. 2° de crisi.
Est tn̄ frequenter cū i ffe putridis ꝛ pꝑc
infantis vrina nigra ꝯpulsiōe
naturale fit ꝛ salute tē scz cū eueniūt
post signa digestionis seu alleuiatiōe
virtutis ꝯpa quam die ꝛ fiunt plurima
ꝑ duras neq deliberat subito post
eius aparitione. Tamen ptea i ffe putrids
ut dt ypo 2° pnostic̄ ne renalium ul'
splenis ul' stepte vito caparis
attribuet febri ꝙ est alioꝝ. Est nam
tn̄ i ffe eg̃redi ꝑ actus vrina nig
vito renū ul' splenis ul' matricis
cū corꝑ opulacio tollit̄ ꝑ ma. Est
etiā cū i ffe apparet vrina lactea ꝑ
tio vesice distinguitur ꝙ vrina alba
ꝯpetore et colore albo spumoso
residete i fundo nasis / velud furfu
res sup̃ ture. Vrina nō nigra ꝯpa
tione doloris circa renes ul' ypocondria
pmustꝫ ul' sinne ventris quando lla
nō fit ꝑꝑe i ffe. Et ꝙ melioribus
ꝯonibꝫ est quas partes refert
fr̄ cosueule eres vrinas finuendi
modice ul' assidue. Ex pdictis igit̄
hmoi pnostica pmis ffe putrida
quatiꝗ morte ul' salute diū
dicū et horā mortis ul' salutis
pscire volueris ad signa pnostica
que dicta i tꝑibus fiet retendis quando
ut ait G. 3° de crisi. Solis egtudie
quiq̃ ꝛ die est scire pole ūtest ꝛ
ve cepe h'et egl̄ de ffe putrida signa
h' dicta sufficiat et sequitur

Capitulum vj de febre sanguineis et eius.

Febris ex sanguine nō e ꝯpebus
fieri possibilis impossibile siqdē
qn̄ sanguis nō remanet sb forma sua
nisi dū est intra venas ꝛ illico cū venas
exierit i stoīm ul' intestina ul' spogiositate
membrorū ut est ut i viruis ul' sinne
contiñ ut dt ypo vj. ptcla afforꝫ / qꝫ to
tū attnt ꝯpeamento sue ꝯplexionis et
delicatia sue ꝯpōnis quadmodū apparet
et i lacte et spmate h'et ffe nō ꝯplica
tū ffe alia ul' nō manifeste ꝙ quidem
attnt ppter multitudinē sanguinis i corpe
nostro supfluorū ouis Dominatur
ꝑterea h'et ffe inter frequētias valde
acutas quas G. assimias ul' continuas
appellant. Auicenna nō ꝑ acutas ul'
ꝑacutas ut ffe que finiunt i die iiij
vel vij ul' ad plus ꝑm ꝙ tꝑus illa
ffe ve acuta pt ptūse sine sit mortal
sine salubris ppter ꝙ dicit ypo 2a
ptcla afforꝫ. Acute egritudines i ꝗtuor
decimis terminat̄. Est aut ffe sanguis
duꝑ spcꝫ quando ul' sanū pecat i quō
quare cū fit ꝑ mā calidus febre indu
cit que synocha dicit̄ inflatia ul' ptat
i quali quare cū aliquā nō vis̄
putrescit ꝛ ffe efficit que synochus
appellat̄. De synocha de quato sanguino
tibus ꝯputrescito. Nō potest at h'et diu
sitas iij alijs ffeoribus repiri quando neqꝫ
sit i corpe plurimi neq benigni red
sām ppter ꝙ G. vij° de ingenio sanitatis
h'at ffe media inter ffe putrida ꝛ effi
meras ordinant h'etia ffe sine
sit inflatia sine putrida 2° h'et ffe vria
quedē quā sunt que incipit attnat̄
assidue quando in ea plus repit̄ putre
factionis quā resolutionis ꝛ ista aug
mastice appellat. Alia nō que quasi
predit quando stati a pn̄o de die i diem
mitigat cū i ea plus resolutionis
quā putredinis repiat ꝛ h'et paragma
sticus dr. Tertia nō media istarꝫ
que scz semꝑ equaliter affligit quare
sit semꝑ i statu ꝛ h'et homotena vocat̄
neq potest ista diuersitas
i ffeoribus alijs repiri quando illud
ul' subtilitatis ul' grossiciei ul' viscosi
tatis ul' moditatis impedit. Signa
ffe de sanguine i quibus fit quando iā nō
h'ent corporibus multis fris ꝑ mā
ul' regimine ul' etate ut ait G. vj°
de ingenio sanitatis / quapropter nō h'ent
senibus neqꝫ infantis ul' senilibus

Synochus e ffe gtā de sanguine putrefacto intra vasa
Synocha e ffe gtā [illegible]
[illegible marginal notes]

De ethera

270

Et [illegible] almasoris de [illegible] de ethera [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] ethera [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ethera [illegible] adde [illegible]
fiat epithima [illegible] Balneum adde fiat [illegible]
[illegible]

[illegible]

Repete epithima

270

[illegible]

[illegible] ... vite ... [illegible]

[illegible] ... ypericon ... ysopi ... [illegible]

Epithima ... [illegible]

... sandali ... [illegible] ... epithima ... [illegible]

[illegible] ... odoramentum ... [illegible]

... aceto ... [illegible]

Ad ... [illegible]

... Ad ... Ad ... Ad ... [illegible]

Ad ... [illegible]

Cum(?) ... tertiano ... [illegible]
Crede ... [illegible]
Sint ... tanti ... [illegible]
Sed ... [illegible]
Sit fiat ... [illegible]
... [illegible] ... duabus
Vel pane tosto in aceto madefacto
... [illegible]
Ut ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
Si sit ... [illegible]
... [illegible]
Et fiat ibi ... parte alibi
Si ... mediana vena ...
Si sit in capite vel collo cephalica

Parte in opposita ... [illegible]
Vel fiat larga ... aut Galienus
Si ... medium ... [illegible]
... [illegible]
... facto
Si sit ... in medicina
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
Et ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
Si ... [illegible]
Venter ... [illegible]

... [illegible]

[illegible]

carnositatis rubitudinis p[ro]niam atque adole-
scentibus vel iuvenibus perfectis. Des[c]e[n]sus cor-
poribus flaticis vel calerias accidit fit
hoc ex praecessione aeris et quietis et som-
pni plurimi et ciborum sanguinem multiplicantium
ut sunt ipse vinum et carnes laudabi-
les quare cum post ista neglexerunt
forte vel balnea constricta vel erronee
cum febris surgit febris et adhuc disponunt
plurium pororum densitas velud in corpore
musculoso denso compacto dure carnes
apud tactum similiter et pororum oppilacio ex bal-
neis stipticis vel ungentis prohibentibus
transpirationem. Sequitur etiam hanc febrem in qua
urina rubea grossa et facies rubea
cum inflamacione maxillarum et huma-
nacione aeris rubearum et pulsus ma-
gnus latus longus fortis velox atque
spissus et dolor capitis fortis et continuus
pulsativus cum insompnia vigiliarum assidua
et sitis intensa cum dulcedine saliue sincera
manifesta. Similiter continuitas plurima cordis
toracis ita ut anhelitus fiat strictus
velud perforati et est caloris talitas vehe-
mens velud in camino si est cum humiditate.
Quod non ipsa differentia inter syno-
cham et synocum sunt quatuor quorum
primum est quod in synocha inflatiua
apparet urina rubea clara grossa
non confusa propter humorum ebullicionem.
Secundum vero quod in synocha sentitur pulsus
ordinatus et equalis. In synocho vero
diversus et inordinatus quia in eo virtus
magis fatigatur et in synocho sistoles
est maior quam dyastole tunc [illegible] re-
pletis in synocha inflatiua et similiter fiet
apud anhelitum. Tertium est quod in syno-
cha non habet prodicationes [illegible]
quia ipsa est febris non proporcionata ad
[illegible]. Synochus non [illegible] [illegible]
quia sanguineum putent [illegible] calere
assumunt ut dicit G[alienus] loco preallegato
et dico quod [illegible] sunt itaque non sunt
certe sicut ante [illegible] addi quod est
ut plurimum synocha incipit talia cum
tremore et rigore. Synochus vero cum
rigore quemadmodum et aliae febres putride
quod quidem [illegible] propter vapores putridos
dispersos super musculos qui sunt in habitu
corporis totius. **Methodus**. Curatio
[illegible] duorum febrium sanguinearum una
[illegible] est atque [illegible] ut docet G[alienus] [illegible] de
ingenio sanitatis similiter Avicenna [illegible] [illegible]
quorum doctrinam assequimur. Possumus

eger primum habet febrem cognoscimus fit illico
flebotomia basilice dextre vel sinistre vel utriusque
cum incisione larga sive fuerit in die
sive nocte neque refert an in principio vel
augmento vel statu id facias si pulsus
non fuerit [illegible] quia apta die usque ad
[illegible] sicut in hac febre fieri flebotomia. In quantitate
tamen de sanguine subtrahatur sive per assidua
[illegible] una sive per secundam [illegible]
donec eger ad syncopim contingat.
virtus et etas consenserint et ipse in corpore
compacto robusto [illegible] ut incarnatur (?)
[illegible] syncopim in synocha inflatiua
quia virtus magis est in ea fortis et
[illegible] [illegible] [illegible] quia in putrida
in qua sanguis [illegible] similiter peccat. Oportet
etiam ut [illegible] [illegible] [illegible] ne forte
[illegible] [illegible] adveniat per flebotomiam
evacuatas et post flebotomiam confortetur
ob stomachum et virtus cordis cum mica panis
lota pluries in aqua frigida vel infusa in
succo agreste vel berberis vel [illegible]
[illegible] quia hec cibus refrigerat et [illegible]
[illegible] si non est vel [illegible] abreviat
et alleviat si est. De inde [illegible] [illegible]
et [illegible] super lecto suo in aere frigido
vel in [illegible] [illegible] vero et [illegible] [illegible]
tibus [illegible] vel salicis atque vitis albe
et si post flebotomiam corpus [illegible]
fuerit et [illegible] bonum erit quia febrem
significat [illegible] quare [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible] [illegible]
et alleviatione [illegible] caliditatem [illegible] ad [illegible]
sanitatem. Cum non flebotomia predicta non sufficit
vel quia virtus egri [illegible] fieri non
permisit vel quia pusillanimus fuisti
vel quia febris est maligna [illegible] [illegible]
forti calore corporis et saltem [illegible] [illegible] tre-
more cordis [illegible] [illegible] et
[illegible] in tempore [illegible] [illegible] in potu aqua
frigida si non pauca ne forte cito ista
[illegible] in [illegible] et febris augmentet si plurima
valde tanta scilicet quanta eger [illegible]
vel tollerare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et oris labia tremant et totum corpus
[illegible] quia in hac non [illegible] timor
[illegible] [illegible] [illegible] sanguis sit humor
[illegible] in [illegible] in quo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in synocha inflatiua vel
[illegible] [illegible] et ipse in synocho putrescente
ut dicit Avicenna locis supradictis. [illegible]
tamen et si accideret [illegible] et
morbi prolongatio [illegible] [illegible] in principio
in febre flatica ita ut et [illegible]

[illegible]

fiet refrigerium sanguis in regimine
in complexione calida in digestionibus et curibus
et dieta talia illud tamen numquam fo-
ret malum quam eger subito suffocari
vel eius venas crepari quia melius
est aliquod malum eger incurrere quam
sine eo in morte cadere ut dicit G[alienus]
lib. de regimine sanitatis loquens de cura-
tione synoche quapropter et iam in dispo-
sitionibus talibus puri ait Aphorismus via
incrudationis in me cum potu aque frigide
et post hoc compositis rebus ad sanitatem
inter plurima que est per me curata.
Et licet hunc potus aque frigide simpliciter et
flebotomia fortis supradicta corpus sanum
infrigidaret hoc tamen corpus alle-
viat et confortat quemadmodum et [illegible]
[illegible] in presentata. In potu tamen
aque frigide 3 sunt conditiones attendende.
Prima quidem prima quidem ut materia sit
digesta si fiat in synocha putrida
quae non dicitur in principio sed in augmento di-
gesta in materia cum [illegible] si fuit
subtilis imbibita vel cum syrupo acetoso si
fuerit grossa viscosa humida tamen
[illegible] cum flebotomia
forti supradicta. Secunda vero ne sit oppilatio in aliquo
viscerum quia eius materia in
membro nisi fortassis fuerit colica
pura calida est. Tertia vero ne stomachus
vel dyafragma sint debilia per naturam
et ipse in corpore macro quia fortasse
posset spasmaret et causa debilis [illegible]
[illegible] spasmus corporis to-
tius et eum suffocatio quae [illegible]
videtur ut eger [illegible] si ne [illegible]
[illegible] sit in potu aque frigide [illegible]
Cum hoc igitur flebotomia et potu aque frigide
super ipsam simpliciter cum tibiis [illegible] acetosis
[illegible] ad sanitatem perficietur. **Ex-
perimentum.** Communiter operantes non fu-
erunt flebotomiam usque ad syncopim si flebotomia
satis fortis et [illegible] tribus die-
bus [illegible] apud [illegible] eger sit
debilis per naturam vel [illegible] flebotomie sit
quibusdam [illegible] consueverunt apud
[illegible] flebotomiam usque ut syncopizent
[illegible] aliqui [illegible] pa-
nis infusa in aqua frigida et vino po-
tico vel aceto [illegible] quia [illegible]
eos a syncopi. De stomacho confortando
et cordis [illegible] [illegible]
adhuc flebotomie [illegible]

fuerit [illegible] per [illegible]
in pulsibus [illegible]. 2° vero in [illegible]
in [illegible] sanguinis [illegible] et assidue
cum flebotomia et potu frigide aqua [illegible] in po-
tu ipse vel [illegible] cum aceto. Cum hoc
igitur regimine flebotomie et potu aque frigide
et tibiis acetosis atque dieta tenui re-
git eos usque ad horam status [illegible]
[illegible] synoche [illegible] est
dies quartus vel plurimum vel quintus in sy-
nocha vero putrida dies vij vel xj vel
ad plus [illegible] consueverunt magis plu-
ribus supervenire hora illa sudor [illegible]
plurimus vel fluxus sanguinis narium [illegible]
[illegible] [illegible] quibusdam vero
sola [illegible] resoluto in me [illegible]
paulatim et ipse cum [illegible] cura
fortis supradicta. **Medicina** postea [illegible]
[illegible] et sanguinis [illegible] sit melior
in [illegible] [illegible] et tamarindis et
manibus dissolutis in aqua ferventi de
[illegible] primorum [illegible] si non fiat
cura cum [illegible] quia [illegible] eius [illegible]
reddunt [illegible]. **Medicine** vero confortative
virtutis per interius sunt trociscus de cam-
phora et spodio [illegible] de [illegible]
de [illegible] cum [illegible] et [illegible]
et viol. et dyarodon et [illegible] et dyaro-
don albus cum quibus de [illegible] cum
aqua frigida et [illegible] et [illegible] cum [illegible]
ad [illegible]. **Medicine** vero confortative per ex-
terius sunt epithimata frigida super cor
et hepar et tympora cum aqua rosacea et
aceto vel [illegible] [illegible] et [illegible]
in [illegible] sandal. ro. [illegible] cum
[illegible] fuit dissolutus. [illegible]
[illegible] consequentia et ipse [illegible]
[illegible] ad [illegible] sunt duo [illegible]
et vigilie de quibus in [illegible]
[illegible] in [illegible] capitulis distinctis. **Exemplum.**
[illegible] quidam a potu aque frige
[illegible] cum [illegible] corpus non est [illegible]
[illegible] et est [illegible] non valde carnosum
et ipse cum [illegible] flebotomia fortis supradicta
quia illico sequitur [illegible] [illegible]
[illegible] Exemplum et quidam a flebotomia
fortis supradicta quia illico sequitur [illegible]
[illegible] [illegible] Exemplum
et quidam a flebotomia [illegible] corpus
ipsam abhorruit et potus aque frigide
fuerit sibi delectabilis [illegible]. Ex-
emplum [illegible] quidam ab [illegible] flebotomia

[illegible marginal annotations]

166

et potu aque sic ut vel omo non fiant
dimotice vel p[er] ... sicut ... sua p[ro]ce ...
eduxerit et ... fugavit in toto vel in p[ar]te ...
quod fit p[er] aliqua ... regionum que
sunt fluxus ... narium plurimum fluxus
ventris sanguineus ... sanguinis copio
sus et sudor ... corporis totius ... q[ui] ...
sudore ... refert G[alenus] ... de crisi
et morbo ... et Replet[ionis] ... de ca
libus ... est ... in quibusdam corporibus
velud sanguineus aquosus et ... in cor
poribus raris quorum pori ... sunt
sunt larga et sanguinis subtilis aquosus

Dubitatio de flora

Dubitatio p[ost]ea difficilis ... inter
medicos de flora forti ... in hac
... G[alenus] ... et ... p[ro]ponit
... usque ad sincopim fieri G[alenus] ...
... taliter illud fortissimis rationibus
resistit ... non ... fit ... usque ad
syncopim ... euthonomatica et morte
qua ars ... tu ... procedit
neque ... medicum ... natura diminue
sed potius confortare ... cuius custos
neque sicut est ... artus ...
in quo plus ... timoris et ...
salutis et ... nam ... educat
... glacie ... vero ad p[ri]ncipe
... Sanguis p[ost]ea ... sunt ... flora
fortis ... tradimus ...
... quemadmodum ... et ...
in quo quod non ... G[alenus] ... apud
sed ... solummodo ... quantitates
residui ... ne ... et ... de flate
vel de melancolia ... tamen neque sit posse
rationibus necessariis ... neque ...
... auctores ... medicorum omnes
fore ... qui ... discordia
cadit super verba sola Volunt enim G[alenus]
floram super dictam fieri usque ad syncopi
in ... quemadmodum fit in ... ibus
malignis sed ad sincopim ...
omnis nam ... fortis sunt et
subita ... debilitat qui ut ait ypo
... particula ... G[alenus] ... et ...
evacuare aut replere aut ... aut alit
quolibet corpus movere fallax et ...
ne ... paulatim ... G[alenus] ...
... sunt ad bonum quemadmodum ...
... ad ... debilitabit
... horribilem sed post ... illico for
tior atque ... G[alenus] ... non
sunt ad malum quemadmodum ...
... debilitabit ... hoc in

sp[eci]er et post ipsam volunt ... dicere G[alenus]
... fieri flora usque ad sincopim ... usque
... plura ... corporis ...
sincopizaret ... in ...
sincopizat ... subita ...
p[ost]ea ... de syncopi ...

Pronostica

... syno
... sinoc[h]us ...
syn[o]chus putrescens ... diu[turnus]
fortius est ... synocha infla
... dieb[us] ...
vel ... ad plus ... vel ad bonum
vel ad malum Synochus ... vel
in ... vel ad plus in ... sunt ... er
... neque ... mediata
... aque sic ... ducere
usque ad ... dies vel plures quemadmodum
sic ... Item si statim
... superveniat fluxus ...
... plurimum vel sudor copiosus vel
alia evacuatio ... vel plures
... salute ...
... Si vero ... pauca ...
... et ... subtilis ... quod
restringi non ... ruptura et
... euthonomaticum ... suffocatio
vel ... et ... morte ...
quod si ... appareant die ... G[alenus] ...
bona vel mala sunt ... Si vero
... vel ... in ... permittit

Item si statim ... debilitet
neque remedia rationabilia exhibita
tollerit de die in die et ... ta
et pulsus ... et calor augme
... neque ... lingua ... morte

Item si pustule nigre vel livide ...
... in corpore morte si ... rubee
salubre ... alienata ...
... de ...
morbi. Item si ... superveniant
in dispositione ... adu
... morte Item ... est ...
... quod est ... p[er]acuta
vel ... velox atque forti
est cursus quapropter ... eius ...
... necesse est in ... hora ...
assistat vel forte propter ... motu
subitum medici ... ut ...
ut ... malignam Item ...
... de ... putridis
... partibus ... sublimiter

[illegible marginal annotations]

suffragatur qui sciunt futuram mortem vel salutem, quod si dicere volumus prosequi ad ea in quarto tractatu de crisibus fiet reverendum. Iste dicit Avicenna quantitas quod si in ventre fuerit punctura et vigilia cum pulsatione ventris et angustia anhelitus qui vel sanguinis ebullitionem maximam vena vitalis et arteria adorti figurantur sentitis in terius super dorsum vel apparuerint eructuationes frequenter. Sed septimus aliquando est cum prior quod augmentum et dolor et hemorrogia est tandem post hanc sit

Capitulum xiii de febre colica interpolata

Hoc genus febris fit ex colera rubea putrescente in stomacho vel intestinis seu alio loco corporis extra venas. Unde cum ebullito colere putrescentis obsistit de tertio die in tertium ita quod una die quiescit et altera bullit, postea quia cito una qualitate superante ad putredinem pertinent que est caliditas et alia prohibente putredinem que est siccitas. Ideo febris terciana incipit est autem duorum modorum quia sit pura et impura. Pura quidem cuius materia est colera rubea tantum inmixta aliorum humorum. Impura est non putrans cum flatu aliquid vel inlice sunt commixtum quare terciana motiva vel adulta incipit. Signa tertiane pure sunt quod incipit eius paroxismus cum rigore sive punctura acus et cum est in ea frigus vehemens neque pulsus valde parvus neque tarditas in calefactione sed est frigus remissum et in calore et brevi duratione ita ut fit velociter ad augmentum. Venit febris inflammato et magnificato pulsus et fit velox preter non durus valde si fortior dilatatus simpliciter et anhelitus etc. in eodem statu vehemens sit caliditas et sitis et angustia ita ut quandoque accidat alienatio et sola pulsatio fortis et sentit manu tangentis calorem sicut mordicante et tunc quidem augmentum vel status accedit valde tempus presentis. Longus necessarius est tardescit calor. Vero declinante in declinatione vero paroxismi relevatur sudor plurimus subtilis per totum corpus totius et quandoque fit vomitus colera liquida citrina subtilis vel viridis amara simpliciter et egestio que ... pulsus et fit rarus et magnificat dyastoles et motus sistoles et evaporit calor putridus a tantum corporis

ad extrema et tunc paroxismus et spacium quidem paroxismi est ad plus per .xii. horas tempus non quietis paroxismi horarum ... quod plus durat est ut sit eius paroxismus ... et affligit apud medie ... est ... febris vera subtilis citrina vehementer ... et ... adusta et ob amaritudinem ... manifesta et si fuerint ... corporis etas et tempus ... colica simpliciter et regione ... et ... febris in corporibus ... est vera ... signa tertiane ... sit vera ... atque obscuritatis ... propter elongationem paroxismi et ... apud ... precipue.

Methodus curatione tertiane pure est ut dicit Rasis in Almansore ut statim in febre ... cum ... solutione ... cum cassiafistula vel cum ... et tamarindis dissolutis in aqua decoctionis ... et violis ... in die paroxismi ... dignat ... omni die cum sirupo acetoso simplici vel cum oxizacara dando in aurora ... cum aqua frigida pura vel cum aqua predicta. Post ... vel ... paroxismos ... urina ... videns digesta evacuetur materia solutione ... tico lapatio vel ... de succo ... rubarbari optime pulverizati ... cum solutione ... supradicta ... parvis lota in aqua frigida et post ... in vino ... vel ... ordei vel ... cum lacte amigdalarum dulcium vel ... spinachie ... in aceto ... lenticulis ... ...rum ... in eisdem ... scilicet ... vel ... vel ... aqua ... vel aqua ... puerorum ... ... semper ... et ... dies ... sit ... vel ... si ... succo ... sit constipatus vel ... cum suppositorio vel clistere et sit totum studium ... cum ... rebus ... ut ... et dispositio ... in ... opilatio ... Et valet ... Avicenna ... ut statim apud ... usque ad .iii. paroxismos fiat flebotomia de basilica dextra ... et ... calorem ... cole cum ... et ... lenitiva vel ... quare ... est per ... maligna ... corporis

fiunt sanguinem robustum flegma vero abhorrens
quod est conferens quod dabimus in principio omnes
esse ut ordinem tamen dictam esse potest dari
in generali precepto secundo de methodo. Cum fuerit
noche est ut Avicenna usus ad 2 paroxismos
fiat inorato vino cum flore basilicon
cum aliqua medicinarum predictarum ana ʒ j.
pulueris turbith ʒ ʒ ss. ʒʒ fiunt convivio
tamen digatur residuum vino cum syrupo acetoso
zozimuel similiter in captis et cum aqua talia
bibitur in aurora per horas iiij. vel paroxismos
vel v. Et cum urinam viderit digestionem cadi-
catur una cum yspopigo. Et vel cum buchea
laxativa. Alii vero dicunt quod si vero
fuerit constipatus lenia**t**ur ante paroxismum
cum suppositorio vel clistere. Potest dari
tamen de constipitate ventris libro primo. Con-
tinua aqua decoctionis ciceris vel piscium
vel iuvenibus pullorum altilis cum petro-
selino ysopo vel lactuca. Bibat vinum album
debile lympatum vel aqua decoctionis
cum ciceribus cum petroselino vel aqua decoctionis
ficuum vel passularum vel aqua decoctionis
ordei cum yspopo et anisi. Cofforte virtus
his qua non suppserit cibi vel medicine
cum humor mixtura. Diaradon albis
rosate novelle tragacanth ana ʒ ss. electua-
rij duc ʒ j ss. Et tamen in intercisionibus vi-
tandum quia tumatibus morbum calidam fiunt
adiungitur ita tamen ut apud egritudinis
fere durent in fine vero talia quam humores
calidi est facile mobili fuerunt. Sed vero
adhoentes visoses etc. Emperium

Ars faciendi syrupum digestivum colere
et evacuativum eiusdem quem accepit a materia cor-
poris hec est. Recipe rasuri vialis endivie
lactuce portulace plantaginis trifolii acetose
scariole cutis (?) nenufaris cicoree ana
manipulum dimidium. Seminum plantaginis seminum cucur-
bitarum frigidarum maiorum quam est seminis cit
melonum citrulli ana ʒ j. seminum minor-
um frigidarum minorum quam est seminis endivie
lactuce scariole portulace seminis ul
corticis eius ana ʒ j. sandalorum albi et
rubri et citrinorum camphore spodii ana ʒ ij.
ordei p. j. psillij p. ss. decoquantur omnia
in lib. viij aque pure fontane per
quam ipsa fuerit infusa per noctem et
ad ij. vel iij. clarificatam. Adde lib. ss. vini
granatorum vel berberis et dividatur diligenter
et syrupizetur cum lib. ij. zuccari et aromatizetur
cum ... lignum aloes calamum aro-
maticum cardamomi ana ʒ ij. teradantur omnia
grosso modo et ligando in panno lineo modo

in suspendendo in syrupo apud decoctionem
fiet dandum quodo ʒ iiij. post cibum
aurora si fuerit subtilis aquosus vel
ʒ iij. cum ʒ ij. aque calide si fuerit spissus
vel buchetotus apud syrupum semplices et
si vis ut appetitum excipies spirialiter
adde herbis predictis flores camomille vel
liliorum succi dactos cum speciebus nuce muscata
et cubebis. Si vero pectus et pulmonem
et cor adde herbis predictis capillum ve-
neris enula campana ordeum semina
et speciebus liquiritie passularum et iuiubas.
Si vero stomachum et intestina adde herbis pre-
dictis centaura pira mala maciana
et speciebus masticem et grana granatorum et
omnia stiptica que virtute syrupi virtute
aut in loco. Si vero epar et mesentericas
adde herbis predictis eufrasia epatica
cuscutis anisi et vulti cordumin
speciebus vero spica nardi et multa san-
dalos. Si vero ad splenem adde herbis predictis
capparis tapsiam et aliquid scolope-
drie et tamarisci. Si vero ad matricem
adde herbis predictis aliquid pulegii
calamenti et speciebus gariofilis in ipsa
sub modica fiunt quantitate quia ratio
est ut in splene vel matrice sola dicta.
Si vero ad renes et vesica aliquid
seminibus calidis diureticis appone.
Si vero ad medullas ossium et iunctu-
ras adde herbis polum montanum arte-
tica simum tirz in decoctione prima et spe-
ciebus semina ... gumma in decoctione
et a reubarbari ʒ ij. dragagantum ʒ ss. tere
do ligando in panno lineo et suspendendo
in syrupo dum preparatur vitibus ... syrupi
et tunc coquendo sit postquam fuerit be-
ne tenerit appellantibus ulterius quando autem die
(margin) Iste namque syrupus est fere totiens omnia
digerendo vel evacuatum in ipsorum
directis. Arte aut faciendi syrupum
digestivum et evacuativum colerem et flatum
si se habent tamen de esse coporis et
temporibus. Dicitur postea quod data opporte-
tur hic exemplum potum. Syrupus et cum die
paroxismum retinet et mitigat pa-
roxismum esse facit quam colere potest
fractum refrenat. Recipe sandali albi et
rubri ana ʒ ij. semine ordei ʒ iij. aloes
ʒ ij. rosacee cum succo solatri et absinthii
et modico aceti. Alii vero dicunt gentiana
prius lota in aqua frigida ... de
inde expressa et in bibita vino
granatorum vel berberis vel aceto
et ante paroxismum comestum ...

vel etiam apud paroxismum tu adustio sit
vehemens idem operatur pluriter namque frequentia
prohibet putredinem quemadmodum salsa
humiditas conservat ipsam. **Canon.** Despu-
mans siropus canonicus [?] ... i[n] cura
febre [?] tertiane quousque digeretur medicina
administratione debita tibi vel medicina
tus de cura febris putridarum in quali dicti
illic dicitur quales videntur duo specula
puti tam apponenda corporum prius est
de hora ciborum i[n] hac febre vel specialiter
quod potest colligi ex mente auctorum
Avicenne. Cibus debet offerri ante
paroxismum regulariter .ii. horis adminus
vel quatuor ad plus prout eam virtus
digerere vel cibi qualitas et quantitas
postulaverit. Dico autem regulariter quia
licet tu ipsius paroxismi cibus competit
tempus tu vomitum intendimus provocare
est et cum in medio paroxismi sed tunc
tu virtute conminutione seu incorpo-
rale destitutum volumus confortare. Prius
inter hos cibos cadit differentia secundum
speciem et quantitatem quam prius oportet
ut sit ex solidis vel leguminibus
et plurimum atque viridis sed ... composi-
ta panis infusa in aqua frigida vel al[iis]
refrigeratorum in quantitate valde parva. Et
ideo de ciborum regularum ... inter
paroxismum et paroxismum est ut ter vel
quater offerat. Vigilia si autem
sit debilis est consuetudo trapulosa [?]
et materia febris plurima vel non parva et
ut tantum viribus cibus offerat
secundum quod in horis prius despectu paro-
xismi intervenit non turbat ex horis
dabitur ... et in ideo tunc cause ...
quae dabitur tibi quantitas ... horis
quod prius in paroxismum ... in a ...
ma tempus paroxismi sit ... horarum ad
plus tempus vero quietis ... vi.
horarum licet ut plurimum tempus paroxismi
apud quatuor febricitantes febris ... iiii.
horarum reperiatur et tunc inter ciborum
et ciborum tale potest spatium ... horarum
et completur ex ... distinguere poterit
hoc tu ciborum ... sed praeter
sive quater cibus fuit offerendus
licet diligenter observandum est ut cibus
multum elongetur a principio paroxismi
quam est nec confertus in cura febris propor-
tionalis declinationem ... vitiari
oporteat non erit aliud verum quam

ut aut ypo. i. regitur accidentorum ultra post
paroxismum cibus dari potest in calore febris ad
talem tamen declinaverit et hic quod est in
hora declinationis non plene transmit sed
autem specialiter est de hora elevationis
in hac febre quod est ut non detur medicina laxa-
tiva in die paroxismi sed quietis ne forte mo-
tus proprie impediat motum medicinae et
ne forte duplici labore fatigetur et utile
consilium videtur ut non fiat evacuatio in
incabilis quae solvendo ventrem inducunt
stipticitate ... et ... quae est ... evacuatione
maligna in quantumque febre. **Pronostica.**
Febris tertiana vera non durat ultra vii
paroxismos immo ut plurimum infra terminatur
prout cola fuerit plurima vel parva febris
tertiana non pura potest per vi vel vi menses
durare ex quo patet quod ... propositas
peraplius febris elongat qua rigor multi-
tudo quantumque. Unde ypo. ... particula
afforismorum. Tertiana vera est indicata i. vii paroxismos
est longissima. Item in febre tertiana simplex
et cum febre interpolata si advenerit paroxis-
mus anticipet a principio sanitatem egritu-
dinis fit. Si vero retardet procedente eius
cuius responsibili declinationum prius fit si
non equaliter stet longitudinem protendit
sicut ypo. ... particula Quibuscumque accessiones
...fuerint sequenti hora febre diminuitur i
... ... amputat dissolvitur
Item febris tertiana pura est optata sive specie
salubris non plurima non timorosa morbi
namque superfluitas et materiarum displicitas
... Item febris tertiana pura
plurimum paroxismus est prius ... quae fit sa-
lubris ... aut et ... augmentum quare
sit fortior ... non et causa est stricta
quae fuit in ultro furoris et malitiae
... sextus et septimus declinatio quam in
novabitur ... crisis ... quae
si medicinae a principio ... febre perdiderit sa-
nies apparebit. Item febris tertiana non
pura ut plurimum tu elongata convertitur
in cottidianam et fortasse in ethicam et
mortem. **Cap. viii. de febre colicata**
continua et causone.

Fit haec febris continua et causone
ex colera rubea putrefacta intra
venas et arterias atque vasa cordis
propter quod est defectum febris continuatur
... quemadmodum ... de ... est
aut duorum modorum quam aut colera ...

[illegible marginal annotations]

putrescit sicut distantibus a corde ut ptes que sunt in ambitu corporis cotidiana et terciana continua nuncupantur et absolute continua indicantur. Aut colera putrescit in venis propinquis cordi ut porte que sunt in pectore et pulmone et epate et splene et eorum stomacho et caponi et capitibus appellantur et parcium sine particula indicantur. Et dixerunt ut Galienus in megategni quod utroque istorum modo fieri potest compositum sicut filio puro vel colere permixto quando fleuma non sit salsum innaturale vel per adustionem plurima vel commixtionem cum colera rubea multa. Signa terciane continue sunt omnia signa terciane interpolate sine quantitate proportionalis preter quod in ea non accidit horripilatio neque rigor neque sudor nisi cum sit crisis. Calor autem et alienatio et sitis et linguae nigredo siccitas et cetera signa similia sunt in ea vehementiora. Signa cause sunt signa eadem cum fuerint in ultimo vehementie malignitatis et pulsus velox spissus durus inordinatus et inequalitatis et urina subtilis citrina vehementer vel ruffa vel limida radiosa. Et iste quidem febris sunt in acutis ut plurimum. Et febris de sanguine cum sanguine et colera et humores calefacientes primo dicunt cum synocha non accipit aliquam dieciam proprie nisi cum sit febris non proportionata ad aliquam febrem interpolatam febris non colica sit proinde fortior de 3° die 3° in quemadmodum terciana interpolata et non sit cum carubedo faciei superflua neque corporis repletio plurima extensiva cum dispositione proportionata assidua vel in senectute quod sit tempus anni et etas et consuetudo atque regiones colerica fuerint et habitudo corporis macra virorum sicut tua sitis.

Continua terciana et humosis. Curatio terciane continue sicut est ut statim apud inicium moveatur natura cum medicina lenitiva qualis est syrupus cassia fistula et manna et tamarindi cum aqua decoctionis prunorum et violarum dissolutum et quidem leniendo ventrem alterat calorem et non debet medicina fortis quia magis agitaret indigesta et frenesim induceret periculosam. Post hec vero per totum tempus principii et augmenti donec status accesserit signa digestionis perfecte apparuerint in urina quod est apud diem quartum vel ad plus septimum sit totum intentio curantium in tabis quam medicinas ad frangendum

et lenificandum et spem in transitione quam alteraria dispositionem febrilis digerentis materiam cum colerica digestio sit cuius ingressacio dolor reducit ad mediocritatem. Debet igitur cum die accipere syrupum de prunis vel syrupum de violis vel syrupum acetosum simplicem vel oxizachara ad potandum cum aqua frigida estate et calida yeme. Et si vero fuerit obediens quaque die plus duabus vicibus non fiet opus medicina laxativa sed competitiva tamen adeo ut si plures fluxerit ad separationem virtutis quas dixigimus de fluxu ventris. Apud ortum vero solis quod est post xi horas assumptione syrupi tribuatur in cibo pulmentum ex farina ordei vel avene coditum cum aceto vel lacte amigdalarum albi vel lacte amigdalarum dulcium. Vel debet mica panis infusa in aqua frigida vel vino granatorum. Olera tria competunt melones lactuce portulacis malvus maciauis cortis et coditis cum aceto vel succo berberis et granatorum. Bibat autem post comestionem aquam frigidam puram vel mixtam cum aceto vel aqua decoctionis ordei et prunorum. In meridie non tamen est velle media sitis et furoris bibat syrupum de rosis vel violis cum aqua rosarum vel violis cum aqua frigida pura. Vel bibat iulep cum syrupo cum sero aut cum penidiis. Et sero pergit bibat syrupum de prunis vel de psilio cum aqua frigida pura vel cum aqua decoctionis istorum et portulace et illiniantur frons et tympora atque nares cum oleo de mandragora et fragum. Nole manum et plante pedum cum sale et aceto et fomentetur tibia cum liquore tepida in qua cocta sunt folia salicis et populi et vitis albe et violarum et folia prunorum cum corticibus quia habent omnia calorem febris compescunt et sopnum inducunt. Confortetur virtus cibo qua cibus non suscepit eorum ut vel violarum vel terenum bis vel dyamargariton albus purum vel commixtus. Neque prohibeatur eger ab usu fructum frigidorum humidorum ut sunt pira ceraseta persica et mala acetosa quia alterant et confortant. Iusta tum vero subtilietur virgo in ultimate quod est dandus in cibo neque in potu neque in medicina sicut cum consuescit dolor superveniet corpus et trapescit completum. Dicitur apud eum sinapis vomitus colerici

Lumbida spissa per rubeo perfecta calorem
Latomum tertium nono etiam datur.

[illegible marginal annotations]

supvenit ad unc(?) vel cu in pontoe digiti ul pene illinite olo rosaceo et gule. Si vero sincopis sit navis ad iuvet vel cu fetib portanus inussis naves z emctione vehementi. Si no sudor vlt apparuerit conforte vel si pig ul insuffis vel fiat cu liquore ferventi quito calidius pt bibi z cooperiat undiq diligent pannis calidis mollibus z apponat ei ante ul astates z panios calefaciat manibus tractando z ansrebus illue digeendo z appetant porri tuttis cu fricatione lenta cu pannis lineis mollibus infusis i aqua z aceto p q qui icus cocti furfures et flores camomille de in ossa diligenter et tepidis z viridis plong refricat. Ad h plin confert etia pone vesica semiplenas in aquam calida et aqua calida pariter cum quaque ... illico fiat fildac. Sint pt ea camera ossefor ro z viol et ypli z pulis z nenufaris z rotis albe et sil ibus et aspergatur cuis pictes ex aqua ro et aceto ut aer i spissatus infrietur. Tunc illud est necessariu i domu se perdes euentum. Completa aut hac parte vsitat vtus operationibus cibor z pullor cociss z odiferis rebus frigidis sepe dictis.

Emperitaa. Est igitur est nia valenda sane gtie de cola cuiusq dicti morbu et eius tum remoueri cu vtute vel pter mag est z vnd accin cosequentia vehementia huius se que sit dolor capitis vigilie sitis alienato iecorali syncopis z debilitas vtutis de quibus omnibus la sufficient dictu est hic ponitur fit tres singlorum. Ad confortanda virtutem quem ne diatur pixulis z sic aliqua referam. Confortant igitur vtus no inferi pro fortitudin suarum organorum puilum que sunt cibes cor epar et testiculi cu rebus altantibus corp qdm distemperata i se epitima confortans cibis fit ex aqua ro et aqua solatri z spume et viniam sit ea puluis ro z sandalorum distempe addito modico aceti z actu frigi sup vtice vbi est compressione ... abi...s pius pilus sepius tu pannis lineis emplet sit et super fronte et tympora rurquam fit et odorare aqua ro i qua sandali z aliqua calamu aroetica fuerit dissolutu confert qui calore aliquat ...rpretet frenesim pplexit et soporm indicat. Epitima confortans cor sic fit. Re aqua ro et aqua buglosse an. ʒ. iiij. aceti ʒ. ss. distempet i eis pulnis ro ʒ. j. ss. sandalorum ʒ. ii. spody ʒ. j. camphore ℈. ss. croci ℈. j. z isto actu frigido ... de sindone et scarleto ul fcrito infundant et sup pectus frequentes. Epitima confortans epar sic fit. Re aque ro aque endiuie aque solatri an. ℔. ij. aque absinthij ℔. j. aceti acutissimi parte s distempet in eis pulnis crocus z frequentes sup epar. Epitima confortans testiculos sic fit. Re aq ro ℔. j. vini puri veteris armo atq potentissimi ℔. ij. aceti ℔. ss. pulnis dyamargariton quae pillulis distempe ... dia sil z cu pannis lineis emplent actu frigida sup testiculos virorum z mamillarum ... frequenter reiterando p9 quam fuerit oppilata et pt fiet ... hora ...si ... debilis vida.

Canonica. Hec sane et ... eius que tempore dicu ... fit p accuta que finiat in die vij. ul par acuta que finia i quatuor temporibus dieta fiat regulada ita ut si finita sit i quarta nichil det i cibo statim apud usq ad declinatorium pstatz et no i. vij. nichil p9 die iiij. offerat put ordinu ... de tua sane put ... ... ypocras i ... ... refutat ... et no attendas illud qd dicit ... medicorum q multitudo ... et medicis ... ... ego ... ... dicti i methodo z regis ... percepit ypo. z via ... tempera ... z qui mortu sit ... sub regimine ... ... multo paucioribus qui mortui sunt ... ... Ex quibus sane potes ... ypo esse vos regulaliter ... morbu z eius ... ... et ... cor poribus ... ... multo tibo tpe sanitatis ... ptea ... loco pdco

[illegible marginal notes]

pdco q no dz phiberi in hac egritudine quin eger bibat aquam frigidam cum vult et quantum vult cum contingit quod vehementer q vim intellige si cor fuit in ea constrictum vehementer et dilatet neque sit in visceribus opilatio seu apostema quia licet inducit multum et morbum prolonget et tempus retardet minus tamen confert inanitioni cum prohibet marasmum de quo potu aque frigide locutus est ypo. de ingenio sanitatis ait cum melius est aliquod malum eger sustinere quam sine causa in mortem cadere Confert igitur ut potus iste sit plurimus simul una hora cum aqua nimia frigida in flamma.

In qua postea [illegible] ffe non competit flama cum educit multi [illegible] humorem cum quibus colera frigore [illegible] [illegible] quod ait Avicenna primo canonis [illegible] capitulo de fleubotomia [illegible] cavendum est ad unabus rebus quod flama sit humorum calidorum ebulitione et frigorum [illegible] vim tamen si corpus fuit sanguineum [illegible] [illegible] in flebotomando et urina rubea [illegible] videri potest [illegible] morbum [illegible] flama non [illegible] vel plurima [illegible] eadem die bis vel ter [illegible] sedata cum confert [illegible]

Pronosticatio [illegible] de colera timorosa est atque suspecta [illegible] morbus velocitatis et [illegible] [illegible] et igitur magis [illegible] tertiana [illegible] terminat ut plurimum in vii ad mortem vel salutem et [illegible] signa digestionis vel indigestionis [illegible] [illegible] particularium ceperit die iiii vel quarto manifeste apparere. Unde tamen si prolongetur plurimum non protrahit cum ut ait ypo. 2a particula afforismorum acute egritudines in paucis diebus iudicantur [illegible] [illegible] dicitur ut plurimum [illegible] [illegible] statim [illegible] primos duos dies signa digestionis vel indigestionis in urina tamen [illegible] particularium manifeste [illegible] apparere [illegible] [illegible] [illegible] aquosum aut vomitus colericus et sudor calidus [illegible] corporis totius aut fluxus [illegible] ventris colericus supervenit statim [illegible] aliqua die [illegible] quia [illegible] indicativa post signa digestionis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] salubre [illegible] [illegible] Item si lingua [illegible] nigra fuerit [illegible] tamen [illegible] multa [illegible] fiet

Pronostico de causone [illegible] et valde et [illegible] [illegible] [illegible] apparuit [illegible] morbi [illegible] et si mala [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] morbi [illegible] et [illegible] ypo [illegible] causon [illegible] [illegible]

atque deterior [illegible] si vero alba erit [illegible] si vero citrina media fiet [illegible] Item si spasmus aut tortura supervenit aut oculorum cortorsio mortale quia signum spasmi de inanitione unde ypo. 2a particula afforismorum febre in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre. Item si urina [illegible] fuerit vel citrina vehementer et in crastino alba subtilis inveniatur mortale quia frenesim sit [illegible] unde ypo. [illegible] particula afforismorum [illegible] urine [illegible] aut albe male maxime [illegible] si in freneticis appareat. Item si pavor statim [illegible] imaginationes [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] frenesim [illegible] sit [illegible] nisi [illegible] [illegible] illico [illegible] Item si [illegible] fuerit et [illegible] [illegible] mortale quia [illegible] magnum [illegible] [illegible] unde ypo. [illegible] particula afforismorum in non [illegible] ffe si que [illegible] [illegible] fuerit que non [illegible] ardeat et [illegible] habeat mortale. Item si rigor supervenerit in aliqua die [illegible] vel non [illegible] neque [illegible] [illegible] subsequatur mortale quia [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] non potest unde ypo. ibidem [illegible] rigor incidit ffe non [illegible] [illegible] [illegible] corpore mortale [illegible] [illegible] [illegible] atque completa subsequatur [illegible] [illegible] [illegible] corporis totius aut [illegible] [illegible] copioso salubre quia [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] quod ait ibidem [illegible] [illegible] rigore [illegible] [illegible] fit egritudinis. Item si [illegible] ffe [illegible] [illegible] [illegible] in die [illegible] vel [illegible] vel [illegible] plurimum si non ante vii mortale unde ypo. eadem particula afforismorum [illegible] Item si [illegible] supervenerit in ffe acuta ante vii malum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] Item si stupor aut alienatio [illegible] vehementer supervenerit [illegible] [illegible] [illegible] ante quam signa digestionis [illegible] [illegible] ceperit apparere mortale quia [illegible] [illegible] sit maligna [illegible] [illegible] ait [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ante signa digestionis evenerit malum est atque timendum [illegible]

Cap. IX
De febre flaumatica interpolata

[illegible marginal notes]

Accidit hec conflatura putrefacte
contra veniat ut potest esse seu
intestinis compositionis vel ...
brorum cum colerico flatus putre
factis reddit, procedente quoque die parte a
flatura porrose duarum qualitatum parantium
ad putredinem participat ut humiditate
plus namque fuit humiditas ad putredinem
tamen sit velud una patet quod caliditas
que est in effectus. Ideo dicitur esse
cottidiana interpolata interpol-
lata aut dierum morum quemadmodum
et esse in composita etc. scilicet pura et
non pura. Pura quando tamen sit conflate
puro tamen ... aliorum humorum vel
alicuius qualitatis est commixtum cum fle-
gma dulci vel vitreo seu acetoso. Non
pura non tamen sit conflate cum aliquid
colere intellige vel melancolie reperitur
commixtum vel tamen sit conflate cum con-
traria qualitas est impressa velud tamen
sit conflate salso. Flegma namque non sit
salsum nisi vel per adustionem vel humorum
adustorum commixtionem licet prima atque
propria flatus qualitas sit tamen humidi-
tate ... in flate salso reperitur.
Signa esse cottidiane pure sunt quoniam in-
cipit eius paroxismus cum horripilatione
vel frigore super dorso et extremis
membrorum preterea quod sentiat paciens vero
etiam punctum vel tremore vel rigore
vehementie sed qualitate sola extrema
constringete et durat ipsa frigiditas tempore lon-
go et sit primus pulsus velox spissus
mollis dispersus inordinatus. Deinde
tamen provenit ad augmentum tarda est
calefactio neque sit vehemens ymo
fortassis non calefacit et quia si flegma
sit vitreum grossum quare neque magna
fiet pulsus vehemens apud statum
vel augmentum quoniam est in ea caliditas et super
fiat non per ... In declinatione autem
non advenit sudor nisi forte primus ra-
rus ... et quia apud principium
egritudinis tamen materia non dum est digesta neque
subtiliata et magis fit apud declinationem
dyastoles cum pura quiete et innovatur
sistoles et eius quies et apparet talor
adveniens et pedes et est tamen ea victus
flatus et humiditas unde compositio appetitus
et sitis paucitas. Et spacium quod de
paroxismo est ... vel ...
... quare

advenit ut plurimum apud occasum solis et du-
rat usque ad meridiem post quoniam reliquie per se
resoluat et forte non resoluunt donec alii
non redierit paroxismus. Et accidit ut plurimum
hec esse pueris et mulieribus et quia ...
lacte ... quoniam multiplicatione comparun-
quietis et vectibus multo fructibus humidis
et piscibus et lacte. Et in principio quando hec egri-
tudo est urina alba grossa spumosa in
augmento non rufa vel subalbina quoniam
si tamen ad statum provenerit fit rubea clava ...
tilis cum ypostasi albalem equali plurima
vero dum ypostasis mora in urina et pres-
sura ... plurimum pro sudore cognitum et
... flatim tunc vera morbi inditia
Et cum perduravit hec esse tempore longo mal-
facit ... corpus et albescit facies et tamen
et palpebre inferiores inflant velud in
ypostasim. Cognita esse cottidiane non pure
sunt ... rigorum dum predictorum sunt
... ad caliditatem et siti vehementer et abreviatur
tempus paroxismi et quia apud principium egritudinis
... et
<u>Methodus</u> Cura esse cottidia-
ne pure est ut statim in principio moveatur
via cum benedicta laxativa vel medicamine de-
bitis decoctio de zedoaria dando opcis ...
maioris quietis. Et forte etiam via quaque
die advenientis in principio paroxismorum si fuerit
posse in aqua tepida mixta cum sale et aceto
vel cum aqua decoctio raphani et aceti ...
tamen ... vel ... est tamen ... ...
bus ... et olentibus ... si ...
... et ... opiates sunt magis ...
vel ... et medicine fortiores ...
gatur ... via tamen ... aceto ... vel cum
... sillitico dando opcis in matutinis
aliquid cum aqua calida decocto. Si ... va-
... et dum ... plurima
post ... et ... evadere
via tamen ... forte sit est yerapigra
Et pille ... et medicamine ...
... et pille ... que ...
... et ... pille de aga-
rico ... debilitate ...
Et si venter
fuit restrictus ... quaque die gradatim
cum suppositorio vel clistere ...
... post ...
... pro ...
edorum vel pullorum ... cum petroselino ...
cum synapi et melle vel melle et aceto et
vino et aceto vel ... berberis et ...
... bibit vinum

[illegible marginal annotations]

ul. clarz parum adaquatum. Vel bibat mel
licratum si tempus oppinio nocerat. Conforte
tiuis hora qua cibum non sumpserit cum electua
riis et dyaradon abbatis si mixtis cum
cum zuccaro ro. vel diagalangia si in ... frigidis
bibendo post illud aliquid vini predicti.
Abstineat a fructibus et oleribus et piscibus
et posse neque bibat aquam frigidam quia indi
gat et se elongat que ipse naturaliter ...

Cura ... cottidiane non pure est ut ...
et medicus caliditas remissa que det
pro digestione syrupus acetositatis simplex primo. Deinde ap
augmentum syrupus acetositatis compositus neque nisi ...
oximel compositum tisanedum. In cibis vero
dentur pulles cum ordeo vel avena coctum ...
vino potato vel acceto. In potu non tribua
tur ulcus vel mellicratum aquosum et gargarizent
sepius cum aqua frigida et aceto quia sitim
reprimunt excellenter. Medicina post ea materia
digesta eradicatur corpore ... est hec. Re
... albi ... atque mundati ℥ i. reubarbari
boni ʒ i. ʒʒ cinamomi ... ʒ ... zuccari ʒ i. fi
at ... pulvis cum sit dosis ʒ i. et si ver
... non poterit sumat ...
dyagridii ʒ ... et aliter ... confert ob
medicine tam digestive quam solutive ...
dicitur capitulo de febribus corporis et ...

Emperica Ars faciendi syrupum ... digerente
vel edulcorante ... per ...
est hec. Re pulegii calamenti mente salvie
maiorane satureie pimpinelle ... bal
samite abrotani ... marrubii absynthii
fumi terre ... basilicon ...
... origani costi serpilli ...
... vel plurium ana ... radicum quinque
communium ... apii feniculi petrosilii brusci ... ana
... quantum ... calidorum ... apii
feniculi ... ana ʒ i. ʒʒ cinamomi ... aloes
... ana ʒ ij mellis
despumati lib. ... vel mellis et zuccari ana lib.
... fiat syrupus ...
... de quo potest ʒ iij ...
... et ...
... adde ...
... et ... ana ʒ ...
... vel ter ...
... quantum die ... sufficere ...
Et si volueris ut ...
... respiciat ... adde herbis predictis ...
... flores camomille mellilotum ...
... nastur ...
... adde ...
... thus ...
... Si non pectus et pulmonem
et cor adde herbis predictis ...

... capilli veneris ... lilium
ordeum feniculum ... et ... adde
liquiricie passulas ... sebesten
... dragagantum ... dactilos pin
guas ... et ... Si
vero stomachum et intestina adde cinamomum ...
... mastice olibanum et galangam. Si
non epar et venas corporis totius adde
predictis epatica endivia ...
torium et duas species. Si non splenem adde
predictis scolopendria tamariscum ...
... squilla rubea ...
capparis ... agrimonie folia vel flores ...
buci et ... adde zedoaria atque ...
lauri. Si non ad matricem vel renes vel
vesicam adde herbis predictis saxifragam
... solis ...
... et ... cantarides ...
... et aliis quia ... fortitudine ...
... renes et vesicam. Si non adiuvat
adde ...
piper et squilla ...
... Est namque febris cotidiana ...
digestiva atque conductiva ...
appetitum ... excellentes in
... arte ...
pillulis de mirra et thure ...
ad ... paroxismum ...
... et tota ... stomachum corroborat
putrefactionem prohibet et ...
... et ... post purgatorium ...
... de ... capitulo de catarro ...
... et alias ... capitulo de febre pe
stilenciali ... **Canon** ...
... est ut ...
... atque renes ... et ...
... pulmonis ...
... membra ... negligant. **Confortet** ... stomachum et intestina
... in calidis ...
... olibanum et mastix et ... de
... et ... de ...
capitulo de opilacione epatis ...
dispositionem ...
...
magis stomachum fatigavit ...
... capitulo de opilacione splenis
... confortationis stomachi
... capitulo de opilacione stomachi
et capitulo de ... appetitus libro primo.
Confortatur vero ... in ...
bus et opilationibus ... capitulo
de opilacione epatis et venarum. **Confor
tatur autem pulmo** in ...
catarri ... capitulo de catarro

In cura apparitionis [illegible] Ille no[n] competit euacuatio
cum flebotomia regularis qui tamen medicatur
viij tunc i[n] tal[i] pol[sic] est fieri et ipse
i[n] principio apud incepcionem [illegible]
[illegible] est de flate non puro et i[n] corpore
carnoso iuuene cum vene sunt grande
apparentes et qui est astrictu[s] i[n] flebotomia
racho[n]e cum cibacionis [illegible] [illegible] Ille predictus
que sit diuitie [illegible] et [illegible] conueniente
cibacionis est qui dat inhicionis ad
[illegible] ante paroxismum vel .iij. ad plus viij
tu spacium quiet[is] sit breue tu[n]c sit sep[ius]
[illegible] tunc videt[ur] deuenire ipso[rum] ut cibus
[illegible] post desinentiam paroxismi competet offerendus
[illegible] et [illegible] si quis [illegible] quinque [illegible]
via debet semel tu[n]c cibus quarta die
quare fiet tenuis dieta i[n] ille cura
que est contrarium cam[er]oribus [illegible]
cum [illegible] ille grossus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deficiat [illegible] [illegible]
que si [illegible] fortis est et ma[teri]a pauca suffi
ciet talis dieta quia i[n] sta [illegible] tu[n]c fie
ret digestio ante putrefactionem [illegible]
sta est [illegible] non complete digestus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regie mor
bus [illegible] Si no[n] sit debilis [illegible]
[illegible] fiet grassus dictandi quare conve
nit ut detur cibus bis [illegible] semel i[n] me
dio declaracionis [illegible] ante principium
paroxismi futuri [illegible] et oportet ut fit
cibus [illegible] quantitate sed magnus [illegible]
te [illegible] [illegible] et multum [illegible] et faci
le digest[ibil]e [illegible] est [illegible] carnium [illegible]
debilium et [illegible] sorbilia et [illegible]
[illegible] no[n] [illegible] [illegible] et carnes
animalium siluestrium [illegible] Et qui ad
oblacionem debita [illegible] i[n] ille [illegible]
[illegible] vel [illegible] est [illegible] [illegible] paroxi
vel [illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible]
dieta [illegible] i[n] ille [illegible] [illegible] ad
elongacionem et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et dieta [illegible] [illegible] [illegible] die
ad statum [illegible] paroxismum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] distincta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] corp
[illegible] brachia et manus et pedes
[illegible] vel [illegible] talia venter [illegible] et [illegible]
tus calid[us] sufficienter [illegible] qui est
[illegible] [illegible] ille [illegible] et
[illegible] [illegible] ille [illegible] sibi [illegible]
[illegible] et si [illegible] frigid[illegible]
vel [illegible] [illegible] corporis [illegible]
Si no[n] [illegible] corporis equaliter calidum
per totum [illegible] qui est [illegible] [illegible]
tu[n]c [illegible] no[n] [illegible] [illegible]
Si no[n] manus et pedes [illegible] calidos
[illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible]
i[n] quatuor [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad decursum quarumcumque Est et
alia [illegible] distincta [illegible] pulsu qui i[n] principio pa
roxismorum pulsus [illegible] et fit paruus de
bilis [illegible] i[n] quo [illegible] et quies post
[illegible] est maior quam [illegible] quam maior
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam
[illegible] caloris naturalis [illegible] [illegible]
[illegible] no[n] [illegible] [illegible] at magis augmenta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i[n] [illegible]
tone no[n] fit valde manifestus et dilatata ar
teria arteria [illegible] fit maior quam
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i[n] pulsu statim apparet
febris breuitate morbi sicut quadmodum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Prognostica
Ille [illegible] de flate et [illegible] que est de flate
puro durat ut plurimum [illegible] ad [illegible] dies
et [illegible] [illegible] quia [illegible] ille cura [illegible]
[illegible] apud die .vij. vel .xiiij. timetur no[n]
[illegible] [illegible] [illegible] diminuta quantitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] forte
[illegible] quarta die apud paroxismum tu[n]c vo
mitu aut fluxu ventris aut sudore [illegible]
si paroxismi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
atque [illegible] breuitate [illegible] [illegible] Si
no[n] retardentur aut equaliter stet no[n] precedente
aliqua [illegible] euacuatione copiosa [illegible]
[illegible] et morbi [illegible] [illegible] [illegible] tu[n]c
[illegible] [illegible] fuerit [illegible] et appetitus [illegible]
morte [illegible] [illegible] si paroxismus [illegible]
est [illegible] si post [illegible] et euacuacio
[illegible] [illegible] copiosa [illegible] [illegible] Si no[n]
[illegible] [illegible] et signa digestionis [illegible]
[illegible] apparuerint et [illegible] malignitatis
statim [illegible] dubitans et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quartana
[illegible] et [illegible] ille [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille si multum
[illegible] [illegible] ad ille ethica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ad ille [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mor
[illegible] [illegible] [illegible] sunt future
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] calid[illegible] fortiter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap[itulum]
x de [illegible] flatica continua que latina

Hec ille optat [illegible] incipiat

[illegible] febri[illegible] flatice [illegible] quam
fit [illegible] flate et [illegible] [illegible]

[illegible]

frīs intra medicinas putrefactibus siler et cop-
tica quaque die et tempore apud occasum solis
que ad modum et hec illa vero quam indicata
est ex caliditate ... hec secundum cotidianam idest
latina interpretatur. Signa autem sunt hec hec
flatice interpolate. Pulsus hoc simplo non est
in ea prodice quemadmodum neque talibus esse con-
tinuis quibuscumque sed est vero similitudo homi-
nibus plurimis in corpore composita calefactione
et non est in ea sudor nisi fortassis apud
statum cum fit ... est in ea vomitus et
colico flatica alte ... et post hec plica
hec ut ... est plus hec ethice et tempore ...
prolongari sed differunt inter eas corpulsum
urina atque ... forma quod est ... in hac
hec pulsus est mollis parvus latus et urina
alba grossa in principio sed rufa vel livida post
augmentum et cum ... fit maxime
... nocte fine aliquid assumptum fuit ...
fine ... et ... vallis ... non
... neque ... quorum omnium ... re-
... hec ethica ... suo loco ...
... complexio difficilis est ...
... atque ... **Methodus.** Cura hu-
ius est cura flatice ...
medicinis preter ... est ...
... administratione medicinarum calidarum et
... est debile vel eger est ...
... febris fuit ... forte
... flatica calor hec et medicine ...
... reuma ... litargia
quare ... apud ...
... capilli
et ... dimisio atque ...
... suppositoriis et clisteribus ...
... quaque die
... vomitus fuerit ... difficilis illo
... et hec omnia ... de
litargia. **Experientia.** Omnia que ...
experientia ... hec flatice ...
... **Canon.** ...
hec multiplicantur omnia que ...
... potibus et medicinis ...
flatice ... quaque die ...
... atque ...
... fortissimis ...
... est ... forte
... et ...
appetitus ... vel ... postulavit
... est ... hec flatica pro-
... **Pronostica.**
hec hec ... est et ... quare
non ... die ... vel ...
plures ... usque ad lx. nisi fortassis
... aut ... plurales

[illegible]

morbum accidunt et ...
... usque ad xx. die vel sibi ...
... cum ... parvo
... ut ... est ...
plures est ut hec ... de flate vel
... cum ...
fuerit ...
... quaque die
... a vomitu et sudore
... et plures accidunt ...
sudor ... post digestionem ...
... fuerit debilis ...
apud ... appetitus ...
... ita ...
...
... et ...
fuit hec ... est ... et ...
... plurima ...
fuerit ...
litargia ... minima et ...
...
... in ligaturis ...
... fortibus et suppositoriis ...
atque clisteribus et ...
... dieta atque ...
... in febribus
... fuerit ...
... capitis dolores aut ... aut
... aut ... calor ...
... ydropisi
... et ...
... aut ydropisi ... aut
... a fris ... hec ...
illico ... hec ...
... ethica ...
... febris ...
flatice ... atque ...
hec vero ... cum ...

**Capitulum xxi. de febre empicla et lipa-
ria et hominum pilatione in caliditate.**

Iste tres passiones **non sunt nisi** ...
fuit ... flate ...
grosso ... et ite-
... et ...
... hec ... neque ...
... et ...
...
...
... putrescit ...
maligna ut ... G. loco sup-
... quod ...
Aintem ... calor ... de
... hec ... febris ...
...
...
... grossa ...

[illegible]

4 T 1427

horripl° · rigor · tremor · tipus — dr̃ A

[illegible marginal gloss]

velud carbo regitur i vestenbus aque du fimi putridi elevat adeo ꝑtina cor poris cu quaeꝗ̃ inuscolos ꝗdati sin qn titate ide in i loco fecerint calor put̃ qualis opalũt debilit̃ inꝗ̃tus i frigidat sin qualitate velud apparet i vaporibus aque bulictis et ad illud opatʼ plimi oppssio caloris nalis atꝗ̃ cũs vinouato ad corpus intiora cm̃ ꝑhys infrigidant̃ ꝑtima et depau perat sin calore febris nõ cum picla dicit i qua mõ ꝗ̃o ptes ꝑtime corpis calescut intiores nõ frigescut qm̃ i ea calor putridus debilis apud nõ obtinet sup ꝑ̃la grossu ꝗ̃ solus sup ptes eius liquidas subtiles que fu mates adeo ꝑtima calescũt ea vero inetes ptibꝰ grosses viscera i frigida tibus velud glacies dicter coagulata et licz an paroxismu fiunt fria tn̄ monet aut acuta adeo ut dicz ingr̃ opa inꝗ̃ corpus inferat horripi latio nõ d̃r tn̄ corpus sentit frigitate cũ ꝗ̃ntate quadã membra costrigente q̃ horret opa cutis et pori contratur ut d̃r pilũ ꝗ̃ stat i eis rige videat̃ / nõ differ rut horripilatio rigor tremor atꝗ̃ tipus. qm̃ et si ꝗ̃plibz corp significat di spoicom corpis fria z i ꝑ̃te aliter tn̄ atꝗ̃ aliter illud accidit ut aut horripi lato calor fen ꝑtio de vaporꝯ dicta nã horror seu horripilo subtilis frias advenit sine punctura qm̃ accidit ꝑ ꝑ̃ma grossa flãta fria torrete sup muscolos ꝗ̃ sit i ambitu corpis totaliꝰ ꝗ̃ ad modu cõtigit i ꝑ̃te flatica. Rigor nõ d̃r cu advenit frias velud velud cu acum punctura qm̃ accidit ꝑ̃ma colita subtili inuscolos stimulate quadmõ fient hz i ꝑ̃te colita. Tremor aut ꝑ̃te d̃r cu adtata malicia precesit fria ut medullas ossiu toceat neqz corp continẽ se possit qm̃ moveat ꝑ̃ma fria membra et labia oris atqz dentes concutiat qm̃ fit ꝑ̃ma fria ꝗ̃ssa vitia velud apparet i ꝗ̃rtana. Tipus nõ d̃r disposito ꝗ̃ lemis fria cu ililatiõibus atꝗ̃ ꝑ̃scitatõibus diuisis velud accidit i declaratione febriu apud mãz pauci ꝑ̃e et i corp putrephys tn̄ ma codu fuerit coplete nõ p̃ut dicz egritatẽ. Ergo pdictarꝰ febriu tũ ꝗ̃ ꝑ̃te flatice pure intpolate cu adductione rigorꝰ pdictorꝰ apud puteu i paroxismo tn̄ vehenit prodite quatz die et ꝑ̃nc post ortu solis ꝗ̃ est hõ die flatu depictata

Methodus Curã ipãz ꝗ̃ prima est atꝗ̃ eadẽ ꝗ̃ est ut tam i ibis qm̃ meditis exer ceat velud i ꝑ̃te flatica pura intpolata sed note est ut i eis ꝑ̃clitas mag augmentet et ꝑ̃tud medicinas solventia pliet et ꝑ̃ ꝑ̃tine subtiliet quicꝗ̃ pcietiud vide i digestibus ad ꝑ̃piũt ꝗ̃mulla tu i meditinis nõ solventibus ad pillas de hĩnodac maiores et ad pillas de oppoto et ad pillas de cologd. ꝗ̃s oms ia dixĩnz tã de arthetica ꝑ̃ssiõe.

Pronosticaʼ he pt ꝑ̃te maxie coiũgates qm̃ ꝗ̃ grossat et viscositas ꝑ̃e et frias pro ꝑ̃lixz inẽ consũptionẽ quae nõ finiant dic. pt al. hõ. nisi fortassis ma mota fuit apud et ꝑ̃tus ꝑ̃puls ꝑ̃ma forti cu euacua ꝑ̃ne ꝑ̃sili plima diuisa provoĩtu et vrĩa et ꝑ̃cessu neqz oz ut ꝗ̃petct i eis sudor ut fortassis paucus tardus sicut viscosus tn̄ quo tipꝰ nõ coplet. Ite si virtus fuerit debilis apud a plim deficiat i ꝑ̃ssit et appetit ꝑ̃stua morie qm̃ deficit ante crisim et ꝑ̃solutionẽ copletã. Ite hec febres si ꝑ̃duãnt tpe logo ꝑ̃ducunt ad ydropisi nã vicete aut ad ethica et marasmũ calore putrido dominante. Ite ꝑ̃ ꝑ̃siuor febribus febres cãtue pacdẽ cosuecunt qm̃ pars ma subtilior put i flantibus et facit paroxismu quo deficiete ul i medio ꝑ̃ante pt grossa putrefiet et aliu facit faciede paroxism et putrebit ꝗ̃ sint due ꝑ̃te cu nõ sit sliter et hoc pt accide i ꝑ̃te ꝗ̃tina ul tciana nõ pura cu ma fuerit et gea sen commixta.

Ca^m xii de febre milica interpolata et dicitur quartana;

Causat hec ꝑ̃te ꝑ̃ma milia putrescente i aliquo loco corpis ꝑ̃t venas vel i ꝑ̃to et i testinis et annexa ꝑ̃te splenis atꝗ̃ ossiu medullis qm̃ ꝗ̃ ebullito mo inie putrescetis tardu lzz reditũ ꝗ̃z de ꝗ̃ro die i ꝗ̃tu inclusue ꝑ̃ptea ꝗ̃ humor me lancolicꝰ tardẽ ꝗ̃ nõ ꝑ̃be qm̃ ꝑ̃ma ꝗ̃litate cus put dib ꝑ̃pugnat. ꝑ̃cto ꝑ̃te ꝗ̃ ꝗ̃r tana intcupata est at humorꝰ inorꝰ ꝗ̃ ad mad et ꝑ̃e alie intpolate ꝗ̃ sit ꝗ̃rtana vera et nõ vera quẽdã dic ꝗ̃ ꝗ̃rtana febre est vera milia ꝑ̃ ꝑ̃ nalis cu nichil aut ꝑ̃ ꝑ̃ accidit ꝑ̃ ꝑ̃ mixtione aliorꝰ humorꝰ ꝑ̃ et que neqz paduſtionẽ neqz ꝑ̃ ꝑ̃ coagulatõẽ plima pcedit ꝑ̃ ꝑ̃ nãz et hec est milia que est ꝑ̃t fex masse sanguinee ꝗ̃ ad mod ꝑ̃ ꝑ̃ sit ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ hõ vñ at dia ꝗ̃ sit ꝑ̃ ꝑ̃ nõ nalis yehemet ingrossata paduſtionẽ ul coagulatõẽ ul humorꝰ valde grossorꝰ ad ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ ꝑ̃ sunt fla ꝑ̃ ꝑ̃ aut vitren ꝑ̃ ꝑ̃

[illegible]

[illegible]

cu aceto pauco [illegible] sandali [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fris quatu et lig ee huoi distictu nome
obtineat oppiodis no tm distiglui pt esse
quartana p̄ niam rei qm humores p̄mi
distincti i massa sanguinea uu corporis
no pt nisi quatuor q̄ st̄ fla colera sang.
melācolia et fleuma quare subcodicat sic et
reponende Signa quartane vere sunt quia ma
pit eius paroxismus cu horripilatione difficili
vehementi cu sequitur tremor corporis totius
et dentiu concussio consequens psimilitudine
ossiu et medullarum et ppe post tres vel
quatuor paroxismos et no sentit paciens
veluti cum puctura si fleuma magnitudine et
quantitate plurima quasi sit infrigidatus sicut
aut tepore frigidibus aut i carne laceratus
et fit pulsus ipso illa p̄mis ver vide ita
q̄ licet i pncipio paroxismi eius dis esse pul
sus moveret no tm sit i hac innovatione adeo
ut ppolu pulsu cognoscere possemus hanc esse
s pulsu egri cosuetu apud sanitatem
Deinde cu caleficit et venit ad augmentu
fit vehemens eius caliditas adeo ut i statu
sit vel potius caliditatis synoche et terciane co
pararis dessiccat alica et ultimo caliditate
se statim qualiscunque s est eius siccitas
sic siccitas terciane et est eius urina aquo
sa subtilis i p̄ncipio et ppe si sit opilatio
postea at sit rufa grossa cu ma di
gestus calor in figitur et reddiua pcd
i turbone et q̄n sit nigra vel rubea
obscura Et i q̄ cura no fit i hac esse
ut dr̄ aliquis qui collect est qm reddit
prodire de quarto die tertiu inclusiue
et ppe apud octavam horam diei q̄ nulla esse
fuit pt neque simplex neque composita Signa
quartane no vere fut oia signa pdicta
pt q̄ magis tarda eius pradiis qm reddit
de quarto i quartu a de sexto i sextu a aplis
ppt nimia grossitie atque frigiditatem ultimatam
materiales esse no certitudinis s quartane vel
sextane incipiat ut dr̄ Rasis i dimisso
nibus omnium parum evenit esse eius paroxismos
contenciasque **Methodus** Cura quartane
ve est ut si urina sit rubea grossa i p̄ncipio
et quantitudo corporis sanguinea more sui
apertio una si no i die paroxismi cu flora
basilica fluebotomie p̄o et deinde cu flora
saphene fluebotomie et fuit inciso vene
larga ut sanguis grossus extrahatur ad
q̄ confert plurimu ut eger sedeat i balneo
aque dulcis tepide cum fleuma z i aqua
decoctionis malue malauisci ordei
depilati z femngrēci qm tunc valida sanguinea

r ossam adusto vel congelato genita indi
cabit esse ca aut hmo esse que ppe cu
flora separat Sed ergo magis grossu fuit
q̄ essodiet plurimu corpore solubile a flora
apud prodicum sicut aliquotiens ussque
ad septimu vel nonum paroxismos s̄ue sub
tile clare fuit illico respirat Sed attamen
fuit apertio subtilis aquosa et quantitudo
corporis macie indica aut squalida flatu
tota no fiat flora s cura tunc cu medicina
lenitia sic est apozima de mirabol
indis z apozima de epitimo q̄ de epi gral
dept bruto semper passu de illa vel
cu apozimate de polipodio q̄ fit poli
pody ℥ i mirabol indorum ℥ i ℥ semen
epitimi ana ʒ ij rosarum rub scolopendrie
i lib i aque clare decoquantur quousque tercia
ptes due tunc addere semen epitimi atque
rose et iterum aliquantulum sup carbones
leniter decoquat q̄n predicit utuntur
decoctione forti tunc fuerit res mirab̄
vehementer et opprimit corpulentia z aqua
colet et dulcoret cu ℥ i sir ro aut
viol aut cu aqua decoctionis prunorum z pitta
et det totu am die Deinde digerit residuum
me cu oximelle composito vel squillitico a tu
sirupo ore dando decoctis ordie i aurora
cu aqua decoctionis capparis cu zucara
dulcorata et altrinē predicta p̄ierto in
septimana sel p qkmet mathiolaz ita
ut balneum aque dulcis tepide omi
die frequentet pter qm i die paroxismi
qm est vehementer conferens digerendo
malis grossis cu suis humiditate et subti
liando et resoluendo Et si urina fuit adusta
q̄ fuerit ego ruboc vivid et esse calite apud
paroxismus sit ob medicae lemores ita ut
i eis humiditas sup colerone ducetur q̄
sufficiat sir. acetosus indigendo et
aqua capseri i q̄ua i fusa e epitimum
pro nocte i soluendo Sed no maius fuit
adusta q̄ fuerit ad albedinem z esse re
missa caliditate apud statum paroxismi oz
ut sit eius corpus illic forciores ita
ut i eis caliditas cu humiditate equaliter
ducentur quare requiritur opprimere indi
gendo et mirabol z scene atque poli
podiu i evacuando dr̄ q̄ datie ad lapide
lazuli et elleborum nigrum p̄ remaniū et
ppe apud statum egrediunt cu ua
pfite fuit digesta tunc nag aremit
ipam evacuatione cu medicinis fortibus

[illegible]

[illegible]

ut sunt pille de lapide armeno et pille de
elleboro nigro quas omnes in diebus ...
de melia et medicine omnes proprie conferen
tes i. hec sunt yalogodion yera ruffini. yera
pigre et catarticum imperiale hec igitur
methodo regulariter prinicetes ita ut solo
uetur post digestionem et digo per solucionem
licet non videntur in eis magnum proficuum statim
apparere quoniam est morbus difficilis eradica
cionis unde in hoc regimine nequaquam pro
gatur et hec est eius cura per medicinas di
uinas aut grosser dedicta. Sint omni
tibus corpori frumentis cum calide temperata sic
sunt pisces parvi petrosi elixati cum petro
aut coditi cum ... et cinamo aut assi
super prunas et sic sunt carnes edorum et pullorum
et castratorum et agnorum et vitulorum
lactantium cocte cum petro. Et sic sunt blite et
spinache et rape dulces cocte cum carnibus
eisdem et potibus leniter petre solucionibus
sunt aqua decoctionis caulium rectum codita
cum sale et butiro ... et ius galli vetustissimi
decocti cum aqua et sale in quo picatum fue
rit aliquantulum polipodii quercini ex sunt
potus aceturi et ipse si pora ex
eis cum cibum sorbeat. Sit potus corpori
vinum album dulce clarum purum vel parum
adaquatum. Ex fructibus vtatur ficubus passis
et vidibus et uvis maturis et avellanis
et nucibus recentibus et quibus prius ...
ante cibum ... speciebus dulcibus post cibum
Abstineat cibis et potibus frigide ... spiritu
generatis qui multiplicant melancoliam ex quibus
sunt caro ferina caro bouina caro porcina
et ... et omnes res vehementer sallita
sunt et panis azimus et res frixe ... ta
... alie sunt tortelle et ... sunt
allea et caules et ... lentes et
caules fabe nisi si fortassis cum corticibus
lentium mendat leue vetus fuce solutum
Et ex potibus sunt vinum rubeum vinum al
grossum ... vel aqua frigida pura. Absti
neat coytu superfluo et ira et tristicia et
labe habitet assidue sub aere temperato et gau
deat solaciis ... ocio quiete et
sompno plurimo corpore nisi cum appropinquat
paroxismus. Cum eius non competit ut dor
miat per totum ... et paroxis
mus advenit ad augmentum tunc dormire
possit. hec est igitur ... cura per omnes
dies quotidiane sunt ... ut ...
de ... in die paroxismi sit uet
eius ... accessibus ... cibo

et si non aliter solue cum suppositorio vel clistere
et cum prius bene ... mitte ... in
aqua dulcis calide aut totum corpore solue manus
et pedes qui simulantur paroxismum et fricat
festinanter ... et ... vomitum si
sunt ... et si non aliter solue cum oximelle
... aut syr° acetoso ... in aqua
calida decoctionis ... aut radicum ...
... comitantibus ... et le
... et ... et ipse si non
non fuerit ... vomitum facere sint
et ... et inveteratis in diebus
... ad signa ... paroxismi ...
nerit ad augmentum ... abluco
et ponere super lecto molli et pannis calidis co
operi diligenter et calor ... ad statu
et tunc ... aliquid ... provocationibus
sudore et ipse apud statim ... et ...
... sunt digesta qualis est potus aque calide
in qua pulvis ... aut ...
... fuerit bullitus et ponere ... ipsis
eius omni ... in quibus sit
aqua calida decoctionis origani calamenti
et florum camomille qui faciunt sudare et cum
sudor fluxerit absterge ... cum pannis
lineis calidis qui poros aperit et ... fa
ciet purgare sudore et vegetat ... paroxismi
post declinaverit et calor naturalis ...
nova sunt renovatus ... ipsius
superdictis. Cura febris quartane et septimane
eadem est suprascripta sed ... ut in eis utamur
medicinis ... atque subtiliantibus
ulterius. [Emperica] ... de
melia ... nobilem ...
... est potens in digerendo et opi
lando ... confortando
... arte
... digerentes atque evacuantes
...
sine adustione sine condensatione. Ex florum ...
... tempus fuerit vel herbe
... florum ... tempus fuit
vel corticis eius medicine florum genestre
foliorum salicis corticis fraxini medicine
scolopendrie tamarisci corticum radicum
capparis ... ana ... Thymi ... epithymi
... cuscute ... eupatorii ...
ana ... cimini ... acori ...
... ana ... ameos ana ...
... gentiane ... cinamomi baccarum
lauri ana ... vini albi dulcis clari ...

[illegible]

Cura [illegible] amor [illegible]
mulia [illegible] sunt mulia [illegible] mulia [illegible] ut [illegible] mulia [illegible]
[illegible] ut attendat [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] ut fiat [illegible] apud [illegible] amulia sancta [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]

281

283

[illegible]

282

Vsta poma pira cauletes lentes pisa
Caseus et pisces salsi lac et caro salsa
Et caro iuncta leporis bouina caprina

lib. ii. mell albi et zucca an lib. ii. fiat confectio
hiis sirupus bene coctus subtilis et clarificatus ino
et forma quo sunt alii sirupi de quo potest
aut die iandum aliquis ponere vel cum aqua calida
Et si laxatiuum facere volueris adde thimi
epithimi ana ʒ iii. sene ʒ ii. pollipodii agarici
hermodactillorum ana ʒ i. esule ʒ ss. i de
coctione prima et de qua cum fiat plus quam
faciet effectus humidus pluribus bis vel ter
quaque die leniter expellere Et si volueris
ut appetitus membrorum aliquid vsurpat adde
confortatiua que deprimunt cum de esse flatuca
in potus purgatus de ceperis vbi complexio
calida dispositi ad flaticos humores Est
namque ferre cotidie omnia simplicia dige
rencia et euacuancia inlicite humores vero
quam inlia in apparere dicat in splene conferens
videtur ut mediane digerentes ad splene vel
triplicat in sirupo dicit prima copia quia si fa
cum in vinare subtiliter roborat etiam ʒ.
ii. vini albi veteris amari potest tollere
vsque ad 3 paroxismos hec illud deducit
vel abrenuat et alleniat euidentur quia
quam in via oppilate subtiliat probat
oppilat et putrefaccionem prohibet ad quam
desinit sua complexio talia sicca vehement
idem operatur vina ista talia bibita cum
die in ieiunio et ipse cum in die predicta pota
uerit vinum potens Et idem facit decoctio vi
ni de decoctis absinthii colatum et cum
melle aut sucaro decoratum et bibitum in
ieiuno Similiter et aqua vite bibita cum aqua
decoctionis pireti vel genciane dulcorata
sit plus Similiter et ista confectio Recipe pireti
genciane camedreos ana ʒ ii. mell albi
lib. ii. et de qua in die suppeditet in ieiuno
ʒ ii. cum ʒ i. aque decoctionis ysopi aut
cum ʒ ii. aque vite quam in breui tempore resi
tat inlicita Similiter et ista confectio Recipe se
tide foliorum rute sine piperis longi ana ʒ
ii. confice cum melle et da paciente ana
some p. ii. hoc admodum castanee Cano
non In cura istius febris ut cum fau
tela procedatur in tibiis quam medicis plus
quam in febre aliis trahuntur propter difficultatem
sue curacionis de medio igitur tibiatus et pred
quod dicit Auicenna 4o canonis vbi loquitur de hac
febre cum ut speciem pars remanet in die paroxismi
quod videtur intelligendum ut si paroxismus
vetustus sit in die excitat et prius dubitet
neque tenet donec declinatio transierit

complete Si vero febris sit vetusta de nocte
tur amittat cena neque prandeat donec
paroxismus perfecte declinauit quantumcumque
sint prolongatus et predicte paroxismi
intelligis Propter hoc autem paroxismus si reppositum
hoc vellemus intelligere contingeret
extra duobus diebus assiduis ieiu
nare cum paroxismus vero continue proximum
hoc occuparet males quia absurdum videtur
vnum quod opiates cibum offerunt vero
hoc adhuc cum paroxismus fit ut oportet
tal cibus sit paruus quantitate sed magnus
virtute qui cito digeratur et multum corpus
nutriat et virtute confirmet quod est verum
in omni febre tracianate sit si ma carnium
laudabilium et vellorum ouium pultarum et pisces
recentes petrosi aque vel elixi non for
tassis pomite intercedat quam cibi
opolibus in principio paroxismi sub multa
quantitate dolat Post declinacionem vero
paroxismi sibi oportebit superdictas de sanguinea
tate non ciborum assumendum quia oportet ut omnes
corporum cibus sit forte in sincertitudine et tem
cies et calefaciendo et febre si melia fue
rit adusta vehementer itaque calida
sanguinem adducunt vero allea sinapis
et piper quam assumunt vsum non mode
rato Vehementer autem frigida sanguinem
condensant velud lactuca portulaca
Caueat non coquantur vero assatur et
tortelle cum quibus omnibus humor melius
augmentatur de medicis preterea predictam
quia neque digestia neque solutiua neque vne
pitoratiua forcia sit apparuo confudus
offendat ne forte educatur subtile et
remaneat grossum lapidis sicatum quod
quedam fiet alemonibus ad fortoria
tu sicuti dicitur hec status apparuerit
in qua ius omnibus rei poterit vltrari quomodo
aut Auicenna quod apparuo dedimus est pro
cuta simplici si corpus in processu Caueat
etiam quia in melle mauutes habent febre oportet ut
sit talis subtiliatiue penetratiue cum plures
vbi si in ea fuit adusta corporis ut corpus
tibiatus refrigeratur vestri omni modo pre
ponatur conferet repugnet dispositioni
nec sed quantitate confert sed modum
febre cum sit grossa reumosa quapropter
dicit Auicenna quod si certe datum est pre pa
na com dispositione febre et nunc si prope con
grossitie humorum Cum autem splen sit
receptaculum humor melanconie nec verum est vel
eius confortatiuo non propter pena in hac

se quae reficit putredinem et oppilationes splenis et debilitatem splenis ut massa sanguinis non digesta ad illam ad se trahat [illegible] cum omnis [illegible] sit frigida et sicca per venas per venas [illegible] magis tamen [illegible] quia mediante adre[illegible] sit [illegible] qui [illegible] temporis [illegible] longius est valde tempore [illegible] vel frigiditate vel [illegible] ut [illegible]

Ex vinis de [illegible] saniat [illegible] quapropter omnia [illegible] corporis [illegible] sublimiter [illegible]tur **Pronosticatio**. dicit [illegible] quartana [illegible] sit [illegible] incipiendo ut plurimum aut ad [illegible] alias [illegible] consequendo cum [illegible] [illegible] humor multiplicabitur [illegible] propter [illegible] humorum [illegible] calidi qui [illegible] humores subtiles [illegible] grossos inflammabit. Cum autem sit [illegible] cottidiana et tertiana [illegible] pura [illegible] in corpore prodiis cepe[illegible] [illegible] qui ut dicit ypo [illegible] [illegible] febribus mordicantibus vagantibus quartane sunt [illegible]. Cum autem sit per se incipiendo [illegible] plurimum in autumpno et yeme qui [illegible] tempore [illegible] et [illegible] caloris aeris [illegible] estate [illegible] et [illegible] caloris [illegible] visceribus alius apud yemem [illegible]. Item [illegible] ut plurimum [illegible] [illegible] per venas [illegible] sit in membris [illegible] regimine [illegible] et pota [illegible] labor et vigilie et [illegible] plurima [illegible] durabit. Item [illegible] est valde [illegible] ut [illegible] obtineat per venas [illegible] si [illegible] regimine potest ut Alboray testatur [illegible] per [illegible] nisi fortissimus [illegible] et morbus ad mortem [illegible].

Et [illegible] febre humor [illegible] non [illegible] nisi aliquando [illegible] sunt pauca [illegible] apud [illegible] [illegible] et [illegible] plurima [illegible] [illegible] in vomitum et [illegible] ut ait G. 3o de [illegible] admodum [illegible] motu lune [illegible] motu [illegible] sol. Item [illegible] facilius [illegible] in vere [illegible] estate [illegible] yeme [illegible] in autumpno [illegible] si non [illegible] ad yemem durare [illegible] [illegible] adverte [illegible] estate [illegible] [illegible] ypo. 2a particula [illegible] quartane [illegible] breves [illegible] autumpnales [illegible] longe [illegible] si ad yemem

[illegible] quartanas [illegible] ex [illegible] vel [illegible] omnibus malibus [illegible] [illegible] in [illegible] aere calido [illegible] morbus [illegible] ad mortem vel salutem. Item omnes quartanarii sunt [illegible] et [illegible] [illegible] splenis [illegible]. Item leprosi non valde sunt quartanarii [illegible] febre quartana habuerit [illegible] lepram curat inchoatam. Item [illegible] per diutius [illegible] spatium et splenis et deinde ad ydropisim timendum. Item [illegible] urina sunt alba [illegible] aquosa [illegible] apud [illegible] [illegible] sub [illegible] forma [illegible] morbi longitudine et [illegible] si non [illegible] quasi dic [illegible] et [illegible] morbi [illegible] brevitate. Item [illegible] si [illegible] quartana [illegible] tollit [illegible]. Item quartana [illegible] de [illegible] adusta vehementius affligat et tardius timeatur.

Capitulum xiii de febre melancolica continua

Fit hec [illegible] putrefacte [illegible] venas [illegible] corporibus [illegible] ut [illegible] dicitur [illegible] non [illegible] signa [illegible] signa febris quartane [illegible] non [illegible] et [illegible] tremor [illegible] pilatio [illegible] admodum [illegible] quartana [illegible] admodum [illegible] quartana [illegible] in qua [illegible] tamen [illegible] si [illegible] in aliis diebus. **Methodus**. Cura [illegible] est [illegible] quartane [illegible] magis [illegible] [illegible] quare [illegible] basilica sinistra in brachio [illegible] saphena pedis sinistri cum cautela [illegible] sanguinem [illegible] subtiliorem et [illegible] ad medicinas digestivas ad [illegible] atque [illegible] [illegible] leniores [illegible] fortiores [illegible] febris melancolice. **Pronosticatio**. [illegible] sit hec [illegible] per se incipiendo [illegible] ad [illegible] et [illegible]. Item hec [illegible] caloris [illegible] vehementer [illegible] corporis [illegible] quemadmodum et ethica quare timendum ne fortassis ad illa [illegible] si non [illegible] ad ethicam fieret ut plurimum [illegible].

Capitulum xiiii de febribus compositis et commixtis et erraticis que plane dicuntur

284

Circa quem flum vz de [illegible] ut sal [illegible] i sem [illegible]
[illegible] mio digesto [illegible] per [illegible] salvacolle [illegible]
[illegible] zdine i peditz depi [illegible] [illegible] per sem z [illegible]
[illegible] galli atq vz i [illegible] ut in [illegible] sit [illegible]
[illegible] per plus per [illegible] inter [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] de pedis [illegible] de pane [illegible] [illegible] adiustq [illegible]
[illegible] de ipso [illegible] adiustro [illegible] inter [illegible] de intra
[illegible] q e [illegible] (q [illegible] in [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] inter [illegible] per [illegible] de [illegible] adiustro [illegible]
[illegible] adiustri [illegible] palubior [illegible] q [illegible] [illegible]
apara [illegible] [illegible] [illegible] loco alieto [illegible] q e [illegible] [illegible]
(q q e [illegible] apatilz [illegible] adq [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] / [illegible] apata [illegible] collig [illegible] colligat
[illegible] ad [illegible] z addelute [illegible] zepre zita [illegible]
[illegible] [illegible] apq [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] ut deplare [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] ut [illegible]
ut in apate ut de [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] adiustra z [illegible] intra
[illegible] z [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
adiustros [illegible] [illegible] z [illegible] / q [illegible] [illegible]
vz [illegible] [illegible] [illegible] adiustri [illegible] ut [illegible] loco [illegible]
alieto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / z [illegible] deplor [illegible] e q [illegible] ipso [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] z
[illegible] z [illegible] in [illegible] adiustro z [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] intra [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] de [illegible] ut debite z [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] / zita [illegible] z [illegible] [illegible] ad
[illegible] z addiustro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q
[illegible] inter [illegible] / [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible]
z [illegible] ad [illegible] / q [illegible] ut [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible] [illegible]

Dixerunt medici quod febrium esse non simplicium
plurime sunt valde et propter hoc in corpore quia
ex inordinato regimine in ordinatione atque con
fusi generantur humores qui inter se contrarii sunt
sicut videmus quod ad invicem eius humorum quilibet
cuilibet est commixtus cum sint corpora liquida
facile miscibilia sicut fumo alterius similiter et oportet
fieri febrem quamlibet cuilibet copulari. Verum
hoc in quibusdam cognoscitur in quibusdam vero
minime quod quidem accidit ex parte unius alterius
materiarum super alteram oppressione, quapropter accidit
Avicenna contra collectum. Et omnium primus est unus
membrorum simplicium a nobis receptus. Ex quo
specierum unius ad aliam reducatur apud nostrum
intellectum quia aut continue aut quandoque aut
erratice incipiunt. Compositas quidem vocamus
cum duo vel tres humores simplices distinctis
locis putrefiunt similiter hora una vel propinqua quare
duo vel tres febres fiunt similiter in corpore vel
tempore propinquo. Verbi gratia ut si tertiana continua
cum flegmatica complicetur aut esse sanguinea cum
flegmatica vel quolibet continua cum interpolata seu
econverso. Et humor eius fumosior est continens
verus et non verus. Et verus quidem componitur
ex tertiana continua et flegmatica interpolata si non verus
econverso. Compositam non dicimus cum febris aliqua
una et eadem fit ex flegmate et colera vel illa
vel alio quovis quod diversorum humorum quibus
similiter est invicem putrefactionibus copulatis. Equalis
est esse tertiana notha vel cottidiana vel
quartana continua vel interpolata cum sint non
pure. Erraticas autem dicimus cum esse ex pluribus
humoribus mixtis et grossiores secundum partes suas.
Verbi gratia sicut sit ex flegmate grosso et subtili aut
ex vitellina similiter aut ex colera pura et vitel
lina quare si parte subtiliorem esse contingat
prius putrefieri quia grossa precedit eius
periodi per positionem. Cum non grossa prius putre
fit precedunt anticipando. Necesse est enim
ut pars subtilior prius putrefiat cum
pars grossior putrefit alternatim quia
etiam calor naturalis esse unus in ea corrumpitur
quam facilius evaporat. Signa febrium
compositarum sunt ut non considerentur in cognitione
febre compositis temporibus temporibus
accidentia sibi apparentia. Quoniam cum evenit ex pro
portione duarum tertianarum paroxysmus omni
die quod est proprium febris flegmatice si tu
tu videris paroxysmum omni die cum accidentibus
tertiane scias quod sunt due tertiane quarum
unius paroxysmus accidit cum recedit alia
tertiana. Et item aliter quandoque enim acci
dit simul in corpore sic due interpolate una
de colera et alia de flegmate que faciunt paroxysmum
omni die. Et cum videris paroxysmum unius diei

tardum in calefactione et valde perdurante
paroxysmum non altius dicere calefactos
vel convenit cum similis et allienatione plurima
sicut quod non est esse simplex. Quandoque etiam
accidit simul in corpore duas esse quarum una
est continua et alia interpolata utputa in remittente
vel non vero quare paroxysmum videris
esse ulla hora omnino deficere neque totum
infrigidari. Et cum accidit paroxysmi pro
dicere sicut in corpore duas fore febres
unam continuam et aliam interpolatam quia si fuerit
continua fuerit valde acuta cum similiter et
amaritudine interpolata non levior cum
redditione paroxysmorum omni die et propter
apud ... similis sicut quod est continens
verus et non fuerit ... fuit
continua non verus. Unde non erit tunc
error in cognitione duarum esse interpola
tarum est periculum quod paroxysmi ...
esse ... componunt ... quia aut sunt
coincidentes aut subintrantes aut
subalternantes. Coincidentes quidem dicuntur
quando cum incipit paroxysmus unius incipit
similiter et alius vel parum post ita quod sit accidens
manifesta in frigore rigore et horripi
latione. Subintrantes vero dicuntur quando cum unius
paroxysmus desinit alter statim incipit
vel parum post parum. Subalternantes vero
dicuntur quando inter paroxysmos cadit
quies interpolata manifesta. Et propter
modum dictum de paroxysmis esse interpola
tarum intelligimus et de comparationibus
seu superpositionibus esse continuarum super
continuatarum ad illas. Et sic quidem coin
cidentes difficiles sunt cognitionis subal
ternantes vero faciles subintrantes autem
medie sunt inter has. Signa febrium com
positarum sunt signa esse cottidiane
non pure vel tertiane non pure simplicis quar
tane. Et quod sic erraticarum et planetice
dicuntur sunt quia procedunt eorum periodi
ordine turbato. Unde nunc ante
ceando nunc postergando. Unde est hic
cadit error quia si fuerit illud secundum
ordine digestionis non significabit fe
brem erraticam ... esse interpolatam cum
ad augmentum pervenit aut anticipant
eius paroxysmum. Cum non declinant per
ponit si tempus fuerit aut statim accidit
hora una aliter et aliter sunt ita
de flegmatica interpolata distinguimus paroxysmo
de prenosticatione. Cum non fuerit paroxysmorum
error per signa digestionis in urina

febre erratica demonstrabit. **Methodus**

Cum omnis curatio febris est corporis medicinis simplicium sub proportione qua requirit febrilis dispositio. ... [illegible] ... si ... esse de colera ... et esse de flaustica qualitercumque ... ut interpositum tunc optime et in digerentibus ... ac auctoritate zagara ... in causonibus ... turbitum ... et ... ut agaricum ... gridio ... et ... lactuca ... in sero et ... agresta ... napi et in potibus vinum et aquam misceatur. Cautela ... ut si dispositio magis ... et ... vehementi magis alterantibus ... angustia corporis et repletione venarum et venarum grossa magis evacuantibus utantur. Quando ... debilis apparuit ... confortatione in cibis et potibus ... morbum et ... negligendo. **Empirica** Ars ... sirupum digerentis humores ... quoscumque ... corpus contrahentis aptissimum ... corporis quantumcumque est ... calamenti ... origani ... pulegii ... herbe ... bettonice ... balsamite ... ana ... cum decoctione ... fiat sirupus ... cum ... liquiritie ... vone ... capilli veneris ... coloquintida ... borraginis ... et buglosse ... epithimi ... lapidis lazuli ... confortativa ... aloes ... cum ... mellis ... sirupus ... et clarificatur ... et quoque ... potest ... aquosus fuerit ... aqua ... insipissatum ... et si ... volueris addere turbith ... agarici ... reubarbari ... et ... membrorum ... et postea ... uti ... tertiana vel quartana ... aliquantulum ... cotidie ... ut caput a stomacho aut membro aliud ... appetitum ... de empiricis ... arte completa ... **Canon** ... compositionem vel commixtionem ... secundum ... est ... ratificationem ...

... talidorum subtilium et post hec grossorum ... digerentibus evacuantibus apparatis quoniam illud quod plus agit est ut humores subtiles agitet ... apud grossiores non tardius ... humores ... plus indiget alterantibus quam educentibus grossi ... ut ait ... auctoritate avenzoar v. et ... collect. ... medicina ... istarum apud ... operationem non evacuare ... colera ... quoniam ... propter ... subtilitatem ... qui disponunt ... Galienus ... apud ... confortatione ... et splenis ... cum ... opilatione ... ut ait ... et ... corrumpit viscera et ... debilitat et ... et ... calidis ... hora ... dyssinteriis hora alia ... et hanc artem plene ... de ... febre flaustica ... **Pronosticatio** ... quando ... sunt ... difficiles sunt et maligne ... viscera corrumpunt ... subvenire ... equaliter ... aliqualiter ... et male ... dicit ... in ... et ... accidunt ... illa ... sicut ... et ... ut plurimum ... corrumpit ... ut plurimum ... vehementer ... et ... febribus ... quartane ... et ... apud ... plures ... et ethica ... mortale ... et ethica ... item ... consueverunt ... opilationes et duritiem in epate et splene et demum ydropisim ... **Capitulum xv** **De febre pestilenti.**

Accidit interdum aer qui est ... apud nos ... corrumpit et putrefacit ... aque que sunt ... paludibus et ... in ... per ... corrumpit humiditates que sunt in corpore ... epidemia ... et pestis ... ut ... apud ... ut plurimum ... aeris corruptio aut ... ut ... cadaveribus ... mortuorum ...

[illegible]

de febre que fit ex colera adusta [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de [illegible] cha [illegible]

[illegible]

[illegible]

calorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible]
deinde calefacitur [illegible] fiat [illegible] color [illegible] rubea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impedit et calor [illegible] potest [illegible] obediat [illegible]
[illegible] [illegible] putredo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible]
[illegible] frigus [illegible] sive [illegible] [illegible] color [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalem
putredo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tandem
[illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] putredo [illegible] [illegible] [illegible] putredo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angustia [illegible] [illegible] [illegible] putredo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putredo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putredo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vasa [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putredo
[illegible] [illegible] [illegible] vasa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putredo [illegible] [illegible]

De sinocho [illegible] [illegible] de putredine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sinocho
[illegible] [illegible] putredo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De causa pestilenciarum [illegible] [illegible] corrupcionis aeris [illegible] [illegible] — *In pesti[lencia]*
[illegible] aeris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paludes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ianuario februario [illegible]
[illegible] [illegible] augmentatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pestis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
flamme [illegible] lapides [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sinoche [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sinoche [illegible] [illegible] sinoc[hus]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De putredine [illegible] febris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putrefacta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vasa [illegible] [illegible] [illegible] vasa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vasa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vasa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putredo [illegible]
[illegible] [illegible] vasa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colera rubea alia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alia [illegible] alia

Alia [illegible] vitellina [illegible] per [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] remanet ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] appellatur [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] / [illegible] ut [illegible] vitellina [illegible]
[illegible]

Amphima de amphima [illegible] amphima [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] in toto corpore [illegible]
[illegible] in toto corpore [illegible] yposarcha [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] membris [illegible]

Yposarcha [illegible] [illegible] dimittit [illegible] ut yposarca
[illegible] [illegible] [illegible] yposarcha [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in toto corpore [illegible] membro [illegible]
[illegible] pustulas [illegible] [illegible]
[illegible] vasa [illegible] amphima [illegible] rigor
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] de cancro [illegible]

de cancro

Tetra[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in toto corpore [illegible]
[illegible] [illegible] membro [illegible]
[illegible] in toto corpore [illegible] membro / [illegible]
[illegible] carnem [illegible] / [illegible] in toto corpore [illegible] vasa [illegible]
[illegible] rigor [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] / de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] calefactiva [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad digerendum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obediens [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Salomonis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible]
plata

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] ibi
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cap. de variolis et morbillis cum cura

Variole et morbille sunt quedam apostemata sive pustule parve que fiunt per totam cutem apparentes deformes ... et corruptibiles ... ita quod variola ... et morbille ... [illegible]

... adolescentia ... [illegible]

288

... lampadarum ... capita ... caput ... [illegible]

... in margine ... [illegible]

... variolas ... [illegible]

[illegible]

... quod variole fiunt ... sanguis ... ebullicionem / et ... sanguis ... ebulliat ... morbilli ... et ... / et ...
... variole ... [illegible] ...
... variole ... remanent in porositatibus ... et ...
... calorem ... et variole ... [illegible] ...
... morbos ... [illegible] ...
... calor ... [illegible] ...
morbilli ... in pulmone et in intestinis ... [illegible] ...
... debilitas ... [illegible] ...
... sanguis ... [illegible] ...
... complexionis ... [illegible] ...
... variolis ... [illegible] ...
... materia ad exteriora ab exterioribus ... [illegible] ...
... [illegible] ...

De febre pestilenciali ... [illegible]

Cura ... [illegible] ... ut ...
ad ... / ... fiat ... / ... [illegible] ...
... et ... [illegible] ...
... et ... et ... [illegible] ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

no defunctorum et in fusione lini vel canapi
in aquis [illegible] herbarum stantium et ipse cor-
ruptionis [illegible] provenit flatus ventorum [illegible]
norum aut fit a causa [illegible] occulta ut potest
a confluencie orbium et astrorum quamquam
aut ypocras [illegible] Est autem et sydus
quoddam celeste quod latet nos [illegible] febris
epidimialis [illegible]
[illegible] est difficilis et plerumque
intus et ipse [illegible]
[illegible] quamquam est in ea
lingua nigra adusta et pulsus spissus
debilis parvus [illegible] est
quia dyasistoles [illegible] apud noctem
similiter et [illegible] est fetidus horribilis
fetoris similiter egestie et urina et adhe-
rent ei tristicia et vomitus et [illegible]
[illegible] est laudabilis digita parum diffe-
rens ab urina sanorum [illegible] est
grossa rubea cum lividitate et ipse [illegible]
vehementer malignitatis et est [illegible]
tio appetitus ita ut si vehementer ab
astantibus non resistat moritur [illegible]
[illegible] et multiplicatur [illegible] vigilie et inque-
tudo iacendi super lecto suo et dolor cor-
[illegible] et tussis sicca et tensio et spasmus mem-
brorum [illegible] ita ut [illegible] omnibus
eger frequenter cadat in syncopim et de-
bilitationem virtutis [illegible] Cum igitur vi-
deris febrem tepidam cum nausea frequenti et
signis omnibus aut pluribus in dictis
testantibus [illegible] est febris pestilencialis [illegible]
si in predictis multiplicatur [illegible] febris in hominibus
et sunt signa pestilentie manifesta in aere [illegible]
dente ut potest [illegible] plurima cum [illegible]
lenta nubium et multitudine pluviarum
et alterationes aeris subita [illegible] a cla-
ritate [illegible] ad obscuritatem et multiplicatio
vermium variolarum in pueris et mor-
billorum et flatus assiduus ventorum ca-
lidorum humidorum quos austrinos appella-
vit [illegible] scribit [illegible]

Methodus

Cura [illegible] in confortatione cor-
porum [illegible] est illud quod maxime labo-
ravit in hac febre. Confortatur autem cum [illegible]
[illegible] aromatizatibus [illegible] calore febrilem
[illegible] virtute alleviant et vehementer
[illegible] resistunt [illegible] et
[illegible] Recipe [illegible] statim
[illegible] aer [illegible]
[illegible] plantas [illegible]
tes sicut sunt folia rosarum et salicum et
nenufaris et violis albe et aspergatur
parietes cum aqua rosacea et aceto et suffu-
migetur cum sandalis et camphora et ligno
aloes et xilobalsamo [illegible]
[illegible] assidue [illegible]
in manibus suis [illegible]
pomis cum laudano et storace. Foveat
frequenter corpus suum [illegible] cum aqua rosacea et
fomentet frontem et tympora similiter et
pectus [illegible] cum aqua rosacea et aceto [illegible]
[illegible] et camphore et
sandalorum sint dissolutis [illegible]
[illegible] pannos lineos madidos vel [illegible]
[illegible] Item
aut [illegible] cum vino
[illegible] vel berberis vel aceto similiter
et vitellis ovorum [illegible] panis de
simila lota [illegible]
[illegible] in vino [illegible]
[illegible] lentes [illegible]
[illegible] cum aceto. Item [illegible] pulmen-
tum [illegible] ordei vel avene [illegible]
cum aceto. Item bibat vinum album [illegible] odoriferum
[illegible] sit [illegible] quintupla
ex aqua dulci frigida vehementer, vel bi-
bat aqua frigida cum vino [illegible] vel
agresta vel cum aceto [illegible] est aliud
sorbeat [illegible] acetosum vel lac [illegible]
[illegible] cum lapide [illegible] lacte
et farina [illegible] fiat pulmentum
Vitat etiam [illegible]
[illegible] cum vino [illegible] et aceto
et [illegible] fuerit vehe-
menter [illegible] et studium plurimum in co-
fortatione virtutis corporis [illegible] et po-
tibus acetosis [illegible] que pro-
vocet appetitum et [illegible] virtus
et moritur [illegible] offerat [illegible] forte
hora qua cibum non [illegible]
[illegible]
[illegible] simplicibus [illegible]

Emperica

[illegible] hic eger [illegible]
[illegible]
[illegible] ut sunt [illegible]
[illegible] Et sit [illegible] appetitus
[illegible] non [illegible]
[illegible] et ablucionibus aque
[illegible] dulcis quia ut [illegible]
[illegible] et humiditas non [illegible]
[illegible] pillis
[illegible] pestilencie
non [illegible] Recipe aloes [illegible]
[illegible] omnia et [illegible]
cum vino bono odorifero et cum [illegible]

in potu quoniam magis putredinis leniunt curat et
non putridas preservat. Unde si si corpus
non fuerint plectorica necessarium sit operibus purgatione omnino oportet ut aloes et mirra corporibus a pluribus abluatur in aqua dulci dolores partes acute expluatur et solas stipticitas remansit arcticas et id oportet tyriaca bona sit cum vino claro arctico et aqua vi frigoris potetur in remo. Odor
etiam assiduus capiscore si calitas sit
vehemens in rectenibus alimenta si
calitas sit non fortis diu confertur.

Canon. Non confert in hac febre syrupo
nibus incipere quoniam humor putredinis non est
cum ita sed vapor aeris putredinis cor inficiens et eius humiditas. Vomitum
si recte sit stipticis lenia cum suppositorio vel clistere et quoque cum medicina
lenitiva huiusmodi sit cassiafistula manna tamarindi. Si bibat in aqua cum viol vel papaveris et colerit et potet in aurora. Cum
si corporis carnosum fuerint rubicundi
et varum ossa et consuetudo fuit
in flebotomando planum erit statim apud quoniam
humores superfluos diminuit et virtute alleviat et a febribus putridis preservat. Nec
videtur negligendum quoniam dicta die premia negliges digerens quamquam die quoniam humores
rectificat et ab ebulicione putrida
reficiunt huiusmodi sit ozizakara vel
syrupus acetosus simplex si cum aqua frigida potetur in aurora sed apud medicinam sit est
sitis vehemens bibat syrupum violarum restitutivum
vel de nenufare. Apud debere non in principio
potus bibat syrupum de papavere et fiat oia
quod de febre tercia quia aliquando ydropisia et capitis sitis
et vigilie perducunt.

Pronostica. Febres epidimiales optio sunt ipse tamen
non sunt et suspecte quoniam in eis materia
putredinis est in corpore quod est fons vite
et capitalis ait Aviceni quarto canonis febris tercia
tractatu. Putrida quod non oportet in ea digestio. Est
quoniam post vera apparent digesta et eger
continue tendit ad mortem quod est quoniam in hac
febre virtus mala pre esse virtus fortis quoniam
digestione preservat cum corruptionibus quamquam
die virtus vero vitalis est debilis post tali
quod pulsus faciunt parvum spissum velocem
debilem inordinatum pulsus ingenere est tenduntur et pro quoniam non fallit ut dicit Galienus in libro de pulsibus. Item si syncopis frequens
et fortis acciderit dictum appetitus omnino
fuerit prostratus mortale. Item si dies febre in
accessionis preveniunt non relaxat recipientibus signis digestionis finitur.

Capitulum xxvi de variolis et morbillis.

Variole et morbilli. Morbilli.

Variole sunt pustule plurime minute consimile in febre acuta continua talia plurima dispensa tantum corporis totius et
accidunt ut plurimum in infantibus et pueris
cum tempus pubertatis quoniam illis etatibus
satis naturalis roboratur ut partes menstrui
malignas reiectas in peroportionibus inconsuetis
cum bibendo reiciuntur expellat. Primus
haec partes duorum morum quia aut sit sanguis
nec causant variolas aut colerica adustae et generant morbillos quod si fuerint
fuit constitutione non poterunt fieri cum illius
passionum si stabili vel prius accidunt
etiam iste passiones quoque corporibus adultis et et post etates continuitas febrium
acutarum ita ut variole febres de sanguine
vero febres de colera consequentur. Signa
corum quia quoniam apud inicium quidamque
aliorum sit febre continua acuta talis et
vehementer et dolor fortis super dorsum
et pruritus in naso et timor in sopno
cum materia. Signa vero distinctiva sunt quoniam apud
generationem morbillorum sit oia acuta forte
cum et talitas et angustia cum dolore
capitis et rubore faciei similiter et vigiliis
vlciant. Deinde post quatuor dies aut
tres exeunt a corpore toto pustule dure
rubee minute quod illarum a principio fiunt
rubee sed apud generationem variolarum sunt
acuta vehementia. Unde in post tres aut quatuor
dies apparent in toto corpore similiter et in albugineis oculorum pustule late molles
subalbide que cum maturantur fiunt
sene et rubee.

Methodus. Distinguunt hii morbi per quatuor tempora quemadmodum
et omnes alii cum fuerint salubres. Est
namque principium in eis antequam pustule operis
incipiant apparere. Est aut augmentum post
quam manifeste repente apparere sed est statum
cum maturantur et rubee fiunt et rumpuntur

In morbillis [illegible] [illegible]

[illegible marginal gloss]

116

Est nunc declaratio dum plura fiat [illegible] et vestigia plumat [illegible] quattuor tempora dum [illegible]. In principio igitur [illegible] et [illegible] fiat illico [illegible] et subtiliter [illegible] plumis [illegible] vel apud [illegible] variolarum atque morbillorum impediet generationem et [illegible] partibus [illegible] pulticibus et farina avene codita [illegible] et lentibus [illegible] abluta in aqua frigida et postea [illegible] vel [illegible] berberis aut acetose [illegible] pultes ex farina [illegible] codita in lacte [illegible] bibat aquam frigidam puram [illegible] aceto [illegible] et [illegible] vel quinque et [illegible] conferunt [illegible] de [illegible] et [illegible] de [illegible] spodio dicta [illegible] calidas acuitas [illegible] vehementer [illegible] restrictus [illegible] ultra [illegible] si non in mediate fortibus [illegible] plenius [illegible]. In augmento [illegible] pustule [illegible] apparere [illegible] regimine omnino [illegible] ut [illegible] illic [illegible] ut [illegible] egrorum [illegible] non fiat [illegible] corporis [illegible] et fortassis subitam inducerent suffocationem [illegible] et potibus [illegible] subtilibus [illegible] ad corporis [illegible] inflamet [illegible] pultes ex farina ordei vel [illegible] codite in lacte amigdalarum et [illegible] est [illegible] aqua [illegible] [illegible] radicum [illegible] [illegible] aut berberis [illegible] et bibat [illegible] aque dulcis donec medietas [illegible] colet et [illegible] et [illegible] variolas et morbillos [illegible] et maturat. Et [illegible] in [illegible] addere aliquantulum [illegible] et cooperiat [illegible] pannis [illegible] mollibus donec [illegible] et ponat super [illegible] et tota eius [illegible] fiunt [illegible] festinare et mittant manus et pedes in aquam [illegible] et allevient variolarum [illegible] et distillet in oculos et nares aliquid [illegible] stipticis [illegible] defendat [illegible] variolarum et morbillorum [illegible] in [illegible] oculis [illegible] et in auribus surditatem [illegible] et aliorum membrorum

[illegible marginal notes]

nobilium tollerit [illegible] sine corrosione vehementi et [illegible] humor [illegible] est aqua rosata et [illegible] sumach et berberis et [illegible] stiptica [illegible] et [illegible] lacrimarum [illegible] oculos stillet [illegible] et [illegible] mortuum [illegible] et in aures distillet. In statu [illegible] et in pustule maturent [illegible] et [illegible] et sanguis emanant fiat [illegible] ad dicta stiptica [illegible] confortando [illegible] ad [illegible] et [illegible] dicet [illegible] quae [illegible] in hac [illegible] petris [illegible] tumoribus [illegible] et potibus [illegible] multiplicantibus [illegible] donec morbus ad [illegible] declarationem [illegible] carnes et [illegible] et vinum [illegible] fortassis [illegible] aliquid [illegible] modo [illegible] Similiter et in [illegible] et [illegible] carne generantibus [illegible] cum [illegible] litargirum ablutum nove vicibus in aqua rosata et [illegible] radicis [illegible] pulveris ossium adustorum [illegible] et [illegible] tenere [illegible] incorporet [illegible] et [illegible] coquina pona [illegible] et mane in aqua [illegible] et ad [illegible] videtur plenius [illegible] frequens in [illegible] aque dulcis tepide [illegible] sine mora [illegible] in [illegible] multiplicatur in [illegible]

Pronostica

Utraque istarum [illegible] valde [illegible] vehemens [illegible] tumor et [illegible] apud statum [illegible] augmentum in pustule [illegible] apud [illegible] morbillus est deterior [illegible] maior [illegible] tumor suffocationis et corrosionis membrorum [illegible] in variolis [illegible] est [illegible] fortiora [illegible] in morbillis et [illegible] pustule apud diem [illegible] vel [illegible] ad plus. [illegible] aut [illegible] variolarum [illegible] ut plurimum apud diem [illegible] vel [illegible] est tamen in quibusdam [illegible] ut in variolis maior [illegible] in morbillis [illegible] ordinares [illegible] humor vehement [illegible] corrodit [illegible] fortassis [illegible]

[illegible marginal notes]

290

[illegible]

a principio cum gargarismis et cum talibus sirupis sanatur. Item morbilli et variole cum bene fuerit purgatum corpus mundificat et alep et carmo et morphea alba […] precaveat. Item si fiat cum pustule circa febris epidimialis et virtus consistit circa sanitatem sunt salutare. Item si pustule […] ambobus pauce fuerint et cito appareant et cito maturent salubre, si non contrarium mortale.

Item si pustule non appareant nisi debiliter sentit cum dolore et angustia in pectore virtutis oppressione debilitatem et inquietudine et corporis defficiat mortalem.

Item si syncopis fortis et frequens accidit mortale. Item similiter anhelitus aut difficultas deglutiendi cibum et potum superveniunt propter angustia vehementer mortale quoniam plurima membra spiritualia suffocat et opilat. Item si fuit color morbillorum rubeus vehementer aut violatus a nigredine ad lividus mortale quoniam magis adusta sunt et venenosa. Item si variole fuerint citrine vel purpuree […] violate vel rubee vehementer vel violate aut albe […] ut formicat aut cutem corporis corrugaverint velud in spasmo omnes male sunt et mortales ut ait Rasis in divisionibus capitulo […] Item si pannicule alba laudabilis fuerint species apud maturationem salubre, si non […] complexione mortale.

Item si urina nigra fuerit aut livida aut viridis aut duorum colorum confusa mortale. Item si fluxus ventris supervenit statim a principio et ante apparitionem pustularum variolarum seu morbillorum signum est ad salutem et […] superfluit neque […] senserint […] Si non post apparitionem pustularum et apud statum vel augmentum fluxus ventris accidit […] et […] est timendum. Item si pulsus consistit et appetitus remanserit et anhelitus bonitate sua sanaverint et remedia rationabiliter exhibita quaque die contulerint et sitis et tales […] remissa fuerint et pustule cito apparuerint et apparentes quietius remanserint et tumentes cito maturaverint et maturantes fuerint albe leves equales […] et calor totius corporis equalis fuerit et […] dolore non senserit omnia ista salubria atque vitalia sunt signa.

Incipit tractatus secundus cuius sunt v capitula. Capitulum primum de crisi quid sit et quot habeat fieri modis et per quas rationes […] Sequitur.

Dispositurus in tractatu febrium crisim […] volumus non sine ratione […] accidentis quedam horribile consequentia febres apud ipsas […] ad bonum vel ad malum […] crisis et latine iudicium appellatur. Omnis febricitantis […] crisis ad salutem vel mortem iudicat. Est autem crisis ut ait G. primo et tertio de crisi vehemens atque velox motus morbi […] in quo […] subito vel vincit vel vincitur in toto vel in parte […] est velud pugna seu duellum […] virtute […] subito […] sensibiliter contra corpus in toto vel in parte […] expulsio sensibilis atque subita potest fieri 4 modis […] crisis.

Modus primus est in quo eger subito mutatur ad primam vel salutem […] virtus aut natura subito […] expellit contra corpus […] accidit in febribus vere acutis quibuscumque.

Secundus modus est in quo eger subito mutatur ad melius vel ad peyus post hoc autem paulatine tendit ad primam vel salutem […] primo […] ad bonum vel ad malum. Deinde […] perficit vel deficit paulatine velud accidit in febribus […] et non vere acutis in quibus […] natura primo expellit subito, deinde residuum insensibiliter resolvit vel ab ipso resolvitur quaque die.

Tertius modus est in quo eger paulatine primo tendit ad melius vel ad peyus post hoc autem subito mutatur ad primam vel salutem […] primo natura paulatine resolvit aliquam porcionem materie vel resolvitur ab ipsa. Post hoc vero subito residuum expellit sensibiliter et expellitur ab ipso velud accidit in […] et in […] natura […] dimittitur […] paroxismo […] vel sudore, deinde apud […] fit fortis crisis ad vitam vel ad mortem. Neque potest […] fore modus quartus in quo eger paulatine tendit ad […] vel salutem a principio egritudinis usque ad finem […] modus […] crisis […] resolutio […] accidit in febribus que sine crisi terminantur […] ante […] crisis fieri duo […] expellit materia totaliter contra corpus aut ad membra debiliat […] et […] appellatur crisis evacuationis et […] sudor urina ventris fluxus vomitus fluxus sanguinis narium et fluxus menstruorum vel emor[…] pluribus namque modis materia egreditur sensibiliter […] corpus […] fuerit crisis […] mutatur et […] sub se […]

[illegible]

[illegible]

venosas que sunt apud rectum post aures
et in inguinibus et sub ascellis. cum ista sint
evacuatoria corporis igneo (?) bilia super naturam sub
tilia velud in dominibus laterum licet et omnis
pars debilior apud [illegible] rectum sit re
ceptaculum fortioris. Signa crisis quia sit
turbacio spiritus et inquietudo plus solito cum
dolore capitis et scotomia et angustia cordis
et inquietudine iacendi super lecto et instantia
vigiliarum et sompnus profundus et do
lores fortes in visceribus et alteratio anhelitus
et vehementia sitis et caloris et advenit
quibusdam rigor fortis et anticipat hora accessio
nis magis solito. omnia ista cum apparuerint
in die crisis signant futuram in nocte et econverso quoniam
ut ait ypocras 2a particula aphorismorum. Quibus crisis fit
his nox difficilis ante accessionem [illegible]
non levior ut in pluribus. Et si cum predictis
signis fuerint urina acuta et dies oportuna fuerit
vel etiam crisis sua preceperit indicativa cum signis
et vanabilis (?) creticis erunt [illegible] predicta
vel contraria (?) ultimata visa fuerint in urina vicior
erit status tua (?). Signum crisis ipsa future per sudorem
sunt cum predictis pulsus mollis undosus
et caliditas cutis [illegible] vaporosa et quod
eger sentit circa superficiem velud acuum
puncturam et titillationem status et urina vehemens (?)
Signum vero ipsa crisis future per vomitum sunt cum predic
tis quantitas et commotio circa stomachum tunc
et quod eger est pallidus qui venas habet lar
gas et crisim consueverit fieri per vomitum. Signum
crisis ipsa per fluxum ventris sunt cum predictis
quantitas et commotio circa ventrem et umbilicum
et ventositatum egressio plurimarum. Signum crisis
ipsa per vomitum sunt cum predictis anxietas (?) et
nausea et tremor labiorum oris et multitudo
sputi vel saliue quod si singultus supervenerit
vicior fiet status. Signum crisis ipsa per fluxum
sanguinis narium sunt cum predictis fluxus lacrimarum
involuntarius et rubor faciei atque oculorum cum
ymaginatione rerum rubearum ante oculos et pertur
batione [illegible] et nasi pruritus vehemens
et anhelitus constrictio et tymporum constrictio
pulsatio et venarum inflatio que sunt in fronte.
Signa crisis ipsa per fluxum menstruorum
vel emoroidarum in corpore constricto sunt cum pre
dictis pruritus in ano cum tumore et infla
tione venarum ibidem. Dolor et agitatio circa
finem ventris et ardor circa vulvam et dolor
circa [illegible]. Et si corpus constrictum fuerit
in hac crisi et urina nigra fuerit et cum sedimine
nigro vicior fiet tua (?) status. Signum ipsa crisis
future per apostema sunt cum predictis [illegible]

quantitatis plurime in aliqua parte corporis
puta post aures vel corporis [illegible]
et quod ipse fuerit de statione vel tota non
pura et urina fuerit alba tenuis lactea
vel subtilis aquosa neque virtus fuerit
fortis competenter quod tunc magis [illegible] non
pulit sed ad inclinandum debilioris dominatur (?)

Methodus Cum hora crisis accesserit
et in parte [illegible] nichil
egro tribuas cibis aut potibus a me
dicis [illegible] nature declinans
quoniam [illegible] operatur
singulis inepta posse nisi fortassis
virtus deficiat et pulsus [illegible] fuit atque
inordinatus non quod oportet [illegible]
[illegible] tunc magis cibus
[illegible] offendens stati [illegible]
est mica panis lota in aqua frigida et post
sit in bibita vino potico vel [illegible]
[illegible] et quidem [illegible] non apparuerit
[illegible] signa circa nichil fiat circa egrum. Ne
forte medicus et non [illegible] petat [illegible]
[illegible] autem [illegible] apparuerit ut
virtus sufficere videtur adhuc medicus
[illegible] ut ait ypocras prima particula aphorismorum
[illegible] crisis fit et [illegible]
liter non movere neque novum facere neque
[illegible] neque aliis [illegible] vel [illegible]
[illegible] virtus insufficiens videatur
forte [illegible] medicus super [illegible]
ibidem [illegible] ut ait ypocras ibidem. [illegible]
[illegible] ducere
et [illegible] quod autem [illegible]
[illegible] apud crisim [illegible]
complete in [illegible] decima [illegible]
[illegible]

Pronosticatio

[illegible] signa crisis evenerint in die critica ra
dicali qua sua perceperit indicativa vide
calis et apparuerint signa [illegible]
in urina et virtus fortis fuerit et pulsus
magnus ordinatus crisim fieri completam
et perfectam sit [illegible] non [illegible]
predictorum evenerit crisim maluscula (?) fit
et morbum [illegible] cum si [illegible] appa
ruerit [illegible] sudor aut fluxus san
guinis narium fluxus ventris [illegible] neque
signa manifeste [illegible] apparuerint
neque virtus sit valde fortis tunc si morbus
fit [illegible] cum virtus non potest morbum superare
[illegible] in die quarta [illegible]
[illegible] et [illegible] non crisim fit [illegible]
[illegible] nisi [illegible]
[illegible] ut ait ypo

[illegible]

[Upper margin, later hand:] No in q[uar]to ... terminu[m] p[er] ... [illegible] ... et ille ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] ... repliter ... [illegible]

ij p[ar]ticula affo[rismorum] q[ue] relinq[uun]t[ur] i[n] morbis
post crisi[m] subuersionis siue recidiuant Iste
soluc[io] i[ste] ad sinne[m] d[ic]ti crisi[s] co[m]pleta ?
si no[n] aliter s[ed] ex parte q[uod] est ... ut
dicit Auice[n]na q[uar]to canon[is] fen p[rim]a ... in fo[r]ma
li ... reciduna deterior est sua radice
q[uonia]m na[tura] ... defecta ... distempe
d[ictu]m i[n] reciduna ne fiat error q[ue] est in
et no[n] ua[n]a ... ua[n]a ... q[uod] sit exp[er]
to[n]e ... cris[is] ... Non ua[n]a uo
d[icitu]r q[ue] ... co[n]t[ra]t[ur] ex malo regimine
i[n] toto u[e]l i[n] p[ar]te Iste species co[n]ualescens
... p[ro]p[ter] d[ict]a ... cessatione ...
... uadunt no[n] euadet ...
... p[ar]te sunt ... Vnde ... p[ar]ticula
affo[rismorum] Non ... a[d]iuuat no[n]
... neq[ue] ... mala ... irra
...abil[e] ... ultra ... et
no[n] ualde p[er]mane[n]t reuertu[n]t[ur] Iste sp[eci]es
... ut plu[rimum] ...
... rege[n]te ... sp[eci]es ...
... ua... sp[eci]es ... p[ro]
... u[e]l ... collectu[m] ...
... u[e]l ...
de ... p[ro] ... u[e]l error
sp[eci]es ... reg[i]o[n]es Iste ...
tota ... plus attinet saluti q[uam]
morti nisi fortassis morbus fuerit
pestile[n]tialis ut dicit G[alienus] i[n] q[ua]rto illius
affo[rismorum] 2e p[ar]ticule Quibuscu[m]q[ue] cris[is] sit et
... q[uod] ad pugna[m] ...
plus ... morbus nisi
... et malig[na]

Ca[pitulu]m 2[m] de cog[nitio]ne sp[eci]e[rum]. an t[er]
minanda sit per crisim u[e]l sine
crisi et an febris sit longa u[e]l breuis

Modi t[er]minac[i]o[n]is egritudinum malarum
sunt tres duo q[uorum] aut t[er]minant[ur]
subito et t[er]minant[ur] p[er] crisim aut
paulatim et t[er]minant[ur] per resolucionem
... aut malum q[uonia]m egritudinum malarum
... mala ... et ... q[uod]
... u[e]l ... est sp[eci]es
... longo ... no[n]
est t[er]minado ... no[n] sit ... pugna s[ed]
... sola Et aut sp[eci]e ...
malas egritudo t[er]minet ... et q[uod] p[er] reso
lucione[m] distinc[ti]o ... Sit ...
p[er]tineat ad uarium ... igit[ur]
... p[er]tinet ... calligi[tur] ...
... crisis ... acute G[alienus] ...
... Simila ... est ut sit pugna

uehemens u[ir]tutis cu[m] ... et ...
... ut ... pugna fiat subito et ...
longa Tercia no[n] ut tota ... aut u[ir]tus
tota ... maior ... ad ...
appellat[ur] Quarta at ... expulsio sit
... manifesta Istis ... q[ua]tuor ...
... fuerit ... necessario
festinat ad morte[m] subita[m] u[e]l salute[m]
Et ... cris[is] appellat[ur] ... ulla
... q[ua]tuor accidit apud egritudin[e]s
t[er]minatam resoluc[i]o[n]e ... q[ue]
affuerunt ... non potest crisis longa
... pugna ...
sit ... resolucio sibi contraria ...
non nisi ... atq[ue] ...
... et ... morbu[m] ...
... no[n] accidat nisi i[n] morbis ue
hementer u[ir]tute molestantib[us] ...
uidet[ur] q[uod] om[n]es morbus ...
lestans ... sit sp[eci]e a ...
tate ... eius ...
... sit ...
... relinq[ue]ndum ... sola sp[eci]e
possit ... fieri ... et resoluc[i]o ...
... sola ... sp[eci]e est morbus
totu[m] corpus ... u[ir]tute ...
molestans ut dicit G[alienus] ...
Ex ad magis ... distinguit
quibus febribus crisis ...
resolucio ... crisis no[n] ...
... est genus febrium ...
... quest ...
q[uonia]m aut sp[eci]e est ... subtilis ...
grossa ... media sen[e] ...
... acute ... no[n] ...
... aut ... ut dicit
Auicen[na] genus acutaru[m] sp[eci]e est ...
q[uonia]m ... acute absolute et ...
apud die[m] ... aut ad plus ...
... et ... p[ar]ticula affo[rismorum]
... acute egritudines ... diebus
iudicant[ur] aut sit magis acute et p[er] acute
... apud die[m] vij u[e]l ...
... acute ... p[er]acute ...
... apud die[m] iiij u[e]l v t[er]minant[ur] ...
... sp[eci]e ... no[n] ... longe ...
apud ... ad t[er]minatam
... acute ... qualib[et] ...
... et ...
sunt ... qualitercu[m]q[ue] ... habent
... die ... u[e]l ... ad plus ...
...
dies ... est ... acutaru[m] ...

[Lower margin, later hand:] [illegible]

[illegible]

[illegible]

tronicas ꝛ ꝑtpue i intas ortas ꝯtptis
ul acutis ut dicit G a/ illinis affo ꝛ ꝑti la
cisso ꝑ plume pueri passionis et Circe
vo febres dur quiete pigre qͣsi no vide
at moueri quę durare ꝑut ultra die ꝑl ꝛ
pmesse et anos plures Atnt ergo febr
vn cursus ꝛegit Cū vnus no i ꝑoluto attrio
sꝫ troptiatus sibi no vn Acute vero febres
ꝯpmu gradus acuta qlis est tertia ul sper
ges Diurne no ꝯpmu gressa fria qlis
est tercia et fla vitrea Ex qbus omib
apparetur sꝫ ꝑssimu i qbus ffe et in
qbus ꝑncipiis dcuit qui no nisi i ffe tercia
na et ipse cotinua ꝛ synochs ꝛ synochs
inflatiua ncess ꝑ dic xx quoquomo
ꝛ ꝑpter dcit Audit i ipo calle ꝗ ꝑ
die xx no sit esse sensibilis ꝛ ipe cotu
dinis acutas Galr et iqbus ffe et i
qbus diebus sola i ꝑoluo cursu ꝯtigat
qui no nisi i ffe quartana et quintana
et septana et ipse tn ultra die ꝑl ꝑdu
rat febres itaqꝫ varij ... crisis be
nes sut ꝛ ... ffe vo qsola vso
lucrare ꝑticipat ꝑlixe est ꝑuay ffe vo
q cursus vn ꝑticipat medie est ...
ti subtiliato dicte ꝑluma tribo ꝛ potu
ꝛ calitas ... nalis et virtus corpis
et tpus estatis et regio ... et an
... tibo ... subtiliu ffe velocius
ab ... ad ... ul ad malu ... ad
... ꝑdictoꝝ dim ffe elongat
qui morbus ꝛ vtus ꝑ silia roboratur
sꝫ ꝑ ... grossu dicta et iterū Et co
gnito terior longe ... et breuitatis mor
bi ... ꝯpignus digestiois i vria ...
... ffe principiu est longu oia
alia tpa sequentia sunt longa et ... qbus
ffe fiet longa Et tn ꝑuti ... sunt breue
oia alia tpa fient breuia ... qbus tota
ffe breuis ... necessariu e atqꝫ
vtile ad prognosticandu statu sꝫ an sit lo
ngus ul ꝑiquus apud febris ut ait G
primo de crisi ...

Cam 3m de ꝯfone quatuor tꝑoꝝ vniusqꝫ i ffe et i q egro dicat fieri crisis ...

Febris qlibet et ipse tn fuerit salu
bris ... tpa ꝯfs
... altatō ... et ꝯtuten
sibilr vniata ... ꝑpter nece est ut
... egnoscat ... cu pca tibus atqꝫ
... silr tractus ꝑ ... cu ꝑluu

vacuant sunt aut ꝑuci ꝑ augmetu
status et declinato status ꝑfecta ... oꝝ
distincto sit ... morbi ... eidem
... ꝑ mu ... ut tunc dicamus fore
ꝑncipiu tn ... eger sesserit disuetas
... i debitas sui corporis alterationes
quibus ffe ꝑsignat quas singulas
ut descripsimus i tractatu febrium ... dimisso
i ... vel dicitu ꝑnu spatiu tri
dieꝝ ut ait G ... Tunc vo dicimus
augmetu tn ffe ꝑacuta ꝑcesserit
ad die scdm et ffe ꝑacuta ad diem
3m et ffe acuta absolute ad diem
vij et ffe tropica ad die xiiij ffe ...
ad die xx ul sibi ꝑpinqu Tunc vo statu
esse dicimus cu ffe ad die sua ...
ꝑuenit ul ꝑpinqu ... Tunc vero
declinacom dicimus cu ffe ... fecerit
... et copleta Ceterum mo distinguunt
hec tpa ꝑ ... accn ... ut
tunc dicamus ꝑncipiu tn accn ffe singula
qualis est dolor capitis sitis et vigi
lie no du fuerint sensibiliter augme
tata Tunc vo dicimus augmentu tn
oia hec ꝑluma ... Tunc
vo statu tn ... difficultates
et malicie ꝑuenerint Tunc vo declina
tom tn ... fortiꝑluma sen
sibili ceperit ... singula mitigari
Tercio vo mo ... certo atqꝫ ...
... distinguunt ... digestionis
ut quod tunc esse dicamus ꝑncipiu tn no
du apparuerint signa digestionis
ut quod tunc esse dicamus ꝑncipiu tn no
dum apparuerint signa digestionis i
vrina ul fuerint ... ...
vt tn vrina est alba aut lactea a
glauca aut ... ...
valde ꝛ subtilis valde ... et ...
tudine morbi tunc dicimus esse ꝑncipiu
tn no du apparuerint manifesta sig
... ista ... ne ...
... ꝯsurgit
... Tunc et esse dicimus
augmetu tn apparuerint signa mani
feste digestionis i vrina ... est
pallida ul subpallida ul ...
i colore et mediocris ... tn nebu
la pendente i ... ul natante i
medio et ... morbi tunc dicamus
esse augmetu tn apparuerint signa
... ut sunt ...

[illegible]

p dictoꝝ Isto nam tpe ul ꝟtus agiti
natq ul mā insurgit ꝗ ūtute Cum g
at statu esse dixim cu apparuerit sig
i vrina ꝑfte digonis diceꝑ ꝟ ut cu
vrina sit citrina aut ruffa ā subruffa
i colore et spata i sba cu ꝑpoꝝ alba
lem equali ꝑria medali ceꝑ i diem
creticā hmoi appares ā cu egritudie
morbi apparē repent sig cruditatis
aut adustionis vltimate ut est vrina
aquosa subtilis et nigra spissa ā
liuida confusa aut viridis z cenosa cu
debilite ꝟtutis z pulsus prauitate Isto
nam tpe nā opa i mā inꝑ ꝟtutu
sue potencie z ipam digit coplete
atq anatino segregat ut apud siez
status ipam subito appellat z signi
ficat salutare ā mā vehementer i
surgit con ꝟtute z ipam opprimit
totalr et cursum efficit mortalem.
Cum vo deliacionis esse dicim super sequa
creticas copiosas calor. febris gemit
i vrina scdm colore z sbam ad statu ꝟdie
rit corpi debitu ul consuetu neque po
terat hō vo deliacō esse i Ipse plu
ries quī pt quis mori i pncīp cotinue
tiue mē sir et i augmento cōdebi
lite ꝟtutis sir et i statu ꝑ vehemen
cia eius ꝟ i deliacione vā illius ꝑse
moritur omo ut ait G. 3º decrisi Quis
nam ūtus ꝑ pugna deficiet qui ꝑus
viliter pullulebat plerumque tm ꝑandis
mors fit i deliacione vā cu sz nouus
morbus accesserit aut cu apud est
superfluente materia cu noticus tota
liter expulerit indigestos aut yaie
gr or hoiꝑ i Ipse ca dce quis sil ma
dit tpibus eisdemque sibi ꝟtute sunte
dunt i toto ul i pte put coplete on
dim. tū dēplendere hō ꝑ .. ꝟtu egesti
bus tpibus variadus sit actus me
dicum tibacionis et cuacionis cu mēria
ꝑhibita ... decima febrium put decre
tuali distinguimus ꝑposse Restat igr
adhuc differere quaꝛ hoꝝ dicit fieri
crisis ꝑpter consuendū cu crisis cu scdm
bus egra morbis pt accide i augme
to sir et i statu ut ait Auic. 4º can
fen 2º trā de iudicijs bone crisis Crisis
tamen q est i vltio bonitatis atque re
tudinis solū mō fit i statu quare
sit metus z vigilia eius aliaꝛ quā
bone ul male dur put Abū clo
gant ... refert ... ūtus fortis
sit plum et mā bona mota subtilis

et benigua no apparebit copleta digẽs
si fiat crisis scda copleta et pfecta i aug
mento et ipse crisis fine egrim apellet
ūtus cruditu cu digestio. qi si ūtus debil
opetit et mā grossa plumā scda vicero
sa no debent inducere inq ad bonum statū
si i augmento mā obruet ꝟtute et fi
ciet egrum morbi Cum no ūtus et mā fue
rit equal fortitudis int se scdm potēcia
et qntite non surget con se nisi apud
digestioꝛ copletā ul cruditate vltimā
z faciet egrum hō status mortalem uel
salubre / neque dicunt aliquis qd istis sit
fieri possibil i pnco qm pugna cretica
no accidit inter duos debiles omo neque
int debile z forte si tm inter fortes quare
si ūtus sit debilis i pnco mouet sic est
qi si ūtus et mā fuerit fortitudis eqlis
ul circa id aget i se inuicem do i augme
to ul statu duoꝝ alterum domet et ad illud
no ꝑꝑ confert auxilium medici et influxus
astroꝝ apud die cretica bona ul mali
gua ꝑpter qd ait G. 3º decrisi et no pt ali
quis subito saluari ab egritudine sine crisi
sed moritur genus pluma subito sine crisi

Cam 2m de cognicione dieꝝ creticoꝝ
qui sunt et quot sunt dicit G.

Quam crisis pficit no sola ūtute nalis pu
guate con morbū et eius tamen vim
et auxilio corpium celestium ꝑꝑquoꝝ
ordinatissima lacionis omnis inferior locu
gubnat ut ait Ptoles pmo Quadripartito
et ypo 3º pnosticoꝝ et G pmo decrisi
natum videt dies cognoscere i quibus cor
pa celestia ꝟtute benigna influunt aut
maligna i corpe egri ad eorum bona uel
mala faciendum Et licz corpa celestia
pluma atque diuisa sunt valde scdm natu
et ꝟtute medicalis tamen duoꝝ tm i fluxum
considerat s. solis et lune qui sunt eorum pn
pua apud sensum et ꝟtute sir z morbis
creticis sufficiunt omniquaque / quemadmo
dum omnis morbus creticus aut est cronic
aut acutus longum et cronica vero cronici in
dicat sir et motus solis ꝑ circulum zodia
cum circuitus est ita ut no nisi anno inte
gro copleat motus vo lune ꝑ zodiacum
breuius est z acutus ita ut i quolibet me
se copleat quapropter oportet ut mor
bi cronici ꝟtute solis appareat et eius
motu / morbi no acuti ꝟtute et motu
lune sequeret Cum igr motus celestium
corporum sir z astroꝝ no infr tpe inesu
retur ut ait Ptoles Qto phisicorum tempus
dicitur p dies et ebdomadas z mensees

de ... e mutabile ... corporum ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... pulsu ... duobus modis ... [illegible]
... [illegible]
... z pulsus ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

[illegible]

ebdomadarum quarte incipit sic et prime
sex distinguat. Sunt namque ut motu et situ
solis et lune medicus consideret distinctos
temporum in potestas deviaret incipientes igitur dicamus
quemadmodum apud astronomos sunt dies
et ebdomade et medietates ebdomadarum
atque menses similiter est apud medicos cum [...]
ut plurimum dicunt quod dies apud astronomos
qui dies naturalis appellatur est xxiiii horarum na-
turalium completarum. dies vero medicorum est xxiiii
naturalium horarum et quinque partes unius hore quod quemad-
modum solis circulum describit sub horis
ita luna circulationem unam perficit in horis an-
tedictis variante horis supradictis. Aliter
dicunt et ebdomade atque earum medietates. quoniam
ebdomada astronomorum constat ex septem die-
bus naturalibus completis, medietas vero ebdomade
ex tribus diebus naturalibus et xii horis. Sed ebdomada
medicinalis ex vii diebus medicinalibus compo-
nitur. quod non constituunt nisi sex dies naturales et
xvii horas et dimidiam [...]
dierum predictorum. Medietas vero ebdoma-
de constat ex tribus diebus naturalibus et viii
horis et dimidia et quarta parte unius hore naturalis
et medium quod ebdomadam vocant quadra-
ginta [...] ebdomadas peragit luna
quartam partem zodiaci. Sed medietates ebdomadarum
quaternos appellavit quoniam [...] ebdomada
sit media dies quarta quemadmodum et [...]
domadarum [...] vocavit quoniam
[...] tres ebdomadas simul copulatas
[...] dierum et ebdomadarum medicinalium com-
putatio [...] et diminuta ita ut tertia ea-
rum alia computatio inchoet [...]
ebdomadis quatuor integret. Oportet [...]
modum astronomorum ex quatuor ebdomadis
constat [...] xxviii dies naturales simi-
liter et menses medicorum ex quatuor ebdomadis dierum
[...] predictorum que sunt [...] xxvi dies
naturales et xxii hore. [...] igitur dierum et
ebdomadarum atque mensium medicinalium investiga-
tio [...] apostrofis [...]
[...] quod menses astronomorum est duplex
[...] solaris et lunaris. Solaris quidem
est spatium temporis quo sol unum ex signis zodia-
ci motu proprio perficit et continet xxx dies
naturales et x horas et dimidiam horam quod tempus
si dividatur per quatuor fiet ebdomade solares
et [...] ebdomada sit vii [...] fiet
dies solares. Mensis vero lunaris est triplex
[...] mensis consecutionis et est
spatium temporis quo luna coniuncta soli recedit
ab ipso et perficit totum zodiacum et plus
aliquid donec iterum soli coniungatur et [...]
xxix dies naturales et viii horas. Secundus
vero dicitur mensis peragrationis et est spatium

temporis quo luna sub zodiaco movetur a [...]
puncto [...] et continet xxvii
dies et viii horas quae deficit a mense
consecutionis in duobus diebus naturalibus
et quatuor horis quo [...] ille mensis indi-
get ut luna soli [...] Tertius
vero dicitur mensis apparitionis et est spatium
temporis quo luna apparet nobis [...]
illuminata quod [...] recedit
post coniunctionem que [...] incipiat
et continet xxvi dies naturales et xvi
horas quae deficit a mense consecutionis
tribus diebus naturalibus quibus luna
nobis non est illuminata quoniam stat sub adu-
stione totis diebus Sed [...] virtute
sua non influat [...]
[...] motu et lune [...]
[...] Astrorum [...] celi
oportuit ut medicus mense peragrationis
et mensem apparitionis [...] consideratione
assumeret neque mense coniunctionis compu-
taret quae si menses hii duo aggregentur
constituent liii dies naturales et xvi horas
quod tempus si totum medietur constituet mense
[...] medicinale supradictum [...] ebdomadas
et dies [...] dies et ebdomadas atque
menses medicinales [...] fiet non
consequens ut [...] computationem [...]
[...] est [...] dies naturales
astronomorum similiter et ebdomade sunt integre
et perfecte plana est eorum computatio [...]
apud medicos variat quoniam [...] ebdomada
computatur [...] ut dies vii
naturalis taliter sit finis prime ebdomade
[...] dies octavus sit principium secunde ebdoma-
de ebdomada [...] computatur [...]
[...] ut dies xiiii naturalis totaliter sup-
ta sit finis secunde ebdomade et [...]
[...] ut sit prima pro diebus que sit 3a ebdoma-
da medicinales compleat [...] diebus
naturalibus et quatuor horis et [...]
[...] quod [...] quoniam
medicus [...] naturales et plures [...]
die completa recapit [...]
fuerit [...] per [...]
quemadmodum [...] computationibus astro-
nomorum ut sit quodammodo [...]
sua computatio [...] vii dies
prime ebdomade medicinalis sit spa-
tium xvii horarum et dimidie [...] dies
vi predictos [...] integros atque
naturales [...] ut [...] pro die [...]
putet completo Sed cum dies vii ebdomade
[...] que erit dies xiiii sit [...] horarum
[...] dies [...] predictos [...]
integros atque naturales oportet ut illa
dies [...] dies vii [...]

[illegible]

ebdomade vocaretur quia plenior complementum
quod deficit in ebdomada secunda respectu
... primo et tercio Et quemadmodum
fit computatio ebdomadarum in 2a periodo que
in die xx naturali terminatur intelligere habet
in periodo 2a que incipit in die xxi naturali et
in die xl naturali terminatur similiter et 3a periodo
que incipit in die xli naturali et in die lx naturali
terminatur propter quod non computat dies integros eb-
domade neque periodi sed mensis atque anni
quia est tempus complementum maioris quantitatis
quod tempus solis assequitur et non propter
sed propter solucionem terminatur Ex omnibus igitur
que dicta sunt docemur dies creticos compu-
tare ... in primo periodo quorum si morbus
terminabit in die xiiii vel infra computa-
bimus omnes eius dies per dies fractos atque
medicinales ita ut si morbus inceperit
in die solis hora 2a dicemus quod incipiet dies
2a die lune hora prima et paululum plus
quod non est estimatione dignum propter sui parvi-
tatem et quod dies 3a incipiat die mar-
tis hora xxiii diei precedentis 2e atque ita
de reliquis horam naturalem quamque diem naturalem
quare cum addere xiiii ... incipiens
... xiiii horarum cum die xiiii naturalium
Et ... sic potes quare plerumque fit
... secunda in non completa in die xiiii naturali
quia illud accidit ... quod dies etiam medi-
cinales incipiunt vel terminant in eadem (?)
Si non morbus terminabit post diem xiiii
ut potest in die xvii vel xx tunc non per dies
medicinales sed integros computabis quia
duplicando diei xiiii totum errorem
(?) quod si non fieret tunc eb-
domade medicinales in xxx diebus natu-
ralibus complentur quod est contra ypo(cratem) 3o pro-
nosticorum et quod ad modum de prima periodo di-
ximus ita fiat similiter in 2a ...
... modum computationis
quemadmodum et in prima Restat ut adhuc
dierum et ebdomadarum atque periodorum et
mensium medicinalium utilitates perstringere
ita ut scire possimus quis sit dies cre-
ticus ad bonum vel ad malum et quis sit
dies indicans similiter et in qua ebdomada
atque periodo utilitas dierum augmentetur
aut debilitetur Dicamus igitur quod omnis di-
es aut est creticus aut indicans aut
intercidens ut ait G 3o de creticis Creticus
... aut est radicalis aut acco-
modatiuus aut intercidens Dicimus autem
dies creticos radicales quia fit in eis
ut plurimum crisis ad salutem propterea quod
sunt dies quadrarum in quibus luna
forti mutacione sui scilicet lune et

motu respicit inferiora Et sunt isti dies vii
xiiii xx quantum ad primam periodum vniuersaliter
Et xl et xlvii xxxiiii xl quantum ad
secundam periodum vniuersalem Et lx et xlvii
quinquaginta quatuor lx quantum ad 3am et
ultimam periodum vniuersaliter postea non sunt
menses medicinales usque ad 3m vel iiiior
Et demum anni solares sicut patet in curis et
podagra que in quibusdam corporibus tempe-
rantis vel autumpni redire vel terminari pro-
dicte consueuit Dies non creticos per acco-
modationem dicimus quia fit in eis crisis
competente ebdomada per quarum sunt medietates
et sunt isti dies quatuor xi xvii quantum
ad primam periodum similiter et xxiiii xxxi
xxxvii quantum ad periodum 2am similiter et di-
es xliiii li lvii quantum ad periodum terciam
vniuersaliter et ... sunt medietates mensium
et annorum Indices non creticos intercidentes
dicimus quia in ipsis fit sepe crisis ad bonum
et ad malum quemadmodum et in radicalibus
... non ... confluxum corporum ce-
lestium sed ... vel utilitates et
sunt isti dies 3s ... sicut
potest ... secunda ... et tercia non sunt
huiusmodi dies quia sole febres per parvitatem
velocitate sue impetuose motus quare
... sub prima periodo terminant Dies non
indicatiua ut ait G loco supradicto compli-
modo distinguuntur scilicet quia aut sunt radi-
cales aut accomodati aut intercidentes
Indicamus et radicales quia fortius atque
evidentia est eorum indicatio cum sunt dies
medietatum in quadris sive septimanis
ut est dies iiiior que indicat super vii et xi
que indicat super xx et similiter ... sunt omnes
dies qui creticos per accomodationem diximus
Et in 2a periodo similiter et 13a quia sunt dies
quadre est radical in indicando super per
quadra propriam septem dies non indi-
catiuos per accomodationem dicimus quia quemad-
modum in creticis ipsa quadra per accomoda-
diebus quadrarum et huiusmodi sunt dies viii que
indicat super xi et xviii que indicat
super xxiiii et xxx que indicat super xxx-
iiii et similiter est intelligendum de secunda et
3a periodo Dies non indicatiuos inter-
cidentes dicimus in quibus est motus in-
dicatiuus sed non fortis quemadmodum neque ...
creticandi et huiusmodi sunt dies 3s qui indi-
cat super v et v super ix quodammodo
et similiter dies tercia intercidentes
non sunt in 2a neque in 3a periodo similiter
neque dies indicans intercidentes quia ...

contingit propter tarditatem motus egritudinum
durantium ultra primam periodum ultimam. Est
preterea sciendum quod termini ultimus indicativus quem
creticum fortior atque fortior consistit in prima pe-
riodo ultima quoniam 1a vel 2a similiter est in prima eb-
domada prime periodi tercior atque fortior quam
1a vel 2a ebdomada periodi eiusdem quoniam
in quolibet periodo ultimus eger et fortior ma-
et aspectus lune sit cortinus ad creticandum
atque indicandum in aliis vero periodis solus aspe-
ctus lune quare manifestum quoniam dies 20
fortior est in cretica dando quam dies 14 quemad-
modum 24 fortior est quam 27 similiter
et dies 40 fortior est indicando super septem
quam 21 super 14 et ista est fortior quam
27 super 20 ... vero pars desinit medi-
co qui vult dicere crisis cognoscere an quoniam
sit et qui vult pronosticare futuram mortem
vel salutem potest proximus tamen differens di-
es aut incidentes absolute incompara-
tionis alios qui neque sunt cretici neque indi-
cativi quocumque vero si crisis aut indicatio
in ipsis accidat tunc ipse est in morbis qui
non sit in eis pugna cum aspectu corporum
celestium neque cum instructu virtutis contra ma-
teriam compotentem super virtute que remo-
tus pugne secundum pronosticatione in malis
et similiter fiunt dies duo 17 et 18 post 20
26 et 27 quantum ad plura periodi ultime
Et consimiliter est intelligendum de diebus
eis proportionalibus in tertia periodi ultime
propter quod aut Gal. 3o de creticis quod dies 7
assimilatur principio principii dies vero sex
tyranno rebelli et quemadmodum inter dies cre-
ticos similiter et indicativos sunt quidam fortio-
res aliis in virtute bona sic erit intelligendum
de istis in virtute mala quoniam omnium deteriore
dies 6 et post ipsum 8 et 12 minus vero
malus est dies 16 et 18 sed medii
aborum sunt dies 14 et 10 quoniam aliquid
de bonitate receperunt a diebus creticis ra-
dicalibus sibi vicinis quapropter multotiens
in ipsis crisis accidit ad salutem etc. Capitulum
V. De prolongatione diei in qua crisis debet
fieri et per quam regionem et an sit lau-
dabilis an morbus etc.

Oportet scire desiderat crisim antequam
sit utrum et eius regionem atque qualiter
necessarium est sibi scire ut in sua me-
dicina sit perfectus et apud egrotantes eru-
ditus similiter et apud intellectum per neces-
sitatem quoniam illud diffinitionis est et
certe quapropter aut ypo. 2a particula afforis-
morum incertorum medicorum non omnino certe sunt
pronosticationes neque salutis neque mortis

Sed ut est aliquid huius artis capiamus
qua medicorum princeps tradidit. Et de-
inde fideliter inherentes eius vestigiis
sic incipiamus. Oportet medicum ...
[illegible] considerare post quas et per quas artis
proprietates comprehendit quemadmodum ...
no perfecte scit non nisi propositas. Pri-
ma est ut ipse cognoscat essentiam
an sit vehemens quecumque crisis terminat
Secunda vero est ut qualitatem eius conside-
ret an cum suis accidentibus secura sit an
benigna. Tertia vero est ut horas quo-
rum ultimus quoniam perturbatus in ipse et eius
proximo perfecte cognoscat non solum
cum sit presens sed et cum fuerit adhuc
futura ut quidem nequaquam dubitet
an status egritudinis sit propinquus vel
longinquus quoniam precedens statum crisis est
indicium. Quarta autem est ut modum
febris consideret an paucita an acuta
an superacuta. Quinta vero est ut dies cri-
ticos qua indicativos similiter et corum
fortiorem secundum bonitatem et maliciam
intelligat. Sexta vero est ut ipse
cognoscat huius essentiam et qualitatem quod
est quoniam crisis aut est laudabilis aut illau-
dabilis dicimus quidem laudabilem eum
fuerit in directiva quoniam precessit sua dies
indicativa et post ipsam digestionis complete
et sit cum superfluitate ... atque sufficienti
videlicet corporis omnino humorum egritudinem
facientium non aliorum et sit pejor non
atque morbo cognoscente et sit cum accidentibus
non fortibus ultimate contrarium autem illau-
dabilem dicimus cum qua deficiat aut pre-
dictorum quod si omnia deficerent ... et
... mutata crisimus incompleta appella-
et hec cum sufficiat vel disponit in eos
de eis diffinitione. Septima vero est ut te-
nore virtutis agnoscat an sufficiens
vel insufficiens videatur. Octava vero est ut
egri corporis habitudinem secundum ... et co-
... et eius quoque utile atque
etate et consuetudine qualibet depe-
dat. Nona vero est ut ... non
negligat ... et ipsa perpendat quod sit
regio atque tempus anni. Decima vero est
ut signa omnia tam bona quam mala cetera egris
in ipse cognoscat in ... et ...
te et hec quidem cautelas omnes in
precedentis capitulis superdictis ... tamen
adhuc necessaria cautela altera
qua addidit Almansor ut scilicet tempus egritu-
dinis attendatur utrum sit per dies pa-
res vel impares. Omnia namque se-

[illegible]

de colera vel sanguine putrefacte movetur per impa-
res verbi gratia incipit die prima et in tertia
in secunda et postea iterum accidit in tertia et
in tertia [illegible] semper procedit in pluribus cum ebulli-
tionibus atque paroxismis usque ad perfectam
declinationem. Cum vero sunt de fleumate aut de
melancolia quam sanguine non putrefacte movetur per
dies pares. Verbi gratia moderate incipit
die prima et fortificatur in secunda postea iterum in-
tendit in quarta et complicatur in sexta semper procedit
per dies principium augmenti et status usque
ad perfectam declinationem. Ex quo non scire
possumus quod omnis febris acuta movetur per impares
et cronica non per pares preter solam febrem syno-
cham inflativam que licet sit acuta in ultimo
movetur per pares postquam dictum est ab Avicenna
quod propter hoc quod synocus neque per pares neque per impares
movetur quia non est proportionalis ad febrem ali-
quam [illegible] sed est continua sic in statu
tempore omni usque ad perfectam declinationem post
crisim similiter et completa febre non [illegible] move-
tur motu [illegible] predominantis in [illegible] verbi gratia
veris [illegible] non per impares non
veris non per pares. Hec autem cautela
sunt et hic notanda quod tempus non sit [illegible]
in die paroxismi ut ait Galienus 3o de crisi. [illegible]
valente die crisis prognosticare [illegible] dies
paroxismi [illegible]
[illegible] ad principale [illegible] dicta quod primo [illegible]
valeat prognosticare qua die crisis sit
futura. Et post hoc qua hora eiusdem
diei crisis debeat [illegible] et an ad mor-
tem vel salutem. Tertio dicamus per qua [illegible]
ra sit corporis regione [illegible] itaque Galienus
3o de crisi [illegible] si in febre valde acuta apparuerint
quarta die prima signa digestionis perfecte
in urina cum constantia virtutis atque omnibus
signis salubribus omnino procul dubio
crisim faciet salutarem in die 4o vel [illegible]
vel 5o ad plus, et [illegible] morbi et
etatis et [illegible] et regio atque tempus [illegible] fue-
runt talia vehementer neque accidit
error super egro vel medico in regimine
[illegible] et medicinam sed utrum accidit
in die 6to vel 5o post [illegible] egritudinis
cognoscitur utrum autem fiat in die 4o
vel 5o per qualitatem egritudinis [illegible]
morbus namque [illegible] crisim fa-
ciet [illegible] delica-
ta est neque morbum malignum potest
diu tollerare quare [illegible] ad [illegible]
expellendum. Et subdit Galienus [illegible] quod si
sit crisis in 6to ita quod [illegible]
non videt ipsam [illegible]
semel [illegible] sunt febre valde

acute [illegible] per pares frequenter vero per impa-
res. Et si calore continuo per dies dictos
quod si in prima die egritudinis apparuerint signa
[illegible] cruditatis cum declinatione virtutis atque
omnibus signis malignis omnino procul dubio fiet
crisis mortalis eisdem diebus. Quam ut ait ypocras
[illegible] idem est tamen in febribus [illegible]
quando ad mortem [illegible] aut ad salutem. Et si
quedam signorum apparuerint quedam vero occul-
ta fuerint cum [illegible] signorum bonorum
vel malorum [illegible] movent [illegible] salva
[illegible] eisdem diebus utrique [illegible] difficile cogitu
[illegible] accipit etiam Galienus 3o de crisi. Et
si [illegible] febricitante febre valde acuta non appa-
ruerit prima die egritudinis signa manifeste
digestionis neque in 2a neque etiam apparuerit
eisdem diebus aliud signum timorosum, sed omnia
signa fuerint laudabilia cum constantia virtu-
tis, in die vero 4to signa manifeste diges-
tionis in urina apparuerint cum signis omnibus
laudabilibus [illegible] predominantibus tunc omnino
procul dubio crisis salutaris [illegible] et
in die 7 vel 9 [illegible] inter diem 4tum
et 7 non fuerit error super egro [illegible]
crisis completa in die 7 vel tardabit ad 9
[illegible] febris et etate
egri atque eius complexione [illegible]
declinaverit [illegible] vehementer comple-
bit crisis in die 7. [illegible] remissior fue-
rit et etas senectutis affuerit et complexio
flatica differtur usque ad diem 9. Et si ta-
men [illegible] dicentes quod si in prima die
egritudinis aut 2a non apparuerint signa
cruditatis [illegible] neque apparuerint
eisdem diebus signa aliqua laudabilia
[illegible] in die 7 apparuerint
manifesta signa cruditatis atque indigestio-
nis cum declinatione virtutis et signis omnibus
timorosis [illegible] procul dubio in die 7 vel
9 crisis [illegible] mortalis et [illegible]
virtus egri non [illegible] in die 4 et
7 [illegible] crisis tardabit usque ad diem
9 vel completa in 7 [illegible]
virtutis complexione et etate et regimine
[illegible] tempore [illegible] et vehementia
morbi, quam si [illegible] aut plurima fuerint
calore et agitatione subita fiet mors
et crisis in 7. [illegible] fuerint [illegible]
morietur in 9. Et si quedam signorum appa-
ruerint quedam vero latuerint secundum bonita-
tem et malitiam [illegible] et corporis fortitudine
[illegible] fiet hic ad mortem hic ad sa-
lutem [illegible] unum bonum
signum efficax pluribus malis debilibus

[illegible]

particulare scilicet 7 unum malum signum efficeretur bo
nis signis pluribus debilibus ob unde ut ait
ypo. post precisionem inducit predicta G. supradicto
quod si in egro aliquo non appareant signa certe
digestionis ante diem vij. exceptis signa alia
sunt omnia preter paululum caliditatis debilitatem vero
die vij. appareant signa digestionis et ratio
constantia virtutis et signis omnibus lau
dabilibus non elongabitur quin crisis fida perfecta
et completa perficiatur in die xj. vel xiiij
quia duorum dierum illud accidit distantia
eius est sepius Et si tamen e contrario
in contrarium certe periculosa quia fiet crisis
mortalis diebus eisdem Et non timemus me
dicinam sive morte sive salute du
bia prius tempus incipit et ibidem quod si in
dens eger in egritudo non est inflamata
ta neque vehementer acuta sed acuta
absolute et videns motum egritudinis in diebus
primis tardum et quod signa principii egritudinis
morantur tempore longo et quod signa augmenti
atque digestionis [illegible] incipiunt solum non
apparere in die xx. reliqua autem signa omnia
sunt paululum caliditatis secundum quod crisis
salubris non accidet nisi die xxiiij vel
xx. inter que taliter distinguemus quoniam
si morbus et quo declinat ad frigiditatem et
eger fuerit senex et signa digestionis
non valde fuerint adaucta in die xiiij tunc
crisis non accidet ante diem Et non signa
fuerint permixta atque ad calidum declinantia
variata et augmentata plures signa digestionis
in die xiiij tunc in die xvij crisis fiet
consumata Verum qualiter cumque res se habuerint
et quantumcumque lente fuerint febris acuta
aut signa digestionis primum fuerint in die
xvij sed tamen deprehendis certissime quod morbus
xx. die non perficit quia hic dies est terminus
omnium egritudinum acutarum Et si ita
non e contrario in quantum omnino in contrario
in bonis eisdem dixerimus quod crisis mortalis
accidet in eisdem diebus Et non timemus
medicinam sive salute sive morte per
mittemus neque post diem xx. docet nos
G. diem crisis agnoscere futuram insinuans
fortassis quod post diem quando non fit vere
crisis sed vel resolutio vel crisis diminuta in
qua morbus non solum terminatur quibus
debilitatur manifeste quod in solis febribus
acutis est vere futuram cognoscere sed in
tropicis aut veneris nequaquam nisi
fortassis probabiliter cum consideratione virtutis
Cum autem cognoverimus predictis aliqualiter
didicerimus diem crisis agnoscere utrum quoniam
sit tamen mortalis quam salubris volumus
que hoc dei cognoscere qua crisis completa

venit quoniam crisis salubris non perficitur nisi
post statum paroxismi crisis vero mortalis
tunc in principio omnium horum paroxismi quoniam ut ait
G. 3. de crisi principium morti in principio paroxismi
aut augmento aut statu aut declinatione
predicto horum crisis agnoscere est horam mortis
certificare Aut igitur cognovit quod plus
debilitatur in principio paroxismorum quam multi
me virtute opprimunt Aut autem alii quod
maxime debilitatur in augmento paroxismi
propter pugnam et vehementiam que sit inter
morbum et virtutem Aut vero tertii quod maxime
debilitatur in augmento paroxismi propter
pugnam et vehementiam que fit inter
morbum et virtutem Aut [illegible] et alii quod
maxime laborat in declinatione propter motum
caloris naturalis [illegible] caloris putrido
[illegible] corporis ad extremitates omnibus
quod obviam corporis resolvunt et [illegible]
fiunt et cor infirmatur et virtus deperditur
in toto ut inpte que si medium capiunt
cognoscunt horam mortis immediate dubi
tabit quemadmodum namque crisis non contingit
nisi in die paroxismi sic neque declinatio post
crisis perficitur nisi in declinatione horarum paroxismi
ut ait G. loco supradicto Quoniam tamen est predictum
quod non est possibile ad certe atque firmiter
crisim malam cognoscere quoniam est ad augendum
sit quemadmodum crisis bona quoniam crisis bona
sit per naturam quoniam ordinatissime procedit in suis
operationibus Crisis vero mala fit econtrario
[illegible] qui erit motu inordinato et [illegible]
[illegible] quoniam crisis bona fida et completa
una sola via perficitur in omni egritudine
quod est per signa digestionis perfecte et hoc
statim [illegible] constantia virtutis atque
omnibus aliis signis bonis apparentibus
sine permixtione omnino Crisis vero non
fida [illegible] et crisis maligna modos habet
varios et velut infinitos quapropter
ait G. 3. de crisi quod crisis bona fida et
completa est sic [illegible] et regula crisium
aliarum quoniam non docet partem aliqua bona
vel mala nisi quod multum accedit vel recedit
ab ea [illegible] autem consequenter videtur
quibus signis possumus cognoscere per
quam viam crisis sit ventura utrum per [illegible] aut
per sudorem aut per urinam aut per fluxum ventris
aut per apostemata aut alio modo possibile quo
cumque sed id tam plene tractatum [illegible]
in [illegible] tractatibus prius quod diligenter
[illegible] completur tractatum finiamus

Incipit tractatus tertius de venenis cuius sunt tria capitula

Capitulum primum de natura venenorum in generali

Et non [illegible] de [illegible] et [illegible] dicta [illegible] et [illegible] que [illegible] de [illegible] [illegible]
Causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plumbo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] venenosum [illegible] ad alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible marginal note]

Venenorum duplex est genus quia quedam sunt humane nature contraria tota specie sua quam medici proprietatem seu formam specificam appellant ut sunt napellus et sputum vipere similiter et eius dentes et cauda scorpionis et sagitta toxicata quamquam accidit ut Galienus testatur in libello de malitia complexionis diverse quod ad modum interficit hominem suo sputo similiter et homo viperam et ipse ieiunus tamen adhuc virtus eius non fuerit ex qualitate sibi innovata. Aut sunt humane nature corrumpentia contraria qualitate seu complexione et ista quedam sunt morum quia aut hoc faciunt per caliditatem ultimatam mordendo et corrodendo membrorum nobilium substantiam et ipse cordis tamen omne genus venenorum proprie intitulatur obviare quia hec sedes vite similiter consimilia venena apprehendo et intinctu corporis profluvium dissinteriam educendo cuiusmodi sunt talia ut vena argenti [illegible] auripigmentum arsenicum et ipse sublimatum et realgar et stannum [illegible] atque elleborus niger et aloes tamen non fuerit consolata. Aut hoc faciunt per frigiditatem ultimatam calorem et spiritus congelando et cum eorum per venas et arterias prohibendo et demum membra nobilia et ipsum cor mortificando cuiusmodi sunt opium iusquiamus mandragora similiter et papaver nigrum et [illegible] et glandes et aqua vel frigoris tamen plurimum corporis cito rapit [illegible] vel accidit post balneum quod est estu. Et genus quidem venenorum operantium proprietate dicunt [illegible] in pluribus [illegible] quam ex malitia vehementia non patitur ut esse possit cibus vel medicina quia [illegible] complet. Secundo vero quia humana natura destruit sive primitus lesit tamen cibo aut potu assumatur sive posterius lesit morsu vel punctura. Tertio vero quia et si modicum sunt ipsorum fit eius operatio quia magna valde quamquam accidit ut illico tamen accidit corpus sentiat nocumentum. Alia vero mora indiget atque virtute frequentata. Signa venenorum operantium proprietate sunt ingressio rei suspecte in cibo vel potu vel medicina vel membri alicuius punctura seu morsum postquam sequuntur statim calor corporis vehemens cum angustia et sudore similiter et rubor faciei et turbatio oculorum et inflatio venarum et fetor oris plurimum cum siti prolongatur. Deinde tamen illico vero subvenit et virtus nimie perveniet ad cor accidit virtutis dissolutio frequens et cadunt membra et fit sincopis profunda et moritur post illud homo. Et si in membro aliquo morsus accidit in punctura velud a vipera vel cane rabido vel scorpione vel sagitta toxicata surgit statim tumorem et fit dolor in eis fortis et fortassis accidit alienatio rationis et ipse si lanius fuerit si lesus et fortassis fit sincopis et si lesa fuerit arteria quam si non similiter deinde membrum et perdit sensum et motum et demum corrumpit in eo virtus nutritiva quare putrescit et mortificatur et deinde mortificat membra vicina donec pervenerit ad nobilia. Tunc necessario morte vel eum inducit. Signa venenorum operantium a qualitate talia sunt antecessio rei suspecte in cibo vel medicina postquam accidit dolor et mordicatio in ventre plurima perdurans [illegible] assumpta non credita sunt illud facere velud accidit cum mel crudum assumitur et alia cum isto [illegible] et spiritus frigidi cum inflatur. Deinde cum non subvenitur fuerit fortissimus omnia [illegible] venenorum operantium a proprietate quia in ea complurium accidit est ut humana venena sunt calida vehementer et adunat calidius corporum motum et operationem et sunt fortissimi vomitus difficiles frequentes [illegible] primo colere post hec [illegible] et post hoc nigre et post hoc [illegible] deinde ad intestinorum corrosionem et dissinteria producerit [illegible]. Signa venenorum operantium a qualitate frigida sunt antecessio rei suspecte in cibo vel potu vel medicina ad quam preter solitum et debitum statum accidit gravitas membrorum et rigor corporis cum frigore post hoc vero succedit tarditas in motibus et spasmus aut tetanus et demum subeth et somnus profundus a quo non potest excitari predictis signis [illegible] a pluribus si excitatus fuerit illico clauduntur oculi et dormit [illegible] et durat hic somnus tempore longo donec aut calor naturalis venenum destruxerit quare corpus sit [illegible] et loquitur et movet et evadit a veneno [illegible] perit calore quare nequaquam corpus [illegible] donec moriatur.

Methodus. Cura quidem venenorum [illegible] est duplex una quidem [illegible] que venenum appropinquet corpori humano. Alia non preservativa postquam venenum ingressum sit in corpus. Cura preservativa quidem est ut qui timorem habuit in assumptione rei venenose velud principes et magnates non sumant cibos neque potus neque medicinas nisi apponant sibi [illegible] et que [illegible] sunt. Caveat preterea cibis et potibus dulcibus sapore excellente ut potest dulcedinem aut acetositate vel unctuositate

[illegible marginal note] aristot [illegible]

296

De veneno [illegible]

[illegible]

medietas libertatis ... [illegible]

... innata ... [illegible]

venenis ... [illegible]

... [illegible] ... in medio ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... libertas ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... libertas a veneno ... [illegible]

... [illegible] ... libertas ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

[illegible marginal notes]

vehementer quoniam in hominis virtutibus venenorum magis
ocultatur. Cum cuius vinum et aqua reposita
in vasis diligenter obturatis aut fortissimis
speciebus aut arsenica potest operibus a demor
gatur in corporibus. Curat enim serpentina bibula
ter .3. tiriace veteris electe et species tiria
ce de iuniperis cum vino puro claro in hiemo
vel cum aqua frigida si calorem timueris opera
et fiant corpus calidum propter etatem tempus
anni et regionem et assiduet comedere super
cibum nuces et ficus et ruta quoniam appetitate
resistunt veneno adeo ut si in cibo
assumptum fuerit a virtute cuius reprimatur
aut per vomitum expellat ut corpori corpus
noceat ut ait G. v. de simplicibus medicinis
et Rasis in almansore libro primo tractatu de
simul medicandi venena. Et idem operatur
butirum recens sumptum in cibo super buccella
panis. Cura salvativa venenum operan
tis appetitate si fuit assumptum in cibo vel
potu est ut illico cum senserit nocumentum
non consuetum post assumptionem alicuius
rei que secundum naturam facere non deberet
sumat in potu aquam tepidam plurimam mix
tam cum oleo et aceto donec ex eo repleatur
et provocet vomitus cum digitis et penna
inuncta oleo missis in profundum gule quod si vo
mitus tam diu cessit repleatur oleribus
et piscibus salitis et bibat desuper usque ad
placentiam aquam tepidam decoctionis radi
cum raphani vel seminis eius applicet et aceti
addito modico olei salis et zucchari quod si adhuc
non sufficit suspendatur pedes capite declina
to et confortet donec evacuat viribus ...
quoniam vomitus fortis assiduus est operibus
maioris ... ipsum venenum ebibitum
oportet adhuc in isto ut descendat ad intestina
vel mechanicas. Post hoc vero considerandum
si in ventre sentiat estuationem et fiat illi
cum suppositorium de salgemma vel clistere acu
tum dictum tractatu de stipticitate ventris donec
intestina omnia perfecte evacuat. Cum ergo pro
hibeat assumpcio in posse ne forte ve
nenum ad interiora recipiatur et dentur
confectiones frigide vite una ut est zucca
ro et diapapaver et zuccarum violarum et dya
rodon abbatis et rosata novella de
inde non nisi bezardica liberans
a beneno appetitate vite altam volud est
tiriaca vetustissima et species tiriaca an
dromaci et tyriacu G. dissoluta cum aqua
frigida vel in aceto vel in potu data huiusmodi
namque vicissitudo virtute veneni dimittit
et virtute nature augmentat quod si sitis
et calor superfluxerint bibat aquam
frigidam puram vel camphoratam cum aqua ro

et aceto quantum voluit, vel bibat lac acetosum
quoniam acuitatem veneni deprimit et expellit
quod si post huiusmodi dolor non moveret opus fiet ma
tutinis quacumque statim adripa precedat medicina
tempore in potu tiriaca infra sex menses confecta
si non habeat dissolutam .3.i. tiriace vete
ris opoponacum .v. vel decoctione filonium recens quod si
adhuc non sufficiat augmentet opium quanta
tiue et si virtus consistit purget alternatim
post huiusmodi narcotica cum medicina aliqua lenitiva
ut est cassia fistula dissoluta in aqua decoctionis
prunorum vel violarum donec venenum et opium
totaliter contrahant et emplet locus do
loris cum spumia et polatro et nenufare
cortis pistate in aqua inde de oxymelis et
pistatis in mortario et incorporatis cum aqua
ro et aceto addito semine iusquiami vel foliis
eius recentibus si sit tempus ad hoc. Et epi
thimet pectus totum cum pannis lineis imbibi
tis in aqua ro frigida per quam in ea pulvis san
dalorum et ro et camphore et terre sigillate
fuit dissoluta quoniam cor confortat ne ve
nenum ad se capere permittat. Et ut confor
tet cerebrum et epar et cerebrum et ponatur in ace
to rosato et unctum eius faciem cum
flabello donec virtus confortetur. Et ergo post
hec omnia dolor ventris cessaverit et virtus
redierit nature regentur ex carnibus edorum
et pullorum coctis cum lactucis et portulaca
et cucurbitis conditis cum aceto vel agresta
vel succo berberis vel granatorum vel in foliis
vel succo acetose. Et postea in fructibus sub
primis et cerasis ante cibum sed piris
et pomis stipticis post cibum. Bibat vinum
potius vel in potu cum aqua clara donec
ad pristinam redeat sanitatem. Quod post
hec omnia virtus naturalis deficiat et syncopis
frequentes superveniunt aut dissolutione me
brorum sit quoniam virtus medicine cessavit ad
tor quare provectus relinquatur. Cura
salvativa venenum operantis in qualitate
calida sumptum in cibo vel potu est eadem modo
cum predicta preter quod oportet ut sint in catalistica
lenitiva non calida sed et hic est addendum
quod si fluxus ventris fortis supervenerit
restringatur in posse sic donec tractatu de flu
xu ventris passio dicatur fluxus super
fluens propter medicina offerentur lenitiva
tiua. Cura salvativa venenum operantis
qualitate frigida assumpta per interius e
ut fiat vomitus statim apud sicut
diximus in aliis frigiditatis et clisteri
zetur post hoc multociens cum clisteri
bus acutis fortibus calidis actuum
que diximus tractatu de stipticitate ventris

[illegible marginal notes]

passo de empicis et emplet sto9 2 mute stinua tu emplis calidis dictis tao debilite digestivis et psilibra omo a sop no truncando ipsum per capillos 2 faciendo scarificationes cum pipe vel cordis et dentur ei i potu confectiones calide cum vino pro illa cura sic est confectio anacardina dicta de aplia et dyamargariton dyaton pipion 2 apmiclionibus rebus 2 tyriaca vetus fricetur corpus totum vehementer cum pannis asperis adique calefactus 2 ponatur i loco calido lunoso donec remoserit assumptio cum unita q ralleris et tepris 2 mica panis i bibita i sinapi 2 mellis sil commixtis velud i forma sapone s pitur cis posse inducens 2 laborare 2 sudare faciat i remo usque ad pristinam sanitatem Cura morsus vel puncture ab animalibus venenosis vel sagittarum toxicatarum est ut statim a principio 2 prius in sui dies stringatur membrum ligatura forti super locum lesum ne virus venenosum currat i corpus et ponatur super locum morsure ventosa lata cum stuppa que attrahat vehementer 2 si contineret videat fiat scarificatio eiusque deinde ponatur pullum vivum scissum per medium super locum quam membrum fortificatur 2 venenum ad se trahit unde emplet rubificatibus sicut confectio ex columbarum 2 ficubus 2 sinapi 2 cepis crudis sil incorporatis 2 acutis calidis positis super locum Et ovehementer attrahen dum est ungentum factum cum tali illinitum aut cataridis 2 corpatis cum unguento apliton vel confecto spatratuus igitur fiat alternatio frequentata 2 sis audax i attrahendo quoniam morsus sunt venenosis sine non fiet consensu cum virtute si ex humor attractiva 2 sil 2 postea liniatur tyriaca clara super plagas 2 intus eiusque et eisdem diebus observetur assumpio perplus posse nec forte venenum cum spiritibus administratur poris vapiatur neque permittatur plumbo solidari quoquomodo si ponatur i eo succus caulis recentis vel bletis cum aceto 2 sale aut sinapi sta cofecta cum melle aut succus albei recepe de aut aliquid aliud acutorum dos paucis omo nullum penetrit i medio no timentem Neque negligatur membrum eiusque si statim aputato confortet cum emplis i expressimus sicut opatus corticis cum corticibus aut cum solatro 2 semperviva aut cum aqua ro 2 terra

sigillata et bolo ar Et firmat de tyriaca bona omni die aliquid cum aqua frigida statim aputato usque ad tres vel quatuor dies quod si infra hos dies locus corrumpatur et vlcus dissolveret oportet ut cum ferro igito cauterizet usque ad profundum valde ita ut totum locum obtineat viciatum quoniam malicia veneni expellet et escara dura fiat inter labia eiusque venenum vilicat perire post hoc vero tempus non videtur tantum conferre quoniam venenum pabulaverit membra eiusque quod quod cognoscites ex colore sui denigratione et sensus et motus privatione quae oportet ut totaliter a corpore resecet si fuerit membrum possibile truncari velud sunt manus 2 pedes quod si non fuerit possibile nullatenus curatur si fortassis cum blandicijs vita per dies aliquos prolongatur cum vngentis sicut sup vehemens quae de primo de malicia tanti ex principio dictis ea de opatibus i unitate Vel est tenue est sciendum quod ex morsibus aliorum venenosorum sunt quidam i quibus confert medicine calide quantum deprimet et est illud quod plus accidit Sunt aute 2 alijs i quibus medicine frigide videntur conferre solum si nos infra illud distinguemus in morsibus 2 puncturis specialiter differentiam primo ca° i primis medicine calidi i morsibus venenosis velud viperarum 2 canis rabidi frigide vero i morsibus primis ut aspidum 2 vesparum quoniam non timetur cito ex ipsis scilicet cum mediatis illud potest agnoscere 2 post appetitibus 2 umatibus 2 innatibus 2 nocentibus ut ait G° i pro de ingenio sanitatis quoniam cum exemplis calidis prolectis dolor 2 corruptio augmentatur praemeneris ad frigida quae sunt oppilativa 2 spumina sicut et cetera Pronosticatio Venenum operatis appetatate periculosus est omnibus quaver intrepta cura sunt ab eo si separatim medium est ipsorum Item omnia venena tucius nocuint i corpora colericum largos habet venas 2 membra mollia et quod est i etate iuventutis quoniam i corpus dimisit ablior per quam venena operantia ex se frigida ex frigide quae 2 facilius curatur i eisdem per quam ea quae ex frigide vnde opo 2 aplicta asso ad i morbus unus periculatus sumpte syncopis aut dissolutio frequentes 2 fortis supplicatus morte Item sudor frigidus 2 pulsus primus debilis inordinatus sil et auxilius humor morte Item si vomitus

pronostico de venenis ista sunt signa mortalia et illius qui suspecit venenum ei ovilta pupilla et pala alba oculorum appz et tumor facie 2 gulebt mutatio colorum in livorem 2 nigredinem et viridate et nigredo lingue 2 spitus eius et nitudo palme dorsum precordiorum spasmus sincopis ista i quo morte sunt i cammis

[illegible marginal notes at head of left column] 183

et venter restringat neque res inbibitas expellat, si ad caput et renes vapor moveat [illegible] alienatio aut spasmus aut [illegible] superveniet mortale. Item si in punctura aut morsu venenoso fuerit venis lesus aut arteria mortale erit ut plurimum et ideo si lesio sit fortis quamvis accidat in membris et nervis, in punctura plurimum timorosa erit.

Capitulum de cura propria venenorum assumptorum per interius ut pote in cibo aut potu aut medicina. Et sequitur.

Res venenose interficientes corpus nostrum cum per intus assumuntur sunt quarundam [illegible] que aut operis naturam internere et plante et alia in partibus corporis de quibus per ordinem breviter dicamus et primo famosiores [illegible]. Litargirum cum bibit aggravat corpus totum et lingua et sit dolor fortis in ventre [illegible] ita ut superveniat vomitus et ventris fluxus et agressio urine simul hora una velud in yleos et [illegible] intestina et egreditur [illegible] et fit color corporis lividus velud color plumbi. Cura eius est ut statim apparentis fiat cura generalis venenorum operantium a frigiditate ita ut nichil corpus permittatur que dicta sunt illic propter illa no[...] sia si [illegible] fortis fuerit fiat comedendas [illegible] vivum [illegible] tamen vehementer [illegible] violentia plurima [illegible] in potu contraria [illegible] vel [illegible] cum aqua melius [illegible] fluxui [illegible] vice alia vinum vel aquose [illegible] sit [illegible] appetitus et aliquid absinthii [illegible] confortando stomachum et intestina [illegible] et [illegible] in ventribus [illegible]. Et [illegible] confortatores [illegible] generales et cura [illegible] in potu [illegible] in vino aut [illegible] talibus [illegible] vinum liberat appetitum. Cerusa cum bibit accidit [illegible] membrorum et infrigidatur [illegible] et albescit lingua et [illegible] et singultus et [illegible] dolor fortis in ventribus [illegible] ut [illegible] color corporis ad albedinem et [illegible]. Cura [illegible] est sicut cura litargiri [illegible] inquantum [illegible] et [illegible] confortatores [illegible] cura generalem et [illegible] sesamis et semine lini

et bibat vinum vetus clarum [illegible] turat appetitum [illegible] et mucillago fenugreci et seminis malve et altee et psillii si pote. Cossifur a. enobrius cum bibit accidit dolor fortis et corrosio in stomacho et gutture atque in intestinis [illegible] vehementem quam per adustionem [illegible] quare est fluxus ventris difficultas et [illegible] sanguinis egreditur. Cura eius est ut statim apparentis fiat cura generalis venenorum operantium a calitate [illegible] sorbeat [illegible] pinguia gallinarum et comedat cibos unctuosos [illegible] in calitate velud est butirum qui lenificabit vias et [illegible] ab eis corrosionem aut [illegible]. Zinar a. viride eris cum bibit accidit dolor et corrosio in gutture et stomacho atque intestinis quare [illegible] et fit fluxus ventris difficile [illegible] et [illegible] vomitus. Deinde cum dolor fortis fuerit infrigidatur [illegible] et fit syncopis et [illegible]. Cura eius est ut statim apparentis fiat cura generalis venenorum operantium a calefactione. Et si venter restrictus fuerit [illegible] cum medicina lenitiva vel clisteri [illegible] de violis malvis ordeo depilato fenugreco et psillio althea [illegible] coctis in aqua [illegible] colatura et oleo violis et melle fiat clistere [illegible] sepius [illegible] si fluxus ventris superveniat [illegible] restringat ut [illegible]. In fine vero rei et post vomitum atque [illegible] sorbeat assidue [illegible] unctuosa gallinarum pinguium et porcellorum [illegible] et brodia butirosa bibat et sepius mucillaginem fenugreci psillii seminis altee et seminis malve et lini. [illegible] si [illegible] et abhominabile bibat [illegible] violis aut [illegible] cum aqua frigida et comedat butirum crudum cum [illegible] dolore [illegible] in visceribus. [illegible] bibat lac acetosum et aquam frigidam et vinum [illegible] malorum [illegible] et berberis et [illegible] intestinorum corrosiones [illegible] medicina cum [illegible]. Et [illegible] confortatores [illegible] asini aut [illegible] cum aqua talia [illegible] cura generalem et [illegible] appetitum. Calx viva cum potatur facit accidentia Zinar. Et cura eius est [illegible]. Arsenicum vel auripigmentum cum bibit facit accidentia zinar. Et cura eius [illegible]. Gipsum cum bibit facit accidentia [illegible] et fit [illegible] difficultas [illegible]. Et cura eius [illegible]

[illegible]

Arnoldus de Villanova [illegible]

[illegible]

cum acetoso. Alumen cum bibitur facit tussim ve-
hementem quae [illegible] perducit ad ptisim pau-
latim. Cura eius est cura ptisis, i. cibis et
medicinis lenientibus humectantibus atque in
dispositione ptisis [illegible] quae sorbeat omni die
in mane lac recens asinae vel caprae et come-
dat butirum recens cum buccella panis
et lambat per diem penidios succarum albissi-
mum et cum tussis fuerit sicca difficilis bibat
ex syrupo de liquiritia vel de ysopo et hordeo decoc-
ta decoctis. Squama ferri cum bibitur
accidit dolor et mordicatio vehemens diffi-
cilis in stomacho et intestinis et cum hoc fluxus
ventris superfluus ita ut fortassis ad dis-
senteriam perducat. Cura eius est ut si
fluxus ventris non fuerit superfluus detur
in potu [illegible] soluta [illegible] cum lacte
acetoso sic est ℥ j vel ʒ ij dragaganti vel ʒ ij
electuarii. Si autem non ita fuerit, tunc oportet [illegible]
subito [illegible] postea vero detur [illegible]
[illegible] dicte [illegible]
una vice [illegible] dolor inti-
[illegible] fluxus valde superfluat constringa-
tur [illegible] de fluxu ventris [illegible]
[illegible] Et dicunt quidam [illegible]
[illegible] vero [illegible] fuerit et dolor fortis
[illegible] ℥ j pulveris magnetis cum aqua
[illegible] separatus
et post hoc per ij horas detur [illegible]
[illegible] velud [illegible]
[illegible] per
[illegible] non sufficit
[illegible] predicta. Kalgaue (?)
cum bibitur facit [illegible]
[illegible] fiat. Cura eius est
[illegible] est [illegible]
[illegible] et super
[illegible] propinda (?)
Argentum vivum cum bibitur [illegible]
in dispositione sua [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] stomachum et intestina
in dolore et torsione atque inflatione
[illegible] sua actuali [illegible]
[illegible] regionum quare inflatur
[illegible] totum et [illegible]
[illegible] mollificat membra
[illegible] et [illegible]
sunt sublimatum est [illegible] valde atque
[illegible] propter [illegible]
[illegible] acquisiunt, quae in-
ducit dolorem et mordicationem vehemen-
tem in visceribus [illegible]
[illegible] fluxus ventris [illegible]
[illegible] Et cum fuerit
[illegible] sunt sublimatum [illegible]
est [illegible] et subtiliate

sue et [illegible] fluxibili — quae accidit dolor
in capite vehemens et [illegible] et
[illegible] perducit ad spasmum et epilepsiam aut
ad [illegible] et [illegible] lesionem
forte cerebri et principiorum eius. Et dicunt
quidam auctores quod argentum vivum sit
frigidum et humidum in quarto gradu et quidam
quod sit calidum et humidum in eodem, et videtur nobis
quod utrumque [illegible] Est namque firmum vehe-
menter [illegible] complexionem et virtute et
operatione [illegible] quae est [illegible]
[illegible] et adhuc magis dum fuerit sublimatum
[illegible] qualitatemque [illegible] est pene
[illegible] et [illegible] sive sbe. Cura
eius est ut [illegible] cum bibitum fuerit
fiat cura [illegible] venenorum operantium [illegible]
tate quae [illegible] una est et eadem omnino ut diximus
in cura [illegible]. Postea vero considerare oportet
[illegible] fluxus ventris plu-
[illegible] et dolor fortis intestinorum [illegible]
[illegible] calida [illegible] ipso super [illegible]
tur [illegible] sive dicte [illegible]
[illegible] ad [illegible] et
restringi fluxus [illegible]
de fluxu ventris [illegible] de fluxu [illegible]
[illegible]. Si non sequitur [illegible]
et mollificatio membrorum quae sunt [illegible]
[illegible] ipso super [illegible] dentur
[illegible] sicut est dyamargariton
[illegible] et [illegible]
quae diximus [illegible] venenorum in cura [illegible]
[illegible] Et dicunt [illegible]
quod [illegible] confert bibere lac [illegible]
[illegible] quantitate cum lac acetosum [illegible]
[illegible] motu forti assiduo [illegible]
[illegible] et dolore mitigabit et [illegible]
let [illegible] percussum [illegible]
[illegible] confert una vice post [illegible] potu
[illegible] ʒ iij [illegible] cum vino veteri
[illegible] aut [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et ruta [illegible]
[illegible] agite-
tur [illegible] quod fiat [illegible]
[illegible] parties capud [illegible]
[illegible] latens [illegible]
[illegible] et si non sufficiat [illegible]
[illegible] ita ut [illegible]
[illegible] non suffe-
cerit fiat [illegible]
[illegible] et
[illegible] qui cum
[illegible] et [illegible]
[illegible] fiat cum dolore vehementi. Na-
pellus cum potus [illegible] labio [illegible]
[illegible] et [illegible] et fiunt [illegible]

[illegible]

vertigo et syncopis et tenasmo et raro euadit aliquis ex eo quia est venenum appetitiue quod si subito non moriatur cadunt ipse et capilli aut ptisim et sagitte illinite ex succo eius inficiunt subito que tangunt. Cura eius si fuerit possibilis est ut statim a principio fiat cura specialis venenorum oppositiui appetitiue. Post hoc vero detur in potu tyriaca optima cum vino et musto aut detur mitridatum aut dyamargariton aut dyacimminum et cum vino decoctionis tappsi mali et acri vna vice per alia assidue quia resistunt huiusmodi veneno appetitiue si tamen resista sibi poterit partem quodammodo et si volueris tardaret prius dari an ipsum liget tunc vngue operculo. Euforbium cum bibitur facit accidentia zimar et cura eius est cura illius. Titimallus cum bibit aliquid ex quibus lactis facit accidentia zimar et cum facies aut manus ex eo liniuntur surgit in tumore et distolaciantur velud facies leprosorum et dicit quod aliqua ex lacte huiusmodi inficiunt potantem. Sunt autem titimalli .7. species famose scilicet anabula cum succo vtimur et esula cuius radice vtimur et catapucia cuius semine vtitur. Cura eorum omnium cum in potu assumuntur est cura zimar in stipticando ventre atque leniendo dolore. Sed oportet ut sit maior intencio ad fluxum restringendum in cibis et potibus et balneis consistentibus ex rebus stipticis aliquibus ut dormiat ibidem et in balneis vehementer stipticantibus est aqua pluuialis vel tristis nec postquam in ea cocte fuerint rose balaustie cortices granatorum cortices quercus folia et fructus rubi pira poma mala citonia mespile sorbe galle cipressi cupli gladium folia vitis agresti herbe et silia in qua cum tepida fuerit balneet vsque ad vmbilicum postea post parum non vtatur ex eo et euolutur et spargitur aqua rosacea super faciem et pectus et manibus attingatur. Ex potibus autem stipticis sunt vinum panum citonia sorbe mespile pira lentes ex cortice aut hiis forte reiecta aqua prima et ipsa diligenter. Pultes et pultes ex farina similie cocti cum lacte et pilote similie et carnes pullorum assa atque cocta cum terra et aceto et adipe renum caprarum et hircorum similiter ad aquam in sanguine dissolutis et positis super assaturas. Ex potibus stipticis est vinum rubeum ponticum mixtum cum duplo aque pluuialis aut aque in qua ferrum ignitum fuerit extinctum similiter et aqua decoctionis sumach et mirtillorum cum succo rosato dulcorata. Clisteria autem stiptica propter dissinteriam

tur de dissinteria. Et cura non stiptica bona. Et pinguis hedi dissenterio sanis et troicis de karabe similiter et mucilaginum sanguinis. Esula autem lac titimalli kim cum succo similiter super facie et membrorum aliud in plagam ex vngento albo simuo ex a tithio quod si non sufficit fortificetur eius virtus cum cera et litargirio. Oxeseon et coloquintida cum sumuntur in potu in moderato vsu et sunt ex speciebus titimalorum faciunt accidentia titimalli. Est autem oxeseon herba cuius foliis vtimur. Et coloquintida eius semine que est malicie peioris. Et dicit quod 3 iij in potu exhibite sunt venenose plus tamen vel minus secundum virtute assumentis. Cura eorum est cura titimalli. Scamonea et diagridium cum bibunt sine suis correctoriis et vsu non moderato faciunt accidentia titimalli. Est autem scamonea dicta preterea quia affertur a tito ab vel torrefiat super laminam ferream ignitam. Hoc vero dyagridium appellatur et scamonea est malicie peioris que dicta quod .3. ij. ex ea inficiunt potantem plus tamen vel minus secundum virtute assumentis. Dyagridium vero .3. .j. vel circa id. Et cura eorum est cura titimalli. Aloes cum bibit dosis superfluente et cum additione piperis et similiter aut aliorum acutorum et per potionem stipticorum facit accidentia titimalli et apparet orificia venarum per inquinamentum inest euanescere quia superfluenter exportatur et post hec in dolencibus vel inde quia educit sanguinem bonum per secessum et est propterea etiam virtus. Et cura eius est vt liget extrema vehementer primo tenso superiora deinde inferiora et ponantur ventose sicut magne super corpus stomachi et splenem et attrahant et forte et post hoc administrentur potus stiptici similiter et balnea que diximus in cura titimalli. Elleborus cum sumit in potum vsu in moderato facit angustiam cordis et stomachi et si fuerit albus accidit vomitus fortis et ad sedimentum dat cadere facit ventre. Si vero niger accidit fluxus ventris corrosius donec ad dissinteriam perducat et dicitur quod albus inficit enucleat appetitiue. Niger vero hominem si ex ipso .3. ij. vel minus assumit. Cura aliorum est cura titimalli. Laureola assumpta cum semen eius bibitur dosi superfluente facit ventre ruere usque ad sincopi et morte. Cura eius est cura titimalli. Citamie cum bibitur vsu in moderato facit fluxum ventris superfluum vehementer. Et cura eius est cura titimalli. Opium cum bibitur

accidit stupor et sitis optimorum et singultus et vertigo et oculorum tenebrositas
cum grossitie magna et color faciei et
labiorum et unguium fit plumbeus.
Deinde cum virtus eius magis impressit
accidit difficultas anhelitus et amissio
loquele et subeth et spasmus. Deinde
sequitur sudor cum frigido sudore et dicitur quod 3 ii
vel tres ipsius interficiunt potatorem et
propter hoc si fuerit fortis per naturam vel etate et ipsum
potaverit cum modico vini albi vaporosi
quod eius virtute cito deleget per venas
ad cor et cerebrum propter quod reponitur diverso
facit. Colericus aut sanguineus per naturam et
in etate adolescentie vel iuventutis dosi
indiget ampliori. Cura eius est ut
statim apud vomitum fiat cura generalis venenorum
operantium a proprietate post illud cum te
detur in potu una vice post aliam vinum
decoctionis castorei et piperis et fiat
aliquid de tyriaca optima in qua aliquid
balsami ponatur si fuerit possibile et comedat
allea et nuces super ipsum assidue
quoniam calefaciendo confert vehementer.
Similiter et vinum album vetus dimarum bibitum
in multa quantitate dicitur subvenire et calefacit
et movetur. Et dicunt experimentatores
quod ista confectio est eius propria tyriaca.
Recipe seminis castorei piretri piperis
ana ... quantum volueris.
Deinde cum quod terantur et conficiantur cum melle
et detur confectio assidue cum vino calido
puro veteri amaro. Similiter replebit sum
plus est consensus puritate. Opium vero cum
bibitur facit accidentia opposita dicta quia si
... ad ... praecedat interficit cum ...
Cura eius est cura opii omnino. Iusquiamus
cum bibitur ... mollificat cor
et ... lingua et ... spuma
ore et ... velud ...
lati et ... obscuratur et fit asma et per
... et suplent spasmus
et ... et quidam rugiunt voce horribili
atque rauca. Et niger est deterior
albo ... est debilior
... fortius
... adiuvat efficiat accidentia predicta.
Cura eius est cura opii omnino. Dormidi... (?)
cum bibitur surgit velud lactis
sapor in ore bibentis et induratur lin
gua et color faciei obfuscatur et super
veniunt singultus et vomitus et fluxus
ventris difficultas cum ... et
et ... intestinorum. Cura eius

ut statim apud vomitum fiat cura generalis venenorum
venenorum deinde quod est ut festinetur ad
evacuationem subitam per vomitum et secessum.
Postea vero sumat in potu lac caprinum vel asininum
in multa quantitate et membra forti
ter ... malicia eius confringat
... et ... curat
per vomitum vel secessum et si fuerit lac
... vel lac ... fortius opera
bitur ... In fine vero ... dolor et
corrosio ... omnino detur tyriaca et
... cum vino ut ... mala
... delicta. Est namque venenum
humor mortificativum ... sed
... cadit ... mortificando.
Fungus cum ... fungorum plurima ... assumitur
... sine pipere aut ... aut
rebus aliis acutis et ... per
... accidit singultus et ... et difficultas anhelitus
et inflatur venter et ... corpus
totum et ... et ... pulsus
deinde cum ... accidit
sudor frigidus et ... moritur fortassis.
Cura eorum est ut statim apud vomitum fiat
cura generalis venenorum operantium ...
... in ... forti ...
... per vomitum et secessum post vero illud
fiat cura opii supradicta. Psillium cum ...
fuerit assumptum in potu sub multa quantitate
fiat accidentia fungorum. Et cura eius est
cura fungorum. Coriandrum viride comeditur
in quantitate ... aut succus eius bibitur
in quantitate quarte partis libre illius fiunt
accidentia opii. Et cura eius est cura opii omnino.
Mandragora cum potatur sub dosi ... morte
te facit accidentia opii sed est malicie minoris
Et cura eius est cura illius scilicet opii omnino.
Cantarides cum bibuntur accidit dolor et cor
rosio in stomacho et ... et intestinis ita
ut quandoque sequatur solutio ventris vehemens
et ... et ... et dolor
... ad extrema corporis
... per ypocondria et ... et ... ad ... et ... per
... qualitate sola virtute et ex
proprietate accidit est ut sine precedentis
sive ... in potibus vel
... ledat vesica lesione vehementi
ita ut ... et assidue appetat ...
propter quod ... et quandoque ... sanguinem
... modicum subtilem cum ... ex
vesica et quandoque ... plus ...

... [illegible marginal note]

ut [illegible] non morderet et [illegible] sibi non noceat [illegible] ... volens

condensatum cum gravedinibus precedit. Quod si fit dolor maximus circa pectus et simul et inflatur lingua vehementer. Cura cuius est ut statim apertio fiat cum generalis venenorum operantium qualitate donec tota materia evacuetur per vomitum et secessum. Post hec si non mitigetur dolor et corrosio intestinorum et stomachi sorbitionibus lenitivis unctuosis et clisteribus factis [illegible] que diximus in materia minor. Et si fluxus ventris supplicat constringatur sicut diximus in cura [illegible] de [illegible]. Si non mitiget dolor et corrosio et fit in vesica corrigentibus urine cum sirupis lenitivis cum [illegible] et [illegible] cum [illegible] iniectis per siringam cum balneis et unguentis conferentibus que omnia exposita sunt in capitulo de dolore et stranguria in vesica et de ardore urine libro primo. Cantarida cum bibitur dolorem supplicante fit accidentia cantaridarum. Et cura eius est cura ipsorum. Stellio cum assumitur eius caro aut bibitur liquor in quo cecidit fiunt accidentia cantaridarum sine ypopsilingue et stomacho atque intestina sed non stomachi vesica. Et cura eius cura cantaridarum. Ydrus cum bibitur eius caro aut aqua in qua habitat aut moritur fiunt accidentia cantaridarum. Et cura eius est cura cantaridarum. Rana seu buffo cum bibitur aqua in qua projecerit salivam aut in qua moritur inflatur totum corpus vehementer velud in ydropisi et fit eius color lividus cum citrinitate admixta et accidit dolor et angustia in stomacho et renibus atque intestinis et difficultas anhelitus velud spasmi et sensum obtenebratio et vertigo et corruptio vomitus et cum eius malitia magis impresserit fit spasmus atque tetanus et ventris solutio fortis et vomitus et emissio spumatis sicut [illegible] ipsi supervenit syncopis mortalis et pauci salvantur ex ea quia si quis evaserit non retinebit dentes et fit ex accidentibus spasmalis [illegible] gingivarum quamdiu vixerit. Cura eius est ut statim apertio fiat cum generalis venenorum operantium accipiendo tota materia [illegible] maior pars evacuetur per vomitum et secessum. Deinde procedatur ad tiriacas speciales venenose cum potu tyriace veteris clareti et aliis datis [illegible] ponderis vite per quinque vice cum vino claro. Dolor et malitia veneni restringatur et virtus naturalis confortetur. In fine vero rei corpus [illegible]

capitulum ... vel [illegible] ... aqua que remanserint et si remanserint ventris inflatio dicitur ... aut maior et minor et fiant omnia que diximus in capitulo de ydropisi [illegible] et de [illegible] sine [illegible]. Et non remanserint ... obscuritas et mollificatio membrorum fiat cura quam diximus de paralisi et toto. Vitulus agitatus est piscis longus parvus velud duorum cubitorum coloris subalbidi habitans in palludibus et aquis corruptis et vendit urbs [illegible] tibus [illegible] cauda equine post plures dies adipem cum assumitur in potu facit accidentia ranarum. Et cura eius est cura ranarum. Lepus marinus cum bibitur fiunt accidentia cantaridarum. Et cura eius est cura earum. Servus cum assumitur in cibo extremitatis caude terminat fiet angustia magna in stomacho et intestinis et quibus syncopim et morte. Cura eius est ut statim apertio fiat cum generalis venenorum operantium accipiende dolor materia educatur totaliter vel pro maiori parte. Post illud vero detur in potu [illegible] tyriaca optima cum vino claro aromatico. Et dicunt experimentatores quod ista confectio est eius propria tyriaca. [illegible] avellanarum fisticorum fel equi [illegible] et incorporentur cum melle vel zucaro et detur in potu una vice post alia cum vino [illegible]. Fel omne [illegible] fellis cum assumitur in cibo vel potu est ex [illegible] venenorum et facit accidens vomitum colericum et syncopim. Et dicitur quod fel leonis aut leopardi interficit illico potatum. Et fel canis aquatici aut canis rabidi cum fuerit adequantitate [illegible] interficit infra vii dies quod si pertransierit fiet spes salutis. Cura eius est cura [illegible] quam superius capitulo [illegible] descripsimus.

Capitulum tercium de cura speciali venenorum per exterius ut pote morsum aut puncturam et vulnerationem cum gladio et sagitta vel venenosa [illegible]

Rusticum corpus fit cum gravis sit [illegible] ... sit [illegible] ... atque alia utilia [illegible] pro ordine [illegible] ... vide [illegible] ut [illegible] venenorum operantium ... est ut virtute alia valeat ... hominis [illegible]. Napellus cum ex succo eius ... gladius aut tela pungitur

[illegible marginal notes]

infirmat quod recipit hic vena et non videt ei
cura possibilis quod si quid conferre potest
est tyriaca magna [illegible] et post
ipsa tyriaca. Cum dissolvitur in vino aut
aqua rosis et inde vulnus et post per-
ungitur omnique et detur [?] cerea in potu
vinum vite post alia necessariter quod sup-
ponunt patientis fecerit alleviationem
procedatur illico ad curam qualem morsuum
et puncturarum non venenosarum quarumque
sine cura qualis ubi et signa qua-
lia dicta atque infallibilia describuntur
[illegible]. Cum dolor cum lenticula [?] super gla-
dium aut sagitta vulnerante fit dolor
et corrosio cum pruna ita ut si non curatur
totaliter corrumpit membrum et eius operationem.
Cura eius est ut statim aperto fiat cura
qualis supradicta sed ut emplastra [illegible]
cum [illegible] ibi positis alterentur ne for-
te malitia venenosi [illegible] reddatur famosa. Sic
autem ergo emplastra attractiva operibus calidis
ut potest ficubus et sinapi et fimeto
et stercore columbarum atque pluribus vin-
cere [?] et emplastra mitigativa ipsius
operibus frigidis ut potest [illegible] spinachia
lactuca [illegible] foliis [illegible] et pluribus
vice alia dolor corrosio [illegible] nec esse
sunt medicinis ad consolidationem labiorum
dolor tota malitia veneni radicitus
expulsa fuit. Argentum sublimatum cum acci-
dit opere vulnus fit cura vulgaris.
Et cura eius est cura illius. Vippera
cum morsu [illegible] ferit dentibus aut pun-
ctura cauda sua egredit primo sanguis
purus deinde [illegible] vena sanguis [illegible]
[illegible] propter ebullitionem veneni et post
hoc [illegible] citrinum aut viride et venenosum
[illegible] surgit dolor vehemens et apparet
membrum totum et surgunt bothor et pu-
stule minute velud [illegible]
[illegible]. Cum ambulaverit eius
malitia per corpus inflat et fit rigor
et frigiditas extremorum [illegible] vene-
num [illegible] post [illegible]
solutionem caloris naturalis [illegible] ve-
neni et quemque superveniunt vomitus [illegible]
et singultus et vertigo et fluxus san-
guinis [illegible] sudor frigidus diu-
tius et syncopis deinde mors infra die(m)
[illegible] plus subsistitur. Et masculi
quidem sunt deteriores femellis et
[illegible] masculis [illegible]
[illegible]

[illegible] membri [illegible] femella
non plures. Et iterum magni sunt deterio-
res [illegible] et senes iunioribus [illegible]
post [illegible] sue complexionis et [illegible]
[illegible] et [illegible] montani paludinosis et in estate atque [illegible]
[illegible] peiores sunt [illegible]
Et sputum eius [illegible] cibo vel sanguis
[illegible] sua [illegible] aut
fel [illegible] illico [illegible] et in-
[illegible] corpus vehementer et fit do-
lor et angustia fortis valde deinde [illegible]
[illegible] syncopis et mors. Et [illegible]
[illegible] vippere [illegible]
[illegible] custodit ne putrescat [illegible]
[illegible] calore atque [illegible] et velud sudore [illegible]
[illegible] aperit [illegible] veneni [illegible]
[illegible] inter [illegible]
[illegible] mediate velud est [illegible] et
[illegible] vapor venenosus [illegible]
[illegible]. Et ideo [illegible]
super [illegible] aggregetur [illegible]. Cura
[illegible] principii et magis [illegible]
eius est cura qualis [illegible]
[illegible] obviavit [illegible]
[illegible] propter [illegible]
Experti [illegible] multiplica-
[illegible] et potatio vini boni [illegible] et
[illegible] assiduus tyriace optime [illegible]
et [illegible] aut medicamen confert [illegible]
in isto veneno [illegible] solutionem [illegible]
[illegible] effectat calore [illegible] forti neque
[illegible] potu [illegible]
veneni congregat et [illegible] calorem
debilitat vehementer [illegible] acute vene-
num subtiliat et resolvit sicut est tyriaca
optima exhibita cum vino [illegible] veteri a
[illegible] et [illegible] et allea et sinap-
[illegible] et [illegible] et vinca [?]
et semine [illegible] et asa fetida et [illegible] et [illegible]
et gentiana et piper et castor et aristologia
rotunda et [illegible] coaguli et [illegible]
coaguli leporis et squilla et acorus
et [illegible] et ruta et opoponacum sive po-
tenter sive simpliciter [illegible] emplentur. Et opem
quoquomodo possibili conveniunt. Et [illegible]
plus [illegible] est illud quod sit [illegible] ve-
[illegible] per medium [illegible] et actu calidis
[illegible] et [illegible] sit [illegible]
et quod sit [illegible] vippere [illegible] habet et quod
sit [illegible] et squilla
[illegible] et [illegible] et sinapi et floribus
[illegible] et [illegible] coctis
et in corporatis cum oleo laurino vel oleo de
[illegible] vel laterino vel [illegible] et me-
[illegible] adhuc [illegible] omnibus foret balsa-
mus si posset [illegible] etiam quod
homo [illegible] a vippera bibat [illegible]

Ad morsum serpentis et draconis [illegible]
[illegible]

[illegible]

amortalis [illegible] ... [illegible] et ab hac [illegible] amortalibus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible marginal note, 4 lines] 186

harum nolens [illegible]. Conferunt preterea et
res virtuose in cibo assumpte videlicet butirum
novum aut vetus plurimum sumptum cum [illegible]
cella panis et unda gallinarum pinguia
et nuces et oleum quorum sua viscositate atque
humiditate forti opprimunt taliter venenum
et ipsum trahit ne per corpus dilatetur et for-
tassis educat per vomitum aut secessum vel
exerit etiam quod tyriaca cerui assumpta et eo
in esta hora dispondos veneni multum
confert. In fine non sit et cum tenor et in-
flatio corporis et angustia fuerit innova-
ta induatur sudor atque potum et labor
fortis in cinulis et post sibera [illegible] ppos
ser et balnee in aqua tepida in qua cocti
sint flores camomille mellilloti et
ducte dicuntur omnis venenose reliquie resol-
vat. Scorpio cum fecit puncturam in ali-
bus aliquo particulam sue caude tunc
et inflat cum dolore forti et punctura
perambulat in flato corporis totum donec
perveniat ad membra nobilia et eorum
operationes destruat et vita tollat. Cura
cuius est cura generalis cum vetosis et simplis
attrativis positis statim apertio super locum
et fortassis opus fiat tamen sicut suffe-
cit portio. Et dixerunt applicemento
res quod super locum in unga scorpionis cum oleo
de scorpionibus quod dixerunt tamen de calo
loco in membris et vespa pag fo de empl
confert assetate. Galienus autem in tempore phil
vis eius forby fuerit dissolutus aut alben
tritum cum vino confert sua [illegible] ve
hementer fuit et tyriaca vetusta et metrida-
tum et oleum confecto vehementer calida
sive pinctenus sive peritenus applicetur.
Aranea cum morsibus stimulant fecit
cuncta scorpionis et quasi dictiora illis
ut optima infrigidentur et veter in
grosset et ligni eruga cum multiplicatur
vetustatem in corpe plurimum. Cum autem in
potum sunt inflat collum et veter et
egrediunt oculi et fit angustia in stomacho
et necessitas dolor syncopis et mors [illegible]
Cura cuius cum fecerit plerumque est loci
ventosatio fortis cum scarificatione et post
sit cuius emplastro cum ruta et absynthio
et calce et sale et tunc sal incorporatis
cum aqua calida et sudor in balneo sicco
et sepellire in arena calida et stercore bo-
vino calefacto in fornace vel
fimo in potum tyriaca cum vino pus vina
vice post alia assidue et confectiones
calidus [illegible] et ipse semine ingelle
et semine apii et asam fetidam dicitur dolor

[illegible marginal note on the bite of the scorpion and its signs, 4 lines]

[illegible marginal note on the bite of the spider, 6 lines]

[illegible marginal note, 7 lines]

et tior cessaverit omnino. Cum autem in potum
sumitur fiat illico cura generalis venenorum
oppinatum appetitate. Stutula est animal simile
aranee sed habet caudam longiorem et eius
punctura facit acciua aranee. Et cura eius
est cura illius. Basiliscus quod regulus dicitur
est serpens quasi tripedalis velud coronatus
et quorum cunctis accidentibus sua potentia
malicia excedat. Ipse namque non tantum puncto
vel morsu interficit verum etiam visu solo quorum
est eius venenositas adusta et
vapores sui corporis acui reddat vene-
nosum quaecumque in illum animal vivere potest. Ita
quod pelluta et herbe et plante videlicet
arescunt cum spiritu super eas. Et postquam quorum
gladio vel lancea tetigit et moritur
velud opere punctura. Et dicunt quod generatur ab ovo
galli decrepiti quod super ipsum bufo cu-
bat et fovet velud gallina pullos
suos. Sed nos magis credimus quod sicut animal
generatum a sibi simili quemadmodum et bufo quorum
in Lybia maxime multiplicatur et in India
sunt regiones calide vehementer et
non est ei cura omnino quaecumque cum videtur
homine mori subito sine tamen mutata.
Et in loco deserto suspecto sciat hoc fieri
propter basiliscum. Et dixerunt quod oppugna-
tatores quod sola inspectione sed propter ea
interficiunt ipsum et in hoc consistit fortior
leone cum milite armato. Hermina est
animal simile basilisco in figura et operatione
propter quod non interficit una hora sicut ba-
siliscus sed infra quatuor dies. Et dicto
apud medicos sagitte toxicate sagitte
armene nuncupantur aut fortassis ideo
quod apud armenos sunt reptibus [illegible]
cuius visus. Aspis et ymulo sunt species
venenose quorum est spetulis et que teti-
gerit morsum vel puncturam interficiant
infra duas vel tres horas nisi cito cura.
Canis cum est rabidus interficit pro
morsum nisi subito curatur. Sit autem
rabidus propter adustionem humorum seu corporis
corruptione complexionis valde in lubrica adu-
stantur quemadmodum in hominibus fit mania
canina. Et signa canis rabidi et morsum
cuius sunt rubor oculorum et pictura lin-
gue loquitur ob continuo cauda inter
crura et spina orvus cum eius et canino
potius et abhorrere potus et natos quaecumque
sunt salutaribus et ydrophobe omnes cum ob
viat et fugiunt ab eo canes et dicitur
linia primus ex sanguine [illegible] Nec
morsi a cane rabido non comedunt
canes alii et sic completur. Et solum
cum micra panis sicut prima gallinae

pronostico de morsu canis rabidi. Morsus a cane
rabioso dato quod hoc [illegible] non repente sed
tamen quod alii [illegible] per viii dies alii per viii menses
alii per unum annum alii per vii annos et diversificatur tamen
secundum dispositionem corporis recipientis et quantitatem veneni
et regis calidus [illegible] et mortale per
[illegible] vocis rabidorum aqua [illegible] canis ante
ab [illegible] per [illegible] incipit aquam abhorrere.

[illegible marginal notes in the right margin]

302

[illegible]

no comedet oleis. Cu igr canis furiosus mordent hoiem et sibi post dies aliquos et adminus inter dies .xl. et quatuor menses supveniunt tior atque vesicules et rancedo vocis et dolor vapulentis maior debito et dispositio ad operationes inlicitas / significat quod fuit morsura canis rabiosi quae si no fuerit sit rabidus et ipse ita ut mordeat hoies sibi similiter accidet sicut sibi quoniam est eius morsus venenosus et supveniunt difficultates i aplicatur vel strictius et urina quoque retinetur / et quandoque iungitur priaprismus et quandoque lacrimas gutta valde quasi sint i carnes pui / et quandoque pulsus apposita propter opilatione et de una auit psolato cum morte festina. Et dixit Auicenna quod non euadit aliquis quem canis rabidus momordevit propter timor aque sibi supvenerit quod sit venenum malicia corporis totu peruasisse. Et dixit Rasis i divisionibus ca° de memor dicatione alii venenosorum quod morsus canis rabidi est super alia venena maximum nocumenti quoniam est necessariae tiex quoniam alia opera quod eius est consueto inter hoies putatur. Cura cuius et ipse in puto et infra .xx. dies adplies cum adhuc est possibile est ut statim fiat cura qualis morsum venenosorum cum ligationibus et ventosis et emplastris attractivis similiter et catio cum ferro ignito quod si non videtur sufficere et incisionem incipiat et ingreditur et passio dilatata non sanabit eger inflationibus totaliter inutile si fuerit nisi post removeri prout dictum est in tangendum. Et regat i cibis et potibus i pregnantibus corpus similiter et indigestionibus atque euacuationibus quemadmodum i passione inlica quia dixerunt ca° de perturbatione virtutum sensitiuorum passio de mania canina uim quoniam i qua .x. regimine cadit potus aque sic necesse est ut obsibeat i vase obtura ita ut ipsam non videat neque audiat non poterit. Sunt preterea quedam remedia conservantia apropriate quemadmodum emplastrum aperiunta oliparta et cocta cum butiro baccarum super locum positum quantum equalem similiter et frequens ponitur me de ctatiuo quod si fit sicut Rasis i suo Antidotario et cancris tritorum adustorum cum puluis cor ticibus sit si inteswa vel formate et quod geniale .z. v. thuris .z. i. teriat ordi et turbilletur et misceatur similiter detur ope omni die statim aprui .z. i. vel .ii. cum aqua frigida quoniam rabie fieri prohibet animam.

sit et cum frigida est mitigat et deinde similiter et hoc certum. Rasis arteri libr. dissolvatur ad inbibere i cazola et bulliatur donec fuerit i spissata i forma vngentirum agitando cum spatula donec fuerit perfecte commixta et cum i fratu fuit i vase et omni die aliquid quod extendat super virginum molle album et voluci super pona pinnisa tua equalis quoniam attrahendo mundificat et post hoc sanat. Addiderunt eciam ceteri confert eciam ungentum suste firmosum de vite potest. Lupus cum fuerit rabiosus facit actia canis rabidi. Et similiter cura eius sit i eius rabido / vulpes cum sit rabida facit actua canis rabidi. Et cura et similiter eius sit similiter illius. Mustela cum sit rabida facit actua canis rabidi. Et cura eius est cura illius. Hanis cum sit rabidus i domo multis lupinum seu murina canina fit eius morsus venenosus et facit accidentia canis rabidi preter quod non aiat tior aque nisi fortasse rabies fuit apud eos operatione rabido ut dixerunt supius. Et cura eius est cura rabidi canis. Est praeterea morsus aut alterius animalis est nullus dolorosus preter quod sit venenosus propter aliquid mala qualitate calida vel frigida ventente quia i dimidia inter se subcade petitie vel propter verum acuta ut potest sepiam aut vngibus aut dente pium deve lictu involue post morsuram quae tarde consolidatur i eius quemadmodum aiat et i puntionibus apium et vesparum et calabrorum et fustis planarum siliceorum et gladiorum rubiginosis. Cura omnium istorum est cura vz ut statim a principio fiat emplastrum super locum oppressis tritis et sale et melle simul mixtis / a optime et aceto et melle et cepis simul quoniam mixtis et incorporatis quod dictatur super vulnus per dies unam et ultra quod malam complexionem alterat et vulgtem quoniam mala complexionem alterat et vulnus mundificat per sen morsura dilatatur et mundificat perfecte. Similiter et emplastrum confectum fabarum et radice seu corticis i figura aceto de in oppressis et pistatis i mortario et i corporatis cum melle dissinato. Postea non consolidetur cum vngento fusco vel optato et ipse cum tior est de spina vel vngue vel acubus vel dente de lecto i volue post morsuram quoniam attrahit et mundificat labia vulnus efficaciter et post hoc labia eius consolidat perfecte. Sunt et adhuc equa plurima specterum venenosorum de directiones et locum sunt dili ß uos ipsa

[illegible]

De Tinca

Tinca [illegible] ... [illegible]

303

[illegible]

Cruda tynca

[illegible]

[illegible interlinear/marginal gloss]

181

pertinuerunt quae praeparatae nobis obviant in frigida regione et tunc obviaverit sufficiet in his cura generalis [illegible]

Incipit tractatus quartus qui est de decoratione cuius sunt xii capitula. Capitulum primum de decoratione capillorum omnium

Decoratio est dispositio [illegible] membrorum [illegible] quae sunt in corporibus nostris velud in capillis et cute [illegible] partes [illegible] neque sunt principales neque nobiles [illegible] quae sunt [illegible] subsistentia in [illegible] decoratio [illegible] non est nisi complementum artis medicinae [illegible] et primo de capillis quorum decoratio consistit in octo dispositionibus quae sunt eorum generatio et eorum evulsio in locis in quibus illud volumus et eorum fixio et eorum coloratio et eorum canitiei prohibitio et eorum crispatio vel crispitudo et eorum [illegible] et eorum elongatio. Praedictis de quibus omnibus breviter perdicemus [illegible]. Generatio capillorum [illegible] est in membro in quo illud volumus [illegible] corporis ad caliditatem et siccitatem quae est causa productionis capillorum cum cibis et potibus et medicinis calidis [illegible] et [illegible] forti [illegible] localia [illegible] remedia [illegible] adhibe [illegible] ergo locus [illegible] saepius cum cepis aut alleis aut sinapi aut spongia marina aut panno [illegible] donec ulceretur et illico post fricationem [illegible] cum aqua calida aut lixivio acutissimo [illegible] quercus aut oleo laurino aut oleo laterino aut oleo veteri [illegible] capillorum [illegible] adustorum et capillorum [illegible] adustorum sunt dissolutus [illegible] usum et frequentia [illegible] stipites capillorum quos [illegible] debere [illegible] septimana [illegible] cum vaporio [illegible] super locum saepius [illegible] donec videantur sufficienter [illegible]. [illegible] sunt potes [illegible] corpore [illegible] regione [illegible] est pilos generare [illegible]. Medicamentum [illegible] calvitium [illegible] alopiciam [illegible] sic fit [illegible] recipe [illegible] ana [illegible] [illegible] et al[illegible] [illegible] corticum [illegible] adustarum [illegible] corticis [illegible] amygdalarum [illegible] adustarum cum corticibus [illegible].

[illegible]

capillorum [illegible] adustorum corticis [illegible] thuris [illegible] ana ℥ iiii terantur subtiliter [illegible] et fiat [illegible] cum [illegible] vel laurino vel oleo rosarum vel vino [illegible]. Vel si aliud [illegible] non sit [illegible] cum succo [illegible] et [illegible] vadis [illegible] praemissa fricatione [illegible] et si fiet scarificatio ante fricationem melius penetrabit [illegible] toto capite [illegible] cum panno calido [illegible] lava [illegible] aqua decoctionis [illegible] et fabarum aut cum lixivio [illegible] cum vino [illegible] donec [illegible]. Et si valiis [illegible] medicamentum [illegible] alium [illegible] capitis [illegible] sic fit [illegible] et [illegible] et vespertilionum [illegible] pone in vase vitreato [illegible] foramina multa in fundo cuius sit [illegible] et pone super eo vas [illegible] et manebit post diem [illegible] in vase [illegible] super locum calvum [illegible] frequenter vehementer cum panno [illegible] aut spongia marina. Evulsio capillorum in locis in quibus illud volumus ut potest [illegible] manibus [illegible] collo [illegible] duobus [illegible] quasi [illegible] capillos [illegible] non stipites eorum [illegible] possunt post dies paucos cum psilotro quod sic fit. Recipe calcis vivae [illegible] arsenici [illegible] ℥ i. terantur subtiliter atque [illegible] et cum aqua calida [illegible] velud in forma unguenti liquidi. Vel si magis fortificare volumus pone ad solem calidum per dies plurimos [illegible] tanto magis de aqua [illegible] ne possit [illegible] et omni die [illegible] calcis vivae et arsenici [illegible] ad [illegible] ut penna illinita [illegible]. [illegible] unguento [illegible] locus [illegible] sine fricatione in estuario vel alio loco calido [illegible] in climate super vaporem aquae calidae et tunc [illegible] steterit et pili omnes [illegible] fuerint [illegible] abluatur locus cum aqua tepida primo [illegible] psilotrum totaliter abluatur [illegible] cum aqua [illegible] frigida [illegible] fortiter. [illegible] psilotrum est [illegible]. Cavendum ne [illegible] tanquam [illegible] cum oleo [illegible] mixto cum albuginibus ovorum et aqua

[illegible]

[illegible marginal glosses]

304

[illegible] capillorum [illegible] medicus [illegible] si velit medicus obedire.

ro vel psilotrum. Et si fiat corrosio cutis in loco depilato consolidetur cum unguento albo camphorato. Alio vero modo evelluntur capilli radicitus ita ut nunquam renascantur; sed id est rarum et difficile valde. Extrahantur igitur primo radices singule capillorum cum forcipibus et post hoc liniatur psilotrum predictum dissolutum in decocto in quo pulvis opii aut iusquiami fuit dissolutus undique supra locum. Deinde ponatur [illegible] cutis induret et radices capillorum penitus auferantur. Item volumus omni die super locum unguentum inspissans cutim et callositatem faciens quod sic fit. Recipe aluminis, cerusse ana ʒ i, dragaganti, gummi arabici, sanguinis draconis, masticis, thuris ana ʒ i, opii ʒ [illegible]. Terantur omnia subtiliter et cribellentur et incorporentur cum aqua rosacea vel oleo rosaceo vel oleo mirtino vel succo vespertilionum [illegible] pomorum vel succo iusquiami viridis vel cum aqua decoctionis seminis iusquiami recentis addendo in quolibet eorum modicum aceti. Et si capilli post tempus renasci videantur, videlicet ad eorum principium totiens debet cutis inspissari et mala complexio talia alteretur. Grossities capillorum provenit cum redundant materie corporis ad grossitiem vel pinguedinem; si fuerint materie tenues a complexione materie et maculentia si sunt [illegible] grossi. Duobus namque modis contingit [illegible] capillorum: unus quidem modo propter siccitatem [illegible] et [illegible] pororum velud accidit in senibus et post egritudines prolixas. Alio vero modo propter cutis mollitiem et pororum laxitatem velud in ydropisi et cathexia quae regnant in corporibus [illegible] cutibus et medicamentis contrariis scilicet humiditate et porositate partis, non scilicet caliditate et frigiditate. Et preterea hoc dicimus [illegible] talia non remedia post hoc [illegible] ministret, quorum primum atque debilius est ut omni die [illegible] abluatur cum vino rubeo pontico aut cum lixivio debili facto [illegible] pluviali et cinere quercus et vitis albe aut cum aqua decoctionis rosarum balaustiarum plantaginis rubi cum pulveribus glandium mirtillorum corticum granatorum aut cum aqua calida in qua pulvis thuris et gummi arabici et masticis fuerint dissoluti. Ex fortius predictis est hoc unguentum quod sic fit. Recipe [illegible]

[illegible] de capitibus [illegible] capillorum [illegible] cortium [illegible] ustarum et corticum avellanarum adustarum et granatorum mirti ana ʒ ii [illegible] gallarum ana ʒ iii. Terantur omnia [illegible] atque cribellentur et cum oleo ro vel mirtino confiatur addita cera rubea sufficienti et inungatur cum eo caput rasum [illegible] et [illegible] abluatur cum aliquo liquorum predictorum. Item unguentum competens ad idem. Recipe capillorum [illegible] adustorum corticis pini [illegible] possit [illegible] pulverizari [illegible] granatorum mirti [illegible] corticis [illegible] gallarum [illegible] limacum adustarum corticis pini corticis [illegible] thuris gummi arabici [illegible] sanguinis draconis ana ʒ i. Terantur et cribellentur et confiantur cum oleo ro et [illegible] laudani [illegible] et inungatur [illegible] et [illegible] capillos [illegible] galle et cortices [illegible] et [illegible] si fiat [illegible]. Coloratio capillorum non est semper [illegible] capillus vel albus subalbidus [illegible] alii colores non recipiunt tincturam aliquam vel [illegible] et falsam velud in picturis demonstratur. Modus igitur flavos [illegible] faciendi capillos sic fit. Decoquatur [illegible] palee ordei vel avene in lixivio cum aceto [illegible] post hoc [illegible] pulverem [illegible] rasure buxi [illegible] corticis mediane sambuci et berberis ana et fiat illud [illegible] lixivium [illegible] cum quo [illegible] caput abluatur [illegible] colore [illegible] volumus [illegible] adde aliquid masticis gummi arabici thuris dragaganti in lixivio dissolvendo. Modus vero brunos sive [illegible] faciendi capillos est ut frequenter abluatur caput cum lixivio debili [illegible] per diem et noctem [illegible] si fuerint et cum hoc [illegible] bulita folia rosarum [illegible] et gummi arabici et si fortificare volumus adde [illegible] alkanne vel pulvere granatorum. Et si [illegible] fortificare volumus ista color fiet brunus [illegible] corticis [illegible] capillos ad [illegible] si colligatur [illegible]

305

De [illegible] cancri [illegible]

[illegible] mota [illegible] debeberet [illegible]
[illegible] passos [illegible]
[illegible] valeduz [illegible]
[illegible] cancri tardat [illegible]
[illegible] flatum [illegible]
[illegible] multa alia [illegible]
[illegible] confortativa [illegible]
[illegible]
[illegible] cum bono vino [illegible]
[illegible]

[illegible]

Emenda[illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] h[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
capilli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] galle [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in aqua ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in melle et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capill[illegible] [illegible] [illegible] capill[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

306

Si vero canicies [nō accidat] incipit ante tempus debitum
si in senectute tunc pilatro [?] et tinctura [?] sunt
medicamina tingentia quedam faciunt nigrum colorem
quedam flauum et quedam album [illegible] album faciunt
non [illegible] capilli canos. medicina autem hec
facientes [illegible] sunt propter aerem [?] et
densatiue virtutis. quia canarum [?] propter
apposita [illegible] medicine potest [illegible] in [illegible]
caput [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] medicus [illegible] calide [illegible]
[illegible] ut melius penetrat in profundum [illegible]
[illegible] magis [illegible] colorem [illegible] et
[illegible] potest [illegible] adheret [illegible]
[illegible] nimis [illegible] vel
[illegible] quia [illegible] assiduus usus pectorum [?] est debet
[illegible] calide [illegible] nimis [illegible] fla
[illegible] ad exteriora [illegible]
[illegible] confortat [illegible]
[illegible] et
[illegible] regit [illegible] per principes [illegible] debet
[illegible] propter [illegible] confortat [illegible]
[illegible] debet [illegible] ut
penetret in profundum. Medicine simplices nigro
colore facientes sunt [illegible] galle [illegible]
balaustia [illegible]
[illegible] fabe [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] De compositis [illegible]
[illegible] gallarum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] capilli
[illegible] balaustie
[illegible] galla [illegible] Medicine
simplices rubeo facientes colorem [illegible]
[illegible] tartari [illegible]
[illegible]
[illegible] Medicina composita rubificans [illegible]
[illegible]
[illegible]
rubificat [illegible]
flores [illegible]
rubea [illegible] medicine [illegible]
[illegible] et aqua [illegible]
capillos. Albificans capillos [illegible]
[illegible] capillos [illegible] albificat
[illegible] capillorum [illegible] de
[illegible]
[illegible] et aqua [illegible]
[illegible] capilli
[illegible]
[illegible] dealbat [illegible] flos [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] et apost. aur[illegible] et melius et [illegible] testa
de testa [illegible] corona [illegible] de [illegible] forn[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortis et
[illegible] [illegible] [illegible] capilli
[illegible] [illegible] fortis
[illegible] et [illegible]
[illegible] colorat capillos

Denigrata capillos [illegible] pli[illegible] 26 [illegible] 27 [illegible] 23 [illegible] 20 [illegible] 29 [illegible] 16 [illegible]

Denigrata capillos [illegible] 27 [illegible] 27 [illegible] 27 [illegible] 26 [illegible] 27 [illegible] 32 [illegible] 27 [illegible] 26 [illegible]

Rubificantia capillos [illegible] 27 [illegible] 22 [illegible] 27 [illegible] 27 [illegible] 28 [illegible]

[illegible]

unctus non sint mature et coletur et parum
adiunge bulliat. Modus vero ad rubeos fa-
ciendi capillos fit cum ablutione capitis
et lixivio debili in quo sandaraca ul ru-
bea tinctorum fuit dissoluta. Et si volueris
ut color huiusmodi permaneat quamdiu ste-
terit capilli adde aliquid gummi arabici et
vitrioli si placet. Modus ad nigros facien-
di capillos fit cum iteratione plurima co-
lorum predictorum quia illud quod apud nos facit capil-
los albos et canos et facit flavos facit
post hoc fieri brunos et in nigros quia
inmoratur dyasenum lucidum et multiplicatur
opacum terestre quod si subito et inde vis ca-
pillos nigros facere volueris ablue eos
cum lixivio debili in quo pulvis gallarum
cypressi litargiri et pulvis granatorum fuit dissolu-
tus aut acatie et corticis nucum et cor-
ticis granatorum. Modus vero albos faciendi
eos ut vincitur corporis nigredo fit ut
abluatur caput cum lixivio debili in quo
sapo fuit dissolutus. Inde si placet
postea suffumigentur cum sulphure
posito super carbones et post hec inungantur
cum huiusmodi unguento. Recipe cantarides mediante
sublimato ... predictorum ... contritarum
sulphuris ... ...
... ... cum ... cum aqua
cum volueris ... et incorporentur cum felle
vaccino et mixto aceto ... ... ad
formam unguenti. Vel unge cum oleo ...
... ... incipiat color albus
apparere. Itaque ... tinctura est omnis difficul-
tatis ... ... fit parte ... adeo
confert ablutio capillorum assidue cum lixi-
vio ferventi et infusio corporis in ... quia ma-
... ... et corpus exponendo ad sole-
talem capite nudato quia sic calor cuti
corporis denigrat cum sit ... ... ita
capillos dealbat cum sint ... ...

Capillorum conservatio ... festina ... conti-
platur cum permutatione corporis ad calidi tem-
peramentum cum cibis et potibus calidis ul fri-
gidis conditis cum pipere synapi ul melle
... ... in medicinis ... ... et
custodia a ... ... satietate atque ebrie-
tate quod si repletio corporis acciderit festinet
ad vomitum cum posse devitet cibos ... ...
ut sunt bradia et olera atque carnes ...
... quia ... ...
qua ... ... appareat
in ... ... Abstineat a bibendo
... ... sit talis ... ... fuit

digestum ipsius ... appetitu cito capitis
... et cerebrum ... ipsius postea digerit
... ... si bibat ... aut
claretum ... medone. Caveat postea ab
infrigidatione cerebri ... ablutionibus
capitis cum aqua frigida ul aquaro ul
aere frigido ... Ungat et suffumiget
... ... camphora ul argento
vivo et ... ... ul litargiro.
... non multiplicet ... ...
... Caveat ... ... cum ... ...
ad elevationem ... ... capitis
... et ... cum ... ...
et ... ... atque ... Medicina
... ... est ...
... ...
... ... que sit fit ...
... bellicorum ... ...
... ... et ... ...
... ... et post hec ... cum melle
cocto et ... ... de quo fiat
omni die ... ad modum castanee cum
... vini puri veteris ul ...

Crispatio ul lenificatio capillorum fit per
... ... cum lixivio ul ali-
quo quod si volumus ut ... ...
ut volverint ... ... ul ...
talis ... ...
... cum ... cum ... ...
postea fuerit ... quod si ... fuerint
in ... ...
... ...
ut ... ...
... ...
quod crispatio ... est ... ...
... tempore longo ... ...
tem facere volumus ... capitis quanto
... fuit ... et abluatur cum
... ... cum vino veteri ... ...
... ul cum lixivio acuto ... ca-
pilli ... ... assidue
... ... cum pectine ... ...
... ... fuerit ... ...
... ...
non potest crispitudo ... cum ... ...
... ...
... ... Et si
non volumus ut ... ... ut post ab-
lutionem capitis cum pectine ... ...
... et ... ...
... ... et si fiet ablutio
capitis assidua cum aqua ...

malue maluauisci fenugreci psillii seminis
lini que sequitur fricato cum pectine desuper
sepius in eadem melior fiet operatio sin
vero omne quod prohibet fistulatas capillorum
atque ipsos elongat subtiliter lenificat
et applanat Et hec quidem utilia sunt
res unde incisillagiose Consolidatio ca
pillorum tum prudentur et ipsorum elongatio pro
ficit cum unctuatione capitis optimis et
potibus impinguantibus atque medicamentis
unctuosis quam ipsorum scissio sive et acu
tatio non accidit nisi propter siccitatem quemadmo
dum in lignis apparet cum arescunt Abluatur
ergo sepius capilli quarta die cum aqua
decoctionis fenugreci vel malue vel altee
vel psillii vel seminis lini vel seminis citoniorum
que cum aqua rosacea sive composita Et si ipsos
crispare volueris adde ... ela
calamini crocici quantitate parva et fac
bullire modicum efficient ... leviter preter
quam rumpantur cum pectine linito ...
cillagine psillii vel fenugreci vel seminis
lini vel oleo de ... vel lauro et hoc ap
ponitur in crastino non abluatur cum lixivio
debili vel aqua tepida superposita neque op
ponitur sole calido si umbra ...

Capitulum 2m de furfuribus capitis

Furfures sunt squame albe parve
que separantur a cute capitis aut
aliorum membrorum cum corpus morde
tur ... vehementi fiunt ac a mala comple
xione calida sicca adusta dominante in
corpore aut membro uno Et hec eadem
mala complexio aut est sine materia et
hoc cum est parva recens quare solis alteran
tibus curatur aut est cum materia ... comple
xionem quarta qualis est colera ... et
flegma salsum et hoc cum est perdurat diffi
cilis antiquata et hec indiget apud
cura primo generali mundificativis tamen 2°
non rectificativis dispositionem **Methodus**
Cura eius est cum sunt recentes ...
ut capud radatur ... crebro ...
tatis et abluatur qualibet die sola aqua bis ab
lucionibus duabus supra se fricatione
studiosa prima quarum sit rustica ab
sinthium que sit ... forti acu
tissimo vel cum aqua calida et aceto et
sale vel cum aqua ... melle vel cum aqua
calida in qua furfura ... et furfures
et ciceris et pisorum et lupinorum sunt
dissoluta vel cum lacte ...
... vel cum aqua in qua ... sunt
... et alumen et baurach fuerit
dissoluta Secunda vero ablucio sit lenis mol
litiva que sit cum aqua tepida sola et
cum lacte dulci recenti solo vel cum aqua et
lacte simul mixtis vel cum aqua et oleo commu
ni vel oleo rosis vel violarum simul commixtis vel
cum aqua decoctionis malue vel bismalue
altee et seminum eorum vel cum adipibus anetis
anseris et galline vel cum aqua decoctionis
fenugreci psillii seminis lini vel cum aqua in
qua dragagantum sunt dissolutum Et si fiunt
abluciones huiusmodi in balneo melior fiet
operatio simul et si ablucio rustica fieret
omni sero cum iterum ad lectum et ablucio molli
tiva in crastino succedat sanitas festina
Cum vero sint ... fortis antiquata
indigent primo materia atque evacuatione prout dicetur
in proximo capitulo de scabie et pruritu post hec
vero sequantur localia predicta Nutriantur
... cibis ... et ...
... Bibat aquam puteam vel vinum de
bile lymphatum ultra medietatem ab
stineat a cibis acutis ut sunt cibi ...
... salsis aut piperis ...
simul et ab omnibus ut sunt ...
allea cepe et porra quam sola dulcia
vel aquosa generant sanguinem non mor
dacem **Experimentum** Furfures capitis
et scissura capillorum ... sunt ...
quare ut plurimum accidunt et curantur
cum cura et ipsa iam diximus proprio capitulo
precedente Furfures preterea sunt in capite
quemadmodum scabies sicca pruritus supra
corpus totum quare cura scabiei que
dicetur proprio sequenti capitulo ... publi
... suffragatur **Pronosticatio**
Furfures cum fuerint fortes difficiles
parant ad lepram etc.

Capitulum tertium de pruritu et scabie corporis

Cum super corpus totum dominatur ma
la complexio ... calida sicca a
dusta generantur humores acuti ex
quibus cum membra ... fiunt
... rubedines ...
... mala complexio fuit in materia omnino vel
... in materia parva sicut cum est parva recens
facilis accidit circa dispositio cutis
velud furfures aut squame sicce
quam quidem dispositionem pruritum vel
scabiem siccam vocant Cum vero fuerit ista
complexio cum materia plurima sicut cum est
fortis antiquata accidit circa cutis
dispositio cum bothor et pustulis diversis

Ad malum mortuum [illegible]

[illegible]

[illegible]

De impetigine

[illegible]

De gutta rosacea

Gutta rosacea ... [illegible]

[illegible]

[illegible marginal note, top margin]

qua scabie humida appellatur consistit in carni-
[im]plicatis pediculorum et lendium qui complexione
... quidem adusta qualis est ipse colo-
ru vel nigra sicut ... salsum nisi vel
per adumptionem status naturalis plurima
vel talem permixtionem. Accidit autem hec passio
illis qui plurimum utuntur cibis acutis ut
pote in quibus multum salis ponitur aut
piper et sinapis aut allea et cepe et vinum
vetus plurimum amarum aut casseus antiquus
et legumina omnia et ipse lentes et milium et
panicum. Similiter et qui cibis facile corrup-
tibilibus nutriuntur ut piscibus lactisibus
olentibus fructibus arborum et ipse in super
ipsos movent motibus inordinatis. Dat
adiuvatur velud accidit in pueris et gulosis.
Similiter et qui propter solitam et debitam negli-
gunt ablutiones corporis a sordibus et su-
dore et balneationes et pannorum mutationes
membra namque optiora et ipsa cutis sunt
per naturam debilia fabricata et omnes interiorum
superfluitates ad optiora repellantur ut ait

G. vi de acuti et morbo **Methodus**

Cura eius est cum vires sana sunt si sol[is]
indiget alterantibus adsint et humectante
quare balneetur multotiens in aqua dulci
tepida pura aut in aqua decoctionis sim-
terre et malvarum et foliorum salicis et ...
... et humectant cum lenitate et
in ipsa fricet assidue cum furfure
et ... et ... addito mo-
dico salis et post exitum a balneo inungat
cum unguento albo ... vel unguento alio
... balneatione in
... assiduet diebus plu-
ribus dat ... Regatur cibus et potibus
humidis valde si sint moderate cum quibus
sunt carnes recentes laudabiles et ... cum
lactucis aut ... et ... et pultes
cum farina ... vel ... cocti cum
lacte dulci. Bibat vinum album aquosum
vel ... vel aquam frigidam puram. Abstineat
et ab omnibus acutis supradictis similiter et
... sicut est acetum ... nisi for-
tassis aliquid ... gustamit ...
... appetitus. Abstineat et
... sicut est mel aut
cibis unctuosis ut pote ... plurimum
adipis aut ... butiri ...
qui facile inflammantur et intolera-
... sola namque insipida aquosa
vel dulcia moderata vel ... no-
cerit ... mordace.

Cura eius quando est cum est fortis humida
antiquata et in qua una sit citrina

vehementer indiget in principio purga-
tionibus humorum adustorum. Fiat igitur
... basilice dextre vel sinistre
si scabies regionem superiorem corporis
occupaverit aut salvatelle pedis dextri
vel sinistri si tenuerint inferiorem. Post
id vero ... propter scabiosos cum ...
... purgatis in balneo talio
... et ...
... massam adustam ...
venas residente ... sepe
... manifeste. Similiter ...
super membra sordida applicentur.
Post ista vero ... digerit ... medium ...
... flebotomia ... patiunt propter
... grossitiem aut ab... ... viscosa
nec ... sanguisuga ...
... patient propter ...
... de ... ... post
... in pro antidotario duplicatis
maiore et minore si maior est melior
que talis est. Recipe mirabolanorum citrinorum
et kebulorum ana ℥ x vel mirabolanorum
omnium quinque ana ℥ x. Florum bu-
glosse et borraginis viol. absinthii ru-
... ana ℥ ... ... ana
℥ ss. epithimi pollipodii ana ℥ vii. ...
... et passularum ana lib ss. tamarin-
dorum ... ana ℥ ii. Fiat omnia bulliat
in aqua lib x. usque dum deveniat ad
lib iii et ... succo ... terre ... fortiter
et depurate ... colate et zuccari ana
lib iii fiat sirupus de quo potet omni
die ... ℥ ii cum ℥ iiii aque ...
et si volueris ipsum acuere adde ...
... ℥ ss. Hic namque sirupus ... epar
et splene confortat opilationes aperit
ictericia nigram et citrinam tollit colorem
corporis efficit bonum morbos cutis
sanat et ipse quorum materia sunt humores
... aut salsi sicut est scabies im-
petigo serpigo lepra et morfea
... materiam corrigit ... ke-
... quasi die ... bis
vel ter ... Purget de inde
cum pillulis de fumo terre si ... sunt
Recipe mirabolanorum citrinorum et kebulorum
et indorum ana ℥ v. aloes epatici epi-
thimi ana ℥ vii. diagridii ℥ v. formen-
tur pillule cum succo fumi terre vel cum aqua
decoctionis eius et detur ... ℥ i et ss.
... dormitum post cenam vel

[illegible marginal glosses, right margin]

[illegible notes, bottom margin]

[illegible marginal and upper-margin annotations]

si illud aliud non possit fuit digat ma-
tu syr ... corpo vel aqua decoctionis
fu terre et florum ... vel violis
et fiet cum sirupo. Est vel electuarium de
succo rosarum laxativo post purgationes
saepius refricatis praedictis adre-
media ... prodiuine supradicta

Emperica Syrupus digerens ... adu-
stas ... et educens aquaticas particula
nostri corporis sic fit: Recipe florum boraginis
florum buglosse endivie epatice rosarum
violarum acetose cuscute lactuce ana m.
i. florum camomille mellilotti florum scabiosa
vel corticis eius mediane lapacii acuti
et rotundi scabiose tapsi barbati fumiterre
ana m. i. scolopendrie tamarisci ana m. ii.
... pterum ... passule
ana ... iij ... tamarindorum ...
sene epithimi pollipodii ana ...
... mirabolanorum citrinorum kebulorum et
indorum ana ... ... macis
ana ... decoquantur omnia praeter sene epi-
thimi et epithimum in lib. ... aque
donec redeat ad lib. v. tunc addantur sene
epithimi ... et ... modicum bulliat
adhuc deponatur ne fortassis corpus ...
... colet et syru-
pizet cum lib. ... zuccari et de eo bibat
omni die ... iiij sine addicione aque
... per subtiles aquosus sufficit

Item farmacum leniter evacuans humo-
res adustos a corporibus delicatis ...
serum vel lac caprinum cum ... bibat
lib. ... si amara ... si paupertate
... volueris ... in ipso ...
... mirabolanorum citrinorum et kebulorum
ana ... postquam ... fuerit ...
... et postea ... solis ... et ...
... calido et ... calata et ...
... diligenter ... pille postea nobiles ad
idem ... pille de aloes ...
sic fiunt: Recipe aloes boni ... mirabolanorum
indorum ... sene epithimi ...
... mastic ana ... informentur cum
succo fumiterre vel apii vel ...
... et dentur ... ad ... Electua-
rium quod dyarodon cum floribus appella-
tur ... albi ... ana ...
... dyagridii
... zuccari lib. ... vel
... rubei ... hermodactilorum

... et sit totum dosis
due. Et si ... non poterit
... dyagridii quantum est medietas ipsius

Ungentum ... mundificans ... et
scabie sic fit: Recipe argenti vivi ...
... argenti arsenici rubei vel ...
... albi scabiose ... modicum
... litargiri pulveris sulphuris ana qua-
tum volueris ... teratur
omnia subtilissime et cum oleo vel axungie
vel aceto vel succo absinthii vel vino co-
ficiatur in forma ungenti ... corpus
... pluribus diebus ... loco calido et
... post purgationem. Deinde ... et
ungento diligenter ... abstergatur.
Est namque tante efficacie ut ipsum ...
cum balneo saepius refricatum ...
... et si ... vel vestis
... liberat ... et pedi-
culis ... et si magis ipsum stipticare
volueris adde ... terre et terebentine
et album ... Est namque ... continens
omnia simplicia putredine prohibentia
... praeservativa
praeter aloes et fel et mirra que si ... fa-
cerit ... **Balneum** postea in
scabiei resolutivas atque corporis purificans
fit ... scabiose fumi-
terre florum camomille apii ...
mellilotti lapacii acuti et rotundi et
tapsi barbati vel ... in qua
sulfur et sal et alumen fuerint dissolu-
ta vel ... sunt sulfuree
vel aluminose ... et aqua
maris amara est ... purgans

Canon Hec passio cum ... accidat
ut ... post mala ...
calida ... adusta ... ut ...
ipsa corporis ... fiat ... externa
... et illud ... est ...
corporis ... reperit ...
scabies et pruritus ... quemadmodum
... et convalescentibus
post egritudines diuturnas. Ex quibus
... potest ... corpus
... scabiem ... putibus
sublimiter suffragari.

Pronostica
Scabies et prurigo cum fuerint forti diffi-
cilis antiquata lepram significat affuturam.
Item scabies cum accidit in senibus aut
pueris tenellis ... fortitudine ... et ...

[illegible lower-margin annotations]

190

sanguis menstruum sit in poris corporis delicata et alopitia futura perseverat. Item si habuerit cum accidit in corpore pro consuetudine diuturnas aut acuitas cum alleviatione viscerum et membrorum interiorum et constantia virtutis et bonitate appetitus certum sit salutacionem. Si non quantitas in intencionibus remanserit a morbi longitudine et residuum sit futurum nisi fortassis pareas curavit in dieta et cibo superfluum assumpserit quem cum in presente digeritur statione tussimulatur. Quemadmodum accidit pacientibus appetitum caninum. Dicit ypocras in particula afforismorum Quibuscumque febres longe hiis pustule et dolores in articulis fiunt. Et statim post ait Quibuscumque ex febribus convalescentibus aut pustule aut dolores in articulis fiunt hiis a plurimis cibis utuntur. Item dicit ypocras in particula afforismorum late pustule non valde pruriginose fiunt. Item si corpus scabiosum urinam habuerit laudabilem atque bene digestam et sedimentum et colorem et egrotus sentiat valorem et si quantitatem et colorem cibos proportionatos efficeret intus corporis vigorem et virtutis ullius bonitate. Si non contrarium apparuerit ... et pruritus sit necessitate. Dicit ypocras in particula afforismorum Quibus fauces egrotat aut pustule nascuntur in corpore considerare oportet egrotus si cum calice fuerit corpus egrotat si non febres simul fuerit est corpus ... Item corpora scabiosa ... non ... quibus corpus totum ... in magis corrumpitur cum in corpore perveniret propter quam eius motum ... ad vitam. Dicit ypocras ibidem Non pura corpora quanto magis nutrieris magis ledes etc.

Capitulum quartum de lepra

Lepra est morbus malus corporis totius proveniens a dominio melancolie non naturalis plurime super humores atque membra ex qua et quod color ipsorum mutatur et forma et figura corrumpitur et alteratur corporis complexio et fiedunt operationes naturales et fortassis solvitur ipsorum continuitas ita ut ulcerentur et cadunt quoniam est veluti cancer solis. Quemadmodum et cancer est veluti lepra particularis ut ait Avicenna ... cum ... fortassis quoniam melancolia non naturalis est duplex videlicet generata per adustionem humorum et est illud quod accidit ut plurimum et hoc quando membrorum corrosum vehementer et ipse cum sint complexionibus calidis cum adustione quem sunt colera et sanguis. Aliud non generata per

humorum condensacionem et est illud quod accidit paucorum quod ut ait G. 2° de complexionibus ... frigidis est in nobis calidis adurentes quoniam frigiditas gelat et hic non est membrorum corrosivum vel mordicativum et ipse cum sint complexionibus frigidis ... Et humor quidem melancolie non naturalis morbos efficit diversos modis hiis majoribus et diversis quoniam colligitur in membro uno et ... super corpus totum et colligitur in membro uno solummodo sit hoc duplex quoniam aut ... apta corrosiva quod sint cancer et ... et herpes estiomenus quare si ... melancolia non naturalis sunt adusta grossa sit cancer. Si non subtilis adusta sit herpes estiomenus. Si non sit cogelata sit ... diverses nominantur ... in exitus ... aut ... super eius superficie ... et sic efficit albaras et morpheam atque alguesem ... qualiter distinguntur inter se ... infernus apparebit. Cum ... super corpus totum intus et extra ... sit ... duplex quoniam aut putrescit et ... et efficit febrem quartanam aut non putrescit ut ... et lepram inducit. Ex quibus sic possumus ... quod lepra ... Est ... illud lepra in toto quod cancer in parte. Est autem illud ... morphea in cute. Est et illud ... quod est ... quapropter ... mala ... et eius ... corporis ... Sunt autem lepre quemadmodum et morborum ... tres cause que sunt primitiva antecedens et coniuncta. Causa quidem primitiva est adustio assidue in sole calido vel ... et ... superfluus et labor et ... et vigilie et ... vini veteris ... magnam ... disposicionis ... et ... ea ... sit ... assidua et ... et in ... et ... et potus aque ... vehement[er]. Sed

[illegible: cursive notes in the top margin]

cum omnia sanguinem coagulat. Et propter has
duas causas sunt adhuc tres alienatos
ad utrumque que sunt scitatio frequens inter
leprosos et coitus cum muliere leprosa, vel
cum qua brevi tempore ante leprosus coivit.
Quare sit vir leprosus aut fetus aut
utrumque et non oportet ut fiat [illegible] per lepra
in qua leprosus [illegible] prima [illegible] quorum ma
teries [illegible] illius [illegible]. Et tercia
causa que est omnium potissima est coitus cum
muliere menstruata quare fit puer lep
rosus quorum ut ait Avicenna [illegible] tollere. Et pluri
mum [illegible] est hec passio [illegible] et non
pacientium quare difficilis est et eius
cura. Fetus namque [illegible] in menstruorum
adustione aut coagulatione recepit in sua
[illegible] apud fine iuventutis et pro
cessu senectutis quorum plurimum roborat
[illegible] manifeste in corpore et lepra
velud fermentum [illegible] late
[illegible] in pasta. Etas namque iuventutis
est tempus adustionis. Etas vero senec
tutis est tempus frigiditatis et [illegible]
[illegible]. Causa vero lepre antecedens est ma
teria [illegible] calida [illegible] vel frigida [illegible] cor
rumpens [illegible] ab epate et corde
a quibus fluunt [illegible] mediantibus
venis et arteriis in corpus universum quare
multiplicatur humor malus [illegible]
in eis [illegible] non [illegible] efficit splenis op
pilacio seu debilitas [illegible]. Causa autem
coniuncta est cum humor [illegible] adu
ritur aut [illegible] in [illegible] propter
[illegible] contrarii. Et quemadmodum humor [illegible]
est contrarii [illegible] non [illegible] est qua
druplex. Sunt et lepre species quatuor
[illegible]. Cum [illegible] adhuc alo
pecia [illegible]. Cum vero cola dicitur leoni
na. Cum [illegible] tyria vocatur.
Et cum [illegible] non [illegible] elephancia a
pellaverunt quorum [illegible]
[illegible]. Signa lepre que
trahuntur a [illegible] quemadmodum [illegible]
est [illegible] ut ait G. [illegible] de [illegible]
[illegible] qualitas corporis [illegible]
[illegible] mutata. Et [illegible]
trahantur [illegible] sunt non
nec uno colligunt. Primum [illegible] est color
totius corporis et [illegible] faciei quorum [illegible]
ut sit rubeus obscurus tuberosus
cum refulgencia quadam forti velud
corii [illegible]. Secun
dum signum est disposicio ciliorum et pal
pebrarum atque superciliorum quorum [illegible]

ut fiunt [illegible] cum grossitie et diuturnitate
palpebrarum et induritate superciliorum et [illegible]
[illegible] ipsorum
[illegible] vel [illegible] commixta
et venis rubeis plurimis in angulis ipsorum
veluti [illegible] seu leonine. Terci
um signum est disposicio labiorum oris
eminens cum dubietate et plumbeitate [illegible]
[illegible]. Quartum autem est disposicio
lingue et palati [illegible] lingua [illegible]
et [illegible] super radi
ce lingue ubi [illegible] similiter
et in palato [illegible] minimis
et grana velud milii coloris [illegible]
et [illegible] alba vel citrina vel rubea [illegible]
[illegible] velud in porcis infectis. Quintum
signum est disposicio capillorum quorum ca
dunt et [illegible]
in capite pluribus [illegible] regione
[illegible] sunt [illegible] subtiles [illegible] vi
dentur [illegible] ad [illegible]. Sextum
autem signum est disposicio totius corporis
[illegible] cum asperitate et [illegible]
[illegible] quando inter digittos [illegible] et [illegible]
in facie [illegible]. Et hec quidem
sex signa sunt aliis [illegible] ut cum signa
[illegible]. Septimum vero
signum est disposicio musculorum [illegible]
[illegible] graciles duos et consumptos et [illegible]
inter pollicem et indicem [illegible]
[illegible]. Octavum autem est tactus [illegible]
in toto corpore et [illegible] super [illegible]
propter forte [illegible]
vel [illegible] redit ad figuram [illegible]
et [illegible] aut olium superspergatur non imbibi
[illegible] super corpus [illegible] fuerit
[illegible]. Nonum signum est disposicio cor
[illegible]
aut [illegible] debilitate [illegible]
ut plurimum [illegible] vestibus [illegible]
[illegible] sed hoc
est signum fallax quoniam et omne [illegible]
aut [illegible] disposicio
Decimum signum [illegible] mutata
[illegible] colligunt. Primum quorum [illegible]
[illegible] et structura [illegible]
[illegible] actus [illegible]
[illegible]. Undecimum
[illegible] grossa [illegible]
[illegible] est insensibilitas membrorum [illegible]
[illegible] pungitur aut [illegible] propter [illegible]
[illegible]. Tercium autem est [illegible]

[illegible: cursive marginal and bottom-margin notes]

[illegible]

formicatio titillosa per diversas assidue sive tam manifesta et ipse in fronte et superciliis et naso et maxillis atque super dorso. Et hec tria signa sunt alijs certiora que secuntur. Certum signum est latitudo pulsus quamvis ut sit parvus debilis varius subtilis propter virtutis oppressionem et organi siccitatem nisi fortassis a principio pulsus quamlibet tenuis quamquam potest esse fortis magnus velox propter caliditatem adiuncta cum adustione vehementi. Certum est mora urinas fraudolenta quandoque facile laxatur neque statim mingatur nec residet in aliquo sed sunt quasi tenaces et adeo tenuiter velociter inclinat. Sextum sompni dispositio quam paucum et breviter sunt sompnia et aut corporalibus levitate corporis tenet et appareat in sompnio fantasmata nigra timorosa. Et quartum signa lepre [illegible] ab aspectu uniuscuiusque [illegible] colligitur quorum primum est fetor anhelitus atque corporis totius velud fetor hircorum et ipse ita [illegible] calide est. Quintum vero est signum spira [illegible] subtilis vaporosa [illegible] oleaginea in superficie cum [illegible] rubeis minutis in fundo nisi fortassis a principio cum ut adustio vel opilatio sunt confirmata quam postea [illegible] grassa rubea [illegible] appareat vel [illegible]. Certum autem est apparitio ulcerum sordidorum in nasis manuum atque plantis pedum corporibus [illegible] virus fetidum [illegible] manat assidue neque consolidari se permittunt [illegible] sed magis perdere et dilatantur. Et hec quidem tria signa sunt corporibus [illegible] certa. Certum vero signum est [illegible] quam sunt ut plurimum vetres corpora [illegible] propter siccitatem et ragones [illegible]. Certum autem signum [illegible] dispositione et hoc quidem [illegible] quam illa vena sit scilicet basilice seu mediane [illegible] vel pulsitive [illegible] sanguis niger grossus fetidus et fortassis [illegible] quam volumus opilatur. Alio vero modo quam post eius receptionem in paropside [illegible] coagulet et postquam [illegible] aut [illegible] grossa [illegible] et aquosam super natante separat sed [illegible] sic fundatur. Alio item modo quam si [illegible] cum [illegible] contrahit fundit aqua clara [illegible]

ea perinfecta sed vel super natat vel ad fundum descendit velud [illegible] in igne minute. Et item alio modo quam si [illegible] pannum lineum [illegible] digitalibus [illegible] diligenter [illegible] reliquias velud [illegible] minima. Et item aliter quam si [illegible] cum aqua pura [illegible] dissolvatur [illegible] [illegible] in fundo [illegible] super effusionem sanguinis [illegible] residua [illegible]. Et item aliter quam si super ipsum aliquid salis aspergens post quam constiterit in paropside et liquor sanguinis super natat sunt [illegible] neque quam [illegible] vel [illegible] valde [illegible] accidit propter sanguinis grossitiem atque siccitatem sive sit adustus [illegible] coagulatus. Et item modo alio quam si super ipsum [illegible] quam constitit [illegible] acetum aut [illegible] fortassis natabit et bulliet super ipsum. Et [illegible] atque [illegible] non credit [illegible] quam [illegible] corporum dispositiones [illegible] in corporibus [illegible] morbo vel natura [illegible] postea [illegible] in dimissionibus [illegible] quod lepra habet tres gradus. Primus quorum est incipiens et propter ipsum patiens non separatur [illegible] quam [illegible] [illegible] si medicus [illegible] studiosus. Et signa eius sunt [illegible] [illegible] anhelitus et turbatio albedinis oculorum et rubedo faciei et [illegible] et paucitas pilorum et subtilitas ipsorum et casus eorum et [illegible] supra equalitatem [illegible] alteratione lepra cum fuerint [illegible] moderata neque deteriora [illegible] adipa. Secundus vero gradus est [illegible] et propter ipsum patiens ab hominibus separatur. Et signa eius sunt quam [illegible] sit fortior et [illegible] tuberosa et digiti [illegible] et [illegible] forma ita ut pueri ipsum fugiunt et spasmatur [illegible] et sunt tuberose. Et plura cum omnia signa supra equalitate [illegible] atque alteratione lepra fuerint fortiora [illegible] vel [illegible] nequaquam [illegible] licet passio [illegible] que est primum gradus sanabilis fiet [illegible] ne cito peyore. Tercius gradus est [illegible] quam non est ei [illegible] nisi mortis [illegible] et membrorum custoditia ne valde

[illegible]

Ad palliandum lepram faciei ... [illegible] ... alia ... [illegible] ... palliat lepram ... [illegible] ... album camphora ... [illegible]

Sed lepra ... [illegible] ... morphea ... [illegible]

corrodunt et scindat secundum morem. Et signa eius sunt quando ulcerat corium et scindit et sunt unius cum membris ulcerant. Et ut signa omnia speciei complectam ad species lepre separatas descendam. Signa igitur alopicie sunt cum signis predictis quibus rubor faciei plurimus cum inflacione oculorum et corruscositas cum rubore et ruore albuginis oculorum et signa fluunt sanie operantibus et gingivis cum omni levi tactu et apparentia cum glandulis in collo cum dispositione prurituosa assidua et multiplicatio pustularum rubearum humidarum super corpus totum et urina rubea grossa unctuosa et latitudo minuta carnosa et etas iuventutis et complexio sanguinea et antecessio rerum multiplicantium sanguinem cum vino rubeo gula et carnibus sallitis et silvestribus et otio et quiete. Unde quia in hac specie capilli cadunt plurimum allopicia vocatur. Signa leonine sunt cum signis supradictis quibus color faciei citrinus vel fuscus et ulcera feda pruritus in labiis oris et manibus et pedibus corporis aliis cum ardore vehementi et multiplicatio serpiginis super corpus universum et urina subtilis pauca citrina et sitis vehemens et prostratio appetitus et latitudo corporis colerica et etas iuventutis et regione calida sicca cum assumptione alleorum et similia et vigiliis et fame et siti et labore assiduo et potu vini veteris puri [illegible]. Et quia in hac specie fit maxima morum ferocitas vocatur leonina vel quia plurimi leonum patiuntur hanc speciem dicitur leonina. Signa vero tyrie sunt cum signis predictis quibus color faciei subalbidus pars superficialis [illegible] fumosa cum furfuribus in capite et pruritu et scabie sicca super membra [illegible] cutem separari velud squamas piscium aut spolium serpentis propter quod et tyria nuncupatur et multiplicatio albaras super corpus totum [illegible] et latitudo flatica et etas senectutis et sexus ut plurimum mulieribus et [illegible] antecedens et precipue cum piscibus salsatis atque caseo veteri et lacte aceto. Signa elephancie sunt cum signis predictis quibus color faciei lividus et [illegible] nodositas cum tortura et spasmus et inepcia ad motus

voluntarios et multiplicatio morphee nigre super corpus totum [illegible] et latitudo melancolica et etas senectutis et complexio sicca per naturam et antecessio tristicie solitudinis assidue [illegible] et dicitur sic quia in hac specie vene crurum et manuum sunt plus rigide quam in aliis velud crura [illegible] elephantium.

Methodus. Cura huius passionis non diversificatur secundum species suas sed secundum penes gradus quia est quia nulla [illegible] sive sicca sit per adustionem sive condensationem humoris quibuscumque fit grossa sicca frigida per naturam opera quod [illegible] resolvitur [illegible] quod opera fiat subtile [illegible] sine [illegible] est multo fortius quam frigiditatis nisi fortassis per adustionem maxima [illegible] salsitas sit in ... et precipue lepra ulcerata que apparet ulcer corrigitur cum rebus humectatibus atque in [illegible] ... calidum et frigidum omnium quarum. Cum igitur lepra sunt in primo gradu ... gradatim grossus humor cum flebotomia et farmacia et regenerat humor subtilis ... cum ... ciborum humidorum.

Modus autem ... cum flebotomia fiet talis ut ait Rasis in ... quod ut omni mense sit fiet flebotomia basilice vel mediane cum ... sione larga non stricta et ... Ad quod confert plurimum sessio in tina aque dulcis tepida vel aque decoctionis malve violis et altee cum floribus ... et ... sanguis plurimus ... quaque vice ... cum ad brachium ... ad pedes et ... ad partem dextram ... ad sinistram quod fiet ... cum ... reductione ... et custodia virtutis. Et considerent sanguis cum ... quod cum est niger grossus ... cum ... subtilis lucidus illico restringatur et ad medicinas procedatur. Et corpora que magis ... flebotomare sunt corpora ... carnosa. Frigida non vel sicca ... post flebotomias autem plurimas et venarum incisiones ... sanguine grosso ... fiat purgationes per ... tum

[illegible]

[illegible marginal annotations] 192

nos ... cum tali ... carnes ... lepra ... [illegible marginal annotations]

unctione larga post exitum a balneo sive tantum ut corpus in pulvis tenuis ut vo
tantibus in natibus [?] et in spatulis vel in dorso
Sodus vero humores grossos expellendi
cum fornacia fiet talis ut in cum cocto
malva semel veteri salva cum medicis
educentibus melius primo corpus debilibus
post hoc vero fortioribus quantitate tamen
ut nulla vice fortis fiat solutio sed
moderata quam cum dicimus medicinas fortes
non quod intelligimus per podus sed
virtute et has quod medicinas complete
[illegible] et de sumptione vomitus
[illegible] de mala [illegible] permittendo quis
[illegible] attenuans fortes post
humor [illegible] requirit quam addas ca
lentis quantitatem pura [illegible] tamarisci
mana tamarinde viol atque [illegible] quam
ventre [illegible] ad solare medicina
ut aut Cessem in uno de appatis tamen de
malis moribus vero inter medicinas quibus
non [illegible] prius corpus digeratur mane tamen
[illegible] que dicemus in capitulo [illegible]
corpus cum sessione assidua in tina sup
dicta et post vel balneum aperuerit inunguatur
totum corpus et specialiter membra debiliora cum
oleo [illegible] vel oleo viol vel [illegible] Vel
si aliud potest non sit cum lacte dulci re
centi butiroso vel cum adipe anetis an
seris et galline incorporato cum [illegible]
et dialtea partes equales cum simul cocto
Et regulet corpus cibis humidis
lenibus dulcibus velatis penetrantibus
que tenere faciant corpus et impin
guet [illegible] et humores [illegible] subtiles
in quibus est lac dulce recens cum fa
libus panis [illegible] sumptum in [illegible]
[illegible] vel cum mica panis si dieta [illegible]
si ipso delectetur Similiter et pultes cum fa
rina similie et avene coctis cum [illegible]
et pultes [illegible] et farre coctis cum
lacte amigdalarum et [illegible] albissimo et
[illegible] carnium edorum et agnorum et pullorum
[illegible] cocta cum vitellis ovorum et
[illegible] atque [illegible] et carnes [illegible]
[illegible] lactucis [illegible] boragine
atque [illegible] et [illegible] sorbi
lia [illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] et butirum recens comestum tempore
[illegible] bibat vinum album clarum dulce
limphatum ad medietatem vel melius cum

aquosum subtile vel Julep vel aquam
decoctionis sicut vel passularum vel aquam
[illegible] clara Lavat auribus et pedibus
[illegible] vel non valde [illegible] gnantby
[illegible] plene in [illegible] tamen de [illegible]
dibus Lavat et auribus unguem pro
[illegible] vehementer ne fortasse [illegible]
tat subtile et grossum [illegible] sunt
partes [illegible] quam ponas [illegible]
[illegible] quod quando sicut [illegible]
grossa [illegible] operiente cum secundum plu
rimo [illegible] Illud tamen est pare [illegible]
humor grossus postulat plus largas
Et [illegible] vehementer [illegible]
est [illegible] per [illegible] et [illegible]
et [illegible] et post [illegible] sollicitudinis
et [illegible] assidua in [illegible] valde
[illegible] moderate [illegible] vel parte Cum
[illegible] regulet [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] et fiat ordo [illegible]
[illegible] assiduum [illegible] [illegible]
[illegible] Et si remanserit color malus
in facie [illegible] cum unguento [illegible]
[illegible] Ad quod confert [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in spatulis [illegible] sub
[illegible] et in pulsibus aurium ultimo [illegible]
[illegible] facie tota [illegible]
[illegible] [illegible] diligenter cum digitis
[illegible] et unguenta predicta [illegible]
[illegible] et specialiter in balneo vel loco alio ca
lido vaporoso Et si rubor in oculis
[illegible] instilletur collirium [illegible] de
obtalmia et specialiter de [illegible] Et si ca
pilli ceciderint fiant que [illegible]
[illegible] tamen [illegible] atque [illegible]
[illegible] Cum vero lepra processerit ad gradum
[illegible] in qua sunt vocis [illegible]
nichil [illegible] supradicto [illegible] quam
fiet [illegible] ne [illegible] peyore Et
si modo [illegible] vel [illegible] fiat
[illegible] [illegible] frequenter [illegible]
[illegible] cum balneis et aliis et unguentis
supradictis et [illegible] ut omnia sint talia
vehementer [illegible] et penetrent
loca dura [illegible] sufficiat opus est
ut lamina [illegible] ferrea [illegible]
[illegible] [illegible] atque [illegible] Et
si nec ista sufficerent [illegible]
Et si nec ista sufficerent conveniunt
[illegible] et [illegible] carnes
vipre comeste et vinum [illegible] bibitum

[illegible marginal annotations] ... ut lepra ... [illegible]

[illegible marginal notes]

et tyriaca de vipperis et trocisci de tyro sumosi exhibiti bis vel ter in ebdomada cum vino albo subtili mixto cum aqua frigida sumat ipsum cum oppositum corporis ipsius duo inflatur corpus totum et bullis similiter caro scindit cutis superior ruina de foedata et generatur alia inferior mollis atque clara sed hec est cura rara difficilis tamen oportet preparatio autem vippe in cure talis est Recipe serpente habitante in locis silvestribus montanis non palludinosis cuius color sit flavus habens ventre album et in medio ventris lineam rubeam et in medio dorsi lineam nigram et caput habens planum subtile et corpus in medio grossum et caudam acutam subtile velud lacta que dum movetur faciat strepitum et si dentes habuerit in mandibulis est melior et abscidatur caput et cauda et abiciatur eius ora intiora et abluatur eius caro pluries in aqua clara et frustratim incidatur et ponatur in lebete mundo in aqua sufficienti et addatur aliquid aceti et salis et olei et piperis et galange et feniculi aneti et bulliat donec caro ab ossibus undique separetur. Tunc igitur paciens comedat de carnibus et sorbeat de ipso brodio per plures dies assidue predictis multos et si carnes abhorruerit incipiat ipsas cum carnibus pullorum vel columbarum sed faciat tortellum vel pullos cum vipperis decoquat et fiet iuis magis saporosum. Cum autem idem per dies multos comederit et superveniet scotomia et corpus inflatum fuerit et cutis separetur sufficiens est et cum usus preparatio autem vippe in vino talis est ut vina vippera preparetur sic sit prius bullia in lib. vini albi clari puri donec caro ab ossibus separetur et tunc vinum cum vippera sit sit prius bullia in lib. vini albi clari puri donec caro ab ossibus separetur et tunc vinum cum vippera sit artu calidum in doleum fundatur quod decem lib. vini albi clari continebat sunt unistrea. Et ex ipso bibat omni die mane dimidium ciatum preparatur autem vippera in syrupo sic Recipe vippera parata sic prius et ponatur in viij lib. aque et addatur aliquid sive terre vel sumeis et thimi et epithimi et aristologie rotunde et genciane et meliloti et ...

et ʒ ij atque cinamomi et fiat pulvis donec medietas consumatur vel caro ab ossibus separetur tunc coletur et syrupus istius collatura cum lib. j zucari et detur ex eo omni die in aurora quantum testa ovi capere potest cum aqua calida preparatur vippera in electuario sic Recipe carnes vippere preparate atque cocte sic prius et pistentur perfecte et mixta cum duplo zucari rosarum in aqua calida vel cum duplo dyasene in causa frigida et detur ex eo omni die ieiuno cum vino claro bene adequato. Quando lepra processerit ad quartum terminum et ulcera corporis et virus effluat et feteat corpus sic curatur eius ulcera assidue cum unguento de ceruse preparato cum dyapenidion in capite de matrice paragrafo de malicia cancri in que medicina que refrigeret magis corrodente ne cito membra cadant et vita prolongetur et cauterizetur cum ferro ignito et per unitur eius habitacio ad aerem suavem vehementer sed non permiserit corporis frigoris vel caloris sic est aer stabulis et decipiatur aquarum undique perfectus et assidue utatur lacte omnium et vinum earum in potu que purgat eius vitam. Et sepius assiduet florum basilice et venarum cardiis in collo ne suffocetur et balneatione ut supra suprascripta.

Emperica Constructio syrupi nobilis digerentis humores grossos adustos vel corde sputos atque ipsos preparans pergacionem sic fit Recipe boraginis buglosse scolopendrie capilli veneris polictrici adiunti et fumi terre si virentes haberi possit ana ʒ j. seminis lactuce endivie cucumeris melonis ana ʒ j. prunorum citrinorum passularum pignolarum enucleatarum ana ʒ ij. sene ʒ j. cuscute epithimi ana ʒ j. et ss. polipodii ʒ iij bulliant cum pter epithimum in lib. viij aque dulcis clare et in vj lib. et ij lib. vini albi dulcis odoriferi subtilis donec ij partes fuerint consumpte tunc apponatur epithimum et illico deponatur ab igne ne totus epithimi resolvatur et cum infrigidari ceperit cum manibus confricetur et coletur et additis ij lib. zucari albissimi et fiat syrupus clarus subtilis aquosus de quo potest dari die

[illegible marginal notes]

[illegible] 193

i anoria ℥ iiij vel vi. **Syrupus de epithimo**
purgans humores grossos adustos vel cor-
ruptos sic fit secundum Johannem Mesue in suo anti-
dotario. Recipe epithimi boni cretensis ℥ x. mirabolanorum
citrinorum indorum ana ℥ xv. cuscute seminis fumi terre
ana ℥ x. thimi buglosse calamenti embli-
corum bellericorum liquiricie pollipodii agarici
sticados ana ℥ vi. rosarum seminis feniculi seminis ani-
si ana ℥ iii. prunorum xx. uvarum passularum cum
thebaicarum ℥ iiij. tamarindorum ℥ v. zuc-
cari lib. iii. vel lib. iiij. vel loco eius vini
dulcis albi subtilis fiat syrupus spissus
bene coctus et decoquatur in aqua decoctionis
primorum vel addatur aqua plurima quando
coquitur et fiat syrupus subtilis aquosus
et ipse potest conferre epilepsie inchoate
et morphee et scabiei et safati et cancro
et omnibus morbis de eo … inquinantis.
Pille inde quas scripsit Haly et sunt … mun-
dificantes et fortitudinis adicere sic fiunt
secundum eundem in eodem. Recipe mirabolanorum indorum
ellebori nigri pollipodii ana ℥ v. thimi
epithimi sticados ana ℥ vi. agarici la-
pidis lazuli loti coloquintide salis indi ana
℥ iii. succi eupatorii spice ana ℥ i. ga-
riofilorum ℥ i. yerapigre ℥ … fiat pillule cum
succo apii vel fumi terre vel vino veteri
amaro ex quibus detur a ℥ ii usque ad
aureos ii cum aqua casei sero cum itur ad
lectum sine cena et sic pone et compone pil-
lule de elleboro nigro sic fiunt. Recipe aloes
℥ i. salis indi ℥ ss. ellebori nigri ʒ i. aga-
rici boni ʒ ii. fiat pillule cum melle vel
vino dulci sunt omnia una dosis. Exo…
lutis debilibus convenientibus corporibus
delicatis est serum vel aqua casei cum …
actu calido bibitur lib. i. … cum zuccaro
dulcorata et si fortificare volumus infunde
in ipso per noctem mirabolanorum citrinorum
et indorum ana ℥ ii. pistando grosso modo
et in crastino manibus fricando et colando
diligenter. **Electuarium** delicatis adde. Recipe
sene epithimi ana ℥ iij. ellebori nigri ro-
… ana ℥ i ss. fiat electuarium cum melle
cocto et mundato de quo detur … coclea-
ria ℥ i vel ℥ xii. cum vino calido limpha-
to. **Electuarium** quo uti convenit omni die i-
eiuno alterat et confortat sic fit. Recipe trocis-
corum de tyro ℥ vi. vino … veteris clare
℥ i. zuccari rosarum diarodon abbatis ana

℥ ii. et si calor fortis fuit addito tasi…
℥ i. detur opes ante cibum ℥ i. cum vino
limphato. **Oleum de serpentibus** curat
leprosos purificans et ipse post purgacionem
sic fit secundum Johannem Mesue in suo anti-
dotario. Recipe serpentes nigros vel flavos quorum
capita et … cauda … lib. ii. pone
eos integros in olla terrea vitreata
stricti orificii et funde eos super oleum
sisaminum vel de seminibus lini vel oleum ca-
momillinum vel aliquantis lib. i. et …
sigilla orificium vasis et decoque lento
igne vel super prunas donec carnes ab ossibus
separentur et caveat sibi operator a va-
pore eius qui est venenosus et cum
cocta fuit distillat infrigidare et coda…
in vase vitreo diligenter obturato et ad
inunctionem linimento superfundere et membra
leprosorum in pena qui post dies aliquos
surgunt cute nova et alia tenera …
Oleum de ovis adicitur secundum eundem adicitur
ibidem sic fit. Recipe vitella ovorum elixa-
torum donec indurata fuerint inter-
… et comminue manibus et pone
in sartagine lapidea et frige super igne
movendo cum ligno donec rubescat
et resolvatur ab eis oleum et tunc eos …
pone in torcular et habundancius ma-
nabit quam ex pluribus vitellis adheret
sit oleum paucum et si pones in alembico
et distillabis sic faciendo aquam rosarum
melior fiet operatio … fiet de
ovo quod suus est compositum ad oc…
cutis feditatem et confert impetigi-
ni serpiginem scissurarum alopicie et fistule
atque ulceribus malis corrosivis. **Oleum
de Iunipero** secundum eundem in eodem sic fit. Recipe
lignum iuniperi recentis quantum volueris
incide frustratim et reple ex eo ollam
terream vitreatam stricti orificii et pone
super ipsum laminam ferream spissam
perforatam sicut cribratorium et mitte
ollam super orificium et pone sub eo
in fovea sub terra constructa ollam
aliam vitreatam lati orificii et accende
ignem super ollam superiorem circumquaque
et stillabit oleum in ollam inferiorem quod
usui reservetur. **Oleum de iunipero** fit eodem
et confert adicit … … compositi
… paries lepra inchoatam cu-
stret illico sanat absque omni

[marginal note:] Oleum de ovis

[illegible]

[illegible]

alia medicina quam alterabit eius comple
xionem ad siccitatem et humiditatem vehementer.

Canon. Dubitaverunt aliqui quare
lepra incipiens curetur. Cancer vero ne
quaquam licet sit operatio eius ad quod
ducendum est in illo est una, uerum quia habeat
quod sit vero eius radices quae tota non
possunt nisi radices auferantur, sed illud fieri
non possibile sine mutillatione. Sed in lepra
et albaras et morphea similiter et in
pustula atque alguegez, uerum non est contra
et in alia duarum quarum operatio sunt tan
tum ut est dictum a principio, cum quibus videtur
licitorum simplicium medicinarum suffragetur.

Pronosticacio. Lepra primi gradus perfecte
curabitur. Lepra vero secundi gradus occul
tatur, sed que in primo et secundo gradu mitigatur. Iste
sola qualitas corporis mutata fugit
gradum primum, si non sit factum operatio talis
mutata est gradus secundus quod si operatio
superveniunt mutata gradum ... etiam cum
confirmatum. Item in omne genus mor
borum possit quoque sanari, sed fieri non
sola lepra non curatur nisi procedit an
tiquum. Item lepra est complexio
calida cito confirmata et fit corruptiva
maligna, quae non curata fortius tardatur
atque membra corrodit et
ducitur occulta, quapropter dicit ut
puer et mulieres et senes ...
a lepra preservantur quam iuvenes et viri
fortes plenius et calidi. Item lepra magis
multiplicata in regionibus frigidis quam
calidis quia in eis sunt propter antipa
ristasim vetres calidiores. Et simi
liter magis quam humidis quia sunt
in eis humores grossiores. Item corpora
grassa valde plena venis incurrunt
lepram et accidit ut plures occultat
quam alia corpus in pinguitudine sunt
lepre materia. Item dicit Avicenna 3°
canonis quod lepra ut plurimum est ex
generatione. Causa non curabitur quia
est difficilis curatio sicut et epilepsia
atque arthetica quae per generationem transfunduntur. Item leprosi non febriunt
et cum accidit eis febris sit brevis ut
perduat quia pravitas prohibet putre
factionem. Quod si febris cronica supe
venerit et febris quartana curatur
lepra ... ...

[illegible]

Capitulum v. de albaras et morphea

Iste sunt passiones defedantes cutem
et corporis superficie exteriorem quae ad modum
lepre curare incipit et membra per succes
sionem. Differunt inter se parum tamen valde quia
est quod morphea sunt magis exteriores
superficiei. Sed albaras inter carnem et cutem.
Et tamen albaras quam morphea quantum
quod humore grosso frio magisque quem
in tota membris assimilat secundum se cum
in toto ubi parte non potest ipse perfecte assimi
lare in colore quae vena eius color
proprius et cutem colorat. Et quod ad modum
tres sunt colores extranei a colore corporis
principales qui sunt albus, rubeus et
niger, ita sunt et tres species utriusque
principales quae sunt morphea alba, mor
phea rubea, morphea nigra. Similiter
et albaras alba, rubea atque nigra.
Et alba quidem fit ex humore flematico
grosso viscoso. Rubea vero ex humore
sanguineo tres corrupto. Sed nigra ex
melancolia condensata non poterat ex ...
quare tamen sit humor subtilis et solubilis
ut in teriacia demonstrat.

Methodus. Cura utriusque speciei tamen est alba cum
digestiva flegmatis grosse tamen syrupi calidi acetosi
incipit et post hec purgetur tamen medicinis
fortibus vicibus alternatis quibus desinunt
tis de arthetica passione. Et si post hoc non
sit aliud conferens erit oximel cum
solutivo indigendo et pillule cochie in
purgando semel in ebdomada. Prabocetur
vomitus duobus diebus continuis super
quam dicitur. Liniatur circumferentia corporis
adiectis omnium quasi si fuerint stabilis
copiosius. Post hec vero remedia loca
lia ... ... macula alba
in rebus citrinis rubificatis donec
vepretur. Ex quibus sunt allea ceper ...
et sapo et succus anacardi et semen
urtice vel urtice et semen sinapis
... et ... cum aceto similiter et radix
... vel ... vel rubee tinctura. Similiter
et staphisagria et ... et radix lappa
... omnia ...
... et insensibiliter resolvunt et post hec
sanguinem laudabilem attrahunt et adducunt
in ruborem quod si non sufficiat emplastrum

[illegible]

De morphea [illegible]

[illegible] quod morphea alba [illegible] vocatur [illegible] gutta rosacea [illegible] et [illegible] morphea alba vocatur [illegible] vocatur [illegible] gutta rosacea [illegible] et [illegible] plane sed [illegible] et [illegible] morphea [illegible] morphea [illegible] plana [illegible] morphea [illegible] alba [illegible]

[illegible]

[illegible]

De scabie et pruritu
De scabie et pruritu [illegible]

et pru.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De vetustate aporte [?] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Elephantia tardius venit ad augmentum ut [illegible] et tarditatem
[illegible] media[?] [illegible]

Ad [illegible] capillos ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 35 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] certa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] laudat [illegible] [illegible] certa [illegible] [illegible] [illegible]

De farie

De dispositionibus faciei [illegible] Lazarum [illegible]

Cerusa de alba [illegible] [illegible]

Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cerusa de albata et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ad maculas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ad san[illegible]

Ad pan[illegible] [illegible]

[illegible]

Elephantia [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

locus cum stercore columbarum et ficubus siccis in quibus pulvis sinapis et cantarides fuerint incorporata et ipse post fricationem predictam vel desiccat ab ulceratione huiusmodi donec profundetur et radix macule albe totaliter abstrahatur et ad illud confert plurimum introitus in balneum quaque vice in quo fiet fricatio bacco particule cum succedat fricatio atque emplastro iam dicta post illud ad incarnet locus et color eius rubeus reducatur insigna cum ungento quod fit ex rubee tinctorum draganti sandali cum terra rubea sanguine draconis vel quovismodo volunt ℞ ij thuris farine fabarum excorticatarum et lithargiri auri ana ʒ ij lithargiri albificati ʒ iij terantur omnia subtiliter et cum lithargirio et aqua decoctionis draganti vel terre rubee [illegible] dos redigentur ad formam ungenti et ex eo [illegible] die locus corrosionis inungatur usque ad eo solidationem perfectam. Albificatio autem lithargiri fit pulverizetur et misceatur cum oleo ro(sato) et ad salem [illegible] apponatur donec appareat [illegible] et cum oleo ro(sato) misceatur et soli apponatur et hoc fiat toties donec fiat albificatio perfecte. Abstineant autem a [illegible] et reguletur operibus calidis subtilibus [illegible]. Item [illegible] prius inferam in quadam [illegible] de decoratione capillorum [illegible] grossa [illegible] et subtiliat excellenter. Curatur usque cum est rubea [illegible] sanguis [illegible] a corpore toto cum flebotomia larga basilice dextre vel sinistre vel salvatelle in pede dextro vel sinistro [illegible] alio donec totus [illegible] cum [illegible] assidua [illegible] subtilibus [illegible] subtilibus ut [illegible] de lepra. Post illud vero scarificetur locus usque ad profundum macule cum [illegible] et emplastretur [illegible] acutis [illegible] iam dictis donec [illegible] fuerint corrosi deinde permittatur incarnari paulatim non subito cum [illegible] vel sinapis [illegible] vel foliis [illegible] et [illegible] et color albus [illegible] [illegible] litargirio albificato supradicto. Cura [illegible] est [illegible] est ut [illegible]

[illegible]

atque [illegible] sicut [illegible] de lepra cum successione assidua huiusmodi subtilium [illegible] operibus et potibus subtilibus [illegible] dictis [illegible] et assiduatione balnei in aqua dulci tepida et multiplicatio [illegible] et [illegible] et abstinentia [illegible] a cibus acutis sanguine [illegible] potius sanguine [illegible] ut est [illegible] et [illegible] materia. Post ista [illegible] procedendum fiet ad remedia localia que [illegible] locus atque [illegible] macula [illegible] alba et rubea donec locus totus [illegible] deinde non permittatur incarnari subito sed paulatine sicut in predictis et [illegible] et color albus sicut in predictis.

Pronosticatio. Albaras atque morphea cum fuerint fortes difficiles antiquate corporis [illegible] ad lepram. Item albaras est deterior morphea quoniam [illegible] magis [illegible] et est [illegible] corporis [illegible] que plurimum [illegible] ad lepram. Item [illegible] passiones cum non rubuerint [illegible] post [illegible] fricationem difficile curatur [illegible] antiqua. Item si sanguis non [illegible] locus pungitur cum acu [illegible] curatur [illegible]. Item si in corporibus grossis [illegible] dicta [illegible] qui [illegible] corporis est huiusmodi passionum [illegible] aut diu. Item si fuerint [illegible] antiquate [illegible] [illegible].

Capitulum iij de saphati, alfhesez et gutta rosea et cetera

Iste sunt passiones cutis de [illegible] quemadmodum albaras et morphea [illegible] differunt ab [illegible] quoniam in istis passionibus alteratur color [illegible] atque [illegible] membri cum pustulis [illegible] albaras et morphea non sunt pustule neque [illegible] plus color alteratur [illegible] inter se [illegible] est quoniam et si [illegible] accidit [illegible] et [illegible] et rubore efficiat pustulosum [illegible] si pustule huiusmodi late fuerint atque [illegible] quibus [illegible] saphati [illegible]

[illegible]

Et in uo uniuerse fuerit atque spisse comete plurime sicut alguestez uel gossonii uocant. Si uero rubor super pustulas duravit sicut gutta rosea dicitur et sunt eius occasio cum uel humore calido adusto uenenosum ut sunt flegma salsum et colera atque melancolia adusta.

Methodus. Cura omnium istarum passionum una est atque eadem. Omnino mitigatur igitur statim a principio humor acutus atque purgetur ut diximus in capitulo de scabie et pruritu. Et fortiores medicinas digerentes atque purgatores humores adustos diximus in capitulo de lepra quia hec duo capitula non distant nisi per magis et minus. Et si cor cauernosum et viride apparuerit oportet ut humoris purgatio fiat usque cum flora larga et grossum sanguinem contrahente et quasi cum fleubotomia non solum cum ista uero cum illa ut diximus de lepra dolor totus humor adustus educatur et subtiliatus atque spatiis succedit paulatim et opinionibus subtilibus tractatis postea illa autem cum tunc quale precipiendum uel ad remedia particularia sepiqua placet. Ergo primo a lotus totus aspiciendo cum fricationibus et remplis et oleis rubificantibus acutis que diximus in capitulo de albaras et morphea et capitulo de furfuribus in capite cum aqua adiuncta qua diximus tamen de emorroydibus passionibus decumpitis et sic fiat totiens donec tota materia consumatur radix atque cum cometa putidis rectitudinis opponitur. Et ad illud vehementer conferunt sanguisuge posite super locum et ventose cum scarificatione profunda et si passio sunt in facie ponantur ventose primo super spatulas et collum et post hoc sub mento cum fiet primus euacuatio similiter et diuisio ad sepiqua et uariotum. Lauentur patientes aliorum morsum mediante cum ventose super collo medicina debilitant et mollificationem inducunt in uo submento brachii diminuunt et audaciam. Post hoc uero confidere consolidetur subito cum vnguentis et fumigationibus lenitivis dictis capitulis ascisis. Et ex vnguentis nobilibus de albaras atque lentiginis faciei et vnguentum album et vnguentum citrinum usitatum que sunt magis septicatiue valens contra consolidationes adde aliquid pulueris thuris atque litargiria. Et si post curationem ulterius redierit

aliqua passionum predictarum videtur curata tota a principio donec locus abcaseatur.

Experienti. Experimentum optimum ad pustulas humorosas sic fit. Recipe aque rosarum libram i. pulueris sulphuris vini subtilissimi atque cribellati ʒ ii et sic coquantur simul in vase vitreo ad dies plurimos ad solem vel in loco calido vel in loco sepulto cum digestione. Quoniam corpus utens vnguentum nisi postea quod sepulchrum septica non est quoniam vsata et opposita facie omni sero lauatur et in mane cum aqua tepida abluatur qui post dies et dies faciem purificat excellenter. Ad idem confert plumbum litargirium albificatum ut diximus in capitulo de albaras et morphea et super faciem duceris in vnguento refert postea. Recipe in suo de capitulo de saphati quod est ad multos sicut ex haustu felle cum mecum. Recipe tartari combusti et coteris atque distemperata cum aceto acutissimo et linire super locum post fricationem sufficientem cum panno asperso vel spongia marina refert et aliud auctore de muscatis. Recipe tartari combusti calcis lote argenti viui ana ʒ i confice cum oleo laureo de mutibus et linire super locum post fricationem sufficientem. Recipe alterius ipsorum fortissime valens ad de tartari combusti et calcis uiue aduste uel salis adusti et sterioris ... et ... adustarum et succi tepe acute et eius stolonis et sulphuris uiui et primus contra corrosiones atque abstersione olibanum et gallas combustas et radices ... combustas et litargirium et ceruse ... argenti contra superfluitates et consolidationes ... et ceruse contra de albationes sicut illa fiet medicina completa ... in se omnes intentiones.

Pronosticatio. Istarum cura est presta capitulo de albaras et morphea.

Capitulum vii. De albificatione et lenificatione corporis totius et proprie faciei

Istud capitulum est finale complementum artis mee cum septis utilibus et ... neque turpia atque superflua negligat nec quid fortassis pusillum corpus ... remanere eius sufficientia effugiat redundante. Corporis igitur ... et proprie facies pro omnibus nobilior atque manifestior per colores ... coloratum ... duobus ... aderere ... qui sunt albus et rubeus et duobus aliis ... in corpore communiter niger et citrinus. **Methodus**

[illegible] 197

Albificatur autem corpus ex multiplicatione
adipis et pinguedinis in ipso cum cibis et poti
bus dulcibus acetosis et balneis humectatibus
cum abstinencia aliquali prout dictum est in capitulo de
arte impinguandi. Similiter et cum gummata
seu epithimate corporis fit. Item amili pu
rissimi dragantum albissimi amigdalorum dul
cium decorticatarum ana ʒ ii. fabarum decortica
tarum cicerum et pisorum decorticatorum siliqine
ordei ana ʒ i. seminis rasum et confice[ntur]
cum subtilissime et cribellentur per pannum den
sum lineum vel syndone velud in collyrio
et cum lacte ovium vel caprarum vel vaccarum ca
lido recenti distemperentur vel cum lacte amigdalarum
dulcium donec fiant sicut mel et cetera et tepide
tollitur et facies epithime sero cum itur
ad lectum et mane in aqua tepida vel
cum aqua decoctionis malvarum et violis
siccarum abluatur et fiat hoc per dies plures
vicibus frequentatis. Item si fortificare vo
lueris adde aliquid cerusse ablute cum
tu usus assiduus corpus insuit et de
tes denigrat. Solum preualent recens buti
rosum quodcumque sint composita cuti albifi
cat et mollem reddit sed tamen eo facies se
pius abluatur et sicca vel cum ipso panni
linei albi mollis infundat et super
faciem tota nocte dictaret. Similiter et albu
men ovorum recentium per se conquassatum
donec spuma fecerit et cum eodem lacte [illegible]
Albificatur autem corpus et facies ex multi
plicatione sanguinis et spiritus in eis cum potu
vini plurimi et precipue rubei dulcis odoriferi
et unctibus carnium in spissitis cum vitell
ovorum et conditis cum croco cariofili atque
cinamomo similiter et cum gummata seu epithima
te talio dicto rubificatio [illegible] defructo
ut ei [illegible] sufficiat ad sanguine [illegible]
[illegible] difficiat ad cuti [illegible]
plene [illegible] dealbatis et [illegible]
Item at confereres et epithima corporis sit [illegible]
ligni brasilii vel rubee sectorum vel viridem
pedes columbinum [illegible] valens piste
grosso modo et bulliatur leniter cum aqua
dulci clara donec aqua predicte cepit rube
[fier]i et dissoluatur in ipso modicum mastices et
thuris albissimum et postea hoc imbibat in ea
particule in ea particule minute cotti carmi
nati donec rubore assumpserit, postea [illegible]
[illegible] contrahantur et cum sole exsiccet
et reservet. Et cum ipso uti volueris humec
tet primo membrum cum aqua salina et postea
hoc fricet totum sicut est super locum dela

[illegible]

[illegible]

[illegible] rubore efficiet plures sine
[illegible] qui durat propter dictis illa
plures sine ab[...]. Et si misceatur cum
[illegible] cum dealbantibus fiet color
[illegible] velud in corporibus [illegible]
Citrinatur autem facies ex multiplicatione cole
rice velud accidit post usum assiduum
[illegible] vel synapis vel [illegible] vel piperis
vel vini veteris amari similiter et per corpe
[illegible] corporis ex labore plurimo atque
vigiliis et sollicitudinibus et fame et
siti et cibis acetosis. Confert et epithima
factum ex pulvere sulfuris et [illegible]
lito predicto in aqua [illegible] inungetur
[illegible] facies et cum [illegible] [illegible]
facie [illegible] aut fumum [illegible]
[illegible] super carbones. Denigratur
autem corpus et facies ex multiplica
tione [illegible] accidit post usum assi
duum [illegible] et [illegible]
atque salitarum veluti. Similiter et per negli
gentiam usus balneandi. Confert preterea
et epithima factum ex [illegible] corticum [illegible]
vel [illegible] recentium vel aqua decoctionis
[illegible] similiter et [illegible] atque rubi
[illegible] fortificare volueris adde fuliginis
[illegible] cum axungia que adhereat
veluti dictum est.

Capitulum VIII de arte impinguandi vel extenuandi corpus

Corpus impinguatur ex duobus humidis
Ad propter totum et precipue super corpus cum
sit fons et minera [illegible]
nutritiue sine [illegible] humor
per naturam [illegible] radicale [illegible] per acquisitum
que influentia appellatur [illegible] mediata
talitatis accressent adipem carnem
augmentabit. Et [illegible] sanitas adipe et
[illegible] procreabit quapropter dictum est
a medicis grossities est duplex una
quidem carnosa velud in corporibus san
guineis que vitam elongat alia vero
sanguinosa velud in corporibus [illegible] que
suffocat et [illegible]. Et ex rebus ita
[illegible] corpus humectatibus sint cibi et
[illegible] atque regimine operationum. Et
cibi qui conveniunt [illegible] ut multum
et subito [illegible] que oz ut
[illegible] dulces subtiles unctuosi velud
sunt [illegible] agnorum vel pullorum
pinguium et porcellorum [illegible] et
[illegible] et capitum atque [illegible]
vitulorum vino condita cum speciebus

[illegible]

[illegible marginal gloss, top margin]

ardores non acuta veluti sunt cinnamomum cardamomum et macis et nux muscata et galangal. Melior siquidem operatio dulcis et vinum rubeum dulce vel album quod sit odoriferum vel temperatum medio in etate vel similia debito artificio preparata grossa maxime respersa et in intellectu tenuant per meam sententiam vehementer tamen virtute in intestina debilitant. Panis vero cum laboretur veluti est triticeum et tortelle propter quod ait Ypocras 2a particula afforismorum: facilius est repleri potu vel cibo. Et cibus meliorum est lac recens dulce butirosum et carnes ovium vel vaccarum similiter et pulli deplumati vel fauna abeunt vel fricare ordeum coctum in eadem. Similiter et capones molles recentes et butirum cum buccella panis et similia comestum et pruna et pisa et nuces recentes atque avellane similiter et ficus pingues et dactili et uve valde mature. Medicine non impigwantes sunt: siquidem sirupus fibrarum corticatarum sive nucum vel piperum corticatarum rasis avellanarum mundatarum et quorundam fructuum mundatorum pistaceorum pinearum cum quasi valius de vino quod tenerat et sit sibi bene et comedat cum butiro recenti et fiat electuarium in recepto de quo cum die comedat in mane et super ipsum bibat aliquid ex potibus supradictis. Et propter acutum pervenerit addendo ex speciebus supradictis. Et sunt qui trociscos confirmant ex rebus cum lacte recenti butiroso. Et plura restaurativa de quibus dictum est de forti ethica que sunt ex carnibus aut sine carne. Et dilatat thorace. Ypocras de apostematis causa de spasmo quod ma capitis corpus et ad (?) stringentia pinguium necata cum clisteriatis longo tempore ipsa retenta in ventre corpus vehementer humectant. Similiter et lac dulce potatum in eo cocta sunt farina pisorum simile vel ordei vel rysi. Similiter et suppositoria ex cera confecta cum oleo vel butiro et per vacca in ventre retenta donec fuerint dissoluta. Similiter et balneum in aqua dulci tepida vel aqua decoctionis capitum arietum et porcellorum, postquam fiat in ipso mora longa et post ciborum ista sunt digestus quando sufficienter sanguine ad membra penetrante. Adde quod confert plurimum ispirato lenis mora per superficiem corporis tactus. Ungenta autem et emplastra ut

pinguefaciant corpus totum. Similiter et membrum aliquod quodcumque plene in de qui dictum est de dimentione potere continue pay (?) de medico et eodem fine. Et dixit Avicenna quod flagellato corporis non corrigitur mollibus lenibus moderata facta scilicet omni die post cibi digestionem impinguat corpus vehementer cum rubificatio et intus in ictu ad membra attrahendo. Sanguine vero corpus impinguat constituit multiplicatione sanguinis supplecto molli sub aere temperato et pari paratione sollicitudinis et laboris et sudoris nisi fortassis quemquam movet sudare placeat a estuario propter absumptionem sordicie et sudoris que superfluitates digerentur contra ipse meatorum. Post hoc fortior sit attractio recentis nutrimenti. Corpus humectat ex domo frigiditatis super ipsum et ipse super caput et cor substantie intestina inficiat super totum sine illud afficit prius vel dicta quod si calor vehementer aut frigus afficit fiet ex opposito magis vitiata propter quod dictum est Avicenna quod deposuit est genus corporis macrum nimis quod propter regulam humiditatis plurima quemadmodum accidit tabidis et mulieribus et febricitantibus et laborantibus in colo et studio. Aliud propter digestione debilitatum corporum deminuta quemadmodum in senibus et senibus et pruniatibus ethica senectutis. Corporibus itaque corpus opportunitatibus sunt tibi item in etate virginum operacionum quemadmodum et humectatibus dispositi humectis. Et etiam convenient omnes ut sint parum lenti in quorum qualitate complexionis est invenies quorum a parte corporis contrariis veluti est tibi necesse in quorum maior porro surgit in superfluitates vetera tibi salvi plurimum lene alteratis et superius et minus piperata vel calida magis suo acuitate stimulant interiora aut multum corpus resolvunt intestina veluti sunt tibi zinziber vel aliud. Verum cum ruta pigamum et ciceris vel piperis. Similiter et vinum album aquosum et olera quecumque herbarum magis maior porro vel tristitia primum vel exhalat per sudorem. Aut plurimum corporis virtus in intestina fatigant veluti sunt tibi aquose vel acetose vel pontica que in superficie stomachi et membra coagulant aut appetitum corporis prosternunt veluti sunt tibi non sapidi et quibus ita quibus vel ipsa nocent in multa. Cum enim

[illegible marginal gloss, bottom margin]

clabe

zuro

[illegible marginal notes]

cibus preter desiderium assumitur corpus corpus non nutritur sed potius fatigatur aut corporis membrorum humiditates imbibit atque desiccat velud sunt cibi sicca prunas [illegible] residuum lini et panicum caseus antiquus et vinum vetus amarum et panis valde fermentatus et panis azimus et panis cum semine carui sive coditus et panis assus super prunas et panis bis coctus et panis antiquatus donec fiat durus. Exsiccat magis grossus panis efficitur qui cum siccitate humores combibit et humiditates omnes diminuit manifeste. Medicine vero corpus exsiccantes sunt omnes calide sicce vehementer velud diamargariton diacalaminthon diapipion diacuminum simpliciter et omnes pectoris solutive velud yerapigra benedicta simpliciter et omnes urine provocative velud dyanisum, diasaturion simpliciter et omnes menstruorum eductive velud antidotum emagogum. Exsiccat cum omnibus compositis omne quod humectat. Et proprie [illegible] appropriatis est ista: Recipe seminis anisi, feniculi, agresti, urtice, ciminum, carvi, piperis, zedoariae, anacos, amomi, quod [illegible] in pulvere se apponi salis adusti quantum [illegible] valuerit de quo fiat species pulveris aut electuarium cum zucaro rub. et detur corpori [illegible] ʒ. i. vel. ii. cum potu aque sive mixto tamen aceto aliquo potu vini acetosi et albi aquosi vel veteris cum [illegible] post die et die operibus [illegible] Regimen vero operationis [illegible] consistit in multe laboris et sudoris sub aere estuoso [illegible] fumo et [illegible] simpliciter et in vigiliis pluribus per noctem super lecto duro [illegible] tristitia sollicitudine et coitu superfluo [illegible] Vngeta aut etiam emplastra sublimia corpus totum exsiccantia aut membrorum [illegible] sicut in instanti opposite in [illegible] de restrictione lactis in mamillis et [illegible] de [illegible] mamillarum [illegible] de [illegible] testiculorum [illegible] penitus et [illegible] de [illegible] et elephantia [illegible] omnibus [illegible] illa que [illegible] de arthetica passione de [illegible] Pronosticatio [illegible] quod omne corpus [illegible] est vero [illegible] calitas aut siccitas [illegible] pt [illegible] naturale [illegible] subtrahere apponere vero difficile [illegible] cooperatur. Item dicit G. de ingenio sanitatis quod tempus humectandi multo

longius est tempore exsiccandi quia siccitas obtinet facilius super humiditatem quam [illegible] propter dictum est a medicis quod humiditas est [illegible] omnis passionis. Item corpora magnum operari [illegible] difficile impinguantur [illegible] magnum [illegible] appetitibus [illegible] corporis totius quia generat in humoribus [illegible] calidius subtilis vapor [illegible] ypo. 2a particula afforismorum. Quecumque multo tempore extenuantur corpora tarde reuti [illegible] que vero in modico modice [illegible] magis [illegible] [illegible] et humiditas substantifica innovatur maiori tempore [illegible] requirit quam [illegible] corpora preterea grossa vehementer [illegible] prodire [illegible] et [illegible] in puncto veris et in fine autumpni [illegible] [illegible] si fuerit carnosa [illegible] vero [illegible] fuerit sanguinosa [illegible] fortassis subito suffocet [illegible] [illegible] ypo. 3a particula afforismorum. In [illegible] ad summum bone [illegible] sunt fallaces. De sanguinosis [illegible] particula cum [illegible] valde [illegible] cito moriuntur magis [illegible] Corpora preterea [illegible] ypo. 2a particula afforismorum. Non pura corpora quanto magis nutrias magis ledes. Item corpora [illegible] facile [illegible] et fortiter [illegible] et debilius. Unde ypo. [illegible] ubi indigentia non oportet laborare. [illegible] preterea [illegible] collet [illegible] corporis fuit grossum [illegible] nutritione fortitudine et vite sit elongatum [illegible] est velud [illegible] quare [illegible] non generat [illegible] membra singula [illegible] Corpora [illegible] ledentur [illegible] [illegible] solis vel frigore [illegible] debiliter sunt [illegible] Crassa vero corpora facilius leduntur [illegible] Vngeta [illegible] aut febribus aut [illegible] vasa stricta sunt et [illegible] Cum autem partes corporis sunt duplices [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morantur [illegible]

// [illegible]

Ca^m^ .x. de nodis et verucis

Nodi ul veruce intitulat^r^ emine
tie cutis tuberose q^e^ fiut i ma
nibus et pedibus opina g^e^ ssa
militer radite hntes i mebro pfudata
et capud grossi opti^m^ velud clauus
inferius neq^z^ ledut^r^ tu tacu fat^r^ neq^z^
phibet mebru a suis opationibus nisi
fortissime accident i vebis manuu
ul plantis pedu et ipe si fuerit mage
difficiles antiquate Et sut medioc^ri^
durior^m^ q^m^ aut sut molles tetabi
les aut dure aspe vehementer et itep
aut hnt plum stipite capud no hntes
q^a^ equus Et iteru aut sut albe aut
nigre aut colorate cum co^l^ tu mebro
tum ipe sut Et iteru ti sut integre aut
scisse q^s^ ssuras v^m^ qualitatu^m^ se hn
buerit no diu^t^ i cura s^l^r^ neq^z^ in
cura ^m^ **Methodus** Cura ipar
est ut cauterizet^r^ et comburat^r^ corp
radices e^m^ usq^z^ usq^z^ ad pfudum
omo tu acuu^m^ et vngentis ardetib^z^
dictis ^i^ cao de cancro ^sicut^ dor fuerit denig
te et mortificate pste Post h^c^ vo linu
aut^r^ tu emplis et vngetis put fiat
tibus dictis ibid dor precedat ul
scinde tu digitis optrahat neq^z^ p
mitta^r^ aliquid radicis i loco q^m^ et
si pium sint illico gumabit post vo
topole et vlcus tu pulue ^i^ herbis
tri aut p vecto sup ipm ul dragati
ul litargi dor totali applicetur
Et si fuerit veruce pue molles
nec pfunde sufficiet ipar^m^ cofricato
vehemens et ipe post scarificationes
pfundata tu medicis dicta^s^ de
morphea Et tam i ipius q^m^ diffi
cilibus inetr^z^ pariet bpibus et poti
bus hmidis sorbilibus sanguie
generantibus subtilem Et purget
humor grossus tu flora larga ul
surmatica quadmod diximus cao
de lepra **Emperica** Nodus eod
lendi veruce radicitus hic est ut
comburat^r^ ipar^m^ capita viribus fre
quentatis tu cera tenera cornuli
munita ul tu tenta ignita dor adustio
penetret i radice ita ut separetur
a mebro e^m^ usq^z^ velud surges
i tumore Cur ign^i^ leniter vmaibus
opt^u^ hnt pter q^m^ rupa aliquid op

radite et post h^c^ vlcus co solidet^r^ tu vn
gueto albo rasis Et sut q^m^ ligant
radices veruca^r^ tu pilis caude eque
et leniter qua^z^ laqu costrigunt donec
tota cum sbam resecatur Si illud no
suffit nisi sint veruca tenera simlis
no pfudata ^m^

Ca^m^ .x. de impetigine et serpigine et igne persico et igne volatili et formica ambulativa

Omnes iste passiones sut sles in
dispositione et cura s^l^r^ et causa q^m^
dempta vno ta^m^ dicam Sut aut
pustule valde minute spissim i volu
te sl prime cretas per mebri supf
tiem veloci^te^ multa atq^z^ ardore et
pritu vehementi fiunt aute q^m^ ma sb
tili adusta v^t^ g^a^ cola ul flate salso
ul sanguie tum hmidita^te^ adustio no
fiunt nec reliquat ipius insissat
et si sit coleva fit calor corp citrinus
tu ardore vehementi Si no fuerit asfla
te salso fiet calor sub albidus tu sir
silbus et pritu Si no fiut adug^e^
fiet calor ipar^m^ rubeus vehementer
tu hmiditate manifeste Sut ptea hmoi
pustule q^z^ i cutis supsicie omo
q^z^ ve velud subcutte coprehense Sut
etia q^z^ tu bothor minutissi q^z^
no dilatis Sut etia q^z^ tu ardore
vincete hmiditate q^z^ no tu hmidite
vincete pruritu quapropter diuisificat^r^
corp ^n^ ^m^ **Methodus** Cura ipar^m^ om
est tu fuerint tenera similima ut scili
ipius locus e^m^ usq^z^ vetoset^r^ atq^z^ fa
rificet pfudati et stringit ap vplu^m^ bus
tu digitis opp^r^mat^r^ ita ut nichil ipig
remaneat sub cute et ad illud cofert
tu modicu aucessio balucii q^m^ cutem
mollificat et ^m^ hmectat post illud
no si quid vsq^z^ sunt remansisse tu
fricationibus reptitis ve scarifi^c^ cotigi^a^
dictis cao de sup fin^b^ quib^z^ succedit
illico fricatio le lictra dicta ibid donec
opalliatonib^z^ hmoi pste locus sanet
Et si fuerit fortes antique difficiles
pmo ma dige^t^ s^l^r^ et p^r^get^r^ velud
ca sup^m^ cao de scabie sz corporis
et pruritu q^b^ succedat sepius lota
lia sup dicta **Emperica** Omnes
iste passiones desiccati cuant sz p^r^ ^m^ ssa

saniformoe et balneo iadicto loca pfrite fregitet ex vngeto albo v stato linia. Vel si ipsto no sit alud ꝙ athipe gallie ul ansereꝰ ul anetis ul ꝙ mitillagie se lini et sc sangsugas sup loca et ꝑte sanā sit ꝑ sudata. Silr et inbungilocu ꝑticularis ꝙ olo rosis ul ꝙ albugi nibus ouoꝝ coquassatis cu aqua rosis et aceto ul succo trifoly ul acetose ne fortassis per abulacō dilate. Et cofert ad illud no modicu corporis hūectacio ꝙ cibis liquidis digetibus ad sitatem veluti sūt unva carnium aquoꝝ et edoꝝ elixa cu lactucis ul cucu ul seminibꝰ ipoꝝ silr et ꝙ potibus aque sire ul vini debilis aquosi cū abstinēcia cibus acutis omo ut sūt allea ꝛ sinap ꝛ pip ꝛ cubi vehēter salsis ꝛ vini veteris sangvin silr et ꝙ balneis assiduis aque dul clare. Et corpibus subtilibꝰ est olm de vitell ouoꝝ et olm de iunipro ꝛ olm de frasino q̄ ꝑspirant cū de lepra et ꝑpe ꝑ cura gnalem. 7 ccc

Cam. xxi. de lentiginibꝰ et panno faciei. ccc

Differunt iste passiones i dispocōne seu forma vel ꝑ rn cadꝛ est spacia et cūā rubrous ca. ꝑpomit vidi sūt aut lentigines macle rubeeᵃ nigre i facie seu mēbris alijs ꝑquāte velud sup rapis lentes sūt pricte. Sūt aut ꝙma grossa vel ita tutti ꝛ carni vesse nec i silia panm no duas calore sunti inbilis obscure ꝙ pano liuido vel citrina zophistica velatu veluti caut i ꝑgra tibus ꝙ abulatibꝰ nisi sole. Fit aut ꝙ humore grosso dispsse ꝑ i mēbri sup facie om quāq quare fit tuttis opacita ꝑpt allienatoꝝ lucidi et ꝑasim ab eximitatibus ipius

Methodus. Cura amboꝝ est ut aprio digāt ma atq ꝑge mo cū farmacia, ino cū flēba larga ꝑsu sangue ꝙ et cuente cu succedat regimi tio assidua humoꝝ subtiliu lucidoꝝ ꝙ tib ꝛ potibus subtilibꝰ et balneis hūectatibꝰ ꝑposse q̄ plene in cura te tetinng tio de lepra. Post ista no preded fiet ad locala ꝑti no cu ꝙ ut ille locus totꝰ vlcēt dor macla ꝙ vestigia va dicitus ꝙ ꝑpet ꝛ quicquid ꝑficit cu vngetis ꝙ fricatoibꝰ silr et cū plio acutis rubificatibꝰ vehēter atq

cuti corrodētibꝰ et carne post illud vo succedat i vnciones sbptice consolidatiue ulceris quibus aliquid misceāt ꝙ albedine ingeāt ꝛ decore et hec oīa plene in tetanuꝰ ca. de albaras et morphea

Emperica. Copanq a lentigo sūt certis atq facilis tollit. hoc ma ꝑfricēt ꝑmo fricet cu olo de tartaro ul de ꝑmi pio ul de aqua de coctionis sinapis ul cu lapmo accuto i quo sapor fuerit dissolutus dor cutis recedit omo. Et ad illud cofert plurim ꝯtīnuacio balnei ul mēbri cofortaco fomēttaco cu aqua tepida q cuti mollificat et ꝑaiꝛ ad cam facilem adaptat. Post illud vo ꝑvngat sepius cū vngeto albo q cuti reg uat candida et decora. Ad id ꝑtēa cofert oīa q̄ue dupligtio de albificacōe ꝛ lenificacōe corporis totius

Pronosticaco. Vtraq aut passio ꝑmanat et ꝑpe cū fuerit fortis antiquata q tūc curꝰ ma vehēter est infixa. q ꝑtamen lentigines sūt pano difficiliores. Sūt aut lentigines duaꝝ speciꝝ q cū opeis quedā sūt rubee quedā vo nigre, sed nigre sūt peyores et quāto nigriores tanto sūt deteriores. Lentigines cu fuerit ꝙ guatos ꝑ nūt ulla tenus cedūt. Pannus ꝑ tēdi sine cū breuius supplebūt cu signis aliys mulicre difficat in ꝑgnata. ccc

Cam. xxii. de scrofulis. ccc

Scrofulus est cāo gladosa geniꝑ cū loco molli spōgioso veluti i gutte ul ꝑ aures ul circa nucturais ul sub assellis ul i iglbinibus ꝙ dicit cu humoris ꝑ sui visiosi veluti est ꝑla globosum ꝙ cacone coloris nalis in superficie cuti i carne dura rotudidat albi coloris q cū indiciis tota mo de loco ad locu inys incisti et quasi sūt 2ᵉ ul 3ᵉ i cad loco et quasi magnificat dor fiat sic melon ꝙ tūc 7 occupat collum totu et caput. ccc

Methodus. Cura eiuꝰ cū est ꝑma recens ꝛ mollis solis medicis acutis resoluentibus integrat ꝙ est ut

Balsamum et unda cum [illegible] ... [illegible]

[illegible]

citrum evacuetur aslate cum vomitu forti
assiduo si fuerit possibile similiter et cum cathar-
ticis attentibus similiter cum virtute conduig-
tas de epilentia et eciam de paralysi et capitulo
de artheticia passione et fiat ipsi pati fame
et siti propter exercitium et laborem forte in e-
unius et tamen cibis et potibus vitiosis
velud sunt pasta et tortelle et cibi fri-
xati et caseus et pyros. Et regerem cum ci-
bis calidis et acutis subtilibus ut sunt
allea synapis piper atque vinum vetus
amarum purum. Post ista vero omnia admi-
nistretur cimpla resolutiva atque suffu-
migia similiter et gargarismata unguenta vero unge-
nta et masticatoria prout fuerit dicendum.
Emplastrum resolutivum fit ex dyaglion
vel aplicon cum calido panno supplosito (?)
similiter et ex fermento cum calamintis aut
urtica cocta aut synapis cocta sive
rit cumpta similiter et ex stercore columbarum
cum ficu siccis et allea cocte crudo
et yreos et stafisagria fiunt in corpo-
re cum de parte pistando in mortario
atque conmiscendo et actu calidum appone-
do post balneatorum vel inebrii fomentat-
ionem ex aqua dulci calefacta. Suffu-
migium resolutivum fit ex pipere mirra spo-
gia marina ossis sepie sepe frige (?)
piretro galbano armoniaco bdellio
oppopponaco sulphure quorumcumque
quorum pontu fuerint super carbones
ignitos ita ut paciens fumum recipiat
ore aperto donec humor effluat saliva-
tum et hoc omni die in uno vel ali-
qua quorum simul potest in pulvere
ex quo fiunt pille cum pice aut
terebentina et usum suffiunt. Garga-
rismata vero sunt ex oximelle squillitico
et aqua calida vel ex sinapi trita et
confecta cum melle vel ex aqua decoctionis
piretri synapis yerane vel ex aceto
acutissimo et vino veteri amaro
vel ex aqua calida salsa vehementer.
Unguenta vero resolutiva sunt ex un-
guento fusco acuitato cum mirra et
galbano postquam dissoluta fuerint
in vino veteri et euforbio (?) cum ypo-
Oili (?) et ex bdellio galbano armo-
niaco serapino oppoponaco simul
dissolutis in aceto acutissimo vel vino
veteri amaro et postea incorporati
cum cera liquefacta addique in argola ra-
sticator vero sunt ex pipere cum sperm- (?)

et piretro et euforbio et synapis tritis
et pulverizatis grosso modo ita ut ex hoc
pulvere sepius in uno masticet aliquid
donec eius calor ista coliquavit que toti
sit apposita. Vel fiat ex eis trocisci cum
vino veteri vel cum aqua decoctionis ca-
vitarum vel cum oximelle squillitico quorum
duo vel tres omni die masticet in uno.
Expulsis igitur humoribus vitiosis alterat
tota materia optime ita ut nil ex ipsis
penitus remaneat quando se fuerit quod
inottum (?) de novo generabit. Cum autem pro
predictis fuit magnitudo durius difficilis
et quasi hac tua cuullate resolvetur
si opus cum vasorum constricta ex convexo
ita tamen ut vena vel arteria nequaquam
dissolvatur quando magnum foret periculum
propter emorayam sanguinis vehementem.
Atque optime et volunt illico tangatur
cum pulveribus stipticis et fiat plumace-
ne fortassis saniem effluat ex excessu ve-
lut bolus armenus, terra sigillata sanguis draco-
nis et mirtilli. In fine vero consolidetur
cum unguentis et pulveribus et cicatrizentur
ex unguento de litargirio dicto capitulo de fissura
labiorum oris et unguento de mastice et
thure dicto capitulo de emorroydibus similiter
et unguento albo camphorato postquam fuerit
cum pulvere thuris mirtilli et dragaganti et
litargirii confectus. Et sic laborem
meum complevi auxilio dei cuius nomen
sit benedictum in secula seculorum. Amen.

Ad intelligendum tabule subscripte de-
clarandum est quod sunt ponuntur in ea titu-
li omnium auctoritatum generalium sermo-
num cum assignacione suorum capitulorum
vel passionum quorum de specie tracta est
in toto libro predicto quando fiet velud [illegible]
Deterius acceptum secundum ordinem alphabeti

Apostemata capitis calida frigida et re-
solutiva ex omnibus sanis grossis vel
subtilibus virtute patet quare conferunt epile-
palisi tortura tremori spasmo scotomie
litargie subeth stupori tergi lacrimi
atque artetice de fluxu vel nulla ponit- 28
tur de appoplexia passio de melancholie

Aquis fruendis spiritus digerentes atque eva-
cuantes calida aquatica pulsa in
corporis cum puris propter diversas ca de
colerica vel spalata passio de empitis
capitulum f 16a

[illegible]

[illegible marginal additions at head of page]

Aves fricede [illegible] digerentes atque evacuantes fleu[m]a aquaticam p[er]tita in corporis ex p[er]ius [illegible] director tr[actat]u de ff[ebre] flatica in [con]pelata pag[ina] [illegible] 140

Aves fricede [illegible] digerentes atque evacuantes [illegible] aquaticam p[ar]te nostri corporis ex p[er]ius [illegible] directum tr[actat]u de ff[ebre] [illegible] in [con]pelata pag[ina] [illegible] 142

Aves f[ri]cede [illegible] digerentes atque evacuantes [illegible] q[ua]ntos quos [illegible] et aquaticam p[ar]te [illegible] corp[or]is [illegible] destruit tr[actat]u de ff[ebri]bus [illegible] pag[ina] [illegible] 142

Apozima [illegible] q[ue] [con]fert [illegible] et [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] [illegible] 14

Apozima [illegible] fleu[m]a que [con]fert litargie apoplexie epilepsie paralisi [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] 69

Apozima [illegible] et [illegible] adustos vel non adustos que [con]fert [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] [illegible] 22 [illegible] 23

Aqua ordei [illegible] que pota in [illegible] et [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] 162

Aqua [illegible] actuis vehementer inflammatos [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de methodo [illegible] 23

Aqua ardens [illegible] valet ad [illegible] que [con]fert [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] 116

Aqua subtilis diuretica tollens omnes opilationes [illegible] epatis splenis [illegible] que [con]fert [illegible] opilacionem [illegible] et calculo [illegible] et [illegible] et ydropisi [illegible] ut est in pau[ca] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] [illegible] 127

Callagogu[m] [illegible]

Callagogu[m] [illegible]

Balnea [illegible] corpus atque [illegible] tr[actat]u de spasmo 31 [illegible] 78 [illegible] et tr[actat]u de [illegible] 121 [illegible] de [illegible] ubi est melior [illegible] 174

Balnea [illegible] atque [illegible] tr[actat]u de paralisi 29 et tr[actat]u de spasmo 31 et tr[actat]u de arthetica 186 [illegible] de ydropisi 86

Balnea [illegible] que [con]fert [illegible] atque [illegible] et [illegible] atque [illegible] ultra modum tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] que est melior [illegible] 103

Clistere anodinum mitigans omnes dolores qui sunt in visceribus [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de methodo 98 [illegible] et tr[actat]u de colica pag[ina] de methodo [illegible] 108

Clistere [illegible] et [illegible] acutos quando sit [illegible] 14 [illegible] et [illegible] pag[ina] [illegible] 107

Clistere acutum [illegible] que [con]fert [illegible] litargia [illegible] et [illegible] paralisi et [illegible] arthetica [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] 107

Clistere [illegible] tr[actat]u de [illegible] pag[ina] de [illegible] 131

Collirium album [illegible] mitigans dolores oculorum [illegible] tr[actat]u de obtalmia pag[ina] de methodo 37

Collirium [illegible] ad omnes obtalmia [illegible] tr[actat]u de obtalmia pag[ina] de [illegible] 37

Collirium [illegible] obtalmie [illegible] lacrimarum [illegible] tr[actat]u de obtalmia [illegible] pag[ina] de [illegible] 37

Collirium [illegible] ad [illegible] lacrimarum [illegible]

[illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible marginal notes at top of page] ... 31

Λ de compositis de pass... ca° de ... pag° de methodo

ca° de fluxu lacrimarum pag° de compositis circa principium 36

Collirium de thucia ad ... optimum et fortius potius ca° de debilitate visus pag° circa medium 36

Collirium de balsamo visum stupefactum etiam ablatum cum integritate oculorum ca° de debilitate visus pag° de compositis circa medium 36

Collirium de mirthe quod ponitur intra oculos et contra ... apta et reprimit ... et ... confortat ... potius quod confert in obtalmia ... et apud ... et pruritum ... ca° de obtalmia pag° de methodo circa principium 38

Collirium album sublime ad omnem maculam oculorum et hebetudinem et visus obscuritatem ca° de fluxu lacrimarum pag° de compositis 36

Collirium de plumbo consolidans ulcera oculorum post obtalmiam ... et pruritum ca° de fluxu lacrimarum pag° de compositis 36

Collirium citrinum optime fortitudinis in restringendo lacrimas et consolidando ulcera et fistulas oculorum pag° de fluxu lacrimarum pag° de ... circa finem 36

Collirium de aquis distillatis ad confortationem oculorum et capitis de debilitate visus pag° de compositis circa medium

Collirium de ... apparatum et nobile ad omnem visus debilitatem ... ca° de debilitate visus pag° de compositis 36

Collirium de gemmis confortans omnem oculorum debilitatem ... ca° de debilitate visus pag° de compositis circa principium 36

Collirium quod vocatur ... ad confortandum oculos ... ca° de debilitate visus pag° de compositis 36

Collirium de ... ad fistulam lacrimalem ... et ulcera oculorum acuta ... ca° de fistula lacrimali pag° de methodo 38

Collirium citrinum optime fortitudinis consolidativum ulcerum oculorum quod confert fistule ... et lacrimosis ca° de fistula lacrimali pag° de methodo

Collirium de ... ad idem ca° de obtalmia pag° de methodo 38

Cerotum ... ad confortandum stomachum ca° de ...

digestionis pag° de methodo et pag° de compositis 68 et 69 et 61

Capitpurgium frigidum alterans et confortans cerebrum in egritudinibus acutis quod confert ... pulsatione ... febribus acutis et vigiliis assiduis et spasmo ... ca° de ... pag° de compositis circa finem 19 ff

Capitpurgium calidum alterans et confortans cerebrum et nervos in egritudinibus frigidis diuturnis quod confert epilepsie ... vertigini paralisi spasmo ... tremori ... passioni ... et catarro et ... obstructioni ca° de ... pag° de methodo ... est melior et fortior ... que sunt omnibus meliores etc.

Diambra confortans ... acuta quare cerebrum letificat digestionem ... cor confortat et corpus ... et impinguat et confert omni ... ventris et cardiace et indigestioni ca° de ... pag° de ... etc. 23 c

Diacurcuma maior et minor appropriatur omnibus oppilationibus fortes antiquas in epate vel splene vel renibus vel vesica quod confert ... ypostasi et ydropisi incipiente et ... ca° de ydropisi pag° de methodo ... etc.

Dialacca confortans nobilis et utilis ad oppilationes fortes antiquas epatis ... splenis ... ca° de debilitate splenis pag° de compositis

Diapenidion confortans ... potens ad educendum ... quod confert ... menstruorum ... et ... abortivum ca° de restrictione menstruorum pag° de compositis

Diarrodon ... confortans ... ad ... quod confert ... et ... corporis ... febribus ... ca° de ... corporis pag° de compositis ... et ... membri

Diaborraginatum confortans ... ad confortationem cerebri cordis et splenis

[illegible marginal notes at bottom of page]

[illegible marginal notes]

quae confert cardiacis splenetici quartanariis et veteris cum speciebus ... capitulo de debilitate cordis passio de empiricis

Electuarium melesiticos et epiforas cerebri appetite quae confert epilepticis paralisi et omnibus passionibus nervis frigidis cerebri vel nervorum capitulo de epilepsia passio de empiricis

Electuarium de succo despumatum dierum confortans virtute appetitiva capitulo de debilitate virtutis passio de empiricis

Electuarium de seminibus diureticis consumens ... humores flatuosos colericos ... et capite et epate et renibus quae confert vehementer ... frigide ... oculorum et obscuritati visus ... et cathexie ydropisi et calculo renibus et vesica et tardat canitiem et sanat ... capitulo de debilitate visus passio de empiricis

Electuarium pectorale despumatum dierum digerit ... in pectore et pulmone et siccitate ... et sanat ... laudabilem ... capitulo de raucedine vocis passio de empiricis capitulo de ... per totum

Electuarium septica restrictiva fluxum ... tres species despumatum dierum ... sputum sanguinis ... capitulo de sputo passio de empiricis capitulo de fluxu ventris passio de empiricis quae est ... humor despumatum

Electuarium in cordiale de lapidibus preciosis capitulo de debilitate cordis passio de empiricis et est ... repleta ... despumatum cordiales

Electuarium despumatum dierum ... appetite intestinum 2 spina 2 ... restituit ... quae confert ... quae fit ... intestinorum 2 epilepsie 2 ... 2 sciatice 2 ... et ... capitulo de ... passio de methodo ... capitulo de sciatica passio de empiricis ... vel frigida ... etc.

Electuarium diasatirion augmentans ... et spermata 2 ... potentia coeundi virtute ... capitulo de ablatione potentiae coeundi passio de empiricis

[illegible marginal notes]

Electuarium in stomaticon ... confortans virtute ... digestiva capitulo de ... digestionis passio de empiricis

Electuarium ferrata appetite ... splene confortativa capitulo de debilitate splenis passio de empiricis

Electuarium ... ad tollendum omnes opilationes epatis splenis ... et ... antiquatas quae confert ... capitulo de opilatione in renibus passio de empiricis etc.

Electuarium restaurativa despumatum dierum capitulo de ... ethica passio de empiricis capitulo de arte ... corpus ... ethicis ... et consumptis ... morbo et labore etc.

Electuarium ... capitulo de ... passio de empiricis et capitulo de arte ... corpus quae confert ... et omnibus ... etc.

Emplastrum ... quae confert ... et ... capitulo de apatibus ... passio de empiricis ... passio de methodo ... ventosa etc.

Emplastrum anodinum mitigans omnem dolorem ... et ... et dolentibus ... et ... capitulo de dolore ... passio de empiricis

Emplastrum mollificativum ... quae confert ... et ... etc.

322

tensioni mat(ri)cis atq(ue) ypocondrior(um) tra(cta)tu(s) de c(om)plexionibus epatis pa(ssi)o(n)is. s(ecundu)m methodo 93

Emplastrum septica gum(m)i dur(a)r(um) completa atq(ue) p(er)fecta adiectio(n)e(m) cum(que) fluxu humor(um) iniquitate(m) in(que) membro quae co(n)fer(un)t vomitui fluxui vetus(tis)sim(is) ventris et emoyroidar(um) et epati cum astrictione et tumoribus q(ui) fiunt subito p(ro)uocare et dolorib(us) arteticis ut fiunt ip(s)i(us) tra(cta)tu(s) de obtalmia pa(ssi)o(n)is de methodo ita p(er)ti(n)ent et tra(cta)tu(s) de vomitu pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de fluxu ventris pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de apostemacione mamillar(um)

Emplastrum rubificativa gum(m)i dur(a)r(um) q(uo)d illico cu(m) ponitur talia sup(er) locu(m) cutim vlcerat (et) hu(m)ores aquosos educunt quae co(n)ferunt litargie et ap(o)p(lexi)e epil(enti)e subeth lippitudini oc(u)lor(um) laborantibus spasmaticis tremulis p(er) i(m)plet(i)o(n)em qui fit subito corporis tactus nervo(rum) doloribus ventr(is) ydropisi ap(er)itiva tra(cta)tu(s) de litargia pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de catarro pa(ssi)o(n)is de methodo tra(cta)tu(s) de tussi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de ydropisi pa(ssi)o(n)is de cura a(m)plitis tra(cta)tu(s) de vlceribus et elephantia pa(ssi)o(n)is de methodo eligere de debilibus vel fortioribus p(ro)ut necesse videat(ur)

Emplastrum narcoticu(m) s(e)c(un)d(u)m i(n) membro mortificatis sic val(et) illud p(ro)pt(er) dolorem vehementem tra(cta)tu(s) de c(ur)a [illegible] pa(ssi)o(n)is de methodo tra(cta)tu(s) de frenesi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de vigiliis pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis

Emplastrum confortans epar appetitate(m) tenu(e) contra talia q(uae) fiunt tra(cta)tu(s) de sincopi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de fluxu ventris pa(ssi)o(n)is de methodo hectice p(ro)pter debilitatem epatis et necessitatem i(n) [illegible] tra(cta)tu(s) de p(ro)stratione appetitus pa(ssi)o(n)is de methodo p(ro)stratio(n)is p(ro)pter debilitatem epatis [illegible] q(uo)d si volueris emplastra p(ro)pria c(ontra) debilitatem p(ro)pria ip(s)i(us) ad singula capitula tibi fiet recurrendum quib(us) de passionibus epatis tractatum

Emplastrum confortans splenem appetitate(m) con(tra) talia q(uae) fiunt tra(cta)tu(s) de sincopi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis quae co(n)fert vbi [illegible] ignorant qua p(ro)p(ter) [illegible] [illegible] ad emplastra p(ro)pria fiet recurrendum

Emplastrum confortans cor et stomacum contra talia que fiunt

qui eius corpulentia corroborat et humidas inspissat quapropter confert cum causam ignorant q(uo)d qua [illegible] ad emplastra p(ro)pria recurrant tra(cta)tu(s) de debilitate digestionis pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de p(ro)stratione appetitus pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis ita finem

Gargarisma acutum resolutiuu(m) [illegible] ditatis fla(tus) et humores grossos a capite (et) p(ar)tibus vicinis quae co(n)fert ep(i)l(enti)e ap(o)p(lexi)e palisi tortur(a)e oris de [illegible] scotomie surditati squinancie [illegible] [illegible] et catarro tra(cta)tu(s) de [illegible] pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de [illegible] p(er) totum

Gargarisma septicu(m) gum(m)i dur(a)r(um) p(ro)hibens destillat(ionem) humor(um) a capite (et) co(n)fert catarro p(h)tisi tussi vmule tra(cta)tu(s) de catarro p(er) totu(m) tra(cta)tu(s) de sputo sanguinis p(er) totu(m) tra(cta)tu(s) de casu vmule p(er) totu(m) [illegible]

Julep simplex cuius co(m)positio da(tur) ad potandum i(n) egritudinibus acutis (et) sitim extinguit et calore(m) reprimit et sudore(m) p(ro)mouet cu(m) virtute tra(cta)tu(s) de cura febrium [illegible] i(n)gualis pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis ita p(er)t(inet)

Lapidum acutum [illegible] et resolutiuu(m) vehementer omnes suppletivos ita [illegible] quare co(n)fert palisi [illegible] tremori litargie subeth ep(i)l(enti)e ap(o)plexie tra(cta)tu(s) de tortura oris pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de tussi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis (et) tra(cta)tu(s) de catarro [illegible]

Lapidum lenitiu(m) (et) [illegible] capitis (et) capillor(um) quae co(n)fert [illegible] (et) [illegible] ulceratibus (et) fissuris capillor(um) tra(cta)tu(s) de [illegible] capillor(um) pa(ssi)o(n)is de [illegible] [illegible]

Lohoch [illegible] lenitiua(m) acuta repieb(us) tra(cta)tu(s) de raucedine voc(is) p(er) totu(m) tra(cta)tu(s) de tussi pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de p(er)ipleumonia pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de [illegible] pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis [illegible]

Lohoch restrictiua tam lenia qua(m) fortia repieb(us) tra(cta)tu(s) de sputo sa(n)g(uinis) per totu(m) tra(cta)tu(s) de catarro pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis tra(cta)tu(s) de p(h)tisi p(er) totum [illegible] sequitur

Medicine de verbasco vel co(m)positis vel [illegible] p(ro)p(ter) [illegible] tra(cta)tu(s) de [illegible] pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis [illegible]

Medicamen de turbith p(ro)p(ter) lenit(iva) [illegible] tra(cta)tu(s) de [illegible] pa(ssi)o(n)is de c(om)p(ar)tis [illegible] 6

Left margin: 96 B · 129 D · 19 Eff · [illegible] E · 99 K

Right margin: fol 11

[illegible] vesicatorium [illegible] 200

Oleum de vitellis ovorum [illegible] capitulo 130 passio de emperici et [illegible] passio de emperico 193

Medicamine de semine [illegible] leniter melius tamen de virgine purgatur passio de empiricis etc.

Medicamine de cassia fistula tamarindis purgans leniter humores adustos [illegible] tamen de virgine [illegible] passio de empiricis etc. 7. et. 6.

Medicamine completum ad purgandum massam sanguineam epatis et renum totius a superfluitatibus [illegible] tamen de igne [illegible] passio de empiricis.

Masticatorium sublime [illegible] ... [illegible] capitis [illegible] quae confert [illegible] sive epilepsie litargie apoplexie catarro [illegible] paralisi stupori spasmo [illegible] arthetice sive tamen de [illegible] passio de empiricis tamen de [illegible] [illegible]

Medicamine completum ad [illegible] vermes qui generantur in corpore vel extra corpus [illegible] tamen de [illegible] passio de methodo [illegible] sive [illegible] de [illegible] dolore dentium passio de methodo [illegible] sive [illegible] de colica passio de methodo [illegible] sive [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] corporis passio de empiricis [illegible]

Medicamine completum ad educendum [illegible] grossos [illegible] et matrice quae confert [illegible] [illegible] [illegible] restrictioni menstruorum et opilationi [illegible] tamen de calculo [illegible] passio de empiricis [illegible] principium etc.

Medicamine completum de [illegible] ad confortandum matricem debilem [illegible] quae confert restrictionem menstruorum et [illegible] [illegible] tamen de [illegible] matris de empiricis [illegible] [illegible] omnes confortantes matrice confortant [illegible] [illegible] membra [illegible] [illegible] superfluitatem receptam [illegible] [illegible] etc.

Medicamine liberans ab omni veneno [illegible] assumpto tamen de [illegible] venenorum [illegible] passio de methodo [illegible] tamen de sincopi passio de methodo sincopis [illegible] veneno [illegible] est aliquid [illegible] methodo [illegible] venenum assumptum.

[illegible]

Oleum de costo [illegible] et [illegible] membra in super [illegible] confortans nervos indignatos tamen de [illegible] de methodo

Oleum de castoreo confert ad idem [illegible] virtute fortiori quae confert paralisi arthetice [illegible] litargicis [illegible] et tremulosis [illegible]

Oleum de euforbio confert ad idem [illegible] virtute tamen de tortura oris passio de methodo etc.

Oleum de [illegible] et oleum de laterib[us] et oleum [illegible] confortans [illegible] et [illegible] quae confert paraliticis et arteticis quibuscumque tamen de artheticis passione passio de empiricis [illegible] et oleum [illegible] vel [illegible] vel [illegible] etc.

Oleum de [illegible] et oleum de [illegible] et oleum de [illegible] et oleum de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lepre [illegible] morphee [illegible] tamen de [illegible] passio de empiricis

Pillule de [illegible] capitis et [illegible] [illegible] tamen de [illegible] passio de methodo et [illegible] tamen de ydropisi passio de methodo [illegible] et [illegible] tamen de [illegible] passio de methodo etc.

Pillule de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] sanguinem [illegible] et epilen[sie] et apoplexie et [illegible] et paralisi et tortura tamen de [illegible] passio de empiricis etc.

Pillule de [illegible] [illegible] capud [illegible] superfluitatibus [illegible] indigestis et dicuntur a quibusdam pillule ante cibum vel post cibum quia sumuntur [illegible] tamen de [illegible] passio de empiricis

Pillule de lapide lazuli educentes [illegible] grossum a cerebro et membris [illegible] quae confert [illegible] et [illegible] et lepre et morphee tamen de [illegible] passio de [illegible]

Pillule de lapide [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] loco etc.

12. 88.

put. yleran. 109 in margine
pill. de semb. cum mesper. in margine 88

Pillule de elleboro nigro complis virtutis et fortassis fortiores predictis in eod. loco et c. de lepra pag. 50 de empiricis

Pillule optime fortitudinis et extrahe do flā a cerebro et ptibus p̄endis quae conferunt epilentie appoplexie palisi artheticae sive c. de epilentia pag. 50 de empiricis 26. C

Pillule de euforbio que sunt complis virtutis c. de palisi pag. 50 de methodo [illegible] 30. A

Pillule de oppio addi c. de tortura pag. 50 de empiricis c. de passione arthetica pag. 50 de methodo [illegible]

Pillule lucis maiores et minores que pacque purgantes flā et humores aquosos a capite et clarificantes visu appetitu quae conferunt appoplexie palisi lippitudini scotthomie surditati tinitui et tremori vel debilitati nervis pag. 50 de methodo [illegible] 31. B

Pulvis stiptici quando humores restringentes omnes fluxum sanguinis sive fit ex naribus vel vulnere vel venis vel emoroydibus vel dissinteria vel dyarria confectus c. de fluxu sanguinis narium pag. 50 de empiricis et c. de sputo sanguinis pectorum c. de fluxu ventris cum mador pag. 50 de empiricis c. de fluxu menstruorum pectorum c. de sputo cum pectore

Pulvis de specie vel de mastice vel de litargirio qui pipinis est ad consolidandum vulnera simplicia et vlcera mundata c. de emoroydibus pag. 50 de methodo [illegible] est ei par [illegible]

Pille bikikie de sipiroms [illegible] ad corpus medium [illegible] et [illegible] ficatum c. de ptisi pag. 50 de empiricis c. de ptisi pag. 50 de empiricis c. de tussi pag. 50 de methodo pectorum et c. de raucedine vocis pag. 50 de empiricis

Pille storacie phisbetes de spiramine cathari ad pectus c. de ptisi pag. 50 de methodo c. de medium et pag. 50 de empiricis c. de pectore quae conferunt omni passioni capitis vel pectoris vel stomachi cathari sive sint cathari frigidi aut calidi

Pille dragagantine c. de raucedine et catarro pag. 50 de methodo et pag. 50 de empiricis c. de raucedine vocis pag. 50 de empiricis c. de tussi pag. 50 de empiricis hic est melior de sipiroms

Pomum ambre de sipiroms pfita aggrega ta operantibus aromatizatis ad confortandum sive sint in sse sive sine sse cum catarro et sine catarro de sincopi pag. 50 de empiricis c. de ptisi pag. 50 de methodo

Pillule de semodactili maiores et minores extrahentes flā grossum vel sub[illegible] flā [illegible] opp[illegible] viscerum quare conferunt ydropisi artheticae cathesie epilencie palisi appoplexie debiliti [illegible] c. de ydropisi pag. 50 de methodo tympanitis c. de arthetica passione pag. 50 de methodo [illegible]

Pillule de mezereon conferentes omni ydropisi cum virtute sua forti i[illegible] cedo aqua citrina [illegible] c. de ydropisi pag. 50 de methodo [illegible]

Pille optime fortitudinis [illegible] humores grossos adustos vel non adustos [illegible] vias urinalium quare conferunt calculo in renibus opilacioni renis restrictioni menstruorum et dolori junctorum et fortassis artheticae passioni c. de lapide in renibus pag. 50 de methodo

Pulvis completus ad expellendum omnes humores [illegible] et [illegible] dibus et vesica quae confert calculo [illegible] difficultati urine [illegible] c. de calculo in renibus pag. 50 de empiricis et c. de stranguria et dissuria pag. 50 de empiricis 126

Pille de [illegible] optime fortitudinis virtutis ad preservandum corpus humanum a febre pestilenciali et aere corrupto et omni morbo contagioso c. de febre pestilenciali pag. 50 de empiricis c. de fetore nasi pag. 50 de methodo [illegible] humores putrefactos et non putrefactos rectificat cum virtute et oris odore reddunt [illegible]

Pillule de [illegible] terre nobiles complete ad purgandum humores adustos quae conferunt scabie lepre [illegible]

Pulvis mirabilis quem imperator fredericus [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]

201

374

Syrupus [illegible] omnia [illegible]

[illegible] albas [illegible] stabilit [illegible] atque dissinteriam [illegible] [illegible] [illegible] et pruritu [illegible] [illegible] de methodo [illegible]

Pillule [illegible] quas [illegible] humores grossos [illegible] in virtute quare confert [illegible] lepre [illegible] [illegible] tractatu de lepra [illegible]

Pillule [illegible] capitis [illegible] corpus regionem quare confert [illegible] [illegible] apoplexie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Pillule fetide [illegible] [illegible] pillule [illegible] lemones [illegible] pillulas [illegible] magis apta [illegible] stomacho et intestinis

Pillule auree [illegible] pillule [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quare confert [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de methodo

Syrupus de [illegible] calorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quare confert [illegible] febribus acutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Syrupus [illegible] mitigat dolorem capitis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quare confert [illegible] febribus acutis [illegible] [illegible] [illegible] de methodo [illegible]

Suffumigia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] de methodo [illegible]

[illegible]

Syrupus de borragine digerit [illegible] [illegible] [illegible] capite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

Syrupus de [illegible] digerit [illegible] humores [illegible] capite [illegible] confert [illegible] [illegible] de methodo

Syrupus de [illegible] digerit [illegible] confert stabilit corpus et fetorem [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] de fetore [illegible] de methodo

Syrupus pectoralis digerit apte [illegible] in pectore et pulmone et trachea arteria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Syrupus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de methodo [illegible]

Syrupus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Syr' de mirta confortans stom[achum] ... confortans ...

et ... passo de cmpitis

et cra° de sputo san[guinis] passo de cmpitis

cra° de debilitate ... passo de methodo

Syrupus aptiimus confortans fortitudis digestiuas ... grossis frahui ... cosis crebro imiis et uictums quae confert paliticis emplast' de ca frigida et febricitabus conflate ul mlia. cris de passione artheticia passo de methodo artheticie frigide etc.

Syrupus de fumo terre de spyroms confecte ad digerendos humores adustos ... solam ... quae confert scabiei corporis ... ulbus et ... et lepre et albas et morphee nec est ei par cra° de scabie et prurit corporis passo de methodo et passo de cmpitis etc.

Syrupus de epithimo de spyronmy ... digerens atque educens cu lentitate matis grossis ... adustas ul congelatas nec est ei par quae confert melen' mamaces ... quartanarijs necnon scabiosis ... cra° de lepra passo de cmpitis ...

Syrupus digerens colam atque purgans ... quacumque parte corporis ... cra° de ... ul palita passo de cmpitis

Syrupus digerens ... atque euacuans ... aquacumque membro uel corporis cra° de ... ul polita passo de cmpitis etc.

Syrupus digerens ... atque ... ... uel pota passo de cmpitis

Syrupus digerens humores ... atque ... confortans ... membro quocumque cra° de ... corporis ... passo de cmpitis

Syrupus ... ... in epate et ... cum lentitate ... cra° de ... sanguinis passo de cmpitis

Trocisci de ... lenientes dolore capitis pulsatiuo ... cra° de ... passo de methodo ... cra° de ptisi pass' de epi'

[illegible]

Troc' de bolo ar[menico] cra° de sputo san[guinis] passo de methodo

Trocisci de ... confortantes ... et ... appetitum cra° de ... passo de cmpitis

Trocisci de carabe restringentes ... fluxum quae confert sputo sanguinis ... dyarrie dyssenterie ptisi ... et emorroidarum ... tum ... de ... auctor ... cra° de ptisi passo de cmpitis cra° ... sputo sanguinis passo de cmpitis cra° de ... p[ro] totu... de ... sanguinis q[uod] est ... fortior ... etc.

Trocisci de camphora ad infrigidand' et ... caput et pectus et inducend' somnum ... dolores capitis et ... calore i ... bus atque ... quae confert frenesi uigilijs ethicis ptisicis febricitantibus febribus acutis ... cra° de ptisi passo de cmpitis

Trocisci de spodio ... dentes ... cra° de ptisi passo de cmpit' ibid'

Trocisci de berberis aperientes omnem opilacionem epatis splenis ... et ... conferunt epati et spleni cra° opilato ydropisi ... necnon ... cra° de debilitate epatis passo de methodo et cra° de ydropisi pass° de methodo ...

Trocisci de agrimonia ... aperientes omnem opilationem ... grossa ... cra° de opilatione splenis passo de cmpitis quae confert epi ... splen[i] et ... magis ...

... etc.

Trocisci de ... ibid' ... apparent splen' etc.

Trocisci de cappari ... ad ... ibid' et ... magis splen'

Trocisci de eupatorio ... ad ... cra° de opilatione epatis pass° de methodo et ... supra epar

Trocisci de ... ad ... ibid' ... de debilitate epatis

[illegible]

tract. de vom. 96 pa. 9 pho de methodo
tract. de coriandro 128 de methodo
tract. de mastici [illegible] 128
tract. de anabula [illegible] 88

202

pag. de metho. [illegible] atque appa-
ti [illegible] ...

Trocisci de bedellio stringentes virtute in
calliquado atque dissoluendo magis
grossitiem membrorum interiorum cum potentur
quare conferunt apatibus [illegible]
[illegible] et solubiles
[illegible] atque [illegible] cum plongetur tractatu
de apatibus [illegible] pag. 9 fo de metodo [illegible]

Trocisci de carabe restringentes omnem
fluxum [illegible] acutis quare
conferunt dyarrie colice et dissinterie et
fluxui menstruorum et emoroydarum et vomi-
tui sanguinis atque dyabeti tractatu de fluxu
ventris pag. 9 fo de methodo dyarrie 100

Trocisci de mumia consolidatiues omne
vulnus [illegible] potenti quare
conferunt dyarrie colice dissinterie vomitui
san. fluxui menstruorum atque emoroydarum
nec non apatibus [illegible] rupturis
et mundificationi et non est eis par. [illegible]
tractatu de fluxu ventris pag. 9 fo de methodo
lienterie propter vlcus vel bothor in
intestinis

Trocisci de alkekengi rependentes acu-
tate humorum qui sunt in regionibus
vrine quare conferunt [illegible] san. vrdi
vrine scabiei vesice ragadys in virga
fluxui menstruorum dyabeti tractatu de [illegible]
sanguinis pag. 9 fo de methodo [illegible]

Trocisci de mirra sublimes [illegible]
subito [illegible] quare conferunt
restrictioni menstruorum male [illegible] et
[illegible] ad abortum tractatu de [illegible] menstruorum
pag. 9 fo de empiricis nec est eis par [illegible]

Tiriaca [illegible] prohibens humorum putrede-
dinem vehementer quare confert [illegible] pu-
tridis et corporibus [illegible] et plectoricis
et lippitudini oculorum et [illegible]
[illegible] tractatu de [illegible] capillorum
pag. 9 fo de capillorum [illegible]
[illegible]

Vnguentum album de cerusa [illegible]
[illegible] combustione membrorum
[illegible] acutis aut igne vel aqua
feruente consolidatiuum [illegible] quapropter est
conferens [illegible] et [illegible] atque gutte rose
[illegible] mundificationem [illegible] pag. 9 fo de
methodo [illegible] colice pulsatiue [illegible]
ardore [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] vel sanctio vel flatu salso
vel [illegible] -12- ff

Vnguentum album album de cerusa et
camphora [illegible] quapropter
est conferens [illegible] tangere
[illegible] et lepra antique confirma-
te [illegible] combustione membrorum [illegible]
adustis venenosis [illegible] patenter
tractatu de apatibus in [illegible] pag. 9 fo de em-
piricis nec est ei par in hoc [illegible]

Vnguentum [illegible] ad scabiem
et pruritum corporis et pediculos
et lendines prohibendos nec est ei par
in hoc tractatu de scabie et pruritu corporis pa-
g. 9 fo de empiricis [illegible]

Vnguentum viride corrodens carnem
putridam in vlceribus [illegible] mundi-
ficans tractatu de [illegible] pag. 9 fo de me-
thodo [illegible]

Vnguentum [illegible] ad [illegible]
[illegible] vlcera [illegible] et [illegible]
consolidatiuum [illegible] nec est ei par in
hoc tractatu de vlcere in aure pag. 9 fo de em-
piricis

Vnguentum diuersorum [illegible] sublimia
ad consolidandum vulnera et vlcera
corrosiua in quacumque parte [illegible] corporis
[illegible] tractatu de fissuris
labiorum pag. 9 fo de empiricis tractatu de
ragadys in ano per totum [illegible]

Vnguentum confortatiuum splenem [illegible]
[illegible] lesum
[illegible] tractatu
de [illegible] pag. 9 fo de empiricis [illegible]

Vnguentum adustum atque corrosiuum
[illegible] tractatu de emoroydibus
pag. 9 fo de empiricis tractatu de litargia

Vnguentum mundificatiuum vlcerum que
[illegible] vehementer [illegible]
tractatu de vlcere in aure pag. 9 fo de metho-
do dissinterie [illegible] et pag. 9 fo de
methodo dissinterie tractatu de raga-
dys in ano per totum [illegible]

Vnguentum [illegible] auferens
[illegible] cum [illegible] propter
dolorem tractatu de emoroydibus pag. 9 fo
de methodo tractatu de [illegible] pag. 9 fo
de empiricis tractatu de [illegible] pag. 9 fo
de [illegible]

Vnguentum de [illegible] diuersarum confor-
[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] pro[illegible] [illegible] 13 [illegible]

[illegible]

abcis que sunt cordis nervi et iunc-
ture, quare confert paliticis tremulosis
artheticis tractatu de palisi passo de em-
piris et operis est ungentum de tasso
et ungentum de catus adipe et ungentum
de ranis et ungentum de vulpe et quam
plura alia et patet ibidem etc.

Ungentum mollificativum duricie partis
et sinectutum corporis desiccativum quare
confert duricie membris et yporadiorum
et corporibus ethicis et spassmo de in-
anitione et siccitate membrorum tractatu de ma-
cie membrorum passo de methodo etc.

Ungentum resolutivum timorum et tu-
berositatum in membris quare confert
artheticis et est apud deciarionem
et scrophulis et glandulis et cunctis
... et inflacionibus ... id est
tractatu de scrophulis ptotum

Vinum artificiale confortans cerebrum
et nervos et incitans appetitum
suis (?) atque suprime aromatizans
que confert palisi spasmo tor-
ture epilensie apoplexie litargie
subeti tremori nervino arthetice pas-
sioni de causa frigida in quibus omnibus
vinum non vehementer cum bibitur sic
est per nam tractatu de palisi passo de
methodo palisis sicut talis tractatu de
tortura passo de empiris etc.

Vomitus evidentis fleu et humoris
crudos in isto collecto post crapu-
lam aut indigestionem diuturnam
quapropter est conserveris stomachus et
nausea et esse cottidiana atque terci-
ana notham tractatu de fetore nasi pas-
so de methodo cura principium etc.

Vomitus evidentis colericos et humo-
res acutos cum facilitate quare
confert cibum recipientibus et esse zana
varia et esse acuta de cibi tractatu de fe-
tore nasi passo de methodo cura
finem ubi tradit et aut confestim
qua aliquas medicinas vomitivas

Vomitus simplex quod datur in potu
egritudinum frigidarum cum debilita-
te patientibus in generali pass-
so de empiris etc.

Vomitus compositum quod datur
in potu egritudinum frigidarum sed

est fortius patiento tractatu de litargia passo
de methodo etc.

Et hoc despositum antidota generalia
famosa quibus usi sumus in toto
libro predicti cum assignatione
suorum manicorum et locorum quam atque proprietatum
quibus possunt reperiri subito sub de-
scriptionibus variis divisis ut placuit
nobis antidota ipsa modo consimili per-
tractare cum singula que illius reperire
valeat in capitulis singulorum. De qua sunt
ut antidota famosa quibus usi sumus
super quod ipsa describemus ut dyagalanga
dyamargariton athanasia et similia
illud protinus neglexi quia in the-
sauro que in antidotario Nicolai ponuntur
descripta sunt ut in libro prohemio sunt
atestata gratia brevitatis atque comoditatis
operantium in hac arte. Quapropter si
precia antidota cum antidotis illius
coniunctis fiet operantibus omnibus copia
quamplurima medicandi etc.

Explicit collectorium in parte practica medi-
cine. Sub anno domini millesimo quadringentesimo
vicesimo tercio completus est liber iste
feria secunda in die Conversionis sancti Pauli
doctoris egregii hora vesperorum in
Scola sancti Nicolai extra muros Crac[ovie]

[illegible]

R. olei [illegible] [illegible] i olla nova [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] olei addat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] color [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Alteratio [illegible]

[illegible] [illegible] alteratio ad [illegible] [illegible] [illegible] alteratio
[illegible] [illegible] olla nova vitriata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] addat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Alia [illegible] alteratio [illegible] olla vitriata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alteratio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

326

[illegible]

[illegible]

Capitulum de amore hereos. Gord[onius]

Amor hereos est sollicitudo melancholica propter mulieris amorem. Causa huius passionis est corruptio estimative propter formam et figuram fortiter affixam. Unde cum aliquis philocaptus est in amore alicuius mulieris ita fortiter concipit formam et figuram et modum quoniam credit et opinatur hanc esse meliorem pulchriorem magis castam magis venerabilem magis speciosam et melius dotatam in naturalibus et moralibus quam aliquam aliam, et ideo ardenter concupiscit eam et sine modo et mensura opinans si posset finem attingere quod hec esset sua felicitas et beatitudo. Et intantum corruptum est iudicium rationis quia continue cogitat de ea et dimittit omnes suas operationes ita quod si aliquis loquatur cum eo vix intelligit aliquid aliud, et quia est in continua meditatione ideo sollicitudo melancholica appellatur. Hereos dicitur quia heroes et nobiles propter affluentiam deliciarum istam passionem consueverunt incurrere, quia sicut dicit Viaticus sicut felicitas est ultimum delectationum ita hereos est ultimum delectationum, et ideo tantum concupiscunt quod insani efficiuntur. [illegible] illud Ovidii [illegible] iste perpendet(?) homo iudicium eius corruptum est et ideo dicebat [illegible]: Omnis amans cecus non est amor arbiter equus, nam deforme pecus iudicat esse decens. Et alibi: Quisquis amat ranam ranam putat esse Dianam. [illegible] quod estimativa que est altior virtus [illegible] precipit ymaginative et ymaginativa concupiscibili et concupiscibilis irascibili virtuti motive lacertorum et tunc movetur totum corpus spreto ordine rationis, movetur et currit de nocte et die spreta via spernendo calorem et frigus et omnia pericula [illegible] sic cum ea [illegible] non potest quiescere corpus sed concupiscentia non quiescit [illegible] instabilia sunt [illegible] delectabilia dato quod haberent intellectum et ratione fugerent instabilia. Hic autem isti mente capti [illegible] modicam [illegible] delectationem esse instabile videtur sibi delectabile [illegible] ludi et tabule in hieme [illegible] videntur quod est magis delectabile instabile non est dubium quod instabile et tunc eligunt maxime instabilia propter modica delectabilia, ita et isti miseri philocapti.

Signa sunt quia amittunt sompnum cibum et potum et maceratur totum corpus preter oculos et habent cogitationes occultas et profundas cum suspiriis luctuosis. Et si audiant cantilenas de separatione amoris statim incipiunt flere et contristari. Et si audiant de coniunctione amoris statim incipiunt ridere et cantare. Pulsus eorum est diversus et inordinatus sed est velox frequens et altus si mulier quam diligit nominetur aut si transeat coram ipso. Et per hunc modum cognovi ego passionem cuiusdam [illegible]. Patiens enim erat in lecto tristis et macilentus et pulsus erat occultus et inordinatus et volebat ego [illegible] accidit a fortuna quod mulier quam diligebat transivit coram eo et tunc pulsus fuit subito fortiter exaltatus et cum mulier transivisset pulsus reversus est ad naturam primam et tunc cognovi ego quod philocaptus erat et dixit [illegible] et sic fuit curatus quia cognovit passionem et personam. Et ideo si aliquis vult scire nomen mulieris quam diligit nominet sibi multas et cum nominatur illa quam diligit statim pulsus exaltatur [illegible] ab ea.

Prognosticatio est talis quia nisi hereos curentur in maniam cadunt aut moriuntur. Curatio. Aut patiens iste est obediens rationi aut non. Si est obediens moneatur ab ista falsa ymaginatione ab aliquo perito viro quem timeat et dicat verba et ostendat pericula seculi diem iudicii et gaudia paradisi. Et si non est obediens et est iuvenis quod tunc cum ferula frequenter et fortiter flagelletur donec totus incipiat fetere. Deinde nuntientur sibi tristia ut maior tristitia minorem habeat obfuscare, vel quod nuntientur alia delectabilia ut quod fuit senescallus vel ballivus vel beneficium grande sibi collatum et ita venerabilis, quia honores mutant mores. Deinde [illegible]. Deinde quod omnino otia si tollas periere cupidinis arcus. Deinde occupetur in aliquo arduo negotio. Deinde quod omnino [illegible] teneat opus. Deinde distrahatur ad longinquas regiones ubi videat diversa et varia. Deinde omnino vadat per urbanas splendida castra [illegible] et [illegible] mille colores. Deinde hortetur ad diligendum multas ut distrahatur amor unius propter amorem alterius. Et deinde omnino [illegible] per [illegible] fortius [illegible]. Si [illegible] habere potest utile quod est mutare regionem et exire [illegible] et notos et quod vadat per loca ubi sunt prata fontes montes nemora odores boni pulchri aspectus cantus avium instrumenta musica [illegible] aliquando plus [illegible] propter instrumenta musica [illegible]. Finaliter cum aliud consilium non habemus imploremus consilium vetularum ut ipsam dehonestent et diffament [illegible] habent artem sagacem ad hoc plus quam viri [illegible] gaudent [illegible] quod vetula turpissima in aspectu cum magnis dentibus et barba et cum turpi et vili habitu et quod portet subtus gremium pannum menstruatum et adveniens philocapto quod incipiat dehonestare amasiam suam dicendo quod est tinosa et ebriosa et quod mingat in lecto et quod est epileptica et impudica et quod in corpore suo sunt excrescentie enormes cum fetore anhelitus et aliis enormitatibus in quibus vetule sunt edocte. Si autem ex hiis persuasionibus nolit dimittere subito extrahat pannum menstruatum coram facie apportando dicendo clamando talis est amica tua. Et si ex hiis non dimisit iam non est homo sed dyabolus incarnatus. Fatuitas ergo sua secum [illegible]

327

Vinum de rosmarino fit [illegible]

[illegible]

[illegible]

Clarificatio [illegible]

Capitulum de ebrietate

Ebrietas est [illegible]

Signa [illegible]

Pronosticatio [illegible]

[illegible]

Capitulum de sternutatione

Sternutatio est motus [illegible]

Signa [illegible]

Pronosticatio [illegible]

Sternutatio in fine morborum bonum signum [illegible]

[illegible]

De sudore — Sudor [illegible] ut [illegible] ... [illegible]

[illegible]

De sudore [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] ... rapt[us] ... [illegible]

[illegible] ... appetit[us] ... [illegible]

[illegible] ... in [illegible] ... [illegible]

de tribus [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

Intelligendum ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] Prognosticatio ... [illegible]

... [illegible]

... motus morbi ... [illegible]

Capitulum de sudore

Sudor est vapor humidus ab interioribus corporis resolutus et inspissatus circa superficiem ... [illegible] Causa sudoris ... [illegible] resolvuntur in vapores ... [illegible] ... vapor ... capillorum ... sudor ... [illegible] ... labore ... corporalis ... [illegible] ... sudor ... alleviatione ... tollerantia ... sudor ... malum ... tollerantia. Signa ... [illegible] ... sudor fit vel aperte ...

sive ... a grosso a subtili a medio
sive ... a multo a paucis a medio
sive qualitate a calido a frigido a medio
... [illegible]

Sudor de tot modis

[illegible]

[illegible]

et reopimenta et aquis confricta. Si autem corpore calido et incalescit confricatur in balneolo deinde in aqua calida et cooperiatur et lateribus applicentur et in pedibus et manibus aut fiat confricatio cum hiis que visica cum plena aqua calida et cum mus apponatur confricatio. Ita ut sudor [illegible] et plus [illegible] sudorem. Ideo de sudore huius tractatum est. Utrum [illegible] sudor utilis quod utilis [illegible] et [illegible] fieri sed narrat G[alenus] [illegible] alius aff[orismus] [illegible] hyemem et ver. Quia omnis sudor est per maiorem aut critice efficietur aut critice [illegible] alicui ptol. Si cum utique omnis fuerit et ima obediens et pro racione et alia pro parte in debita [illegible] evaporet [illegible] et ideo omnis sudor ab quo sunt maius [illegible] comparando ad morbum quod utique prevalet et [illegible] morbi et [illegible] patet et ideo [illegible] alius est in [illegible] et similiter [illegible] et ideo malis [illegible] bonis. Quinto quod sudor maior provenit contra digestiva efficietur aut contra [illegible] quia vapores contenti in potestatibus membrorum expelluntur et ita sudor pro est suppletivus et 2e et 3e [illegible] modus loquendi et [illegible].

3o [illegible] quod si sudor veniat [illegible] et magis fuerit de morte et [illegible] plus magis doriendo. Si magis in hyeme et magis [illegible] ad veniet [illegible] vigilys et in estate et in die [illegible] et [illegible] et in [illegible] magis sudat [illegible] in huius [illegible] depstas [illegible] magis veniet [illegible] pro [illegible] calor et vapor et ita magis in mora [illegible]

4o nonus quod si medicus videat [illegible] statim neglegentius et sopita et ideo potentius expelle sudorem [illegible] et sudor provocandus [illegible] medicus [illegible] stando. [illegible]

5o nonus quod [illegible] sudor [illegible] polluat [illegible] sudorem [illegible] sed si [illegible] sudorem [illegible] et [illegible]

6o advertendum quod si volumus provocare sudorem abstergatur sudore et ita [illegible] quia sudor mora [illegible] abstergat [illegible] claudit et ita [illegible] abstersio sudorem [illegible] provocat [illegible] de sudore [illegible]

Capitulum de vomitibus

Vomitus [illegible] generatur [illegible] in corpore humano [illegible]

Causa remota vomitus est omne [illegible] replet nauseativa [illegible] replet et multiplicationem fructuum et [illegible] et ita [illegible] humorem [illegible] flatus [illegible] sanguine

non [illegible] vomitus [illegible] vomitus [illegible] de spiritu [illegible] remota [illegible] dispositio media [illegible] putrefit [illegible] intestinis [illegible] vomitus et [illegible] putrefactio [illegible] patientes [illegible] vomitus [illegible] putrefiat in [illegible] vomitus [illegible] mali valde. Si [illegible] putrefiat in lateri et appellantur ascarides seu cucurbitini [illegible]

Signa

Signa cuiusdam sunt [illegible] vomitus [illegible] in sopno [illegible] et patiuntur [illegible] et masticant [illegible] et sopna [illegible] et [illegible] ira. Si in vigilys [illegible] in [illegible] et alienacio [illegible] dolore et clamore et emissione salive [illegible] lingua et de [illegible] de morte et [illegible] sed [illegible] magnum dolorem in capite patiuntur et [illegible] alii vomitus [illegible] intestina et [illegible] stupor [illegible] si [illegible] et [illegible] passos [illegible] et sunt [illegible] ventris et illi qui sunt [illegible] et mordicat [illegible] si esset [illegible] et si sunt in [illegible] superioribus ascendit dolor ad [illegible] et in mediis fiat dolor in medio loco.

Pronosticatio

Pronosticatio vomitus cum in febribus [illegible] est [illegible] semper malum signum et quia [illegible] et corruptiones [illegible] et quia sunt [illegible] ideo ullo modo potest esse bonum [illegible] patiens in [illegible] vomitus [illegible] possumus de vomitibus [illegible] vomitus in febribus aut sunt in principio aut in medio aut in fine. Si in principio aut sunt vivum aut mortuum. Si vivum malum signum est [illegible] et [illegible] magna corruptio. Si mortuum bonum quia signum [illegible] non [illegible] malicia [illegible] possit esse magna [illegible] malicie morbi. Si aut in fine appareat et sit vivum bonum est quia [illegible] Si at sit mortuum malum est quia [illegible] malicia [illegible] Si at appareat in medio morbi [illegible] est malum sive sit vivum sive mortuum [illegible] vomitus [illegible] quia [illegible] vomitus [illegible] malum [illegible] angustiatur [illegible] vomitus 3o malum est quia inflammantur [illegible] vomitus et ita angustiantur et magis [illegible] et ita paciens magis molestatur [illegible] et gulosi et ita [illegible]

[illegible]

Ascarides sunt vermes parvi [illegible] longi, lumbrici longi et [illegible] [illegible]

[illegible]

et lumbrici [illegible] in quo materia cruda multiplicatur. Cura: primo

primo recipere dieta et totum regimen ut flegma non multiplicetur in corpore. Deinde digeratur materia cum oximelle diuretico et

[illegible] materia cum [illegible] acuta cum agarico et [illegible] colloquintida. Demum si materia continetur in intestinis

superioribus dentur potiones per os, et si in inferioribus fiat suppositoria et clistra, et si in medijs fiat utrumque.

Vermes autem interficiunt per hunc modum. Detur ad potandum duobus diebus vel tribus et primo in illa hora detur aut

[illegible] amara [illegible] cum lacte sive aloe vel mel cum aloe et [illegible] interficiunt vel detur semen citoniis

[illegible] hic modo [illegible] detur de [illegible] semine et [illegible] ad potandum cum [illegible] vel vino [illegible]

interficit omnes. Si autem [illegible] [illegible] precede[illegible]

[illegible] sunt vermes [illegible] aut sunt [illegible] aut [illegible]

[illegible] amara interficiunt. Ista ergo sunt [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] aloe folia persici et

cortex eius, absinthium, fella, lupinus, amigdale

amare [illegible] persici [illegible] amarus, centaurea

et multa [illegible] accipiatur ergo aliquid [illegible] et fiat po[tio]

[illegible]

tur ascendit digestio et assellatio [illegible] possibile est et non

[illegible] [illegible] et quia materia [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] materia [illegible]

[illegible] et ita fiat [illegible] [illegible] possibile est [illegible]

materia [illegible] putrefacta et [illegible] generantur vermes

et ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

multa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ita non

veniunt putrefacta [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ulcus cum sordiditate fit [illegible]

[illegible]

Ulcus cum mala complexione [illegible]

[illegible]

Ulcus cum calido [illegible]

[illegible]

Ulcus cum carie vel carne addita [illegible]

[illegible]

Ulcus cum fractura ossis [illegible]

[illegible]

Ulcus malignum fit [illegible]

[illegible]

De glandulis [illegible]

[illegible]

c(on)suetudi(n)e(m) q(uo)d si ille q(ui) bis i(n) die comedere c(on)suevit semel comedat debilitabi(tu)r (et) dissolvet(ur) eius virtus. ¶ Sed q(ui)a dimin[illegible] debilit(ate) h(abe)t o(mn)is bis comedere (et) e (contra)rio comedat s(emel) i(n) die. Et q(ui) s(emel) i(n) die comedere c(on)suevit, si ad bis comedendu(m) redibit accidit ei debilitas (et) pigritia (et) laxitas / (et) si fue(rit) (con)sistor(is) noctis a p(er)manserit d(e) debilitabi(tu)r (et) si h(ab)uerit [illegible] accidet ei [illegible] acredi (et) [illegible]

[illegible]

[illegible]

De sompno. Modus autem dormiendi ... [illegible]

et obumbrat

Lapis alectorius est lapis quidam [illegible] et deal[b]ationem [illegible] et [illegible]. De compositione [illegible]. De operationibus [illegible] ad consolidandum vulnera [illegible] ad restringendum fluxum [illegible] sanguinis [illegible] ad dispositum [illegible].

Lapis judaicus est lapis parvus [illegible] sicut [illegible] et est coloris albi et sunt [illegible] venae quaedam in illo lapide et dicitur judaicus quia in partibus judeorum orientalibus reperitur. De compositione [illegible] ut alii lapides [illegible]. De operationibus [illegible] de lapide [illegible] fluxum sanguinis et majorem [illegible].

Lapis lunae alio vocabulo vocatur [illegible] lunae et est clarus et boni coloris quando reperitur [illegible] augmentum lunae [illegible] lunae et [illegible] in arabia. De compositione [illegible]. De operationibus non [illegible] si suspendatur in arbore non fructificante [illegible] arbor multos fructus portare [illegible] suspendatur collo [illegible] ad bibendum [illegible] aufert [illegible].

Lapis lazuli est lapis quidam celestis coloris et bonitas ejus consistit in tenacitate sive fortitudine ejus [illegible] non de facili frangibilis [illegible] boni coloris celesti et non [illegible]. De compositione non [illegible]. De operationibus non [illegible] lazuli [illegible] et [illegible] dolor[ibus] [illegible] ad [illegible] et alias [illegible] et cum aceto fiat linimentum [illegible] palpebris [illegible].

Lapis adamas est lapis quidam [illegible] fluminis quodam in parte orientali [illegible] et [illegible] ad flumen [illegible] Alexandri [illegible] et color ejus est [illegible] color [illegible] obscurus [illegible]. De operationibus [illegible] non [illegible] et frangit aliud [illegible] lapidem [illegible] adamantem [illegible] adamas [illegible] hircinus [illegible].

Lapis smaragdus est lapis [illegible] viridis coloris qui [illegible] in minera auri et [illegible] viridis [illegible] bonitas ejus [illegible] coloris [illegible] smaragdi. De compositione non [illegible]. De operationibus [illegible] confortat visum [illegible].

Lapis [illegible] est lapis qui in partibus ultra mare [illegible] color est color [illegible] et [illegible] unde provenit [illegible]. De compositione [illegible]. De operationibus non [illegible] albus [illegible] lapide isto [illegible] vestigia [illegible] et [illegible].

Lapis magnetes est lapis quidam [illegible] in partibus [illegible] et [illegible] coloris [illegible].

Lapis rubeus est lapis quidam cujus color est [illegible] et [illegible] obscuritate [illegible]. De operationibus non [illegible] lapide qui sit pondus [illegible] et [illegible] sigillum [illegible] lapidem [illegible] confortat visum debilitatum [illegible] capitis [illegible].

Lapis carnicus est lapis cujus minera [illegible] reperitur et [illegible] color rubei [illegible] et [illegible] coloris rubei [illegible] melior [illegible] coloris [illegible]. De operationibus non [illegible] confortat [illegible].

Lapis carniole est lapis [illegible] minera [illegible] melior [illegible] rubei. De operationibus non [illegible] carniola [illegible] anulo [illegible] ad restringendum fluxum sanguinis [illegible].

Lapis [illegible] est lapis quidam [illegible] in partibus Indie [illegible].

Amandinus lap est coloris varii omni veneno [illegible] victore reddit [illegible]

[illegible]

Lap armenus e lap [illegible] lapis lazuli et [illegible] e aliquantulum de colore lapidis lazuli [illegible] fragilis [illegible] ¶ De operibus [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible] lapis lazuli [illegible] [illegible]

Lapis zaphirus e lapis [illegible] coloris celestis [illegible] orientalibus [illegible] clarus [illegible] declinat ad aliquem rubedinem [illegible] ¶ De operibus [illegible] fugat [illegible] removet dolores [illegible] et frontis [illegible] confortat [illegible] zaphirus reddit hominem castum [illegible] confortat cor [illegible] reddit hominem [illegible]

Lap prassius e lap viridis coloris [illegible] ad obscuritatem et [illegible] viridi [illegible] maculas aliquas [illegible] rubeas [illegible] albas [illegible] pallarum seu smaragdi ¶ [illegible] ¶ De operibus [illegible] ad [illegible] victoriam [illegible] reges debellare [illegible] lapidem [illegible] [illegible] smaragdi [illegible] [illegible]

Lap carbunculus e lap [illegible] rubei coloris [illegible] [illegible] ¶ De operibus [illegible] balasius [illegible] rubinus [illegible] [illegible]

Lap balasius e lap [illegible] coloris rubei [illegible] [illegible] pallarus [illegible] [illegible]

[illegible] de operibus [illegible] balasius [illegible] ad rubinum [illegible] ad [illegible] rubini [illegible] [illegible]

Lap berillus e lap coloris albi [illegible] [illegible] marule [illegible] guttas [illegible] [illegible] ¶ De operibus [illegible] reddit [illegible] oculos [illegible] et tollit suspiria [illegible] radiis solaribus fit ignis [illegible]

Lap calcedonius seu calcedonius e lap coloris pallidi [illegible] ad [illegible] obscuritate [illegible] visiones fantastica [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible]

Lap ametistus e lap [illegible] coloris [illegible] [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible] malas cogitationes

Lap borax e lap [illegible] bufonis [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible]

Lap [illegible] e lap [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible]

Lap topasius e lap [illegible] coloris [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible]

Lap [illegible] e lap [illegible] ¶ De operibus [illegible] [illegible]

Lap gagates e lap [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Lapis oniclus est lapis [illegible]

[illegible]

Lapis perdix est lapis [illegible]

[illegible]

Lapis onicolus est lapis [illegible]

[illegible]

Lapis cristallus est lapis [illegible]

[illegible]

Lapis orsolitus est lapis [illegible]

[illegible]

Lapis corneolus [illegible]

[illegible]

Nota quod balasius est clarior carbunculo [illegible] Carbunculus et Alamandina [illegible]

Carbunculus alias Rubi [illegible]

Adamas alias adamantus [illegible]

Balasius

Saphirus

Smaragdus [illegible]

Jaspis

Ametistus

Granatus [illegible]

Topasius [illegible]

Crisolitus [illegible]

Calcedonius

Corneolus coloris rubei [illegible]

Berillus

Corallus

Camaynulos

Achates

Margarite [illegible]

Lapis Camaudinus est lapis varii coloris [illegible]

[illegible]

Lapis calcedonius [illegible]

[illegible]

Lapis jaspis est lapis viridis coloris [illegible]

[illegible]

Margarite [illegible]

[illegible]

Capitulum [illegible] partis De medicina mollificativa [illegible]

[illegible]

De medicina opilativa [illegible]

[illegible]

De medicina mundificativa [illegible]

[illegible]

De medicina [illegible]

[illegible]

De medicina consolidativa [illegible]

[illegible]

De medicina lenitiva [illegible]

[illegible]

De medicina [illegible]

[illegible]

De medicina corrosiva

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Capitulum [illegible] abstersiva

[illegible]

...abstergit et aperit apritos
Quaedam abstergunt cum stipticitate ut ... mel
leniendo et fortificando et sunt fortis abstersionis
centaurea
fex aceti
glans
castanea
granatum
tamarindus
rubea tinctorum
Quaedam cum stipticitate ut ebenum ...
psillia ...
lentiscus lavando
omne fel
lapis ... exsiccando
fumus ... maturando
fermentum resolvendo
Quaedam ... ut plumbum ustum
marcasita et maturat
os ...
testa
Quaedam abstergunt valde ... oleum ...
arica ... et ...
... calefaciunt
... abstergit
absinthium cum aperiente

...
hordeum
...
...
...
aloes
...
... leniendo
... abstergendo ... ...
... ...
... abstersione ...
... valde
... stiptico ...
... stiptico ...
... valde ... stipticitate et ...
...
...
...
... leniendo
balsamum ...
... ...
...
... ... valde
... attrahendo
... ...
... ... valde
... ...
... attractiva

336

Capitulum medicina attractiva

Medicina aperitiva

Medicina apertiva

[illegible]

Medicina attractiva

[illegible]

[illegible]

pulegium [illegible] ibidem

serapio ibidem

similiter ibidem

[illegible]

centinodium [illegible]

[illegible]

Medicina corrosiva **Corrosiva**

[illegible]

Medicina consolidativa **Consolidativa**

[illegible]

Medicine confortative

[illegible]

Medicina constringens sanguinem

[illegible]

[illegible]
cassia
[illegible]
Cum ofitudo ablucid
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7 conglutinat
lutum armenum exsiccat [illegible]
[illegible]

Exempla ad significat[illegible]

[illegible]

Medicina exsiccativa

[illegible]

Me^a incisiva

[illegible]

Medicina frigus velocite

[illegible]

Medicina conglutinativa Conglutina

[illegible]

Medicina maturativa

[illegible]

Me^a inflativa

[illegible]

[illegible]
psyllium
capsulam [illegible]
[illegible]
[illegible] ablucid
[illegible]

Me^a lenitiva

Ista medicina [illegible] calefaciat cum [illegible] ita
quod exsiccet [illegible] resolvit [illegible]
[illegible] sive lenitiva [illegible]
[illegible]

Me^a lavativa

Medicina lavativa

[illegible]

Me^a mundificativa

[illegible]
[illegible] exempla [illegible]

[illegible]

Capitulum maturativa

Maturativa

[illegible]

Capitulum purgativa

Purgativa

[illegible]

Capitulum confortativa

[illegible]

Medi. resolutiva

[illegible]

Capitulum mundificativa

[illegible]

Me. subtiliativa

[illegible]

Me. stiptica

[illegible]

Me. stupefactiva

[illegible]

Maturativa aperitiva [illegible]

Medicina resolutiva

[illegible]

Albe- [illegible]

[illegible]

lac [illegible]

Capitulum de [illegible] simplicium medicinarum

Virtutes operibus quibus simplicium medicinarum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

I[illegible] plurimum [illegible]

Anthemis [illegible] plures [illegible]

Absinthium [illegible]

Abrotanum [illegible]

Calamentum [illegible]

Cassia [illegible]

Centaurea [illegible]

[illegible]

Medicine [illegible]

[illegible]

[illegible]

Medie pectoris

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De medicinis compositis expulsivis

[illegible]

Vinc. ... fen ... [illegible]

[illegible]

Capitulum vicesimum ... [illegible]

[illegible]

De medicinis ventre solutivis

[illegible]

[illegible]

M [illegible]

H [illegible]

Medicine ad lapid[em]

Nota

N [illegible]

[illegible]

[illegible]

O[illegible] ... morbos ... [illegible]

[illegible]

Medicine maturative apostematum

[illegible]

Medicine sedative doloris

[illegible]

Cause generative saniei et spiritus?

[illegible]

Medicine stabilitive?

[illegible]

Medicine resolutive apostematum

[illegible]

[illegible]

Medicine mundificative vulnerum [illegible]

[illegible] qui abstergit

[illegible] que exsiccat

[illegible]

cortex radicis capparis exsiccando sordida

costus exsiccando humida

[illegible] mundificat sordes vulnerum

[illegible]

[illegible] mundificat sordida

[illegible]

Medicine dec[illegible]tive bonum colorem. De medicinis conferentibus panno et [illegible] et sanguini mortuo et vestigiis percussionis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lx^x

Me tingere et retinere capillos

[illegible]

De abradere capilli

[illegible]

346

[illegible]

Circa pulsum

Divisio pulsus:

- 2ᵃ magnitudine
  - magnus
  - parvus
  - mediocris
- 2ᵃ altitudinem
  - [illegible]
  - [illegible]
  - mediocris
- 2ᵃ longitudinem
  - longus
  - [illegible]
  - mediocris
- 2ᵃ latitudinem
  - latus
  - strictus
  - mediocris
- 2ᵃ motum
  - velox
  - tardus
  - mediocris
- 2ᵃ virtutem
  - fortis
  - debilis
  - mediocris
- 2ᵃ consistentiam
  - durus
  - mollis
  - mediocris
- 2ᵃ [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
  - mediocris
- 2ᵃ [illegible]
  - equalis
  - inequalis
- 2ᵃ ordinem
  - ordinatus
  - inordinatus
- 2ᵃ vacuum et plenum
  - vacuus
  - plenus
  - mediocris
- 2ᵃ [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
- 2ᵃ [illegible]
  - calidus
  - frigidus
  - mediocris

[illegible]

2ᵃ ordinem:
- ordinatus
- [illegible]

[illegible]

[illegible]

pulsus:
- [illegible]
- [illegible]

[illegible]

Complexitate diversitate actio ta[...] quam accipiunt [...] [illegible marginal diagram: pulsus ... forte / debile; velox / tardus; medium; durus / mollis / medium; plenum / vacuum / medium; calidum / frigidum / medium; ordinatus / non ordinatus]

Ex paratione ad [...] [...] [illegible]

Ex paratione motus ad mora [...] [illegible]

Ex permutatione [...] [illegible]

Morsu canis rabidi. Cura [...] [illegible]

[...] ven[...] pona[...] ventose [...] morsum [...] [illegible]

[...] Cura [...] [illegible]

[...] plage [...] supponatur [...] [illegible]

[...] ad cautelam [...] [illegible]

[...] [illegible]

Morsus hominis [...] [illegible]

Puncture aranee [...] Cura [...] [illegible]

Puncture scorpionis [...] [illegible]

Puncture vespe [...] [illegible]

Pediculi [...] Cura [...] [illegible]

[...] Cura [...] [illegible]

Lumbrici [...] Cura [...] [illegible]

De punctura vesparum [...] [illegible]

De morsu scorpionis [...] [illegible]

[...] [illegible]

... 2° col. ... 16 ... et pulsus qui ... [illegible]

... [illegible] ... pulsus ... [illegible] ... formicans ...

... pulsus ... [illegible] ... febribus ... [illegible] ...

... [illegible] ... pulsus

... [illegible] ... Et pulsus ... [illegible] ... pulsus ... [illegible]

... pulsus ... [illegible] ... pulsus ... [illegible] ... alius ... [illegible]

... [illegible]

pulsus ... [illegible] ... ita ... [illegible] ... ad

... [illegible]

... [illegible]

347

[illegible]

Color subrufus ut aurum remissum, Rufus ut aurum non remissum, Subrubeus ut crocus occidentalis, Rubeus ut crocus orientalis,
Subrubicundus ut flamma ignis remissa, Rubicundus ut flamma ignis non remissa, Inopos ut [illegible]
Kyanos ut sanguis [illegible], viridis ut caulis, lividus ut plumbum, [illegible]
ut [illegible] Albus ut aqua pura, Glaucus ut cornu lucidum, lacteus ut serum, Karopos ut vellus cameli
Subpallidus ut succus carnis semi remissus, pallidus ut succus carnis non remissus, Subcitrinus ut color pomi citrini
remissus, Citrinus ut color pomi citrini non remissus.

Apostematum que causata sunt a [illegible] apostema a sanguine de [illegible] flegmon a colera [illegible] flegma [illegible] apostema a colera de [illegible] erisipela [illegible] apostemata [illegible] a [illegible] melancolia dicitur sclirosis [illegible] apostemata flegmatica [illegible] mollia [illegible] [illegible] apostemata flegmatica [illegible] ventosa [illegible] apostemata flegmatica [illegible] scrophule et glandule et nodi [illegible] / De [illegible]

[illegible]

Carbunculus

De Antrace

De crispula

[illegible]

De formica

[illegible]

De vesicis

[illegible]

De igne persico

[illegible]

Prima

[illegible]

De apostemate flegmatico

[illegible]

De scrofulis et glandulis

[illegible]

[illegible]

De scrophulis et glandulis in capite

[illegible]

De nodis

[illegible]

De apostemate melancolico

[illegible]

De natta

[illegible]

De duris apostematibus et sclirosis

[illegible]

[illegible]

De vulnere magno et grandi

[illegible]

De vulnere … et … corporis

[illegible]

De vulnere sicco et …

[illegible]

De extractione telorum et spinarum

[illegible]

De vulnere lato et …

[illegible]

De vulnere cum contusione

[illegible]

[illegible]

De vulnere cum apostemate

[illegible]

De carne addita in vulnere

[illegible]

De contusione et compressione atque alapis et de verberatione a flagellis

[illegible]

De casu super vulnere

[illegible]

De spasmo vulneri superveniente

[illegible]

De combustione ignis vel aque

[illegible]

351

[illegible]

De urine [illegible] simplici in capite [illegible]

[illegible]

De [illegible] urine in capite

[illegible]

Capitulum universale de urinis

[illegible]

De urine vinulento

[illegible]

De urine fetido

[illegible]

De urine profunditate [illegible]

[illegible]

De urine [illegible]

[illegible]

[illegible]

glass cum salvia [illegible] ... foliis olivarum.

De ulcere putrefacto et malo

[illegible] ... sit laudabile [illegible] ... aristologia [illegible] ... valerianae gariofilate [illegible]

De nascentia carnis in ulcere

[illegible]

De fistulis

Fistula [illegible] ...

De membro ulcerato et non ulcerato

[illegible] ... ut dicit Albertus [illegible]

[illegible]

[illegible] medicus [illegible] Johannes de [illegible] parisius

[illegible] in medulla [illegible] aqua [illegible] aloes ablutum [illegible] pulverem supponatur [illegible] cataplasma [illegible]

[illegible]

Sanguis [illegible]

[illegible]

De herpete estiomeno

[illegible]

[illegible] aristot[illegible] [illegible] pulverem [illegible] supra carnes mollificatas et putrefactas [illegible]

De fractura ossium

[illegible] fracta [illegible] fractura ossis capitis [illegible] fracta [illegible] ligata [illegible] fractura [illegible]

[illegible]

Dieta

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De dislocatione

[illegible]

De [illegible]

[illegible]

[illegible]

Post cura ad plagam sanandam [illegible] salvia bethonica [illegible]
[illegible] plagam [illegible]
[illegible] plaga [illegible]
[illegible] salvia [illegible]

[illegible]

[illegible]

Cap. de apostematibus

[illegible]

[illegible]

... ubi ... et capud ... [illegible] ... magistrum paulatim ... rotunda et ... [illegible]

Medicine [illegible] ... [illegible]

Si [illegible] ... [illegible]

Cantel [illegible] ... [illegible]

De [illegible] ... [illegible]

[illegible]

Ut aliquis fiat [illegible] ... [illegible]

Gaudet [illegible] prodiis [illegible] ...

[illegible] ligniuncta ... calor ... galaga

[illegible]

Corpus humani sunt [illegible] ...

finit epiglote [illegible] ...

atque [illegible] globus [illegible] ...

Carbonum nig[er] sed plumbi lividus albus

lympha ... lacteus / et cereum quod glaucus

[illegible] karopos que pallet ut qui pallet

ut [illegible] citrinus

[illegible] ut auro

Subrubeus rubeus [illegible]

ut [illegible] rubicundus

Est inopos [illegible] ut [illegible]

Est colore [illegible] color vine [illegible]

[illegible] [illegible] designant [illegible]

lividus atque niger designat mortificatum

[illegible] sunt albus glaucus karopos [illegible]

[illegible] pallidus subpallidus [illegible]

[illegible]

[illegible] rubeus [illegible] rubicundus

[illegible]

Dubium si [illegible] ...

[illegible]

Sicud medicine frangentis lapidem in renibus et vesica [illegible]

Ad idem [illegible] ad frangendum lapidem in renibus et vesica [illegible] [illegible]

[illegible]

Cum diuretica sunt [illegible] — diuretica

[illegible] lapidem frangentia [illegible] — frangentia lapidem

[illegible] — apperitiva

[illegible] — stiptica

[illegible] — repressiva

[illegible] — maturativa

[illegible] — corrosiva

[illegible] — repercussiva

[illegible] — mundificativa

[illegible] — consolidativa

Apud medicinam et [illegible] frangentis lapidem [illegible]

[illegible]

Item quod medicine frangentes lapidem et [illegible]

[illegible]

[illegible] lapidem [illegible] vesica [illegible]

Collige lector medicine pondera cunctis
Grana quatuor quinque dant pondus [illegible]
[illegible] surgit [illegible] ter multiplicatus
Si [illegible] [illegible] dimidiabis
[illegible] scrupulus [illegible] nomine [illegible]
Sex constat [illegible] ter [illegible] dragmis
[illegible] libre duodena [illegible]
Et libre quinta [illegible] i. fexto
Si [illegible] pondus [illegible]
librarum quinque [illegible] pondus medicine [illegible]
[illegible] par [illegible]
dat [illegible] octo
dat ʒ [illegible] duodena dat ʒ libram
[illegible]
[illegible] duo [illegible]
[illegible] puto binas
[illegible] quinque notato

Exagium / [illegible] / [illegible] — facit 315

Exagium [illegible] — facit ʒ 1

[illegible] ʒ facit ʒ 1

ʒ [illegible] facit [illegible]
[illegible] facit [illegible]
[illegible] facit ʒ [illegible]
[illegible]

[illegible] facit [illegible] ʒ
Exagium [illegible]
[illegible] facit [illegible]

[illegible] dant [illegible]
[illegible] duplatus [illegible] triplatus
[illegible] i. ʒ
[illegible] dat exagium [illegible]
[illegible] ʒ [illegible]
Exagium [illegible] constituit [illegible]
[illegible] exagium [illegible] ʒ facit
[illegible] ʒ [illegible]
[illegible] ʒ nomine [illegible] ʒ [illegible]
[illegible] nomine ʒ facit libra
[illegible]
[illegible] libre [illegible]
[illegible] libre mille medium [illegible]
[illegible] mille [illegible] libra [illegible]
[illegible] vini olei [illegible] continet
[illegible] medietas [illegible] libra [illegible]

Color flameus [illegible] color [illegible] Color [illegible]
[illegible] Color [illegible]
[illegible] color [illegible] color [illegible]
[illegible] Color [illegible]
[illegible] color [illegible] color [illegible]
[illegible]

Si fiat ... pilos q ... de capillis [illegible]

De capillis et [illegible] ... capillorum

[illegible] capilli cadunt fiat lixivium de cinere fimi columbini et lava caput ... solidi ... et ... in aqua et lava caput ... Item ... capillos ... Item ... caput ... Item fimus ... capud ... capillos ... Item ... multiplicat capillos ... capud ... Item ... et cum vino ... cum aceto ... capillos ... Item pane ... cum sale ... Item ... capud ... Item ... capillos ... [illegible]

[illegible]

Ut capilli ... [illegible]

[illegible]

De pustulis ... capitis [illegible]

Lava caput ... cum aceto ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... tartari ... cum aceto ... Item ... capillorum ... Item ... cum oleo ... capud ... Item ... capillos ... [illegible]

De pediculis et lendibus

[illegible] ... pediculos ... Item ... cum aceto ... [illegible]

Dicta quid sit amor: amor est insania mentis
Ardor inextinctus, insaciata fames,
Dulce malum, mala dulcedo, gratissimus error,
Absque labore quies, absque quiete labor.
... amat ... non est amor ... equus
... deforme ... [illegible]
Nescio quid sit amor nec amor ... modum
Sed scio si quis amat nescit habere modum
... amor ... modum
Nescio quid sit amor, nec amo, nec amor, nec amavi,
Sed scio si quis amat uritur igne gravi.

de amore

affectus ... [illegible]

... dat quod amans ... amatum
... petita ...
... non ... quod amat ... optat.
... [illegible] ... non est

Phisica tota ... debita ...
Castrones ... spadones
Efficit ... eunuchos sola voluntas
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

de phisica

[illegible]

... timor ... dolor ... [illegible]
Sepe ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
Plus valet unum ... dabo
... pugnat ... [illegible]
... [illegible]

Nullum numen abest si sit prudentia ...
... [illegible] ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

[illegible] capita [illegible]
[illegible]

Cura apostem[atis]

[illegible] mitigat dolorem [illegible]
[illegible]

[illegible]

Causa mor[bi] calidi [illegible]
[illegible]

Causa mor[bi] frigidi [illegible]
repletio [illegible]
[illegible]

Causa mor[bi] [illegible]
humiditas [illegible]
[illegible]

Ca[usa] hu[midi] morbi [illegible]
repletio [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

III

14 Breviariu(m) de tempore [illegible]

[illegible]